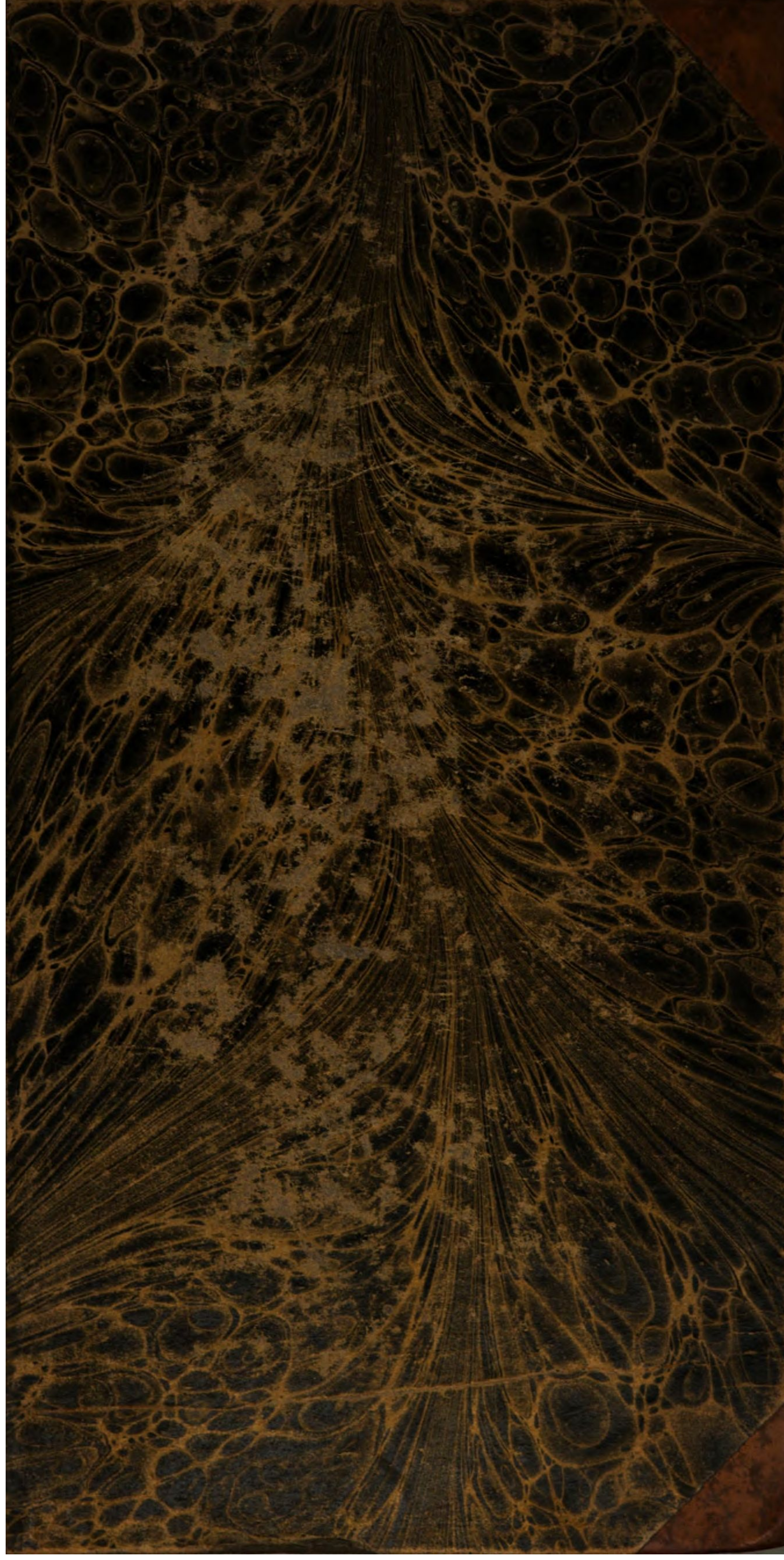
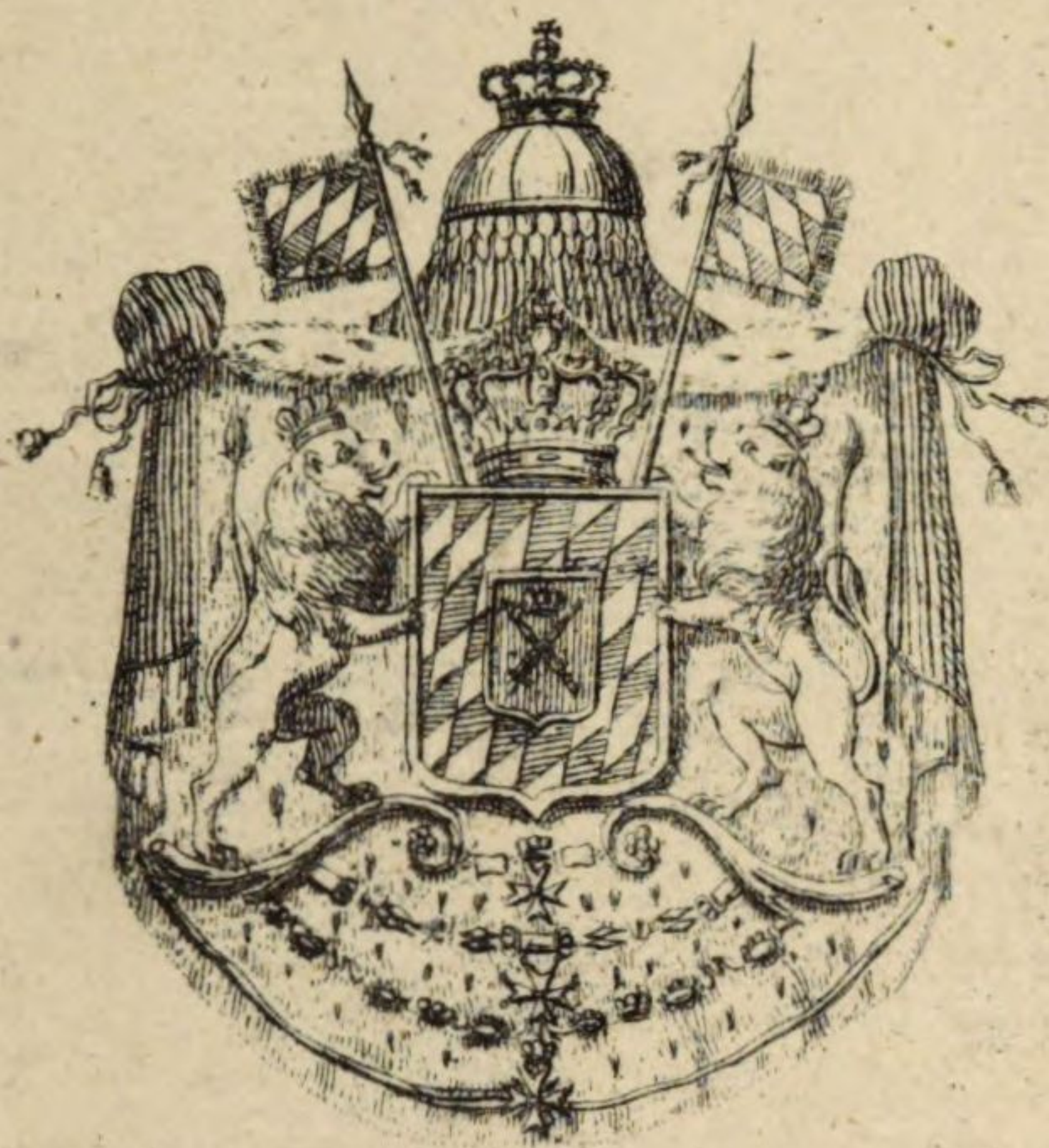

a. g. b.
1196

Demosthenes

**BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.**

PHILOSOPHIA

PRÆCIPUA

ADVERSUS LEPTINEM

ET

SCHOLIA VETERIBUS

ET

COMMUNIBUS REPERTUO

ACCIDENT

A EDII ARISTOTELIS

EXPLANATIONES DUAR FUSDEM CAUSSAR

EDITIONEM WOLFIANAM

REPERTUO ET ACCE

IOANNES HENRICUS BREMIUS

Y H E C

IMPENSIS TIBELLE ET FELICIS

AMSTERDAMI

DEMOSTHENIS

ORATIO

ADVERSUS LEPTINEM

CUM

SCHOLIIS VETERIBUS

ET

COMMENTARIO PERPETUO.

ACCEDUNT

AELII ARISTIDIS

DECLAMATIONES DUAE EIUDEM CAUSSAE.

EDITIONEM WOLFIANAM

REPETI CURAVIT ET AUXIT

IOANNES HENRICUS BREMIUS.

TURICI

IMPENSIS ZIEGLERI ET FILIORUM.

MDCCCXXI.

8.D.

PRAEFATIO

IOANNIS HENRICI BREMI.

Dignissima sane fuit, quae singulari volumine typis repeteretur Demosthenis oratio in Leptinem ob egregiam, quam Fridericus Augustus Wolfius huic praestitit operam, tum verborum, tum rerum ratione. Godofredus Henricus Schaeferus quidem, ut par erat, eam recepit in repetito Reiskii apparatu; sed hic liber partim pretiosior est, quam ut facile in adolescentium manus veniat, partim rarior. Ergo eam cum Schaeferi annotationibus et in genere variorum notis edidi, quibus pauca mea accesserunt, praesertim e libris Schoemanni, Platneri et grammaticorum, ut Matthiaei, Bernhardii et Thierschii hausta.

TABLE

CONTENTS

Introduction. The object of the work is to present a summary of the results of the researches of the author and his co-workers in the field of the history of the development of the human mind. The work is divided into two parts. The first part is devoted to the history of the development of the human mind from the earliest times to the present. The second part is devoted to the history of the development of the human mind from the present to the future. The first part is divided into three sections. The first section is devoted to the history of the development of the human mind from the earliest times to the present. The second section is devoted to the history of the development of the human mind from the present to the future. The third section is devoted to the history of the development of the human mind from the future to the present. The second part is divided into two sections. The first section is devoted to the history of the development of the human mind from the present to the future. The second section is devoted to the history of the development of the human mind from the future to the present.

Epistola Frid. Aug. Wolfii ad Reizium.

Non ignoras, *Reizi*, Vir celeberrime, quantum ego temporis hoc ferme quadriennio Oratoribus graecis et principi eorum, Demostheni, tribuerim. Eum cursum lectionis principio quidem ingressus eram hoc uno consilio, ut ea, quae ad Rempublicam Atheniensium universam, ad civitatis statum, ad legum, judiciorum, vectigalium, institutorum denique civilium rationem pernoscendam pertinerent, inquirerem atque exsignarem, ne in harum rerum doctrina apud auditores explicanda ad turbidos recentiorum rivulos confugere cogerer. Sed paullatim, ut fit, mirum in modum mihi amor suscepti laboris crescebat. Itaque factum est, ut cursum peractum saepius renovarem, nonnullas autem Orationes, quae mihi accuratius cognitae praeter ceteras placuissent, ad ediscendum usque repeterem; neque nunc, quum haec ad Te scribebam, Demosthenes, principium idemque finis legendi, plane depositus erat. Etenim consilio illi, quod me initio ad hunc Oratorem legendum invitarat, accedebant subinde nova quaedam, quae perseverantiam studii afferrent. Erat in his, praeter ipsam praestantiam capitalis ingenii, inprimis illud, quod mihi singulis prope paginis perspicere videbar, ab iis, qui criticam ei operam navassent, haudquaquam tantum, quantum vulgus putaret, in eo negotio actum, sed aliquanto etiam minus, quam oportuisset; necdum ita omnia esse occupata, ut novis curis locus deesset. Quod iudicium ne Tibi vanum videatur, aut arrogans, non metuo: lenius et infra rem expressum ne videretur, id ego metuendum putarem, nisi Tuum, Vir optime, morem iudicandi nossem.

De antiquiore turba editorum nihil dicam, quanquam crimina, in cognominem meum a multis congesta, saepe animum tentarunt, ut hominem accurate defenderem, et liberatum, si possem, injuria praestarem. Qua tamen defensione ei nihil opus est apud Te, qui librorum vitia didicisti cum bonis compensare, tempori etiam, quo quisque scripsit, aliquid remittere. Sed fuit sane Hieron. Wolfius ipse a critica subtilitate paullo alienior, ut qui laudem editoris potius ex latina translatione quaereret. Antiquioribus illis qui successit longo intervallo, Joan. Taylorus, quantum in critica castigatione auctoris aliis reliquerit, quantum in explicatione, alius erit locus demonstrandi. Immane tamen quantum a judicio Reiskii absum, quod ad locum quendam Aeschini prodidit, iniquum nimis et atrox, quum virum appellat in vere duris et inexplicabilibus mutum, in vulgaribus disertum, in vitiosis cernendis obtusum, in emendandis parum felicem, in tricis nectendis mirifice sollertem et *ὑπερχρηστικόν*. Immo vero dicendus ille nobis esset vel colligendis tot emendandi subsidiis de Demosthene praeclare meruisse, etiam si nihil unquam e doctrina antiquarum rerum, qua polluit, attulisset, si diffidentia sui praepeditus nullum usquam locum sanasset. At ita audaces agere solent cum timidis et religiosis. Illius autem religio, saepe ne dubitare quidem licet, quin longe sit hujus vel temeritati vel festinationi praeferenda. Satis Tu nosti civis olim Tui naturam et morem singularem. Eruditionis, quae in eo erat summa, apparatus nimio plus in editore spernebat, critici acuminis laudem sibi gratiorem esse semper professus; idemque commisit infinitis in locis, ut qui multo minus valerent et ingenio et doctrina, acumen et eruditionem in eo requirere possent. Quod quum saepius docti homines in aliis scriptoribus conquesti sint, si id minus adhuc animadversum est in Oratoribus, ea fortasse causa est, quod illi a paucioribus evolvi solent. Attamen ne sic

quidem esset, cur quisquam viro succenseret propterea, quod in Annotationibus suis tot res effudit parum cogitatas, quippe qui ubique tam verecunde de opera sua iudicaret, qui materiem tantum futuro editori congerere videri voluerit, qui insuper gravem imbecillitatem corporis et animi potuerit excusare, qui denique in Praefatione primi voluminis (quam quum lego, auctor simplex, ingenuus, nihil reconditi habens, tanquam mihi ipse coram adest) criticam temeritatem labem sibi dicat innatam atque intimis fibris infixam: nemini, inquam, aequo hic talis vir propter temeraria et falsa quamlibet multa gravius videretur notandus, modo commentis et conjecturis suis alibi, quam in textu, locum fecisset, nec sua labe optimum scriptorem contaminasset. Nunc illud accidit, ut ei, qui aliquando Demosthenem denuo edere aggredietur, prope plus molestiae devorandum supersit in decessoris hujus conjecturis tollendis, quam in alia ulla parte interpretationis. Quid? quod recipio spondeoque, facile me victurum, in Wolfiano exemplo, universe posito, manum auctoris nobis fidelius expressam dari, quam in hoc novo, tot melioribus adjumentis castigato.

Itaque etsi Oratoris lectio esset a me nullo edendi consilio suscepta: nam cur privati studii fructum quemque in publicum protrudamus? fateor tamen, inter legendum me non raro cupidinem ejusmodi incessisse. Neque inutile arbitrabar, in una alterave Oratione ostendere, qua quis ratione materiem ab editoribus collectam adhibere deberet ad Demosthenem et emendandum et explanandum, quum id ab alio nemine adhuc factum esset. Ac videbatur eadem opera simul eo valitura, ut scriptor, cujus assidua tractatio et ingenium alere, et doctrinam locupletare multis modis potest, denuo commendatus a neglectu nostrorum hominum vindicaretur. Nam quod vulgo nullam huic aetati relictam volunt eloquentiam, in quo mihi videntur ejus artis vim et usum

IV

male angustis terminis circumscribere; ideo in Oratorum veterum lectione nihil magnopere inesse opinantur, quod hodie in commune prosit. Sic Demosthenem, etiam post nuperam repetitionem, in eorum scriptorum numero habeas, quibus praecones quidem et admiratores ex auditione et fama plurimi sunt, lectores paucissimi.

Verum haec ita a Te accipi nolo, Reizi, quasi eam lectionem commendarim pueris, aut in scholas introduxerim. Omnino haud scio, an hic numerus veterum scriptorum, in scholis legendorum, tam ambitiose auctus, scholasticae disciplinae commodis officiat. Pertinet scilicet hoc quoque ad emendatam formam institutionis publicae, ut indices pensorum, quos magistri in vulgus emittunt, exquisitis ad splendorem titulis exornentur. Nocent autem aetati, rerum imperitae, ii scriptores maxime, qui obviis verbis, facillique ac dilucida oratione complectuntur res ejusmodi, quibus capiendis multa antiquitatis doctrina opus est. Talis oratio quum saepe etiam doctum deludat, fit plerumque illud, quo nihil nocentius esse potest, ut qui immature legunt, multum legendo nihil plene et accurate intelligere discant. Quin plane velim, rerum in scholis tractandarum ambitum circumscribi potius, quam proferri: ut pueri, qui nunc, leviter degustatis omnis generis literis et artibus, Musas cunctas uno complexu tenere sibi videntur, posito tandem, qui ex tali studio nascitur, tumore, ac velut crapula excussa, ad se redeant, et nonnulla audeant nescire malle, quam caecutire in omnibus. Nam constat, hos qui in Academiam delati nihil nisi magna et nobilia nomina scriptorum loquuntur, quos cognosse sibi, si diis placet, in scholis contigerit, eosdem fere reperiri inscientissimos, et in primis doctrinarum elementis rudes. Isti ergo ut uno nobili nomine per me ditiores fiant, non committam. Atque adeo quis fortasse non male judicet, qui hoc totum genus lectionis dicat ad virilem aetatem

rectius reservari. Verum tamen si quis adolescens optimorum Graeciae historicorum lectione finita, historiaeque et antiquitatum quodam usu contracto, longius in his literis progredi velit, quid obstat, quo minus et talem ad haec studia Oratorum invitemus? Nusquam melius, quam in Demosthene, quem tanquam legem orandi nobis antiquitas tradidit, assuescere ingenium potest solutae orationis elegantiss et artibus judicandis; ad quod ipsum mihi quidem major quaedam maturitas iudicii videtur opus esse, quam ad virtutes poetarum sentiendas.

Talium igitur juvenum usui aptata ut exstaret quarundam Orationum graecarum editio, consenties Tu mecum, Reizi, optabile fuisse. At vero quid amicum Tuum, quem paucis abhinc mensibus alia omnia videras agentem, impulerit, ut ei desiderio aliqua ex parte ipse occurreret, haud parum Te mirari arbitror. Scito igitur, id fortuito magis, quam consilio quodam meo, factum. Sed exponam Tibi rem omnem, novumque ad Te deferam institutum literarium, quod Tibi atque aliis quam primum innotescere, et librarii redemptoris, qui cepit, nec minus mea, qui illi adiutorem et auctorem me promisi, interest. Vides, quam loquacem epistolam miner.

In optatis saepe fuit tum aliis auctoritate praestantibus viris, tum etiam Tibi, ut libri veterum ederentur habili forma, commentariorum mole non onusti, omninoque tali habitu, ut emere eos valerent non nimis numati, et vero tractare vellent ii, qui magna volumina exhorrescerent, vel ipsos tantum scriptores quaererent, non eorum enarratores, et, uti Tu in Herodoto Tuo dicis, in altum Philologiae evehi nollent. Cui desiderio in Latinis jam potest satisfactum videri multorum curis, quum prostent ex eo genere plurimi et optimi, et parvo. Quod idem ut aliquando contingat in Graecis, quam multa agenda erunt, quot quam ponderosa volumina in arctum cogenda, quot etiam, quae, si

VI

forte hodie reperiuntur, propter raritatem auro veneunt, typis repetenda et frequentanda! ne de iis libris loquar, qui, quum semel modo vel iterum prelum subierint, prorsus evanuerunt, et quasi a morte erunt revocandi. In hoc toto genere sese elaborare velle, mihi abhinc biennium narravit redemptor hujus libri, meque auctorem rei et curatorem expetiit. Ego vero, cupide hanc occasionem bonas literas adjuvandi amplexus, hortari hominem, consilium obfirmare, meam operam in designandis auctoribus polliceri, universam rem, quantum per alias curas liceret, monendo et cavendo regundam recipere. Sed mire quam lentum negotium fuit, objectis undique impedimentis, quae commemorare nihil attinet. Inprimis parandae typographo fuerunt novae literarum formae, quae oculis lectorum propter exilitatem non infestae essent, et sua quadam elegantia placerent, aliaque item multa, quae ad opus feliciter faciendum necesse esse viderentur. Quid quaeris? Omnia prompta, confecta, expedita sunt. Jam auspicandi caussa, utque ne auctoritatem meam publice defugere viderer, hunc libellum tanquam praecursorem quendam praemisi.

Erat forte mihi tum, quum illud agebatur, Demosthenes in manibus, adeoque unice in mente inhaerebat, ut alio me abstractum doluissem. Poscebat vero typographus duntaxat aliquid, in quo operas certae omnium rerum legi assuefacere, et diversi simul moduli formis uti posset. Ergo quum nihil referret, in quo potissimum libro rudimentum poneretur, particulam Demosthenis tradidi. Licebat in hac Scholia jungere, minoribus illa literis describenda, et latinas quoque Observationes; quo plura instrumenta officinae una opera exercerentur. Sed minorum literarum Graecarum formae a primo statim mihi parum placebant, et nunc quum maxime in iis diffingendis artifex laborat. In hoc Care tamen, Ulpiano, quin periculum earum fieret, non morabar. Tanto magis

oculis blandiuntur tum majores formae graecae, tum latinae omnes, utpote artificiose ad Didotii modum factae.

Ita hic praecursor meus simul adfert specimen typographicum, quale urbs nostra nondum viderat apud se natum. Quod si Tibi, etiam hujus artis eleganti spectatori, non displicuerit, nobis inde totius instituti praejudicium et omen capere licebit. Primum autem hoc periculum esse, pro facilitate Tua cogitabis, sicubi in peccatum, vel typothesiae, vel correctoris, incideris. Non fugit Te, quam sit molesta res, cum novis operis agere, praesertim ubi et ipsa instrumenta nova sint; quam multa tum ubique interveniant monenda minuta et tenuia, et quae (veniam dabis amici Tui verbo) *oculeum totum* fallant; denique quam facile sit operis juxta atque exactori, in his minutiis a proposito aberrare, relinquendo, quae erant tollenda, nunc tollendo id, quod recte habebat, nunc variis modis mutando. Adde, quod res cito erat profliganda, festinante librario mercem exponere in mercatu vestro celeberrimo, qui instabat. Unum hoc boni haec celeritas habuit, quod cavit calumniam, qua interdum contra nosmet ipsi agimus, si vacat, et negotium cordi est: quam culpam, si qua est, nemo omnium hominum Te melius novit, qui Te non ignoras, Vir optime, et quam ut in me maximam facile fero, atque adeo amo, ita, quoties Tuam esse cogito, subirascor, quod divini ingenii Tui et exquisitissimae doctrinae fructus vel spe omnium extrahit longius, vel plane nobis subtrahit.

Sed haec hactenus. Redeo ad universum inceptum et consilium auctorum graecorum eo, quo dixi, modo parandorum. Quod consilium ut Tibi approbem, Reizi, cui mea probari omnia vehementer cupio, tum ut ipsum Te, si possim, in quandam societatem negotii traham, singulatim omnem Tibi aperiam rationem, sicut designata a me est et instituta. Tui judicii esto, utrum inde pro laboris ac sumtus

VIII

magnitudine satis fructus his artibus nostris rediturum videatur. Sin minus; amabo Te, novis consiliis me adjuva.

Eorum igitur, qui manuales, quas vocant, editiones veterum quaerunt, ordines quidem videmus diversos esse, non tamen ita diverso ipso desiderio. Inprimis multi sunt magistri scholarum, et antiquarum literarum studiosi, qui pervelint modico pretio sibi parare auctores, quotquot exstant, ne, quum eo ab aliis scriptoribus aut in lectionibus publicis remittantur, ad thesaurum quendam defossum amandari sibi videantur. Saepe id cogito, apud auditorem testem citans veterum aliquem illorum, qui vulgo in manibus non sunt, quam durum et molestum discendi cupidis esse debeat, remitti ad libros, quos in maxima adeundi voluntate non magis adire possint, quam Cratinum, aut Chrysippum, aut Theopompum, aliosve, qui sunt in deperditis. Volunt autem eos adire, non commentariorum caussa, sed ut suis ipsi oculis aut rerum, quas legerunt, argumenta in fonte inspiciant, aut quod a magistris audierunt notatum, privatim pro sua facultate explorent. Et sane nihil studiosis fructuosius est, quam mature discere in talibus sibi credere, non ex aliena fide pendere. Hoc vero illi coguntur saepissime, praesertim in Graecis, si paucos, qui saepius ad usus scholarum editi sunt, exceperis. Etiam magis nos miseret tot bonorum et strenuorum magistrorum, qui plerumque aegerrime carent iis veterum operibus, quae usum vel maxime necessarium habent. Nam talia sicubi adhuc in taberna latent, aut offeruntur in auctionibus, enormi pretio cupiditatem facile averunt. Etenim artem, quam isti exercent, nosti, Reizi, quam parum pecuniosa sit, et quam vere id hodieque locum habeat, quod olim dixit M. Seneca, parvas mercedes accipere eos, qui hermeneumata docerent. Nostra vero aetate multo magis crumenam eorum exhauriunt tot aliae res et instrumenta disciplinae, quandoquidem praeter initia humanitatis

in Gymnasiis artem technologicam, politicam, medicam, docent, et jam periculum est, ne denique et tacticam et veterinariam. Quidquid erit, utrique classi, in literis antiquitatis vel docendis vel discendis occupatae, vix aliter consuli hac parte poterit, quam curandis antiquorum scriptorum editionibus, aptis ad quotidianum usum, minimo parabilibus, nulla omnino aut brevi annotatione instructis, modo correctis ad criticam rationem, aut, si id minus liceat, ad exemplaria, quae nunc habentur optima, summo studio impressis emendatissime.

Verum praeter hos utrosque alii, ni fallor, multi reperiuntur in aliis classibus popularium, eodem affecti desiderio. Nam ut ne eos memorem, qui veteribus illis pro tapetibus utuntur, et editiones eorum coemunt propter externam formam et nitorem: sunt, quos, etsi aliis studiis et artibus addictos, juvat tamen nonnunquam antiquum scriptorem evolvere, sive relaxandi animi causa, seu ut locos passim excitatos cognoscant, seu ut in scriptis suis ipsi laudent. Neque etiam plane apud nos desunt antiquitatis amatores, qui, satis ab utraque lingua instructi, otium suum his auctoribus legendis impendant. Sed hi fere, quamvis rem gnavigiter agant, tamen non tam operosae eruditionis, quam ingenii causa legunt, parum curiosi, quid singulis locis doctus aliquis interpres adscripserit. Immo gratius horum multis erit, nuda tractare veterum opera, praesertim ea, in quibus maxime ars scribendi spectatur, sicuti nudum contemplari amant Apollinem Vaticanum, nullis commentariorum velamentis obvolutum. Quodsi quando necesse habuerint, ad interpretem recurrere, scient illi, ubi sitim restinguant. Sed interpres quum semel legatur a plerisque, auctores ipsi saepius repetantur, opus est editionibus, ad usus commoditatem aptatis, in quibus repetita illa lectio et meditatio sine molestia institui queat. Adeo vota plerorumque, opinor,

huc redeunt, ut parabilis suppetat copia scriptorum, quam diligens inprimis, et nitida descriptio textuum commendet. Quodsi quid bonae animadversionis additum erit, haud dubie id homines de schola in lucro ponent; verum illud omnes curant, desiderant, urgent praeter cetera, neque ii spernent ipsi, quorum plutei majoribus editionibus abundant, quas tamen nec legentes in lectulo tractare, nec viarum comites circumferre possunt. Esset ergo, quod sibi multi gratularerentur, seque ad studium harum literarum nonnihil adjutos putarent, si quis nihil aliud quam scriptores graecos graece imprimendos curasset. Ac forsitan etiam rationibus plurimum conduceret, omnem rem his finibus coerceri. Atqui non una et eadem debet esse cujusque scriptoris edendi conditio, neque hanc totam rem uno quodam modulo et pede metiri licet. Alia, puto, sibi editio deposcit librorum, qui jam saepius ad optimas membranas castigati, atque ad integritatem propius adducti sunt; alia ceterorum, qui, criticam manum vix semel experti, scatent vitiis et erroribus. In illis ut nemo aequo animo ferat, aliquem propter decem proprias animadversiones novos commentarios moliri; ita hoc in genere nemo non aegre caruerit admonitionibus de vulgati textus vitiis, aut remediis, si qua ab editore adhiberi potuerunt. Istos autem scriptores, qui toti adhuc sunt ulceribus foede inquinati, nisi quis eos vel ex codicum comparisone vel ex ingenio sanare ausus fuerit, plane excludendos arbitror, ne vitia novis typis latius celebrentur, neu justa recensio retardetur. Itaque omnino ad emendatam descriptionem textuum omne institutum a me deductum est, idque in eo opus praecipue navabo. Quam ob rem tum quoque, ubi annotatio accedet, scriptoris verba dabimus separatim. Tali modo jam nunc in eo est ut Diodorus Sic. his formis chartisque imprimatur, nulla re addita, praeter notationes temporum, et brevia argumenta, qualia et aliorum editiones nonnullae habent, et

Herodotus Tuus. Wesselingii notas, si id librarius e sua re fore duxerit, ipse subinde per alium virum doctum curabit singulari volumine addendas; equidem nihil morabor. Neque dubito futuros esse, apud quos etiam commentariis hujusmodi, qui non minus rari sunt, denuo et vili pretio edendis gratia ineatur, simulque ipsum adjuvetur doctius studium antiquitatis. Sed illo modo, mi Reizi, adornatos, praeter Diodorum, mox a nobis expecta Hesiodum, Isocratem, Arrianum, Lucianum, Apollonium Dyscolum, Galeni libros aliquot, inprimis praeclarum illum, qui est de usu partium. Omnino ut quisque scriptor est ad usum aptior, magisque necessarius studiosis, aut minus frequentatus, ita deinceps citius subsequetur. Differam autem, vel plane excludam eos, quorum sunt ab aliis simili consilio exemplaria parata; qua de causa Thucydidem continuo rejeci, ubi mihi commoda ejus et parvo venalis editio, ab Altero ante hos quatuor annos Vindobonae emissa, in manus venit. Ceterum illae editiones omnes, ad hujus similitudinem, in fronte meam curam promittent, non eam quidem omnes huic primae parem, at curam tamen. Quidquid enim variabitur diverso edendi consilio, apparatu librorum, otio quoque meo; nunquam committam, ut ea promissio vana fiat, aut in omni instituto, id quod in similibus accidit, editoris major, quam communis commodi ratio ducta videatur. Promiserunt etiam duo amici mei, se in partem negotii venturos, quorum uterque in suo scriptore instruendo elaborabit. Quod utinam Tu, Reizi, tertius accedere velis! Novi occupationes Tuas, et infirmam valetudinem, quae Te interdum a rebus animo Tuo gratissimis abstrahit: idcirco nolo nunc a Te aliquid impensius flagitare. Sed, mihi crede, nihil est, quod eo arbitrer vel suscepto operi ad auctoritatem amplius, vel mihi jucundius contingere posse.

Jam vide, quid ego hoc tempore solus egerim, et quas

in hac editione rationes sim secutus. Nam abhorret ea aliquantum a formula hactenus descripta, et ultra id, quod in reliquis instituiam, procedit. Primum cur Demosthenes ad partes vocatus sit, supra scripsi. Quod autem hanc Leptineam orationem potius, quam aliam celebriorem sumsi, Tu facile intelliges non ideo factum, quia novo editori in illa amplius quid, quam alibi, agendum restaret. Immo est haec ipsa Oratio inter eas, quibus praecipuum quoddam studium dicarunt priores, qui Oratorem ediderunt, praesertim Taylorus, quippe qui eam ante ceteras divulgavit, idque loco speciminis. Praeoptavi hanc potius propterea, quia nullam omnium noram nostrorum hominum sensui, hisque moribus, et huic de eloquentia iudicio magis accommodatam. Qua in re, non dubito, quin Tu mihi accessurus sis. De argumento Orationis nihil dico, quod quum legentem non admodum implicet rebus illo tempore publice gestis, oritur grata facilitas intelligendi: sed forma dicendi, quae ibi regnat, aequalis illa et quieta, vel inprimis eas habet virtutes, quas nostro saeculo, quod tantopere statarios Oratores amat, placere necesse est. Similes hujus sunt ab hac parte Orationes Ciceronis pro Cn. Plancio et pro L. Murena, et paucae aliae. Ac si bene Te novi, Reizi, ipse quoque prae talibus divinas Philippicas utriusque negligis. Quapropter spero futurum, ut Oratio Tibi non minus voluptatis afferat per occasionem hujus editionis relegenti, quam mihi attulit interpretanti. Equidem certe, dum penitus me in cujusque loci sensum insinuabam, subtilitate illa, jam olim a Demosthene Latinorum laudata, tum admirabili veritate et sententiarum et verborum, tum urbanitate et arte, qua Orator adversarii rationes diluit et infirmat, homini parcit, sic saepe sum affectus, vix ut unquam me ex prosa eloquentia meminerim majorem voluptatem percepisse.

Atque haec caussa est, cur talem Orationi adjectum a

me commentarium videas, hoc est, tam longum, tam curiosum. Initio animus erat, non nisi criticis notulis de iis locis monere, in quibus a nupera recensione Lipsiensi discessissem: feci id autem tantum non ubique, et ad principum editionum fidem me contuli: sed sensus ille meus, cujus et alios participes fieri cupiebam, scribentem me, nescio quomodo, in aliud genus annotationis trahebat, ut nunc, ecce, justus et perpetuus commentarius exierit. De quo Tecum plura agerem, nisi parcere deberem et Tuo tempori et meo. Ita plane sit Tuum, et si qui alii sunt in Oratorum graecorum lectione versati, judicare, ideone commentarius suo nomine dignus sit, quod perpetuo aliquid notarum adscripserim, nulla pagina atque adeo nulla paene paragrapho intacta relictas, an propter aequabilem diligentiam et sollertiam interpretandi. Nam nunquam explicationi non majus studium adhibui, quam censurae variarum lectionum. Quamvis enim bona pars notarum occupetur in rebus criticis, tamen non temere ullam lectionem dignam relatu habui, nisi quae aut optimorum interpretum judiciis probata, aut a Reiskio illata in contextum esset. Quippe mendorum, quae in veteribus exemplis insunt, universam cramben repetere, neque otii, nec stomachi mei erat, nec ullo modo fructuosum videbatur. Et hanc partem Reiskiana editio habet inprimis diligenter curatam. Quas vero attuli codicum scripturas, doctorumque emendationes, ita earum judicium feci, ut eo ipso locorum intelligentiam juvarem. Qua ratione mihi aliquo modo videor ariditatem vitasse, quae multos hodie ab illo genere notarum deterrire solet. Quodsi copiam notarum majorem quam pro modo Orationis vides, et pluribus in locis me longius immoratum; sic existima, quaeso, aliud esse, librum explicare, a paucis adhuc iisque imparatis editum; aliud, versari in scriptore, qui a plurimis et doctissimis editoribus ornatus, atque omni luce explicationis circumfusus, novo

XIV

editori nihil negotiū facit, adeo ut ei saepe defungi liceat sententiis priorum ad compendium collatis, suoque modo expositis. Sed omnes Orationes hujus auctoris ad eandem normam ipse edere nolim, nec temere aliis, ut id instituant, suadeam. Satis erit unum et alterum interpretationis exemplum exstare, unde discant, qui volent, quas in res animus hoc genus scriptorum legentis intendi debeat.

Paene oblitus sum de auctario meo scribere, opusculo Aristidis. Illud igitur quum rarum in his terris esset, quippe semel modo, ut scis, et in Italia editum, non dubitavi ei hunc locum concedere. Mihi autem perquam vile et contemnendum visum est. Et sane quoniam nec rebus antiquitatis, nec Demosthenicae Orationis argumento quidquam lucis affundit, etiam illa utilitate caret, quam unam alias ejusmodi scripta habent vel infimi saeculi, et ipsa per se levissima. Nihilo minus gratum arbitrabar fore nonnullis, si libellum per hanc occasionem nanciscerentur. Poterunt jam ex eo alii utilitatem comparationis capere, alii criticum acumen experiri in eo emendando, et cum reliquis scriptis hujus Sophistae conferendo. His ea provincia per me integra manet. Nihil ego nisi in minutis rebus a Veneto exemplo discessi, ut confidere possint, textum sibi exhiberi ipsius codicis, nullis conjecturis mutatum, nisi quae sunt Morellii, principis editoris, quae perpaucae sunt. Omnino me meus Genius avertet, spero, ab hoc toto genere imitatorum, donec meliores et meliorum saeculorum scriptores supererunt, qui vel emendari vel illustrari poscant. Admiror eos, qui omnia legunt, ut emendent; sed nunc quidem satius puto esse emendari optima quaeque et utilissima, ut eo utilius legantur.

Tanto plus mihi sumsi in mutando contextu Demosthenico, cujus nulla fere pagina est, quae non semel aut saepius ab Reiskii recensione discrepet. In quo ne ipse, qui

Reiskium audaciae et temeritatis accuso, iisdem nominibus Tibi aliisque videar culpandus, omnino nolo textum meum cum illius contendere, sed cum Lambiniano, Wolfiano, aut aliquo superiorum editorum. Hinc plerumque patebit, non Reiskium deseruisse me, sed nihil aliud quam codicum scripturas revocasse, sublatis novis conjecturis et commentis. Nihil vero quidquam in textu reliqui, quod ullo modo mihi vitiosum visum esset, praeter pauca, de quibus dicere volebam in commentario. Passim tamen imprudenti, quum omnia manu mea describerem, exciderunt quaedam ex eo genere, in quo difficile est non peccare, in signis accentuum. Quorum peccatorum alios quidem reprehensores minus metuo; Te metuo, Reizi, quo nemo has res melius tenet, et qui difficillimam partem earum prodidisti egregiis tribus libellis, docuistique, quomodo de doctrina tam tenui et spinosa utiliter philosophandum sit. Quos libellos si aliquando in manum resumseris, et novis observationibus adjectis totum argumentum subtili iudicio Tuo explicaris, habebimus per Te hanc partem literaturae graecae plene castigatam atque perpolitam.

At quando id sperare nos jubes, Vir eruditissime? Quando reliqua, quae Tibi nunc in manibus sunt, confecta dabis? Quando Plautum, cujus modo tam praeclarum specimen dedisti, reddes Benteiana arte recreatum? Quando Herodotum? Nae Tu jam diu omnibus nimis comprobare videris Thucydidium illud, ἀμαδία μὲν δράσας, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. Sed vide, Reizi, ne singularis Tua modestia et erudita cunctatio intercipiat nobis ea, quae vix quisquam hodie praeter Te expedire, in lucemque proferre valeat. Quin Tu, qui in intimos recessus literarum graecarum et latinarum penetrasti, maxima, minima in iis pari acumine ad obrussam exigere solitus, et qui memoria scientiaeque comprehendis eas res, quae etiam a doctissimis igno-

XVI

rantur, a ceteris de more saeculi magnifice contemnuntur, ipse nobis jus dedisti expectandi a Te plura, quorum gratiam multis aliis facimus libentissime. Verum non repetam hoc loco, quae Tecum hac de re saepe coram locutus sum, nec commonefaciam, quam ista cunctatio non sit horum temporum, quibus, ut ille ait, audacia pro sapientia utilicet, quantumque Tibi ipse detrahas gloriae, ex abditarum rerum illustratione ad Te perventurae. Nihil ista Te movent, qui nulla in re consuesti rationes agendi ex vulgi judiciis suspensas habere, ac studio laudis multo minus quam virtutis conscientia duceris. Hoc autem Tibi semper in animo versari velim, esse quam plurimos, et eos, quorum Tu vota minime contemnis, qui praestantia scriptorum Tuorum excitati, Te ducem ad accuratam cognitionem antiquitatis desiderent, seque in eo magis in dies differri doleant.

Ejus rei admonitorem hunc librum habe, Tibi ab amantissimo Tui dicatum. Quem inter eos libros, qui propius ab oculis Tuis absunt, repositum quoties adspicies, toties ego et meo et aliorum nomine Te tacitus appellare videbor, memoria simul apud Te vigebit mei, et Demosthenem singularis ac perpetui amoris, quem officiis Tuis, candori et amicitiae jam pridem debeo, disertum a me datum testem cogitabis. Quod ut saepissime facias, vehementer opto, ac, si id assequor, voluptatem, quam ex hac Oratione explicanda summam cepi, cumulo quodam mihi per Te auctam putabo. Vale, Vir eruditissime, et, quod ego non minoris aestimo, optime et integerrime. Vale.

Scribebam Halis, d. XXI. April. MDCCLXXXIX.

Frid. Aug. Wolfii

Prolegomena

in

Demosthenis

Orationem Leptineam.

Quas in hunc librum junximus Orationes Demosthenis (33) *) et Aristidis duas, in eodem illae quidem argumento eademque causa versantur, verum stilo scriptae sunt multum dissimili. Sed de argumento dicetur a nobis paullo post, quum prioris Orationis, quam proprie illustrandam sumsimus, occasio, propositum, et alia quaedam, quibus docta interpretatio nititur, attingenda erunt: nunc tamen, ne nihil lucis posterior habeat, paucis stilum ejus et quasi formam describamus.

Est igitur haec Oratio, quam, nuper admodum e situ et tenebris protractam 1), nulladum editio Aristidis habet, ex

*) Numeri marginibus adscripti indicant paginas editionis Halensis.

1) Eam una cum *Libanii Declamatione pro Socrate et Aristoxeni rhythmicorum Elementorum fragmentis* primus e Bibl. D. Marci Veneta protulit notisque nonnullis et latina interpretatione instruxit Bibliothecae illius Custos, vir omni humanitate politissimus, *Jacobus Morellius*, Venetiis, MDCCLXXXV. 8. Tam diu opusculum Aristidis jacuerat, plane ignotum illud, praeterquam quod auctor ipse exercitationem ejusmodi ad Leptineae Demosthenis modum se scripsisse narrat in Orat. Platon. III. T. II. pag. 316. Jebb. Quem locum et Photius habet in Bibl. p. 1267. Roth., et nos partim dedimus in Comment. ad Demosth. Or. p. 488. 6. Codex autem Marcianus quam omni auctoris indicio et titulo Orationis careret, hanc eandem illam Aristidis esse, Morellius sagaciter reperit. In extrema ejus parte jacturam fecimus, si ex cetera loquacitate existimare licet, minimum trium quatuorve foliorum. Doleant jacturam, qui-

illo genere, quod Rhetores graeci *μελέτας*, latini decla- (34)
mationes vocant. Id genus fere triplex fuit. Nam alii se
in fictis argumentis et quaestionibus infinitis exercebant, ita,
ut quas res ingenio suo reperissent, eas vel laudando extol-
lerent, vel affligerent reprehendendo, vel alio quocunque
modo tractarent. Alii veras sibi res et causas sumebant, (35)
ex memoria antiquitatis plerumque petitas, in accusando,
in defendendo, in bello aliquo aut foedere seu suadendo,
seu dissuadendo, in describendis moribus hominum, locis,
regionibus, occupati. Sed talibus in rebus quum de suo
quisque adderet, demeret, mutaret denique, partim scribendi
ardore abreptus, partim metu, ne vetera et vulgata repe-
tendi necessitas laudem ingenii auferret: saepe adeo sub
illorum manibus veritas mutabatur, ut dissimilis fieret sui;
quo de fonte hodieque splendida quaedam mendacia in histo-
riis resident. Duo autem genera, quae dixi, tametsi tum
maxime studiis hominum florebant, quum jam eloquentia,
antiquae libertatis alumna, conticuisset ac foro cessisset,
dominatu regum de principatu suo detrusa: tamen diu ante
id tempus et fuerunt illa, et honorem habuerunt¹⁾. Postea (36)

bus res digna videbitur: nos puncta nostra libenter posuimus. Et
sane ante hunc *τριγωνιστήν* in ea causa satis oratum erat.
Duobus enim, Phormioni et Demostheni, qui legem Leptineam
impugnarent, ille serum quasi subscriptorem se adjunxit, ut De-
clamatio *τριτολογίας* cuiusdam loco haberi debeat. Eo ipso refer
locum ante laudatum: *Ἐτυχε γάρ μοι λόγος τις πεποιημένος*
ἐκ τριτῶν πρὸς Λεπτίνην ἐξ ἀρχῆς τοιαῦδε· εἶχον ἐν χερσὶ τὸν
λόγον τὸν τοῦ Δημοσθένους κ. τ. λ. Aliter ibi memoria falsus
diductiora duo verba explicat Reiskius in *Animadv. ad gr. auctt.*
T. III. p. 517.

- 1) Mirum est, at verum tamen, quod jam antiqui Sophistae, Socratis
aetate, etiam ludicris et frivolis argumentis ornandis artem osten-
tarunt. Nam de historico genere nulla dubitatio est. Sed jam
tum ollae, sal, lapilli, bestiolae quaedam et similia, nec raro
praeter communem sensum hominum, propriis scriptis laudabantur.
Quid miramur ergo, in istiusmodi rebus Lucianum, Synesium,
alios posteriorum, elaborasse? Testantur id, quod de prioribus
scripsi, Plato *Sympos.* c. 5. *Isocrat. Encom. Hel.* p. 304. extr.
Aristot. Rhet. 1. 9. princ. *Alexand. Rhetor in Aldi Rhet.* p. 611.

successit nova Rhetorum natio, quae non satis habens, discipulos ad universam imitationem veterum informare, auderet etiam ipsa argumenta, quae ab illis celebritatem accessissent, in certamen quoddam proponere. Confidentes homines dicas suique et temporum suorum oblitos, qui putarent, rem in fori luce vi capitalium ingeniorum Graecia florente illustratam inter tironum manus denuo in umbraculo scholae nitescere posse. Sed ipsi hic quoque magistri sese duces praebuerunt primi certamen artis ingressi; nec defuerunt clari Sophistae, qui animi causa in Philippum Macedonem, in Midiam, in Catilinam intra parietes suos declamarent. Ex eoque genere exemplum hoc est Aristidis, Rhetoris saeculo II. nobilissimi, quod tandem jam illustri, quem dudum affectabat, loco repositum Orationi Atticae, quam ille aemulari voluerat, comitem adjunxi 1).

At qualem comitem! Nempe mihi quidem hanc De- (37) clamationem cum exemplari suo comparanti ita interdum visum est, si quis eam talem Athenis olim in suggestum attulisset, futurum fuisse haud dubie, ut is sibilis explosus descendere multo citius cogeretur, quam nunc librario placuit scriptum abrumpere. Adeo nisi quis forte haereat in verbis loquendique formulis ex imitatione veterum Atticorum tractis, in ostentatione priscae historiae ac doctrinae, in aliquot sententiis passim extra ceterae orationis corpus eminentibus, aut nisi omnino, ut poëta ait, sepultis ingeniis faveat, adeo, inquam, illa jejuna est et frigida parumque

1) Celebre prae ceteris hoc ipsum argumentum in scholis Rhetorum fuisse putes. In eo enim ante Aristidem versatus est etiam Lollianus imperante Hadriano clarus, id quod narrat Philostratus in Vit. Soph. 1. p. 527. Ponam hujus verba, quod fragmentum Declamationis habent, in quo quae fulgura inesse dicuntur, ea profecto talia non sunt, ut extincta doleamus magnopere. Κατηγορῶν τοῦ Λεπτίνου διὰ τὸν νόμον, ἐπεὶ μὴ ἐφοίτα τοῖς Ἀθηναίοις ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος, ὥδε ἤκμασε· Κέκλεισται τὸ στόμα τοῦ Πόντου νόμῳ, καὶ τὰς Ἀθηναίων τροφὰς ὀλίγα κωλύουσι συλλαβαί· καὶ ταυτὸν δύναται Λύσανδρος ναυμαχῶν, καὶ Λεπτίνης νομοθετῶν. Argutiis his redditur illud, quod legimus apud Demosthenem p. 466, 12. sqq. Quem locum si contulisset Olearius, nihil de alio Leptine somniasset.

ad id, quod vult, obtinendum accommodata. Nihil hoc iudicio detractum volo de fama scriptoris, cujus alia extant plura copiose ornateque scripta neque injucunda lectu. Immo mirandum putarem, si cuipiam unquam ejusmodi labor melius successisset. (38)

Illud enim primum hoc in loco nobis recte ponere videmur, rem veram, id est, eam quae toto tenore caussarum suarum et eventuum cum nostro tempore, loco, dignitate, omni vita, seu publica seu privata, cohaeret, a quolibet nostrum vel minus perito rectius tractari posse, quam eandem pluribus post saeculis ab homine artis peritissimo. Illi materia dicendi in expedito est, quam alter necesse habet ex antiqua memoria tenuibus plerumque vestigiis expromere. Ille in uno tanquam conspectu videt universam argumenti vim et complexum, quem vocant, circumstantiarum, qua re, quid locus, tempus, personae ferant aut postulent, sponte intelligit ac facillime reperit modos, quibus finem sibi propositum assequatur. Huic contra quoniam ista omnia obscuro labore indaganda sunt ac ne sic quidem ex omni parte satis patere queunt, prope necesse est id accidere, ut vel nimius fiat in dicendo, vel infra dignitatem rei subsistat, vel in locos communes lente exspatietur, ubi gravem argumentorum pondere orationem expectes, denique ut aliis modis multis labatur 1). Adde, quod primarii operis (39) artifex raro imitatori aliud quam vilia quaedam ramenta relinquit, et quo quisque sollertior est, eo melius ipse summas rerum occupasse reperitur. Ridebitur imitator, si easdem res sumserit, ut invenit: auxerit eas et novas addiderit,

1) Haec et alia vitia singulis exemplis Declamationis nostrae declarari possent, si id opus esset. Facile enim animadvertet, qui leget. Attendat mihi pro se quisque, quam aspere in ea cum Leptine agatur, quem tam comiter habet Demosthenes; quantum incommoda legis ultra probabilitatem pinguiter augeantur; quam inepto loco vetusta et mystica exornentur, ut §. 40. 64. 92.; quam puerilis lusus sit in verbis iisdem repetendis, scilicet acuminis et gravitatis causa, ut §. 2. 10. 11., ubi auctor subtilitate videtur cum magistro contendere voluisse. Sed ea ars illi fere in spinas et araneam abit. A tali subtilitate profecto Leptinis legi nihil periculi metuendum fuit.

vix sibi ubique a mendacio cavebit: alias fecerit prorsusque mutarit, nimirum aut inscite fecit prior aut secundarium opus exhibit exempli dissimillimum. Quid misero reliquum erit praeter artem quandam callide furandi? Quapropter subit mirari, qua ratione apud tam multos per tot aetates hoc in eadem forma et argumento cum antiquis aemulandi studium viguerit. Siquidem ipsa necessitas eandem rem aliis atque aliis verbis et sententiis explicandi non erigit illa animi vires, sed frangit et debilitat. Atque in (40) artibus iis, quae praecipue sensu pulchritudinis reguntur, ita omnino natura videtur comparatum esse, ut qui primi ad eas ingenium applicarunt, si modo ab ipsis electio optimorum facta est, spem gloriae ex eodem genere petendae secuturis, quamvis aequae ingeniosis, facillime praecedant. Adeo illi classi antiquiorum suam placendi sortem suumque principatum obtigisse dicas non ex sola praestantia ingeniorum, sed ex quadam etiam fortuna temporum.

Haec mihi in mentem venerunt, quotiescunque Leptineam Aristidis religens, quomodo ibi quaeque tractata essent, spectabam. Cujus Orationis jam in plarium manus venturae hanc utilitatem unam praecipuam judico, quod, quum istius declamatoriae scripturae perpauca ad nos specimina pervenerint, nec ullum hoc ipso exstet insignius, ejus cum Demosthene comparatio evidentissime docet, quam infelix ista imitatio sit, quibusque notis dictio fuco et pigmentis oblita discrepet a naturali et incorrupto colore veteris et verae eloquentiae. Etenim quam per omnia diversum ab illo declamatore de ludo sonat Orator Atticus! Est autem Leptinea hujus ex genere quietiore, tota in docendo magis quam in permovendo auditore occupata, nec eam vim (41) et granditatem habens verborum ac sententiarum, quam in Philippicis aliisque nonnullis admiramur; unde fere Demosthenicus character constitui solet 1). Hic lenia, summissa, enucleata omnia, aequabili quodam tenore. Sed enim hoc vel summum est oratoriae facultatis, nosse, quomodo pro

1) Res nota ex Longino inprimisque Hermogene et Auctore libelli de Elocutione. Characterem vocarunt Graeci μέγεθος vel δεινότης.

varietate rerum ad dicendum propositarum stilus variandus sit, ne, ubi vehementem et incitatum res poscat, summisso, neve contra elato utaris. Quam artem nemo unquam melius calluit Oratore nostro; quem quis recte hac una de caussa ceteris omnibus, quos et suppar et posterior aetas protulit, anteponendum putet. Ita ille in nonnullis Orationibus, quas in caussulis privatorum scripsit, pressus est et tenuis, ita in Philippicis copiosus, gravis et grandiloquus, vix ut in utrisque eandem manum agnoscas 1). Sed his duobus generibus interjectum tertium est Orationum earum, quibus ab eo leges aut populiscita impugnantur, prae caeteris illud jam ab antiquis magistris commendatum 2). Excellit in (42) eo imprimis nobilis illa de corona, quanquam grandiori generi propior. Secundum quam haud scio an Leptinea nostra proxima ponenda sit. Certe quae sunt ex eadem classe Orationes, contra Androtationem, Aristocratem, Timocratem, Aristogitonem, harum quatuor nulla est, quae nostrae anteferri debeat, una Androtiana, quae cum ea de loco contendere possit.

Non ego omnia, quae in ea placent, huc congeram, praemonebo tamen, quibus maxime rebus praestantia illius cernatur: in quo non tam meis utar quam veterum judiciis. Ac primum quidem ipsum genus dicendi tantam habet subtilitatem, vix ut maiorem usquam, praeterquam in Lysia, qui totus subtilis est, invenias. Cujus virtutis qui vim et difficultatem cognovit, neque nescit, quanti eam veteres aestimarint, magnum sane putabit Ciceronis testimonium, nominatim hanc Orationem ab hac parte laudantis 3). (43)

1) Idem passim monuerunt nonnulli veterum, nemo diligentius quam Dionysius Halic. de vi dicendi in Demosth. p. 974. sqq. T. VI. Reisk. edit.

2) Theo Progymn. p. 5. Basil. edit. *Οἱ κάλλιστοι τῶν δημοσίων λόγων εἰσὶν, ἐν οἷς περὶ νόμου τι ἢ ψηφίσματος ἀμειψβητεῖται, λέγω δὲ τὸν τε περὶ στεφάνου κ. τ. λ.*

3) Orat. ad. M. Brut. c. 31. *Multae sunt Demosthenis totae Orationes subtiles, ut contra Leptinem: multae totae graves, ut quaedam Philippicae: multae variae, ut contra Aeschinem falsae legationis; ut contra eundem pro caussa Ctesiphontis.* De subtilitate orationis, quam

Sed illa virtus non nisi ab eo animadverti potest, qui tritas notando proprio cujusque generis sono aures affert: at veritatem et pulchritudinem et nobilitatem sententiarum etiam indoctior sentiat oportet. Oriuntur autem haec ex communi fonte eorum, quae in eloquentia maxime eminent, animo erecto, liberali et ea, quae vulgus ampla ducit, contemnente: id quod inprimis ex iis locis intelligitur, ubi Orator sanctitatem fidei atque honorem reipubl. ceteris rationibus omnibus anteponendam esse docet. Hujus vero doctrinae omnia hic plena sunt, ad eamque, quidquid profertur, revolvitur. Quapropter non mirum est, quod Orationem eximie placuisse legimus Panaetio Stoico, scilicet quem ad honestatem ex praeceptis disciplinae suae omnia retulisse, illam in omni actione, etiam repugnante utilitate, sequendam putasse constat 1).

Jam vero quanta vis et gravitas inest argumentis, quibus a Demosthene adversaria ratio refellitur! (44) Commotum te sentires, si iudices non secundum hunc decrevissent, praesertim quum gravitatem illam ubique magna in refellendo lenitate temperarit. Id quod mirabuntur fortasse ii, qui audierunt, rem rari apud hunc exempli esse. Sed Oratorem, qui nihil indecorum, nihil alienum a tempore moliri consue- rat, alia nunc fortasse ad moderationem et lenitatem flectere potuerunt 2), et vero debuit adversarii ipsius persona, et eorum, qui ad ejus causam defendendam delecti essent,

Graeci dicunt λέξις λιτήν, ισχνήν, ἀφελήν, videndus a tirone inpr. Cicero Orat. c. 23 sqq. vel Ernest. Init. Rhetor. §. 397. qui sua omnia a Cicerone sumsit. Fuerunt olim, qui in ea sola Atticum characterem ponerent. Tanti res videbatur.

1) Plutarch. in Demosth. p. 852. A. Παναίτιος ὁ φιλόσοφος καὶ τῶν λόγων αὐτοῦ φησὶν οὕτω γεγράφθαι τοὺς πλείστους, ὥς μόνον τοῦ καλοῦ δι' αὐτὸ αἰρετοῦ ὄντος, τὸν περὶ τοῦ στεφάνου, τὸν κατὰ Ἀριστοκράτους, τὸν ὑπὲρ τῶν ἀτελειῶν, τοὺς Φιλιππικούς· ἐν οἷς πᾶσιν οὐ πρὸς τὸ ἡδιστον ἢ ῥᾶστον ἢ λυσιτελέστατον ἄγει τοὺς πολίτας, ἀλλὰ πολλαχοῦ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν σωτηρίαν οἶεται δεῖν ἐν δευτέρᾳ τάξει τοῦ καλοῦ ποιεῖσθαι καὶ τοῦ πρέποντος.

2) Verbi causa, quod Leptines reus non erat. Hoc quid sit, postea explicabo. [Conf. not. ad p. 479. 17. Schaefer.]

aetas atque auctoritas 1). Ipse quidem Leptines quis (45) fuerit, nescimus 2): veri tamen persimile puto, hominem in civitate potentem et gratiosum fuisse, ut ejus dignitati parcere eumque humane et placide tractare Demostheni etiam necesse videri potuerit. Itaque sicubi in hominem invehitur, molli brachio facit; nusquam, nisi me memoria fallit, acerbis aut contumeliosis verbis. Quidquid enim nobis asperius dictum videbitur, de eo ita judicandum est, longe aliter Graecis auditoribus visum esse, Atticis praesertim, qui pro prisca sua simplicitate et licentia morum summos cives in foro acerrimis sese conviciis proscindentes audire assuevis-
sent 3). Quod autem a talibus pura est Oratio, tanto est (46) aptior nostri saeculi moribus et ingeniis, tantoque plus haec commendatio ejus apud studiosos eloquentiae valere debet. Atque ego neminem fore arbitror, qui non diligenter cognita venustate et festivitate illius excussisque etiam iis artibus, quae primum adspectum fugiunt, multum se hac una lectione non modo ad judicandum, sed ad scribendum quoque adjutum sentiat 4). Unum addam, in quod praeterea (47)

1) De Syndicis loquor, de quorum munere plura paullo mox et in Commentar. ad p. 501. 21. sqq. Simul magnitudinem causae arguunt tales tamque clari viri a populo ad id munus delecti.

2) An is sit *Λεπτίνης ὁ ἐκ Κόιλης*, quem commemorat Demosth. in Androt. p. 708. A. [ed. Francof.], aut ille, quem inimicum Aeschini inducit hunc auctorem mentiens Epist. 3. extr., nemo dixerit, nisi qui sit divinus. Videri autem potest idem esse, cujus dictum quoddam refert Aristot. Rhet. III, 10. med. Quod pertinere conjicio ad tempora pugnam Leuctricam insecuta. Sed quod ille fortasse primus dixerat, Athenas et Lacedaemonem ocellos Graeciae esse, id deinde saepe ad alios transiit, unde nunc in vulgaribus libellis legitur. Ceterum ex modo, quo Dio Chrysost. T. I. p. 635. meminit Leptinis nostri, non efficitur, hominem suo tempore obscurum aut ignobilem fuisse. Verba Dionis infra dabimus.

3) Sic p. 488, 8. nihil grave se dicere ait, quum dicit, leges Solonis a Leptine aut non lectas, aut certe non intellectas videri. Locus aliquid ridiculi habet, si eum e nostra verecundia et modestia judices. Omnino Orator versus finem exardescit aliquantum, non tamen eam, quam dixi, moderationem deponit.

4) Pertinent huc verba Dionysii Halic. Epist. ad Amm. T. VI. p. 724. *Ὁ περὶ τῶν ἀτελεσιῶν λόγος, χαριέστατος ἀπάντων τῶν λό-*

lectoris animum intendi velim, ubertatem et copiam rerum, qua Demosthenes hoc argumentum suum dilatavit, in intimos quasi recessus materiae descendendo, nihil tamen, quod vel alienum esset, vel e longinquo petatum, sophistica arte inculcando, omnibus vero, quae rem clarissima luce circumfundere et iudices in quam vellet partem movere possent, (48) occupandis et in usum suum convertendis: ita, ut mirum sit, quid de iisdem rebus Phormio attulerit, si ista omnia Demostheni reliquit dicenda, quum hic nemini post se dicturo quidquam reliquisse videatur.

Est enim haec Oratio ex genere *δευτερολογιῶν*, et is, quem modo nominavi, Phormio priore loco verba fecerat 1). Illi generi, re ipsa iubente, summa brevitatis proposita erat, et nonnunquam, si quis rem a decessore suo ab omni parte

γων καὶ γραφικώτατος. In quibus duae virtutes huius Orat. laudantur. Alteram, *χάριν τῆς λέξεως*, nemo, opinor, ignorat. De altera, quae designatur voce *γραφικώτατος*, Dionysius alias non loquitur. Sed aliunde nota est *λέξις γραφική*, quo spectat inprimis *laevitas verborum et bene vincta oratio*. Scriptor de Elocutione §. 193. *Γραφικὴ δὲ λέξις ἡ εὐανάγνωστος· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ συνηρημένη καὶ οἷον ἡσφαλισμένη τοῖς συνδέσμοις κ. τ. λ.* — Ex illo iudicio Dionysii et loco Plutarchi antea laudato fluxit fabula Pauwii, viri eleganter literis tincti, in libro, quem inscripsit *Recherches philosophiques sur les Grecs* P. III. p. 23. ita narrantis: *On disoit de Demosthène, qu'il ne fut éloquent que trois fois en sa vie. Lepidissime!* Sed aenigmatis explicandi causa haec addit non minus nova, etsi ex iisdem fontibus hausta, quos dixi: *Le philosophe Panétius prétendoit qu'il n'y a de l'éloquence que dans trois harangues de Demosthène, dans celle pour la couronne, celle contre Aristocrate, et celle contre Leptine, que Denys d'Halicarnasse regardoit comme son chef d'oeuvre; mais l'opinion la plus générale a accordé cette prérogative à la harangue pour la couronne.* Immo haec Ciceronis (v. Orat. c. 38.) et aliorum opinio fuit eadem Dionysii. Nam est apud eum ita de comp. verb. T. V. p. 204. *Λόγος ὑπὲρ Κτησιφῶντος, ὃν ἐγὼ κράτιστον ἀποφαίνομαι πάντων λόγων.* Sed addere licet *τῶν δικανικῶν* ex ipso de Thucyd. judic. T. VI. p. 949. Testes quidem istarum fabularum non citavit Pauwius; cave tamen credas, alios fuisse, quam illos. Videlicet hoc est vetera novo modo narrare.

1) Quater ille a Nostro commemoratur in Orat. p. 472, 12. 483, 16. 487, 23. 505, 28.

illustratam putaret, nudo epilogo defungebatur. Cujusmodi aliquot Oratiunculae apud Lysiam exstant 1). Quanquam in gravioribus caussis etiam satis longae Orationes secundo et tertio loco afferebantur, qualis Nostri et contra Androtionem et haec Leptinea. At in talibus vix potuit fieri, quin saepe eadem, quae *πρωταγωνιστής* 2) dixisset, repeterentur, (49) mutatis tantum verbis, ordine argumentorum, aliis id genus. Cujus rei culpa aliqua, si haec culpa dicenda est, ne hanc quidem Orationem caruisse, ex Hermogene intelligi licet 3).

1) Vid. Lysiae Orationes XVIII. XXI. XXVII. XXVIII. XXIX. ex ordine Taylori. Conf. Hermog. *περὶ τῶν στάσεων* c. 5. p. 30. et *περὶ μεθόδου δεινότη.* c. 27. p. 554. ed. Laurent. cum Gregor. Corinth. Comment. p. 944. Ulpian. ad Orat. nostrae init.

2) Scilicet nomina *πρωταγωνιστής*, *δευτεραγωνιστής*, *τριταγωνιστής*, usu a scena ducto, dicuntur de oratoribus seu caussidicis, qui se in eadem caussa dicendo excipiunt et adjuvant. Simili translatione Latini quoque interdum utuntur, quum dicunt *actores primarum, secundarum, tertiarum partium*.

3) *Περὶ μεθ. δειν.* c. 24. p. 551. ubi ostenditur, quibus modis Orator ab aliis ante se dicta proferre possit sine offensione: *Ἐν τῇ δικανικῇ ιδέᾳ καὶ ἡ τῆς τάξεως μεταβολὴ χώραν ἔχει, ὥς περ Δημοσθένης ἐποίησεν ἐν τῷ περὶ τῆς ἀτελείας. Φορμίωνος γὰρ προκατηγορήσαντος τοῦ νόμου καὶ χρησαμένου τοῖς κεφαλαίοις τῆς διαιρέσεως, τῷ δικαίῳ, τῷ συμφέροντι, τῷ καλῷ, τῷ τῆς ἀξίας, ἀνέστρεψε τὴν τάξιν μεταβαλὼν. Πῶς δὲ τοῦτο ἐποίησεν, ἐν τοῖς περὶ τοῦ λόγου διεξήλθομεν.* Hinc obiter discimus, Rhetorem proprium quiddam in hanc Orationem, fortasse commentarium rhetoricum, scripsisse. Sed ad illa verba, *ἐν τῇ δικανικῇ ιδέᾳ*, ita Gregor. Cor. in Explicatione Hermog. p. 938. *Ἀπορῆσαι μοι πρότερον ἔπεισι, πῶς προδόμενος ὁ τεχνικὸς διδάξει, ὅτι ἐν τῷ δικανικῷ ἀλλάσσεται καὶ ἡ τάξις, παράδειγμα ἡγάγε τὸν περὶ ἀτελείας λόγον· εὐδηλον γὰρ, ὅτι ὑπὸ τὴν πραγματικὴν οὗτος ἀνάγεται· ἡ δὲ πραγματικὴ τοῖς τοῦ συμβουλευτικοῦ κεφαλαίοις τέμνεται καὶ ὑπὸ τὸ συμβουλευτικὸν εἶδος ἀνάγεται μόνῃ τῶν ἄλλων στάσεων δικανικῶν οὐσῶν. Ἔστιν οὖν εἰπεῖν, ὅτι ἀπὸ τοῦ σκοποῦ λέγεται δικανικός· ἐπεὶ γὰρ σκοπὸν ἔχει κατηγορῆσαι τοῦ νόμου τοῦ ὑπὸ Λεπτίνου τεθέντος, ἡ δὲ κατηγορία μέρος ἐστὶ τοῦ δικανικοῦ, διὰ τοῦτο λέγεται καὶ δικανικός ὁ λόγος, εἰ καὶ ἡ κατηγορία τοῖς τοῦ συμβουλευτικοῦ κεφαλαίοις κατασκευάζεται· ὁ δὲ Φορμίων ῥήτωρ ἦν, καὶ κατηγορήσῃ καὶ οὗτος τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου, συνηγορῶν*

Quid? quod in ea, quanquam rarius et multo crebrius in aliis hujus auctoris, eadem subinde diversis in locis (50) sententiae resumuntur: id quod miretur aliquis qua ratione aures Atheniensium tulerint tam fastidiosae. Sed ego sic omnino statuo, aliter oratione affici legentem, aliter audientem. Nimirum alterum, cui vacat prima cum mediis, media cum extremis conferre, omniaque secum composite revolvere, talis res suboffendere potest; alterum, qui incitate cursum praeceuntis sequitur, non potest; sed latet eum, aut, si minus latet, etiam juvat. Quin apud auditores, quales (51) Athenis fere essent, in foro atque in judiciis, id est, homines mire inter se ingenio, moribus et peritia rerum dispare, saepe adeo opus esse potuit gravissima momenta rationum animis et memoriae impensius inculcare et hoc pacto negligentium quoque ac reluctantium assensum extorquere. Qui pro concione ibi voluisset Thucydidius esse, nae illi intempestivum studium magno stetisset! 1) Verum, ut dixi, hic haud facile ulla sententia iteratur, quam non alio atque alio colore inductam novitatis quaedam species commendet. Sed haec et his similia quilibet sine ulla doctrina invenire legendo et existimare poterit: non agamus id, quod

τῷ Ἀφειρίωνι, υἱῷ Βαδίσπου, τοῦ προκατηγορήσαντος τοῦ νόμου καὶ πρὸ τοῦ τέλους τῆς δίκης ἀποθανόντος. Κατηγόρησε δὲ καὶ Κτήσιππος, υἱὸς Χαβρίου, ᾧ συνηγόρει Δημοσδένης. Ἡ δὲ ζήτησίς ἐστι πραγματικὴ ἔγγραφος. Ὁ μὲν οὖν Φορμίων πρῶτον τῷ δικαίῳ ἐχρήσατο· ὁ δὲ Δημοσδένης τῷ τῆς ἀξίας, εἶτα τῷ καλῷ, εἶτα τοῖς λοιποῖς κ. τ. λ. Locum huc transscripsi propter illa, quae habet de genere Orationis nostrae. Haec autem eo pertinent, quod veteres magistri singulas Orationes in aliquod horum trium generum, deliberativi, judicialis et epidictici, includere solebant. Quam id plerumque temere et parum utiliter factum sit, constat, etiam ex hoc loco. Nihil ergo ista quaestio ad nos.

- 1) Conf. Ciceronis Brut. c. 83. et Orat. c. 9. At octies Thucydidem ipse Demosthenes descripserat, si vera narravit Lucian. adv. Indoct. T. III. p. 102. Conf. Agathiae Hist. II. p. 48. Venet. Nimirum in magnis scriptoribus aliud legit homo ingeniosus, illorum similis, aliud serva natio imitatorum. Id docent rara in Demosthene vestigia imitationis Thucydidiae. [Conf. Valckenarii Diatr. Eurip. p. 217. B. et Phalarid. p. XVIII. Schaefer.]

proprium est Grammatici, ut lectori viam aperiamus ad causam, in qua Oratio habita est, cognoscendam.

Is, quem Noster in ea adversarium habet, Leptines legem tulerat Athenis, ut quas immunitates honoris causa adhuc (52) bene meritis civibus concedi usitatum esset, eae pariter omnibus, qui eas accepissent, adimerentur et plane tollerentur in reliquum tempus. Jam quum in illa republ. cuique liceret perlatae ac publice fixae legis latorem reum agere, modo ut id intra eum annum fieret, quo rogatio esset promulgata; accusavit ita illum Bathippus quidam, subscriptoribus duobus 1). Subscriptionis enim mos, quem constat Romae fuisse, idem in Attico foro viguit. Sed Bathippo mortuo ante, quam ea causa in iudicium deducta esset, quum reliqui (incertum, sponte an consilio Leptinis) ab accusatione destitissent, alii duo postea aliquanto, certe anno illo elapso, exorti sunt, qui legis tanquam vitiosae et perniciosae abrogationem commoverent. Illi duo fuerunt Aphepsio, filius Bathippi, et Ctesippus, Chabriae, clari imperatoris 2). Et huic quidem id negotium proprium fuisse propter immunitatem patri (53) datam satis declarat is Orationis locus, qui est de laudibus Chabriae 3): de Aphepsione nihil tale neque hic neque alibi proditur. Sed omnino huius hominis non magis quam Bathippi ulla memoria exstat; alterum tanto novimus melius 4).

1) Vid. Orat. p. 501, 8. sqq. et Argument. graec. Sed nusquam illorum duorum nomina leguntur.

2) Sane ex Demosthene de his duobus tantum constat. Auctor tamen brevioris Argumenti a nobis omissi, quem Libanium ferunt, sic scribit: *Φορμίων, καὶ Κτήσιππος, ὁ Χαβρίου παῖς, καὶ τινὲς μετ' αὐτῶν, οἷς συνήγορος Δημοσθένης γίνεται.* At homini huius familiae parum fidei habuerim.

3) Vid. p. 479, 17. sqq.

4) Praecipue ex Plutarch. Phoc. p. 744. E. et ex Athenaeo IV. p. 165., apud quem Diphili, Timoclis et Menandri versus de Ctesippo proferuntur. Postremi poetae fragmentum est ex fabula *Ὀργῆ*, quam omnium primam docuit Olym. 114, 4. ut est apud Euseb. in Chron. Conf. Corsini Fastorum Att. T. IV. p. 54. sq. Fragmentum intulit in Menandrea sua Clericus p. 136. Perditissimus nebulo fuit iste filius herois et omni generi luxuriae et nequitiae deditissimus. Eo denique processit improbitatis, ut, quum bona

Major autem natus, Aphepsio, *συνήγορον* habuit Phormionem, Oratorem 1): minor, Ctesippus, Demosthenem, qui causam receperat vel propter rempubl., vel mercede, qui tum mos erat, vel vinculo nescio quo cum illo conjunctus 2).

sua omnia prodegisset, etiam lapides divenderet de monumento, quod patri populus Athen. impensa 1000 drachmarum extruxerat. Inde nomen ejus apud Comicos, etsi tum modestos et minime maledicos, in proverbium cessit et quodammodo commune factum est asotorum. Neque vero Phocio, hominis corrigendi cura propter amorem patris suscepta, quidquam videtur valuisse ad ejus pervicaciam expugnandam. Sed haec omnia mea quidem sententia post tempus hujus Orationis acciderunt, cujus tempore plane non dubito quin Ctesippus prima adhuc aetate fuerit et ambigui ingenii. Huc et alia me deducunt, et anni poetarum, quos citavi. Ceterum ipsum quoque patrem, Chabriam, nomine *ἀσελγείας* notavit Theopompus in Philippicis, teste Athen. XII. p. 532. B., quod, ut alia ejusdem Theopompi in libellum suum transtulit Cornelius Nepos. [Conf. not. ad p. 479, 17. Schaefer.]

1) Itaque propter ordinem aetatis in foro Attico observatum et ipsi Aphepsioni et actori ejus debebatur prior locus dicendi, *ἡ πρωτολογία*. Vid. Argum. nostrae Orat. et Androtianae et conf. Hotom. ad Cic. Divin. in Caecil. c. 15. De Phormione dubito an ullus praeter Nostrum vetus auctor mentionem habeat. Et quis miretur, in tanta turba Oratorum, quam illa aetas tulit, plurimum, neque tum obscurorum, nomina vel obscurata esse, vel prorsus intercidisse? praesertim si qui nihil scripto mandassent. At hoc posterius an ad Phormionem et hanc ejus Orationem pertineat, ambigere licet propter Hermogenem tali modo loquentem l. c., ut ipsa illi prae manu fuisse videatur.

2) Id vinculum olim nonnulli putarunt amorem matris Ctesippi fuisse. Rem narrat Plutarch. in Vita Demosth. p. 853. A. *Τὸν κατὰ Ἀριστογείτονος αὐτὸς ἠγωνίσσατο, καὶ τὸν περὶ τῶν ἀτελειῶν διὰ τὸν Χαβρίου παῖδα Κτήσιππον, ὥς φησιν αὐτός· ὥς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τοῦ νεανίσκου μνώμενος· οὐ μὲν ἔγρημε ταύτην, ἀλλὰ Σαμία τινὲ κ. τ. λ.* Conf. Ulpian. ad Orat. p. 477, 12. At nihil hujus rei habet Dinarchus Or. contra Demosth. p. 74., ubi orationes a Nostro dicit mercede conscriptas esse *ὑπὲρ Κτησιππου καὶ Φορμίωνος καὶ ἑτέρων πολλῶν*. Quem locum huc potissimum refero nihil moratus Reiskii animadversionem, tametsi non negarim, forsitan in aliis quoque caussis, quas ignoramus, Ctesippo eidem Demosthenem se *συνήγορον* prae buisse. Quid autem? Nihilne caussae fuit Dinarcho, cur duos istos ex tot aliis nominarit?

In quo id mirabile accidit, quod in tam longa Oratione (55) ne semel quidem clientis nomen legimus: sicubi nominandus erat, Chabriae filius vocatur 1). Sed ejus rei, quae propter causam hodie prorsus ignotam fieri potuit, si modo ulla de causa et non fortuito potius facta est, ejus, inquam, rei rationes operose exquirere velle alienum duco et prope ineptum 2). Sufficit tenere, quod ex Ulpiano et aliunde (56) cognoscimus, Ctesippi nomen homini fuisse 3). Et quidquid est, ab ipso auctore, Demosthene, habitam Orationem esse, non a filio Chabriae, sicut alteram a Phormione, non ab Aphepsione, id ex iis, quae hactenus passim diximus, planissime apparet 4).

Sed ante omnia breviter docendum, quo tempore actio a duobus illis instituta et haec Oratio habita sit. Qua de re partim apud ipsum, partim alibi judicia sunt ejusmodi, ut de ipso quoque anno liqueat. Ac primum quidem ex eo (57)

Immo putem fuisse. Certe Phormionis, qui Pasionis fuit libertus et diversus haud dubie ab eo, qui in Or. *ὕπερ δανείου* compellatur, Phormionis igitur illius patrociniū dedecori fuisse Nostro, patet ex Plut. l. c. p. 852. F., et probabile nobis fit ex ipsa Orat. pro Phormione p. 958. [ed. Francof.] et duabus seqq. in Stephanum.

1) Vid. p. 457, 2. 479, 17.

2) Apud Athen. IV. p. 166. B. est suspicio, juvenis nomen ab Oratore celatum de industria esse ob ejus publicam ex moribus infamiam. Non id equidem arroganter rejicio, sed admodum dubitare me fateor propter ea, quae paullo ante de temporibus scripsi. Penitus suspicionem rejicit Ulpian. ad p. 457, 2. Qui quam ipse affert rationem, ea satisfacere fortasse videbitur iis, qui rem forte fieri potuisse negarint. Nam et alibi legimus pueros et adolescentes, nullodum suo merito claros, vulgo non suis, sed patrum nominibus appellatos.

3) Iis, quos testes dedi in antecedentibus notis, accedit Aristid. Declam. Lept. §. 107. Etsi ibi *Καλλιππῶ* est in Cod. Marc. Recte vidit Morellius, quid librario ante oculos fuerit.

4) Animadvertere id operae putavi propter Androtianam, Timocrateam, Aristocrateam, alias in privatis causis a Nostro scriptas, quas constat in suggestum attulisse eos, quibus scriptae essent. In tali genere cavendum, ne temere ea, quae sunt aliorum et diversorum hominum, ad Demosthenem ejusque res ac vitam referamus. Nonnunquam id a viris doctis factum vidimus.

loco, ubi Lacedaemoniorum et Thebanorum meminit 1), facile intelligitur, Athenienses tum hostili publice in hos animo, cum illis autem junctos amicitia fuisse, sive ea vera fuerit, sive temporis causa simulata. Quippe ibi manifesto studio res et instituta Lacedaemoniorum excusantur, omni-que modo quasi colorantur, quum Thebani, tanquam populus omnis humanitatis expers et improbitate infamis, notentur acerbissime. Quo modo populi judicia prodi, non Oratoris, quis dubitet? Itaque si trium illarum civitatum de principatu inter se certantium vel civiles vel bellicas res et harum tempora attenderis, utrumque iudicium reperias optime ad id temporis congruere, quod Leuctricam pugnam proximo intervallo secutum est 2). Quoniam enim per (58)

1) Vid. p. 489, 26. seqq. Conf. p. 506, 16.

2) Summatim hic a studiosis repetenda sunt, quae hunc tractum temporis notabilem fecerunt. Primum est proelium apud Leuctra factum Olymp. 102, 2. Ea prima causa fuit odii Atheniensium in Thebanos, inflammati deinde horum superbia et imperandi libidine. Vid. Demosth. de Cor. p. 475. C. [ed. Francof.] Mox Megalopolis in Arcadia conditur et Messenii, auctoribus Thebanis, in Peloponnesum redeunt Olymp. 102, 3. Jam Thebani tum bellum in Thessalia gerentes deserui coepti sunt a sociis gravate ferentibus illorum dominationem: Athenienses autem contra Thebanos cum Lacedaemoniis societatem et foedus faciunt, quo inprimis imperium maris recuperant Olymp. 102, 4. Dein Olymp. 103, 2. Thebani auxilium Persarum expetentes ad potentiam suam augendam ad Artaxerxem legatos mittunt, Pelopidam et Ismeniam. Olymp. 103, 3. occupatur a Thebanis Oropus, oppidum in confinio Atticae et Boeotiae situm. Olymp. 104, 2. pugna fit ad Mantineam, qua penitus concidunt Spartanae vires, nec ipsi tamen multum juvantur Thebani, praesertim orbat consiliorum suorum omnium principibus, Pelopida et Epaminonda. Ex adversa fortuna utriusque populi jam vires colligit resp. Attica, validior etiam novis copiis navalibus receptaque multitudine sociorum tributa pendentium. Ac sane resp. ad pristinam magnitudinem rediisset magnorum quorundam civium adjuta consiliis, si non duos insidiatores peraeque infestos aluisset, morum publicam pravitatem et Philippum Macedonem. Hic, regno Olymp. 104, 4. occupato primum artes suas callide tegere, amicitiam quoque cum Atheniensibus pangere. Olymp. 105, 2. Idem tamen paullo post amicis Pydnam et Potidaeam eripit Olymp. 105, 3., aliaque mox in Graecorum libertatem machinatur, quae

hos annos Lacedaemonii gravissima clade afflicti Atticae civitati aemuli potentiae desierant esse, Thebani contra ad summum imperium celeriter gradum facientes omni Graeciae impotentem dominatum minabantur; horum odium et metus ipsa vicinitate Thebarum auctus Athenienses callidos rerumque peritos facile eo perduxit, ut ad illorum amicitiam (59) se applicarent cum iisque societatem conjungerent. At haec nimirum nimis vaga sunt. Neque etiam magis certa ratio iniri potest ex iis, quae Orator de publica inopia Athenarum et exhausto aerario queritur 1). Opportune alia sunt in

non sunt hujus loci. Interea socii novo jugo Atheniensium nimium pressi, Chii, Rhodii, Coi et Byzantii, bellum movent (τὸν πόλεμον συμμαχικόν) *), quod grave imprimis exstitit vectigalibus reipubl. Ducitur illud per tres fere annos, neque pax insecuta Olymp. 106, 1. opes statim reddidit. Hinc proximis annis querelae de afflictata conditione rerum Atticarum. Et tantum quod profligatum bellum sociale erat, quum aliud exarsit, quod sacrum vocant, omni Graeciae funestissimum. Quanquam ejus calamitates Attica minus sensit. Sub hujus belli initia Demosthenem ad rempubl. accessisse, a Dionysio et aliis memoriae proditum est. Sed hactenus haec.

*) Immo τὸν συμμαχικὸν πόλεμον. Schaefer.

1) Orat. p. 464, 15. 492, 3. Continuo tamen haec faciunt, ut versari tibi videaris in tempore belli socialis vel proxime insecuto. Sic vero mireris Oratorem, si de classibus (περὶ συμμοριῶν) oravit Olymp. 106, 3., quae Dionysii Halic. sententia est, qua tandem ratione ibi p. 136. C. [ed. Francof.] Atticas opes ceteris civitatibus prope omnibus aequiparare potuerit. Sed ita saepe Oratores temporis caussa de republ. sua elatius dicunt, quam pro vera conditione rerum. Quanquam ne illud quidem omnino falso dictum videtur. Illo autem tempore quam summam quotannis in rep. Attica redditus publici confecerint, neque ex Oratoribus nec, quod sciam, aliunde liquet. Certe locus in Philipp. IV. p. 100. E., ubi vectigalia civitatis summam 130 talentum non superare dicuntur, ad superiora tempora pertinet, si qua omnino fides est Orationi illi, quam Orationem Valckenarius, plane me probante, suspectam habet in Not. ad Orat. suam de Philippo Maced. p. 251. Multo potius fidem habendam putem auctori inter Plutarchea de Vitis X. Orr. T. II. p. 842. E., qui narrat, redditus a Lycurgo auctos esse ad 1200 talentum, quum prius fuissent 60. Nam conjecturae Meursii de Fort. Att. c. 7. non multum tribuo. Id vero mihi non

promptu, quae nos ad illud, quod quaerimus, propius (60) ducant. Nam res memorantur Olympiadis 105., Pydna videlicet et Potidaea a Philippo occupatae et interitus Chabriae, qui in primum annum belli socialis incidit 1). Tum alia (61) proximae Olympiadis succurrunt, Dionysius filius e regno expulsus a Dione et Leuco, tyrannus Bospori, ut quum maxime opibus florens atque imperio 2). Atqui hunc principem Olymp. 106, 3. mortem obisse apud Diodorum perspicue traditum est. Jam in cumulum accedit locus Dionysii Haliarnassei 3) hanc de immunitatibus Orationem testantis (62)

dubium est, Lyeurgi, qui Orator per 12 annos aerario praefuit, administrationem hanc tempori assignandam esse Oratione nostra posteriori, ita ut bona vota Demosthenis eventum suum potissimum per hunc virum habuisse videantur. De ejus cura vectigalium reipubl. fructuosissima vide quamvis diverse narrata apud Plutarch. l. c. p. 841. B. et 852. B. coll. Taylora Praef. ad Lyeurgi Orat. et Wesseling. ad Diod. Sic. XVI, 88.

- 1) Vid. p. 475, 15. et p. 481, 13. et ibi Comment.
- 2) Vid. p. 506, 22. et p. 466, 12. sqq. Ibi in Commentario legantur, quae de hoc Leucone cognita habemus. Ἄρχοντα eum Demosthenes appellat, non τύραννον, quippe hominem gratiosum et eum, cujus in rempubl. merita extollere studet, gratiore Atticis auribus et liberae conditionis nomine commendans. Ita saepius faciunt Oratores.
- 3) Locum quo et superius utebamur, nunc totum damus ex Epist. ad Ammaeum p. 724. Οὗτος ἐγεννήθη μὲν ἐνιαυτῷ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος· ἄρχοντος δὲ Τιμοκράτους εἰς ἔτος ἦν ἐμβεβηκὼς ἑπτακαίδέκατον· δημοσίους τε λόγους ἤρξατο γράφειν ἐπὶ Καλλιστράτου ἄρχοντος, εἰκοστὸν καὶ πέμπτον ἔχων ἔτος. Καὶ ἔστιν αὐτοῦ πρῶτος τῶν ἐν δικαστηρίῳ κατασκευασθέντων ἀγώνων ὁ κατὰ Ἀνδροτίωνος, ὃν γέγραφε Λτοδῶρ τῷ κρίνοντι τὸ ψήφισμα παρανόμων· καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἕτερος ἐπὶ Καλλιστράτου ἄρχοντος, ὁ περὶ τῶν ἀτελειῶν, ὃν αὐτὸς διέδετο, χαριέστατος ἀπάντων τῶν λόγων καὶ γραφικώτατος. Postremus in hoc loco numerus tum aliis vitiatu videtur, tum Taylora ad Or. in Androt. p. 659. Omnes pro anno XXV. rescribi jubent XXVII., advocato etiam Gellio XV. 28. itaque simul praecedens numerus XVII. corrigendus erat. Falluntur viri optimi. Ex computatione Dionysii Demosthenes natus est Olymp. 99, 4. Demophilo Arch. Ergo quum extremo anno, non ineunte, in lucem

habitam esse Callistrato Archonte, h. e. Olymp. 106, 2. ab U. C. 399. a. Chr. 355. Adeo nihil dubitationis relictum (63) videas, quin actionis tempus atque ipsum etiam annum teneamus 1).

Atque hac eadem opera hoc quoque liqueret, quo anno lex esset a Leptine lata, si, quam pridem ea tum obtinuisset, quum hac Oratione impugnaretur, a nostro aut alio scriptore proditum exstaret. Verum nulla adest talis significatio, id quod conjecturae locum aperit. At Athenis cuique idem jus fuit, legem perlatam et brevissimo intervallo et decem vel viginti annis post ad novum iudicium devocare. Fuit utique id liberum cuique facere, quocunque tempore vellet. In hac autem lege, quam non paucis damni plurimum dedisse necesse est, numne credibile fit, rem ab illis post mortem primi accusatoris esse dilatam aut segniter (64) actam? Etiam hoc amplius. In tota Oratione nullus locus est, qui nos cogat ademptionem immunitatum e Leptinis lege jam tum perfectam, aut quenquam praemio suo jam tum spoliatum putare. Immo nonnullis in locis Demosthenes ita loquitur, ut solemus, quum imminentis, nondum factae,

editus sit, idem Timocrate Arch. (Olymp. 104, 1.) dici debebat *agere* annum XVII., et Callistrato Arch. (Olymp. 106, 2.) *complexse* annum XXV., id est, *agere* annum XXVI. Interest nimirum aliquid inter verba ἤν ἐμβεβηκὼς ἔτος et ἔτος ἔχων, quod posterius idem est ac γεγονώς. Attamen Dionysii ipsa sententia de natali anno Oratoris vera non est, quamvis eam et Plutarchus sequatur in vit. Demosth. p. 848. A. et hodie doctorum plerique omnes. Ostenderunt id S. Petitus de Legibus Atticis p. 267. et Corsin. Fast. Att. T. II. p. 139., et nos idem agemus alibi tollendis variis in ea re dubitationibus. Interim cum illis sequimur scriptorem de Vit. X. Orr. p. 845. D., qui natalis anni Archontem Dexitheum prodit, summum magistratum Olymp. 98, 4. a. Chr. 385. Proinde Demosthenes quum Leptineam Or. habebat, annum agebat XXX.

1) Eandem rationem, h. e. ipsum Dionysium Halicarnasense, sequitur Anonymus, quem vocant, in Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ p. 326. Ab ea longius abit Photius in loco, quem exscripsi in Comment. ad p. 457, 1. Nihil tamen ibi corrigendum, nisi forsitan πέντε καὶ εἴκοσι γεγονότα ἔτη, vel ne hoc quidem. Erroris causa manifesta ex est iis, quae modo de computatione Dionysii monui.

rei malis proponendis homines ab ea facienda avertimus; nec usquam, quod solet in hoc genere, legis incommoda ullo argumento ab experientia ducto demonstrat. His igitur de caussis veri mihi videtur simile, legem Elpine Archonte, h. e. Olymp. 106, 1. latam esse, statimque insequenti anno hac actione petitam 1).

Ipsam argumentum et capita legis ex nullo veterum, praeterquam ex hoc Nostro, cognita habemus: etsi ne ipse quidem totam sententiam ejus uno tenore retulit. Opus est ergo coagmentari ea, quae pluribus in locis sparsa leguntur, tanquam verba Leptinis. Unde efficitur, si modo ab Oratore nihil omissum est, conceptam legem fuisse hisce verbis 2):

Λεπτίνης εἶπεν· ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, μήτε τῶν πολιτῶν, μήτε τῶν ἰσοτελῶν, μήτε τῶν ξένων, ἀπλῶς μηδένα, πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῷ δήμῳ αἰτηθέντι τὴν ἀτέλειαν δοῦναι. Ὃς δ' ἂν αἰτήσῃ, ἄτιμος ἔστω, καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ δημοσία, ἔστωσαν δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγαί· ἐὰν δὲ ἄλῳ, ἔνοχος ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐὰν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ.

Patet, per hanc legem immunitate fraudari, quoscunque ea unquam populus Athen. donasset, excepto nemine praeter posteros Harmodii et Aristogitonis. His duobus enim honores sui integri a Leptine relinquuntur, prudenti illud con-

1) Pro Elpine plerique male scribunt Elpinicen. Ipsa opinio mea de anno latae legis non est nova, ut nunc video Petitum tractans LL. AA. p. 381. Sed is non habet, quo eam confirmet, nisi verba Argum. graeci, p. 453, 13. *μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπέστη κατήγορος Ἀφειρίων, υἱὸς Βαδίσπου κ. τ. λ.* Quodsi quis illa, *μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν*, aliter accipi non posse putat, omninoque Anonymo isti aliquid in hoc auctoritatis tribuit, certam rem esse sibi persuadeat. Ego probabilem opinionem attulisse satis habeo.

2) Vid. p. 457. 466. 495. 504. Ex iisdem locis, non ex alio fonte, sua hausit auctor Argum. graeci, sed minus fideliter in nonnullis; ita, ut ex eo legem augeri nolim. Sic nihil est in Oratore de Archontibus lege solutis; etsi hoc non est improbabile. Alia passim habet Aristides in Declamatione, quae Morellius ad legem referenda putat, velut §. 23. Sed ne hoc quidem ausim.

silio. Ita celebrata et sancta etiam tum erat tyrannici- (66)
 darum illorum memoria apud bonum quemque et patriae
 amantem, ut verendum esset, si quis vel ipsos, vel aliquem
 ex posteris eorum ullo genere injuriae afficere voluisset, ne
 eum omnes malum hominem, ne dicam proditorem liber-
 tatis, judicarent. Meruerant autem illi plurima et amplis-
 sima praemia, statuas aeneas, honoratiorem in publicis
 consessibus locum, victum Prytanei, immunitatem, alia,
 partim novo exemplo, ex quibus pleraque etiam posteris
 propria manebant 1). Sed ceteros omnes, ut dixi, lex Lep-
 tineae alligat plane rigideque vetans immunem esse quenpiam
 μήτε τῶν πολιτῶν, μήτε τῶν ἰσοτελῶν, μήτε τῶν ξένων.
 Quibus vocabulis tribus comprehenduntur, quotquot liberos
 incolas habuit regio Attica. Primum πολῖται sunt illi, qui
 vere et optima conditione cives, omnibus juribus et com-
 modis reipubl. fruebantur. Vulgo iidem vocantur ἄστοί.
 Contra ξένοι vel ii sunt, quos proprie dixerunt, peregrini,
 Athenis commorantes aliquamdiu, vel qui alias nominantur
 μέτοικοι, latine hodie vertunt *inquilinos* seu *municipes*, (67)
 utrumque minus congruenter, ut fit in his rebus. At quaeri
 potest de voce ξένος, utro sensu in lege dicatur. De quo
 vix nostrum esset judicare, si Leptines, quod in Oratione
 innuitur, ex ambiguo fallaciam quaesivisset. Verum non
 nimis tamen dubitem, quin vocem praecipue ad μέτοίκους
 referri voluerit 2). Fuerunt autem μέτοικοι illi vel ipsi, vel

1) Statuae H. et A. in foro positae ad sera tempora manserunt. Nam
 quum ablatae essent a Xerxe, instauratae postea sunt Olymp. 75, 4.
 Vid. Meursii Pisist. c. 14. et Corsini Fast. Att. T. III. p. 171.

2) Haud scio an nulli antea hoc observatum sit, simplici nomine
 ξένων vocari μέτοίκους. Scripsi id autem Aristophanis auctoritate
 Equitt. v. 347., ubi est κατὰ ξένου μετοίκου, et ipsius Demo-
 sthenis, cujus locum notavi in Comment. ad p. 463, 8. At distin-
 guuntur alibi ab Atticis diserte ξένοι et μέτοικοι, ut a Xenoph.
 Hellen. V, 1, 12. Nimirum alia potestas nominis ξένου latior est,
 alia angustior. Hanc vulgo sequitur usus loquendi: illa et locis,
 quos indicavi, confirmatur et ratione. Res quodammodo illustrari
 potest collato latino nomine *peregrini*. Et hactenus non male Dio-
 dorus Sic. XIII, 97. videri debet scripsisse: τοὺς μετοίκους καὶ
 τῶν ἄλλων ξένων τοὺς βουλομένους συναγωνίσασθαι. Etiam

illorum progenies, qui, relicto patrio solo, in Atticam migraverant, non ad tempus illi quidem, sed ita, ut fide (68) publica domicilium ibi ac sedem fortunarum constituerent; fuitque haec turba utilissima civitati. Nam exercebat praecipue praeter ceteros opificia, artes et mercaturam, sequebatur militiam, inprimis navalem, reipubl. quotannis pendebat decem vel, quod probabilius est, duodecim drachmas *μετοικίου* nomine, et quasdam praeterea operas praestabat 1). Atque erant in hoc numero, quem constat saepe magnum fuisse, familiae ditissimae et honestissimae 2): nihilo tamen secius illi plane exclusi erant a republ. administranda, (69) atque adeo civium, quorum quisque, ut in libero populo, videbatur sibi rex esse, indignis vexationibus obnoxii. Media inter hos utrosque et eximia conditione fuerunt *ισοτελεῖς*. Nec raro *μέτοικοι*, qui genere, opibus, bona fama eminerent, vel facto aliquo gratiam apud populum iniissent, *ισο-*

ξενίας γραφή in jure Attico potissimum ad *μετοίκους* pertinet. Similiter *μέτοικοι* duplicis generis sunt, alii, quos dixerunt proprie, alii *ισοτελεῖς μέτοικοι*. Nam sic plene dicuntur peregrini, qui populi beneficio ornati sunt *ισοτελεία*. De qua continuo exponam.

- 1) Drachmas 12 posui tum aliis de caussis, tum propter notam auctoritatem Isaei, quae difficilius corrumpi potuit, quam loci Ammonii et Hesychii. Quod propter Valckenarium monebam. Et idem, Ammonium explicans, non meminerat fortasse loci Xenoph. de Vectig. II, 2., unde clare apparet, et terra et mari *μετοίκους* stipendia fecisse. Sed sananda sunt Xenophontis verba Wesselingii ad Petitum LL. AA. p. 654. emendatione, *μέγας μὲν γὰρ ὁ κίνδυνος αὐτῶν*, pro eo, quod vulgatur, *ἀπὼν*. Alia nunc omitto de conditione *μετοίκων*, etiam locum Demosth. in Androt. p. 708. B. [ed. Francof.] a nemine notatum, notabilem tamen. Ceterum de operis eorum, ex quibus *σκαφηφόροι* vocantur et rel., nota sunt omnia.
- 2) In recensu incolarum Atticae, quem Demetrius Phalereus egit, inventi sunt *μέτοικοι* 10000, cives 21000, servi 400000. Ctesicles in illustri loco Athenaei VI. p. 272. C. Ergo non mirum est, Xenophontem eos majore cura dignos censuisse l. c. Cephalus, vir bonus et locuples, idem quem Plato in sermone de Republica induxit, Athenis vixit *μέτοικος*, ejusque filius, Lysias, *ισοτελής*. Vid. Lysiae Orat. XII. et Plutarch. Vit. X. Orr. p. 836. A.

τελείας honore dignabantur 1). Id praemium solvebat eos operis omnibus, quas in μετοικία praestiterant, neque jam μετοίκιον pendebant, at tanto plus tributī, utpote hac in re prope aequati civibus optima lege; ut honorem illi suum magno pretio emisse videantur. Tametsi nihil causae reperio, cur iis ipsa vi hujus praemii suffragium impertitum (70) esse, aut omnino ad curam reipubl. accedere licuisse neges, si modo a magistratibus et similibus honoribus discesseris 2).

Fuit harum trium classium, civitati munera quaedam praebere, idque privato sumtu, quas Attici λειτουργίας 3) vocabant, de quarum ratione postea pluribus exponemus. (71) Nunc unum illud explicandae legi animadverti debet, vacationem horum munerum nonnunquam populiscito vel lege

1) Fuit, quum omnes simul μέτοικοι civitate donarentur, quod Olymp. 94, 3. factum narrat Diod. Sic. l. c. Idem antea fecerat Clisthenes, qui μετὰ τὴν τῶν τυράννων ἐκβολὴν πολλοὺς ἐφυλέτευσε ξένους καὶ δούλους μετοίκους. Aristot. Polit. III, 1. p. 141. Conring. Sed ibi, nisi quod gravius vitium subest, cum Lambino scribendum censeo, inserta copula, δούλους καὶ μετοίκους.

2) Immo rem ita fuisse docerem, si alienis proposito tractandis lectorem ducere vellem *). Miror enim, cur Valckenarius cum reliquis, qui haec tractarunt, plane neglexerit Ammonii sui verba, hausta e perito auctore, in v. ἰσοτελής. Πάντα ἔχων τὰ αὐτὰ τοῖς πολίταις πλὴν τοῦ ἄρχειν. Ne τὸ δικάζειν quidem Grammaticus excepit. Quam vere, nescio. Nec tamen id nescio, ex hac classe ab ipsis civibus δαιτητὰς sumtos esse, qualem Theodotum ἰσοτελεῖ apud Demosthenem legimus in Phorm. p. 943. B. [ed. Francof.] Ceterum conf. ad haec Pollux III, 56. et VIII, 155. Harpocrat. vv. μετοίκιον, προστάτης, ἰσοτελής. Petit. LL. AA. p. 246. seqq. Valcken. Anim. ad Ammon. p. 112. Ruhnken, ad Timaeum p. 110. Zeunii Not. ad Xenoph. l. c. Quanquam post haec omnia vis et ratio ἰσοτελείας non satis clara est, partim veterum ipsorum culpa. At prorsus diversam eam fuisse ab ἀτελείᾳ apertum est. Confutit has res Potterus Archaeol. gr. lib. 1, c. 10. qui plura ibi falsa docet, aut e Petitō suo trahit.

*) Conf. Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. II, p. 78. Schaefer.

3) Vocabulum interdum latinis literis scriptum servavi, exemplo Latinorum, qui nomina *Archon*, *strategus*, *ephebus* etc. servarunt; alias dixi *munera solennia*, et contra *extraordinaria*. Nam duplex eorum genus fuit, ut postea videbimus.

datam esse iis, qui nimium se eo onere premi, aut beneficii in populum collati pretium meruisse viderentur. Haec ferme illa est *immunitas*, ἀτέλεια, in qua defendenda Orator laborat 1). Minimum id vulgo habitum inter praemia solennia 2), quae Athenis ex vetere consuetudine et sapienti consilio con- (72) stituta erant. Etenim ampliora et illustriora erant εἰκῶν, προεδρία, σίτησις, στέφανος. Sed haec omnia, dici vix potest, quam rara fuerint prioribus aetatibus, quum populus,

1) Etiam ἀτελείας duo inprimis genera sunt, alterum, de quo nunc diximus, quod vacationem dabat a choragia, gymnasiarchia et ἐστιάσει; alterum, ad quod pertinebant immunitates portorii, reliquorumque vectigalium, aliae. Bene haec et similia docent Intpp. ad Pollucem VIII, 140. et Vandal. Dissertt. Antiqq. et Marmorr. illustr. p. 781. Unum tamen ab his omissum est, ἀτέλεια ἱερῶν, quam Noster tangit p. 495., brevius, quam velles in re, quam nullus veterum nobis exposuit. Conjectura ergo quum utendum sit, nisi me mea fallit, Oratoris sententiam presse sequens, pertinuit *immunitas sacrorum* eo, quod cives debuerunt victimas et alias res, fortasse pecuniam quoque erogare in templa, sacrificia et alia ejusdem generis: ac de his ipsis vel parte eorum accipiam etiam τὰ γέρα Aeschini memorata in loco insigni Orat. in Ctesiph. p. 430. C. Confirmatur hoc quodammodo ab Aristotele, qui de magnificentia loquens in Ethica Nicom. IV, 5. sumtus in templa, anathemata et sacrificia conjungit cum choragia, trierarchia et ἐστιάσει. Sed alterum illorum generum, quae superius posui, vel utrumque Graeci dicunt, quum simpliciter dicunt ἀτέλειαν. Et hinc quoque intelliges ἀτέλειαν ἀπάντων apud Atticos. Nam nihil ad nos Herodian. II, 4. Itaque si vectigalium immunitas continetur nomine ἀτελείας, vere Leptines illa ratione potuit uti, quam Noster carpit, ne dicam calumniatur p. 464. Jam ex iis, quae disputavi, varie explicari debent immunitates, quas legimus seu civitati a civitate, seu privato concessas, ut in Inscriptt. apud Chandlerum p. 20. Herodot. I, 54. Xenoph. Hellen. I, 2, 7. Psephism. Byzant. in Demosth. Or. de Cor. p. 487. E. [ed. Francof.] ubi ἀλειτουργητοὶ dicuntur, qui Atticis sunt ἀτελεῖς. Adde Diodorum Sic. XI, 43. Nondum enim video, cur ἀτελεῖς docto interpreti ibi scriptum videatur pro ἰσοτελεῖς: nisi forte in animo habuit locum Xenoph. de Vestig. IV, 12.

2) Colligere id mihi recte videor ex iis, quae Orator habet p. 493. s. Apud alios rem non memini me legere.

de sua libertate et majestate tuenda unice sollicitus, et (73) nimium suspiciosus, omnem gloriam rerum publice gestarum sibi vindicaret, civibus, qui res gesserant, maligne detraheret 1). Itaque statuae honor, quantum accepimus, ante tyrannicidas nemini contigit praeter Solonem 2), neque eo proximis temporibus dignati sunt Miltiades, Themistocles, alii, quamvis maxima fama meritorum inter suos conspicui. Aequae raro προεδρία, id est honoratior locus sedendi in ecclesia, theatris aliisque popularibus consessibus, illa aetate dabatur: nam ad hunc quoque honorem decreto populi opus erat 3). Verum Periclis saeculo, si Comico credimus, invasit omnes vanae gloriolae amor et alios praecedendi primamque sedem occupandi cupiditas, praemia autem obsolescere coeperunt; quum, quae antea essent summis meritis negata, saepe indignissimus quisque auferret. Dein populi impotens levitas amplissima quaeque et ipsam civitatem 4) effudit (74)

1) Conf. scriptores, quos laudavi in Commentar. ad p. 477, 26. et 491, 1. See illi rem paullo aliter interpretantur. His addat tiro Nepotem suum Miltiad. c. 6.

2) Vid. Meursium de Ceram. gem. c. 16.

3) De jure προεδρίας conf. Casaub. ad Theophrast. Charact. 5. et Hemsterhus. ad Pollucem VIII, 133.

4) Quantum pretium olim, florente disciplina, Athenienses juri civitatis suae statuerint, notum est in vulgus et docent exempla negati vel potentibus regibus, qualia libelli Antiquitatum suggerunt. Sed eximendum iis exemplis est illud, quod Potterus aliiue inde a Sigonio repetunt, de Menone, Pharsalio, et Perdicca, Macedonum rege, tractum ex Demosth. de rep. ord. p. 126. D. [ed. Francof.] Qui ambo enim hoc in loco sola immunitate ornati esse dicuntur, eosdem Orator alio loco, ubi illa eadem, et iisdem verbis recurrunt, sola civitate ornatos dicit, nec ibi de immunitate ne γὰρ quidem. Quod utrum ad exempla fidei oratoriae referamus, quae passim leguntur? an ipsum dicamus, meliora edoctum, in altera Oratione se revocasse? Mihi neutro inclinatur animus. Nam si quid video, Oratio, quae inscribitur περί συντάξεως seu de republ. ordinanda, Demosthenis non est, sed ex aliis ejus, maxime Olynth. III, et Aristocratea ab aliquo declamatore consutis pannis confecta. Ceterum plures posteriore tractu temporum immunitatem habuerunt principes, ut praeter Leuconem Dionysius cum filiis, Sitalces, rex Thracum, Euagoras, Cyprius, alii; ac plures item privati, alibi habitantes. Conf. Cic. pro Corn. Balbo c. 12.

in primum quemque, civem, peregrinum, Graecum, barbarum; qua de re Oratores passim graviter conqueruntur 1). Tum inprimis frequentata *σίτησις*, seu *σίτησις ἐν Πρυτανείῳ* (75) *ῥεῖω*, id est, victus quotidianus in Prytaneo, quae res nemini ignota est per historiam Socratis; et coronae, non insignia regiae dignitatis apud veteres quidem, sed ornamenta ejusmodi, quibus civitates vel se invicem, vel cives suos afficerent 2). Plura autem ex his ea lege dari solebant, ut ad filios et posteros tanquam hereditatis jure cederent 3). Certe immunitatis dandae, quod donum pervulgatius a bello Peloponnesiaco factum videtur, vix fuit alia conditio. Itaque quum plures nunc superstites essent posterii eorum, qui immunitatem olim meruissent, plures deinceps eam facili populo consequerentur; nonnulli etiam, in his improbi homines nulloque suo merito noti, dolo et fraude usurparent 4), publice vero summa esset inopia: Leptines videri potuit e republ. facere, quod pravam consuetudinem lege ferenda (76) aboleret.

Sed age, quo melius statim totius causae constitutio pateat, inseramus huic loco argumentum Orationis. In quo sic versabimur, ut primum eas rationes, quas Leptines ipse, vel ii, qui ejus partes sequerentur, videantur attulisse, deinde adversarias Oratoris nostri brevi in conspectu ponamus. Non omnia enim persequemur, sed libabimus res summas, quae maxime causam faciunt, nec plane eo ordine, quo apud Demosthenem leguntur, sed saepe ad arbitrium nostrum mutato. Ceterum operae pretium faciet, qui, quo loco quaeque ab illo prolata sint, diligenter spectarit, qua in re artis plurimum reperiet. Sed jam prodeat (nam obliqua

1) Ut Demosth. in Aristocrat. p. 758. [ed. Francof.] Sed vide, quam huic ipsi, qui alios accusat talium decretorum auctores, dicam impingat Dinarchus in Orat. contra eum habita p. 33. seq.

2) Vid. Petitum LL. AA. p. 377. Quanquam, perlectis Aeschinis et Nostri contrariis Oratt. de Corona, illum auctorem parum desiderabis.

3) Inprimis *σίτησις*, interdum et *προεδρία*. Eadem ratio fuit *προξενίας* et *εὐεργεσίας*, de quibus v. Comment. ad p. 475, 10. et 497, 8.

4) Vid. p. 496. Et alios ejusdem notae homines fortasse addidit Leptines aut syndici.

narratione non utemur perspicuitatis caussa) prodeat, inquam, ipsum celebre par, contra positis argumentis certans. Primum Leptines:

„Videntur brevi tempore defuturi esse, qui liturgiis fungantur, quandoquidem nimis multi, immunitate ornati, ab hac functione et cura se subtrahunt.”

„Jam munera fere ad inopes reciderunt, ditissimo quoque ea defugiente. Quare lege opus est, quae inopi multitudini onus levet, divites cogat opes suas in usum reipubl. conferre.”

„Neque enim decet privatos ex immunitatibus divitias (77) quaerere, quum respubl. in summa difficultate numaria sit.”

„Sunt inter eos, quibus populus hoc praemium imperitiit, multi parum eo digni, sive quod illud omnino praeter meritum acceperunt, sive quod acceptum vita et moribus dedecorant.”

„Quod quoniam saepe nobis extortum est fraude malisque artibus, quo res certius caveatur in posterum, ita sanciri legem oportet, ut sibi ipse populus in perpetuum interdicit immunitatum dationem, ac poenae proponantur, si qui petat.”

„Ignotum est hoc praemii genus Lacedaemoniis et Thebanis, nec apud hos tamen non boni viri exstiterunt, deque patria praeclare merentes. Neque opus omnino hac invitatione ad bene de republ. merendum esse, maximo est argumento, quod ne ipse quidem populus Athen. ejus olim usum habuit. Immo tum, quum respubl. maxime florebat civium studiis, praemia erant tenuissima.”

„Cetera, quae apud nos usitata sunt, statuas, victum Prytanei, alia, integra et intacta reliqui rogatione mea; unum et minus illis sustuli, immunitatem: ne quis mercedem virtuti a me detractam calumnietur.”

„Denique liturgiae illae, quarum immunitas esse (78) solet, spectant quodammodo ad sacra. Sacris autem muneribus quenquam vacare nefas est.”

Plura ex his sane speciosa sunt et apta ad persuadendum. Sed Demosthenes opponit ea, quae vel nuda omnique oratorio ornatu detracto hodie legentem sollicitare possint,

ornata autem populum nullius rei praeter laudem avarum plane in contrariam sententiam deflectere debuerint. Sunt enim haec fere:

„Turpe est fidem violare, praesertim publice datam, et in ea republ., qua illustrior nulla unquam fuit exemplis liberalitatis et cujusque generosae virtutis, quae civitas gloriae causa nullo tempore nec sumtibus pepercit, neque ad atrocissima pericula expavit. Violamus autem fidem gravissime, si revocamus praemia, quae olim dedimus, populiscitis sanximus, insculpenda columnis curavimus. Itaque si vel maxime immunitas sublata reipubl. opes augeret, tamen ne sic quidem Leptinis lex tenenda esset. Omni enim compendio majus detrimentum infligit ea nomini Attico, notasque infamiae inurit nobis, tam singulis, quam universis. Ac monumenta illa, quibus fides nostra inscripta est, si auctoritas iis integra manebit, monumenta nobis erunt praeclari moris publici: sin autem — eadem illiberalitatem, (79) invidiam et improbitatem nostram apud omnes homines testabuntur.”

„Sed leve compendium est, quod tanta fraude commutare sustinemus. Multo sunt pauciores, quam Leptines putat, quos, praemio illo adhuc usos, in posterum ad munera obeunda adigere liceat. Ditissimus quisque enim trierarchia et tributis bellicis faciendis distinetur: at hi de vetere more solennibus muneribus vacant. Inopes vero inopiam suam habent ultimum et acerrimum telum, quo se a nova lege defendant. Sic relictis nobis sunt mediae sortis homines, qui numero pauci sunt. Atque omnino qui ex civibus immunitate fruuntur, ii sunt vix quinque vel sex: et ex inquilinis ad summum decem 1). Sed sumite, ex utraque classe confici posse triginta. Quid lucri erit? aut quantulum levamenti tantulus numerus multitudini praestare poterit? praesertim quum illos ne in singulos quidem annos lucremur, sed universe.”

1) Dubites, an haec computatio a Demosthene bona fide facta sit, maxime de civibus. Nam si ipsam Orationem sequamur in iis, quae de immunibus civibus habet, horum major numerus colligetur. At esset mirum tamen in tali re fallere velle populum.

„Respubl. nihilo fit opulentior immunitatibus tollendis. (80) Non enim aerarium attinent impensae, quae in solennia munera fieri solent. Quid? quod, si qui ex immunitate sibi divitias pararunt, ea res etiam in commodum cedit reipubl., quoniam, quidquid lucri fecerunt, ad rei bellicae necessitates conferre queunt. Adeo ex hoc dono respubl. nihil damni contrahit, ut ipsa inde magnum fructum percipere videri debeat.”

„At multi sunt indigni. Audio. Sed primum dignus aliquis sit dono nostro, an minus, nunc sero quaeritur; quaerendum id fuit tum, quum quisque donabatur. Nam prudentis est, nihil omnino dare, quod olim poenitere possit; inconsiderati ac maligni, ea, quae semel dederit, sine magna caussa repetere. Deinde ipsum hoc, an quis dignus praemio sit, publice secus judicandum, quam privatim in communi vita solet. Si quis enim civitati sua opera utilitatem vel salutem attulit, sit ille ignobilis, sit cetera vitiosus, tamen publice ipsi honor et remuneratio debetur. Facto hominis merces redditur, non vitae, non moribus. Praeterea per se injustum est propter malos quosdam aut indignos, quibuscum judicio experiri licet, praemia omnibus auferre, et iis quoque, quos omni ex parte dignissimos esse nemo negarit. Tales autem inter eos, qui immunitate a Leptine fraudantur, plures sunt, seu olim de republ. (81) praeclare meriti, seu etiam nunc merentes. Nam quod nonnulli ex numero illorum jam non vivunt, nihil id nostram fidem mutare potest. Vivunt eorum liberi aut posterī, quibus quae a nobis injuria imponitur, ea non ad hos minus, quam ad ipsos parentes, pervenire putanda est. Ita ista lege injuria afficiuntur viri summa gloria meritorum clari, a quibus restitutum et auctum insigniter hoc imperium est: in his Conon, haud minor ipso Themistocle, et Chabrias, tot tropaeorum de hostibus nostris auctor, dux felicissimus, et alienae vitae in periculis providus, idem suae prodigus gloriose. Tum etiam non desunt, quibus nuper demum immunitas coepit fructuosa fieri, quando donum, patribus olim honoris ergo datum, sorte mutata, ad vitam tolerandam factum est necessarium. Denique est, qui vivit adhuc et

prope videt ea, quae agimus, Leuco, Bospori rex, cujus in rempubl. nostram maxima merita exstant et augentur in dies. Quid, si ille, quum fractam a nobis fidem audierit, ipse suam quoque liberam putabit? Quid, si immunitatem, si alia, quorum usus nobis necessarius est, revocabit?"

„Populus hujus doni tribuendi jus sibi interdicere nullo pacto potest, nisi forte simul alia omnia, quorum potestatem habet, sibi erepta vult. Nam per eandem speciem, (82) qua Leptines ad illud utitur, nulla reipubl. pars est, quae non populo prima quaque die eripi possit cum summo detrimento libertatis."

„Nihil efficitur exemplis aliarum civitatum, nedum talium, quarum instituta a libertate abhorrent. Nec plus valet ipsorum majorum nostrorum consuetudo. Nam quum eos satis constet adversus suorum merita non ingratos fuisse, si alia ac nos, si etiam minora dederunt, fecerunt illi ex ea, quae tum erat, institutorum et morum ratione, neque omnino verum est nihil illos nisi parva dedisse. Unum eorum hoc est dignum imitatione nostra, quod honorem nullum revocarunt, quem semel dederant."

„Quod Leptines praemium immunitatis tenue dicit esse, vere dicit. Perexiguum quiddam est immunitas; sed propter hanc ipsam causam revocanda non est. Praeterea quod obvertit, cetera praemia a se relinqui, unum tolli: primum nihil id juvat eos, qui forte hoc uno affecti sunt. Deinde non minus laborabit fides publica, si unum genus tollatur, quam si omnia. Denique reipubl. id ipsum expedit, alia aliis praemia proposita esse, ut virtutibus et beneficiis civium minus splendidis, qualia vel optatissima nobis esse debent, sua merces ne desit."

„Captiosum atque sophista dignum est argumentum, (83) quo liturgiae solennes cum muneribus sacris confunduntur. Nam harum rerum diversam esse rationem palam est, immo ex universo tenore legis ad liquidum confessumque perducipotest, Leptinem hoc proferre, non quia id verum putet, sed ad tempus, et ut nomine religionis praetexendo iudicium fallat."

His quidem, quae ita a me collocata sunt, ut facilius

cum rationibus adversarii, quibus quidque respondet, comparari possint, his igitur Demosthenes plura et ad persuadendum potentia momenta interponit, ex jure Attico fere petita, ut haec:

„Vitiosa est Leptinea lex primum ideo, quod auctor in ea roganda legum novarum ad populum ferendarum formulas legitimas et praescriptum jus migravit.”

„Secundo, quod vel manifesto repugnat receptis legibus, vel certe sententiae earum et consilio. Hujusmodi v. c. sunt, quae sanciantur de poena irroganda ei, qui sibi praemium petat.”

„Etiam ex alia parte lex vitiosa est in hoc, quod Harmodii et Aristogitonis progeniem excipit. Oportet enim legem, praesertim latam in libera civitate, aequa conditione de omni cive statuere, nec secus vetera aut praeterita atque nova aut futura judicare. Et quis hanc reipublicae nostrae (84) fortunam adeo stabilem propriamque praestet futuram, ut nunquam quisquam eadem sibi deposcere queat, quae duobus illis olim data sunt?”

„Sed nimirum habebat factio adversaria, cur talem legem ferret. Exercet ea simultates cum pluribus ex numero immunium, hisque praemia sua ereptum ibat. At turpe est, ut privatas injurias persequare, auctoritate publica abuti, et inimico tuo lege eripere, quod accusatione et judicio conflato eripere non audeas.”

„Syndici, quos populus delegit legi Leptineae defensores, partim suspecti sunt, partim rejiciendi propterea, quod idem ministerium illi jam ante in aliis caussis fecerunt.”

„Antiquanda igitur lex Leptinis et in ejus locum substituenda talis, quae tum receptis legibus non repugnet, tum bonae famae civitatis nostrae consulat, tum incommodis, si qua ex immunitatibus orta sunt, medeatur 1) etc.”

1) Demosthenicae legis, quae Leptineae opponitur, nec verba tenemus nec totam sententiam. Petitus quidem in LL. AA. p. 382. haec verba posuit, quae in argumento graeco Anonymi leguntur p. 455, 16. *Τὰς δωρεάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι κ. τ. λ.* At auctor indicat ipse, verba legis a se non dari. Quippe sic praefatur: *τί γὰρ ὁ Δημοσθένους βούλεται νόμος;*

Satis diximus de argumento Orationis et statu causae: (85) itaque videmur nobis eos quoque adjuvasse, qui forte a graecae linguae cognitione imparatiores ad hanc lectionem accesserint. Patet jam, quo in orbe rerum et sententiarum versetur Oratio: in quo multum adjumenti est ad melius intelligendum. Attamen ut ea a nobis, qui legimus, quoad ejus fieri possit, eodem modo intelligatur, quo intellecta quondam est ab iis, qui Oratorem coram audierunt: inprimis cognoscenda est ratio, quae Athenis obtinuit, publicorum munerum curandorum, nec non legum ad populum ferendarum abrogandarumque. Quibus de rebus, nondum ab omni parte aliorum cura illustratis, longa esset disputatio nostra, si eas propter jus Atticum tractaremus: nunc satis erit persequi ea, quae hujus scriptionis institutum poscere videbitur 1).

Jam primum illud constat, libertatem suam, tantopere jactatam celebratamque, olim civem Atticum, ut Romanum, et ut quisque in simillima republ. vixerit, haud parvo redemptam habuisse. Nam uti is, qui civitate Attica fruebatur, (86) summi erat consilii publici particeps, atque summorum honorum aditum patentem habebat, aequato omnium jure et potestate imperandi; ita eundem praeter ipsius publicae curae molestias multa et magna negotia, impensae et ministeria onerabant, in commune facienda. In quo genere sunt, ut alia praeteream minus cum hoc loco conjuncta, αἱ λειτουργίαι ἐγκύκλιοι *), quarum crebra hic mentio fit apud Orato-

1) Tractarunt priorem partem de muneribus Sigonius in libro de Republ. Athen. IV, 4. et Petitus LL. AA. III, 4. p. 349. seqq. alique plures: et difficillimum locum de trierarchia G. Budaeus de Asse et partibus ejus lib. V. p. m. 531. seqq. Scheffer de Milit. nav. II, 4. et Turrellius in Notis ad Demosth. Or. de Corona gallice a se versam in Oeuvres de M. Turreil, Paris 1721, 8. T. IV. p. 501. seqq. Qui, quae virtus est Gallorum paene propria, dilucide multoque quam Petitus et alii aptius ad communem intelligentiam de ea re scripsit. Sed nos passim ea afferemus, quae ostendant, libros istos lectos a nobis esse, non exscriptos.

*) Corr. αἱ ἐγκύκλιοι λειτουργίαι. Passim Wolfius huic syntaxis Graecae scopulo impegit. V. supra p. 14. Schaefer.

rem nostrum. Latine non incommode interpreteris *munera solennia, stata, ordinaria* 1). Haec enim in urbe nullo (87) tempore intermittebantur, curatione per tribus eunte in orbem. Cujusmodi sunt χορηγία, γυμνασιαρχία, ἐστιάσις. Et belli tempore duo accedebant nova, εἰσφορὰ et τριηραρχία 2).

- 1) Ulpian. ad Orat. p. 494, 26. Λεῖτον ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸ δημόσιον, ὅθεν λειτουργεῖν τὸ εἰς τὸ δημόσιον ἐργάζεσθαι ἔλεγον. Ad hoc conf. Herodot. VII, 197. Etymol. M. Ammon. et Moerid. in v. λειτουργός vel λειτουργεῖν, et ibi Valcken. et Pierson. Scilicet voces sunt sola forma diversae, utpote a λαός et λεώς ductae, λάϊτος, λέϊτος, λεῖτος, λήϊτος, λῆτος, popularis, publicus. E postrema formatum λητουργεῖν recte Piersonus veteribus Atticis vindicat, simul in Plutarchi Romulo p. 34. B. scite reponens λήϊτον γὰρ τὸ δημόσιον. Altera et generalis notio, qua λειτουργία dicitur de quacunque opera publicis usibus praestata, minus frequentatur apud Atticos. Brevem historiam verbi, Theologo praeter ceteros legendam, dedit Casaub. Exercitt. in Baron. Annal. p. 470. seqq. Ceterum quod latine verti *munera*, cogitandum est de Romanorum muneribus aediliciis et aliis ejusmodi. Minime vero λειτουργίαι miscendae sunt cum ἀρχαῖς h. magistratibus, quod a nonnullis factum vidi. Temere id colligerunt ex Demosth. de Cor. p. 515. E. [ed. Francof.]
- 2) Demosth. ipse p. 463, 12. Οἱ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς ἐγκυκλίους λειτουργίας (conf. p. 496, 16.) λειτουργοῦντες ἡμῖν, χορηγοὶ καὶ γυμνασάρχοι καὶ ἐστιάτορες. Idem adv. Boeot. I, p. 1002. D. [ed. Francof.] Οὐκοῦν Μαντίθεον Μαντίου Θορίκιον οἴσουσί με, ἂν χορηγὸν ἢ γυμνασάρχον ἢ ἐστιάτορα ἢ ἄλλο τι τῶν ἄλλων φέρωσι. (Scil. οἱ φυλέται seu ἡ φυλή.) Nam tribuum erat eos, qui munera praeberent, nominare sive edere, quod est φέρειν, ἐνεγκεῖν. Conf. Comment. ad p. 496, 17. Xenoph. Oecon. II, 6. Ἔτι δὲ καὶ τὴν πόλιν αἰσθάνομαι τὰ μὲν ἤδη σοι προστάττουσαν μεγάλα τελεῖν, ἵπποτροφίας τε καὶ χορηγίας καὶ γυμνασιαρχίας καὶ προστατείας· ἣν δὲ δὴ πόλεμος γένηται, οἶδ' ὅτι καὶ τριηραρχίας μισθοὺς καὶ εἰσφορὰς τοσαύτας σοι προστάξουσιν, ὅσας σὺ οὐ ῥαδίως ὑποίσεις· ὅπου δ' ἂν ἐνδεῶς δόξης τι τούτων ποιεῖν, οἶδ' ὅτι σὲ τιμωρήσονται Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἥττον ἢ εἰ τὰ αὐτῶν λάβοιεν κλέπτοντα. Aristot. Ethic. Nicom. IV, 5. Ἔστι δὲ τῶν δαπανημάτων, οἷα λέγομεν τὰ τίμια· οἷον τὰ περὶ τοὺς θεοὺς ἀναθήματα καὶ κατασκευαὶ καὶ θυσίαι· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσα περὶ πᾶν τὸ δαιμόνιον· καὶ ὅσα πρὸς τὸ κοινὸν εὐφιλοτίμητά ἐστιν, οἷον εἴ που χορηγεῖν οἴονται δεῖν λαμπρῶς, ἢ τριηραρχεῖν, ἢ καὶ ἐστιᾶν τὴν πόλιν. Idem philosophus, vel potius ignotus scriptor, in Oeconom. II. p. 502. C. de Hippiae

Sed ad horum duorum posterius, quod sumtus erat (88) plurimi, non fere nisi opulentissimus quisque adigebatur, ceteri perpetua ejus muneris immunitate fruebantur: itemque vicissim, quod damno levando esset, trierarchis licebat immunibus esse a priori genere statarum functionum. *Εἰς-φορὰ* autem erat omnium, nisi qui in nota testataque inopia vitam degerent 1). Jam explicate dicendum de singulis.

Ac primum nomen *χορηγεῖν* et inde ducta solenni (89) Atticis sensu propria sunt de eo, qui a tribu sua editus sumtum praebebat choris instruendis et adornandis 2). Res in speciem levis est, at magna, si eam ex institutis Graecorum spectes. Notum est enim Athenienses, quibus nulla unquam gens gratius feliciusque virilem gravitatem cum ludorum juvenilium hilaritate conjunxit, per omne florentis reipubl. tempus scenae spectaculis et magnificentiae fuisse deditos, ac tantas in haec impensas fecisse, quae saepe etiam aerarium et privatorum facultates exhaurirent 3). Sed res, ex primis aetatibus populi ducta, servata eo constanter et studiosius est, quod partem religionum continere (90) putabatur. Fuerunt autem chori varii generis. Agebantur alii in theatro, conjuncte cum fabulis scenicis, quo in genere

tyranni temporibus: "Ὅσοι τριηραρχεῖν, ἢ φυλαρχεῖν, ἢ χορηγεῖν, ἢ τινα εἰς ἑτέραν λειτουργίαν τοιαύτην ἡμελλον δαπανᾶν, τίμημα τάξας μέτριον κ. τ. λ. Ubi sine dubio verbum *φυλαρχεῖν* inprimis ad *ἐστίασιν* pertinet.

1) Vid. Orat. p. 465.

2) Usitatissima haec notio est verborum *χορηγός*, *χορηγία*, *χορηγεῖν* in Atticis. Apud alias gentes sumebantur potius de eo, qui choream ducit. Vid. Athen. XIV. p. 633. B. et Pollucem IX. 41. Hic notes simul, verba illa proprie unum excellentius genus notantia dici etiam de reliquis duobus statis muneribus. Conf. notam ad p. 462, 20. Similiter ipsum *λειτουργεῖν* nunc de solis ministeriis pacis ponitur, nunc ita, ut bellica complectatur. Hoc inprimis notandum.

3) Vid. Xenoph. de Mag. equit. off. c. 1. extr. Demosth. Philipp. I. p. 52. C. [ed. Francof.] Plutarch. Bellone an pace cl. f. Ath. p. 349. A. alios.

frequenter legitur χορηγεῖν τραγωδοῖς vel κωμωδοῖς 1). Alii ad ejusmodi spectacula pertinebant et ad eos dies festos, in quibus fabulae non darentur, quum choris certaretur ἀνδρικοῖς, παιδικοῖς, πυρρῶν χριστῶν, reliquis 2). Jam vero in his omnibus eum, qui partes choragi receperat, primo loco oportebat deligere, quos producere in scenam vellet, (91) et eos per artificem, quem χοροδιδάσκαλον vocabant, erudiendos et exercendos curare in iis artibus, in quibus sibi certatio esset futura, tum chorum vestibibus ac coronis ad solennitatem ludorum aptis ornare, et omne choragium, id est instrumenta, quaecunque seu fabulae docendae seu alii spectaculo necessaria essent, privato sumtu praebere. Nihil enim dubitandum, quin ejusdem, qui choris scenicis sumtum suggereret, commissio totius ludi esset. Nam omnino chorum, tanquam fabulae primariam partem et eam, unde antiquitus omnis ratio scenae effloruit, ita Graeci usurpare consueverunt, ut verbi vis ad universam fabulam spectet. Sed satis de choragia 3).

1) Dicuntur in hac locutione actores pro fabulis, plane ut in illa celebri, Διονυσίοις, τραγωδοῖς καινοῖς, de qua multa notavit Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 166.

2) Huc pertinet munus in pompis sacris et munus ἀρχιδεωρίας, cujus mentionem habent Lysias Orat. XXI. p. 700. Andocid. de Myster. p. 65. Aristot. Ethic. Nicom. IV, 4. et auctt. ap. Vandal. Dissertt. laudd. VI, 4. Valcken. ad Ammon. p. 94. et Ernest. ad Xenoph. M. S. III, 3, 12. Fabulae autem, sive tragicae, sive comicae, sive satyricae, tribus tantum festis Bacchiis dabantur, Dionysiis urbanis magnificentissime, et illo tempore plures quam alias, interdum ad sedecim. De qua tota re vid. egregiam Diss. Bartholemii in Mem. de l'Ac. d. Inscr. et d. B. L. T. XXXIX. Itaque ubi commemorantur choragi in Panathenaeis utrisque, in Thargeliis, in aliis solennibus, ibi de altero genere chororum, non de scenico, cogitandum est.

3) Accuratio tractatio rei hujus loci non est. Nihil igitur dixi de certatione choragorum, nihil de ἀντιχορηγοῖς (h. e. iis, a quibus certamen fiebat, cuique pro tribu sua), quod verbum rari usus legimus apud Andocid. in Alcib. p. 124. et Nostrum in Midiam p. 612. D. 613. C. [ed. Francof.], nihil denique de praemiis, quorum honor ad ipsas tribus pertinebat, de tripodibus a victore cum magna caerimonia consecratis etc. Tamen conferre

Alterum, *γυμνασιαρχία*, pertinet ad ludos gymnicos, (92) in quibus juvenus exercebatur, et similiter publice in Panathenaeis, Hephaesteis, Prometheis et aliis solennibus commissiones fiebant. Praeerant his *γυμνασιάρχαι*, eodem fere, quo choragi, modo a tribubus delecti in certum tempus, modo longius illud, modo brevius, nonnunquam in unum mensem. Mandata iis erat gymnasii alicujus aut ephubei cura summa et potestas, ipsique exercere se volentibus oleum, pulverem palaestricum atque alia, quae usus posceret, supeditabant, omninoque ludos apparabant 1). Tertium munus, paullo rarius a veteribus commemoratum, ejus est, qui *ἐστιάτωρ* appellatur. Talem oportebat in sacris festorumque dierum laetitia tribulibus suis epulum dare; quod in illa vilitate rerum venalium, quam Athenis fuisse scimus, nisi forte mensa lautitiis opipare exstruenda erat, haud magnae impensae esse potuit. Id munus qui faceret, ex sua tribu (93) sorte ducebatur, nisi si quis sponte se facturum ostendisset 2). Jam quaerere libeat, quae fuerit ratio sumtus in unamquamque harum rerum necessario faciendi. Sed equidem nihil usquam legi relatum nisi hoc, choragi fuisse munus sumtuosissimum, praesertim in tragoedia et Dionysiis magnis, sumtuosius etiam in certamine tibicinum, quam in aliis 3).

operae pretium erit Aristoph. Ran. v. 94. ejusque Schol. ad v. 406. Antiphont. Orat. ult. *περὶ τοῦ χορευτοῦ*, Demosth. Midianam passim cum Argumm. gr., adv. Phaenipp. p. 1025. D. Isaëi Or. de Dicaeog. hered. p. 113. De Apollod. hered. p. 187. et ex recentioribus praeter libros notos Vandal. l. c. p. 675. seqq.

1) De discrimine *γυμνασιάρχου* et *γυμναστοῦ* nota est admonitio Perizonii ad Aelian. V. H. II, 6. Ad reliqua conf. Schol. ad Orat. p. 465. extr. Vandal. p. 584. seqq. et Corsin. Fast. Att. II, p. 133. Ex conjectura oleo adjeci pulverem, de cujus genere vide loca, quae designat Casaub. ad Theophr. Char. 5.

2) Conf. Pollux III. 67. Harpocrat. v. *ἐστιάτωρ*. Salmas. Observatt. ad Jus Att. et Rom. p. 72. Hinc *ἐστιᾶν τὴν φυλὴν* apud Demosth. in Midiam p. 628. C. [ed. Francof.] et alibi.

3) Demosth. in Midiam l. c. *Τραγωδοῖς κεχορήγηκέ ποτε οὗτος; ἐγὼ δ' αὐληταῖς ἀνδράσι· καὶ ὅτι τοῦτο τὸ ἀνάλωμα ἐκείνης τῆς δαπάνης πολλῷ πλεῖόν ἐστιν, οὐδεὶς ἄγνοεῖ δήπου.* Mirum est, quid intenderit pretium posterioris certaminis. Possunt fuisse

Et narrat nescio quis apud Lysiam, triginta minas se choragum tragoedis, comoedis sedecim, Prometheis porro gymnasiarchum duodecim, rursus choro pyrrhichistarum Panathenaeis magnis octo, parvis in eodem certamine septem (94) et cyclio choro tres impendisse 1). Ex quo intelligitur, tantum uni tragico muneri potuisse impendi, quantum quatuor aliis honeste sufficeret.

Pergamus ad alterum genus munerum, temporarium et extraordinarium, *εἰσφορὰν* et *τριηραρχίαν*. Quorum nominum prius significat pecuniam ad necessitates belli conferendam, unde praecipue stipendium militi persolveretur 2). Collationis hujus descriptio fiebat ex censu, varie pro usu rerum ac temporum. Strategorum cura erat hoc et alterum munus bellicum ordinare, ad eaque vocare cives, ac lites et causas forte de iis ortas judicare 3). Qua in re non raro haec fraus versata est, ut qui cuiquam incommodare vellet, (95) eum suffragiis suis in numerum ditissimorum aut superiorem classem adscriberet. Id quod ex Cleonis comminatione

rei aliae causae, quas ignoramus. Unam conjecerim fuisse hanc, quod, quum fabulis agendis cives gratuitam operam darent, ad illud peregrini artifices conducendi essent. Et omnino apud veteres parva mercede contenti non erant tales artifices.

1) Lysias Orat. XXI. princ. Locus est classicus et varii usus. Quare posthac eum apponemus *αὐτολεξεί*.

2) Solennia hic sunt *εἰσφέρειν χρήματα*, *εἰσφέρειν εἰς τὸν πόλεμον*, *εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως*, *εἰσφορὰς εἰσφέρειν*, et de hominibus, qui id munus faciunt, *οἱ εἰσφέροντες*. Vide, ut unum ex numero antiquiorum citem, Lysiae Orat. XII. p. 396. ibique Markl.

3) Vid. Orat. adv. Phaenipp. passim et adv. Boeot. I. p. 1002. D. [ed. Francof.], ubi Mantitheus actor ita ait: *Τίνα οἱ στρατηγοὶ τρόπον ἐγγράφουσιν, εἴαν εἰς συμμορίαν ἐγγράφωσιν; ἢ εἴαν τριήραρχον καθιστῶσιν; ἢ, ἂν στρατεία τις ᾗ, τῷ δῆλον ἔσται, πότερος ἔσθ' ὁ κατειλεγμένος*; Formulae hujus, *εἰς συμμορίαν ἐγγράφειν*, gemina illa est apud Aristophanem, *εἰς τοὺς πλουσίους ἐγγράφειν*, versibus mox ponendis. Omnino potestas Strategorum nota est, etiam hoc, quod illis idem jus fuit, ac Prytanibus, in urbe conciones et ecclesias habendi.

quadam apud Aristophanem apparet 1). Mox, Oratorum nostrorum saeculo, hoc omne onus legimus solis mille ac ducentis civibus impositum tali ordine 2). Singulae tribus (decem autem tribus erant Athenis) centenos vicanos, qui ditissimi essent, de suo corpore prodebant. Hi omnes (96) in partes binas dispertiti efficiebant viginti classes, *συμμορίας*, sexagenorum capitum singulas et in singulis tribubus binas. Ita collecti mille ducenti rursus in duas partes dividebantur, sexcentorum hominum utramque; eaeque rursus in binas, ut essent quatuor, unaquaeque trecentorum. Isti vero trecenti, divitiis ceteram turbam anteeuntes, principes erant in conferendo, et urgente bello pecuniam repraesentabant, quam deinde minus iniquo tempore a tenuioribus redigerent: quare eos dicto audientes habebant in rebus

1) Equitt. v. 923.

Δώσεις ἔμοι καλὴν δίκην
 ἱπούμενος ταῖς εἰσφοραῖς·
 ἐγὼ γὰρ εἰς τοὺς πλουσίους
 σπεύσω σ' ὅπως ἂν ἐγγραφῇς.

- 2) Unus nobis hic sequendus est Ulpianus in his verbis (primam enim partem Scholii omitto, alienae manus laciniam, et minus antiquam, ut opinor) ad Demosth. Or. Olynth. II. p. 33. E. [ed. Francof.] Δέκα οὐσῶν φυλῶν καὶ ἐκάστης προβαλλομένης ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι, συνέβη τοὺς πάντας εἶναι λειτουργοὺς χιλίους διακοσίους. Ἐμέριζον οὖν αὐτοὺς ἀπὸ ἑξακοσίων ἀνδρῶν, ὃ ἐστίν, ἀπὸ δέκα συμμοριῶν· πάλιν δὲ ἑκατέραν τῶν δύο μερίδων τούτων ἔτεμνον εἰς δύο, ὃ ἐστίν, εἰς τριακοσίους μὲν ἄνδρας, κατὰ πέντε δὲ συμμορίας. Οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τριακόσιοι οἱ πάνυ πλούσιοι, οἱ πρῶτοι· οἷτινες προεisqueφέρον τῶν ἄλλων τε καὶ εἶχον αὐτοὺς ὑπακούοντας εἰς πάντα, ὥστε συμβαίνειν εἰς δύο μερίδας εἶναι τοὺς πάντας· εἶγε οἱ τῶν ἑκατέρωθεν ἦσαν ὥσπερ ἡνωμένοι τοῖς ἑκατέρωθεν τριακοσίοις, τοῖς πλουσιωτέροις. Εἶχε δὲ ἐκάστη μερὶς τῶν τεσσάρων ἴδιον στρατηγὸν καὶ ἴδιον ῥήτορα· ὁμῶς δὲ πάλιν τῶν δευτέρων καὶ οἱ ῥήτορες καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπεῖκον τοῖς προτέροις. Quod h. l. est προτελεῖν vel προεisqueφέρειν τῶν ἄλλων, id habes etiam in Midiana p. 627. F. adv. Phaenipp. p. 1026. A. adv. Polycl. p. 1085. A. Et inde προεisqueφοραί. Plane autem sentio cum Valesio ad Harpocrat. p. 73., ultima ista de Strategis et Oratoribus utrorumque falsa esse et exsculpta ex verbis auctoris male intellectis. De toto Scholio intelligi non vult Valesius.

omnibus 1). Ex quo factum erat, ut omnes in duas (97) partes divisi essent: siquidem qui ab utraque erant parte, quodammodo trecentis ditissimis, qui utrinque erant, adhaerebant. Ceterum istae classes habebant singulae suos principes, *ἡγεμόνας συμμοριῶν*, itemque curatores, *ἐπιμελητὰς συμμοριῶν* 2). Horum alteri, copia divitiarum ceteris (98) omnibus praestantes, videntur *συμμορίτας* suos ad muneris partes vocasse et, si quis inter illos minus valeret, ejus ipsi partes sustinuisse: curatores autem in classibus eodem ministerio videntur functi esse, quo aliud notum genus curatorum in tribubus, *ἐπιμεληταὶ τῶν φυλῶν*, videlicet ut classes ad conventus convocarent atque ad eas de communibus rebus referrent.

Haec tota descriptio civium talis, qualem nunc retuli, quo tempore primum in *εἰσφοραῖς* sit inducta, nullus Orationum nos docet. At vero Philochori fragmentum servatum est ex Atthide 3), quod docet simpliciter, populum in sym-

-
- 1) Horum trecentorum in republ. Demosthenes Olynth. II. p. 25. C. [ed. Francof.], ubi Scholion illud legitur, clare meminit: *Πρότερον μὲν γὰρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰσφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. Πρώτῳ ἡγεμῶν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δὲ ἄλλοι προσενέμηςθε, οἱ μὲν ὥς τούτους, οἱ δὲ ὥς ἐκείνους.* Quae ad verbum repetuntur ab auctore Orat. *περὶ συντάξεως* p. 126. A. Meminit eorundem etiam Isaeus, qui aetate paullo antecedit Nostrum, atque ille primus, ni fallor, in Orat. de Philoctem. hered. p. 154. Ubi quod est *ἐν τοῖς τριακοσίοις εἰσφέρειν*, ab eodem alibi dicitur *ἐν πρώτοις*, de Apollod. hered. p. 187. Lysias, quamvis saepe de omni genere munerum loquatur, nusquam nec trecentorum nec symmoriarum mentionem intulit.
- 2) Vid. Harpocr. v. *ἡγεμῶν συμμορίας* et Pollux III, 53. Decem annos eum locum tenuit Demosthenes, quem vid. de Cor. p. 489. F. et 523. E. in Mid. p. 628. C. in Aphob. II. p. 906. A. [ed. Francof.] alibi. Rarius alterum vocabulum occurrit, *ἐπιμελητῆς συμμορίας*, ut in Euerg. et Mnesib. p. 1055. B. et in sola trierarchia.
- 3) Apud Harpocr. et alios in v. *συμμορία*. Petitus et ejus asseclae hoc fragmentum ad solam trierarchiam trahunt, neque omnino quidquam de symmoriis dicunt in *εἰσφοραῖς*, velut in illis talis descriptio nulla fuerit. Inde plura turbata sunt in hac disputatione. Ego accuratius distinctis locis, quae alterius utrius generis

morias divisum esse Nausinico Arch. Olymp. 100, 3. Quae (99) res licet illum unum auctorem habeat, tantumque universe prodita sit et eo modo, quo Grammatici abuti solent, id est, non disertis verbis auctoris, sed per compendium; veri tamen per est simile Philochori narrationem ad εἰσφορὰς pertinere, praesertim quum in iis novum ordinem quendam illo Archonte inductum ipse Orator noster non obscure significet 1). Adde praeterea, quod ante Olymp. 100, 3. apud nullum veterum, qui supersunt, ne nomen quidem symmoriae in neutro genere bellici muneris occurrit 2). Ceterum vehementer cives pressit hoc onus. Nam quodam tempore reperimus eos quintam partem annuorum reddituum contulisse; quin etiam, si quis plures domos fundosve possidebat, eum probabile est totidem nominibus in classem esse adscriptum 3).

Sequitur trierarchia, onus olim molestius et sum- (100) tuosius ceteris omnibus, etiam hodie, quanquam sine

symmoriarum mentionem habent, non dubitavi, quin ratio initio usitata in εἰσφορὰς serius demum migrarit in trierarchiam. Putes etiam, rem deinde obsolevisse in εἰσφορὰς, quum Orator dicat in Olynth. II. l. c. Πρῶτον εἰσφέρειτε κατὰ συμμορίας· ὡν δὲ κ. τ. λ. Oratio autem haec habita est Olymp. 107, 4.

- 1) In Androt. p. 705. E. [ed. Francof.] Ubi in transcurso attinguntur εἰσφοραὶ αἱ ἀπὸ Νανσινίκου. Quas propter Philochori locum potius intellexerim esse collationes Nausinico Arch. institutas, quam Nausinicum quaestorem quendam, ut apud Reiskium est in Ind. Demosth. histor. Conf. Taylorum in Not. p. 679. et Corsin. F. A. T. III. p. 301.
- 2) Unus locus est, qui huic sententiae obstare videatur, apud Isaeum. Vid. notam 96.
- 3) Propter posterius vid. Orat. adv. Polycl. p. 1085. B. [ed. Francof.] Prius illud factum est certe circ. Olymp. 103. teste Orat. I. in Aphob. p. 896. A., cuius loci causa Orationem eam laudat Harpocr. l. c. Discimus inde et ex II. in Aphob. p. 906. A., collatas tum Demosthenis nomine a tutoribus ejus esse de minis vicenis quinque drachmas quingenas, quae est, ut dixi, quinta pars. Apponitur non plus dedisse Timotheum Cononis et ditissimos. Orationes illae omnium primae fuerunt Nostro, habitae Olymp. 104, 1. Utile erit in his rebus, quoad poterit, ubique auctoritatum tempora annotare.

sumtu, molestissimum, si quis rationem ejus penitus cognoscere cupiat. Quippe quae passim veteres de ea dixerunt, diligenter in unum conducta caecam faciunt molem rerum, cui lucis aliquid afferre difficillimum est. Nam quum aliam aliis temporibus trierarchiae rationem fuisse totumque ordinem identidem immutatum esse constet, harum immutationum vel nulla vel tenuissima nobis in libris veterum vestigia relictas sunt. In his autem rebus nemo ignorat quam parum sciatur, nisi quis tempora sciat et ad annum suum quodque redegerit. Quod ni fiat, ne id quidem bene explicari poterit, quid sit trierarchus. Nihil enim nos juvat, si quis cum vulgo narrat, civem esse, qui navem bellicam, armamenta navalia, remiges, alia ejus generis prae- (101) buerit. Nos igitur disputationem nostram ita instituemus, ut primum paucis quaeramus de antiquiore aetate, tum ordine enarremus, quae nostri Oratoris saeculo mutata esse videantur.

Jam quadringentos olim ad functionem trierarchiae esse delectos apud unum Xenophontem legimus 1). Sed nihil hic de ratione deligendi, nihil, quantae illis curae classis fuerit. Itaque advocandi sunt supparis aetatis testes, Aristophanes et Thucydides 2). Quorum fide hoc ponere certum licet, belli Peloponnesiaki tempore trierarchos naves accepisse de publico aedificatas, nihilque aliud ab ipsis exactum esse, nisi ut naves remigio et armamentis instruerent tuerenturque. Ne victum quidem aut stipendium classiariis dare videtur trierarchus debuisse: si quis haec vel etiam alia plura ex privato addebat, liberalitas ea erat, non munus lege impositum. Verum hic quoque interdum factum (102) est, ut cives cogarentur plus, quam praescriptum et impe-

1) De republ. Athen. III, 4. *Τριήραρχοι καθίστανται τετρακόσιοι ἑκάστου ἐνιαυτοῦ, καὶ τούτων τοῖς βουλευμένοις διαδικάσαι ὅσα ἔτη.*

2) Alter in Equitt. v. 913. ibique Schol. et Ran. v. 1096. Thucyd. VI, 31. Conf. Isocrat. adv. Callim. p. 565. A. Ad idem tempus aut antiquius etiam spectant fortasse quae Pollux VIII, 108. et Hesych. v. *ναύκλαροι* habent de naucrariis. Ibi vid. Intpp. Sed de hac tota re parum habemus explorati.

ratum esset, impendere. Scilicet Strategi, qui malevoli essent in aliquem, navem ei attribuere solebant vitiosam et mutilatam, quae quamprimum refici ac tantum non de integro fabricari deberet. Omnino putes, jam tum trierarchiam magni sumtus fuisse 1).

Demosthenis autem aetate res plures commutationes habuit, variis legibus alio atque alio modo comparata 2). In primis saepe numerus hominum uni navi attributorum variavit, pro eo ut temporis difficultas ferebat, quum pauciores in dies fierent, qui opibus valerent et tantos sumtus tolerare possent. Primum bini tantum una navi adornanda occupabantur, quo modo rem apud Oratorem reperimus constitutam Olymp. 104, 1. et 4. 3). Neque tamen intra hunc numerum substitit, sed nonnunquam advocati ad (103) unam navem sunt terni, quini, seni, deni, etiam quinideni 4).

1) Is certe, qui munera magnificentissime a se obita jactat apud Lysiam l. c., septem annis narrat sex talenta a se in hoc munere effusa.

2) Demosth. de Cor. p. 490. E. *Καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους κ. τ. λ.* Ita is et alibi loquitur de pluribus legibus propter rem trierarchicam latis. Nulla harum superest.

3) Orat. in Midiam p. 628. A. *Καγὼ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἐτρηράρχουν, εὐδὺς ἐκ παίδων ἐξελθόν, ὅτε σύνδυο ἤμεν οἱ τριήραρχοι.* Atqui Demosthenes in album civium relatus est Olymp. 103, 3. anno aetatis XIX. Ergo illud, *εὐδὺς ἐκ παίδων ἐξελθόν*, pertinet ad Olymp. 103. exeuntem vel ineuntem 104. Praetuli autem Olymp. 104, 1. propter ea, quae narrantur in Or. II. adv. Aphob. p. 908. De altero numero conf. Orat. adv. Polyclem p. 1089. E. et ad hunc locum Petit. LL. AA. p. 359.

4) Ulpian. ad Orat. Mid. p. 681. G. *Πολλὰ περὶ τὰς τριηραρχίας ἐγίγνοντο μεταβολαὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀναλώματος. Καὶ ὅτε μὲν σύνδυο ἦσαν· ὅτε δὲ σύντρεις· καὶ ὅτε δὲ καὶ δέκα τριήραρχοι· ὅτε δὲ χίλιοι.* Ὁ γοῦν Δημοσθένης ὕστερον δυοῖν τριήρων ἓνα τριήραρχον ἐποίησε. Καὶ ὅτε μὲν ἡ πόλις τὴν κατασκευὴν καὶ τοὺς ναύτας ἐδίδου, καὶ μόνον τὴν ναῦν ὁ τριήραρχος παρεῖχε· ὅτε δὲ σύμπαντα οἴκοθεν οἱ τριήραρχοι παρεῖχον. De trinis etiam sequens Scholion loquitur, cetera ineptum: *Τὴν τριήρη ἐπλήρουν ἢ σύντρεις, ἢ ὅσοι δήποτε.* In prioribus Petitus rejicit verba *ὅτε δὲ χίλιοι*, omnino me probante, saltem in illo contextu. At quod idem in iis, quae pro-

Coibant tales societates permixti opulentiores cum minus opulentis, ea conditione, ut omnes aequaliter con- (104) ferrent, ne nimium premerentur ii, qui singuli per se parandae navi impares essent, aut videri vellent. Omnino videtur trierarchia ab opulentioribus saepius ad suum compendium ordinata esse, et eo quidem tempore, in quo nunc versamur, prope liberum cuique arbitrium permissum, in quam portionem impensae venire vellet. Itaque factum est aliquando, ut plane viderentur defore, qui munus ex ordine obirent. Id quod colligi puto posse ex eo, quod Olymp. 105, 3. exstitisse primum traduntur voluntarii trierarchi 1). Sed horum quae ratio fuerit ac descriptio, non traditur, immo ne id quidem constat, an forte illi operam suam duntaxat ad unius belli Euboici necessitatem obtulerint.

Utut est, proximo statim intervallo mutatio placuit. Constituti sunt ad trierarchiam, quod jam prius in *εἰσφορὰς* factum erat, mille ac ducenti cives ex numero (105) eorum, qui domos, fundos, alia quae moveri non possent, numosque, seu fenore seu apud mensam publicam occupatos, possidebant 2). Id corpus autem non puto omnino ex

xime praecedunt, emendat *ὅτ' ἐδ' ἐκκαίδεκα*, illud non imiter *). Plura huc spectantia vetus scriptor scire potuit, quorum auctores hodie deficiunt. Ceterum cum Ulpiani auctoritate conjunxi verba Hyperidis ap. Harpocr. v. *συμμορία*. Nam ibi quoque de conjecturis Petiti, pessimi conjectoris, consentio cum Wesselingio. Temerarium est in dubiis et incertis testimonia refingere. Id qui facit, ipse quasi regulam, qua utendum est, incurvat.

*) Conf. Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. II. p. 98. In Ulpiano dele copulam post *σύντριεις*. Schaefer.

1) Tribus verbis rem, tanquam notam auditoribus, tangit Demosth. de Cor. p. 489. B. Nobis adeo de tempore dubitare liceret, absque Diodoro Siculo si essemus XVI, 7. Conf. A. Schotti Vit. Demosth. ad Olymp. 105, 3.

2) Haud scio, an constitutio facta sit *νόμῳ τῷ τοῦ Περιάνδρου*, καὶ ὅν αἱ συμμορίαὶ συνετάχθησαν, cujus obiter his verbis meminit Noster adv. Euerg. et Mnesib. p. 1055. B. Sed desero conjecturam, dum cogito, plures leges de trierarchia affuisse. Id vero non video, quare nonnulli Periandri legem, non aliunde notam, ad illam descriptionem symmoriarum, quam Nausinico Arch. factam

iisdem compositum fuisse, qui essent in classibus *εἰσφερόντων*: videntur potius ex iis, quibus modicae divitiae essent, plures in solis *εἰσφοραῖς* contulisse, vacasse contra a trierarchia 1). Constitutae igitur ad hanc quoque viginti (106) symmoriae, sexagenorum hominum singulae, ex quibus etiam plures, quam antè, unius navis caussa jungebantur; dubium tamen, an manente illo delecto ordine trecentorum 2). Atque haec ratio trierarchiae faciendae vocata est *συντέλεια*, id est *contributio*, et *συντελεῖς*, ex quibus societates istae fiebant 3). Cujus rationis, etsi quasi praetereundo, ita tamen Orator in hoc libro 4) mentionem facit, ut eam (107) Olymp. 106, 2. plane receptam putari oporteat. Quod quidem eo facere licebit confidentius, quia in alia Oratione, quam insequenti anno de ordinandis symmoriis habuit, ejusdem contributionis in trierarchia receptae ~~et~~ viginti

vidimus, referre, vel ipsum Periandrum descriptionis illius auctorem facere voluerint. Scilicet putarunt, symmorias pertinere ad solam trierarchiam. Quod nisi me omnia fallunt, falsissimum est.

- 1) Non videor mihi abuti verbis Orat. nostrae p. 465. Οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκτημένοι τοῦ τριηραρχίας ἄξια ἔχειν ἐν ταῖς εἰσφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον· οἱ δ' ἐφικνούμενοι τοῦ τριηραρχεῖν εἰς ἀμφοτέρα ὑμῖν ὑπάρξουσιν χρήσιμοι, καὶ τριηραρχεῖν, καὶ εἰσφέρειν.
- 2) Dubitatio mea tum alias causas habet, tum hanc, quod in Orat. περὶ συμμοριῶν nihil legitur de trecentis. Quanquam silentii hujus vim haud magnam puto, quum nihil in eo insit, unde illos non fuisse intelligatur. At meminit trecentorum Oratio in Phaenippum. Meminit sane; nusquam tamen certum indicium habet, utro de munere agatur, de trierarchia, an de *εἰσφοραῖς*. Legimus quidem ibi in Argum. graeco haec: Ἦν σύνταγμα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις τριακοσίων ἀνδρῶν κατὰ τὸν πλοῦτον ἐξειλεγμένων, οἷς ἀνέκειντο τῶν λειτουργιῶν αἱ μείζονες, h. e. *liturgiae extraordinariae*. Sed quis nos doceat, de quo tempore hic scriptor loquatur, quum Orationis ipsius tempus incertum sit?
- 3) Etymol. M. et eodem fere modo Harpocr. v. *συντελεῖς*. Οἱ τριηραρχοῦντες νεὼς μιᾶς ἅμα ἐπεμελοῦντο, συντελεῖς ἐλέγοντο. Τὸ δὲ πρᾶγμα συντέλεια καλεῖται. Quodsi Antiphontis auctoritas, quam Harpocr. addit, loco suo posita est, pertinuit ea ad aliud genus *συντελείας*. Idque ipsa inscriptio Orationis probabile facit.
- 4) Vid. p. 463.

symmoriarum nominatim meminit 1). Accedit etiam Oratio Midiana, in qua tale est indicium rei, ut ea haud multo ante, quam ista caussa ageretur, instituta videri debeat 2). Pertinet vero caussa Midiana ad Olymp. 106, 4. 3). Jam (108) annum si quaeras, quo contributio trierarchica fieri coeperit, nihil diserte de eo relatum invenias; tamen quum id institutum primis annis Olympiadis 106. valuisse ea, quae modo scripsi, luculenter monstrent, Oratio autem adversus Polyclem fidem faciat, Olymp. 104, 4. id nondum in usu fuisse: relinquitur una Olymp. 105., in qua initia latere videantur. Atque huic computationi forsitan etiam aliunde probabilitas addi possit 4).

-
- 1) Animadvertenda ibi inprimis sunt haec p. 135. B. *Οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν, ὥς περ νῦν εἰσιν, ἐξήκοντα σώματα ἔχουσαν ἐκάστην.* Quod Orationem refero ad Olymp. 106, 3., in eo sequor Dionysium Halic. Ep. ad Ammaeum §. 4., ubi primam illam ponit publicarum Oratt., et habitam Diotimo Arch.
 - 2) Orat. in Mid. p. 628. A. *Οὗτος (ὁ Μειδίας) γεγονώς ἔτη περὶ πεντήκοντα ἴσως ἢ μικρόν ἐλάττω οὐδὲν ἐμοῦ πλείους λειτουργίας ὑμῖν λελειτούργηκεν, ὃς δύο καὶ τριάκοντα ἔτη γέγονα. Καγὼ μὲν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐτριηράρχουν, εὐθὺς ἐκ παίδων ἐξελθὼν, ὅτε σύνδυο ἡμεν οἱ τριήραρχοι, καὶ τὰ ἀναλώματα πάντα ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων, καὶ τὰς ναῦς ἐπληροῦμεν αὐτοί· οὗτος δέ, ὅτε μὲν κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἦν, καδ' ἦν ἐγὼ νῦν, οὐδέπω λειτουργεῖν ἤρχετο, τηνικαῦτα δὲ τοῦ πράγματος ἤπται, ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους καὶ χιλίους πεποιήκατε συντελεῖς ὑμεῖς.*
 - 3) Sic scribendo effugimus necessitatem quaerendi de anno Orationis, sive scriptae modo, cive etiam habitae. Namque id ipsum dubitatur, an habita sit; et merito. Caussa autem assignari debet Olymp. 106, 4., si Demosthenes recte locutus est, quum dixit l. c., annum aetatis se agere XXXIII. At Dionys. Halic. Ep. ad Ammaeum l. c. Orationem refert scriptam esse Callimacho Arch. Olymp. 107, 4. Quae diversitas nihil nos moveret propter illud, quod supra de calculis Dionysii dixi in nota 35., nisi Orator ibi res gestas commemoraret, quas demum post Olymp. 106. gestas historia ponit. Sed hoc in loco nihil interest nosse, quo anno scripta sit Oratio: id interest, quo anno ejus caussa sit ponenda. Scilicet haec duo diversa sunt non parum.
 - 4) Tentavit hoc facere ex Orat. adv. Euergum et Mnesibulum Petitus. p. 366. Isti tamen argumento non confiderem, nisi alia essent et

Hac igitur ratione ac descriptione pro fundamento (109) usus est Demosthenes in novis consiliis, quae in ea Oratione, quam vulgo *περὶ συμμοριῶν* inscribunt, proposuit tum, (110) quum Artaxerxes Ochus expeditionem in Athenienses facturus dicebatur. Quando enim populus ad istum rumorem tumultuari coeperat, quasque ducem quaerere, qui instructo exercitu Persis ultro obviam procederet, Orator temerarium id esse videns, nec tamen aperte dissuadere aut dammare ausus, prius censuit de bellico apparatu cogitandum, et quonam modo copiae suppetere propulsando tanto bello possent 1). Itaque de classe et trierarchia quaerit potissimum. Sed nihil fere aliud agit, nisi ut rationem, quam

majora. Sed locus est apud Isaeum de Apollod. hered. p. 184., qui locus acutiori lectori nostram rationem nonnihil turbare possit videri. Ὁ μὲν γὰρ πατήρ αὐτοῦ τὰς τε ἄλλας ἀπάσας λειτουργίας λελειτούργηκε, καὶ τριηραρχῶν τὸν πάντα χρόνον διετέλεσεν· οὐκ ἐκ συμμορίας τὴν ναῦν ποιησάμενος, ὥσπερ οἱ νῦν, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτοῦ δαπανῶν· οὐδὲ δεύτερος αὐτὸς ὢν, ἀλλὰ καταμόνας· οὐδὲ δύο ἔτη διαλιπών, ἀλλὰ συνεχῶς κ. τ. λ. Ita h. l. symmoriarum ordo memoratur, tanquam nuper institutus. Isaei autem aetas paullo superior est, quippe quem Demosthenis magistrum fuisse tradunt. Universe aliquis respondeat, et illius Orationis et aliarum plurimarum ejusdem auctoris dubia et incerta tempora esse. Sed melior responsio parata est ex eo, quod plura fidem faciunt, Isaeum adhuc primis annis Philippi regnantis, id est Olymp. 105., non modo superstitem fuisse, sed et caussis scribendis operam dedisse. Vid. Jonesii Not. ad Isaeum anglice translatum p. 162. seq. Alter locus ex Demosth. adv. Boeotum in mentem recurrit, ante prolatus ille in nota 72., qui et ipse offensione non caret. Nam si quis premat particulam disjunctivam ἢ, aut, facile inde extricet, tum temporis nihildum symmoriis commune fuisse cum trierarchia. Atqui licet nec hujus Orationis annum exploratum habeamus, tamen probabile est, eum incidere in Olymp. 108. Vid. Dionys. Hal. de Dinarcho T. V. p. 665. bene correctum a Corsino F. A. T. IV. p. 30. Quid ergo? Aut illo anno symmoriarum descriptio prorsus a trierarchis neglecta est, aut, aliter accepto loco, vis particulae minus est premenda. Omnino hoc praeceptum teneamus in historia, ut testimonia scriptorum obscuriora ex iis, quae clara et perspicua sunt, explicemus.

1) Conf. Dionys. Halic. Art. rhet. §. 7. et 10.

descripsimus, corrigat, turbatam restituat, restitutam novo modo ordinet. Nam quum nimis multi ex illis mille ac ducentis excusationes obeundi muneris haberent 1), (111) postulare coepit, ut legerentur omnino duo millia. Ex his, demta multitudine excusandorum, vix plures quam pristinum numerum mille ac ducentorum superfore, at certum illum paratumque. Eos porro describendos esse in viginti symmorias, sexagenorum capitum singulas, hasque rursus in quinas decurias, unamquamque duodenorum. In eas decurias pro modo census ita cives referendos esse, ut ditissimo cuique tenuissimi subjungerentur. Ab his centum decuriis comparari facile posse classem trecentarum triremium, si ternas singulae decuriae darent, singulae symmoriae quinasdenas. Sed reliqua melius apud ipsum auctorem legi poterunt 2).

Quae vero ibi leguntur omnia, non eo disputata sunt modo, quo solet id, quod in formulam legis redigi debet. Neque latam legem in illam sententiam reperiri arbitror. Immo res trierarchica paullo post Olymp. 106. rursus coepta est perturbari 3). Inprimis invalescit legibusque adeo (112) firmatur consuetudo, ut sedeni ad unam navem conferant, sine ullo discrimine census, et ut omnes cives ab anno aetatis vicesimo quinto in quadragesimum ad partes veniant decimam sextam sumtuum praebendo 4). Qua ratione συν-

1) Variarum fuerunt illae. Partem profert Orator p. 135. A. Quare non est mirum, si vulgaris usus loquendi pro mille ducentis olim usurpavit mille. Quod ex deperditis Orationibus notavit Harpocr. v. χίλιοι διακόσιοι *).

*) Conf. Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. II. p. 64. Schaefer.

2) Orat. περὶ συμμοριῶν p. 135. Potiora ex ea excerpsit G. Budaeus l. c. p. 532. seqq.

3) Juvabit comparare Demosth. Philipp. I. p. 52. cum eo loco, quem mox laudabo ex Orat. de Cor. Nempe Philippica illa habita est Olymp. 107.

4) Loco classico uti coepimus ex Oratione de Corona, et nunc quidem lege seu catalogo p. 490. C. Quae verba utinam ab omni parte clara essent! Nunc laboramus maxime in his, ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόγοις συντελειῶν, in quibus vellem minus muti essent Intpp. Neque iis difficultas tollitur, quae habet auctor Miscell. Defens.

τελείας nihil iniquius fuit, nihil publice incommodius. Primum pauper jure queri poterat, sese ditissimis exaequari, velut ii, quibus hodie a principibus tributum in capita aequaliter imperatur. Tum divites simul illud detrectare, quod pro habitu opum sustinere debuissent, saepeque adeo hanc tantulam partem impendere gravari, et onus variis artibus omnino a se in tenuiores transferre 1). Ita res, divi- (113) tibus utilissima, inutilis civitati exstitit et perniciosa. Etenim si quod subito bellum ineundum aut periculum propulsandum erat, vel prorsus deficiebant, qui naves instruerent, vel classis male ac post tempus comparata exhibat; unde factum, ut republ. occasiones gerendarum rerum praetermittere deberet et detrimenta acciperet. Adeo laborare pessimo publico rem navalem, Demosthenes non amplius ferendum ratus, novam descriptionem excogitavit, per quam contributio sedenorum sublata, itemque nomen *συντελών*, quo se trierarchi adhuc vocabant, usurpari desitum est. Factum id est lege, quam, licet acriter obnisis divitibus et principibus symmoriarum, pertulit tamen ille Olymp., ut videtur, 109, 3. 2). Ea ex lege, qui divites adhuc exiguum decimae sextae partis sumtum aut ne hunc quidem (114) toleraverant, non raro singuli coacti sunt unam navem soli

ad Jus Att. et Rom. p. 135. seq. Nihil tamen illa res ad nos et nostrum institutum. Magis attinet, legis illius, a Demosthene abrogatae, tempus scire. Sed ne hoc quidem, nisi conjecturis incertis, assequi licet. Vid. Petitum p. 360.

1) Vid. Orat. de Cor. p. 489. E. seqq. et in Midiam p. 628. B.

2) Dubitanter locutus sum. Nam qui Archon a Demosthene p. 490. B. ponitur, Polycles, nullus apparet in fastis. Pessime illum Meursius de Archont. IV, 14. eundem habuit ac Philoclem, qui magistratum gessit Olymp. 114, 3., quo anno mortuus est Orator. Istius rationem refellens Petitus p. 362. Polyclem pseudonymum Archontem facit Olymp. 110, 2. rationibus non plane futilibus. Corsinum tamen potius sequor, qui pseudonymum Arch. ponit Olymp. 109, 3. anno, quo verus Archon fuit Sosigenes. Vid. Corsini F. A. T. I. p. 351. T. IV. p. 36. *).

*) Conf. Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. II. p. 116, Schaefer.

vel etiam plus una instruere 1). Namque ad censum nunc perducta res, aetatis nulla ratio habita. Videlicet opibus civium tanquam in unum collatis, decem cuique triremi talenta assignabantur, ita, ut qui decem talentis census esset, eum solum oporteret triremem suam apparare; qui viginti talentis, duas; quibus vero major erat census, eorum nemini, quantumvis opulento, plus quam tres triremes et una scapha imperaretur. Contra illorum, quorum minor census erat decem talentis, modo bini, modo terni, modo plures in unum corpus jungebantur, usque dum decem talentum summa confieret ex pecunia, quam quisque pro rata portione numeraret. At vero quam multi ex hac lege ad trierarchiam vocari potuerunt? Tacet Demosthenes, ut est omnino paullo brevior, ubi de hoc merito suo loquitur, in iis praesertim, quae ad declarandum novum ordinem pertinent. Sed Hyperides apud Harpocrationem et Pollux 2) testantur, ab Oratore nostro trecentos lege lata ad trierarchiam vocatos. Saepe multumque dubitavi, quaenam ista esset lex, eademne nostrae, an alia. Nihil enim in eo loco Demosthenis, quo nunc utimur, de trecentis. Ne quem tamen hoc postea fallat, uti me diu fefellit: primum nihil legimus in eo loco, quod adversetur Hyperidis auctoritati: immo divites isti, quos gravatos dicit lege sua, quod defunctis antea exiguo sumtu in posterum onus pro censu subeundum esset, isti, inquam, facile pro trecentis illis haberi possunt. Deinde quum nusquam illius legis praeter illam a se de re trierarchica latae meminerit, nostri loci ea est ratio, ut, si quam alias tulisset, id non videatur sane silentio transiturus fuisse. Ita sponte eo nos conjectura fert, ut Hyperidem de ipsa hac lege, Olymp. 109, 3. lata, non de alia loqui dicamus 3).

1) Huc pertinent verba Scholii ad Orat. in Midiam supra prolata:
Ὁ γοῦν Δημοσθένης ὕστερον δυοῖν τριήρων ἓνα τριήραρχον ἐποίησε.

2) Harpocr. v. *συμμορία* et Pollux VIII, 100. Ibi quid sibi Kuhnii velit, non in omnibus assequor.

3) Addi ad haec potest Dinarchus Orat. in Demosth. p. 33. adversario probri loco objiciens legem, quam nemo dubitet eandem esse, qua

De illa autem παρανόμων accusatus Demosthenes est a Patrocle quodam 1). Verum is caussa cecidit, narrante (116) auctore in eadem Oratione de corona, quam Olymp. 112, 3. habitam constat, ubi tota legis commemoratio talis est, qualem quisque intelligat nonnisi de recepta et valente esse potuisse. Jam ab hoc inde tempore quid factum sit de trierarchia, nos fugit, destitutos omnibus testimoniis auctorum.

Non minus autem variatum est in parte impensarum, quam trierarchi ferre debebant. Primo tempore quum quadringenti essent, vidimus triremes publico sumtu aedificatas, illos nihil addidisse de suo, praeter πληρώματα et σκεύη. Tum vero illorum quisque fere navem praefectus conscendebat et militiam ipse sequebatur. Posthac quando duo vel tres ad unius navis societatem coibant, sumtum inter se ita partiebantur, ut nihil republ. erogasse videatur 2). Mox mille ducenti successere, ex quo societas quaeque (117) solam navem praebibat aedificatam, publice addebantur armamenta, nautae et σκεύη τριηραρχικά: quas res, exacto munere, quisque vel ei, qui successurus erat, vel reipubl. reddere debebat 3). Sed trierarchi vocabulum antiquam et

ipse de Cor. gloriatur *). Εἰσὶ τινες, inquit, ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐν τοῖς τριακοσίοις γεγενημένων, οἳ οὗτος ἐτίδει τὸν περὶ τριηράρχων νόμον. Οὐ φράσετε τοῖς πλησίον, ὅτι τρία τάλαντα λαβὼν μετέγραψε καὶ μετεσκεύαξε τὸν νόμον κατ' ἐκάστην ἐκκλησίαν; Vix Dinarchus sic meminisset *trecen-
torum*, nisi lex ad illos onus transtulisset.

*) Conf. Boeckhius l. c. p. 115. Schaefer.

1) Etiam Aeschinem, perpetuum suum in republ. adversarium, narrat Demosth. ibid. p. 523. E. subornatum fuisse a principibus symmoriarum, ut legem dissolveret. Fortasse ergo is in subscriptoribus Patroclis fuit. Nam de eadem lege ibi Demosthenem intelligendum arbitror.

2) Vid. Orat. in Midiam p. 628. A. et ibi Schol. p. 682. A. et paullo ante eundem Schol. p. 660. F.

3) Vid. ibid. p. 628. B. et Orat. in Euerg. et Mnesib. passim. Interdum factum est, ut ultra praescriptum conferrent, qui studium suum in rempubl. vellent ostentare, ut Apollodorus se fecisse narrat apud Demosthenem de Cor. trierarch. p. 1095. A. Τὰ σκεύη, ὅσα δεῖ παρέχειν τὴν πόλιν τοῖς τριηράρχοις, ἐγὼ μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀνήλωσα, καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν· οὗτοι δ' ἡμε-

propriam potestatem, qua praefectum triremis signarat, jam tum exuisse putandum est. Nam qui contribuerant, saepe domi residebant, alio quopiam ad navem amandato. Scilicet in morem venerat locatio trierarchiae, haudquaquam (118) utilis civitati res. Unus *συντελών*, otiosus forte aut aliqua de causa expeditionem quaestui habiturus, pecuniam a sociis exigebat, eaque collecta solus militabat. Ita vero de iis, quae male facta aut curata in munere essent, non redemptori erat ratio reddenda, sed illis, qui locaverant 1).

Ex his, quae disputavi, facilis est existimatio, quam onerosa munera fuerint, quantumque tum periculi habuerit, divitem esse. Et postulabat civitas quasi jure suo, uti facultates quisque suas in publica commoda et ornamenta profunderet, non laborans illa, quin quis choragiis aut trierarchiis ad egestatem redigeretur 2). Itaque apud Ora- (119) tores legimus accidisse non raro, ut qui opibus valeret, opes, quacunque arte posset, dissimularet. Contra non deerant florente republ., qui, popularis aurae captandae quam opum cupidiores, munera libenter reciperent, et vel multo

τέροις κέχρηται, καὶ τῶν σφετέρων οὐδὲν εἰς ταῦτα προεῖνται.
Omnino insignis materia fuit laudis et gratiae apud multitudinem, si quis munera liberaliter et magnifice fecerat; contra magnum probrum, si quis ea defugerat aut fecerat sordide. Vid. Lysiae Or. VII. p. 285. XVIII. p. 603. Isaei Or. de Dicaeog. hered. p. 109. de Philoctem. hered. p. 154. Demosth. in Cherson. p. 82. D. et passim alibi.

1) Vid. Or. Mid. l. c. et p. 616. B. cum Schol. et Or. adv. Polycl. seu *περὶ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος* p. 1091. E. de Cor. trierarch. l. c. etc. Talento fere locabatur trierarchia in annum. Unde magnitudo muneris cognosci potest.

2) Vid. Xenoph. de republ. Athen. I, 13. Saepe igitur cives querebantur in iudiciis, se bona sua *καταλειτουργῆσαι, καταχορηγῆσαι* et rel. Conf. facetos versus Antiphanis ap. Athen. III, p. 103. F. Sed ne quaeras, a quo censu aliquis in numerum *τῶν λειτουργούντων* receptus sit, et quinam sint in Orat. p. 462. *οἱ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν κεκτημένοι*: unus huc spectat locus ex Orat. I. in Aphob. p. 904. C. Unde saltem hoc intelligitur, non temere quenquam, cujus census non excederet summam 2 talentum, ad munera enclycia seu solennia adigi potuisse. De hisce muneribus solis ibi capienda vox *λειτουργεῖν*.

plus insumendo, vel saepius repetendo, quam opus esset, suum in cives studium jactarent 1). Neque vero occa- (120) siones omnes enumeravimus, ubi numi in rempubl. erogandi erant. Nam, ne alias memorem, factum est interdum difficilibus temporibus, ut, senatu concionem habente de inopia aerarii, voluntaria collatio fieret, quum boni cives certatim

- 1) Nam nemo nisi annis alternis ad liturgiam adigi poterat ἐκ νόμων πάλαι κυρίων. Vid. Orat. p. 459. et Isaei locum appositum in nota 96. Notabile hic imprimis est exemplum ejus, qui a Lysia defenditur in ἀπολογία δωροδοκίας Orat. XXI. Is paucis annis enormem summam variis muneribus obeundis impenderat, tantam, ut ne quartam quidem partem legibus se debuisse dicat. Verba unde jam ante profecimus, ipsa huc transscribam, additis rationibus pecuniae nostrae. Ἐγὼ γάρ, inquit, ἐδοκιμάσθην μὲν ἐπὶ Θεοπόμου ἄρχοντος, καταστὰς δὲ χορηγὸς τραγωδοῖς ἀνήλωσα τριάκοντα μνᾶς· (637 imperial. 12 gr. convent.) καὶ τρίτῳ μηνὶ Θαργηλίοις νικήσας ἀνδρικῶ χορῶ διςχιλίας δραχμὰς· (425 imp.) ἐπὶ δὲ Γλαυκίππου ἄρχοντος εἰς πυρρῆχιστὰς Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις ὀκτακοσίας· (170 imp.) ἔτι δ' ἀνδράσι χορηγῶν εἰς Διονύσια ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος ἐνίκησα καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τοῦ τρίποδος ἀναθέσει πεντακισχιλίας δραχμὰς· (1062 imp. 12 gr.) καὶ ἐπὶ Διοκλέους Παναθηναίοις τοῖς μικροῖς κυκλίῳ χορῶ τριακοσίας. (63 imp. 18 gr.) Τὸν δὲ μεταξὺ χρόνον ἐτρητάρχουν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἕξ τάλαντα ἀνήλωσα. (7650 imp.). Καὶ τοσαύτας δαπάνας δαπανώμενος, καὶ καθ' ἡμέραν ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύων καὶ ἀποδημῶν, ὅμως εἰσφορὰν, τὴν μὲν τριάκοντα μνᾶς, (637 imp. 12 gr.) τὴν δὲ τετρακισχιλίας δραχμὰς, (850 imp.) εἰσενήνοχα. Ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα ἐπὶ Ἀλεξίου ἄρχοντος, εὐθὺς ἐγυμνασιάρχουν εἰς Προμήθεια καὶ ἐνίκων ἀναλώσας δώδεκα μνᾶς. (255 imp.) Καὶ ὕστερον κατέστην χορηγὸς παιδικῶ χορῶ καὶ ἀνήλωσα πλέον ἢ πεντεκαίδεκα μνᾶς· (318 imp. 18 gr.) ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου ἄρχοντος, κωμωδοῖς χορηγῶν Κηφισοδότῳ ἐνίκων καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τῆς σκευῆς ἀναθέσει ἑκκαίδεκα μνᾶς, (340 imp.) καὶ Παναθηναίοις τοῖς μικροῖς ἐχορήγουν πυρρῆχισταῖς ἀγενείοις καὶ ἀνήλωσα ἑπτὰ μνᾶς. (148 imp. 18 gr.) Νενίκηκα δὲ τριήρει μὲν ἀμιλλώμενος ἐπὶ Σουνίῳ ἀναλώσας πεντεκαίδεκα μνᾶς· (318 imp. 18 gr.) χωρὶς δὲ ἀρχιδεωρίας καὶ ἀρρηφορίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα, εἰς ἃ ἐμοὶ δεδαπάνηται πλέον ἢ τριάκοντα μναῖ. (637 imp. 12 gr.) Καὶ τούτων, ὧν κατέλεξα, εἰ ἐβουλόμην κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ λειτουργεῖν, οὐδ' ἂν τὸ τέταρτον μέρος ἀνήλωσα. — Summa summarum est 13515 imp.

modo pecuniam, modo naves, modo alia, quae usui (121) fore putarent, pollicerentur 1). In his dubitatio superest, utrum ad solos cives, et quidem habitatores Atticae, an ad alios quoque homines iste liturgiarum orbis pertinuerit. Paucis defungar. Nam prius illud de civibus plane comper- tum habendum puto ex loco quodam Antiphontis 2), etiam eos, qui alibi habitarent quam in Attica, quoad cives essent, ad solennia illa munera perinde esse adactos, ac si domici- lium Athenis haberent. Quod nisi ita fuisset, sane, quicun- que vellet, peregrinando potuisset effugere. Deinde illud quoque, quin et *μετοίκους* et *ἰσοτελέσι* suae munerum partes fuerint, nullo modo dubium esse potest propter ipsam legem Leptinis et alia indicia per Orationem nostram sparsa 3). (122) Quanquam a nemine, quod sciam, disertius proditur, quo modo utraque classis hominum in eo negotio versata sit, et qua tandem re illorum functiones discreparint a civium. Illud traditum vidi a Grammatico quodam, unis Lenaeis *μετοίκους* choragia functos esse, nec minus actores ex cor- pore peregrinorum in illa solennitate scenam adiisse 4), quod

1) Est hoc *ἐπιδιδόναι*, *ἐπίδοσις*, de qua saepe Attici, ut Noster in Midiam p. 628. F. seqq., quem locum diligentius expenderem, si vacaret; ut adv. Phorm. p. 946. A. Plut. in Alcib. p. 195. E. Conf. Casaub. ad Theophrast. Char. 22.

2) In Orat. de caede Herod. p. 744., ubi verum vidit Reisk. Anti- phonti adjungo Demosth. Leptin. p. 466. et 469. Hic quae dicun- tur Leuconi *χρήματα* esse Athenis, vel pecunia est ad mensam trapezitae data, vel rex in urbe domum habuit aut aliud quidpiam.

3) Vide mihi modo diserta verba: *εἰσὶ γὰρ δήπου παρ' ἡμῶν αἱ τε τῶν μετοίκων λειτουργίαι καὶ αἱ πολιτικαί* p. 452. cum seqq. et p. 475. In prioribus vero putandum est nomen *μετοίκων* pertinere etiam ad *ἰσοτελεῖς*. Praeterea huc refer praeclarum locum Lysiae Or. in Eratosth. p. 396., quam ille Orationem habuit, uti mea fert conjectura, paullo post, quam *ἰσοτελὴς* factus erat. In eo igitur loco se *μέτοικον* gloriatur omnibus choragiis functum et saepe *εἰσφορὰς* contulisse. Minus certum est illud Isaei de Cleo- nymo, Cretensi, in Or. de Dicaeog. hered. p. 111. Non longe tamen abest, quin priori parti Reiskianae notae subscribam.

4) Vid. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 954. et ibi Hemsterhus. in Notis p. 334. Etsi non videtur mihi vir magnus tum recens fuisse ab Oratorum graecorum lectione, quum ista scriberet. Scholio fides

alias, nominatim Dionysiis urbanis, non licuisse scimus. (123) Sed haec sufficient in rebus, de quibus non omnia, quae exquirere libeat, certa auctoritate veterum explorari possunt 1).

Et addendum est aliquid de antidosi 2). Ne quis enim excusatione tenuitatis onus suum defugere posset, neve id accideret, ut, qui cuiquam ex tribulibus negotium facessere eumque ad paupertatem redigere vellet, minus opu- (124) lentum suffragio suo ad choragiam, trierarchiam aut aliud quid 3) designaret; prospectum erat veteri lege *περὶ τῶν ἀντιδόσεων*, cuius auctoritatem ad Solonem referunt. Res ridicula et, ut verum dicamus, subabsurda. Nam is, qui designatus erat, si quem praeteritum esse opulentiorum putabat, poterat, quemcunque vellet, nominare, ab eoque petere, ut aut ipse munus reciperet, aut secum facultates permutaret. Ita nominatus alterutrum facere cogebatur. Si detrectabat munus, pernegans se ditiores esse, aedibus et omnibus rebus ejus sigillum imponebatur, ne quid inde

accedit ex eo, quod in nostra Oratione legitur de muneribus et immunitatibus *μετοίκων*. Ac si populus Athen. illos homines, quibus alias parum honoris tribuebat, quadam in re ita honoravit, ut eorum crumenam sibi faceret tributariam, nihil profecto alienum ab ingenio suo fecisse videri debet.

- 1) Ex hoc genere et illud est, quod Demosth. p. 463. dixit de 60 hominibus, quibus opus esset quotannis ad encyclia munera. Quidni tamen ipsi vel uni in eo fidem habeamus? Putida est et nimium quam inepta Petito emendatio LL. AA. p. 372. in illis, *ἐξήκοντα ἴσως ἢ μικρῶ πλείους σύμπαντες οὗτοι*. Occurri praecipuo errori hominis in nota ad p. 463, 16., ipsam conjecturam non dignam memoratu duxi, ut similes alias aliorum.
- 2) Duae exstant Oratt. *περὶ ἀντιδόσεως* inscriptae, una Isocratis, composita, ut opinor, Olymp. 106., quum a Lysimacho quodam ad antidosin vocatus erat. Sed in hac *μελέτῃ* plura reperias de Oratoris vita et studiis, quam de instituto illo. Altera inter Demosthenicas legitur, adversus Phaenippum habita, quae tota versatur in eo instituto et jucunda lectu est. Verbum proprii usus hic notabis, *ἀντιδοῦναι ἀλλήλοις*. [V. not. ad p. 469, 5. Schaefer.]
- 3) Videtur antidosis locum habuisse in omnibus muneribus sumtuosis, non in sola trierarchia; quanquam in hac crebrius, quam alibi. De choragia testes sunt Xenoph. Oecon. VII, 3. Lysias Or. XXIV. p. 745. Demosth. Leptin. p. 496.

alio exportare posset. Tum ambo litigantes, interposito jurejurando, bona sua omnia, praeterquam ea, quae in argentifodinis erant, commentario 1) consignata edere debebant; caussa in judicium deducebatur. Mirum est, quod per hanc antidosin etiam civiles actiones ejus, unde petebatur, ad alterum transire consueverant *). Sed plura iste mos incommoda habere debuit, in his illud non minimum, (125) quod per eum interdum rebus gerendis moram objici necesse esset 2). Mitto privata incommoda. Quis illa non pervideat? Sane omnino si haec et alia, quae hactenus scripsimus, cognita haberent ii, qui hodie saepe bellis declamationibus beatam libertatem antiquarum civitatum desiderant, nae illi, puto, tali votorum temeritate abstinerent.

Alterum, de quo explicandum nobis esse diximus, est de modo legum ferendarum, qualis apud Athenienses in usu fuit Oratoris saeculo. Qua in re, si plane rudibus haec scriberemus, id esset praemonendum, sciscendae vel jubendae legis auctoritatem penes populum fuisse, latoris nullas fuisse partes, nisi ut scriberet et rogaret. Nemo vero est tam imperitus, quin sciat, hoc uno maxime differre liberas civitates ab unius aut paucorum imperio, quod, quum apud illas imperium sit legum, non hominum, legibus ipsae sese adstringant atque ejus rei jus ad omnes cives ex aequo pertineat 3).

Itaque post Solonem, quum, sublato dominatu Pisi- (126) stratidarum, libertas in pristinum restituta et insigniter aucta vigeret, licuit civium cuique, qui opera sua rempubl. juvari posse putabat, legem a se excogitatam rogare, antiquam

1) *Ἀπόγραφαι* dixerunt, nos vulgo *inventarium*.

*) Conf. Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. II. p. 125. *Schaefer*.

2) Vid. Xenoph. de Rep. Athen. III, 4. Demosth. Philipp. I. p. 52. D.

3) Ad sequentia conf. prae ceteris Petitum II, 1, p. 171. et Potterum I, 26. Petitum legenti si cui caput dolebit, me sibi socium mali esse sciat. Incondite ille omnia ordinat. Sed laudanda doctrina ejus in multis rebus. Omnino ea recte refert, quae claris testimoniis scriptorum constant; non aequè id, quod ex locis reconditioris intellectus subtilitate comparandi erui potest, aut diligenti temporum distinctione eget.

abrogare. Non tam multis difficultatibus, quam Romae, septa erat facultas cum populo agendi, ut in civitate multo magis ad popularem formam composita. Sed de tali rogatione populus in ecclesiis judicabat, utrum ea accipienda esset, an rejicienda, vel id iudicium publica auctoritate agendum mandabat cognitoribus quibusdam, quos Nomothetas dixerunt¹⁾. Sed ante tempora belli Peloponnesiaci paullo (127) rarius a disciplina Solonis et institutis Clisthenis descitum minusque in legibus novatum est. Belli autem illius occasione constat labefactatam variis modis liberam conditionem civitatis cessisse denique in tyrannidem Trigintavirorum, (128) a quibus prisca paene omnia dissoluta sunt Olymp. 94, 1.

1) Hinc pendet usus loquendi in voce νομοθετεῖν. Ea adhibetur

1) de cive, qui ad populum fert legem, i. e. rogationem, formulam, etiamsi non perferat. Ita saepe jungitur γράφειν καὶ νομοθετεῖν; 2) de Nomothetis, qui populi mandato et nomine de rogatione judicant; 3) de ipso populo, κυρίῳ πάντων, cujus auctoritate et nutu in republ. omnia geruntur, et a quo ea quoque dicuntur fieri, quae ab aliis fiunt jussu ejus, ut a magistratibus, iudicibus etc. Quod ultimum tenendum est inprimis. Sed δεῖναι νόμον Attici prope de eo solo dicunt, qui νόμον ἔγραψε, medium, θέσσαι νόμον, de populo rogatam legem jubente. Moschopulus περὶ σχεδῶν p. 10. Θεῖναι λέγουσι τὸν νομοθέτην τὸν νόμον· θέσσαι δὲ τὸν δῆμον, ἡγουν θέξασθαι καὶ κυρῶσαι. Sic in Or. adv. Timocrat. p. 789. B. activum est de ipso Solone, qui eodem modo dicitur ὁ νομοθέτης, sed cum emphasi, ut Homerus ὁ ποιητής. Medium ubique habes eo sensu, quem posui, in Atticis certe. Quare mireris glossam Harpocrationis et aliorum hanc: Θεσσαι ἀντὶ τοῦ προέσθαι *) καὶ κυρῶσαι. Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τῶν ἀτελειῶν. Puto, notatu dignum duxerunt Grammatici, quod formula in Leptinea occurrit de iudicibus, quos Orator alloquitur. Uti p. 485. Οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς ποτε ἐπελοδητε θέσσαι τὸν νόμον. Quem locum fortasse spectarunt illi. Sed primum jam vidimus, θέσσαι νόμον pro κυροῦν solenne esse de iudicibus: deinde licet nescias, quos auditores ibi alloquatur, de quo postea quaeremus, licet putes etiam, alios fuisse hos, alios illos, qui legem Leptinis probassent, tamen ne sic quidem usus verbi insolens videatur. Omnes iudices quasi personam civitatis sustinent: hactenus quod alteri fecerunt, alteris tribui potest. Ita ubique loquuntur Oratores.

*) Corrig. προσέσθαι. Schaefer.

a. Chr. 404. *Ἀναρχίαν* *) eum annum vocant Attici; quanquam non integrum annum valuit illorum dominatio. Insequens statim annus, Euclide Archonte, recreatam vidit rempubl., et ex integro multis novis legibus praeclare salubriterque fundatam 1). Ex quo tempore, quum res mutatas leges poscerent, neque omnia potuissent uno anno provideri, plus paullatim novatum est, subindeque exstiterunt multi, (129) qui leges cupide convellerent et abrogarent, ac novis super novas acervandis rem eo deducerent, ut, si quis per aliquod tempus a civitate abfuisset, redux eam tantum non aliam factam videre sibi videretur 2). In illa scena inprimis se

*) Conf. Wesseling, ad Petiti LL. AA. p. 193. et ad Diod. Sic. XIV, 33.

1) Insignem hunc annum Olymp. 94, 2. fecerunt plura, quae recensere longum est. Nec ignorat, qui ad lectionem Demosthenis accedit, scitum eo anno esse, τοῖς νόμοις χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἀρχοντος, et ἀκυρεῖν τὰ ἐπὶ τῶν Τριάκοντα καὶ τὰ πρὸ Εὐκλείδου, quod multarum litium occasiones praecidit, et amnestiam, quam attigi in Comment. ad p. 460, 11. Sed propter lationem legum, quam nunc tractamus, vid. inpr. Andocid. de Myster. p. 39. et ibi psephisma, quo negotii totius ordo describitur, factum in sententiam Tisameni cujusdam, illius, ni fallor, cujus Lysias non sine contemptu meminit Or. XXX. p. 864. Eo autem psephismate mihi abuti videntur, qui ad explicandum modum legum ferendarum, qualis postmodum fuit, adhibent. Pertinet illud potius ad civitatem a tyrannide modo liberatam, quum XXX virorum acta rescinderentur, ac Solonis leges vel revocare denuoque ratas facere, vel novis ad novum statum rerum aptis augere visum esset. Totum enim corpus legum usque huc latarum ad censuram vocatum est Euclide Arch. Cura rei a populo duplicis generis Nomothetis commissa, alteris a senatu delectis, qui leges conscriberent, alteris in ecclesia, qui promulgatas ab illis communiter cum senatu spectarent, recognoscerent juberentque populi auctoritate, quas vellent. Cujus posterioris generis Nomothetae quod in psephismate ponuntur D, insequente vero aetate dicuntur MI fuisse, id eo perduxit Petitem et Reiskium, ut verba apud Andocidem transponderent. Humane tamen Reiskius: *Possumus ambo falli, potest vulgata bene habere. Recte. Omnia docent, illam legum lationem singulare quiddam esse: eandem autem normam fuisse sequentium temporum, quis docuit?*

2) Demosth. in Timocrat. p. 795. B. Οἱ παρ' ὑμῖν ῥήτορες πρῶτον μὲν ὅσοι μῆνες μικροῦ δέουσι νομοθετεῖν τὰ ἑαυτοῖς συμφέ-

extulit mobile ingenium Atheniensium: porrexerunt manus, et lex nata est 1). Non deerant tamen de jure ac tem- (130)
pore rogandae legis sanctiones, eaeque severae et rigidae, quae tantam libidinem coercerent. De his dicendum est nobis: sed dicemus breviter et accommodate ad Orationis hujus intelligentiam.

Cautum igitur erat primum, ne quis legem receptam tollere conaretur; neve ageret abrogando, derogando, obrogando, nisi continuo novi quid surrogaret. Tum similiter ei, qui novam legem ferebat receptae contrariam, ab hoc initio erat ordiendum, ut veterem infirmaret et tollendam vinceret 2). Scilicet noluerunt Athenienses nec corpus legum

ροντα κ. τ. λ. Similes querelae sunt alibi, et in Orat. nostra p. 484. Conf. Wesseling. ad Petit. p. 185.

1) In usum converti Ciceronis verba de psephismatis Atticis ex Or. pro L. Flacco c. 7.

2) Vid. Orat. p. 484. et 486. Sed subjiciam hic statim legem ex Demosth. Timocratea p. 778. C. Etsi ea Oratio tota cognoscenda est, si quis rationem legum apud Athenienses accurate discere velit. Accusatur ibi a Diodoro (nam huic scripta est) vir legis perniciosae lator, adhuc *ἐνοχος ὢν τῇ γραφῇ καὶ τιμωρίᾳ*, in quo genere haec una causa ex antiquitate superest. Verba legis haec sunt: *Τῶν νόμων τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λύσαι μηδένα, εἰ μὴ ἐν νομοθέταις· τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν Ἀθηναίων λύειν, ἕτερόν τι τιθέντι (corr. ἕτερον ἀντιτιθέντι) ἀνδ' ὅτου ἂν λύῃ. Διαχειροτονίαν δὲ ποιεῖν τοὺς προέδρους περὶ τούτων τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τοῦ κειμένου, εἰ δοκεῖ ἐπιτήδειος εἶναι τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, ἢ οὐ· ἔπειτα περὶ τοῦ τιθεμένου· ὁπότερον δ' ἂν χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται, τοῦτον κύριον εἶναι. Ἐναντίον δὲ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι τῶν νόμων τῶν κειμένων μηδενί. Ἐὰν δέ τις, λύσας τινὰ τῶν νόμων τῶν κειμένων, ἕτερον ἀντιτιδῇ μὴ ἐπιτήδειον τῷ Ἀθηναίων δήμῳ, ἢ ἐναντίον τῶν κειμένων τῷ, τὰς γραφὰς εἶναι κατ' αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον, ὃς κεῖται, εἰ μὴ τις μὴ ἐπιτήδειον ᾖ νόμον.* Simul notentur formulae aliquot solennes. *Νόμος κύριος*, lex rite perlata, recepta, obtinens; *contra ἄκυρος*, usu non stabilita; *ἐπιτήδειος τῇ πόλει*, bona, probabilis, ideoque jubenda: *εἰσφέρειν νόμον*, rogare legem, aut ferre; *παρῑσφέρειν* seu *ἀντῑσφέρειν*, rogare novam, in locum veteris et repudiandae ponendam, lat. *legi obrogare*; quo et *ἀντιδῑναι* pertinet. Denique *λύειν νόμον*, dissolvere legem, vel de populo, vel de rogatore: liceat enim nobis interdum hac voce prisci moris latini uti de eo, qui rogationem fert ad populum.

suarum ulla parte temere mutilari, nec plures de una (131) eademque re leges inesse, quae sententia dissonae essent vel inter se contrariae. Ita enim vulgus juris ignarum conturbari, et rudem innocentiam a peritioribus circumveniri et opprimi, neque ipsum iudicem servare posse iusjurandum, ex quo sententiam ferre ad praescripta legum deberet; omnibus oblatam plana iura discendi facultatem unice (132) convenire libertati 1). In quo multo illi aliter fecerunt, quam Romani, callide impeditis formulis et laqueis usi, quo difficilior juris scientia fieret. Verumtamen quum nullo pacto satis caveri posset Athenis, ne leges irreperent *παράνομως* scriptae; nonnumquam viris extra ordinem delectis negotium datum est recognoscendi omnes et contrarias inter se seligendi 2). Et alia recognitio legum annua fuit, de qua paullo post dicendi locus erit.

Non autem is solum *παράνομα* rogasse arguebatur, qui legem legi veteri necdum sublatae repugnantem tulerat, sed etiam is, qui vel in parte aut capite novae legis quid- (133) quam posuerat contra ea, quae veterem auctoritatem haberent 3). Nec minus curiose videndum erat rogatori, ne quid proprii sui paucorumve commodi caussa poneret, ne quid per se injustum, reipubl. indecorum, utilitati ejus alienum, ne quid omnino accusandi ansam malevolis habiturum; denique ne quid peccaret in tempore, locis, toto ordine agendi. Nam habebant haec omnia cautiones suas erantque antiquis legibus sancita. Nec injuria. Certarum enim in

1) Vid. Orat. p. 485. Timocrateam singulis in locis citare nihil opus est.

2) De tali recognitione accipio Orat. p. 484. s., quanquam res alio teste caret. Nec ipse hic locus Demosthenis ab omni parte clarus est. Ut nihil dicam de verbo *χειροτονεῖτε*, quod in Comment. notavi; quid illa sibi volunt, *ἐπὶ πάμπολυν ἤδη χρόνον*? An haec trahamus ad tempus recognitoribus ad gerendam rem concessum? Abnuit adjecta particula *ἤδη*. Et notum est formulam *ἐπὶ πολὺν χρόνον* saepius apud Atticos esse *per longum tempus* et *ἐπὶ χρόνον aliquamdiu*. Ita Aeschin. in Ctesiph. p. 428. C. de Strategis queritur: *οἱ ἐπὶ πολὺν ἤδη χρόνον συνεργοῦντες τισὶ τῶν ῥητόρων λυμαίνονται τὴν πολιτείαν*. At non minus ex hac ratione verba junges cum participio *διαλέξοντας*.

3) Hoc in promptu est ex Orat. p. 486.

tali re formularum usus eo valere solet, ut populum tutiorem a fraudibus et insidiis praestent et temeritatem arceant. Itaque hic ordo rei praefinitus erat 1). Si quis civium legis formulam domi conceperat, primo debebat eam in albo scriptam per aliquod tempus publice proponere, vetere illa, quam abrogabat, adjecta, ut omnibus copia fieret saepius legendi utramque, consultandi cum amicis judicandique, utra alteri praeferenda esset. Locus promulgandi erat ante statuas Eponymorum 2). Secundo legis recitatio semel iterumque in ecclesia fiebat per scribam publicum 3). Quo facto, an prius (incertum enim) Senatus consulto erat opus, (134) si quis actionem in forum deducere vellet et populum rogare. Nam nihil ex veteribus institutis reipubl. ad populum ferri in ecclesia licuit ἀπροβούλευτον, id est, de quo non antea S. C. factum esset 4). Jam rogator legem suam oratione pro suggestu habita suadebat, ac si qua simul vetusta delenda esset, hanc primum ut vitiose latam aut cete- (135) roqui malam reique publicae incommodam monstrabat abjici debere, mox novam contra ponebat, omni ope praestantiam ejus docere annisus 5). Dein suffragium inibatur,

1) Vid. p. 485. seq. et ibi passim Schol.

2) Vocantur sic simpliciter heroës, unde decem tribus a Clisthene institutae nomina acceperunt, quibus statuae erant positae prope curiam Quingentorum et tholum, in Ceramico urbico. Eos enumerat Pausan. I, 5. Conf. Ulpian. ad Timocrat. p. 809. A. et ad nostram p. 485. et scriptores apud Meurs. Att. Lectt. v. 5. ac Corsin. F. A. T. I, p. 121. Propter reliqua hae notandae sunt locutiones: νόμον ἀναγράφειν εἰς λεύκωμα, εἰς σανίδα· παραγράφειν νόμον νόμῳ· ἐκδεῖναι πρόσθεν τῶν Ἐπωνύμων, πρὸς τοὺς Ἐπωνύμους· παραδοῦναι τῷ γραμματεῖ.

3) Demosth. I. c. ἵνα ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας πολλάκις κ. τ. λ. Sed id ita accepisse videtur Ulpianus, ut prima recitatio ante Promulgationem facta sit. Scripsit enim hoc modo: Δεῖ προαναγνωσθῆναι τῷ δήμῳ, ἔπειτα προτεθῆναι, εἶτα λαβεῖν τον γραμματέα.

4) An semper hoc servatum sit in legum latione, incertum est nobis. Nihil de eo in Orat. Nostra. Posui id tamen ex Timocrat. p. 781. A., quia haud dubie ad legitimum ordinem pertinuit.

5) Hoc fundamento nititur partitio hujus Orationis nostrae. Prima in

χειροτομία. At vero haec ratio, in psephismatis faciendis solennis, plane exoleverat tempore Oratorum in legibus. Ad iudices tum vocata res est, sive quis veterem legem seu latorem accusabat, sive nova erat iubenda 1). Neque enim uno iudicio utrumque videtur factum esse. Iubendi autem et antiquandi auctoritas dabatur Nomothetis, ita quidem, ut, quidquid illi probassent, jus ratumque esset, quidquid repudiassent, nulla daretur ad populum provocatio. Sorte ducebantur hi iudices ex Heliæa, ut operam iurati navarent, sed potestate extraordinaria, quippe nec ultra id temporis valente, ad quod creati essent, nec nisi ad eas leges, quas populus eis designasset 2). Quoniam vero instituta vetera in universum bene habere putabantur, (nec im- (136) merito in tali civitate, in qua saepe res novae fraudem tegunt), legi cuique in iudicium adductae quinque viri publice patroni dabantur, quos illi Syndicos appellabant 3).

parte lex Leptinis impugnatur, in quo est caput causae; in altera parte adversarius suam opponit, inde a p. 483.

- 1) Quintilian. J. O. II, 4, 33. Apud Graecos lator legum ad iudicem vocabatur: Romanis pro concione suadere ac dissuadere moris fuit.
- 2) Loquitur de his Nomothetis Orator etiam in Olynth. III, p. 37. C. Eorum numerum constituisse MI, supra dixi, scilicet uno super M adjecto, ne unquam pares essent calculi suffragiorum. Vid. Petit. p. 177. An tamen omni tempore tot numero ducti sunt dubito, nec id video effici illo psephismate Timocrateo p. 777. D., quo uno hic nitimur. Nam constat omnino, iudices pro causarum magnitudine ex Heliæa delectos esse modo plures, modo pauciores. Ordinarius numerus fuit D. Sed duplicatum habemus, uno item adjecto, in causa, quae non ad leges pertinet, in ead. Orat. p. 774. E. ubi v. Schol. Et triplicatum in Dinarcho adv. Demosth. p. 72. Conf. Harpocr. v. *Ἡλιαία* et Pollux VIII, 123. et 101. Quo posteriori loco simpliciter traditur: *Νομοθέται ἦσαν χίλιοι*. At is totus locus non est ejusmodi, ut vera et certa inde peti possint.
- 3) Bene Ulpianus ad Timocrat. p. 811. A. *Εἰκός, ὅτι βελτίους ἦσαν οἱ πρότεροι νόμοι τοῦ εἰσαγομένου, καὶ χρεῖα τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν ἐνομίζοντο εἶναι φαῦλοι*. Idemque paullo post: *Πέντε ἄνδρας κατ' ἑκαστον νόμον ἐχειροτόνουν*. Sed hoc, quod de numero virorum dicit, majorem auctoritatem habet a lege ex Demosth. infra apponenda. Hi universe dicuntur *συνηγορεῖν, συναπολογεῖσθαι τοῖς νόμοις*, proprie *συνδικῆσαι τοῖς νόμοις*. Cre-

Ii quasi dissuasores quidam erant legis novae, ornabantque dicendo, quaecunque in altera laudari posse viderentur, ut iudices, audita atque subducta utriusque partis ratione, sententiam ferrent.

Horum omnium quidquam si omissum erat aut (137) neglectum in ferenda lege, latorem accusare poterat, quisquis vellet. Causa fuit publica et magna, γραφή παρανόμων. Idque periculum illi non depulit populi suffragium, quo rogationem pertulerat, atque omnino mali sciti poena unus auctor tenebatur. Nomen deferre moris erat ad Archontes, qui exploratam antea et instructam causam et justum certamen apud iudices devocarent. In eo iudicio (138) omnia prope eodem modo et tenore fiebant, quo in aliis causis publicis. Accusator in actionis formula addebat aestimationem poenae, (nam erat fere is ἀγὼν τιμητός), tum orando certabat utraque pars, deinde a iudicibus sententiae ferebantur, et quae sunt reliqua. Neque vero hoc in genere accusationis, quantum ex Timocratea suspicari licet, lege opus erat accusatae obrogata: satis habebatur illam dissolvere, ut antiqua contraria, si qua esset, vim reciperet; si talis nulla esset, eo, puto, certamen pertinebat, ut nulla opus esse videretur 1). Ceterum ejusmodi accusatio nec ipsa caruit periculo. Nam actor, sicut in aliis causis publicis, quintam partem calculorum tulisse debebat; alioquin ei multa imponebatur. Reus contra si causa ceciderat, inter-

abantur vero Syndici vel publice vel privatim: publice per χειροτονίαν, non propter leges tantum, sed ad defendendam domi aut foris quamcunque partem reipubl., in causis civitatem universam spectantibus; hique sunt χειροτονηθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου et dicuntur συνδικῆσαι τῷ δήμῳ, ut ap. Aeschin. in Timarch. p. 363. D.; privatim autem a tribu vel collegio vel universitate quadam, et hi erant privati juris defensores. Publice autem nemini iterum Syndicum fieri licuit, idque ideo, ne munus ob publicam utilitatem inventum cederet in quaestum privatorum. Locus classicus hac de re infra est p. 503., ubi vid. Schol. et Comment.

1) Ulpian. ad p. 483. f. Ὅπου μὲν οὖν κύριος, ἀντεισφέρειν δεῖ· ὅπου δὲ οὐ, λύειν μόνον. Hic et aliis plerisque in locis vocabulum κύριος de lege accipi debet jam calculis Nomothetarum perlata et primi anni periculum elapsa. Qua de re paullo post.

dum gravissimam poenam subibat, nec supplicii extremi in *γραφῇ παρανόμων* sumti exempla desunt 1).

Verum ut modus esset ac finis accusandi, nemini (139) haec actio dabatur elapso anno, ex quo lator praescriptionis, quam Juris consulti vocant, beneficio fruebatur. Quae res tamen non obstabat, quo minus ipsam legem, quicumque vellet et quoquo tempore, in iudicium revocare, informare, dissolvere posset: 2) et in hoc genere haec versatur Oratio. In qua quae ad formam et ordinem iudicii spectant notatu digniora, quanquam haud multum abhorrentia ab altera actione, haec ferme sunt. Primum illud maxime interest, quod Orator nusquam cum Leptine agit tanquam cum reo, etsi is praesens in iudicio adest, mox legem ipse quoque suam defensurus 3). Secundo nunc rem ab actoribus delatam reperimus ad Thesmothetas, ultimos sex Archontum; eorundemque permissu novam legem Demosthenis Leptineae in albo adscriptam, *παραγεγραμμένην* 4). Id vero

1) Vid. Timocrat. p. 794. D. Quam varii tamen modi esse debuerint ex hoc crimine elabendi, insigni exemplo docet Ἀριστοφῶν ἐκεῖνος, ὁ Ἀθηναῖος, ὃς ἐτόλμα ποτὲ σεμνύνεσθαι λέγων, ὅτι γραφὰς παρανόμων πέφενγεν ἑβδομήκοντα καὶ πέντε ap. Aeschin. in Ctesiph. p. 459. F.

2) Jam γραφὴ ἦν οὐ κατὰ τοῦ νομοθέτου, ἀλλὰ κατὰ τοῦ νόμου, seu, ut noster ait p. 501. περὶ τοῦ νόμου πᾶς ἦν ὁ λόγος, τῷ δὲ νομοδότη οὐδεὶς κίνδυνος. Conf. Argum. graec. Orat.

3) Comparanda hanc ob causam studioso est Orat. in Timocrat.

4) Ante dicebam universe, Archontes nomina recepisse in γραφαῖς παρανόμων, nunc ex Orat. p. 487. solos dixi Thesmothetas. Illud suadet Aeschinis γραφὴ κατὰ Κτησιφῶντος ap. Demosth. de Cor. p. 481. C., hoc praeter istum locum scriptor Or. II. in Aristogit. p. 845. E. Ὅταν τις ψηφίσματος ἢ νόμου γραφὴν ἀπενέγκῃ πρὸς τοὺς θεσμοδέτας κ. τ. λ. Quodsi rem ex cetero ordine iudiciorum existimes, Archontibus aliis alia genera παρανόμων tributa conjeceris. Nam ex nomine *Thesmothetarum* et prima institutione eorum, ex quo dicuntur p. 484. et alibi ἐπὶ τοὺς νόμους κληρούμενοι, nihil certi colligi potest. Sed quod apud eos fieri solebat, erat tantum quaedam *postulatio*, ut verbo fori Romani utar. Sequebatur apud eosdem domestica ἀνάκρισις seu προαγών, ut aliis in causis. Tum iidem εἰσῆγον τὰς τῶν παρανόμων γραφὰς εἰς τὸ δικαστήριον, uti bene Pollux VIII, 87. et Ulpian.

quamvis nulli interpretum curam movit, non caret (140) tamen dubitatione, quos ad iudices haec causa delegata aut apud quos Oratio habita sit. De quo ita statuo, iudices nec universam ecclesiam esse, nec senatum, nec Thesmothetas, neque etiam Nomothetas, verum selectos a iudicio ordinario, Heliæa, aut simili quodam 1). At apud hos Orator simul veterem, quam impugnat, legem abrogandam (141) esse contendit, simul propriam assert in illius locum jubendam. Sed ad posterius hoc singulari iudicio, et quidem Nomothetarum, opus fuisse, vero mihi simile visum dixi,

ad p. 487. Ex his apparet, opinor, quo modo jam ante hanc actionem Leptines aliquid dicere potuerit apud Thesmothetas: ἃ δὲ πρὸς τοῖς δεσμοδέταις ἔλεγε, ταῦτ' ἴσως λέγων παράγειν ὑμᾶς ζητήσῃ.

- 1) Eadem difficultas etiam in aliis Orationibus interpretem premit, quo quaeque causa agatur loco, curiosius quaerentem. In hac autem primum illud clarum est, legitimos iudices appellari. Nusquam ἄνδρες δικασταὶ ad populum pertinet universum, nusquam ad senatum. Nec de senatu dici ista poterant, παρ' οἷς περ καὶ τᾶλλα κυροῦνται p. 485. Κύρωσις omnium rerum in republ. est vel populi vel eorum, quibus eam potestatem populus delegavit, iudicum imprimis. Adde quod reliqua, quae l. c. et p. 492. leguntur, plane iusjurandum iudicum designant. At Thesmothetas ita commemorat Orator p. 487., ut de his cogitare non magis liceat. Et illi tantum εἰς ἡγὼν τὴν γραφὴν εἰς τὸ δικαστήριον, ut monitum est. Nomothetas igitur solos nobis putes relictos. Neque ego acrius pugnem, si cui actum ab illis hoc iudicium esse videatur propter illud, τῶν νόμων τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδένα, εἰ μὴ ἐν νομοδέταις. Expendenti talem alium locum Orat. p. 498., de quo mox conjecturam expromam, secus debet videri. Ac verba legis, quae modo laudabam, omnino sic accipi malim, ut ad veterem legem abrogandam accedente post primum iudicium auctoritate Nomothetarum opus fuerit, utpote ἀντισταθερομένην probantium atque iubentium. Conf. not. seq. Unus, si Heliæam intelligas, scrupulus residet ex iis, quae p. 492. de iurejurando iudicum dicuntur. Nam ea verba in ὅρκῳ ἡλιαστῶν non inesse animadverti. Sed tenue quiddam hoc est. Nam illa talia sunt, quae ad cuiusvis iudicis officium pertineant, minime propria Heliastarum. Ad Heliæam autem nos ducit illius temporis mos, quo plurima alicujus momenti ad id iudicium pertracta esse constat.

idque feci quodam Orationis loco, licet ambiguo et subobsuro, adductus 1). Praeterea illud quoque notabile est, (142)

- 1) Est is p. 498. in verbis: ὅταν πρῶτον γένωνται νομοθέται. De quibus ita Reiskius veloci stilo interrogans: *Quinam? Leptinesne et socii ejus? An alii quidam? Dubitavit hoc ipsum jam dudum Wolfius. Totus hic mihi locus obscurus est ideo, quod rationem creatorum legislatorum haud teneo. Non poterat, quo quisque tempore vellet, eo legem ferre? Expectandusne erat aliquis ordo temporis ad locum in legislatoribus obtinendum? Eratne perpetuus magistratus νομοθετῶν, penes quem promulgatio atque explicatio, item emendatio legum esset? Quo a collegio qui abesset, eine legem ferre non licebat? Pepercissem ego quidem horum nonnullis: fateor tamen impeditum eum locum esse, et soli conjecturae obnoxium; quod et Ulpiani obscurae gerrae docent. Ergo si opus est denuo hanc aleam experiri, verba universe et ita ceperim: *quum primum in republ. creati erunt Nomothetae*. Non dubito vero, cogitandum esse de Nomothetis solenni more sub anni cujusque initia creari solitis, uti deinceps videbimus. Quodsi cui haec levior videatur auctoritas ad probandum duplex judicium illud, pensitet, velim, mihi ea, quae Orator p. 487. clarius profert: Ἐγγνώμεθα ἡμεῖς θεῖν τὸν νόμον. Ἐγγνώμεθα, ὑπισχνούμεθα· οἱ δεσμοδέται ταῦτα γραφόντων· ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω κ.τ.λ. Num ita Demosthenes loqui potuisset, nisi alia actione posthac opus fuisset, ut lex sua acciperet auctoritatem? Numne futuri temporis verbo, θεῖν, esset usus? Nihil igitur rejectae alterius legis judicium videri potest fuisse nisi praejudicium novae. Atque etsi haud dubium est, quin, quo quisque tempore vellet, novam legem posset proponere: (alia enim omnia, quam Reiskius suspicatur, docuit nota 125. supra) tamen plura in eam me sententiam trahunt, ut putem, omnes leges, quotquot per annum propositae essent, tandem in prima prytanea novi anni ad legitimum judicium Nomothetarum vocari debuisse, eoque demum secundum latorem facto νόμον fuisse κύριον. Addo hoc quoque, quod lator legis videtur mihi nonnisi ante secundum judicium fuisse ὑπεύθυνος aut ἔνοχος τῇ τῶν παρανόμων γραφῇ. Quare cavi, ne cum Petito et reliquis, quos vidi, hoc in genere dicerem, latorem indemnem fuisse exacto a lege lata anno. Nam haec alium sensum habent, quem vellem illi uno antiquo teste praestassent. De reliquo lectores harum rerum minus periti a nobis monendi sunt, ut justam lucem earum ab iis, quae sequuntur, expectent. — Huic sententiae non potest adstipulari Schoemannus de comitiis Atheniensium p. 278. N. 64. Vere enim locus iste, inquit, ex argumento Leptineae, quo solo hic nitimur, nihil aliud dicit, quam quod*

quod in eadem Oratione legitur, novam legem quodam- (143.) modo valuisse statim post, quam altera abrogata et rejecta esset 1). Id autem fortasse eo institui debuerat, ne quis, (144.) quod saepius in proclivi fuisset, hac uteretur fallacia, ut legem sibi vel suis damnosam tantummodo rejectam vellet, idque vinceret nova promittenda, quam de industria deinde non rogaret 2). Atque hac in re non minus alius quispiam videtur legem *παρεισφερομένην* pro sua usurpare potuisse, ac perferendi periculum loco alterius viri ingredi 3). Denique etiam in iudicio nostro lex Leptinis suos habet Syndicos, de quibus Demosthenes ita loquitur, ut se et Phormionem dicendo excepturi esse videantur 4). Atqui loquitur ibi de quatuor tantum; cuius rei causa non con- (145.) stat: quare haec forsitan non displicuerit opinio. Nimirum in numero illorum ipse potuit esse Leptines, idcirco fortasse in eo loco, ubi fides Syndicorum suspecta redditur, praetermissus, quod illum tota paene Oratio persecuta esset. Ac quum plura loca doceant, et ipsum Leptinem pro suggestu esse dicturum 5), qua id ille alia, quam Syndici, persona facere potuerit, haud facile dixerim. Pervellem quidem, haec et alia quaedam auctoritate certa firmari possent: verum ubi illa defecerit, quid vetabit modestam fidem conjecturis habuisse?

a Petito, p. 183. positum est. Dein quod de Psephismatum quoque latoribus idem valuisse dicit auctor argumenti, hoc ipsum satis demonstrat, eum recte a Petito intellectum esse. Quid enim Nomothetarum iudicium ad Psephismata pertinebat? Denique illa Wolfii opinio, quae huic explicationi fundamento est, improbabilis videtur esse.

1) Orat. p. 487. Τοῦ νόμου λυθέντος, τὸν παρεισενεχθέντα κύριον εἶναι, σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος. Itaque σαφῶς sancitum de eo erat. Sequitur tamen: ἵνα μὴ περὶ τούτου τις ἀντιλέγῃ μοι. Aut ergo lex illa jam tum erat oblitterata, aut omnino multis ambagibus cautionum septa, ut Orator ea non magnopere sibi utendum duxerit.

2) In hanc sententiam accipe verba p. 483. et 487., ubi vid. Comment.

3) Suspicionem hanc movent ea, quae leguntur p. 487. Alibi idem legere non recordor.

4) Vid. p. 501. seq.

5) Vid. p. 493. seq. et passim aliis locis, ab ipso inde exordio Orat. Dem. Leptin.

Hactenus scribendo ea sum potissimum secutus, quae ad hanc Leptineam causam partim illustrandam valere, partim disci ex ea queant. Non negligendus tamen nobis est insignis locus Orationis in Timocratem, sub idem tempus ab eodem Oratore conscriptae, qui est de annua censura legum in republ. latarum, atque in universum de novarum ferendarum modis solenni usu receptis. Sed ne longior sim, omissis omnibus iis, quae ex doctrina Antiquitatum graecarum lecturo jam pridem innotuisse debent, ut illa sunt de ecclesiis, de prytaneis 1), de Prytanibus, de (146.) Proedris; nudum expromam locum latine translatum. Habet is plures leges aut potius fragmenta legum, ita totum ordinem rei ob oculos ponentium, ut ipsae nos commentandi labore liberent 2). Sunt autem eae hujusmodi:

Primae prytaneae undecimo die (qui dies idem est undecimus primi mensis, Hecatombaeonis) in ecclesia, post praeconis solennem precationem Prytanes ad populum referunt de legibus, eumque in suffragium mittunt; primo loco de iis, quae pertinent ad Senatum Quingentorum, se-

1) Unum hoc placet subnotare de *πρυτανείαις*, quod a Tayloro, Augerio et aliis perperam traditur, tametsi jam olim vera docuerat Sigon. de R. A. II, 4. et inpr. Petit. p. 277. In decem *πρυτανείαις* civilis annus Atticorum divisus erat, unamquamque 35 dierum, divisione mensem varie intersecante. Habuit autem *πρυτανεία* quaeque 4 ecclesias *κυρίας*, i. e. *statas* seu *ordinarias*, quarum prima incidebat in diem 11, secunda in 20, tertia in 30, quarta in 33 *πρυτανείας*. Itaque qui tres tantum ecclesias numerant, falluntur in eo, quod *πρυτανείας* confundunt cum mensibus. Rectius hactenus Ulpian. ad p. 485. *Τρεῖς ἐγίνοντο ἐκάστου μηνὸς ἐκκλησίαι.*

2) Nec graeca subjicere opus, quae leguntur p. 776., ubi conf. Schol. p. 810. Ad ea primus Taylorus p. 759. bene docuit, variarum tantum legum partes ab Oratore dari, compositas pro consilio suae, non unam legem et continuam. Id vero clarissime ipse innuit, non *νόμον* promittens, sed *νόμους*. Alia dubitatio est, an omnino ita locum ipse consignarit, ut nunc legitur. Nimis saepe in istis publicis literis, apud Oratores insertis, serior manus lectrum mihi videtur grassata esse, interpolando, addendo, detrahendo. In interpretatione mea denique affectavi priscum sermonem iainum.

cundo de iis, quae ad rempubl. universam, tertio, quae (147.) ad novem Archontes, denique, quae ad reliquos magistratus. Ita autem hoc fito, ut de singulis generibus legum populus in suffragium eundo decernat ante omnia, utrum quodque sufficiat, an minus. Cujus rogationis idem plane modus esto, idem ordo, quem in reliquis rogationibus leges sanxerunt antiquitus latae.

Si quasdam legum receptarum populus repudiari jusserit, Prytanes, id temporis munere fungentes, providento, ut de iis legibus, quas major pars suffragiorum repudiassit, in tertia ecclesia consilia ineantur; et Proedri quidem ejus tertiae ecclesiae post sacra utique agunto cum populo de Nomothetis deligendis, de legibus eorum judicio permit- tendis, et omni potestate regunda, simul de mercede iis judicibus publice comparanda.

Nomothetae sunt ex numero eorum, qui jus dixerunt in Heliaea et jusjurandum dederunt, quod ab Heliastis exigere solet.

Si secus Prytanes faxint, neque ecclesiam habessint (148.) secundum ordinem in legibus praescriptum; vel si Proedri neglexerint cum populo agere: unusquisque Prytanum mille drachmas Minervae dare damnas esto; et Proedrorum unusquisque quadraginta drachmas 1). Exin utrorumque nomina ad Thesmothetas deferuntur, non aliter, atque quum quis magistratum gessit, quum aerario debet. Thesmothetae autem ejus rei judicium constituunt ex lege. Contra si faxint, adscensus eis ad Areopagum occluditor, ut qui emendationem legum pro virili parte perverterint.

Ante ecclesiam vero tertiam, quisquis Atheniensium voluerit leges ferre, publice primum, quas laturus sit, ante

1) Iniqua haec videbitur proportio, Prytanum et Proedrorum poenas comparanti: unde est Reiskii correctio, *τετραράκοντα μνᾶς* pro *δραχμάς*, non inepta illa. Tamen in tali re hodie non satis clare dispicimus. Et periculum errandi auget Scholiastes, illam unam lectionem ob oculos habens ejusque rationem aperire conatus. Hunc unum Scholiastam designat Petitus p. 177., ubi de *juris Attici consulti* loquitur.

statuas Eponymorum proscribito, ut pro numero propositarum legum populus spatium temporis praestituere possit Nomothetis ad negotium suum curandum.

Rogaturus novam legem in albo scriptam proponi. o (149.) ante statuas Eponymorum, idque singulis diebus ad diem tertiae ecclesiae usque.

Hecatombaeonis die undecimo, in prima statim ecclesia, quinque viri suffragio populi eliguntur ex civibus universis, leges defensuri, quae apud Nomothetas abrogentur.

Jungendam denique cum his puto auctoritatem Aeschinis ex Oratione contra Ctesiphontem, quamvis ibi simul aliarum rerum quarundam mentio fiat, quas in illis legibus non reperias 1). Quamobrem vulgo, quidem videmus a viris doctis de utroque loco se junctim exponi; nec id ego, re saepius pensitata, penitus damnare ausim. Contra quum (150.) reputo mecum, apud Aeschinem non minus agi de annua

1) Locus Aeschinis hic est p. 433. E. Διαρρήδην προστέτακται τοῖς δεσμοδέταις καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν διορδοῦν ἐν τῷ δημοσίῳ (leg. ἐν τῷ δήμῳ) τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας καὶ σκεψαμένους, εἴ τις ἀναγέγραπται (i. e. κεῖται, ἔνεστι, ἐστί,) νόμος ἐναντίος ἑτέρῳ νόμῳ, ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴπου εἰσὶ νόμοι πλείους ἑνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἐκάστης πράξεως· καὶν τι τοιοῦτον εὐρίσκωσιν, ἀναγεγραφότας ἐν σανίσειν (alibi ἐν λευκώμασι) ἐκτιδέναι κελεύει (subaud. ὁ Σόλων, ὁ νόμος Σόλωνος) πρόσθεν τῶν Ἐπωνύμων· τοὺς δὲ πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν, ἐπιγράψαντας νομοδέτας, τὸν δ' ἐπιστάτην τῶν προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ τοὺς μὲν ἐναρθεῖν τῶν νόμων, τοὺς δὲ καταλείπειν, ὅπως ἂν εἷς ἢ ἰόςμος καὶ μὴ πλείους περὶ ἐκάστης πράξεως. In postremis obscurius est ἐπιγράψαντας νομοδέτας, seu, quod Markl. malit, τοὺς νομοδέτας. Nullo sensu Wolfius vertit *inscriptis legumlatoribus*; nec melius ceteri, quos vidi. Attendere debuerant ad id, quod eodem loco apud Aeschinem sequitur de Prytanibus, ἀποδιδόαι νόμους τοῖς νομοδέταις. Nempe utrobique νομοδέταις sunt *judices* illi a populo constituti, non *rogatores legum*: ἐπιγράψαν vero, ut ἀποδιδόαι, est *attribuere, designare, constituere*, quod populi fuit proprie, non Prytanum. Sed his, tanquam ecclesiam habentibus, id commode tribui potuit. Saepe haec me torserunt. Alii ignorantiam suam silentio tegunt.

emendatione legum, priscis legibus constituta, nihilque ab illo dici, quod cum loco Demosthenis pugnet, quumque istis legum fragmentis vix omnis ratio negotii plane descripta videri queat, pronior sum in eam partem, ut Aeschinem, quamvis brevior, tum de eadem re vel ejus rei praeparatione loqui, tum adeo nonnihil novi ab eo nobis afferri arbitrer.

Ad Leptineam redeamus. In paucis, quas hic Orator dixit, caussis noti hodie sunt eventus judiciorum: id quod saepe ingratum legenti accidere debet. Nec de hac Oratione quidquam esset nobis compertum, nisi testimonium Dionis Chrysostomi exstaret 1). Atque id testimonium aperte prodit, (taliam enim Sophistae non mentiuntur), vicisse Demosthenem causam suam, sublatamque esse legem Leptinis.

Jam quod unum reliquum est, nos in Orationis hujus inscriptione secuti sumus morem vulgatorum librorum, qui summo consensu hanc tenent, ὁ πρὸς Λεπτίνην λόγος. Nec sane eum morem novum esse, praeter alios 2) monstrat anonymus Argumenti graeci scriptor, admonens, quid intersit inter κατὰ Λεπτίνου et πρὸς Λεπτίνην. Scilicet prius quasi domicilium habet in accusatione, posterius tantum (152.)

1) Verba Dionis, etiam a Taylora adhibita, sunt in Rhodiaca, Or. XXXI. T. I. p. 635. ed. Reisk. *Λεπτίνης τις εἰσῆνεγκε νόμον, ὥς χρῆν τὰς ἀτελείας ἀφελέσθαι τοὺς ἔχοντας παρὰ τοῦ δήμου, δίχα τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ μηκέτι τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι διδόναι μηδενὶ τὴν δωρεὰν ταύτην. Τί οὖν; ἔσθ' ὅπως παρεδέξαντο τὸν νόμον; Οὐμενοῦν· ἀλλ. ἐάλω γραφῆς.* In ultimis his inepte Reiskins, injecto vocabulo, legendum censet, *ἐάλω παρανόμων γραφῆς.* Ratio patet ex superioribus.

2) Ut Philostrat. de Vit. Soph. II. p. 601., unde sua repetiit Eudocia Jon. p. 57. Adde Theonem Progymn. p. 9. et 16. Tiberium Rhet. p. 168. et 176. Apsin. in Aldi Rhet. p. 695. 697. et alios. Ipse Cicero quodammodo huc trahi potest Orat. c. 31. Contra ultimae aetatis auctor, Thomas Magister v. *παρανόμων*, Demosthenem laudat *ἐν τῷ περὶ ἀτελείας.* At verba, quae apponit, non leguntur ibi, sed in Orat. de Cor. p. 493. A.

praesentem in iudicio signat, non reum factum 1). Sed antiquior aetas Graecorum frequentius ita citare solet: *περὶ τῶν ἀτελειῶν, περὶ τῆς ἀτελείας*, rarius etiam *ὑπὲρ τῶν ἀτελειῶν*. Docent haec plures loci, quos alibi adscripsimus. Omnes auctores, a quibus haec Oratio laudetur, huc constipare, obscuram et inutilem diligentiam puto.

-
- 1) De hoc usu particulae *πρὸς* conf. Mureti V. L. VII, 9. et Tayl. ad Demosth. adv. Eubulid. p. 965. Ad plures Orationes ea observatio pertinet. Latine in his omnibus *πρὸς* vertendum *adversus*, non *in*, quod est *κατά*.
-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ

ΛΟΓΟΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ
ΛΕΠΤΙΝΗΝ ΛΟΓΟΥ.

Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἄλλοις τε ἐτίμα τοὺς (Reiske p. 451.)
εὐεργέτας, καὶ ἀτελείᾳ λειτουργιῶν. πολλῶν οὖν λαμβανόντων
αὐτήν, σπάνις ἐδόκει τῶν λειτουργησόντων εἶναι. διὰ τοῦτο Λε-
πτίνης νόμον εἰσήνεγκεν, εἶναι μηδὲνα ἀτελεῖ, μηδὲ τὸ λοιπὸν
ἐξὸν εἶναι τῷ δήμῳ δοῦναι· τὸν δὲ ἀτέλειαν αἰτήσαντα πᾶσχειν
τὰ ἔσχατα. τοῦτον ἐγράψαντο τὸν νόμον, πρότερον μὲν ἄλλοι,
μετ' ὧν καὶ Βάδιππος, καὶ οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἢ χρήματα λα-
βῶν, ἢ νόσῳ περιπεσών. νῦν δὲ Φορμίων καὶ Κτήσιππος,
ὁ Χαβρίου παῖς, καὶ τινὲς μετ' αὐτῶν, οἷς συνήγορος Δημο-
σθένης γίνεται. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης πλέον ἰσχύει τῷ συμ-
φέροντι· τὴν γὰρ χρεῖαν προῖσχεται· ὁ δὲ Δημοσθένης τῷ
τε ἐνδόξῳ, καὶ τῷ δικαίῳ· τῷ δικαίῳ μὲν, ὅτι δίκαιόν (R. p. 452.)
ἐστὶ τοὺς εὖ ποιήσαντας ἀντ' εὖ πεπονθέναι, καὶ τοὺς ὀρθῶς
ἀντιλαβόντας τῶν δοθέντων μὴ ἀφαιρεῖσθαι· τῷ δὲ ἐνδόξῳ,
διότι τάχα μὲν καὶ ἄλλοις αἰσχροῦν, ἃ δεδώκασιν, ἀφαιρεῖ-
σθαι, Ἀθηναίοις δὲ οὐχ ἥκιστα, οἷς ἀντ' ἄλλου γνωρίσμα-
τος τὸ μεγαλόψυχον προσεῖναι δοκεῖ. ἐπιδεικνύει δὲ, ὅτι
καὶ παρανόμως εἰσήνεγκε τὸν νόμον, λέγειν γὰρ ἐχρῆν νόμον
τὸν κελεύοντα ἀναιρεῖν πρῶτον τὸν ἐναντίον νόμον, καὶ τότε
αὐτὸν τιθέναι νόμον, ἵνα μὴ ἀλλήλοις ἐναντίοι νόμοι εὐρί-
σκωνται.

ἈΛΛΗ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ πρὸς Λεπτίνην λόγος ἐπιγραφὴν ἔχει τοιαύτην· ἐπειδή-
περ παρελθόντος τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἦν κρίσει
καὶ τιμωρίᾳ γράψας τις νόμον, ἐφαίνετο Λεπτίνης ἀκίνδυ-
νος· ὁδὲν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' οὐ κατ' αὐτοῦ ὁ λόγος.
Ἡ δὲ ὑπόθεσις οὕτως ἔχει. Σύνηδες ἦν τῇ πόλει τῶν Ἀθη-
ναίων, τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πόλεως καὶ διαφόροις
τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. Πολλῶν δὲ εἰληφόρων, καὶ

ἀστών καὶ ξένων, ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσαντες. Καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν τῶν λειτουργιῶν περιϋσταμένων εἰς τοὺς ἀπόρους, Λεπτίνης, τῶν πολιτευομένων ἀνὴρ οὐκ ἀδόκιμος, ἔγραψε νόμον αὐτοῖς ῥήμασιν οὕτως ἔχοντα·

Ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων· μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῷ Δῆμῳ αἰτηθέντι διδόναι· εἰ δέ τις ἄλῳ αἰτῶν, ἄτιμον αὐτὸν εἶναι, καὶ (453.) γένος καὶ οἰκίαν, καὶ ὑποκεῖσθαι γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν· εἰ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἄλῳ, ἔνοχον εἶναι τοῖς αὐτοῖς, οἷς περ οἱ δικάζοντες, ὅταν ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσι.

Τοῦ νόμου οὖν οὕτως ἔχοντος, ἐγράψατο μὲν τὸ πρότερον Βάδιππος Λεπτίνην· ὃς ἀπέδανε, πρὶν εἰσελθεῖν τὴν γραφήν. Κατὰ διетρίβη χρόνος, καὶ γέγονε Λεπτίνης ἀνένδυνος. Νόμος γὰρ ἦν, τὸν γράψαντα νόμον ἢ ψήφισμα μετὰ ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον. Ὅμως ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τῶν νόμων ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, καὶ οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνων ὦσι, μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπέστη κατήγορος Ἀφεψίων, υἱὸς Βαδίππου, ᾧ συνηγόρει Φορμίων ὁ ῥήτωρ, καὶ Κτήσιππος, ὁ υἱὸς Χαβρίου, ᾧ συνηγόρει Δημοσδένης. Τούτων οὖν κατηγόρων ἐπιστάντων, κατὰ τοῦ νόμου πεποιήνται τὴν γραφήν. Ἡ δὲ στάσις, πραγματικὴ ἔγγραφος· κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου, τὸ νόμιμον, τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον.

Ἀναγκαῖον δὲ εἰπεῖν τὰς δικαιολογίας ἑκατέρων. Καὶ ὁ μὲν Λεπτίνης ἰσχυρίζεται τῷ συμφέροντι, διὰ τὸ περιποιεῖν λειτουργούς, ὅτι ἀσύμφερον ὑμῖν γίνεται, ἐὰν οἱ πένητες μόνοι λειτουργῶσιν· ἀπορήσουσι γὰρ τῷ χρόνῳ, καὶ οὐχ ἔξετε τοὺς λειτουργοῦντας· ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ, ὅτι δεινὸν ἐστὶ τοὺς μὲν ἀδεῶς πλουτεῖν, τοὺς δὲ, λειτουργοῦντας αἰεὶ, πένεσθαι. Ὁ δὲ κατήγορος ἰσχυρίζεται τῷ νομίμῳ, τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι. Καὶ ἐστὶ τὸ νόμιμον διπλοῦν, (454.) περὶ τε τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα. Καὶ περὶ μὲν τὸ

πρόσωπον, ἀφ' ὧν αὐτὸν ἐχρῆν ποιῆσαι, οὐκ ἐποίησε· παρ-
 ἔβη γὰρ τὸν δεσμόν. Θεσμός δέ ἐστι νόμος, παρακελευό-
 μενος πῶς δεῖ νομοθετεῖν. Ἔδει γὰρ αὐτὸν γράψαντα τιδέ-
 ναι ἔμπροσθεν τῶν Ἑπωνύμων, καὶ ἐν νομοδέταις κυρῶσαι·
 τοῦτο δ' οὐκ ἐποίησε. Περὶ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅτι παρέβη ὁ
 νόμος οὗτος παλαιὸν νόμον, τὸν λέγοντα, τὰς τοῦ Δήμου
 δωρεὰς εἶναι βεβαίας. Ὑπεναντίος οὖν τῶν νόμων οὗτός
 ἐστιν, ὅτι κελευόντων ἐκείνων, ὅσας ὁ Δῆμος δέδωκε δω-
 ρεάς, κυρίας εἶναι, οὗτος ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδομένας βιά-
 ζεται. Τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυρίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τοὺς εὐεργέτας
 ἀποστερεῖν δωρεῶν. Τῷ δὲ συμφέροντι τριχῶς ἰσχυρίζεται·
 πρῶτον μὲν, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γενήσεται, ἔαν τοὺς εὐερ-
 γέτας ἀφαιρῇσθε τὴν δωρεάν· οὐκ ἔτι γὰρ ὁ Λεύκων πέμψει
 τὸν σῆτον ὑμῖν ἐκ τοῦ Βοσπόρου· δεύτερον δέ, ὅτι ἀσύμφο-
 ρον ὑμῖν ἔσται· οὐκ ἔτι γὰρ εὐεργετήσῃ τις τὴν πόλιν,
 στερουμένους τῆς δωρεᾶς ὁρῶν τοὺς ἄλλους· τρίτον δέ, ὅτι
 ἀδοξήσετε· δόξετε γὰρ ἀγνώμονες εἶναι. Ἔστι δὲ ὁ λόγος
 οὗτος δευτερολογία· ὁ Ἀφεψίων γὰρ, ὡς πρεσβύτερος, ἔλαβε
 τὴν πρωτολογίαν. Οὐκοῦν ὁ Λεπτίνης προηγουμένως τῷ
 συμφέροντι χρῆται, φάσκων ἐν σπάνει καδεστάναι τὴν πόλιν
 τῶν λειτουργούντων· δευτέρῳ δὲ τῷ δικαίῳ, ὅπερ ἀπὸ τῆς
 ἰσότητος δεωρεῖται. Πάνυ γάρ, φησί, δεινόν ἐστι, τινὰς (455.)
 μὲν πλουτεῖν, ἀτελείας ἐπειλημμένους, τὴν πόλιν δὲ μηδὲ
 τῶν λειτουργούντων εὐπορεῖν. Προβάλλεται δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ
 μὲν δοκεῖν, τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου· συνυποδύεται δὲ
 καὶ κατασκευάζει καὶ τὴν σύστασιν τοῦ οἰκείου νόμου. Ἐν
 γὰρ τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ καδίστησιν αὐτόν, ἀνταναγινώσκων
 καὶ ἀντιτιθεῖς καὶ ἀντεξετάζων ἀμφοτέρους τοὺς νόμους,
 καὶ τὸ διάφορον ὅσον δεικνύς. Ἵνα δὲ μὴ ἐξαίφνης μηδὲ
 ἀναρμόστως παρέχῃται τῶν νόμων τὴν σύστασιν, ἐκ πολλοῦ
 παρεσκευάσεν. Καὶ ἡ πρώτη γε ἀντίθεσις τοῦ λόγου, τῷ
 μὲν δοκεῖν, ἔστι παρὰ Λεπτίνου· τῇ δ' ἀληθείᾳ, πρὸς σύστα-
 σιν τοῦ οἰκείου συμφέροντος ἐξεύρηται, ἵνα φαίνεται ὁ ἀντί-
 δικος τὸν Δημοσθένους εἰσάγων νόμον. Τί γὰρ ὁ Δημοσθέ-
 νους βούλεται νόμος; Τὰς δωρεάς, ὅσας ὁ Δῆμος ἔδωκε,
 κυρίας εἶναι· τοὺς δὲ ἔχοντας κρίνεσθαι, ἵν', εἰ μὲν ἄξιοι,
 ἔχωσιν, εἰ δὲ ἀναξίως ἔχειν δοκοῖεν, ἐλεγχθέντες ἀφαιρε-
 θῶσιν. Οὐκοῦν αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τὸν Δημοσθένους νόμον

κεκύρωκε. Τί γάρ; αἰτιᾶται κατ' ἀρχὰς εὐθύς, ὅτι πολλοὶ τῶν εἰληφότων εἰσὶν ἀνάξιοι. Οὐκοῦν ἔχει τὸν Δημοσθένους νόμον, τοὺς ἀναξίους ἐκκρίνοντα· καὶ τοῦτο διὰ πάντων κατέσπαρται. Ὁ γὰρ πολὺς περὶ αὐτοῦ λόγος ἐδίδκει τοὺς δικαστὰς πρὸς τὴν τοῦ νόμου μετὰ μικρὸν ἀνάγνωσιν. Ἰδὼν δέ, ὅτι Λεπτίνης ἐκεῖνον ἔχει τὸν ἰσχυρότατον λόγον, ὥς, ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδὲνα ἀτελῆ εἶναι, οὐ (456.) ταύτην ἔδηκε προηγουμένην ἀντίδεσιν, ἀλλὰ τὴν λυσιτελοῦσαν αὐτῷ, καὶ τὴν μέλλουσαν εἰσφέρειν τὸν παρ' αὐτοῦ νόμον. Ὅταν γὰρ λέγῃ, καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ, σοφίζεται τοὺς ἀκούοντας. Οὐ γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀναξίων πολλῷ χρήσεται τῷ λόγῳ, ἀλλὰ τῷ δηλονότι σπανίζειν τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων, καὶ τῷ συμφέρειν μετατιθέναι τὰς λειτουργίας ἀπὸ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους.

Ἔστι δὲ τὸ μὲν εἶδος τοῦ λόγου δικανικόν, εἴ γε κρίσις ἐστὶν ἐπὶ τὸν νόμον. Ἡ δέ γε ὕλη πᾶσα ἔστι διπλῇ· καὶ ταύτης ἡ μὲν ἐστὶ δικανικὴ, ἡ δὲ συμβουλευτικὴ. Εὐροὶς δ' ἂν οὐδὲ πανηγυρικῆς ιδέας ἀμοιροῦντα τὸν λόγον, ἐν οἷς πειρᾶται σεμνύνειν ἕκαστον τῶν εὐεργετῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα εὐρήσεις ἄξια τῶν ἀνδρῶν ἐγκώμια, καὶ λόγους εὐφρόνως ἀρμότιοντας ταῖς ἐκείνων πράξεσιν, οἷον, ὥς ὅταν ἐμπομπεύῃ τοῖς Κόνωνος καὶ Χαβρίου κατορδώμασι, καὶ τοῖς Ἐπικέρδους, καὶ τῶν ἐκ Θάσου καὶ Κορίνδου, καὶ Λεύκωνος. Ἰτέον δὲ ἐπὶ τὴν μεταχείρισιν τοῦ λόγου.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο Π Ρ Ο Σ Λ Ε Π Τ Ι Ν Η Ν

Λ Ο Γ Ο Σ.

Ἄνδρες δικασταί! Μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν (457.)
συμφέρειν τῇ πόλει λελῦσθαι τὸν νόμον, εἴτα καὶ τοῦ παιδὸς

Σ Χ Ο Λ Ι Α.

Οὗτος ὁ λόγος τὰ δύο εἶδη ἔχει, τό τε συμβουλευτικὸν καὶ τὸ δικανικόν· τάχος δὲ καὶ τὸ πανηγυρικόν. Ἔστι δὲ δευτερολογία. Πᾶσα δὲ δευτερολογία ἐπ' ἑλαττον ἀσχολεῖται περὶ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας· ἐπιεικῶς γὰρ τὰ λυποῦντα θεραπεύεται παρὰ τῶν λαγχανόντων τοῦ λέγειν τὴν πρώτην χώραν. Τῶν δὲ δευτερολογιῶν ἐστὶ διαφορά. Αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν ἐπίλογοι μόνον, ὥσπερ οἱ κατὰ Ἀριστογείτονος, πρωταγωνιστοῦντος Λυκούργου, καὶ μικρά, μᾶλλον δὲ οὐδὲν καταλιπόντος εἰς ἀποδείξιν τῶν πραγμάτων τῷ ῥήτορι. Αἱ δὲ ἐπ' ἑλαττον μὲν ἔχουσι τὸν ἀγῶνα, ὥσπερ ὁ κατὰ Ἀνδρωτίωνος· διὰ τὸ μὴ πολὺ διαφέρειν κατὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ὑπόληψιν Διοδώρου Εὐκτήμονα. Ἡ δὲ νῦν ἐξεταζομένη δευτερολογία σχεδὸν τὰ ἀναγκαιότατα τοῦ ἀγῶνος συμπεριλαβοῦσα ἔχει, ὥς δείκνυται ἐκ τῆς ἐργασίας. Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν βραχὺ καὶ τὸ προοίμιον ὄν, ἐμφαντικὸν γέγονε τῶν ἀναγκαιοτάτων δύο κεφαλαίων, τοῦ τε συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου· ὃ δὴ καὶ κατωνόμασε. Τὸ μὲν οὖν συμφέρον, ἐν οἷς ἔλεξεν· εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει· τὸ δὲ δίκαιον, διὰ τῆς συνηγορίας τῆς ὑπὲρ Χαβρίου παιδὸς δεδήλωκεν. Ἐμνημόνευσε δὲ καὶ τοῦ νομίμου ἐν ταυτῷ. Διὰ μὲν οὖν τοῦ νόμου, τὸ νόμιμον· διὰ δὲ τοῦ συμφέροντος, τὸ λυσιτελοῦν τῇ πόλει· διὰ δὲ τοῦ Χαβρίου παιδός, τὸ δίκαιον.

Εἴτα καὶ τοῦ παιδός — Ἀπολανέτω, φησί, τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ ὁ παῖς τοῦ εὐεργέτου. Ὀνίνησιν ἡ γραφὴ τὴν πόλιν ὅλην, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸν υἱόν. Τὸν δὲ Χαβρίαν ὀνομάζει, κρύπτων τοῦ παιδὸς τὴν προσηγορίαν· ἥτοι ὅτι νέος ἦν κομιδῇ, καὶ οὐδὲν τέως ἔπραξε, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἦν αἰδέσιμος τοῖς ἀκούουσι. Καὶ εἰκότως αὐτὸν ἀπὸ τοῦ γεγεννηκότος κοσμεῖ, καθάπερ τινὰ κληρὸν προσάπτων, ἢ συμπλάττων τὸ γέρας αὐτῷ. Πρέπον οὖν ἡγήσατο ἀπὸ τοῦ στρατηγήσαντος, καὶ κεκοσμημένου ταῖς παρὰ τῆς πόλεως τιμαῖς, καὶ ἐνδοξο-

εἵνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, ὥς ἂν οἴός τε ὦ, συνερεῖν. Ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοῦδ', ὅτι Λεπτίνης, κἂν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγῃ, δίκαιον

τέρου τὴν συνηγορίαν ποιήσασθαι. Διὰ γὰρ τὸν πατέρα καὶ ὁ παῖς λαβεῖν ἀγωνίζεται. Ὅτε μὲν οὖν οἱ παῖδες ἐνδοξότεροι τῶν πατέρων εἰσὶν, ἀπὸ τῶν παίδων πολλάκις ἐπὶ τοὺς πατέρας ἡ φιλοτιμία χωρεῖ· ὅτε δὲ οἱ πατέρες διδόασιν τοῖς παισὶ σεμνύνεσθαι, τότε ἀπὸ τῶν ἐνδοξοτέρων ἐπιχειρητέον. Οὕπῳ γὰρ στρατηγὸς ὁ Κτήσιππος, οὐδὲ λαμπρὸς ἦν κατορθώμασιν. Εἰκότως οὖν ἀπ' ἐκείνου μᾶλλον ἢ μνήμη. Οὐ γὰρ ὅτι ἄσωτος ἦν ὁ παῖς, ὥς φασὶ τινες, ἔκρυψε τὴν προσηγορίαν. Εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν ὅλως ἦγεν εἰς ὄψιν· νῦν δὲ νομοθετεῖ καὶ παρέστηκε. Καὶ πάντως ὄψις ἀκοῆς ἐναργεστέρα.

Ὁμολόγησα τούτοις — Τοῖς περὶ τῆς ἀτελείας κινδυνεύουσιν, ἢ, ὥς φασὶ τινες, Κτησίππῳ καὶ Ἀφεισίῳ, ἀντεισφέρουσι τὸν ἀμείνων νόμον. Τίος δὲ Βαδίππου ὁ Ἀφεισίῳ, ἐλόμενος τὴν γραφὴν, ὥς διάδοχος τοῦ πατρός· εἴτα, ιδιώτης ὢν, συνηγόρον τὸν Φορμίωνα ἐκάλεσεν.

Ὡς ἂν οἴός τε ὦ — Τὸ κατὰ δύναμιν εἰσφέρω, φησὶ μὴ ζήτηι τὸ πλεον.

Ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον — Τεχνικὸν θεώρημα παρέδωκεν ἡμῖν ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος, ἐν τῷ περὶ στεφάνου, κἂν ταῦτα. Εὐθὺς γὰρ μετὰ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας ἄρχεται τῶν ἀντιθέσεων. Διὰ μὲν δὴ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἄρχεται. Δύο δὲ προκειμένων κεφαλαίων, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος, ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἄρχεται· χωρεῖ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ δίκαιον, ὅτι λυπεῖ μᾶλλον αὐτὸν τὸ συμφέρον, πλείστην ἰσχὺν παρέχον Λεπτίνῃ, συναγωνίζεται δὲ αὐτῷ τὸ δίκαιον. Διὰ τοῦτο φυγὼν τὴν πρὸς ἐκεῖνο τὸ κεφάλαιον μάχην, πλέκεται τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ οὐ διὰ τοῦτο μόνον τὸ θεώρημα, ἀλλὰ καὶ δι' ἕτερον. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος αὐτός, ὃν εἰσφέρει Δημοσδένης ὑπὲρ Κτησίππου καὶ Ἀφεισίωνος, τοῦτ' ἐπαγγέλλεται, τὸ κρίσεις εἶναι κατὰ τῶν ἀναξίως δοκούντων εἰληφέναι τὰς δωρεάς· εὐθὺς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τὴν σύστασιν τοῦ νόμου προύθηκεν, ἵνα μὴ φαίνεται αὐτὸς εἰσάγων τὸν νόμον, ἀλλὰ παρὰ Λεπτίνου φαίνεται τῷ περὶ αὐτοῦ νομοθετεῖν ἀδικούμενος αὐτός. Δοκῶν δὲ συντρέχειν, δείκνυσιν ἄτοπον ὄν, διὰ τοὺς ὀλίγους ἀναξίους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς πλείονας. Ὅταν γὰρ φιλονεικῇ, δεῖν τοὺς ἀναξίους μὴ ἔχειν, τότε μάλιστα συνίστησι τοὺς δικαίως ἔχοντας δεῖν ἔχειν. Δείκνυσι δὲ τὴν πόλιν μὴ περὶ τούτου κινδυνεύουσαν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης τῆς πολιτείας καὶ ἀξίας. Σύνηδες γὰρ αὐτῷ ταραττεῖν τὸν ἀχροατήν, ἐν οἷς ἂν φοβῇται τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μετάγειν ἐπὶ μείζονας

μὲν οὐδὲν ἔρεϊ περὶ αὐτοῦ, φήσει δ' ἀναξίους τινὰς ἀνθρώ-
πους, εὐρομένους ἀτέλειαν, ἐκδεδυκέναι τὰς λειτουργίας·
καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. 2. Ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν
τινῶν κατηγοροῦντα πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεὰν τῶν
ἀδίκων ἐστίν, ἐάσω· καὶ γὰρ εἴρηται τρόπον τινά, καὶ ὑφ'
ὑμῶν ἴσως γινώσκεται· ἀλλ' ἐκεῖνο ἂν ἐροίμην ἡδέως αὐτόν,
τίνος εἵνεκα, εἰ τὰ μάλιστα μὴ τινες, ἀλλὰ πάντες ἦσαν
ἀνάξιοι, τῶν αὐτῶν ἡξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους; Ἐν μὲν
γὰρ τῷ γράψαι, μηδένα εἶναι ἀτελεῆ, τοὺς ἔχοντας ἀφεί-
λειτο τὴν ἀτέλειαν· ἐν δὲ τῷ προσγράψαι, μηδὲ τὸ λοιπὸν
ἐξεῖναι δοῦναι, ὑμᾶς τὸ δοῦναι. 3. Οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ'

καὶ παραδόξους φόβους· ὥς ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους ὑπὲρ
Χερρόνησου· ὥς ἐν τῷ περὶ εἰρήνης ὑπὲρ πολέμου κοινοῦ τῶν
Ἑλλήνων· ὥς ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους· ὅτι ὑπὲρ Ἀνδρο-
τίωνος καὶ Γλαυκέτου καὶ Μελανώπου τίθεται, καὶ
οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὁ νόμος. Ἐκεῖ μὲν ἐκφραυλίζων τὴν προ-
αίρεσιν, ἐνταῦθα δὲ ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων φοβῶν.

Κἂν τις ἄλλος — Ἴσως τοὺς συνηγόρους καὶ τοὺς συν-
δίκους λέγει.

Εὐρομένους ἀτέλειαν — Περιποιήσαντας ἑαυτοῖς καὶ
λαβόντας ἀφ' ὧν ἐποίησαν. Ἔδος δὲ ἦν παρὰ Ἀθηναίοις, τοὺς
εὐεργέτας τῆς πόλεως λαμβάνειν διαφόρους τιμάς, ἢ χαλκῆν
εἰκόνα, ἢ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, ἢ ἀτέλειαν, ἀλλ' οὐ πασῶν
τῶν λειτουργιῶν. Οὐδέποτε γὰρ ἐλάμβανον οὔτε τριηραρχῶν,
οὔτε τῶν εἰσφορῶν τοῦ πολέμου ἀτέλειαν.

2. Ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν τινῶν — Κατ' ἐπίκρισιν τῆς τοῦ ῥητοῦ
κατηγορίας ἀντιλαμβάνεται· ὅτι διαβάλλων ὀλίγους βλάπτει
τοὺς πάντας.

Καὶ γὰρ εἴρηται — Ὑπὸ Φορμίωνος πάντως. Καὶ ἵνα
μὴ ὥς κατήγορος ὑποπτεύηται, προστίθῃσιν· ὅτι καὶ ὑμεῖς
ἅπαντες, καὶ μὴ λέγοντος ἑτέρου, γνωρίζετε.

Τίνος εἵνεκα — Κατὰ συγχώρησιν συνδραμῶν συγκρούει
τοῖς δικασταῖς τὸν Λεπτίνην, πόλεμον αὐτῷ πρὸς τοὺς καθη-
μένους ἐγείρων. Σύνηδες γὰρ αὐτῷ ταραττεῖν τὸν ἀκροατήν.
Ἐκ τούτων γὰρ εὖνουν διὰ τὸ δέος ποιεῖ καὶ προσεκτικώτερον,
περὶ πάσης τῆς πολιτείας ἐμβάλλων φροντίδας. Οὐκέτι γὰρ
πρὸς κινδυνεύοντα ἀφορᾷ, ἀλλὰ ζητεῖ πρῶτον, ὅπως ἂν φύγῃ
τὴν ἐπιβουλήν, τῆς ἐξουσίας ἀποστερούμενος.

Ἐν μὲν γὰρ τῷ — Ἀναστρέφουσα περίοδος.

3. Οὕτω καὶ τὸν Δῆμον — Οὐ γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν, φησί, δυνή-
σεται προβάλλεσθαι τὸ ἀνάξιον, καὶ ἐπὶ τῶν εὐεργετῶν καὶ

ἔνεστιν εἰπεῖν, ὥς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν δωρεάν, ἀναξίους νομίζων, οὕτω καὶ τὸν Δῆμον ἀνάξιον ἡγεῖτο κύριον εἶναι τοῦ δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ, ἐάν τῳ βούληται. Ἀλλὰ, νῆ Δία, ἐκεῖνο ἂν ἴσως εἴποι πρὸς (458.) ταῦτα, ὅτι διὰ τὸ ῥαδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν Δῆμον, διὰ τοῦτο οὕτως ἔδηκε τὸν νόμον. 4. Τί οὖν κωλύει πάντα ἀφηρηθῆναι

ἐπὶ τοῦ Δήμου. Ἀνάξιοί τινες, ὧς Λεπτίνη, τῶν εἰληφότων εἰσὶν; ἔστω! δέχομαι τὴν ἀπολογίαν· στερισκέσθωσαν οἱ ἀνάξιοι. Τί δέ σοι κατὰ τοῦ Δήμου τὴν τοιαύτην ὕβριν κεκίνηκεν; ἀφαιρῇ τῆς πατρίδος τὴν ἄδειαν· λύεις τὴν ἐξουσίαν τῆς πόλεως.

Ἀλλὰ νῆ Δί' ἐκεῖνο — Πολλή τις ἔμφρασις καὶ δεινότης, καὶ πολὺ τὸ πικρόν. Μετενήνεκται γὰρ ὁ Λεπτίνης ἐφ' ἑτερον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. Οὐκέτι γάρ, ἵνα λειτουργήσωσιν οἱ πλουσιώτατοι, τέθεικε τὸν νόμον· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐξαπατῶτο ὁ Δῆμος. Ἴνα ὁ Δῆμος, φησὶν, ἀποστὰς τῆς περὶ τῶν λειτουργιῶν ζητήσεως, κατίδῃ τοῦ ἀνδρὸς τὴν δύσμενιαν· καὶ ὥς ὀλιγαρχίαν προοιμιιάζεται, τοσοῦτων ἀγαθῶν αὐτοὺς ἀποστειρεῖν ἐπειγόμενος. Πεπανούργηται δὲ σφόδρα τῆς ἐπιχειρήσεως ἡ εἴσοδος. Ἴνα γὰρ μὴ τῆς τῶν ἀπατώντων δεινότητος εἴη τὸ ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀπατωμένων εὐηθείας σημεῖον ὑπάρχει τὸ ὄνειδος, ἐπὶ τὸν Δῆμον μετέστησε, διὰ τὸ ῥαδίως ἐξαπατᾶσθαι φήσας. Λύει δὲ τῷ ἐξ ἀκολουθίας ἀτόπῳ, τῷ κατ' ἐρώτησιν ἐλέγχῳ τὴν πληξὶν αὐξήσας. Τί οὖν κωλύει, φησί, πάντα ἀφηρηθῆναι; Οὐδὲν γάρ ἐστι τῶν πάντων, ἐν ᾧ τὸ ἀπατᾶσθαι πεφεύγαμεν. Ἰστέον δέ, ὅτι ἡ δευτέρα ἀντίθεσις ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀνέκυψε, καὶ ἔστιν ἀνδυποφορά. Διαφέρει δὲ ἀντίθεσις ἀνδυποφορᾶς, τῷ τὴν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀντικεῖσθαι τῶν πραγμάτων ἡμῶν· τὴν δὲ ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐπικειρημάτων εὐρίσκεσθαι. Ἡ μὲν οὖν προτέρα ἀντίθεσις αἰτιᾶται, ὅτι ἀνάξιοί τινες εἰλήφασιν· τούτους δὲ ὁ Δημοσθένους νόμος ἐκκρίνει· ἡ δὲ δευτέρα φησὶν ἐξαπατᾶσθαι τὸν Δῆμον. Διὰ τοῦτο δὲ ἐξ ἀντιθέσεων ἄρχεται, ἵνα, τῷ μὲν δοκεῖν, ἀντίθεσιν λύῃ, τῇ δ' ἀληθείᾳ προκατασκευάσῃ τῷ ἑαυτοῦ νόμῳ τὴν εἴσοδον. Ἄ γὰρ Λεπτίνης ἐν ταύταις μέμφεται, ἀντικρυς ὁ τοῦ Δημοσθένους λέλυκε νόμος, δοὺς κρίσιν, καὶ τοὺς ἀναξίους ἐκβαλὼν· οὕτε τὸν Δῆμον ἐξαπατᾶσθαι συγχωρεῖ, καὶ τοὺς ἀναξίους ἐκβάλλει. Οὐκ ἡδύνατο δὲ εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἄρξασθαι κεφαλαίων, μὴ προκατηγορήσας τοῦ Λεπτίνου νόμου.

4. Τί οὖν κωλύει — Λύσις κατὰ συνδρομὴν, ἐξ ἀντιπαραστάσεως.

Ἄρ' οὖν θησόμεθα — Καλὸν γε! Οὐ γὰρ θησόμεθα νόμον ἐπὶ καθαιρέσει τῶν νόμων. Κινδυνεύει γὰρ τις περὶ τοῦ

καὶ ὅλως τὴν πολιτείαν ὑμᾶς, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον; Οὐ γάρ ἐστιν ἐφ' ὅτῳ τοῦτο οὐ πεπόνδατε τῶν πάντων· ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πολλὰ πολλάκις ἐξαπατηθέντες κεχειροτονήκατε, καὶ συμμάχους ἤδη τινὰς ἥτιους ἀντὶ κρείττονων ἐπείσθητε ἐλέσθαι· καὶ ὅλως ἐν, οἶμαι, πολλοῖς, οἷς πράττετε, καὶ τοιοῦτό τι συμβαίνειν ἀνάγκη. Ἄρ' οὖν θησόμεθα νόμον διὰ ταῦτα, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῇ Βουλῇ, μηδὲ τῷ Δήμῳ, μήτε προβουλεύειν, μήτε χειροτονεῖν μηδέν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. Οὐ γὰρ ἐσμὲν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι, περὶ ὧν ἂν ἐξαπατηθῶμεν, ἀλλὰ διδαχθῆναι, ὅπως τοῦτο μὴ πεισόμεθα· καὶ θέσθαι νόμον, οὐχ ὅς ἀφαιρήσεται τὸ κυρίους ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ δι' οὗ τὸν ἐξαπατῶντα τιμωρησόμεθα.

5. Εἰ τοίνυν τις, ἑάσας ταῦτα, αὐτὸ καδ' αὐτὸ ἐξετάσειε,

παντὸς ἀπατῶμενος· κόλαζε τὸν ἀπατῶντα, μὴ τὸν φενακίζόμενον τιμωροῦ. Ἐχει δὲ ταῦτα τὴν ἀναφορὰν ἴσως πρὸς τοὺς δύο νόμους, τὸν τε Λεπτίνου καὶ τὸν παρειςφερόμενον. Ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνου ἀπλῶς ἀφαιρεῖται· ὁ δὲ ἀντεισφερόμενός διδάσκει τὰληθές, δικαστήριον καθίζων, καὶ ἀτιμάζων τοὺς ἀπάτη εἰληφότας. Ἀψίνης δὲ καὶ Ἀσπάσιος κατὰ τὴν εἰς ἄτοπον ἀπαγωγὴν φασὶ τὸ ἐγχείρημα· ἡμεῖς δὲ λέγομεν, ὅτι ἡ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγή γίνεται, ὅταν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθῇ τὰ ἄτοπα τοῖς προηγουμένοις· ὅταν δὲ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων μὴ τοιοῦτον δεικνύῃ τὸ γινόμενον, τηνικαῦτα οὐ ῥητέον τὴν εἰς ἄτοπον ἀπαγωγὴν. Ἐνταῦθα οὖν τὸ ἀκόλουθον ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν, ἔπειτα ἀνέτρεψεν ὥς ἔχειν τι καὶ ἄτοπον τὴν ἐρώτησιν· οὐ μὴν ἀποδεικνύμενόν διὰ τῶν ἐπομένων.

Οὐ γὰρ ἐσμὲν ἀφαιρεθῆναι — Ἐσχημάτισε πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς νόμους τὴν ἔννοιαν· πρὸς μὲν τὸν Λεπτίνου νόμον, τί ἀφαιρεῖται· πρὸς δὲ τὸν οἰκεῖον, τί διδάσκει, πῶς ἂν ὁ Δῆμος ἔτι μὴ ἀπατῶτο· δεικνύσι γὰρ κρίνεσθαι δεῖν τοὺς εἰληφότας.

Καὶ θέσθαι νόμον — Ὅρα, πῶς ἐν τῷ δοκεῖν λύειν καὶ τίδησι, συμπλέκων ὁμοῦ τὰ κεφάλαια, καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον. Ἐχεις γὰρ ἐν τούτοις ἀμφοτέρων τῶν νόμων εἰκόνας· τοῦ μὲν Λεπτίνου νόμου, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως· τοῦ δὲ Δημοσθένους, διὰ τῆς τῶν ἀπατῶντων τιμωρίας. Ὁ μὲν γὰρ ἀφαιρεῖται τελείως ἅπαντας· ὁ δὲ τοὺς παρ' ἀξίαν λαβόντας ἐξελεγχθέντας τιμωρεῖσθαι προστάττει.

5. Πότερόν ποτε — Κατὰ παράδεισιν ἄλλος λογισμὸς ἐκ τοῦ καδ' ἐκάτερον ἀποβαίνοντος· ἵνα δειχθῇ βέλτιον ὃ εἶπε Λεπτίνης Dem. Leptin.

πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι, κυρίους μὲν ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς, ἐξαπατηθέντας δέ ποτε καὶ φαῦλῳ τινὶ δοῦναι, ἢ, διὰ τὸ παντελῶς ἀκύρους γενέσθαι, μηδ', ἂν ἄξιόν τινα εἰδῆτε, ἐξεῖναι τιμῆσαι, εὐροῖτ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. Διὰ τί; Ὅτι ἐκ μὲν τοῦ πλείονας, ἢ προσῆκε, τιμᾶν, πολλοὺς εὖ ποιεῖν προκαλεῖσθε ὑμᾶς· ἐκ δὲ τοῦ μηδενὶ μηδέν, μηδ' ἂν ἄξιος ᾗ, δίδοναι, πάντας ἀπείρξετε τοῦ φιλοτιμεῖσθαι. Πρὸς δὲ τούτῳ, καὶ δι' ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσαντες εὐηθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἂν· οἱ δὲ τοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦντας ἑαυτοὺς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβόμενοι, κακίας. Ὅσῳ δὴ κρεῖττον εὐήδη δοκεῖν, ἢ πονηρὸν εἶναι, (459.) τοσαύτῳ λύσαι τὸν νόμον κάλλιον, ἢ δέσσαι. 6. Οὐ τοίνυν ἔμοιγε οὐδὲ ἐκεῖνο εὐλόγον, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι! σκοπούμεν φαίνεται, καταμεμφόμενόν τινας ἐπὶ ταῖς ὑπαρχούσαις δωρεαῖς, τοὺς χρησίμους ὄντας τῶν τιμῶν ἀποστερεῖν. Εἰ γὰρ, ὑπαρχουσῶν τούτων, φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες κατὰ τὸν τούτου λόγον εἰσὶ, τί χρὴ προσδοκᾶν ἔσεσθαι τότε, ὅταν παντελῶς πλέον μέλλῃ μηδέν εἶναι τοῖς χρηστοῖς οὖσιν;

ὡς φαῦλον, λέγω δὴ τὸ δίδοναι τινὶ καὶ ἀναξίῳ τὸν Δῆμον ἐξαπατημένον· καὶ ὅτι ἦτιον αἰσχρόν, εἰς εὐήθειαν σκώπτεσθαι, ἢ πονηρίαν.

6. Οὐ τοίνυν ἔμοιγε — Ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίδωκεν πάλιν ἐπανήγαγε τὸν λόγον. Πῶς ἀκόλουθόν, φησί, τὴν αὐτὴν τοῖς τε κακοῖς μέμψιν καὶ κατὰ τῶν ἀμέμπτων καὶ ὅλως εὐεργετῶν προχωρεῖν; ἀποστερεῖ γὰρ καὶ τοὺς κακείνους ὁμοίως. Ἐξ οὗ πάντες ἔσονται πονηροί, μηδεμίαν τιμὴν τῆς ἀρετῆς ἐχούσης. Τὸν γὰρ ἐκ χάριτος μὴ δοκοῦντα εἶναι χρηστόν, οὐκ ἐνὶ δῆπουδεν, ἀτιμασθέντα γενέσθαι σπουδαῖον. Ἐκαινοτόμησε δὲ τὴν μέθοδον. Ἀνωθεν μὲν γὰρ ἐξήτασε τοὺς ἀναξίους καὶ τοὺς ἀξιούς, ἐνταῦθα δὲ κατὰ μόνων τῶν ἀναξίων πληροῖ τὴν ἔννοιαν· ἀφελὼν μὲν τὴν τῶν ἀξίων ἐξέτασιν, τοὺς φαύλους δὲ αὐτοὺς κατ' ἑαυτοὺς ἐξετάζων· καὶ γέγονεν ἡ ἔννοια συμπέρασμα τῶν ἀντιθέσεων ἀμφοτέρων. Ἄλλως. Συγκρούσας ἱκανῶς διὰ τῶν προειρημένων καὶ τὴν ἀντίδωκεν Λεπτίνου, καὶ τὴν γένεσιν τῆς ἀνδυποφορᾶς χρησίμην εὐρών, καὶ προοικονομήσας διὰ τούτων ἱκανῶς τὴν οἰκείαν νομοθεσίαν, ἐπανήγαγεν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίδωκεν. Καινοτομεῖ δι' τὴν μέθοδον, κατὰ μόνων τῶν ἀναξίων πληρῶν τὴν ἔννοιαν.

7. Ἐτι τοίνυν ὑμᾶς κακεῖνο ἐνδυμεῖσθαι δεῖ, ὅτι ἐκ τῶν νῦν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πάλαι κυρίων, οὓς οὐδ' αὐτὸς οὗτος ἀντεῖποι ἂν μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν, ἐνιαυτὸν διαλιπὼν ἕκαστος λειτουργεῖ· ὥστε τὸν ἡμισὺν ἐστ' ἀτελῆς τοῦ χρόνου. Εἴτα ἥς πᾶσι μέτεστι τὸ ἡμισυ, καὶ τοῖς μηδοτιοῦν ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς, ταύτης τοὺς εὖ ποιήσαντας, ὃ προστεδείκαμεν αὐτοῖς, τοῦτο ἀφελώμεθα; μηδαμῶς! Οὔτε γὰρ ἄλλως καλόν, οὔτε πρέπον ὑμῖν. 8. Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν,

7. Ἐτι τοίνυν κακεῖνο — Πληρώσας τὸ δίκαιον, ἄρχεται τῆς ἐννοίας τοῦ συμφέροντος. Ἐπεὶ δὲ οὔτε στρατηγοῦ οὔτε λόγων τεχνίτου πρὸς τὰ ἰσχυρὰ τῶν ἀντιτεταγμένων χωρεῖν, ἀλλὰ μεθοδεύειν, ὥς ἐνὶ μάλιστα, καὶ ταῖς μεταχειρήσεσι περιγίνεσθαι· κλέπτει ἐντεῦθεν ἤδη τὴν εἴσοδον, ἵνα λάβῃ τὸν ἀκροατὴν ἐπ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἀσθενῆ γεγεννημένα ἄγων· ἵνα, ὅταν ἡ ἀντιδέσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος τεθῇ, ὁ ἀκροατὴς καταγνῶ τῆς ἀντιδέσεως, ἐκ τῶν εἰρημένων ἡγμένος. Τοῦ γὰρ Λεπτίνου πειρωμένου λέγειν, ὥς αἱ λειτουργίαι νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους περιήκουσι, τότε δὲ λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι· προλύων καὶ προοικονομῶν δείκνυσιν, ὅτι οὔτε πολλοὺς περιποιήσῃ, καὶ ὅτι ὁ νόμος ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν· ὥστε μηδὲν ἔχειν τοὺς ἀκούοντας εὐρίσκειν ἐκ τῆς ἀντιδέσεως ὄφελος.

Ὡστε τὸν ἡμισυ — Σμικρύνει τὸ γέρας, καὶ εἰς εὐτέλειαν κατάγει τὴν σεμνὴν ὀνομαζομένην ἀτέλειαν, μέρος μὲν αὐτῆς καὶ τοῖς οὐκ οὔσιν εὐεργέταις διδούς, μικρὸν δ' ἔτι λοιπὸν προστεθῆναι φάσκων τοῖς εὖ ποιήσασιν.

Εἴτα, ἥς πᾶσι μέτεστιν — Εἰς αἰδῶ τῶν εἰληφότων τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλεῖται, ἵνα τὴν ἀτοπίαν τῆς ἀφαιρέσεως δείξῃ. Ἡδικῶς δὲ πρὸς τὸν Λεπτίνην διαλέγεται. Πολύτροπος γὰρ ὁ ἀνὴρ, καὶ πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν συμμεταβάλλεται. Ὅταν μὲν γὰρ δέῃ συγκροῦσαι τῷ Δῆμῳ, τότε πικρῶς διαλέγεται· ὅταν δὲ πρὸς αὐτόν, τότε δῆθεν ὑφειμένως. Καὶ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς δὲ παραπλησίως, ἐπειδὴ εἰς αὐτοὺς ἦκει τὸ κεφάλαιον τῆς συγκρίσεως· καὶ βιάσασθαι μὲν οὐ δύναται, ἐκκαλέσασθαι δὲ εἰς αἰδῶ τῶν εἰληφότων βούλεται. Οὕτω τὸ συμβουλευτικὸν ἐμπλέκεται πανταχοῦ, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐγκωμίοις, ἐν οἷς τὰ συμπεράσματα ἡδικά. Οὔτε τῇ φύσει καλόν φησιν, οὔτε τῷ ἡδεῖ τῆς Ἀττικῆς ἀρμόττον. Εἰ γὰρ μέλλομεν ὠφελεῖσθαι, ἀλλὰ τό γε ψεύδεσθαι ἀλυσιτελὲς εἰς δόξαν.

8. Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν — Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττωτος, δι' οὗ αὖξαι τὸ ὄνειδος. Πολιτείαν γὰρ ἀψευδῆ μέχρι καὶ

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! κατὰ μὲν τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν νόμον γεγράφθαι, ἐφ' οἷς οὐδέν ἐστι δημοσία βλάβος εἴ τις ψεύσεται· ἐν δὲ τῷ κοινῷ μὴ χρῆσθαι τῷ νόμῳ τούτῳ τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν ἐπιτάξασαν τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθὸν τι πεποιηκότας ἐξαπατῆσαι, καὶ ταῦτα οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλουσιν; Οὐ γὰρ, εἰ μὴ χρήματα ἀπόλλυτε, μόνον σκεπτέον, ἀλλ' εἰ καὶ δόξαν χρησιτὴν· περὶ ἧς μᾶλλον σπουδάζετε ἢ περὶ χρημάτων, καὶ οὐ μόνον ὑμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγονοι. 9. Τεκμήριον δέ· χρήματα (460.) μὲν γὰρ πλεῖστα ποτε κτησάμενοι, πάντα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσαν, ὑπὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστησαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας οὐσίας προσαναλίσκοντες διετέλουν. Νῦν τοίνυν οὗτος ὁ νόμος ταύτην ἀντὶ καλῆς αἰσχρὰν τῇ πόλει περιάπτει, καὶ οὔτε τῶν προγόνων, οὔτε ὑμῶν ἀξίαν. Τρία γὰρ τὰ μέγιστα ὀνειδίζονται, φθονερούς, ἀπίστους, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν. 10. Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἐστὶν ὅλως, ὦ ἄνδρες

τῶν ὀνίων διώκοντες, πῶς δολερῶς κατασκευάζετε τὰς τιμὰς; ἐπὶ μὲν τῶν οὐκ ἐχόντων τί βλαβερόν, τὸ δεινὸν φυλαττόμενοι· ἐπὶ δὲ τοῦ ζημίας μεστοῦ τὴν πρᾶξιν τολμῶντες.

Οὐ γὰρ, εἰ μὴ χρήματα — Τοῦτο ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐστὶ. Φιλεῖ γὰρ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ἄμφω τὰ ἐπιχειρήματα, τῷ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐλάττωτος τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶ κείνῳ τοῦτο ὁμοίως. Μὴ ἔχων δὲ ἀντιδεῖναι τῷ συμφέροντι ἕτερον συμφέρον ἐκ χρημάτων καὶ κέρδους, τὴν εὐκλειαν καὶ τὴν εὐδοξίαν τῷ τῶν χρημάτων κέρδει πειράται ἀντιδεῖναι. Δείξει δὲ μετὰ μικρόν, ὅτι οὐδὲ κέρδος προσγίνεται.

10. Ὅτι τοίνυν — Ἄλλος τόπος εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ μείζονος. Ὅταν δὲ πλειόνων εὐπορῇ τόπων, οὐ φρίδεται. Ἔστι δ' ὁ μὲν πρότερος τόπος ἐξ ἐνδυμήματος· ὁ δὲ ἐντεῦθεν ἐκ παραδείγματος.

Λέγονται χρήματα — Ἔστι μὲν τὸ παράδειγμα ἱστορικόν, πρὸς πίστιν τῶν προειρημένων εἰλημμένον. Ὅσπιν δὲ ἔχει καὶ δεινότητα καὶ χάριν, ἄξιον συνιδεῖν. Πρόσωπον δὲ ἔλαβε τῶν Τριάκοντα τῶν λελυπηκότων, ἵνα φαίνεται ἡ πόλις πολλάκις καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πολεμίων αἰρουμένη προέσθαι. Καὶ τὸ δριμύ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι ἐδανείσαντο κατὰ τῆς πόλεως, καὶ παρὰ τινων πολεμίων ἐτέρων ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ, τοῦτο δὲ ἐστὶ, κατὰ τῶν δημοτικῶν τῶν κατελιηφόρων τὸν Πειραιᾶ. Καὶ προσέδθηκε τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον, ἵνα καὶ τὴν κρίσιν δηλώσῃ· ὅτε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὁ Δῆμος ἐκ Πει-

Ἀθηναῖοι! τοῦ ἡδους τοῦ ὑμετέρου, κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον, καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι διὰ βραχέων, ἐν τι τῶν πρότερον πεπραγμένων τῇ πόλει διεξελθόν. Λέγονται χρήματα οἱ Τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς ἐν ἤλθε, καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέστη, πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα ταῦτα ἀπῆτουν. 11. Λόγων δὲ γιγνο-

ραιῶς ἡγωνίζετο. Οὕτω πανταχόθεν ἡ αὐξησης, ἐκ τῶν τόπων, ἐκ τῶν πράξεων, ἐκ τοῦ προσώπου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς ἐν ἤλθε — Μιᾶς ἐγένετο γνώμης· διπλῇ γὰρ ἦν στασιάζουσα. Ἐκρυψε δὲ τὰ δεινὰ τῶν γεγενημένων, μὴ βουληθεὶς ἐμπομπεῦσαι ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς· (οὐδὲ γὰρ τοῦτο πρόκειται) ἀλλ' ἐπίδειξιν ποιήσασθαι βούλεται τοῦ τῆς πόλεως ἡδους, καὶ ὅπως ἐν ἀπάσαις ἐστὶν αἰ κρεῖττον χρημάτων. Τὴν δὲ αἰτίαν εἶρηκε, τὸ μὴ ἐκ δέους παρεσχηκέναι τὸν Δῆμον, ἀλλ' ὅμως ἀδικηθεὶς καὶ τὴν ζημίαν αἰρεῖται. Οὐ γὰρ ἀνάγκη καὶ φόβῳ φαίνεται ὁ Δῆμος διδοῦς, ἀλλὰ προαιρέσει νικώμενος. Εἰ γὰρ καδεστηκότων τῶν πραγμάτων ἀπῆτουν τὰ χρήματα, τίς ἦν ἀνάγκη τὸν Δῆμον διδοῖναι, μὴ ὀρθόδοῦντα; Οὕτως οὐ χρημάτων πώποτε πλεονεκτεῖν, ἀλλὰ δόξης βούλεται.

Καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέστη — Τὰ τραγικὰ καὶ φρικώδη, τὰ τυραννικά, ὧν εὐλαβοῦμαι τὸν ζῆλον, καὶ τὴν μνήμην ἀπεύχομαι.

Πρέσβεις πέμψαντες — Ἀπλοῦν τὸν λόγον πεποίηται, ἵνα μὴ φαίνεται παρὰ Λακεδαιμονίων τις φόβος. Ἐν ἡδὲ δὲ τὸ τοῦ λόγου, πέμψαντες ἀπῆτουν· ὥσπερ ἰδιωτῶν πρὸς ἰδιώτας ὄντος τοῦ συναλλάγματος.

11. Λόγων δὲ γιγνομένων — Οὕτως ἡ πόλις ἤγεν ἄδειαν καὶ πόρρῳ τῶν φόβων ἦν· καὶ ἡ τῶν παραδανεισαμένων δὲ ἥττα παντάπασιν ἀναιρεῖ τοῦ φόβου τὴν ὑπόνοιαν.

Τοὺς ἐξ ἄστεος — Τοὺς τυραννικούς· αὐτοὶ γὰρ εἶχον τὸ ἄστυ . . . Εἶτα διὰ ζημίας χρημάτων οὐκ ἀνεχόμενοι ψεύσασθαι, νῦν ἄνευ δαπάνης ψευσόμεθα; Κακεῖ μὲν τοὺς ἀδικοῦντας προσέδηκεν, ἐνταῦθα δὲ τοὺς εὐεργέτας ὠνόμασε.

Τῶν δὲ τοῦτο πρῶτον — Οὕτως ὑπὲρ αὐτῶν ἐφοβοῦντο μᾶλλον, καὶ ὁ Δῆμος οὕτως αὐτοῖς φοβερός. Οὐ γὰρ, προσδοκῶντες παρὰ Λακεδαιμονίων τὴν συμμαχίαν, ἡξίουσαν τὸν Δῆμον πίστιν δοῦναι τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας, τὴν καταβολὴν τοῦ δανείσματος.

Φασὶ τὸν Δῆμον ἐλέσθαι — Οὕτως ἐκ προαιρέσεως, καὶ οὐ διὰ φόβον, ἐλλετο κοινωνεῖν τοῦ δανείσματος.

μένων, καὶ τῶν μὲν τοὺς δανεισαμένους ἀποδοῦναι κελευόντων, τοὺς ἐξ ἄστεος· τῶν δὲ τοῦτο πρῶτον ὑπάρξαι τῆς ὁμολογίας σημεῖον ἀξιούντων, τὸ κοινῇ διαλύσαι τὰ χρήματα· φασὶ τὸν Δῆμον ἐλέσθαι συνεισενεγκεῖν αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λύσαι τῶν ὁμολογημένων μηδέν. Πῶς οὖν οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰ τότε μὲν τοῖς ἡδικηκόσιν ὑμᾶς, ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι, τὰ χρήματα ταῦτα εἰσφέρειν ἠδελήσατε· νῦν δὲ, ἐξὸν ὑμῖν ἄνευ δαπάνης τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς εὐεργέταις, λύσασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι μᾶλλον αἰρήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. 12. Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἡῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ ἐφ' ὧν εἶπον, ἴδοι τις ἂν τοιοῦτον, ἀψευδὲς καὶ χρηστόν, οὐ τὸ λυσιτελέστατον πρὸς ἀργύριον (461.) σκοποῦν, ἀλλὰ τί καὶ καλὸν πράξαι· τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλα ἔγωγε οὐκ οἶδα, οὐδὲ λέγω φλαῦρον οὐδέν, οὐδὲ σύνοιδα· ἐκ δὲ τοῦ νόμου σκοπῶν, εὐρίσκω πολὺ τούτου κεχωρισμένον. Φημὶ τοίνυν ἐγὼ κάλλιον εἶναι, τοῦτον ὑμῖν ἀκολουθῆσαι περὶ τοῦ λύσαι τὸν νόμον, ἢ ὑμᾶς τούτῳ περὶ τοῦ δέσθαι· καὶ λυσιτελέστερον εἶναι καὶ ὑμῖν καὶ τούτῳ, τὴν πόλιν πεπαικέναι Λεπτίνην, ὅμοιον αὐτῇ

Διὰ δὲ τοῦ συνεισενεγκεῖν καὶ ἐλέσθαι, τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ Δήμου προαίρεσιν ἐνέδειξε, διὰ τῶν ὀνομάτων. Οὐκ ἀνάγκης, φησὶν, ἐπειγούσης οὐδεμιᾶς ὁ Δῆμος εἰσῆνεγκεν οἴκοθεν· οὐκ ἐξ Ἀκροπόλεως ἐκ περιουσίας λαβών.

Ὡς τε μὴ λύσαι τῶν ὁμολογημένων — Ἵνα φαίνεται μὲν πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν ἐλκομένη χρησίμως ἡ ἔννοια· περὶ γὰρ τοῦ μὴ δεῖν λύειν τὰς δεδομένας δωρεὰς ὁ ἄγών.

12. Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως — Τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου. Δείκνυσι δέ, ὅτι οὐ λυσιτελεῖ ὁ νόμος, ὁ τὸ φυλακτήριον τῆς πόλεως διαφθείρων· καὶ διορίζεται, ὅτι ἐν μὲν ταῖς δυναστείαις κολακείας ἄδλόν ἐστιν ἡ τιμὴ· ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις καθαρεύει τοῦ αἰσχροῦ. Κάκει μὲν ὁ φόβος μείζων τῆς χάριτος· παρ' ἡμῖν δὲ ἡ δωρεὰ παντὸς δέους ἀπῆλλακται.

Τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον — Ὑφιεμένῳ ἔοικεν, οὐ μὲν ἀπῆλλακται τοῦ πικρὸν εἶναι. Οὔτε γὰρ τὸν ἔπαινον καθαρῶς ἀποδίδωσιν, οὔτε ψεῖσαι τετόλμηκεν. Οὔτω τὸ ἡῶς τῷ πραγματικῷ συμπλέκεται.

γενέσθαι δοκεῖν, ἢ αὐτὴν ὑπὸ τούτου πεπεισθαι, ὁμοίαν εἶναι τούτῳ. Οὐδὲ γὰρ, εἰ πάννυ χρηστός ἐστιν, ὡς ἐμοῦ γε ἔνεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἥδος. 13. Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί! ἄμεινον ἂν περὶ τοῦ παρόντος βουλευσασθαι, εἰ καὶ κεῖνο μάδοιτε· ὅτι, ὥ μόνῳ μείζους εἰσὶν αἱ παρὰ τῶν Δήμων δωρεαὶ τῶν παρὰ τῶν ἄλλων πολιτειῶν διδομένων, καὶ τοῦτο ἀναιρεῖται νῦν τῷ νόμῳ. Τῇ μὲν γὰρ χρεία τῇ τῶν εὐρισκομένων τὰς δωρεὰς οἱ τύραννοι, καὶ οἱ τὰς ὀλιγαρχίας ἔχοντες, μάλιστα δύνανται τιμᾶν· πλούσιον γὰρ, ὃν ἂν βούλωνται, παραχρῆμα ἐποίησαν· τῇ δὲ τιμῇ καὶ τῇ βεβαιότητι τὰς παρὰ τῶν Δήμων δωρεὰς εὐρήσετε οὕσας βελτίους. 14. Τό τε γὰρ μὴ μετ' αἰσχύνης, ὡς κολακεύοντα, λαμβάνειν, ἀλλ' ἐν ἰσηγορίᾳ, δοκοῦντα ἄξιόν τινος εἶναι, τιμᾶσθαι τῶν καλῶν ἐστὶ· τό τε ὑπὸ τῶν ὁμοίων ἐκόντων δαυμάζεσθαι, τοῦ παρὰ τοῦ δεσπότου λαμβάνειν ὀτιοῦν, κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. Παρὰ μὲν γὰρ ἐκείνοις μείζων ἐστὶν ὁ τοῦ μέλλοντος φόβος τῆς παρούσης χάριτος· παρὰ δ' ὑμῖν ἀδεῶς, ἃ ἂν λάβῃ τις, (462.) ἔχειν ὑπὲρ τὸν γοῦν ἄλλον χρόνον. Ὁ τοίνυν τὴν πίστιν ἀφαιρῶν τῶν δωρεῶν, νόμος οὗτος, ὥ μόνῳ κρείττους εἰσὶν αἱ παρ' ὑμῶν δωρεαί, τοῦτο ἀφαιρεῖται. Καίτοι τῶν ἀπασῶν ἡστιν οὖν πολιτείας τὸ κομίζεσθαι τοὺς εὖνους τοῖς καδεστώσι χάριν ἂν ἀφέλῃς, οὐ μικρὰν φυλακὴν αὐτῶν ταύτην ἀφηρηκὼς ἔσῃ.

15. Τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν ἂν ἐπιχειρήσειε Λεπτίνης, ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων, ὡς αἱ λειτουργίαι νῦν

13. Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς — Τὸ ἐπιχείρημα ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ ἴσου. Ὅρα δέ, πῶς ἐφ' ἐκάστῳ προοιμιάζεται. Εἰ γὰρ καὶ διὰ μικρῶν τῶν ἐννοιῶν, ἀλλ' οὖν γε ὁμῶς προοιμιάζεται. Ἡ δὲ ἰσότης· ὅτι διδόμεν δωρεάς· καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ πολιτεία διδόασιν, καὶ τάχα διαφερούσας τῇ τῶν χρημάτων περιουσίᾳ. Ὡς δὲ πλεονεκτεῖν δοκοῦμεν ἡμεῖς, τῇ πίστει λέγω, τοῦδ' ὁ νόμος ἀφαιρεῖσθαι βιάζεται. Ὅρᾳς ὅτι διὰ πάντων τούτων τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ δοκῇ τὸ δίκαιον ἐργάζεσθαι, πρὸς τὴν ἀντίδесιν ἀγωνίζεται· ὅτι οὐ δεῖ τὰ δεδομένα ἀφαιρεῖσθαι, ἵνα, καὶ φαίνεται τὸ συμφέρον ἐπαγγελλόμενος ὁ Λεπτίνης, ἀλλ' οὖν γε ὁ Δῆμος διὰ τὸ εὐλογον ἀφίησι.

15. Τάχα τοίνυν ἴσως — Προανήρηκεν ἐν ταῖς κατασκευαῖς τῆς ἀντιθέσεως τὴν ἰσχύν· ἐξέλυσε δὲ πλέον τῷ δισταγμῷ.

μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους ἔρχονται, ἐκ δὲ τοῦ νόμου
τούτου λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. Ἔστι δὲ τοῦτο,
οὕτως μὲν ἀκοῦσαι, λόγον τινὰ ἔχον· εἰ δέ τις αὐτὸ
ἀκριβῶς ἐξετάσειε, ψεῦδος ἂν ὄν φανείη. Εἰσὶ γὰρ δήπου

αὐτὴν, πρὸς δέ, καὶ κατακερματίσας εἰς μέρη πολλά. Μέγα
γὰρ εἰς κατὰίρεσιν τὸ καταμερίσαι· εἶγε καὶ ἀδροισμὸς ἐγείρει
τὴν αὐξήσιν. Εἶτα κακουργεῖ τοῖς ὁμόμασιν, ἵνα δείξῃ τὸν
Λεπτίνην ψευδόμενον. Διαβολὴν γὰρ πρὸ τῆς ἀντιθέσεως κε-
κίνηκεν, ἵν' ὁ ἰσχυρότατος Λεπτίνου λόγος ὑποπτος γένηται.
Καὶ ἡ εὐρεσις· ὁ γὰρ ἕτερα μὲν γράφων, ἕτερα δὲ φθεγγό-
μενος, ἀνίσχυρος. Τοῦ γὰρ Λεπτίνου λέγοντος ἐν τῷ νόμῳ
διαρρήδην, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι·
καὶ διὰ τοῦτο σημαίνοντος, ὅτι πλούσιοι μὲν λειτουργοῦσιν
ἴσως, οὐ μὴν οἱ πλουσιώτατοι, διὰ τὸ τὰς ἀτελείας ἔχειν·
τοῦδ' ὁ ῥήτωρ μεταβαλὼν, οὐ κατὰ τὸ ὑποκείμενον λέγει,
πένητας ἀντὶ πλουσίων λαβῶν, ἵνα φαίνεται τὴν ἰσχὺν ἐξελέγ-
χων τοῦ νόμου· λέγω διὰ τῆς τῶν πλουσίων προσηγορίας.
Ἐναντία γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον εὐρίσκει, ἵν' ἐκ ταύτης τῆς
ἐννοίας καὶ τῆς προσηγορίας ὁ ἀκροατὴς ψευδόμενον Λεπτίνην
λάβῃ, νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους τὰ τῶν λειτουργιῶν
ἔρχεσθαι λέγοντα, νῦν δὲ πάλιν ὑπερθετικῶς, ὅπως ἂν οἱ
πλουσιώτατοι. Ἀντίκεινται γὰρ οὐκ ἀκολουθῶς ὁ τε πένης
καὶ ὁ πλουσιώτατος· ἀλλ' ὁ μὲν πένης πρὸς τὸν πλούσιον, ὁ
δὲ πλούσιος πρὸς τὸν πλουσιώτατον. Ἔστι τοίνυν ἡ ἀντίθεσις
ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου· καὶ ταύτῃ μάλιστα Λεπτίνης
ισχύει, καὶ ἡ ταράττουσα μάλιστα τὸν Δημοσθένην τῶν ἀντι-
λογιῶν ἡ παροῦσά ἐστι. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ μεθόδοις πολλαῖς
ἐχρήσατο, νῦν μὲν προλύων, νῦν δὲ διαβάλλων, νῦν δὲ τεχνι-
κῶς τιθεὶς τὰ ὀνόματα. Εἰ γὰρ ταύτην λύσειεν, ἰσχυρὰ τὰ λοιπὰ
τοῦ λόγου. Εἰς γὰρ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ταύτην τὴν ὑπόσχεσιν ὁ
ἀκροατὴς ἀπιδῶν, ἐδέξατο τὸν νόμον· ἀλλ' οὐχ ὥς ᾤκησάν τινες,
ἐκείνην τὴν ἀντίθεσιν συνέχειν τὸν λόγον, ἣν πολλαχοῦ τίθησιν·
ὅτι ἀνάξιοί τινες τῶν εἰληφότων τυγχάνουσιν. Ἐκεί-
νην μὲν γὰρ εἰσάγει τοῦ οἰκείου χρησίμου ἕνεκα, προοικονομῶν
τὸν οἰκεῖον νόμον· ταύτην δὲ μόνην χαλεπὴν καὶ ἀνταγωνισομέ-
νην ἔχει. Διόπερ οὐκ ἐδάρρησεν αὐτὴν πρωταγωνιστοῦσαν δεῖναι.

Ἔστι δὲ τοῦτο — Οὐκ ἠδυνήθη τὸ ἰσχυρὸν εὐδὺς ἀφε-
λέσθαι· συγκατατίθεται οὖν καὶ αὐτὸς τοῖς λεγομένοις, οὐκ
ἔχων ῥαδίως ἀντιλέγειν, ὅτι μεταστήσονται εἰς τοὺς πλουσιω-
τάτους αἱ λειτουργίαι. Οὕτω πιθανὸν ἐδόκει τι καὶ συμφέρον
προτείνειν Λεπτίνης. Διὸ καὶ μεθόδου δέεται ἰσχυρὰς πρὸς

παρ' ἡμῖν αἵ τε τῶν μετοίκων λειτουργίαι, καὶ αἱ πολιτικαὶ ὧν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὐρημένοις ἡ ἀτέλεια, ἣν οὗτος ἀφαιρεῖται. Τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως πασῶν εἰσφορῶν καὶ τριηραρχιῶν, ὁρῶς καὶ δικαίως, οὐδεὶς ἔστ' ἀτελής ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων, οὐδέ,

τὴν λύσιν. Τίς οὖν ἡ μέθοδος; Μερίζει τὰς λειτουργίας κατὰ πρόσωπον δίχα, τοὺς τε μετοίκους ἰδίᾳ καὶ τοὺς πολίτας τιθεῖς. Μέγα γὰρ εἰς καθάρσεις ὁ τοῦ πλήθους μερισμός, ὥς περ αὖξῃσιν ὁ ἄδραιοσμός περιέχει· ὥς καὶ πάλιν ἐν ταῖς παραβολαῖς χρήσιμον ἡμῖν τὸ θεώρημα. Καὶ γὰρ καὶ κεῖ μερίζοντες τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν, μεγαλοποιεῖν δυνάμεθα. Κἀνταῦθα δὲ μεριζόμενα τὰ τῶν λειτουργιῶν καθάρσεις φέρει. Καὶ οὐδὲν κωλύει, τὸ αὐτὸ θεώρημα καθαιρεῖν καὶ αὖξιν, κατὰ διάφορον λόγον· καὶ γὰρ ἡ πηλικότης οἶδεν αὖξιν τε καὶ μειοῦν. Λύει δὲ τῷ κατὰ συνδρομὴν θεωρήματι, ὅπερ καλοῦσιν ἀντιπαράστασιν. Συνκατατιθέμενος γὰρ τοῖς λεγομένοις ὑπὸ Λεπτίνου, βούλεται δῆθεν διὰ τοῦ μερισμοῦ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ λόγου λαβεῖν, εἰ καὶ μὴ φαινόμενός ἐστιν, ἀλλ' ἀληθὴς ὁ λόγος.

Εἰσὶ γὰρ δήπου παρ' ἡμῖν — Ἀλέξανδρος μὲν ἐξηγούμενός φησιν· ἔδει πανηγυριζούσης τῆς πόλεως μήτε τοὺς ξένους, μήτε τοὺς μετοίκους πορρωτάτω τῶν ἀπολαύσεων καθεστάναι. Ἐχορήγουν τοίνυν καὶ αὐτοὶ δηλονότι, καὶ ἐστίων ἀλλήλους, ἵνα μηδεὶς ἄμοιρος ᾖ κατὰ τὴν πόλιν τῆς μετουσίας τῶν ἐορτῶν. Δόξειε δ' ἂν μᾶλλον ὁ Δημοσθένης διὰ τῆς ἐπαγομένης ἐννοίας πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἀπαντῶν, ἰσχυροτέραν αὐτὴν ποιεῖν. Τί γὰρ ἕτερον εἶπε Λεπτίνης, ἢ ὅτι πολλοὶ τῶν μετοίκων καὶ τῶν πολιτῶν ἔξω λειτουργιῶν καθεστᾶσι, τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες; Οὐ μὲν οὕτως ἔχει. Ἀλλ' εἰς τὸν μερισμὸν μεταβιβάζει τὸν ἀκροατὴν, ἵνα κατ' ἑκάτερον μέρος ἡ ἀπόδειξις εὐμαθεστέρα γένηται· εἴτα καὶ διὰ τῶν μετοίκων τὴν ἐκ περιουσίας λειτουργίαν δείκνυσι. Ζητεῖ γὰρ ἡ πόλις, οὐκ εἴ τις μέτοικος χορηγήσει, ἀλλ' εἴ τις πολίτης τῇ πόλει.

Ὡν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὐρημένοις — Ὡς ἀντικαταλλαξαμένης τῆς πόλεως πρὸς τοὺς εὐεργέτας τὴν χάριν. Εὐρέσθαι γὰρ ἐστὶ τὸ λαβεῖν, ἀνθ' ὧν τις ἔδωκεν.

Τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον — Δύο διὰ τῆς ἐννοίας ταύτης ἀνύει· ἐν μὲν, ὅτι οὐδεὶς ἀτελής τῶν εἰς τὸν πόλεμον, ὥστε χρησίμους φαίνεσθαι ταύτῃ τοὺς εἰληφότας τὴν ἀτέλειαν, περὶ ὧν ὁ πολὺς Λεπτίνου λόγος· ἕτερον δέ, ἵνα μὴ τις οἴηται, τὰς λειτουργίας τὰς αὐτὰς εἶναι ταῖς εἰσφοραῖς καὶ τριηρ-

οὗς οὗτος ἔγραψε, τοὺς ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.
 16. Σκεψώμεθα δὴ, τίνας ἡμῖν εἰσποιεῖ χορηγοὺς εἰς ἐκείνας
 τὰς λειτουργίας, καὶ πόσους, ἐὰν μὴ τούτῳ προσέχωμεν,
 ἀφήσει. Οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι τριηραρχοῦντες ἀεὶ
 τῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν· οἱ δ' ἐλάττω τῶν ἱκα-
 νῶν κεκτημένοι, τὴν ἀναγκαίαν ἀτέλειαν ἔχοντες, ἔξω τοῦ
 τέλους εἰσὶ τούτου. Οὐκοῦν τούτων μὲν οὐδετέρων οὐδεὶς
 διὰ τὸν νόμον ἡμῖν προσέσται χορηγός. Ἀλλὰ, νῆ Δία,
 εἰς τὰς τῶν μετοίκων λειτουργίας εἰσποιεῖ πολλούς. Ἀλλ'
 ἐὰν δείξῃ πέντε, ἐγὼ ληρεῖν ὁμολογῶ. 17. Θήσω τοίνυν (463.)

αρχλαῖς. Τὸ δὲ ἦν οὗτος ἀφαιρεῖται τεθὲν, τοῦ βιαίου
 καὶ τῆς ἀδικίας πλείστην ἔμφασιν ἔχει. Ἀφαιρεῖται γάρ τις
 ἐκείνων, ὧν μὴ ἐστὶ κύριος, οὐ κατὰ νόμον λαμβάνων, ἀλλὰ
 πολεμίων τρόπῳ χρώμενος.

Οὐδέ, οὗς οὗτος ἔγραψε — Πρὸς σύστασιν τοῦ
 οἰκείου νόμου τοῦτό φησιν. Εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τούτους
 ἀνῆκε τῷ νόμῳ· εὐδὴλον, ὥς οὐχὶ λειτουργίαι τῶν πολεμίων
 γίνονται.

16. Οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι — Μερίσας τὰς λειτουρ-
 γίας εἷς τε τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ταύτην κατ'
 ἐρώτησιν ἐργασάμενος, ζητεῖ κατ' ἐκάτερον μέρος, πόσους
 εἰσποιεῖ Λεπτίνης, καὶ πόσους τῶν πενήτων ἀφήσιν· εἴτ' ἐπὶ
 τούτοις ἐξαίρει τοὺς πάνυ πλουσιωτάτους, ὥς εἰς τὰς τριηρ-
 αρχίας νενεμημένους· οὐκοῦν τὸ μέσον ὑφαιρεθήσεται, τῶν
 πλουσίων ὑψηρημένων. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐξελέγχει τοῦ νόμου τὸ
 πρῶτον νόημα, ἐν ᾧ τὸ μέγιστον τῆς ὅλης νομοθεσίας. Λέ-
 γοντος γὰρ τοῦ Λεπτίνου, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι
 λειτουργῶσιν, αὐτὸς ἀφαιρεῖται τοὺς πλουσιωτάτους, νέ-
 μων ταῖς τριηραρχίαις· ὥστε εὐθὺς ἀλίσκεσθαι ψευδῇ τὸν Λε-
 πτίνην. Ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπαντῶν τῷ νόμῳ, ὅπως ἂν οἱ
 πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, λέγει. Δείκνυσι δὲ ἡ πολι-
 τεῖα ψεῦδος ὅν, τὸ τοὺς πλουσιωτάτους λειτουργεῖν, νέμουσα
 ταῖς τριηραρχίαις αὐτούς· ὥστε πῶς ἂν οἱ πλουσιώτατοι λει-
 τουργήσαιεν; Ἡ λύσις δὲ τῆς ἀντιθέσεως κατὰ μείωσιν γέγονε,
 διὰ τὸ μὴ ἔχειν μὲν τὸν ῥήτορα ἀνατρεπτικὴν ἀντιλογίαν, βιά-
 ξεσθαι δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων εἰς τοῦτο καταφέ-
 ρεσθαι. Εἴτα καὶ τὴν βλάβην εὐθὺς τῇ λύσει συνάπτει, προσ-
 δείς, τοὺς ἀπαντας ἀπίστους πρὸς αὐτοὺς μέλλοντας γίνεσθαι.
17. Θήσω τοίνυν ἐγὼ — Μετὰ τὴν ἀναίρεσιν συνδρομή. Ἐκ
 περιουσίας γὰρ ταῦτα λέγει λοιπόν.

ἐγὼ μὴ τοιοῦτον εἶναι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τῶν μετοίκων πλειονας ἢ τοσοῦτους, ἐὰν ὁ νόμος τεθῇ, τοὺς αἰεὶ λειτουργοῦντας ἔσεσθαι, καὶ τῶν πολιτῶν μηδένα ἐκ τριηραρχίας ὑπάρξειν ἀτελεῖ. Σκεψώμεθα δὴ, τί τοῦτ' ἔσται τῇ πόλει, ἐὰν ἅπαντες οὗτοι λειτουργῶσι. Φανήσεται γὰρ οὐδέ, πολλοῦ δεῖ, τῆς γενησομένης ἄξιον αἰσχύνης. Ὁρᾶτε δὲ οὕτως. Εἰσὶ τῶν ξένων ἀτελεῖς, δέκα θήσω· (καὶ, μὴ τοὺς θεοὺς, ὅπερ εἶπον ἀρτίως, οὐκ οἶμαι πέντε εἶναι·) καὶ μὴν τῶν γε πολιτῶν οὐκ εἰσὶ πέντε ἢ ἕξ· οὐκοῦν ἀμφοτέρων ἐκκαίδεκα. Ποιήσωμεν αὐτοὺς εἴκοσιν· εἰ δὲ βούλεσθε, τριάκοντα.

18. Πόσοι δή ποτ' εἰσὶν οἱ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς ἐγκυκλίους λειτουργίας λειτουργοῦντες ἡμῖν, χορηγοὶ καὶ γυμνασάρχαι καὶ ἐστιάτορες; Ἐξήκοντα ἴσως, ἢ μικρῷ πλείους σύμπαντες οὗτοι. Ἵνα οὖν τριάκοντα ἄνθρωποι ἢ πλείους παρὰ πάντα τὸν χρόνον λειτουργήσωσιν ἡμῖν, τοὺς ἅπαντας ἀπίστως πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαδῶμεν; Ἀλλ' ἴσμεν ἐκεῖνο δήπου, ὅτι λειτουργήσουσι μὲν, ἅνπερ ἡ πόλις ᾗ, πολλοί, καὶ οὐκ ἐπιλείψουσιν· εὖ δὲ ποιεῖν ἡμᾶς οὐδεὶς ἐδελήσει, τοὺς πρότερον ποιήσαντας ἐὰν ἡδίκημένους ἴδῃ. 19. Εἶεν! Εἰ δὲ

Φανήσεται γὰρ οὐδέ, πολλοῦ δεῖ — Ἀντὶ τοῦ, οὐδὲ αὐτῆς τῆς αἰσχύνης ἄξιον· οἷον, οὐδὲ ἰσόρροπον τῆς αἰσχύνης, ἀλλ' ἔλαττον κέρδος· ὥστε Λεπτίνης εἰς δόξαν ζημιῶν, οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ πονηρεύεται.

18. Ἵνα οὖν τριάκοντα ἄνθρωποι — Οὐ λέγει τῶν τριάκοντα πλείους· ἀλλ' ἐὰν πολλοὺς δῶμεν, ἔσομένους τριάκοντα.

Ἄνπερ ἡ πόλις ᾗ, πολλοί — Πολὺ τῷ φιλοπόλιδι, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς εὐνοίας ἡθος. Οὐ γὰρ ἡ δεξιὰ τύχη τῆς πόλεως σπάνιν ἐάσει γενέσθαι λειτουργιῶν, σωζομένης τῆς πόλεως.

19. Εἶεν! εἰ δὲ δὴ — Ἄλλος τρόπος λύσεως ἐντεῦθεν, ὅτι βέλτιον εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς λειτουργίας. Καὶ τῷ καθ' ὑπόθεσιν κέχρηται σχήματι, ἵν' ἐκ περιουσίας καὶ τούτῳ χρώμενος φαίνεται. Εἶτα συνάπτει πάλιν τῷ κατὰ μείωσιν συγκριτικῷ· ἀντεξετάζει γὰρ τὸ κατὰ συντέλειαν τοῦτο τοῖς ἐπαγγέλμασιν.

Εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν — Ἄλλος τρόπος τὴν ἐνδειαν διορδοῦμενος κατὰ μετάληψιν· ὥς ἐν ταῖς τριηραρχίαις, ποιῆσαι καὶ ταῖς χορηγίαις· καὶ τῇ παραδέσει τὸ βέλτιον εὕρισκει. Βέλτιον γὰρ τοῦτό φησιν, ὅτι τῇ βραχύτητι τὴν αἰσθησιν ὑποκλέπτει.

δὴ τὰ μάλιστα ἐπέλιπον οἱ χορηγεῖν οἷοι τε, πρὸς Διός, πότερον κρεῖττον ἦν εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς χορηγίας, ὥσπερ τὰς τριηραρχίας, ἢ τοὺς εὐεργέτας ἀφελέσθαι τὰ δοθέντα; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. Νῦν μὲν γε, τὸν χρόνον ὃν ἂν τούτων ἕκαστος λειτουργῇ, δίδωσι τὴν ἀνάπαισιν αὐτοῖς μόνον, μετὰ ταῦτα δὲ οὐδὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτῶν ἀναλώσει· τότε δ' ἂν, μικρὰς συντελείας ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ἑκάστῳ γιγνομένης, οὐδὲν ἔπασχε δεινὸν οὐδεὶς, (464.) οὐδ' εἰ πάνυ μικρὰ κεκτημένος ἦν. 20. Οὕτω τοίνυν τινές, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! σφόδρα ἔχουσιν ἀλογίστως, ὥστε ἐπιχειροῦσι λέγειν, πρὸς μὲν ταῦτα οὐδέν, ἄλλα δὲ τοιαδί· ὥς ἄρα δεινόν, εἰ ἐν κοινῷ μὲν μηδοτιοῦν ὑπάρξει τῇ πόλει, ἰδίᾳ δὲ τινες πλουτήσουσιν, ἀτελείας ἐπειλημμένοι. Ἔστι δὲ ταῦτα ἅμα ἀμφότερα οὐχὶ δίκαιον λέγειν. Εἰ μὲν γάρ τις ἔχει πολλά, μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ δήπου τούτῳ βασκαίνειν· εἰ δ' ὑψηρημένον φήσουσιν, ἢ τινὰ ἄλλον, οὐχ ὃν προσήκει, τρόπον κεκτηῖσθαι, εἰσὶ νόμοι, καδ' οὓς προσήκει κολάζειν. Ὅτε δὲ τοῦτο μὴ ποιοῦσιν, οὐδὲ τὸν λόγον αὐτοῖς τοῦτον λεκτέον. 21. Καὶ μὲν περὶ τοῦ γε

20. Οὕτω τοίνυν τινές — Ἐπαινον ἔχει τῶν ἰδίων πιστεων, ὥς οὐδεὶς ἀναιρεῖν αὐτὰς ἰσχύει. Μάχεται δὲ ἑτέρα τινὲ ἀντιθέσει, ὥς ἄρα πλουτοῦσιν τινες, ἀτελείας ἐπειλημμένοι, ἢ δικαίως ἢ ἀδίκως· ἦν λύει κατ' ἅμφω, φιλανθρωπῶς καὶ δικαίως. Εἰ μὲν ἀδίκως καὶ κλέψαντες ἔχουσιν, ἔδει κατηγορεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν παρανομήσαντες, συκοφαντεῖς, τὴν μέμψιν ποιούμενος. Εἴτα, ὥς οὐδ' ἔσονται εὐπορώτεροι, δείκνυσιν, ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως· τοῦτο γὰρ ἦν ἄλλο τῆς ἀντιθέσεως μέρος.

Ἰδίᾳ δὲ τινες πλουτήσουσιν — Καὶ τοῦτο πάλιν μερίζει. Ἰδίᾳ πλουτοῦσι γάρ· πῶς; πότερον ὑψηρημένοι τὰ τῆς πόλεως, ἢ ἀδικοῦντες οὐδένα; εἰ μὲν ὑψηρημένοι, κατηγορεῖν καὶ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ· (καὶ γίνεται ἡ λύσις τούτου μεταληπτική·) εἰ δὲ οὐδὲν ἀδικοῦντες, οὐ χρὴ βασκαίνειν.

21. Καὶ μὲν περὶ τοῦ γε μὴ εἶναι χρήματα — Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος μεταβαίνει τῆς ἀντιθέσεως, καὶ λύει τοῦτο κατὰ τρόπον διαφοράν. Οὐ γὰρ ἐξ ὧν ἂν τις λειτουργήσκειν, αἱ προσόδοι τῆς πόλεως αὖξονται, φησὶν, ἀλλ' ἑτέρωθεν ἔχει ταύτας ἢ πόλις. Εἴτα εὐθὺς πάλιν μεταβαίνει ἐφ' ἑτέραν λύσιν· (ἔστι δὲ καὶ αὕτη κατὰ σύγκρισιν·) πότερον εὐδοξίαν αἰροῦνται μᾶλλον ἢ χρήματα; Λέγει δὲ τοῦτο πρὸς

μὴ εἶναι χρήματα κοινὰ τῇ πόλει, ἐκεῖνο ὑμᾶς δεῖ σκοπεῖν, ὅτι οὐδὲν ἔσσεσθε εὐπορώτεροι, τὰς ἀτελείας ἐὰν ἀφέλῃσθε. Οὐ γὰρ κοινωνεῖ ταῖς δημοσίαις προσόδοις καὶ περιουσίαις ταῦτα τὰναλώματα οὐδέν. Χωρὶς δὲ τούτων, νυνὶ τῇ πόλει δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντων, πλούτου τε καὶ τοῦ πρὸς ἅπαντας πιστεύεσθαι, μεῖζόν ἐστι τὸ τῆς πίστεως ὑπάρχον ἡμῖν. Εἰ δέ τις οἶεται δεῖν, ὅτι χρήματα οὐκ ἔχομεν, μηδὲ δόξαν ἔχειν ἡμᾶς χρηστήν, οὐ καλῶς φρονεῖ. Ἐγὼ μὲν γὰρ εὐχομαι τοῖς θεοῖς, μάλιστα μὲν ἡμῖν καὶ χρήματα πολλὰ γενέσθαι· εἰ δὲ μὴ, τό γε πιστοῖς εἶναι καὶ βεβαίοις δοκεῖν διαμένειν. 22. Φέρε δὴ, καὶ τὰς εὐπορίας, ἃς ἀναπαυο-

Δῆμον φιλότιμον καὶ πατρίου μεγαλοφροσύνης γέμοντα. Ὁ γὰρ ἀντιδεῖναι ἰσχυρότατον πρὸς τοὺς Λεπτίνου λόγους ἔχει, τοῦτό ἐστι τὸ τῆς εὐδοξίας, διὰ τὸ ἦθος τῶν ἀκουόντων.

Χωρὶς δὲ τούτων, νυνὶ τῇ πόλει δυοῖν — Σύνηδες καὶ τούτῳ τὸν πλοῦτον ἀγαθὸν καλεῖν, καὶ Ἰσοκράτει, καὶ τοῖς παλαιοτάτοις. Συγκρίνει δὲ τὸν πλοῦτον πρὸς εὐνοίαν. Αἱ δὲ συγκρίσεις ἐξ ὁμογενῶν γίνονται· ἐὰν δέ τις ποτε πολέμου καὶ εἰρήνης, ἢ κακῶν καὶ ἀγαθῶν, ἑτερογενῶν ὄντων, δόξῃ ἀντεξετάσεις ποιεῖσθαι, οὐ φήσομεν εἶναι σύγκρισιν τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἀντεξέτασιν μόνον. Ἐχουσι μὲν γὰρ αἱ συγκρίσεις καὶ ἀντεξετάσεις· οὐ μὲν αἱ ἀντεξετάσεις πανταχοῦ εἰσὶ συγκρίσεις. Ἐνταῦθα δὲ σύγκρισιν εἶναι φήσομεν τὸ γινόμενον, διὰ τὸ ὁμογενῆ τυγχάνειν ἀμφοτέρω. Συγκρίνει δὲ τῷ πλούτῳ τὴν δόξαν, πρὸς φιλότιμον Δῆμον διαλεγόμενος· καὶ κρεῖττον δείκνυσι τὸ θαυμάζεσθαι. Ἐχει δὲ τινα καὶ κατὰ τὴν λέξιν ἀσάφειαν. Οὐ γὰρ λέγει, ὅτι τῇ πόλει πρόξεστι δύο, καὶ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ θαυμάζεσθαι· ἀλλὰ, δυοῖν ὄντων ἀγαθοῖν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τῇ πόλει τὸ κρεῖττον ὑπάρχει.

Εἰ δέ τις οἶεται δεῖν — Τοῦτο εἰς Λεπτίνην ἀπερῶριψεν, ἡθικῶς μὲν, οὐ μὲν πόρρω καὶ τὸ πικρὸν ἐνδείξασθαι. Διαβάλλει γὰρ τὸν οὕτω διακείμενον, ὥστε τοιαῦτα ἄτοπα λέγει· δι' ἑνὸς προσώπου παιδεύων τοὺς ἅπαντας. Καίτοι τὸ ἐξῆς ἡθικώτερόν ἐστι τό· ἐγὼ μὲν γὰρ εὐχομαι τοῖς θεοῖς.

22. Φέρε δὴ, καὶ τὰς εὐπορίας — Ἦκεὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως. Εὐποροῦσιν τινες· οὐκοῦν ὑπὲρ τῆς πόλεως τὸν πλοῦτον συλλέγουσιν ἔν τε ταῖς ἱερομηνίαις καὶ ταῖς πανηγύρεσιν. Εἴτ' ἐπιτίθουσιν, ὅτι ἅπαντες εἰσφέρουσιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τὴν ἀτέλειαν εἰληφόρες· ἐξ οὗ καὶ ἡ σύγ-

μένους τινὰς εὐπορήσειν οὗτοι φήσουσιν, εἰς μέσον ὑμῖν γυγνομένας δείξω. Ἵστε γὰρ δήπου τοῦδ', ὅτι τῶν τριηραρχιῶν οὐδεὶς ἔστ' ἀτελής, οὐδὲ τῶν εἰσφορῶν τῶν εἰς (465.) τὸν πόλεμον. Οὐκοῦν ὁ πολλὰ κεκτημένος οὗτος, ὅστις ἂν ᾗ, πολλὰ εἰς ταῦτα συντελεῖ, πᾶσα ἀνάγκη. Καὶ μὴν ὅτι δεῖ τὴν εὐπορίαν εἰς ταῦτα ὑπάρχειν πλείστην τῇ πόλει, πάντες ἂν ὁμολογήσειαν. Παρὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας μικρὸν ἡμέρας μέρος ἢ χάρις τοῖς δεωμένοις ἡμῶν ἐστί· παρὰ δὲ τὰς τῶν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῶν ἀφθονίας πάντα τὸν χρόνον ἢ σωτηρία πάσῃ τῇ πόλει.

23. Ὡςδ', ὅσον ἐνθάδε ἀφίετε, ἐκεῖ κομίζεσθε· καὶ δίδοτε ἐν τιμῆς μέρει ταῦτα, ἃ καὶ μὴ λαβοῦσιν ἐστὶν ἔχειν τοῖς τοῦ τριηραρχεῖν ἄξια κεκτημένοις. Ἀλλὰ μὴν, ὅτι τῶν τριηραρχιῶν οὐδεὶς ἔστ' ἀτελής, οἶμαι μὲν ὑμᾶς εἰδέναι πάντας· ὅμως δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνώσεται. Λάβε τὸν περὶ τῶν τριηραρχιῶν νόμον, καὶ λέγε τοῦτο αὐτοῖς. Λέγε!

κρίσις αὐτῷ συναύξεται, καὶ τὸ τῇ πόλει τὸν πλοῦτον συλλέγεσθαι δείκνυται. Εἴτα παρέχεται νόμον, καὶ σοφίζεται περὶ αὐτόν. Δύο γὰρ προτείνας, τὸ μὲν ἕτερον ἀποδείκνυσι, τὸ δ' ἕτερον συλλογίζεται. Ὅτι μὲν γὰρ τριηραρχίας οὐδεὶς ἀτελής, συνομολογεῖται διὰ τοῦ νόμου· ὅτι δὲ καὶ εἰσφέρειν εἰώδασιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες, συλλογίζεται ὡς ἐν εἴδει τῆς τοῦ συλλογισμοῦ μεταστάσεως. Τὸ γὰρ μὴ γεγραμμένον εἰς αὐτόν, τῷ ἐγγράφῳ συλλογίζεται, οὐδαμοῦ τοῦτο προσθέντος τοῦ νόμου. Τὴν δὲ πίστιν τοῦ λόγου προύδηκε πρὸ τῆς ἐννοίας, εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀκουόντων αὐτὴν ἀναγαγών. Τί γὰρ φησιν; Ἵστε δήπου τοῦδ', ὅτι τῶν τριηραρχιῶν καὶ ἐξῆς, ὡς τῆς μαρτυρίας ἀρκούσης αὐτῷ. Παρὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας καὶ χάριν ὁμολογεῖν πειράται τοῖς πλουτοῦσι, τῇ παραδέσει τῶν καιρῶν τὴν προσδήκην ἐπινοῶν. Ἄν εὐρεθῇ, φησί, χορηγός, ψυχαγωγεῖ τοὺς δεωμένους ὑμᾶς ἐν βραχεῖ μορίῳ τῆς ἡμέρας· ἐν δὲ ταῖς τριηραρχίαις ἀντὶ τῆς ἡδονῆς ἢ σωτηρίας, καὶ οὐ κατὰ μικρὸν μέρος, ἀλλ' ὅλον τὸν χρόνον· καὶ οὐκ ὀλίγοις ὑμῶν, τοῖς ἐν τῷ δεάτρῳ φανεῖσιν, ἀλλ' ὅλη τῇ πόλει.

23. Καὶ δίδοτε ἐν μέρει τιμῆς — Τί κομπάζεις, φησὶν, ὡς ἐν ταῖς δωρεαῖς τοὺς εὖ ποιοῦντας νικῶν; Ματαίαν χαρίζῃ τιμὴν· φιλότιμος εἰ κενῶς· καὶ μὴ δῶς, αὐτὸς ἔχω τριηραρχῶν τῆς χορηγίας ἀτέλειαν.

N O M O Σ.

ΑΤΕΛΗ ΔΕ ΜΗΔΕΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΡΙΗΡΑΡΧΙΑΣ, ΠΛΗΝ
ΤΩΝ ΕΝΝΕΑ ΑΡΧΟΝΤΩΝ.

24. Ὅρατε, ὡς σαφῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μηδένα εἶναι τριηραρχίας ἀτελῆ, διείρηκεν ὁ νόμος, πλὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων. Οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκτιημένοι τοῦ τριηραρχίας ἄξια ἔχειν, ἐν ταῖς εἰσφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον· οἱ δ' ἐφικνούμενοι τοῦ τριηραρχεῖν, εἰς ἀμφοτέρα ὑμῖν ὑπάρξουσιν χρήσιμοι, καὶ τριηραρχεῖν καὶ εἰσφέρειν.

24. Ὅρατε, ὡς σαφῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Ἀναγινώσκει τὸν νόμον· διὸ εἶρηκεν, ὡς οὐδεὶς τῶν πλουσίων τριηραρχίας ἀτελῆς· ἵνα γένηται φανερόν, ὡς οἱ πλουτοῦντες ἐκ τῶν ἀτελειῶν ἐποιοῦν συντελείας ἐν τοῖς πολέμοις· τριηραρχοῦντες δὲ οὐκέτι χορηγοῦσιν, οὐ γὰρ ἀμφοτέρα δύνανται.

Τίνα οὖν ῥαστώνην τοῖς πολλοῖς — Ὅτε ἐδάῳρησε τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς εἰρημένοις, τότε πρὸς τὸν Λεπτίνην ἐλεγκτικῶς διαλέγεται. Καὶ περὶ τίνος; Περὶ τοῦ μὴ τοὺς πένητας ἀνάπαυλαν ἔχειν· ἵν' ὁ ἐλεγκτικὸς λόγος ἐπὶ τῶν πενήτων γενόμενος μᾶλλον ἀληθεύοντα δείξῃ τοῦτον, ψευδόμενον δὲ τὸν Λεπτίνην ἀπελέγῃ. Ἐνδείκνυται γὰρ διὰ τοῦ· τίνα γὰρ ῥαστώνην καὶ ἐξῆς, ὅτι τοὺς πολλοὺς ἀπατᾷς, ῥήμασι μόνοις τὴν ἀνάπαυλαν αὐτοῖς χαριζόμενος, ἕτερον ἀνδ' ἑτέρου ποιῶν. Ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης φησὶν· ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν· ὁ δὲ Δημοσθένης, ὡς ἀνελὲ λέγοντος Λεπτίνου, ὅτι τοὺς πένητας ἀφίημι, οὕτω τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν μάχην ποιεῖται. Ἐξαπατᾷς, φησί, τὸν Δῆμον, καὶ λόγους ἐπαγγέλλῃ μόνον τοῖς πένησι, κέρδος οὐδὲν περιποιῶν τοῖς πολλοῖς. Δοκεῖ δὲ διασύρειν καὶ εἰς ταπεινότητα κατάγειν τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου δεικνύμενον.

Μιᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν ἓνα χορηγόν — Τοῦτο ὡς ἀσαφές δῆθεν ζητεῖται, καὶ ἐξηγήσαντό τινες, ὡς ἐν τοῖς Θαργηλίοις δυοῖν φυλαῖν εἰς μόνος καδίστατο χορηγός· τοῖς δὲ μεγάλοις Διονυσίοις, Ἀνδεστηριῶνος μηνός, πλείονος αὐτῷ γενομένης τῆς δαπάνης, εἰς χορηγὸς ἐκάστης φυλῆς καδίστατο. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σοφιστικῶς εἰρησδαὶ σχήματι Θουκυδιδεῖ. Εἶπε γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Ἱστοριῶν· τὴν τε γὰρ Ποτίδαιαν δίδραχμοι ὀπλίται ἐφρούρουν· ἑαυτῷ γὰρ καὶ τῷ ὑπηρέτῃ μισθὸν δραχμὴν ἐλάμβανε. Καὶ λείπει ἢ πρὸς πρόδεσις, ἵν' ἢ, πρὸς δραχμὴν ἐλάμβανεν. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἰρησδαὶ

Τίνα οὖν ῥασιώνην τοῖς πολλοῖς ὁ σὸς, ὦ Λεπτίνη, ποιήσει νόμος, εἰ μιᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν ἓνα χορηγὸν καθίστησιν, ὃς ἀνδ' ἐνὸς ἄλλου τοῦδ' ἀπαξ ποιήσας ἀπαλλάσσεται; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· τῆς δέ γε αἰσχύνης ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν (466.) πόλιν καὶ τῆς ἀπιστίας. Οὐκοῦν, ὅτε πολλῷ μείζονα βλάπτει τῶν ὠφελειῶν, ὧν ἔχει, προσήκει λελύσθαι παρὰ τοῖςδε αὐτόν; ἐγὼ γ' ἂν φαίην.

25. Ἐτι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί! διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ διαρρήδην αὐτοῦ, μηδένα μήτε τῶν πολιτῶν,

χρή· Εἰ μιᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν πρὸς ἓνα χορηγὸν καθίστησι. Τίνος δ' ἔνεκα οὕτως συνέστειλεν; Ἴνα μηδὲ φαίνεται πολλῶν χορηγίαν εὐρίσκων Λεπτίνης.

Ὅς ἀνδ' ἐνὸς ἄλλου τοῦδ' ἀπαξ — Ὁ γὰρ ἀπαξ χορηγήσας δηλαδὴ ἀπηλλάγη τοῦ χορηγεῖν. Ἔστι δὲ ἄλλο μὲν χορηγία, ἄλλο δὲ εἰσφορὰ, καὶ τριηραρχία. Τριηραρχος μὲν γάρ ἐστιν ὁ ναῦν παρεχόμενος πολεμικὴν, καὶ σκευὴ τῇ νηϊ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Χορηγὸς δέ, ὁ τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Παναθηναίοις τῷ χορῷ τὴν τροφὴν παρέχων, καὶ στεφάνους, καὶ κόσμον, καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανήγυριν. Ἔστιάτωρ δέ, ὁ τὴν φυλὴν εἰς δεῖπνον καλῶν. Γυμνασίαρχος δέ, ὁ παρέχων τοῦλαιον τοῖς γυμναζομένοις· (γυμνάσιον γὰρ τὴν παλαίστραν ἐκάλουν·) καὶ κρατῆρας ἐπίμπλασαν τοῖς βουλομένοις δημοσίᾳ χρίεσθαι. Εἰσφέρειν δὲ λέγουσιν εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν ἔρανον διδῶ τις τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος παραταττομένοις. Αὗται ἦσαν παρ' αὐτοῖς αἱ λειτουργίαι· αἱ μὲν, πρὸς εἰρήνην· αἱ δέ, πρὸς πόλεμον.

Τῆς δέ γε αἰσχύνης — Ὅτε τοίνυν τὸ μὲν χρήσιμον ἄπεστι, πληροῖς δὲ τῶν αἰσχίστων τὴν πόλιν, ἄφες! Λυθῆτω δ᾿αὖτις ὁ νόμος τῇ τῶν καθημένων ψήφῳ! Καὶ σοὶ μὲν μέτεστι τῆς αἰτίας, ὁ Δῆμος δὲ τῆς βλασφημίας ἐλεύθερος. Οὐκ ἀφίσταται δὲ τῆς ἐννοίας, πῇ μὲν τὸ ἐνδοξον κατασκευάζων, πῇ δὲ τοῦναντίον· ἐν ᾧ καὶ πλείοσι κέχρηται, ὥς ἐν καταφορᾷ, τοῖς ὀνόμασιν, αἰσχύνην καὶ ἀπιστίαν λέγων καὶ ἄδοξίαν.

25. Ἐτι δέ, ὦ ἄνδρες — Τοῦτό τινες οἴονται τοῦ νομίμου κεφαλαίου· μᾶλλον δὲ ἀποφαίνειν ὁ ῥήτωρ πειρᾶται, πολλὴν ἐσομένην σιτόδειαν καὶ βλάβην, ἐκ τῆς ἀσαφείας τὸ ἀποβαῖνον πολυπραγμονῶν. Αἰεὶ γὰρ ὁ ῥήτωρ τὸ δοκοῦν ἀσαφὲς ἐπὶ τὸ συμφέρον ἀνάγει, τὴν ἀπ' αὐτοῦ βλάβην δηλῶν.

Μήτε τῶν ἰσοτελῶν, μήτε τῶν ξένων — Ἰσοτελεῖς μὲν λέγει τοὺς ξένους, τοὺς τετυχηκότας τῆς ἴσης τιμῆς

μήτε τῶν ἰσοτελῶν, μήτε τῶν ξένων εἶναι ἀτελεῖ·
μὴ διηρῆσθαι δέ, ὅτου ἀτελεῖ, χορηγίας, ἢ τίνος ἄλλου
τέλους, ἀλλ' ἀπλῶς ἀτελεῖ μηδένα, πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρ-
μοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· καὶ ἐν μὲν τῷ μηδένα
πάντας περιλαμβάνειν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ τῷ τῶν ξένων
μὴ διορίζειν τῶν οἰκούντων Ἀθηνησιν· ἀφαιρεῖται καὶ Λεύ-
κωνα, τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τὴν

τοῖς πολίταις. Τέλος γὰρ καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων τιμὴν ὀνομά-
ζουσιν, ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης λέγει, Λακεδαιμονίων καταλέ-
γων τὰ τέλη, τοὺς ἄρχοντας ὀνομάζων αὐτῶν. Ξένους δὲ λέ-
γει τοὺς οὐκ ἐγχωρίους. Διὰ μὲν οὖν τῶν προειρημένων ἐπι-
χειρημάτων κατεσκεύασεν, ὅτι οὐδὲν ὄφελος παραγίνεται τῇ
πόλει, κειμένου τοῦ νόμου· διὰ δὲ τοῦ παρόντος ἐπιχει-
ρήματος, ὅτι καὶ βλάπτεται ἡ πόλις. Τί γὰρ ἂν καὶ γένοιτο
μεῖζον βλάβος σιτοδείας; περὶ ἧς ὁ παρὼν αὐτῷ κεκίνηται
λόγος.

Μὴ διηρῆσθαι δέ, ὅτου ἀτελεῖ — Τῷ ἐλλείποντι
κέχρηται, μὴ διηρῆσθαι λέγων, τὸ ἀδιάκριτον τῆς λέξεως
ἐπισημαινόμενος. Πολλὰ δ' ἐπισημαίνεται, ὥς παραλελειμ-
μένα, καὶ ἀορίστως εἰρημένα τῷ νομοθέτῃ. Πρῶτον δὲ ἐκεῖνο,
ὅτι τῶν ξένων εἰπὼν οὐ δεδήλωκε, πότερον τῶν οἰκούντων
Ἀθηνησιν, ἢ περὶ τῶν ἀλλαχόθι· δεύτερον δέ, ὅτου ἀτελεῖ.
Οὐ γὰρ εἶπε τὸ εἶδος τῆς ἀτελείας, πότερον τῆς χορηγίας ἢ
ἄλλου τινὸς τέλους λέγων, κἀνταῦθα τὰς καταβολὰς, καὶ
τελωνείας, τὰς παρὰ τῶν ἐμπορίων· καὶ τό, εἰς ὅπερ αὐτὸν
δεῖ συντελεῖν χορηγοῦντα τῇ πόλει, ὥστε καὶ περὶ τὸ τέλος
εἶναι τὴν ἀσάφειαν. Πῇ μὲν γὰρ λέγεται ἡ τελωνεία· πῇ δὲ
καὶ τὸ λειτουργεῖν τῇ πόλει. Ἐπεὶ οὖν συνέβαινε τὸν Λεύκωνα
εἶναι ἀτελεῖ, πῇ μὲν διατιθέμενον πυρὸν ἐν τῷ Πειραιεῖ,
πῇ δὲ αὐτὸν μὴ χορηγεῖν, ξένον ὄντα· αἰτιᾶται ὥς διδόν-
τος τοῦ νόμου, κατὰ τὴν ἀσάφειαν ταύτην, καιρὸν τῷ
βουλομένῳ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν Λεύκωνα, καὶ μὴν καὶ
ἐπηρεάζειν εἰς τελωνείαν. Ὅθεν καὶ ζητεῖ, κατὰ ποῖον τέλος
ὁ Λεπτίνης λέγει, πότερον κατὰ τὸ μηδένα ἀτελεῖ τῶν χορη-
γιῶν τυγχάνειν, ἢ κατὰ τὸ μὴ δεῖν αὐτὸν τελωνεῖσθαι· κα-
τακλείων εἰς τὸ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τελωνεῖν, καὶ καλεῖν
εἰς χορηγίαν τὸν Λεύκωνα. Ἐχρήσατο δὲ καὶ τοῖς τρισὶν ὀνό-
μασι, τῷ τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν ἰσοτελῶν καὶ τῶν ξένων,
τῷ τὸν Λεύκωνα τῶν τριῶν μετέχειν δύνασθαι· πολίτης μὲν
γὰρ ἐστὶ τῇ ποιήσει, ἰσοτελεῖς δὲ τῇ τιμῇ, ξένος δὲ τῷ
μήτε γένει μήτε φύσει πολίτης εἶναι. Λυπεῖ δὲ τούτῳ τῷ
Dem. Leptin.

δωρεάν, ἣν ὑμεῖς ἔδοτε αὐτοῖς. Ἔστι γὰρ γένει μὲν δήπου ὁ Λεύκων ξένος, τῇ δὲ παρ' ὑμῶν ποιήσῃ πολίτης· κατ' οὐδέτερον δ' αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔστ' ἔχειν ἐκ τούτου τοῦ νόμου. Καίτοι τῶν μὲν ἄλλων εὐεργετῶν χρόνον τινὰ ἕκαστος ὑμῖν χρήσιμον ἑαυτὸν παρέσχε· οὗτος δ', ἂν σκοπῇτε, φανήσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν· καὶ ταῦτα, ὧν μάλιστα ἡμῶν ἡ πόλις δεῖται. 26. Ἴστε γὰρ δήπου τοῦδ', ὅτι

μέρει σφόδρα· τί γὰρ ἂν γένοιτο μεῖζον ταραχῆς αἴτιον τῇ πόλει, τῆς σπάνεως καὶ τῆς σιτοδείας; Ὅθεν καὶ εἰς τὸ τῆς βλάβης μέρος τοῦτο ἐξετάζει τὸ ἐπιχείρημα. Ἵνα δὲ καὶ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός, μέλλοντος ἀποστρεῖν τὸν πυρὸν, τῇ πόλει δίδωσι τὴν αἰτίαν καὶ ἀνάγκην τοῦ συμβησομένου περὶ τὴν πόλιν· εἴτα ποιεῖ πρεσβευόμενον καὶ μεμφόμενον καὶ ὀνειδίζοντα· εἴτα ἐπὶ τούτοις ἀφαιρούμενον μολὶς τὴν ἀτέλειαν, ὥστε μηκέτι εἶναι τοῦ Λεύκωνος, ἀλλὰ τοῦ Δήμου τὴν κατηγορίαν.

Λεύκωνα, τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου — Ὁρᾶς, ὅσῃν καὶ τὴν ἔμφασιν συνεισήνεγκεν; εἴτα προσθεῖς καὶ τὸ Βοσπόρου, μονοноῦ βλέπειν αὐτοὺς ἐποίησε τοῦ σίτου τὰς ὀλκάδας μεστάς· ὥστε λιμοῦ παραίτιος ὁ Λεπτίνης γενήσεται, δι' ὧν ἀφαιρεῖται τῆς ἀτελείας τὸν ἄνθρωπον.

Κατ' οὐδέτερον δ' αὐτῷ — Οὔτε ὡς πολίτη, οὔτε ὡς ξένῳ· στερίσκονται γὰρ ἀμφοτέρω.

26. Ἴστε γὰρ δήπου — Αὖξει τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Λεύκωνος, ἐκ τῶν ἐναντίων τὴν σπάνιν προσφέρων. Ἐν γὰρ ταῖς ἐνδείαις καὶ τὰ μικρὰ τῶν κερδῶν μεγάλα εἶναι δοκεῖ. Ὅταν δὲ καὶ τοῦτο μέγιστον ᾗ, ποίαν λοιπὸν ὑπολείπει τοῖς ἀκούουσιν ὑπερβολήν; Εἴτα καὶ συγκρίνει τὸν ἀπὸ τοῦ Πόντου σῖτον πρὸς ἅπαντα τὸν ἀπανταχόθεν αὐτοῖς κομιζόμενον.

Οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τὸν τόπον — Ἐπειδὴ καθ' αἷρας εἶδε παραπεμπομένην τῇ θεωρήματι· (δοκεῖ γὰρ αὐτὸς μᾶλλον ὠφελεῖσθαι ὁ πέμπων τὸν σῖτον, ἢ τὴν πόλιν ὠφελεῖν)· ἀνήρηκε καὶ τοῦτο τὸ ἀντιπίπτον, καὶ ὑπετέμετο. Ὡς γὰρ τῶν ἀκούοντων λεγόντων, ὅτι διὰ τὸ πλεῖστον γίνεσθαι σῖτον ἐν τοῖς τόποις τοῦτο ποιεῖ, κατὰ συνδρομὴν ἀνήρηκε, τῷ εἰπεῖν· Οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦτον σῖτον πλεῖστον ἔχειν τοῦτο γίγνεται, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀτέλειαν ὑμῖν αὐτὸν δεδωκέναι, διὰ τὸ προτιμᾶν τῶν ἄλλων ἐμπόρων τοὺς Ἀθηναίους.

Ἐχων γὰρ ἐκεῖνος — Συλλογίζεται τὸ κέρδος τῇ ποσότητι τὴν φιλοτιμίαν ἐγείρων· ἀπὸ τοῦ συνήδους τεταγμένου τέλους τὸ κέρδος δηλών.

πλείστω τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπεισάκτω σίτῳ χρώ-
μεθα. Πρὸς τοίνυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων
ἀφικνούμενον ὁ ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος εἰσπλέων ἐστίν. Εἰκό-
τως· οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦτον σῖτον ἔχειν πλεῖ-
στον τοῦτο γίγνεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ κύριον ὄντα τὸν Λεύ-
κωνα αὐτοῦ τοῖς ἄγουσι τὸν σῖτον Ἀθήναζε ἀτέλειαν δεδωκέ-
ναι, καὶ κηρύττειν, πρώτους γεμίζεσθαι τοὺς ὡς ἡμᾶς πλέ-
οντας. Ἐχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶ τὴν ἀτέλειαν,
ἅπασι δέδωκεν ὑμῖν. Τοῦτο δὲ ἡλίκον ἐστί, θεωρήσατε. (467.)
Ἐκεῖνος πράττεται τοὺς παρ' αὐτοῦ σῖτον ἐξάγοντας τρια-
κοστήν. 27. Αἱ τοίνυν παρ' ἐκείνου δεῦρο ἀφικνούμεναι σί-
του μυριάδες περὶ τετταράκοντά εἰσι· καὶ τοῦτο ἐκ τῆς
παρὰ τοῖς σιτοφύλαξιν ἀπογραφῆς ἂν τις ἴδοι. Οὐκοῦν
παρὰ μὲν τὰς τριάκοντα μυριάδας, μυρίους δίδωσι μεδίμ-
νους ἡμῖν· παρὰ δὲ τὰς δέκα, ὡς περὶ τρις χιλίους. Το-
σούτου τοίνυν δεῖ ταύτην ἀποστερῆσαι τὴν δωρεὰν τὴν πόλιν,
ὥστε προσκατασκευάσας ἐμπόριον Θεοδοσίαν, ὃ φασὶν οἱ
πλέοντες οὐ χεῖρον εἶναι τοῦ Βοσπόρου οὐδοτιοῦν, κἀνταῦθα
δέδωκε τὴν ἀτέλειαν ἡμῖν. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλὰ
ἂν ἔχων εἰπεῖν, ὅσα εὐεργέτηκεν ὑμᾶς οὗτος ἀνὴρ, καὶ
αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι· ἀλλὰ προπέρουσι σιτοδείας παρὰ
πᾶσιν ἀνθρώποις γενομένης, οὐ μόνον ὑμῖν ἱκανὸν σῖτον

Τοῦτο δὲ ἡλίκον ἐστί — Τῇ πηλικότητι κέχρηται·
ἵνα μὴ μόνον ἀπὸ τοῦ πράγματος αὐξήσῃ, ἀλλὰ καὶ δι'
αὐτῆς τῆς ποσότητος.

27. Ἐμπόριον Θεοδοσίαν — Τὸ μὲν ὄνομα τῷ ἐμπορίῳ
ἢ ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς, ἢ ἀπὸ τῆς γαμετῆς· διαφωνεῖται γάρ. Δεί-
κνυσι δὲ καὶ οὕτω τὴν εὐνοίαν, ὅτι ἀμιλλᾶται πρὸς ἑαυτὸν ἐν
ταῖς εὐπ' οἰταῖς ὑμῶν· διὰ τοῦτο γὰρ αὖξει καὶ αὐτὸ τὸ
ἐμπόριον, ἵνα μὴ φαύλη τις ἢ προσδήκη φανῇ.

Προπέρουσι σιτοδείας — Τὴν μνήμην ἀνακαινοῖ,
τὰ ἀρχαῖα παραδραμῶν· ἔτι γὰρ ἔχουσι τῆς εὐεργεσίας τὴν
αἴσθησιν. Ἰστε γὰρ δήπου τοῦτο, φησὶν, ὅτι τῆς οἰκουμένης
ἀπάσης τῷ λιμῷ πιεσθείσης, μετέστησεν ὑμῖν τῇ εὐπορίᾳ τὴν
συμφορὰν. Τότε πρῶτον εἶδομεν σιτόδειαν ποιοῦσαν καὶ πλοῦ-
τον καὶ κόρον. Ἦκέτω Καλλισθένης, μάρτυς ἀληθῆς τῆς φιλο-
τιμίας τῆς Λεύκωνος· λεγέτω τῶν ταλάντων τὸν ἀριθμὸν ὅσον
τῇ πατρίδι προσεποίησε.

ἀπέστειλεν, ἀλλὰ τοσοῦτον, ὥστε πεντεκαίδεκα ἀργυρίου τάλαντα, ἃ Καλλισθένης διώκησε, προσπεριγενέσθαι. 28. Τί οὖν οἶεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοῦτον, τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶς γεγεννημένον, ἐὰν ἀκούσῃ νόμῳ τὴν ἀτέλειαν ὑμᾶς ἀφηρημένους αὐτόν, καὶ μηδ', ἂν μεταδόξῃ ποτέ, ψηφισαμένους ἐξεῖναι δοῦναι; Ἄρ' ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος οὗτος ἐκεῖνόν τε ἀφαιρήσεται τὴν ἀτέλειαν, κύριος ἂν γένηται, καὶ ὑμῶν τοὺς παρ' ἐκείνου σιτηγοῦντας; Οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε ὑπέιληφεν οὐδεὶς, ὥς ἐκεῖνος ὑπομενεῖ, ἑαυτῷ μὲν ἀκύρους εἶναι τὰς παρ' ὑμῶν δωρεάς, ὑμῖν δὲ μένειν τὰς παρ' ἑαυτοῦ. Οὐκοῦν πρὸς πολλοῖς, οἷς ἂν ὁ νόμος βλάβῃ ἡμᾶς φαίνεται, καὶ προσαφαιρεῖται τι τῶν ὑπαρχόντων ἤδη. Εἰδ' ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτε, εἰ χρὴ τοῦτον ἐξαλεῖψαι, καὶ (468.) οὐ πάλαι βεβούλευσθε; Ἀνάγνωδι λαβὼν αὐτοῖς τὰ ψηφίσματα αὐτά, τὰ περὶ τοῦ Λεύκωνος.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α Τ Α . . .

29. Ὡς μὲν εἰκότως καὶ δικαίως τετύχηκε τῆς παρ' ὑμῶν ἀτελείας ὁ Λεύκων, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί! Τούτων δ' ἀπάντων σιήλας ἀντιγράφους ἐστήσασθ' ὑμεῖς τε καὶ ἐκεῖνος· τὴν μὲν ἐν Βοσπόρῳ, τὴν δ'

28. Ἄν μεταδόξῃ — Εὐδιόρδωτα ποιεῖ τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πλημμελήματα· ἤμαρτεν ὁ Δῆμος, κακῶς βουλευσάμενος· ἄφες, τῇ μετανοίᾳ λύσει τὰ πταίσματα· γέγραπται δ' ἐν τούτῳ τῷ νόμῳ, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι.

Τοὺς παρ' ἐκείνου σιτηγοὺς — Συναδικεῖς, Λεπτίνῃ, τὴν πόλιν μετὰ τοῦ Λεύκωνος. Πρὸς πολλοῖς γὰρ ἄλλοις βλάπτεις καὶ εἰς δόξαν· ἡ δὲ ζημία τῶν πραγμάτων παγχάλεπος.

Εἰδ' ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτε — Αὐξήσας τὴν κατηγορίαν, ποροξύνει πρὸς τὴν ἀναίρεσιν· οὐ δεῖ περὶ τῶν ὁμολογουμένων σκοπεῖν, φθασάτω τοὺς λόγους ἢ λύσεις.

Λαβὼν αὐτοῖς τὰ ψηφίσματα — Ἵνα αἰσχυνθῶσιν ἐναντία τοῖς δεδογμένοις ποιεῖν. Εἰπὼν δὲ τὰς εὐεργεσίας ἤδη τῷ λόγῳ, βούλεται καὶ ἐγγράφως αὐτὰς ἀναγνῶναι.

29. Ὡς μὲν εἰκότως — Ὅρα, πῶς δριμύως ὥς μισθὸν κεκομισμένον δείκνυσιν· ἀνδ' ὧν γὰρ δέδωκεν, ἀντὶ τούτου μετεῖληφε· καθαιρῶν ἐν τούτῳ τὸ περὶ τούτου φρόνημα τοῦ Δήμου,

ἐν Πειραιεῖ, τὴν δ' ἐφ' Ἱερῶ. Σκοπεῖτε δὴ, πρὸς ὅσης κακίας ὑπερβολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος προάγει, ὃς ἀπιστότερον τὸν Δῆμον καδίστησιν ἐνὸς ἀνδρός! Μὴ γὰρ οἴεσθε ὑμῖν ἄλλο τι τὰς στήλας ἐστάναι ταῦτας, ἢ τούτων ἀπάντων, ὧν ἔχετε, ἢ δεδώκατε, συνθήκας· αἷς ὁ μὲν Λεύκων ἐμμένων φανεῖται, καὶ ποιεῖν ἀεί τι προθυμούμενος ὑμᾶς εὖ, ὑμεῖς δ' ἐσιώσας ἀκύρους ἔσεσθε πεποιηκότες· ὁ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν ἐστίν. Αὗται γὰρ οὕτως τοῖς βουλομένοις κατὰ τῆς πόλεως βλασφημεῖν τεκμήριον, ὡς ἀληθῆ λέγουσιν, ἐστήξουσιν. 30. Φέρε, ἐὰν δὲ δὴ πέμψας ὡς ὑμᾶς

μᾶλλον δὲ μαρτύριον μέγιστον παρεχόμενος διὰ τούτου, ὅτι μεγάλα εὐεργέτηται ὁ Δῆμος.

Ἀντιγράφους — Τὰ ἴσα ἐχούσας, καὶ τὰ αὐτὰ βοώσας.

Τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ — Διτιῶς ἐκεῖνος, ἐπειδὴ καὶ ἐν ἐμπορίοις δύο εὖ ποιεῖ· ἔπειτα τὸ αἰσχρὸν ἐπάγει κατ' ὑπερβολὴν· νενίκηται ὑφ' ἐνὸς ἀνδρός ὅλη πόλις εἰς πίστιν, ἥτις δὴ Δῆμος αὐτόχθων εἰς εὐγνωμοσύνην τοῦ Λεύκωνος.

Τὴν δ' ἐφ' Ἱερῶ — Ἱερὸν οὕτω καλούμενον, διὰ τὸ τοὺς Μινύας ἱερὸν Ἦρας ἰδρύσασθαι, τῶν ἡρώων στελλομένων ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας· τοῦτο δὲ ἐστὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ Πόντου.

Συνθήκας — Σεμνὸν τῶν συνθηκῶν τὸ ὄνομα· διὸ καὶ ὁ παραβὰς ἐπονείδιστος.

Δεινότερον τοῦ καθελεῖν — Θέλεις κυρῶσαι, Λεπτίνη, τὸν νόμον· μικρὸν ἐπίσχες, ἄφες· καθελῶ τὰς στήλας, τὸν ἔγγραφόν μου καὶ δῆλον κατήγορον. Αὗται κυροῦσι τὰς μέμψεις, βεβαιοῦσι τὰς διαβολὰς τὰς ματαίας ταυτασί, τὸν ἐπιλήσμονα τῶν εὐεργεσιῶν ἐξελέγχουσαι.

30. Φέρε, ἐὰν δὲ δὴ πέμψας — Εὐκαίρως κέχρηται τῇ πλάσει· ἐναργέστερος γὰρ ὁμοῦ καὶ ἐμψυχότερος ὁ λόγος γίνεται· χάριεν δὲ τὸ νόημα. Μόνον γὰρ οὐ διαδικασίαν πρὸς τὸν Δῆμον καδίστησιν· εὐπρόσωπος δ' οὗτος ὁ λόγος· οὐ γὰρ τῇ παρ' ἑαυτοῦ συνηγορίᾳ, τοῖς δὲ ἑαυτοῦ δικαίοις νενικηκώς ὁ Λεύκων φανεῖται.

Ὁ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφων — Ὁ τὴν ἀπόκρισιν ὑπὲρ ὑμῶν διδούς.

Ἦσαν τινες τῶν εὐρημένων — Οὐκ ἐπιλέλησται τοῦ οἰκείου θεωρήματος, ἀλλ', ἵνα δῶ τῷ οἰκείῳ νόμῳ παρ-εἰδυσιν, αὐτὸν τὸν Δῆμον ὁμολογοῦντα ποιεῖ τὴν ἀντίδесιν· νῆ Δία, ἧσαν τινες τῶν εὐρημένων, ὡς μηδενὸς ἄλλου

Λεύκων ἐρωτᾷ, τί ἔχοντες ἐγκαλέσαι, καὶ τί μεμφόμενοι, τὴν ἀτέλειαν αὐτὸν ἀφήρησδε, τί πρὸς θεῶν ἐροῦμεν; ἢ τί γράψει ποτὲ ὁ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφων; Ὅτι, νῆ Δία, ἥσάν τινες τῶν εὐρημένων ἀνάξιοι; Ἐὰν οὖν εἴπῃ πρὸς ταῦτα ἐκεῖνος· καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινὲς εἰσὶ φαῦλοι ἴσως, καὶ οὐ διὰ ταῦτ' ἐγὼ τοὺς χρηστοὺς ἀφειλόμην, ἀλλὰ τὸν Δῆμον νομίζων χρηστὸν πάντας ἔχειν ἐγὼ· οὐ δικαιότερ' ἡμῶν ἐρεῖ; ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ. Παρὰ πᾶσι γὰρ ἀνθρώποις μᾶλλον ἐστὶν ἔδος, διὰ τοὺς εὐεργέτας, καὶ ἄλλους (469.) τινὰς εὖ ποιεῖν τῶν μὴ χρηστῶν, ἢ διὰ τοὺς φαύλους, τοὺς ὁμολογουμένως ἀξίους χάριτος τὰ δοθέντα ἀφαιρεῖσθαι. 31. Καὶ μὴν οὐδ', ὅπως οὐκ ἀντιδώσει τῷ Λεύκωνί τις, ἐὰν

λυποῦντος τὴν πόλιν, ἢ τούτου· ἵνα ὁ νόμος τοῦ Δημοσθένους, μετὰ μικρὸν ἀναγινωσκόμενος, καὶ τοῦτο λύων φαίνεται.

Ἀθηναίων τινές — Ἐτέρῳ μὲν περιάπτει τὴν βλασφημίαν· οὐ μὴν οὐδὲ ἐνταῦθα ταύτην ἀκόλαστον τίθησιν, ἀλλὰ προσέθηκεν εἰς θεράπειαν, τινὰς εἰπών, ἀλλ' οὐ πάντας, καὶ ἴσως, ἵνα καὶ τῷ ἐπιρρήματι καὶ τῷ δισταγμῷ μὴ πάντως ἀποφραίνεται κατὰ τῶν πολιτῶν, ὅτι πονηροὶ τυγχάνουσι. Καλῶς δὲ ἐπιμένει τῇ ἐξεργασίᾳ τοῦ πράγματος, ἵν' ἐναργέστερος αὐτοῖς ἔλεγχος γένηται, καὶ διὰ βραχέων ἢ ἀντίθεσις ἀνηρῇσθαι δοκῇ.

Οὐ δικαιότερ' ἡμῶν ἐρεῖ — Μετὰ τῶν κατηγορημένων καὶ αὐτὸς εὐρίσκεται, καὶ συνομολογεῖ, ὅτι ἀδικεῖται, ὁ Λεύκων. Εἶτα τοῖς κοινοῖς ἔδειξι καὶ λογισμοῖς ἐπικυροῖ τὸ ἐπιχείρημα· ὥς μᾶλλον φιλοῦσιν ἅπαντες αἰδοῖ τῶν χρηστῶν φαύλους τινὰς ἀγαπᾶν, ἢ μίσει τῶν πονηρῶν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποστρέφεισθαι.

31. Καὶ μὴν οὐδ', ὅπως — Ἀχρε τούτων συμπερανάμενος τὸν λόγον τὸν περὶ τῆς τελωνείας, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ ὁμῶνμον. Ὅτι γὰρ κατὰ τὸ πρότερον μέρος τὴν τελωνεῖαν ἐξήτασεν, ἐκεῖθεν δῆλον· ἐλογίσατο γὰρ, τίνα καρποῦται τέλη ἐκ τοῦ μὴ τελωνεῖσθαι. Εἶτα ἔδειξεν αὐτοὺς ἀφαιρουμένους τὴν δωρεάν τοῦ Λεύκωνος· εἶτα τὸν Λεύκωνα λοιπὸν ἀνταφαιρούμενον. Οὐκοῦν τοῦτο περὶ τῆς τελωνείας εἴρηται. Μεταβαίνει δὲ ἐφ' ἕτερον τέλος καὶ τὴν ὁμωνυμίαν, λέγω δὲ τὸ κατὰ τὴν λειτουργίαν· καὶ τὸ ἐπιχείρημα διὰ τῆς διαβολῆς σημαίνει τὸ βούλημα. Ἄλλως· Ὡς κοινωτέρου τινὸς ἐπιχειρήματος ἀρχὴν ποιούμενος, λέγω δὴ τοῦ περὶ τῆς χορηγίας. Διὰ τί δὲ οὐκ ἐκ τοῦ προῖδήλου καὶ προφανοῦς εἰσήγαγεν, ὅτι ἀντιδώσει τις,

βούληται, δύναμαι σκοπούμενος εὔρεϊν. Χρήματα μὲν γάρ ἐστιν αἰεὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῦ· κατὰ δὲ τὸν νόμον τοῦτον, εἴ τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ, ἢ στερηθήσεται τούτων, ἢ λειτουργεῖν ἀναγκασθήσεται. Ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον ἐκείνω, ἀλλ' ὅτι τὴν δωρεὰν αὐτὸν ὑμᾶς ἀφηρηθῆναι νομιεῖ.

32. Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μὴ Λεύκων ἀδικηδῇ, μόνον δεῖ σκοπεῖν, ὥ φιλολιμίας ἔνεκα ἢ περὶ τῆς

ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου κατὰ ἀναίρεσιν; Ὅτι ἂν βουληθῇ τις ἀντιδοῦναι, οὐχ εὐρίσκω ὅπως λυθήσεται, καὶ οὐκ ἀντιδώσει. Ὅτι τὸ μὲν ἐκ τοῦ προφανοῦς λέγειν, οὐκ ἔστι πιθανόν· τὸ δὲ κατ' ἀναίρεσιν σημαίνει τὴν τοῦ φιλονεικοῦντος προαίρεσιν. Σχεδὸν γὰρ μιμεῖται τὸν τοῦ φιλονεικοῦντος τρόπον διὰ τῆς τοῦ ἐνδυμήματος μεταχειρήσεως.

Ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ — Κατὰ τὴν ἀντίδοσιν, φησὶν, ἐπιλάβηται.

Ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης — Ἀπὸ τῆς περιουσίας καὶ δυναστείας τοῦ Λεύκωνος ἀντέπεσεν· ἀλλὰ πλούσιος ὢν οὐκ αἰσθάνεται τῆς δαπάνης· ναί, ἀλλ' ἢ ἀφαιρέσεις ἐπονείδιστος.

32. Οὐ τοίνυν — Τί δήποτε, ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπὶ τὰ μείζονα τρέπων τὸν λόγον, ἐνταῦθα τουναντίον πεποίηκεν, καὶ ἀπὸ τῶν μειζόνων ἐπὶ τὰ ἐλάττονα ἦλθε; Λεκτέον, ὅτι, ὁ μᾶλλον ἐτάραττε τοὺς ἀκούοντας, τοῦτο καὶ προύταξε. Ποδεῖ γὰρ ὁ Δῆμος τὸν σῆτον, καὶ στερισκόμενος ἄχθεται. Ἀφ' οὗ οὖν ἔμελλε πείθειν μᾶλλον, τούτου τὸν φόβον προὔβαλλετο.

Εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν — Θαῦμα πολὺ τῆς εὐεργεσίας τοῦ Λεύκωνος ποιησάμενος, ἐνταῦθα καὶ οἶκτον ἐντίδῃσιν τοῦ Ἐπικέρδους, τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης τὴν πειδῶν προσαγόμενος. Ὁ γὰρ πάλαι, φησὶν, εὐημερῶν, ὁ τῶν Ἀθηναίων πόλιν εὐεργετεῖν ἀξιῶν, οὗτος νῦν ἐπίκουρον ἔχει τοῦ ζῆν τὴν ἀτέλειαν, βεβλημένος ἀπὸ τῆς τύχης. Φασὶ δὲ τοὺς παῖδας μετασιῆναι τοῦ Ἐπικέρδους ἀπὸ Κυρήνης Ἀθήναζε, καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν αὐτῷ εἰς δέον γεγονέναι τὴν ἀτέλειαν. Εἰκὸς γὰρ ἦν, αὐτοὺς καὶ εἰς λειτουργίαν κληθῆναι παρόντας.

Τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης — Ἡρώτησε τοὺς Ἀθηναίους, ὥς ποδοῦντας τὸν τοιοῦτον εὐεργέτην μαθεῖν, ἵνα θαρρόων ἀποκρίνηται. Κυρήνη δὲ πόλις ἐστὶ Λιβύης, Λακεδαιμονίων ἀποικος· Ἐπικέρδης δέ, Κυρηναῖος, εὐεργέτης τοῦ Δήμου κατὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ καιρόν. Ἰδὼν δὲ τῆς ἐπιδόσεως μικρὰν τὴν ποσότητα, ἠΰξησεν αὐτὴν πολλαχόθεν, πρῶτον μὲν τῷ συνδραμεῖν καὶ εἰπεῖν· οὐ τῷ μεγάλᾳ καὶ θαν-

δωρεᾶς σπουδῇ γένοιτ' ἄν, οὐ χρείας· ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν ὑμᾶς εὖ πράττων, εἰς δέον δὲ νῦν γέγονεν αὐτῷ τὸ παρ' ὑμῶν λαβεῖν τότε τὴν ἀτέλειαν. Τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης ὁ Κυρηναῖος, ὃς, εἰπέρ τις ἄλλος τῶν εἰληφρότων, δικαίως ἡξιώθη ταύτης τῆς τιμῆς· οὐ τῷ μεγάλα ἢ Δαυμάσια ἡλίκα δοῦναι, ἀλλὰ τῷ παρὰ τοιοῦτον καιρόν, ἐν ᾧ καὶ τῶν εὖ πεπονθότων ἔργον ἦν εὐρεῖν ἐδελοντά τινα, ᾧν εὐεργέτητο, μεμνήσθαι. 33. Οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ὡς τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ τὸ τότε αὐτῷ γραφέν, τοῖς ἀλοῦσι τότε ἐν Σικελίᾳ τῶν πολιτῶν, ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ καδεστηκόσιν ἔδωκε μνᾶς ἑκατόν· καὶ τοῦ μὴ τῷ λιμῷ πάν-

μάσια ἡλίκα δοῦναι, εἴτα τῷ καιρῷ καὶ τῇ γνώμῃ τοῦ δεδοκότος, καὶ τῇ ποιότητι τῶν πεπονθότων, καὶ τῷ φόβῳ τῶν ἀντικειμένων· καιρῷ μὲν, ὅτε ἥττητο ἡ πόλις, καὶ ἐν συμφοραῖς ἦν μεγάλαις· γνώμῃ δέ, ὅτι ἐκ προαιρέσεως καὶ ἐδελοντῆς· ποιότητι δὲ τῶν πεπονθότων, ὅτι ἐν συμφορᾷ· φόβῳ δὲ τῶν ἀντικειμένων, ὅτι ἐπεκράτουν Συρακούσιοι καὶ Πελοποννήσιοι, ᾧν οὐκ ἐφοβήθη τοῦ φρονήματος τὸν ὄγκον. Ἀλλὰ καὶ τῇ γειννιάσει αὖξει, ὅτι παρ' οἷς ἦν· καὶ γὰρ τοῦτο συντελεῖ πρὸς αὖξησιν. Τὸ γὰρ παρόντα μὴ φοβηθῆναι τὸν κίνδυνον, μηδὲ φιλοψυχῆσαι, οὐ μικρὸν εἰς φιλοτιμίαν.

Ἐν ᾧ καὶ τῶν εὖ πεπονθότων — Ἰδὼν τὴν ὀλιγότητα τῆς ἐπιδόσεως, ἐκ τοῦ κατὰ σύγκρισιν τόπου ἠϋξήσε. Συνέκρινε γὰρ τὴν προαίρεσιν τῶν τε ἐκόντων εὐεργετούντων πρὸς τὴν τοῦ δικαίως ἀποδιδόντος ἐν καιρῷ χάριν· δείξας δὲ ἐνίους τῶν ἀνθρώπων μηδ' ἐδελοντάς ἀποδιδόναι ἐν ταῖς δυστυχίαις, ἦν ὀφείλουσι, χάριν, ἠϋξήσε τὴν τοῦ δεδοκότος προαίρεσιν, ὅτι ἐδελοντῆς τοῖς δυστυχούσιν ἐπέδωκεν.

33. Τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ — Πιστοῦται διὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Ἐπικέρδους τὴν εὐνοίαν, ἵνα μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς λόγοις.

Τοῦ μὴ τῷ λιμῷ πάντας — Οὐ μόνον ἐκ τῶν προειρημένων τόπων ἐπηύξησεν, ὡς ἔφαμεν· ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κωλύσαι τὰ συμβάντα αὐτοῖς, εἰ μὴ ἐπέδωκεν ἐκὼν. Ἐκώλυε γὰρ αὐτοὺς λιμῷ πάντας ἀποθανεῖν, προδύμως ἐπιδούς.

Τάλαντον ἔδωκεν — Μεταλαβεῖν φησι τὴν ἀτέλειαν ἐπὶ τοῖς πρότερον ἐπιδοδοῖσιν ἐν Σικελίᾳ, οὐχ, ὡς ἂν καταφρονήσας ὅτι περ ἅπαξ ἔτυχε τῆς τιμῆς, ἐπαύσατο τῆς κηδεμονίας· ἀλλά, μηδενὸς αἰτήσαντος, τὴν χρεῖαν ἰδὼν, αὐθαίρετος ἐφιλοτιμήσατο, αὐτὸς προσεπινοήσας τὴν αὖξησιν.

τας αὐτοὺς ἀποδανεῖν αἰτιώτατος ἐγένετο. Καὶ μετὰ ταῦτα, δοδείσης ἀτελείας αὐτῷ διὰ ταῦτα παρ' ὑμῶν, ὁρῶν ἐν τῷ πολέμῳ, τῷ πρὸ τῶν Τριάκοντα μικρόν, σπανίζοντα τὸν Δῆμον χρημάτων, τάλαντον ἔδωκεν αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος. 34. Σκέψασθε δὴ, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι! (470.) πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερὸς γένοιτο εὖνους ὢν ὑμῖν, ἢ πῶς ἦτιον ἄξιος ἀδικηθῆναι, ἢ πρῶτον μὲν εἰ, παρῶν τῷ τῆς πόλεως ἀτυχήματι, μᾶλλον ἔλοιτο τοὺς ἀτυχοῦντας καὶ τὴν παρὰ τούτων χάριν, ἥτις ποτ' ἔμελλεν ἔσσεσθαι, ἢ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κεκρατηκότας, καὶ παρ' οἷς ἦν· δεύτερον δ', ἐτέραν χρεῖαν ἰδὼν, εἰ φαίνοιτο διδούς, καὶ μὴ, ὅπως ἰδίᾳ τὰ ὄντα σώσει, προνοούμενος, ἀλλ' ὅπως τῶν ὑμετέρων μηδὲν ἐνδεῶς ἔξει, τὸ κατ' αὐτόν; 35. Τοῦτον

34. Σκέψασθε — Εἰπὼν διὰ τῶν προειρημένων τὰς εὐαργεσίας, καὶ αὐξήσας εἰς ὅσον εἶχεν, ἐντεῦθεν ἐπενδυμεῖται τοῖς προειρημένοις. Τοιοῦτος ὁ ῥήτωρ ἀπανταχοῦ μετὰ τὰ διηγήματα πάλιν ἐπενδυμούμενος. Οὐχ ἀπλοῦν δέ ἐστι τὸ διήγημα ἐνταῦθα, ἀλλὰ δεικτικόν.

Τὴν παρὰ τούτων χάριν — Καὶ τῆς καλοκαγαθίας ἐπίδειξις. Οὐ γὰρ ἐλπίδι τῆς ἀμοιβῆς ἐποίησεν εὖ· ἄδηλος γὰρ αὕτη· ἀλλ' εὐνοία καὶ φιλοστοργία τοὺς ἡττημένους ἀντὶ τῶν κεκρατηκότων ἡσπάσατο· καὶ οὐ μόνον νενικηκότων εἶπεν, ἀλλὰ καὶ παρ' οἷς ἦν· ὅτι καὶ συνηθείας κατεφρόνησε, καὶ φοβεῖσθαι τοὺς κρατοῦντας οὐκ ἠνέσχετο, προδόμενος ἐν πᾶσιν ὑμᾶς.

35. Οὐδὲ γὰρ οὔση χρώμενος φαίνεται — Ἡ ἀτέλεια διττή· ἢ γὰρ κατ' ἐμπορίαν ἐστίν, ἢ κατὰ λειτουργίαν. Οὐχὶ δὲ οἷόν τε λειτουργεῖν ξένον ὄντα, καὶ Λιβύην οἰκοῦντα, οὔτε τελωνεῖσθαι μὴ ἐμπορευόμενον· οὐδὲ γὰρ ἐμπορευόμενος φαίνεται, ὥσπερ ὁ Λεύκων, μὴ φερομένων αὐτῷ ἀπὸ Λιβύης φορτίων, ἀφ' ὧν κερδαίνειν ἔμελλε. Ἄλλως. Ὁ μὲν Ζήνων, λύων τὸ προκείμενον, φησὶ μὴ χρήσασθαι τῇ δωρεᾷ τὸν Ἐπικέρδην, διὰ τὸ ἐκόντα ἐπιδοῦναι μνᾶς ἑκατόν. Ἡμεῖς δὲ φαμέν μὴ τοῦτο βούλεσθαι τὸν Δημοσθένην σημαίνειν· οὐδὲ γὰρ ἐπιδόσεως, οὐδὲ φιλοτιμίας ἐστὶν ἀτέλεια, ἀλλὰ τῶν κατ' ἀνάγκην γινομένων λειτουργιῶν. Πῶς οὖν φαίνεται Ἐπικέρδης μὴ χρώμενος; Οὐχ ὅτι ἐπιδέδωκεν, ἀλλὰ τῷ μὴδ' ἐμπορίαν ποιήσασθαι, μὴδὲ κληθῆναι εἰς λειτουργίαν μηδεπώποτε· διὰ τὸ ἀπειγαί τε φαίνεται τῇ δωρεᾷ μὴ χρήσασθαι· ὅτι γὰρ οὐκ ἂν ἐκλήθη ἀπὼν εἰς λειτουργίαν, δῆλον ἐκ τῶν κατὰ Λεύκωνα.

μέντοι, τὸν τῷ μὲν ἔργῳ παρὰ τοὺς μεγίστους καιροὺς οὕτως κοινὰ τὰ ὄντα τῷ Δήμῳ κεκτημένον, τῷ δὲ ῥήματι καὶ τῇ τιμῇ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντα, οὐχὶ τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρήσασθε, (οὐδὲ γὰρ οὕση χρώμενος φαίνεται·) ἀλλὰ τὸ πιστεύειν ὑμῖν· οὐ τί γένοιτ' ἂν αἰσχίον; Τὸ τοίνυν ψήφισμα ὑμῖν αὐτὸ ἀναγνώσεται, τὸ τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρὶ. Καὶ θεωρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ὅσα ψηφίσματα ἄκυρα ποιεῖ ὁ νόμος, καὶ ὅσους ἀνθρώπους ἀδικεῖ, καὶ ἐν ὁποίοις καιροῖς χρησίμους ὑμῖν παρασχόντας ἑαυτούς! Εὐρήσετε γὰρ τούτους, οὓς ἥκιστα προσῆκεν, ἀδικοῦντα. Λέγε!

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α Τ Α . . .

36. Τὰς μὲν εὐεργεσίας, ἀνδ' ὧν εὗρετο τὴν ἀτέλειαν ὁ Ἐπικέρδης, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί! Σκοπεῖτε δὲ μὴ τοῦτο, εἰ μνᾶς ἑκατὸν καὶ πάλιν τάλαντον ἔδωκεν· (οὐδὲ γὰρ τοὺς λαβόντας ἔγωγε ἡγοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων θαυμάσαι·) ἀλλὰ τὴν προδυμίαν, καὶ τὸ αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον ποιεῖν, καὶ τοὺς καιροὺς, ἐν οἷς. Πάντες μὲν γὰρ εἰσιν ἴσως ὅξιοι χάριν ἀνταπολαμ- (471.)

Ἐκεῖ γὰρ φησι, χρήματα ὑπάρχειν τῷ Λεύκωνι ἐνταῦθα, ὧν λάβοιτο ἂν τις· Ἐπικέρδους δὲ μὴ ἔχοντος μηδεμίαν ἐμπορίαν ἐν τοῖς λιμέσι, πῶς ἂν τις λάβηται; Χρώμενος ἀντὶ τοῦ χρησάμενος· οὐ γὰρ περὶ τῶν παίδων ἐνταῦθα τέως ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλὰ περὶ τοῦ πατρός· ὅτι δὲ καὶ τὸ συντελεῖν εἰς πόλεμον οὐκ ἦν παράβασις ἀτελείας, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα. Καὶ γὰρ εἰληφότες ἀτέλειαν ὁμῶς ἐχορήγουν εἰς πόλεμον· ὥστε, εἰ Ἐπικέρδης εἰς πόλεμον ἐπιδέδωκεν, οὐ δήπου τὴν δωρεὰν ἀνήρηκεν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς παρέχεται νόμον τοιοῦτον, τὸν κελεύοντα μηδένα ἀτελεῖ εἶναι τῶν εἰς τὸν πόλεμον. Φαίνεται· οὐ φαίνεται γὰρ ἐν ταῖς τῶν ἐμπόρων ἀπογραφαῖς.

Οὓς ἥκιστα προσῆκεν — Οὓς οὐδαμῶς ἀδικεῖν ἐχρῆν.

36. Τὴν προδυμίαν — Τῇ κρίσει τῶν πατέρων σεμνύνει τὸν ἄνθρωπον.

Οἱ προὑπάρχοντες — Οἱ τὴν ἀρχὴν τῆς εὐποιίας ποιησάμενοι. Πλέον δὲ θαυμάσειεν ἂν τις τοὺς ἐν ταῖς χρεῖαις ὑπηρετήσαντας.

βάνειν, οἱ προὔπαρχοντες τῷ ποιεῖν ὑμᾶς εὖ· μάλιστα δ' οἱ παρὰ τὰς χρείας· ὧν εἷς οὗτος ἀνὴρ ὧν φαίνεται. 37. Εἴτ' οὐκ αἰσχυνόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας εἰ, μηδεμίαν ποιησάμενοι τούτων μηδενὸς μνείαν, ἀφηρημένοι φανούμεθα τὴν δωρεάν, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; Οὐ γάρ, εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες ὑπ' αὐτοῦ, καὶ δόντες τὴν ἀτέλειαν, ἕτεροι δ' ὑμεῖς, οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι, ἀπολύει τοῦτο τὴν αἰσχύνην· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ τὸ δεινὸν ἐστίν. Εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ παδόντες ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν, ἡμεῖς δ' οἱ λόγῳ ταῦτ' ἀκούοντες, ὥς ἀναξίων ἀφαιρησόμεθα, πῶς οὐχ ὑπερδεινον ποιήσομεν; 38. Ὁ αὐτὸς τοίνυν ἐστὶ μοι λόγος οὗτος

37. Οὐκ αἰσχυνόμεθα — Χαριέντως τῷ αἰσχυνόμεθα συνῆψεν εὐθὺς τό, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἵνα τῇ ποιότητι τῆς πόλεως μεῖζον φανῇ τὸ αἰσχρόν.

Μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι — Δίδαξόν με τινὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπολογίαν· προσέστω τις εὐπρόσωπος τόπος τῷ σφάλματι, ἃν καλέσῃ μέ τις τῶν παίδων ἀχάριστον. Ποῖον ἔγκλημα προφέρων λύσω τὴν μέμψιν; τί πραχθὲν ὑπαίτιον ἐπενεγκῶν αὐτοῖς, τὴν αἰσχύνην ἐκφεύξομαι;

Οὐ γάρ, εἰ — Τῇ τῆς ἀπαντήσεως περιτροπῇ τὴν ἀντίθεσιν ἀνείλε, φάσκων· οὐκ ἀπολύει τοῦτο τῆς αἰσχύνης, ἀλλὰ προσδήκην ἀδοξίας ποιήσει· λυμαίνῃ τὴν τῶν προγόνων ψῆφον· λύεις προπετῶς, ἃ ἐκεῖνοι κεκρίκασι. Καὶ ἡ προσδήκη βεβαιοῖ τὴν ἀλήθειαν· ὅσῳ κρείττων ἢ τῶν ὁρώντων καὶ παρόντων μαρτυρία τοῦ τὴν γνῶσιν ἐξ ἀκοῆς εἰληρότος.

38. Τοὺς Τετρακοσίους — Ἐγένετο γάρ τις ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ Τετρακοσίων ὀλιγαρχία, ἣν οἱ καταλύσαντες ἐτιμήθησαν.

Ὅτ' ἔφευγεν ὁ Δῆμος — Ἐπὶ τῶν Τριάκοντα λέγει· τότε γάρ οἱ δημοτικοί, μὴ φέροντες τὴν κακίαν τῶν Τριάκοντα, ἔφυγον, καὶ οἱ ὑποδεξάμενοι ἐθαυμάσθησαν.

Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν — Τὰς τῶν ἔξωθεν ἐπισωρεύσας εὐεργεσίας, τὴν ἐκ τῆς ἀκολούθου νοήσεως ὑποβάλλει πρότασιν. Ἐλέγομεν δέ, ὅτι τὸ κατὰ τὸν Ἐπικέρδην ἐπιχείρημα τῆς μελλούσης ἐστὶ βλάβης· τοῦτο τοίνυν ἐπισφραγίζεται κατὰ τὸ νῦν προκείμενον ἐννόημα. Ἀντέπεσε γάρ ἐκ τῶν λεγομένων· ἀλλ' οὐκ ἂν δεηδείημεν τοῦ τὴν πόλιν εὐεργετήσοντος· οὐδὲ γάρ ἐστὶ πόλεμος. Πρὸς ὅπερ ἀγωνιζόμενος, λύει ἐκ τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως καὶ τῶν κοινῶν

καὶ περὶ τῶν τοὺς Τετρακοσίους καταλυσάντων, καὶ περὶ τῶν, ὅτ' ἔφευγεν ὁ Δῆμος, χρησίμους αὐτοὺς παρασχόντων. Πάντας γὰρ αὐτοὺς δεινότατ' ἂν ἡγοῦμαι παθεῖν, εἴ τι τῶν τότε ψηφισθέντων αὐτοῖς λυθείη. Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται, πολὺ τοῦ δεηθῆναί τινος τοιοῦτου νῦν ἀπέχειν τὴν πόλιν, ταῦτα μὲν εὐχέσθω τοῖς θεοῖς, καὶ γὼ συνεύχομαι· λογίζέσθω δέ, πρῶτον μὲν, ὅτι περὶ νόμου μέλλει φέρειν τὴν ψῆφον, ᾧ μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι, δεύτερον δέ, ὅτι βλάπτουσιν οἱ πονηροὶ νόμοι καὶ τὰς ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰομένας πόλεις. 39. Οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματα ἐπ' ἀμφοτέρω, εἰ μὴ τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καδεσσηκότας καὶ πράξεις χρησταί, καὶ νόμοι, καὶ ἄνδρες χρηστοὶ καὶ πάντα ἐξησιασμένα ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε· τοὺς (472.) δὲ ἐν πάσῃ καδεστάναι δοκοῦντας εὐδαιμονία πάντα ταῦτα ἀμελούμενα ὑπερῶρει κατὰ μικρόν. Τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλεῖστοι κτῶνται μὲν τὰγαδὰ τῷ καλῶς βουλευέσθαι, καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν· φυλάττειν δὲ οὐκ ἐδέλονται τοῖς αὐτοῖς τούτοις. Ὁ μὴ πάδητε νῦν ὑμεῖς, μηδὲ οἴεσθε νόμον τοιοῦτον δέσσαι δεῖν, ὅς καλῶς τε πράττουσαν τὴν πόλιν

λογισμῶν· ὥς ἄδηλον τὸ μέλλον, καὶ πάντα χρὴ προσδοκᾶν. Οὕτως ἐπισφραγίζεται διὰ τούτων τὴν γενησομένην ἐκ τοῦ νόμου βλάβην, εἰ γένοιτο κύριος.

Καὶ γὼ συνεύχομαι — Τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνοίας δηλοῖ, κοινωνῆσαι τῆς εὐχῆς οὐκ ὀκνῶν.

Ὡς μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι — Κυρίου ὄντος, εἰκὸς ἐστὶ γενέσθαι καὶ χρεῖαν εὐεργετῶν· ἄγουσι γὰρ τὰς εὐδαιμονοῦσας πόλεις ἐπὶ τὸ χεῖρον οἱ πονηροὶ νόμοι. Τοῖς μὲν γὰρ ἀγαθοῖς ἀνδράσι, καὶ τοῖς ἀμείνοσι νόμοις, ἀκολουθεῖ τὸ πράττειν καλῶς· τοῖς δ' ἐναντίοις, πρὸς τὸ φαῦλον ἢ μεταβολή.

39. Ὑπερῶρει κατὰ μικρόν — Κατὰ μικρόν ὑπεχώρει καὶ ἀπώλλυτο· ῥεῖν γὰρ τὸ φθείρεσθαι. Ἐπεὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι κτῶνται μὲν εὐβουλία τὰ χρήσιμα, ῥιπτοῦσι δ' ἐξ ἀβουλίας κτώμενα.

Καλῶς πράττουσαν τὴν πόλιν — Κατ' ἀμφοτέρον δείκνυσιν ἄχρηστον καὶ ἀλυσίτελῃ τὸν νόμον· ἐν ἀσφαλείᾳ τε γὰρ ζῶσιν ἡμῖν ἢ τοῦ πράγματος ἀδοξία πρόσεστιν· ἑτέρου δὲ τινος καὶ φαύλου συμβαίνοντος, τὸν ἐπικουροῦντα οὐχ ἔχομεν.

ὑμῶν πονηρᾶς δόξης ἀναπλήσει, ἐάν τέ τι συμβῇ ποτε, ἔρημον τῶν ἐδελησόντων ἀγαθόν τι ποιεῖν αὐτὴν καταστήσει.

40. Οὐ τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοὺς ἰδίᾳ γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ παρασχόντας χρησίμους αὐτοὺς ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν, οἷων μικρῷ πρότερον Φορμίων διεξελέλυθε, καὶ γὰρ νῦν εἴρηκα, ἄξιόν ἐστιν εὐλαβηθῆναι ἀδικῆσαι· ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους, οἱ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ἡμῶν ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου παρέσχον, καὶ λέγοντες ἃ συμφέρει τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ, καὶ πράττοντες· ὧν ἔνιοι διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐνοίαν στέρονται τῆς πατρίδος. Ὡν ἐπέρχεται μοι πρῶτους ἐξετάσαι τοὺς ἐκ Κορίνθου φυγόντας· ἀναγκάζομαι δὲ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα, ἃ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων αὐτὸς ἀκήκοα. 41. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα χρησίμους ἡμῶν ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι παρέσχον, ἐάσω. Ἀλλ', ὅθ' ἡ

40. Οὐ τοίνυν μόνον — Ἄλλο ἐπιχείρημα τοῦ αὐτοῦ τόπου, διαφορὰν δὲ ἔχον οὐ μικράν. Περὶ μὲν γὰρ εὐεργέτου πάλιν μέλλει ποιεῖσθαι τὸν λόγον, δεικνύς, ὅσον βλάβει τὴν πόλιν, καὶ ὅσων ἀποστερήσει εὐεργετῶν, εἰ καιρὸς γένοιτο· διαφέρει δὲ τοῦ περὶ Ἐπικέρδους ἐπιχειρήματος. Ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἴδιον, τοῦτο δὲ κοινόν· ὅτι καὶ πόλεις ὅλας τὰς ἑαυτῶν πατρίδας συμμάχους κατέστησαν τῷ δήμῳ. Ἀπὸ γὰρ τοῦ κατὰ πρόσωπον μεταβέβηκεν ἐπὶ τὰς πόλεις· ἰδίᾳ μὲν θεῖς τὸν Λεύκωνα, ἰδίᾳ δὲ τὸν Ἐπικέρδην· μετὰ δὲ ταῦτα πλῆθος τῶν τὰς πατρίδας τὰς ἑαυτῶν παρασκευασάντων συμμαχεῖν τῷ δήμῳ. Αὐτὸ δὲ ἀνύει διὰ τῶν τοιούτων ἐπιχειρημάτων, ἐν μὲν, ὅτι τῶν ἀτοπωτάτων ἐστὶν ἀποστερεῖν τοὺς εὐεργέτας, ἕτερον δέ, ὅτι κωλύσομεν δι' ὧν ἀποστεροῦμεν καὶ τοὺς βουλομένους εὐεργετεῖν ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν· ἐν σιτοδείᾳ μὲν ὁ Λεύκων, ἐν συμφοραῖς δὲ ὁ Ἐπικέρδης· τελεία δ' ἡ εὐεργεσία καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις.

Ἄ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων — Ἰκανὸν ποιεῖται τὴν πειθῶ τῷ λέγειν· ὥς ὑμεῖς μετὰ τοιαῦτα ἐδιδάξατε.

41. Ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη ἐγένετο — Περὶ ταύτης τῆς μάχης Ἐπερίδης εἴρηκεν ἐν τῷ πρὸς Δίωνα· καὶ παρὰ Ἐφόρῳ καὶ Ἀνδροτίωνι ἱστορεῖται, ὥς ἐνίκησαν τοὺς Ἀθηναίους Λακεδαιμόνιοι σφόδρα.

Ἐπικηρυκεύεσθαι — Διὰ κηρύκων σπονδὰς περὶ φιλίας ποιήσασθαι.

μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐγένετο, ἢ ἐν Κορίνθῳ· τῶν ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μετὰ τὴν μάχην, μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεύεσθαι, ὁρῶντες ἡτυχηκυῖαν τὴν πόλιν, καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας Λακεδαιμονίους, οὐχὶ προὔδωκαν, οὐδ' ἐβουλευσαντο ἰδίᾳ περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας· ἀλλὰ (473.) πλησίον ὄντων, μεθ' ὅπλων, ἀπάντων Πελοποννησίων, ἀνέωξαν τὰς πύλας ἡμῖν βία τῶν πολλῶν, καὶ μᾶλλον εἴλοντο μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευσαμένων, εἴ τι δέοι, πάσχειν, ἢ χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι, καὶ εἰσέφρουν τὸ στράτευμα, καὶ διέσωσαν καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους. 42. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνη μετὰ ταῦτα ἐγένετο, ἢ ἐπὶ Ἀνταλκίδου, ἀντὶ τῶν ἔργων τούτων ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐξέπεσον. Ὑποδεξάμενοι δ' ὑμεῖς αὐτούς, ἐποιήσατε ἔργον ἀνδρώπων καλῶν καὶ γαδῶν. Ἐψηφίσασθε γὰρ αὐτοῖς ἅπανδ', ὧν ἐδέοντο. Εἴτα ταῦτα νῦν εἰ χρὴ κύρια εἶναι σκοποῦμεν; Ἀλλ' ὁ λόγος πρῶτον αἰσχροὺς τοῖς σκοπούμενοις, εἴ τις ἀκούσειεν, ὥς Ἀθηναῖοι σκοποῦσιν, εἰ χρὴ τοὺς εὐεργέτας ἔαν τὰ δοθέντα ἔχειν. Πάλαι γὰρ ἐσκέφθαι ταῦτα καὶ ἐγνώσθαι προσῆκεν. Ἀνάγνωδι δέ μοι καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα αὐτοῖς!

Τῆς παρόδου κρατοῦντας — Ὡς καὶ τὴν ἀναχώρησιν καὶ τὴν φυγὴν ἐπικίνδυνον εἶναι.

Πλησίον ὄντων, μεθ' ὅπλων — Αὕξησιν ἔχει τῆς εὐνοίας· οὐκ ἔδεισαν τὸ πλῆθος οὐδὲ τὰ ὅπλα, οὐδὲ τοὺς πολίτας ἡσχύνθησαν· ἀλλὰ βιασάμενοι τοὺς ἔνδον, καταφρονήσαντες τῶν ἔξω, εἰσέφερον τὸ στράτευμα, τὸν μεθ' ὑμῶν κίνδυνον τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς προτιμήσαντες.

42. Ἡ ἐπὶ Ἀνταλκίδου — Οὗτός ἐστιν ὁ τὴν αἰσχρὰν εἰρήνην πρὸς βασιλέα τὸν μέγαν σπείσάμενος, ἐν ᾗ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατοικοῦντας Ἕλληνας ἐκδότους τῷ Βαρβάρῳ πεποίηκε. Τότε οὖν, φησὶν, ἐφυγάδευσαν αὐτοὺς Λακεδαιμόνιοι· ὑμεῖς δὲ ὑπεδέξασθε, καὶ προσηκόντως ἐστέρξατε κατὰ πάντα.

Εἴ τις ἀκούσειεν, ὥς Ἀθηναῖοι σκοποῦσιν — Σκέπτεται τις ἤδη περὶ τῶν κεκυρωμένων πάλιν, καὶ ἀναιρεῖ τῶν ἐψηφισμένων τὴν πίστιν; ἀλλότριον τῶν Ἀθηναίων τὸ νόημα, ξένον τῆς Ἀττικῆς τὸ ἐλάττωμα.

Ἀνάγνωδι δέ μοι — Ἀναγινώσκει τὸ ψήφισμα, καταιδέσθαι βουλόμενος.

43. Ἄ μὲν ἐψηφίσασθε τοῖς φεύγουσι δι' ὑμᾶς Κορινθίων, ταῦτ' ἐστίν, ὧ ἄνδρες δικασταί! Ὁρᾶτε δ', εἴ τις ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰδὼν, ἢ παρὼν ἢ τινος εἰδότος καὶ διεξιόντος ἀκούσας, ἀκούσαι τοῦ νόμου τούτου, τὰς τότε δωρεὰς δοδεῖσας ἀφαιρουμένου, ὅσῃν ἂν κακίαν τῶν δεμένων τὸν νόμον καταγνοίῃ! Οἱ παρὰ μὲν τὰς χρείας οὕτω φιλάνθρωποι καὶ πάντα ποιοῦντες, ἐπειδὴ δὲ ἐπράξαμεν πάντα ὅσ' ἂν εὐξαίμεθα, οὕτως ἀχάριστοι καὶ κακοὶ φανησόμεθα, ὥστε τοὺς τε ἔχοντας ἀφηγήμεθα, καὶ τὸ λοιπὸν μηδενὶ δοῦναι ταῦτ' ἐξεῖναι νόμον τεδείκαμεν. 44. Νῆ Δία, ἀνάξιοι γάρ τινες τῶν εὐρημένων ταῦτ' ἦσαν· τουτὶ (474.)

43. Ἡ παρὼν ἢ τινος ἀκούσας — Οἱ γὰρ μὴ τῇ ὄψει μαδόντες παρὰ τῶν εἰδόντων διηγουμένων τὴν γνῶσιν ἔξουσιν. Ἀρ' οὖν, φησὶν, ὁ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἢ θεὰ ἢ ἀκοῇ καταμαδὼν, ἐξεταζέτω τὰς χάριτας· οὐκοῦν ἔσται πάντως τῆς κακίας κατήγορος. Μισῶ γὰρ φιλάνθρωπίαν διὰ τὴν χρείαν συμβαίνουσαν. Ὁ φιλότιμος ἐν ταῖς συμφοραῖς, παρελθόντων τῶν δεινῶν, καὶ τῆς εὐχῆς πληρωθείσης, ἐπιλήσιμων τῶν εὐεργεσιῶν καὶ ἀχάριστος.

44. Νῆ Δία, ἀνάξιοι — Πληκτικῶς εἰσάγει, διασύρων ἄς ὀχληρὸν καὶ βάσκανον, εἰ ἄνω καὶ κάτω τοῦτο καὶ οὐδὲν ἄλλο προΐσχετο. Τὸ γὰρ σύμπαν διὰ τὸν οἰκεῖον νόμον οὕτως ἐμεδῶδεν, ἵν' ἐκ τῆς συνεχοῦς μνήμης ὁ Δῆμος ἠγμένος τὸν ὑπὲρ τοῦ νόμου δέξηται λόγον. Ἀπαγαγεῖν γὰρ ἀπὸ τοῦ Λεπτίνου νόμου καὶ τοῦ συμφέροντος τὸν ἀκροατὴν βουλόμενος, μετατίθησιν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν εἰς τὸ κατηγόρημα τῶν εἰληφότων, ὥς εἶεν ἀνάξιοι. Καὶ οὐ τοῦτο δὲ μόνον ἔλεγε Λεπτίνης, ὅτι ἀνάξιοί εἰσιν· ἀλλ' ὅτι καὶ οὐκ εἰσὶ λειτουργοί, δίκαιον δέ, τοὺς πλουσίους λειτουργεῖν. Ὁ δὲ ὥς ἰσχυρὸν αὐτῷ δίδωσιν ἐν παντὶ τῷ νόμῳ, τοῦτο σαδρότατον δεικνύει καὶ ἄδικον, καὶ ἐνίοις καὶ πάντας ἀδικεῖν. Οὕτως ἡμᾶς ὁ ῥήτωρ ἐδίδαξε, τὰ μὲν ἰσχυρὰ τῶν ἀντιδίκων παραλείπειν, μεθοδεύειν δὲ ἐφ' ἑτέρα τοὺς δικάζοντας.

Ἐπειτ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν — Ταύτην τὴν ἀντίθεσιν λύει μεταληπτικῶς, πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ χρόνου, εἶτα ἀπὸ τοῦ τρόπου· ἀπὸ χρόνου μὲν, ὅτι, ὅταν μὲν διδῶμεν, τὴν ἀξίαν δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦτα· τρόπῳ δέ, ὅτι οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξεταστέον ἰδιώτῃ καὶ πόλει. Ἄλλως. Παραγραφικῶς λύει τὴν ἀντίθεσιν. Ἐχρῆν σέ, φησί, τοῦτο

γὰρ παρὰ πάντ' ἔσται τὸν λόγον αὐτοῖς. Ἐπειτ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν, ὅτι τὴν ἀξίαν, ὅταν διδῶμεν, δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦδ' ὕστερον χρόνῳ παμπληθεῖ; Τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς τι μὴ δοῦναι, γνώμη χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπων ἐστί· τὸ δὲ τοὺς ἔχοντας ἀφαιρεῖσθαι, φθορῶντων. Τοῦτο δ' οὐχὶ δεῖ δοκεῖν ὑμᾶς πεπονθέναι. 45. Καὶ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο ὀκνήσω περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. Ἐγὼ γὰρ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον νομίζω πόλει τὸν ἀξίον ἐξεταστέον εἶναι καὶ ἰδιώτῃ· οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἡ σκέψις. Ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἕκαστος ἡμῶν σκοπεῖ, τίς ἀξιός ἐστιν ἐκάστου κηδεστῆς ἢ τῶν τοιούτων τι γίνεσθαι· ταῦτα δὲ καὶ νόμοις τισὶ καὶ δόξαις διώρισται· κοινῇ δ' ἡ πόλις καὶ ὁ Δῆμος, ὅστις ἂν αὐτὸν εὖ ποιῇ καὶ σώζῃ· τοῦτο δ' οὐ γένει καὶ δόξῃ κρινόμενον ἴδοι τις ἄν, ἀλλ' ἔργῳ. 46. Ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν δέῃ, τὸν βουλόμενον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς ἐάσομεν· ἐπειδὰν δ' εὖ πάδωμεν, τότε τὴν ἀξίαν τοῦ ποιήσαντος σκεψόμεθα; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς βουλευσόμεθα!

47. Ἀλλὰ, νῆ Δία, οὔτοι μόνοι τοῦτο πείσονται, καὶ περὶ τούτων μόνων ποιοῦμαι τοσοῦτον λόγον; πολλοῦ γε καὶ δέω.

αὐτὸ ἐξετάζειν, ὅτε καὶ ἐτιμῶντο, εἰ ἀξιοὶ εἰσιν· οὐ νῦν μετὰ τὸ λαβεῖν, χρησάμενον λόγῳ εὐπροσώπῳ καὶ ἀπολογίαν ἔχοντι, ὅτι ἀνάξιοι ἦσαν.

Ἔργον ἀνθρώπων ἐστίν — Ἀντὶ τοῦ, οὐ κακῶν, φρονίμων δέ.

Τοῦτο δ' οὐχὶ δεῖ δοκεῖν ὑμᾶς πεπονθέναι — Τὸ τῶν φθορῶντων πάθος.

45. Ἐγὼ γὰρ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον — Τὸ νόημα τοιοῦτον· ὅτι ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων, ὅτε βούλεται δοῦναι θυγατέρα αὐτοῦ τινὶ ἢ λαβεῖν, ἐξετάζει, πότερον ἀξιός ἐστιν, ἢ οὐ; καὶ πῶς δοξάσουσι περὶ αὐτοῦ; καὶ πότερον νόμιμον ἢ οὐ; καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον. Ἐπὶ δὲ τῶν εὐεργετῶν οὐκέθ' ὁμοίως· ἀλλὰ καὶ δυσγενῆς ἢ, δέχονται, παρὰ τὴν χρεῖαν τὴν πρᾶξιν ἀποδεχόμενοι, καὶ ὁποῖός τις ἂν ἦ.

46. Ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν δέῃ — Συμπέρασμα τοῦ ἐνδυμήματος. Παρενέβαλε δὲ ταῦτα εἰς μέσον τοῦ μεμνησθαι τῶν εὐεργετῶν, ἵνα μὴ ὑπτίως καὶ προσκορῆς ὁ λόγος γένηται.

47. Ἐν δὲ ἡ δύο δείξας ἔτι ψηφίσματα — Περὶ τῶν ξένων φησὶν· ἐπειδὴ πάμπολλα ἐφεξῆς ἐρεῖ περὶ τῶν πολιτῶν ἐξετάζων.

Ἀλλὰ πάντας μὲν οὐδ' ἂν ἐγχειρήσαιμι ἐξετάζειν, ὅσοι πα-
ποιηκότες ὑμᾶς εὔ, διὰ τὸν νόμον, εἰ μὴ λυθῇσεται, τὰ
δοθέντα ἀφαιρεθήσονται· ἐν δὲ ἡ δύο δείξας ἐτι ψηφίσματα,
ἀπαλλάττομαι τοῦ περὶ τούτων λέγειν. 48. Τοῦτο μὲν τοίνυν,
Θασίους, τοὺς μετ' Ἐκφάντου, πῶς οὐκ ἀδικήσετε, ἐὰν
ἀφέλησθε τὴν ἀτέλειαν; οἱ παραδόντες ὑμῖν Θάσον, καὶ
τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ' ὅπλων ἐκβαλόντες, καὶ
Θρασύβουλον εἰσαγαγόντες, καὶ παρασχόντες φίλην ὑμῖν (475.)
τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, αἵτιοι τοῦ γενέσθαι σύμμαχον τὸν περὶ
Θράκην τόπον ὑμῖν ἐγένοντο· τοῦτο δ', Ἀρχέβιον καὶ Ἡρα-
κλείδην; οἱ Βυζάντιον παραδόντες Θρασυβούλῳ, κυρίους
ὑμᾶς ἐποίησαν τοῦ Ἑλλησπόντου, ὥστε τὴν δεκάτην ἀποδό-
σθαι, καὶ, χρημάτων εὐπορήσαντάς, Λακεδαιμονίους ἀναγ-
κάσαι τοιαύτην, οἴαν ὑμῖν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην.
49. ὦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μετὰ ταῦτα ἐκπεσόντων, ἐψη-
φίσασθε, ἅπερ, οἶμαι, φεύγουσιν εὐεργέταις δι' ὑμᾶς προσ-
ῆκε, προξενίαν, εὐεργεσίαν, ἀτέλειαν ἀπάντων. Εἴτα τοὺς
δι' ὑμᾶς φεύγοντας, καὶ δικαίως τι παρ' ὑμῶν εὐρομένους,
ἐάσομεν ἀφαιρεθῆναι τὰ δοθέντα, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι;
ἄλλ' αἰσχρὸν ἂν εἴη. 50. Μάθοιτε δὲ τοῦτο μάλιστα ἂν, ἐκεί-
νως εἰ λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς. Εἴ τινες τῶν νυνὶ
ἐχόντων Πύδναν, ἢ Ποτίδαιαν, ἢ τι τῶν ἄλλων χωρίων,

48. Τοῦτο μὲν τοίνυν — Θάσος καταντικρὺ τῆς Θράκης· ὅπου
ἦν καὶ τὰ μέταλλά ποτε τῶν Ἀθηναίων. Ἐπανῆλθε δὲ εἰς τὰ
ὁμογενῆ τῶν ἐπιχειρημάτων· καὶ τὸ κατὰ Ἀρχέβιον καὶ Ἡρα-
κλείδην τοῦ αὐτοῦ τόπου, οἱ, ὥς φασιν, οὐδὲ φαίνονται ἀτέ-
λειαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχοντες.

Τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ' ὅπλων — Ὅτι
οὐ λόγοις ἔπεισαν, ἀλλ' ὅπλων ἐδεήθησαν πρὸς τὴν δίωξιν.
Ἐκφάντος δὲ στρατηγὸς τῶν Θασίων· Θρασύβουλον δὲ τὸν
Ἀθηναίων στρατηγὸν λέγει. Τὸ δὲ εἰσαγαγόντες μετὰ τὴν
μάχην λέγει.

Ὡς τε τὴν δεκάτην ἀποδόσθαι — Δεκάτην ἐκ τῶν
φορτίων τῶν ἐμπόρων τοῦ Ἑλλησπόντου ἐλάμβανον. Ἐπώλουν
οὖν τὰ τέλη, καὶ ἐποίουν χρημάτων εὐπορεῖν τὴν πόλιν. Εἴτα
τὸ χρήσιμον τῶν χρημάτων λέγει· ὅτι Λακεδαιμόνιοι ὀρῶντες
ἐφοβήθησαν, καὶ, ὥς ἠδεγήσαμεν, ἐσπείσαντο. Πρόξενοι
δὲ λέγονται οἱ ἐν ὑπερορίοις πόλεσι τοὺς ἐπιδημοῦντας δεχό-
μενοι, φίλοι τυγχάνοντες καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ.

ἃ Φιλίππῳ μὲν ἐστὶν ὑπήκοα, ὑμῖν δ' ἐχθρὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἡ Θάσος ἦν τότε καὶ τὸ Βυζάντιον, Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖα, ὑμῖν δὲ ἀλλότρια, παραδώσειν ταῦτ' ἐπαγγέλλαιτο, ἂν αὐτοῖς τὰς αὐτὰς δώτε δωρεάς, ὥςπερ Ἐκφάντῳ τῷ Θασίῳ, καὶ Ἀρχεβίῳ τῷ Βυζαντίῳ· καὶ τινες τούτων ἀντιλέγοιεν αὐτοῖς, ταῦτα λέγοντες· ὥς δεινόν, εἴ τινες μόνοι τῶν ἄλλων μετοίκων μὴ χορηγοῖεν· πῶς ποτ' ἂν ἔχοιτε πρὸς τοὺς ταῦτα λέγοντας; Ἡ δὴ δῆλον, ὅτι φωνήν οὐκ ἂν ἀνάσχοισθε, ὥς συκοφαντούντων. Οὐκοῦν αἰσχρόν, εἰ, μέλλοντες μὲν εὖ πάσχειν, συκοφάντην ἂν τὸν ταῦτα λέγοντα ἡγοῖσθε· ἐπὶ τῷ δ' ἀφελέσθαι τὰς τῶν προτέρων εὐεργειῶν δωρεάς, ταῦτα λεγόντων ἀκούσαισθε. 51. Φέρε δὴ καὶ κεῖνο ἐξετάσωμεν. Οἱ προδόντες τὴν Πύδναν, καὶ (476.) Ποτίδαιαν, καὶ τὰ ἄλλα χωρία τῷ Φιλίππῳ, τῷ ποτ' ἐπαρδέντες ἡμᾶς ἡδίκουν; Ἡ πᾶσι πρόδηλον τοῦτο, ὅτι ταῖς παρ' ἐκείνου δωρεαῖς, ὥς διὰ ταῦτα ἔσσεσθαι σφίσιν ἡγοῦντο. Πότερον οὖν μᾶλλον ἔδει σέ, ὦ Λεπτίνη, τοὺς ἐχθρούς, εἰ δύνῃσαι, πείσαι, τοὺς ἐπὶ τοῖς πρὸς ἡμᾶς ἀδικήμασι γιγνομένους ἐκείνων εὐεργέτας μὴ τιμᾶν, ἢ δεῖναι νόμον ἡμῖν, ὅς τῶν τοῖς ἡμετέροις εὐεργέταις ὑπαρχουσῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖται τι; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. Ἀλλ', ἵνα μὴ πόρρω τοῦ παρόντος γένωμαι, λάβε τὰ ψηφίσματα, ἃ τοῖς Θασίοις καὶ Βυζαντίοις ἐγράφη. Λέγε!

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α Τ Α . . .

52. Ἠκούσατε μὲν τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί! Τούτων δὲ ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν οὐκ ἔτ' εἰσὶν· ἀλλὰ τὰ ἔργα τὰ πραχθέντα ἐστίν, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐπράχθη. Προσῆκει

50. Ὡς συκοφαντούντων — Οὐκ ἐχόντων οὐδέν, ἀληθές ὥς πρὸς τὸ συμφέρον.

52. Τούτων δὲ ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν — Ἐτεθνήκεισαν γάρ τινες· ἀλλ' εἰ καὶ ἐκεῖνοι ἀπέθανον, καὶ αἱ εὐεργεσίαι οὐκ ἀπώλοντο. Τινὲς δὲ καὶ ζῶσιν. Ἐλεγε δ' ὁ Λεπτίνης, ὅτι οἱ πλείστοι αὐτῶν τεθνήκασι, καὶ οὐ πολλοὺς βλάψομεν. Ὁ δὲ ἐκ περιτροπῆς αὐτὸ ἔλαβε καὶ λέγει· Μᾶλλον ὀφείλομεν μὴ στερίσκειν αὐτοὺς διὰ τοὺς λοιπούς· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πάντας τιμῶντες ὀφθῆσεσθε, καὶ ἡ πόλις δόξειεν εἶναι καλή.

τοίνυν τὰς σιήλας ταύτας κυρίας ἔαν τὸν πάντα χρόνον, ἴν',
 ἕως μὲν ἂν τινες ζῶσι, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται· ἐπειδὴν
 δὲ τελευτήσωσι, ἐκεῖναί τοῦ τῆς πόλεως ἡδους μνημεῖον ᾧσι,
 καὶ παραδείγματα ἐστῶσι τοῖς βουλομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς
 ἀγαθόν, ὅτι τοὺς εὖ ποιήσαντας ἡ πόλις ἀντευπεποίηκε.
 53. Καὶ μὴν μηδ' ἐκεῖνό γε ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι!
 λανθανέτω, ὅτι τῶν αἰσχίστων ἐστὶ, πάντας ἀνθρώπους
 ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι τὰς μὲν συμφοράς, αἷς δι' ὑμᾶς ἐχρή-
 σαντο οἱ ἄνδρες οὗτοι, πάντα τὸν χρόνον κυρίας αὐτοῖς γε-
 γεννημένας, τὰς δὲ δωρεάς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ'
 ὑμῶν, καὶ δὴ λελυμένας. Πολὺ γὰρ μᾶλλον ἤρμοιτε, τὰ
 δοθέντα ἔωντας τῶν ἀτυχημάτων ἀφαιρεῖν, ἢ, τούτων με-
 νόντων, τὰς δωρεάς ἀφαιρεῖσθαι. Φέρε γὰρ, πρὸς (477.)
 Διός, τίς ἐστὶν ὅστις εὖ ποιεῖν ὑμᾶς βουλήσεται, μέλλων,
 ἂν μὲν ἀποτύχη, παραχρῆμα δίκην δώσει τοῖς ἐχθροῖς·
 ἂν δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ' ὑμῶν ἀπίστους ἔξειν;
 54. Πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἂν, ᾧ ἄνδρες δικασταί! εἰ
 τοῦτο μόνον δόξαιμι δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου, ὅτι

53. Τὰς μὲν συμφοράς — Θέλει εἰπεῖν· εἰ ἔτυχε κινδυνεῦσαι
 καὶ ἀποθανεῖν τοὺς εὖ ποιήσαντας ὑμᾶς, καὶ δὴ ἀπώλοντο,
 καὶ διὰ παντὸς ἐκέχρηντο τῇ συμφορᾷ. Ἄδικον οὖν κινδυνεύ-
 εῖν μὲν ὥς ἐπὶ φανεροῖς· σωθέντας δὲ στερίσκεσθαι τῆς ἐλπί-
 δος καὶ τῆς τιμῆς.

54. Πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἂν — Ὡς φιλόπολις συνάχεται,
 εἰ σπανίζει γενναίων ἀνδρῶν ἡ πόλις. Ἄξιον δὲ τὸ ἡθος τῆς
 ἐννοίας ἀγασθαι. Τὸ γὰρ ἀχθοίμην ἂν εἰπεῖν, εἰ μὴ φαί-
 νοιτο ἔχουσα γενναίους εὐεργέτας ἡ πόλις, ἐνδει-
 κνυμένου ἐστὶ τὴν εὐνοίαν, ἣν ἔχει τῇ πόλει· ἄλλως τε καὶ
 βαρυνομένου, τὸ διάδεσιν ἔχειν αὐτοὺς τοὺς πολίτας, ὥς μηδὲ
 ἐδέλαιν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης κινδυνεύειν.

Καὶ γὰρ καὶ τᾶλλα ἀγαθὰ — Τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐν-
 νοίας κατασκευὴ τοῦ ῥήτορος. Ἐπειδὴ δὲ συνέβαινε, καὶ ἐν
 κακῇ πόλει ἓνα εἶναι ἄριστον, διὰ τοῦτο εἶρηκε πλείστους,
 ἄριστους δέ, ἵνα τὸ μὲν ἦ τοῦ πλήθους, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς.

Πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα — Ἀπὸ τῶν ξένων
 ἀρξάμενος ἐπὶ τὸν περὶ τῶν πολιτῶν ἐλήλυθε λόγον· πρῶτον
 μὲν, ἵνα δείξῃ τὸ πλήθος τῶν οὐκ ἐγχωρίων εὐεργετῶν, καὶ
 ὅσων ἐν χρειᾷ γέγονε ξένων ποτέ. Εἷς δὲ τῶν δέκα στρατηγῶν
 ἐστὶν οὗτος, Τιμοδέου πατήρ, οὗ μέμνηται καὶ ἐν τοῖς Φιλιπ-
 πικοῖς. Τί δήποτε τὸν Κόνωνα τοῦ Χαβρίου προέταξε; καίτοι

πολλοὺς ξένους εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν· τῶν δὲ πολιτῶν μηδένα ἄξιον δοκεῖν ἔχειν δεῖξαι τῶν εὐρημένων ταύτην τὴν τιμὴν. Καὶ γὰρ καὶ τᾶλλα ἀγαθὰ εὐξαίμην ἂν ἔγωγε παρ' ἡμῖν εἶναι πλεῖστα, καὶ ἄνδρας ἀρίστους, καὶ πλείστους εὐεργέτας τῆς πόλεως πολίτας εἶναι. Πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρα ἄξιον, καταμεμψαμένους ἢ τὸν ἄνδρα, ἢ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ἄκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. 55. Οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ὥς ὑμῶν τινῶν ἐστιν ἀκοῦσαι, τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μετὰ

περὶ ἐκείνου πᾶς ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. Λέγομεν δέ, ὅτι ὑποπτεύετο, ὥς διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἠγωνίζετο, καὶ οὐ διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὥς φασι, συνῆν. Ἵνα οὖν μὴ ἐπίτηδες δόξη καὶ ὥς περ ἐκ συντάγματος αὐτὸν προφέρειν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν τὸν λόγον ποιῆσαι· τούτου χάριν τὸν Κόνωνα πρῶτον ἔθηκεν.

Ἡ τὸν ἄνδρα, ἢ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ — Καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις διέρχεται. Συμβαίνει γάρ τινα βίον καλὸν μὲν ἔχειν, μηδὲν δὲ διακεχειρικέναι κοινόν· διὰ τοῦτο τὰ δύο ὁμοῦ ἔλαβεν, τὰς δύο ποιότητας ἐξετάζων ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν πραγμάτων. Ἔστι μὲν γὰρ πρόσωπον κατηγοροῦντα μὴ μέμφεσθαι πράξιν· ἔστι δὲ πράξιν ἀποδεχόμενον τὴν ποιότητα διαβάλλειν· νῦν δὲ ἐξ ἑκατέρων ἐργάζεται τᾶνδρὶ τὸν ἔπαινον.

55. Ὡς ὑμῶν τινῶν ἐστιν ἀκοῦσαι — Τῶν πρεσβυτέρων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφη ἀκοῦσαι, ἢ ἀκοὴ δ' οὐκ ἦν πιστή, προσεθηκε τοὺς θεασαμένους ἀπαγγείλαντας.

Ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης — Περὶ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐν Ἀργινούσαις· ἔστι δὲ τῆς Λέσβου χωρίον· οὗ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν· καὶ δὴ συνέβη Ἀθηναίοις νικῆσαι· τῶν δὲ πεπτωκότων τὰ σώματα ἐκ τῆς θαλάττης Ἀθηναῖοι διὰ τὸν χειμῶνα ἀνελέσθαι οὐκ ἠδυνήθησαν· ἦσαν γὰρ ναυμαχῆσαντες. Οἱ οὖν συγγενεῖς τῶν πεσόντων, ὑπὸ τινῶν συκοφαντῶν ἀναπεισθέντες, προσῆλθον τῷ Δήμῳ μελανειμονοῦντες, καὶ ἐπεσπάσαντο τούτον εἰς εὐνοίαν. Κατεψηφίσατο οὖν ὁ Δῆμος τῶν δέκα στρατηγῶν, τῶν μὲν φυγὴν, τῶν δὲ θάνατον. Καὶ οἱ μὲν πρὸ τῆς κρίσεως ἔφυγον, εἰδότες τὸ ἐσόμενον αὐτοῖς κακόν· ὧν ἦν καὶ Κόνων, ὃς καὶ ἀπῆλθε πρὸς Εὐαγόραν, τὸν τῆς Κύπρου ἄρχοντα. Ὁ δ' Εὐαγόρας πεποίηκε φίλον τὸν Κόνωνα τῷ Περσῶν βασιλεῖ· ἦν γὰρ ἔχων πρὸς αὐτὸν φιλίαν. Τὸ τηλικαῦτα δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι σχολὴν ἄγοντες κακῶς ἐποιοῦν τὰ τοῦ

τὴν τοῦ Δήμου κάθοδον τὴν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης, καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβὼν, κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας εἶδισεν ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἀρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων· καὶ μετὰ ταῦτα δεῦρ' ἐλθὼν ἀνέστησε τὰ τείχη· καὶ πρῶτος πάλιν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε τῇ πόλει τὸν λόγον πρὸς Λακεδαιμονίους εἶναι. 56. Καὶ γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ γέγραπται· ἐπειδὴ Κόνων, φησὶν, ἡλευθέρωσε τοὺς Ἀθηναίων συμμάχους — Ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα, ὃ ἄνδρες δικασταί! ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς,

βασιλέως· ὁ δὲ Κόνων, καιροῦ λαβόμενος, ἐπηγγείλατο περιγενέσθαι αὐτῶν, εἰ λάβοι παρ' αὐτοῦ στράτευμα. Καὶ δὴ λαβὼν καὶ συμβαλὼν ἐν Κνίδῳ τῆς Καρίας, τοὺς Λακεδαιμονίους ἐνίκησε καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, οὐκ ἀποστραφεὶς καταγνούσας αὐτοῦ.

Οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβὼν — Μηδεμίαν, φησὶν, ἀφορμὴν λαβὼν παρὰ τῆς πόλεως, κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους, στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς παρὰ βασιλέως.

Τοὺς πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας — Οὐκ εἶπεν εἶδισεν ὑπακούειν ὑμῶν· καίτοι γε ἡκολούθει τῷ λέγειν ἐπιτάττοντας τοῖς ἄλλοις τὸ ὑφ' ὑμῶν ἐπιτάττεσθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ εἶχε παρὰ τῆς ἱστορίας, εἶδισεν ἀκούειν ὑμῶν εἶπεν· ἐπειδήπερ προσεδέξαντο τὸν περὶ τῆς εἰρήνης λόγον.

Ἀνέστησε τὰ τείχη — Ἄ Λακεδαιμόνιοι κατέστρεψαν, ταῖς Ἀθηναίων χερσὶν ἀναγκάσαντες, πάλαι Θεμιστοκλέους οἰκοδομήσαντος μετὰ τὰ Μηδικά. Ἀρμοστὰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας τῶν Λακεδαιμονίων λέγει· ἐκάλουν δὲ αὐτοὺς οὕτω διὰ τὸ ἀρμόζειν τὰ ἥδη τῶν πολιτῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων. Νήσων δέ, οὐ τῶν Κυκλάδων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλων.

56. Μόνῳ τῶν πάντων — Μόνῳ μετὰ τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα.

Ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία — Ἀνακοινοὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἵνα ἀποστεροῦντες καὶ ἑαυτοὺς βλάπτωσιν.

Ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται — Θέλει εἰπεῖν· πολίτης ἐάν τις ἄλλους εὖ ποιήσῃ, καὶ ἡ πόλις κοινωνεῖ τῶν κατορθωμάτων.

ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας. Ὅτου γὰρ ἂν τις (478.) παρ' ἡμῶν ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται, τούτου τὴν δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρποῦται. Διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ χαλκὴν εἰκόνα, ὥς περ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, ἔστησαν πρώτου. Ἦγούν-
το γάρ, οὐ μικρὰν τυραννίδα καὶ τούτον, τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, πεπανκέναι. Ἴν' οὖν μάλλον οἷς λέγω προσέχητε, τὰ ψηφίσματα ὑμῖν αὐτὰ ἀναγνώσεται, τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ Κόνωνι. Λέγε!

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α Τ Α . . .

57. Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν μόνον ὁ Κόνων, ὃ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι! τότ' ἐτιμήθη, πράξας ἃ διεξῆλδον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ
ὑπ' ἄλλων πολλῶν, οἱ δικαίως, ὧν εὐεργέτηντο, χάριν ᾤοντο
δεῖν ἀποδιδόναι. Οὐκοῦν αἰσχρόν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰ
αἱ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτῷ, τῆς
δὲ παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται. Καὶ μὴν οὐδ'
ἐκεῖνο καλόν, ζῶντα μὲν αὐτὸν οὕτω τιμᾶν, ὥς τε τοσούτων,
ὅσων ἀκηκόατε, ἀξιοῦν· ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε, μηδεμίαν
ποιησαμένους τούτων μηδενὸς μνείαν, ἀφελέσθαι τὶ τῶν δο-
θέντων τότε. 58. Πολλὰ μὲν γὰρ ἐστίν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι!

57. Καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν — Οὐ πάνυ γὰρ μέγιστον, τὸν
πολίτην τὴν πόλιν τιμᾶν· διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ ὑπ' ἄλλων.

Οἱ δικαίως — Τί οὖν, εἰ φόβῳ αὐτὸν ἐτίμησαν, ἢ
ἀνάγκῃ; Διὰ τοῦτο πρόσκειται τὸ δικαίως, ἵνα καθαρὰ ἡ
φιλοτιμία.

Τῆς παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται — Τὸ
τοῦτο δηλωτικόν ἐστὶ τοῦ μὴ πάσας ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδο-
μένας τιμὰς τῷ Κόνωνι, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν μόνην.

58. Γνοίη δ' ἂν τις, εἰ παραδεῖη — Οὐχ ὅλον τὸν Θεμι-
στοκλέα παραβάλλει ὅλῳ τῷ Κόνωνι, ἀλλὰ τειχοποιίαν τειχο-
ποιῆα. Οὐκ ἀπὸ πάντων οὖν τῶν τόπων συγκρίνειν ἐπιχειρεῖ
τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸν Κόνωνα· (οὐδὲ γὰρ αἱ πράξεις ἀμφοῖν
παραπλήσιαι) ἀλλὰ ἀπὸ τῆς τειχοποιίας μόνης. Οὐ γὰρ ἀναγ-
καῖόν ἐστιν, ἐν ταῖς συγκρίσεσι πάντα πᾶσι παραβάλλειν. Καὶ
Ἰσοκράτης γὰρ ἐν τῷ τῆς Ἑλένης ἐγκωμίῳ συγκρίνων τὴν Ἑλέ-
νην τῷ Ἡρακλεῖ, οὐκ ἀπὸ τῶν πράξεων αὐτῶν ἐγνώρισεν, ἀλλὰ

τῶν ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξια ἐπαίνου, δι' ἃ πάντα προσ-
 ἤκει μὴ λύειν τὰς ἐπὶ τούτοις δοθείσας δωρεάς· κάλλιστον
 δὲ πάντων, ἢ τῶν τειχῶν ἀνάστασις. Γνοίη δ' ἂν τις, εἰ
 παραδείη, πῶς Θεμιστοκλῆς, ὁ τῶν καδ' ἐαυτὸν ἀπάντων
 ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ταῦτό τοῦτ' ἐποίησε. 59. Λέγεται τοί-
 νυν ἐκεῖνος, τειχίζειν εἰπὼν τοῖς πολίταις, καὶ ἀφικνῆται
 τις ἐκ Λακεδαιμόνος, κατέχειν κελεύσας, οἷχεσθαι (479.)
 πρεσβέων αὐτὸς ὡς τοὺς Λακεδαιμονίους· λόγων δὲ γιγνο-
 μένων ἐκεῖ, καὶ τινων ἀπαγγελλόντων, ὡς Ἀθηναῖοι τειχί-
 ζουσιν, ἀρνεῖσθαι, καὶ πρέσβεις πέμπειν τοὺς σκεψομένους
 κελεύειν· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἦκον οὔτοι, πέμπειν ἑτέρους παραι-
 νεῖν — Καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόατε, ὃν τρόπον ἐξαπατηῆσαι
 λέγεται Λακεδαιμονίους. 60. Φημὶ τοίνυν ἐγώ· (καὶ πρὸς
 Διός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ,
 ἀλλ', ἂν ἀληθὲς ᾖ, σκοπεῖτω!) ὅσῳ τὸ φανερώς τοῦ λάδρα
 κρείττον, καὶ τὸ νικῶντας τοῦ παρακρουσαμένους πράττειν
 ὀτιοῦν ἐντιμότερον, τοσούτῳ κάλλιον Κόνωνα τὰ τεῖχη στή-
 σαι Θεμιστοκλέους. Ὁ μὲν γὰρ λαδῶν, ὁ δὲ νικήσας τοὺς

τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ῥώμην μόνην ἀντέθηκε τῷ κάλλει. Καὶ δι-
 δόασιν ἡμῖν οἱ παλαιοὶ θεωρήματα, μὴ φιλονεικεῖν πρὸς τὰ
 ἰσχυρά, μηδὲ μάχεσθαι· μηδὲ μὴν ὀκνεῖν ἀφ' ἐνός τινος τὸ
 πρᾶγμα θεωρούμενον τὴν σύγκρισιν ἐργάζεσθαι. Οὐδὲ γὰρ μέ-
 γεδος πρὸς μέγεδος τῶν τειχῶν συγκρίνει, ἀλλὰ τὸν τρόπον
 μόνον τῆς τειχοποιΐας· παρέλιπε δὲ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ πλείστη
 διαφορά. Τότε μὲν γὰρ ἡγοῦντο πάντων Ἑλλήνων Λακεδαιμό-
 νιοι· νυνὶ δὲ ἡττηντο περὶ Ῥόδον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ὡστε
 τὸν καιρὸν κλέψας, ἐν ᾧ τούτων τὴν πόλιν ἑκάτερος τειχίζειν
 ἔδοξεν, αὖξει τὸ κατὰ Κόνωνα.

59. Λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος — Συντέμνει τὸ διήγημα θαυ-
 μαστῶς, ἅτε δὴ παλαιόν, καὶ ἵνα ὑποκλέψῃ τῇ συντομίᾳ τοῦ
 Θεμιστοκλέους τὴν μνήμην.

Ὁν τρόπον ἐξαπατηῆσαι λέγεται Λακεδαιμο-
 νίους — Ἦγουν· ἴστε, πῶς ἀνέστησεν ἀπάτη τὰ τεῖχη.

60. Μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ — Ἐπειδὴ τοῦ Θε-
 μιστοκλέους αὐτὸν ἀποφαίνει κρείττονα, εἰκότως θεραπεύει τὸ
 μέλλον τῷ λόγῳ.

Οὐδ' ἔλαττον σχεῖν τῶν ῥητόρων — Οὐκουν, φησί,
 δίκαιον, ἡττηθῆναι τὰς πράξεις αὐτοῦ τῷ λόγῳ τῶν συκο-
 φαντῶν.

κωλύσοντας ταῦτο τοῦτο ἐποίησεν. Οὐ τοίνυν ἄξιον, τὸν τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἔλαττον σχεῖν τῶν ῥητόρων, τῶν διδαζόντων ὑμᾶς, ὥς ἀφελέσθαι τι χρὴ τῶν ἐκείνῳ δοδέντων.

61. Εἶεν! Ἀλλὰ, νῆ Δία, τὸν παῖδα τοῦ Χαβρίου περιίδωμεν ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν, ἣν ὁ πατήρ αὐτῷ, δικαίως παρ' ὑμῶν λαβὼν, κατέλιπεν; ἀλλ' οὐδένα ἀνδρώπων εὖ φρονοῦντ' ἂν οἶμαι ταῦτα φῆσαι καλῶς ἔχειν. Ἴστε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου, ὅτι σπουδαῖος Χαβρίας ἦν ἀνὴρ· οὐ μὲν κωλύει γε οὐδὲν καμὲ διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. 62. Ὃν μὲν οὖν τρόπον, ὑμᾶς ἔχων, πρὸς ἅπαντας Πελοποννησίους παρετάξατο ἐν

61. Εἶεν! Ἀλλὰ τὸν παῖδα τοῦ Χαβρίου — Ἀντὶ τοῦ, ἄγε δὴ. Δείπεται τῷ λόγῳ· ἵνα ἐξ ἀνάγκης δόξῃ ἐπὶ τὸν Χαβρίαν ἔρχεσθαι, καὶ οὐκ ἐκ προνοίας, ἀλλ' ἐπόμενος τῷ λόγῳ. Ἀφείλετο γὰρ τὴν ὑπόνοιαν, τοῦ δοκεῖν πρὸς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγειν· πανταχοῦ δὲ τὸν παῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι, καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἀπόδειξιν κέχρηται· (δηλονότι διὰ τὸ πατρὸς ἀξίωμα τὴν δωρεάν ὁ παῖς ἔχειν δοκεῖ) δεικνὺς ἐκ τούτων τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον, εἰ ἐπὶ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις τοῖς εὐεργετημένοις ἀφέλονται τὴν ἀτέλειαν.

Ἴστε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου — Προκατέλαβε τὸν ἀκούοντα, μάρτυρα τῶν ἑαυτοῦ ποιησάμενος λόγων· ἵνα, εἰσβάλλων εἰς τὰ τοῦ Χαβρίου ἐγκώμια, μὴ χάριτι δοκῇ τὸν λόγον ποιεῖσθαι. Συναγορεύσουσι δὲ καὶ αὐτοί, ὅτι σπουδαῖος ἦν ὁ ἀνὴρ· ἵνα καὶ, εἴ τι ἁμάρτημα περὶ τὸν παῖδα τυγχάνοι, μὴ τῆς τούτου προσαγωγῆς τὸ κατηγόρημα γένηται. Οὐκ ἀπολογεῖται δ' ὑπὲρ τῆς ποιότητος τοῦ παιδός, ἵνα μὴ δοκῇ ὥσπερ κνίξειν εὐδὺς ἐν ἀρχῇ τοὺς ἀκούοντας· προτόντος δὲ τοῦ λόγου τὴν ἀπολογία πεποιήται, εἰπὼν· ἐν ὀρφανίᾳ τέτραπται, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν· ὥστε εἶναι μεταστατικὴν τὴν ἀπολογία. Εἰ γὰρ ὑπὲρ Ἀθηναίων ἀπώλετο, διὰ τὸν Δῆμον ὁ παῖς τοιοῦτος γέγονε.

62. Καὶ ὡς Γοργώπαν ἀπέκτεινεν — Στρατηγὸς ἦν Λακεδαιμονίων, ὃν κτείνει Χαβρίας ἐν Αἰγίνῃ, ἀπὼν βοηθῆσαι Εὐαγόρᾳ.

Ἐν Αἰγύπτῳ — Πρὸς τοὺς Πέρσας.

Πολλή τε αἰσχὺν ἔχει — Ἐκὼν ἡττᾶται, ἵνα νικήσῃ κατ' ἐκάτερον.

Θήβαις, καὶ ὡς *Τοργώ* παν ἀπέκτεινεν ἐν *Αἰγίῳ*, καὶ ὅσα ἐν *Κύπρῳ* τρόπαια ἔστησε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν *Αἰγύπτῳ*, καὶ ὅτι, πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου δέω λέγειν χώραν, οὐδαμοῦ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα, οὐδ' αὐτὸν κατήσχυνεν· οὔτε (480.) πάνυ ῥάδιον κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν, πολλή τε αἰσχύνη, λέγοντος ἐμοῦ, ταῦτα ἐλάττω φανῆναι τῆς ἐν ἐκάστῳ νῦν περὶ αὐτοῦ δόξης ὑπαρχούσης. Ἄ δ' οὐδαμῶς ἂν εἰπὼν οἶμαι μικρὰ ποιῆσαι, ταῦδ' ὑπομνήσαι πειράσομαι. 63. Ἐνίκησε μὲν τοίνυν *Λακεδαιμονίους* ναυμαχία, καὶ πεντήκοντα μιᾶς δεούσας ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις· εἴλε δὲ τῶν νήσων τούτων τὰς πολλὰς, καὶ παρέδωκεν ὑμῖν, καὶ φίλας ἐποίησεν, ἐχθρῶς ἐχούσας πρότερον· τριςχίλια δὲ αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγε· καὶ πλεον ἢ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνεν ἀπὸ τῶν πολεμίων· καὶ τούτων πάντων ὑμῶν τινες, οἱ πρεσβύτατοι, μάρτυρές εἰσὶ μοι. 64. Πρὸς δὲ τούτοις ἄλλας τριήρεις πλεον ἢ εἴκοσιν εἴλε, κατὰ μίαν καὶ δύο λαμβάνων· ὅς ἀπάσας εἰς τοὺς ὑμετέρους λιμένας κατήγαγεν· ἐνὶ δὲ κεφαλαίῳ, μόνος τῶν πάντων στρατηγῶν οὐ πόλιν, οὐ φρούριον, οὐ ναῦν, οὐ στρατιώτην ἀπώλεσεν οὐδένα, ἡγούμενος ὑμῶν· οὐδ' ἐστὶν οὐδενὶ τῶν ὑμετέρων ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν ἄφ' ὑμῶν τε καὶ κείνου· ὑμῖν δ' αὖ ἀπὸ πολλῶν πολλὰ, ἐκείνου στρατηγοῦντος. Ἴνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, ἀναγνώσεται γεγραμμένας ὑμῖν τὰς τε ναῦς, ὅσας ἔλαβε, καὶ οὗ ἐκάστην, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀριθμὸν, καὶ τῶν χρημάτων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν τροπαίων, οὗ ἕκαστον. Λέγε!

63. Ἐνίκησε μὲν τοίνυν — Ταῦτά λέγων, ἑτέρῳ σχήματι προσποιεῖται ἄλλα διηγείσθαι.

Μιᾶς δεούσας — Ὡστε πλήρεις εἶναι πρὸς ἀναπλήρωσιν.

Εἴλε δὲ τῶν νήσων τούτων — Ὅτι καὶ ἐνίκησε καὶ ἔσωσεν.

Ἐχθρῶς ἐχούσας — Τί γὰρ, εἰ καὶ λόγοις ἐπείσθησαν, εἴτα μετεβάλλοντο.

64. Ἴνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τι — Ἔδος ἐστὶ τῷ ῥήτορι τοῖς ἰσχυροτέροις ἐνδιατρίβειν, καὶ μὴ ῥαδίως αὐτῶν ἀπαλλάττεσθαι, ἵνα δὲ τὸν κόρον φεύγῃ, ἐξαλλάττειν εἴωθε τὰ σχήματα τῆς ἐννοίας. Ἀναγινώσκει δὲ ἐξ ὑπομνήματος τὰς *Χαβρίου* πράξεις.

Χ 65. Δοκεῖ τισιν ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! οὐτοσί ὁ τοσαύτας πόλεις λαβών, καὶ τριήρεις τῶν πολεμίων ναυμαχία νικήσας, καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος ὢν, αἰσχροῦ δ' οὐδενὸς τῇ πόλει, ἄξιός ἐστιν ἀποστερηθῆναι τὴν (481.) ἀτέλειαν, ἣν εὗρετο παρ' ὑμῶν, καὶ τῷ νιεῖ κατέλιπεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶομαι. Καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη, μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν, ἢ ναῦς δέκα μόνας, περὶ προδοσίας ἂν αὐτὸν εἰσῆγγελον οὔτοι, καὶ, εἰ ἐάλω, τὸν ἅπαντα ἂν ἀπολώλει χρόνον· ἐπειδὴ δὲ τοῦναντίον ἑπτακαίδεκα μὲν πόλεις εἴλεν, ἑβδομήκοντα δὲ ναῦς ἔλαβε, τριςχιλίους δ' αἰχμαλώτους, δέκα δὲ καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνε, τοσαῦτα δὲ ἔστησε τρόπαια, τηνικαῦτα δὴ οὐκ ἔσται κύρια αὐτῷ τὰ δοθέντα ἐπὶ τούτοις! 66. Καὶ μὴν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ ζῶν πάνθ' ὑπὲρ ὑμῶν φανήσεται πράξας Χαβρίας, καὶ τὴν τελευταίην αὐτὴν τοῦ βίου πεποιημένος οὐχ ὑπὲρ ἄλλου τινός· ὥστε δικαίως ἂν οὐ μόνον διὰ τὰ ζῶντι πεπραγμένα φαίνοισθε εὐνοϊκῶς διακείμενοι πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ ταύτην. Ἀξίον τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! κακεῖνο σκοπεῖν, ὅπως μὴ φανούμεθα φανυλότεροι Χίων περὶ τοὺς εὐεργέτας γεγεννημένοι. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲν, ἐφ' οὓς μεθ' ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθροῦ τάξει, μηδὲν ὦν ἔδοσαν πρότερον, νῦν ἀφῆρηνται, ἀλλὰ τὰς παλαιὰς χάριτας μείζους τῶν καινῶν ἐγκλημάτων πεποίηνται· ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐπ' ἐκείνους ἔλθων ἐτελεύτησεν, ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτα ἔτι μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς προτέραις εὐεργεσίαις τι δοθέντων ἀφηρημένοι φανήσεσθε· πῶς οὐκ εἰκότως αἰσχύνῃν ἔξετε; 67. Καὶ μὴν καὶ κατ' ἐκεῖνο ἀνάξια ἂν εἴη πεπονδῶς

65. Δοκεῖ τισιν ὑμῶν — Τῷ κατ' ἐρώτησιν προῆχθαι τὸν ἔλεγχον τῆς ἀτοπίας ἐμφαίνει. Ἡδικὴ δὲ καὶ ἀνταῦθα ἡ ἔννοια, δύο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ἐννοίας παρέστησε· πρῶτον μὲν τὴν τοῦ Χαβρίου εὐνοίαν, δεύτερον δὲ τὴν περὶ τοῦ παιδὸς ἀπολογία. Ἐπειδὴ δὲ ἀντέπιπτεν, ὅτι, ἑαυτὸν σῶσαι μὴ δυνηθεὶς Χαβρίας, πῶς οἷός τε ἦν σῶζειν ἑτέρους; ἰδὼν λυποῦσαν αὐτὸν τὴν ἔννοιαν, ὑποτέμνεται λέγων· ἡνίκα μὲν τὴν τοῦ σῶζειν ἀξίαν εἶχεν, αὐτὸς στρατηγὸς ἀσφαλῆς ἦν τοῖς συστρατευομένοις· ἡνίκα δὲ ἔδει, ὥς στρατιώτης παραταξάμενος, ἐδεκοντὴς ἔπεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

ὁ παῖς, εἰ τῆς δωρεᾶς ἀφαιρεθείη, καδὸ πολλάκις (482.) ὑμῶν στρατηγήσαντος Χαβρίου, καὶ οὐδενὸς πώποτε υἱὸς ὀρφανὸς δι' ἐκεῖνον ἐγένετο, αὐτὸς δ' ἐν ὀρφανίᾳ τέτραπται διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν τοῦ πατρός. Οὕτω γάρ, ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται, βεβαίως πως ἐκεῖνος ἐγένετο φιλόπολις, ὥστε δοκῶν καὶ ὦν ἀσφαλέστατος στρατηγὸς πάντων, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν, ὁπότε ἡγοῖτο, ἐχρήτο τούτῳ· ὑπὲρ αὐτοῦ δ', ἐπειδὴ τὸ καδ' αὐτὸν ἐτάχθη κινδυνεύειν, παρεῖδε, καὶ μᾶλλον εἴλετο μὴ ζῆν, ἢ καταισχύναι τὰς παρ' ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τιμὰς. 68. Εἴτα ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ᾤετο δεῖν ἀποδνήσκειν ἢ νικᾶν, ταῦθ' ἡμεῖς ἀφελώμεθα τὸν υἱὸν αὐτοῦ; Καὶ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ὅταν τὰ μὲν τρόπαια ἐστήκη δῆλα πᾶσιν ἀνθρώποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος ἔστησε· τῶν δ' ἐπὶ τούτοις δωρεῶν ἀφηρημένον τι φαίνεται; Οὐ σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ λογιεῖσθε, ὅτι νῦν οὐχ ὁ νόμος κρίνεται, πότερόν ἐστιν ἐπιτήδειος, ἢ οὐ· ἀλλ' ὑμεῖς δοκιμάζεσθε, εἴτ' ἐπιτήδειοι πάσχειν ἐστὶ ἐν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, εἴτε μή; Λάβε δὴ καὶ τὸ Χαβρία ψήφισμα ψηφισθέν! — Ὅρα δὴ καὶ σκόπει· δεῖ γὰρ αὐτὸ ἐνταῦθα εἶναι πού —

69. Ἐγὼ δ' εἰ τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ Χαβρίου βούλομαι. Ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τιμῶντές ποτε Ἰρικράτην, οὐ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον, Στράβακα καὶ Πολύστρατον. Καὶ πάλιν Τιμοδέῳ διδόντες τὴν δωρεάν, δι' ἐκεῖνον ἐδώκατε καὶ Κλεάρχῳ καὶ τισιν ἄλλοις πολιτείαν. Χαβρίας δ' αὐτὸς ἐτιμήθη παρ' ὑμῖν μόνος. Εἰ δὴ τότε,

68. Οὐ σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Τῷ μὲν δοκεῖν ὁ νόμος ἐστὶν ὁ κρινόμενος, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ τρόπος τῆς πόλεως βασανίζεται. Σκέψαι γάρ, ὦ βέλτιστε, καὶ φρονῶν ἀνθρωπίνως ἀπόβλεπον εἰς τὸ μέλλον· ἂν ἐμπέσῃ τις χρεία, ποῦ τὸν εὐεργέτην ὀψόμεθα;

Ὅρα δὴ καὶ σκόπει — Ἐποκρίνεται μὴ εὐρίσκειν τὸν γραμματέα, ἵνα δόξῃ αὐτοσχεδιάζειν ἃ λέγει, καὶ μὴ ἐσκέφθαι.

69. Οὗς νῦν οὗτοι μεμφόμενοι — Τουτέστι, ὡς ἀναξίους τῆς δωρεᾶς.

Ἐγωγε ἡγοῦμαι — Ὡς γὰρ ὁμολογούμενον αὐτὸ καὶ ἐψηφίζετε.

ὅτε εὐρίσκετο τὴν δωρεάν, ἤξιωσεν ὑμᾶς, ὥςπερ δι' (483.) Ἰφικράτην καὶ Τιμόδεον εὖ τινὰς πεποιήκατε, οὕτω καὶ δι' αὐτὸν εὖ ποιῆσαι τούτων τινὰς τῶν εὐρημένων τὴν ἀτέλειαν, οὓς νῦν οὗτοι μεμρόμενοι πάντας ἀφαιρεῖσθαι κελεύουσιν· ὁμοίως οὐκ ἂν ἐδώκατε ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν; ἔγωγε ἡγοῦμαι. 70. Εἶδ' οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν τότε ἐδώκατε τὴν δωρεάν, διὰ τούτους νῦν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθε τὴν ἀτέλειαν; ἀλλ' ἄλογον. Οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἀρμόττει δοκεῖν παρὰ μὲν τὰς εὐεργεσίας οὕτω προχείρως ἔχειν, ὥστε μὴ μόνον αὐτοὺς τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκείνων φίλους· ἐπειδὴν δὲ χρόνος διέλθῃ βραχύς, καὶ ὅσα αὐτοῖς δεδώκατε, ταῦτα ἀφαιρεῖσθαι. —

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΧΑΒΡΙΟΥ ΤΙΜΩΝ...

71. Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, οἷς ἀκηκόατε, εἰσὶν οὗτοι, ὧς ἄνδρες δικασταί! Σκοπεῖτε δὲ καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τινες τούτων τῶν τετελευτηκότων λάβοιεν τρόπῳ τινὶ τοῦ νυνὶ γιγνομένου πράγματος αἰσδησιν, ὥς ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν! Εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ, τούτων ἐκ λόγου κρίσις γίγνεται, καὶ τὰ καλῶς πραχθέντα ὑπ' ἐκείνων, ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ τῷ λόγῳ, μάτην τοῖς πονήσασιν εἵργασται, πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν;

72. Ἴνα τοίνυν εἰδῆτε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ὅτι ὥς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους πάντας, ὅσους

70. Εἶδ' οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν τότε — Θέλων δεῖξαι τοῦτό φησιν, ὅτι, εἰ διὰ τοὺς ἀξιους καὶ τοὺς μὴ ὄντας ἐτιμήσατε, διὰ τοὺς ἀναξιους νῦν τοὺς ἀξιους ἀφαιρήσετε.

71. Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε — Πληρώσας τὸν περὶ τῶν εὐεργετῶν σύμπαντα λόγον, τῶν ἐπιλόγων ἄπτεται· ἐπιλόγων δὲ οὐ τῆς ὑποθέσεως πάσης, ἀλλὰ τούτου τοῦ μέρους.

Εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκεν — Συμπέρασμα ἐστὶ τῶν εἰρημένων.

Ἄν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ — Ὑπὸ τῶν συνηγόνων, φησὶν.

72. Ἴνα τοίνυν εἰδῆτε — Ἐντεῦθεν ἄρχεται πάλιν τοῦ νομίου κεφαλαίου, ἀκολουθῶς ποιῶν. Ἐδει γὰρ κατηγορῆσαι τοῦ

λέγομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐδέν ἐστ' ὃ τι τοῦ παρακρούσα-
σθαι καὶ φρενακίσαι λέγεται παρ' ἡμῶν εἵνεκα· ἀναγνώσεται
τὸν νόμον ὑμῖν, ὃν παρεισφέρομεν γράψαντες ἀντὶ (484.)
τοῦδε, ὃν οὐκ ἐπιτήδειον εἶναι φαμεν. Γνώσεσθε γὰρ ἐκ
τούτου πρόνοιάν τινα ἔχοντας ἡμᾶς, καὶ ὅπως ὑμεῖς μηδὲν
αἰσχρὸν ποιῆσαι δόξετε, καὶ ὅπως, εἴ τινά τις καταμέμ-
φεται τῶν εὐρημένων τὰς δωρεάς, ἂν δίκαιον ᾖ, κρίνας
παρ' ὑμῖν, ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως, οὓς οὐδεὶς ἂν ἀντεῖποι
μὴ οὐ δεῖν ἔχειν, ἔξουσι τὰ δοθέντα. 73. Καὶ τούτων πάν-
των οὐδέν ἐστι καινόν, οὐδ' ἡμέτερον εὖρημα· ἀλλ' ὁ παλαιός,

νόμον τοῦ Λεπτίνου, ὡς ἀδίκου καὶ ἀσυμφόρου, εἶδ' οὕτως
ἀντεισενεχθῆ ὁ αὐτοῦ, ἐκ συγκρίσεως καὶ ἀντιπαραθέσεως.

Ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν — Ὁ Σόλων προσ-
έταξε, τὸν λύοντά τινα τῶν κυρίων νόμων τιθέναι ἕτερον.
Ὅπου μὲν οὖν κύριος, ἀντεισφέρειν δεῖ· ὅπου δὲ οὐ, λύειν
μόνον. Ὁ νόμος δὲ, ὃν εἰσέφερεν, εἶχε τὰς δωρεάς τὰς πα-
λαιάς κυρίας, καὶ, εἰ ἀνάξιοί τινες εἴησαν, τὸ δικάζεσθαι.

73. Γράφεσθαι μὲν — Γραφὴ λέγεται κυρίως ἢ κατὰ τὸν
νόμον κατηγορία. Διδάσκει δὲ διὰ ταύτης τῆς διανοίας, ὅτι
χρὴ πρότερον δεικνύναι τοὺς παλαιοὺς νόμους οὐκ ἔχοντας κατὰ
τι καλῶς, εἶτα ἀντεισφέρειν ἕτερον. Τούτοις ἀκολουθήσας,
μετὰ τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου τὴν ἀνάγνωσιν
τοῦ οἰκείου παρέχεται, ὃν ἀναγινώσκει, καὶ ὃν δεῖ νομοθε-
τεῖν· ὅτι ἐν τοῖς δικασταῖς νομοθετεῖν δεῖ· ὅτι πρὸ τῶν Ἐπω-
νύμων ἐκτιθέναι· τὸν δὲ μὴ ταῦτα ποιοῦντα ὑπεύθυνον εἶναι
γραφῇ. Ἄλλως. Ἄ μὲν δεῖ ποιεῖν τὸν νομοθετοῦντα, εἴρηκε·
διὰ τούτου ἐπισημαίνων, ὅτι οὐ δεῖ κυρωθῆναι αὐτοῦ τὸν νό-
μον, ἕως ἂν τὰ τῶν νόμων γένηται. Ἄ δὲ δεῖ πάσχειν τὸν
παραβαίνοντα, οὐ προσέθηκε, διὰ τὸ μὴ ὑπεύθυνον εἶναι τῇ
κατηγορίᾳ Λεπτίνῃ. Μετὰ τοῦτο τίθησι τὸν νόμον τοῦ Λεπτί-
νου, ἐπισημαινόμενος ὧν ἐπιλαμβάνεται· εἶτα ἀναγινώσκει
κατὰ τὸ συνεχές καὶ ἕτερον νόμον ἀρχαῖον, ἐν ᾧ κεῖται, τὰς
δωρεάς, ἃς ὁ Δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι, ὥπερ ἐναντίος ἐστὶν
ὁ τοῦ Λεπτίνου νόμος· εἶτα καὶ ἕτερον, τὸν κελεύοντα, ὑπεύ-
θυνον εἶναι γραφῇ τὸν ἐναντίον εἰσφέροντα τοῖς ὑπάρχουσι νό-
μοις· ἵνα διὰ μὲν τούτου τὸν οἰκεῖον ἀκολουθῶς ἔχοντα δείξῃ,
καὶ ὅτι οὐκ ἐναντίος ἐστὶ· κατηγορῇ δὲ τοῦ Λεπτίνου, ὡς
παραβεβηκότος.

Οὐ γὰρ ᾧ ετο δεῖν ὁ Σόλων — Τὴν γνώμην τοῦ
νομοθέτου φησί. Θεσμοδέται δὲ ἐκλέγονται ἐξ τοῦ ἐνιαυτοῦ,
οἱ τῶν ἐννέα ἀρχόντων εἰσί, δι' ὧν τὰ πολλὰ διοικεῖται πράγ-

ὃν οὗτος παρέβη, νόμος οὕτω κελεύει νομοθετεῖν· γράφεσθαι μὲν, ἂν τις τινα τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ καλῶς ἔχειν ἡγῆται, παρειςφέρειν δὲ αὐτὸν ἄλλον, ὃν ἂν τιδῇ, λύων ἐκεῖνον, ὑμᾶς δὲ ἀκούσαντας ἐλέσθαι τὸν κρείττω. Οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ Σόλων, ὁ τοῦτον τὸν τρόπον προστάξας νομοθετεῖν, τοὺς μὲν δεσμοδέτας, τοὺς ἐπὶ τοὺς νόμους κληρουμένους, δις δοκιμασθέντας ἄρχειν, ἔν τε τῇ Βουλῇ, καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ· τοὺς δὲ νόμους αὐτούς, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν, καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις πολιτεύεσθαι προσήκει, ἐπὶ καιροῦ τεθέντας ὅπως ἔτυχον, μὴ δοκιμασθέντας κυρίους εἶναι.

74. Καὶ γὰρ τοι τότε μὲν τέως τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομοθέτουν· τοῖς μὲν ὑπάρχουσι νόμοις ἐχρῶντο, καινοὺς δ' οὐκ ἐτίδεσαν. Ἐπειδὴ δὲ τῶν πολιτευομένων τινὲς δυνηθέντες, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τις βούληται, καὶ ὃν ἂν τύχη τρόπον· τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι σφίσιν αὐτοῖς εἰσὶ νόμοι, ὥστε χειροτονεῖτε ὑμεῖς τοὺς διαλέξοντας τοὺς ἐναντίους ἐπὶ πάμπολυν ἤδη χρόνον, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδὲν μᾶλλον δύναται πέρας (485.)

ματα. Νομοδέται δέ, οἱ αἰρούμενοι δικασταί, τὸν εἰσαγόμενον νόμον ἢ λύοντες, ἢ κυροῦντες. Οἱ δεσμοδέται οὖν τὸν ἐνιαυτὸν ἤρχον· δεύτερον δὲ ἐδοκιμάζοντο, διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἄρειον πάγον ἔρχεσθαι, εἰ μὴ τις μεταξὺ διεβέβλητο· ἕως δὲ θανάτου ἔμενον οἱ Ἀρειοπαγίται.

Τοὺς δὲ νόμους αὐτούς, καθ' οὓς καὶ τούτοις — Ἄτοπόν φησι, τοὺς νομοδέτας πολλάκις βασανίζεσθαι· τοὺς δὲ νόμους, καθ' οὓς εἰσι καὶ οὗτοι ἄρχοντες, καὶ πάντες, ὥς ἔτυχε, τίδεσθαι.

Ἐπὶ καιροῦ τιθέντας — Πρὸς γὰρ τὴν χρεῖαν εἰσέφερον οἱ πολιτευόμενοι νόμους, ἢ ἐν ὀξύτητι καιροῦ, ὥστε λαθεῖν. Ἀπὸ ἐλάττονος τὸ ἐπιχείρημα.

74. Ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι — Τὴν ἀρχὴν λέγει, καθ' ἣν τὸν τρόπον τοῦτον ἡροῦντο νομοθετεῖν. Διὰ τοῦτο δὲ εἶπεν, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἵνα φύγῃ τὸ συνειδέναι, τῇ ἀκοῇ δὲ τὴν γνῶσιν παραδίδωσι, καὶ ἵνα μὴ δόξῃ διαβάλλειν αὐτόν.

Τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι — Ὅτι, φησί, τοσοῦτοι ἀντικείμενοί εἰσιν, ὑμεῖς μαρτυρεῖτε· ἐξ ὑμῶν γὰρ νομοδέτας ἐκλέγεσθε, καὶ μέχρι νῦν πέρας οὐκ ἔχει τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ πλείστους εἶναι τοὺς ἐναντίους νόμους.

σχεῖν· ψηφισμάτων δ' οὐδοτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι, ἀλλὰ νεώτεροι οἱ νόμοι, καδ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ γράφεσθαι, τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσὶν. Ἴν' οὖν μὴ λόγον λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτόν, ὃν φημι, δείξω. Λάβε μοι τὸν νόμον, καδ' ὃν ἦσαν οἱ πρότερον νομοῦται. Λέγε!

Ν Ο Μ Ο Σ

75. Συνίετε, καδ' ὃν τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ὁ Σόλων τοὺς νόμους, ὡς καλῶς κελεύει τιθέναι· πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν, τοῖς ὁμωμοκόσι, παρ' οἷσπερ καὶ τᾶλλα κυροῦ-

75. Συνίετε, καδ' ὃν τρόπον — Ἐξέτασις τοῦ νόμου, ἐπειδὴ καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος ἦν.

Πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν, τοῖς ὁμωμοκόσι — Ὁμνυον γὰρ οἱ δικάζοντες. Πρῶτον δέ, οὐ τῇ τάξει, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι καὶ τῷ κυροῦν· δεῖ γὰρ προαναγνωσθῆναι τῷ δήμῳ, ἔπειτα προτεθῆναι, εἴτα λαβεῖν τὸν γραμματέα, καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς δικάζοντας ἀκοῦσαι. Πῶς οὖν εἶπε πρῶτον παρ' ὑμῖν; Οὐδεὶς γὰρ πρὸ αὐτῶν ἄλλος ἦν, οὐδὲ ἐκύρου τοὺς εἰσφερομένους νόμους, εἰ μὴ οἱ νομοῦται, οἵτινες ἐκληροῦντο δοκιμάζειν τοὺς νόμους.

Ἴν' εἰς ἣ περὶ τῶν ὄντων ἐκάστου νόμος — Αὐτὸ γὰρ τοῦτο, τὸ δύο νόμους περὶ ἐνὸς εἶναι πράγματος, βλαβερόν· ποιεῖ γὰρ τοὺς ῥήτορας ἐξαπατᾶν διὰ τούτου τοὺς ιδιώτας· ἐνὸς γὰρ ὄντος τοῦ νόμου, οὐκ ἠδύναντο ἐξαπατᾶν τοσοῦτον.

Πρόσθεν τῶν Ἐπωνύμων — Ἀνδριάντες ἦσαν τῶν ἡρώων, ἀφ' ὧν καὶ αἱ φυλαὶ ἐπώνυμοι ἦσαν· (κατὰ δὲ πρόσταξιν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐγένοντο·) παρ' οἷς ὁ βουλόμενος νομοθετεῖν προετίθει, ἵνα πάντες Ἀθηναῖοι ἴδοιεν, πότερον ἀρέσκει ἢ οὐ· ἐν ἐπισήμῳ δὲ τόπῳ εἰστήκεισαν.

Τοῦτον δὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις — Τῷ δήμῳ λέγει· ἐκεῖ γὰρ συνήγετο ὁ ὄχλος. Τρεῖς δὲ ἐγίνοντο ἐκάστου μηνὸς ἐκκλησίαι. Ἀνεγινώσκετο δὲ τῷ δήμῳ ὁ νόμος, ἵνα πάντες ἀκούσωσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἀντιλέγη.

Ταῦτα νομοθετεῖ — Οὐχ ὅτι ἐν τῷ δήμῳ ἐνομοθέτουν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ νομοθετεῖσθαι ἐάσῃ. Δύο δὲ παρανομιῶν τρόποι· εἷς μὲν παρὰ τὸν χρόνον, ὅταν παρὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον γράφηται· ἕτερος δέ, ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος κακῶς ἔχῃ, καὶ ἐναντίως τοῖς παλαιοῖς. Τὸν οὖν κατὰ τὸν χρόνον τέως διεξέρχεται.

ται, ἔπειτα λύοντα τοὺς ἐναντίους· ἵν' εἷς ἢ περὶ τῶν ὄντων ἐκάστου νόμος, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο ταράττη, καὶ ποιῇ τῶν ἅπαντας εἰδότην τοὺς νόμους ἔλαττον ἔχειν· ἀλλὰ πᾶσιν ἢ ταῦτ' ἀναγνῶναι, καὶ μαθεῖν ἀπλᾶ καὶ σαφῇ τὰ δίκαια. Καὶ πρὸ τούτων γε ἐπέταξεν ἐκδεῖναι πρόσθεν τῶν Ἑπωνύμων, καὶ τῷ γραμματεῖ παραδοῦναι· τοῦτον δὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγινώσκειν, ἵνα ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας πολλάκις, καὶ κατὰ σχολὴν σκεψάμενος, ἃ ἂν ἢ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα, ταῦτα νομοδεῖῃ. 76. Τούτων τοίνυν τοσοῦτων δικαίων ὄντων τὸ πλῆθος, οὕτοσιν μὲν οὐδοτιοῦν ἐποίησε Λεπτίνης· οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς ποτε ἐπείσθητε, ὥς ἐγὼ νομίζω, δέσδαι τὸν νόμον· ἡμεῖς δ', ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πάντα, καὶ παρειςφέρομεν πολλῷ κρείττω, καὶ δικαιοτέρον τούτου νόμον. Γνώσεσθε δὲ ἀκούσαντες. (486.) Λάβε καὶ λέγε, πρῶτον μὲν, ἃ τούτου τοῦ νόμου γεγράμμεδα, εἶτα, ἃ φαμεν δεῖν ἀντὶ τούτων τεδῆναι. Λέγε!

ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ...

77. Ταῦτα μὲν ἐστίν, ἃ τούτου τοῦ νόμου διώκομεν, ὥς οὐκ ἐπιτήδεια. Τὰ δ' ἐφεξῆς λέγε, ἃ τούτων εἶναι βελτίω φαμέν. Προσέχετε, ὧς ἄνδρες δικασταί! τούτοις ἀναγινωσκομένοις τὸν νοῦν! Λέγε!

76. Οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς τότε ἐπείσθητε — Ἵνα καὶ εὐλόγως δόξωσιν ἠπατηῆσθαι, τοῦ Λεπτίνου λάδρα τεδεικότος αὐτόν, καὶ αὐτοῦ ἢ μόνον τὸ ἔγκλημα.

Ἡμεῖς δ', ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Τὰ δίκαια ἐγράψαμεν ἐν τῷ νόμῳ ἡμῶν, φησί, καὶ παρειςφέρομεν πολλῷ κρείττονα τούτων.

Λάβε καὶ λέγε — Ἐπὶ τὸν νόμον ἦλθε, πληρώσας τὸ κατὰ τὸν χρόνον.

Ἄ τούτου τοῦ νόμου γεγράμμεδα — Μέρη, οὐ γὰρ ὅλον.

77. Τὰ δ' ἐφεξῆς λέγε — Οὐκ αὐτοῦ τοῦ νόμου Λεπτίνου, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἐκείνου τὸν ἑαυτοῦ λέγει ὁ Δημοσθένης.

Προσέχετε τὸν νοῦν — Θαρρόων παροξύνει αὐτοὺς ἀκριβῶς ἐπισκοπεῖν· μηδὲ γὰρ ἂν λαθεῖν ἐσπούδασεν.

ΝΟΜΟΣ ΑΝΤΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΣ . . .

78. Ἐπίσχες! Τοῦτο μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς οὖσι νόμοις κυρίοις ὑπάρχον καλόν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ σαφές, τὰς δωρεάς, ἃς ὁ Δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι· δίκαιον, ὃ Γῆ καὶ Θεοί! Χρῆν τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον, πρὶν τὸν παλαιὸν τοῦτον ἔλυσεν γραψάμενος· νῦν δὲ μαρτυρίαν κατ' ἑαυτοῦ καταλείπων, ὅτι παρανομεῖ, τουτονὶ τὸν νόμον, ὅμως ἐνομοθέτει· καὶ ταῦτα, ἐτέρου κελεύοντος νόμου, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐνοχον εἶναι τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναντίος ᾗ τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις. Λάβε δ' αὐτὸν τὸν νόμον!

ΝΟΜΟΣ . . .

79. Οὐκοῦν ἐναντίον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τῷ κυρίας εἶναι τὰς δωρεάς, ἃς ὁ Δῆμος ἔδωκε, τὸ μηδένα εἶναι τούτων ἀτελῆ, οἷς ὁ Δῆμος ἔδωκε; σαφῶς γε οὕτως. Ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ νῦν ὅδε ἀντεισφέρει νόμῳ· ἀλλ' ἃ τε δεδώκατε, κύρια, καὶ πρόφασις δικαία κατὰ τῶν ἢ παρακρουσαμένων, ἢ μετὰ ταῦτα ἀδικούντων, ἢ ὅλως ἀναξίων, δι' ἣν, ὃν ἂν ὑμῖν δοκῇ, κωλύσετε ἔχειν τὴν δωρεάν. Λέγε τὸν νόμον!

78. Τοῦτο μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς οὖσι νόμοις — Τὸ τοὺς εὐεργέτας ἔχειν τὰς δωρεάς.

Πρὶν τὸν παλαιόν — Τὸν ἐναντίον νόμον.

Μαρτυρίαν — Κατηγορίαν.

Καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐνοχον — Θέλει εἰπεῖν, ἄξιον τιμωρίας. Εἰ γὰρ καὶ ὁ νόμος ἦν καλός, τὸν ἐναντίον δ' οὐκ ἔλυσε, κατ' αὐτὸ τοῦτο παρανομεῖ.

79. Σαφῶς γε οὕτως — Ὅτι ἀκύρους τὰς δωρεάς λέγει, ἃς ἔδωκεν ὁ Δῆμος.

Ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ νῦν ὅδε — Ἀφειψίων· οὕτω γὰρ βέλτιον. Σαφές δὲ τοῦτο ἐν οἷς ἐξῆς ἐγγυητὴν δίδωσι Φορμίωνα τῆς νομοδεσίας.

Καὶ πρόφασις δικαία — Ἐν ᾧ γὰρ εἰσέφερον νόμῳ οἱ περὶ Δημοσθένην ἐστί, τοὺς ἀναξίους δοκιμασθέντας κρίσει ἀφαιρεῖσθαι. Οὐκ ἔμελλεν οὖν συμβλάπτεσθαι ἡ πόλις. Ἡ γὰρ κρίσις τοὺς ἀναξίους ἐστέρισκε τῆς ἀτελείας.

80. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ καταμαν- (487.)
 δάνετε, ὅτι ἐνταῦθα ἐνὶ καὶ τοὺς ἀξιόους ἔχειν τὰ δοθέντα,
 καὶ τοὺς μὴ τοιοῦτους κριθέντας, ἐὰν ἀδίκως τι λάβωσιν,
 ἀφαιρεθῆναι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐφ' ὑμῖν εἶναι, πάνθ', ὥς περ
 ἐστὶ δίκαιον, δοῦναι καὶ μὴ. Ὡς μὲν τοίνυν οὐχὶ καλῶς
 οὗτος ἔχει καὶ δικαίως ὁ νόμος, οὐτ' ἐρεῖν οἶμαι Λεπτίνην,
 οὐτ', ἐὰν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεσθαι· ἃ δὲ πρὸς τοῖς δεσμο-
 δέταις ἔλεγε, ταῦτ' ἴσως λέγων παράγειν ὑμᾶς ζητήσῃ.
 81. Ἐφη γὰρ ἐξαπάτης εἵνεκα παραγεγράφθαι τοῦτον τὸν
 νόμον· ἐὰν δ', ὃν αὐτὸς ἔθηκε, λυθῇ, τοῦτον οὐ τεθήσε-
 σθαι. Ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ τούτου τοῦ νόμου
 λυθέντος, τὸν παρειαγενεχθέντα κύριον εἶναι, σαφῶς ὁ πα-
 λαιὸς κελεύει νόμος, καδ' ὃν οἱ δεσμοδέται τοῦτον ὑμῖν

80. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Ἀναγνοῦς τὸν οἰκεῖον
 νόμον, ἐπιδείκνυσιν, ὥς ἔστιν ἀκόλουθος τῷ πρὸ μικροῦ πα-
 ρασχεθέντι νόμῳ· εἶτα τίθησιν ἀνδυποφορὰν πρὸς τὸν παρ'
 αὐτοῦ εἰσαγόμενον νόμον. Λέγει γάρ, ὥς φησὶ Λεπτίνης, ἐξα-
 πάτης εἵνεκα παραγεγράφθαι τόνδε τὸν νόμον· δεινότητι πολλῇ
 χρώμενος. Ἵνα γὰρ καὶ τὸν ἀντίδικον συνομολογοῦντα λάβῃ
 πρὸς τὸν ἔπαινον τοῦ νῦν ἀντεισφερομένου νόμου, τοῦτον τὸν
 τρόπον μετεχειρίσατο.

Οὐτε δεῖξαι δυνήσεσθαι — Κἂν ἀναισχυνητῇ, φησὶν,
 οὐχ ἔξει ἀποδεῖξαι· ἡττᾶται γὰρ τῆς ἀληθείας.

Ἄ δὲ πρὸς τοῖς δεσμοδέταις — Τοὺς εἰσάγοντας
 τὰς γραφὰς καὶ προδιαγινώσκοντας, ὅτι τὴν τῶν παρὰ νόμων
 γραφὴν εἰσήγον. Λέγει οὖν τοὺς προαγώνας· εἰώδασι γὰρ ἔξω
 τοῦ δικαστηρίου πολλάκις λέγειν τινά.

81. Ἐφη γὰρ ἐξαπάτης εἵνεκα — Ἀντίθεσις ἐκ τοῦ νόμου,
 οὐ τῆς ὅλης ὕλης. Ἡ μὲν γὰρ ἀντίθεσις ἐκ τῆς ὑποθέσεως
 πάντως ἐστίν· ἡ δὲ ὑποφορὰ μέση τῆς ἀντιθέσεως καὶ τοῦ
 ἀντιπίπτοντος· μετέχει γὰρ καὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ τοῦ λόγου,
 ἐξ οὗ τὸ ἀντιπίπτον· τὸ γὰρ ἀντιπίπτον τῇ ἐργασίᾳ τοῦ λόγου
 συμβαίνει, οὐκ ἐκ τῆς ὑποθέσεως. Τὸ δὲ ἐξαπάτης ἀπτικόν,
 ἀντὶ τοῦ ἀπάτης· πρὸς ἔμφασιν δὲ μείζονα ἢ παράθεσις.

Ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ — Πάντως γὰρ λυ-
 θέντος ὁ εἰσφερόμενος ἐγίνετο κύριος. Τοῦτο οὖν φησὶ, κἂν
 ἡμεῖς μὴ θέλωμεν, ἔχοντος αὐτὸν ἤδη τοῦ γραμματέως, ὑμεῖς
 κυρώσετε.

παρέγραψαν, ἐάσω· ἵνα μὴ περὶ τούτου τις ἀντιλέγη μοι· ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο εἴμι. 82. Ὅταν ταῦτα λέγῃ δήπου, ὁμολογεῖ μὲν εἶναι βελτίω καὶ δικαιότερον τόνδε τὸν νόμον, οὐ τέδει-
κεν αὐτός· ὑπὲρ δὲ τοῦ, πῶς τεδήσεται, ποιεῖται τὸν λό-
γον. Πρῶτον μὲν τοίνυν εἰσὶν αὐτῷ κατὰ τοῦ παρειςφέρον-
τος πολλοὶ τρόποι, δι' ὧν, ἂν μὴ βούληται δεῖναι τὸν νό-
μον, αὐτὸν ἀναγκάσει· ἔπειτ' ἐγγυώμεθα ἡμεῖς, ἐγώ, Φορ-
μίων, ἄλλον εἴ τινα βούλεται, δῆσειν τὸν νόμον. Ἔστι δὲ
δήπου νόμος ὑμῖν· ἐάν τις, ὑποσχόμενός τι, τὸν Δῆ-
μον ἢ Βουλὴν ἢ Δικαστήριον ἐξαπατήσῃ, τὰ ἔσχα-
τα πάσχειν. 83. Ἐγγυώμεθα, ὑπισχνούμεθα· οἱ δεσμο-
δέται ταῦτα γραφόντων· ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω!
Μήδ' ὑμεῖς ποιήσητε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν· μήτ', εἴ
τις φαῦλός ἐστι τῶν εὐρημένων τὴν δωρεάν, ἐχέτω· (488.)
ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τόνδε κριδήτω τὸν νόμον! Εἰ δὲ ταῦτα λό-
γους καὶ φλυαρίας εἶναι φήσῃ, ἐκεῖνό γε οὐ λόγος· αὐτὸς
δέτω, καὶ μὴ λεγέτω τοῦτο, ὥς οὐ δῆσομεν ἡμεῖς. Κάλ-
λιον δὲ δήπου, τὸν ὑφ' ὑμῶν κριδέντα καλῶς ἔχειν νόμον
εἰσφέρειν, ἢ ὃν νῦν ἐφ' ἑαυτοῦ τίδησιν.

82. Κατὰ τοῦ παρειςφέροντος — Λεπτίνης οὖν ἔλεγε δεδι-
έναι, μὴ λυθέντος τοῦ νόμου μὴ μεταγράψωσι τὸν ἑαυτῶν,
ἴσως μὴ βουλόμενοι ἔχειν αὐτόν. Ὁ δὲ φησι, καὶ μὴ δέλω-
μεν, οὐ δυνησόμεθα· εἰσηκται γὰρ ἤδη διὰ τοῦ γραμματέως·
ἄλλως τε καὶ νόμος ἦν, τὸν λύοντά τινα νόμον καὶ μὴ ἀντεις-
φέροντα κολάζεσθαι.

Ἐγώ, Φορμίων — Ἐντεῦθεν δῆλον, ὥς Ἀφειψίων ἐστὶν
ὁ τὸν νόμον εἰσφέρων, ὥς καὶ ἄνω ἐπεσημηνάμην. Εἰ γὰρ ἦν
αὐτὸς Φορμίων, οὐκ ἂν ὁ αὐτὸς ἐγγυητὴς ἐγίγνετο.

Ἄλλον εἴ τινα βούλεται — Θέλει εἰπεῖν, αὐτὸς
δέξαι τὸν νόμον, καὶ δέξ, καὶ μὴ ἀμφίβαλλε, ὥς ἡμεῖς οὐ
δῆσομεν.

Ἔστι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν — Ἴνα γὰρ μὴ εἴπῃ,
ὅτι ἐγγυᾷ δεῖναι αὐτόν, οὐκ εἰσφέρεις δέ· λέγει, ὅτι ἀλλ'
εἰσὶ νόμοι οἱ τοὺς ἀπατῶντας κολάζοντες.

83. Ἐκεῖνό γε οὐ λόγος — Τὸ διὰ τοῦ δεῖναι τὸν Λεπτίνην
τὸν νόμον, ἀλλ' ἀλήθεια. Ἄλλως. Τὸ δὲ οὐ λόγος, ἀντὶ
τοῦ, οὐδὲ φροντίς.

Αὐτὸς δέτω — Οὕτως ἐδέξαντό τινες, ὅτι ὑπεύθυνον
ἑαυτὸν καταστήσας κυρωσάτω τὸν ἑαυτοῦ, εἰ παρῇ αὐτῷ.

84. Ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! δοκεῖ Λεπτίνης (καί μοι, πρὸς Διός, μηδὲν ὀργισθῆς· οὐδὲν γὰρ φλαῦρον ἐρῶ σε·) ἢ οὐκ ἀνεγνώκεναι τοὺς Σόλωνος νόμους, ἢ οὐ συνιέναι. Εἰ γὰρ ὁ μὲν Σόλων ἔθηκε νόμον, ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ, ὅτῳ ἂν τις βούληται, ἔαν μὴ παῖδες ὧσι γνήσιοι· οὐχ ἵν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγύτατα τῷ γένει τῆς ἀγχιστείας, ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ μέσον καταθεῖς τὴν ὠφέλειαν, ἐφάμιλλον ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἀλλήλους εὖ· σὺ δὲ τοῦναντίον εἰσενήνοχας, μὴ ἐξεῖναι τῷ δήμῳ τῶν αὐτοῦ δοῦναι μηδενὶ μηδέν· πῶς σέ τις φήσῃ τοὺς Σόλωνος ἀνεγνώκεναι νόμους, ἢ συνιέναι; Ὅς ἔρημον ποιεῖς τὸν Δῆμον τῶν φιλοτιμησομένων, προλέγων καὶ δεικνύς, ὅτι τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν οὐδοτιοῦν ἔσται πλέον. 85. Καὶ μὴν κακεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν νόμων Σόλωνός ἐστι, μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα, μηδ' ἂν ὑπὸ τῶν ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων αὐτός· σὺ δὲ ποιεῖς, οὐ λέγεις, κακῶς τοὺς τετελευτηκότας τῶν εὐεργετῶν, τῷ δεῖνι μεμφόμενος, καὶ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶναι φάσκων, ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσῆκεν· ἄρ' οὐ πολὺ τοῦ Σόλωνος ἀποστατεῖς τῇ γνώμῃ;

84. Ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Ἡδικὸν μὲν τυγχάνει τὸ ἐννόημα· προσείληφε δὲ καὶ τὸ πικρόν. Τὸ γὰρ μὴ ἀνεγνώκεναι λέγειν τοὺς Σόλωνος νόμους, ἢ οὐ συνιέναι, οὐκ ἀπήλλακται τοῦ πληκτικοῦ.

Καί μοι, πρὸς Διός — Τῷ ἥδει δελεάζει αὐτόν.

Ἡ οὐκ ἀνεγνώκεναι, ἢ οὐ συνιέναι — Ἰν' ἢ τὸ μὲν τῆς ῥαθυμίας, τὸ δὲ τῆς νωθείας. Ἡ γὰρ οὐκ ἀνέγνω δι' ἀμέλειαν, εἰ δ' ἀναγνοὺς οὐκ ἐνόησας, νωθῆς εἰ κατὰ φύσιν.

Ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ — Ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἐλάττονος· ἰδίᾳ γὰρ ἕκαστος τοῦ κοινοῦ ἐλάττων. Λέγει δέ, ὅτι ἄτοπον, εἰ ὁ μὲν Σόλων ἐξουσίαν ἐνὶ ἐκάστῳ δέδωκε τῶν ἑαυτοῦ, σὺ δὲ τὴν πόλιν τὴν μείζονα στερίσκεις τῶν ἑαυτῆς.

85. Σόλωνός ἐστι — Ὁ Σόλωνος νόμος ἀπηγόρευσε, τοὺς τεθνεῶτας ἅπαντας λέγειν κακῶς, καὶ ἐρεθίζεται τις ὑπὸ τῶν παίδων τοῦ τεθνηκότος ὑβριζόμενος. Ὁ δὲ φησιν, ἔργῳ σὺ κακῶς ποιεῖς. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ λόγῳ κωλύει, σὺ δὲ καὶ ἐν ἔργοις· κακεῖνος οὐ τοὺς φίλους, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπηγόρευσε μὴ δυσφημεῖν τινα, σὺ καὶ τοὺς εὐεργέτας αὐτοὺς ἀδικεῖς. Ἐπιχείρημα δὲ ἐστὶ καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐλάττονος.

Ἐκείνοις προσῆκεν — Τοῖς εὐεργέταις.

86. Πάνυ τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγειλέ μοι περὶ τοῦ μηδενὶ δεῖν μηδὲν διδόναι, μηδ' ἂν ὀτιοῦν πράξῃ, τοιοῦτόν τι λέγειν αὐτοὺς παρσκευάσθαι· ὥς ἄρα οἱ Λακεδαιμόνιοι, καλῶς πολιτευόμενοι, καὶ Θηβαῖοι οὐδενὶ (489.) τῶν παρ' ἑαυτοῖς διδόασιν τοιαύτην οὐδεμίαν τιμὴν· καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινές εἰσιν ἴσως ἀγαθοί. 87. Ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι παροξυντικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πείσαι, οὐ μέντοι δίκαιοί γε οὐδαμῇ. Οὐ γὰρ ἄγνοῶ τοῦδ', ὅτι Θηβαῖοι, καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἡμεῖς οὔτε νόμοις, οὔτε ἔδεσι

86. Πάνυ τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγειλέ μοι — Ἀντιθέσεις ἐστὶν ἐκ τοῦ ἔδους, ὅπερ ἐστὶν ἄγραφον νόμιμον· διαιρεῖται γὰρ τὸ νόμιμον εἰς ἄγραφον καὶ ἔγγραφον· ἐκ τοῦ οὖν ἀγράφου ἀντέπεσεν. Ἐλέγομεν δὲ ἐξ ἀρχῆς, εἶναι διπλοῦν αὐτὸ τὸ νόμιμον, κατὰ τὸ εἶδος τῆς διπλῆς πραγματικῆς. Οὐκοῦν τὸ διπλοῦν ἐδήλωσε διὰ τῆς ἀντεξετάσεως τῶν νόμων, καὶ διὰ τῶν ἔξωθεν παραναγνωσθέντων· ὥς οἱ μὲν κατηγοροῦσι τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου, οἱ δὲ συμφωνοῦσι τῷ Δημοσθένει· δείκνυσι δὲ οὐδὲν ἥττον διὰ τῶν ἀντιθέσεων. Τὴν μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ οἰκείου νόμου κέκίνηκε, τὴν δὲ δευτέραν νῦν, τὴν ὑπὲρ τοῦ Λεπτίνου νόμου· ἐστὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ νόμου καὶ αὕτη, εἰ καὶ ξένα, καὶ Λακωνικά, καὶ Θηβαίων τὰ νόμιμα εἶναι δοκεῖ. Θαυμαστή δὲ ἡ μέθοδος· ὥσπερ γὰρ ἐλεγχόμενου Λεπτίνου, καὶ μηδαμῶς εὐποροῦντος λυτικῶν παραδειγμάτων, οὕτω μνήμην πεποιήται Λακωνικῶν καὶ Θηβαίων. Ἡ δὲ λύσις ἐκ διαφορᾶς· ὅτι οὐχ ἡ αὕτη πολιτεία παρ' ἡμῖν καὶ ἐκείνοις. Εἰς δύο δὲ διεῖλε τὰς λύσεις, εἰς τε τὸ κατὰ Λακεδαιμονίους πρότερον, εἴτα εἰς τὸ κατὰ Θηβαίους δεύτερον. Ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἐν ταῖς λύσεσιν ἦν τις διαφορὰ περὶ τε τὰς πολιτείας καὶ τὰς ποιότητας τῶν προσώπων· ἠναγκάσθη διπλαῖς ταῖς διαφοραῖς χρῆσθαι, ἑτέρα μὲν ἐπὶ Λακεδαιμονίων, ἑτέρα δὲ ἐπὶ Θηβαίων· καὶ τὸ οἰκεῖον ἀποδέδωκεν ἑκατέρᾳ ποιότητι. Ἐοίκασι μὲν γὰρ πρὸς μὲν Θηβαίους δυσμενῶς ἔχειν· πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους οἰκείως. Ἀεὶ γὰρ καὶ τῶν καιρῶν, καὶ τῶν προσώπων, καὶ χρειῶν δεῖ στοχάζεσθαι. Ἐπειδὴ Πλάτων καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καὶ τὴν πολιτείαν τὴν Λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας προκρίνουσι, καὶ τῆς παρ' ἑτέροις κρίσεως ἐμνημόνευσε· μάλιστα μὲν ἀποδείξας ἐν τοῖς πρώτοις καλλίστην τὴν δημοκρατίαν, εἴτα καὶ τὸ κατὰ συγχώρησιν· εἰ ἄρα καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανεῖη βελτίων, ἀλλ' οὖν γε τύχης ἕνεκα τὰ τῶν Ἀθηναίων κρείττω.

χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς, οὔτε πολιτεία. Αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ταῦτα λέγωσιν, οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ἂν τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτεία συμφέρει, ταῦτ' ἐπαινεῖν ἀνάγκη καὶ ποιεῖν. 88. Εἴτα καὶ Λακεδαιμόνιοι τῶν μὲν τοιούτων ἐδῶν ἀφροσύνῃ· ἄλλαι δὲ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ τιμαί, ἃς ἀπεύξαιτ' ἂν ἅπαξ ὁ Δῆμος ἐνταυδοῖ γενέσθαι. Τίνες οὖν εἰσὶν αὗται; Τὰς μὲν καθ' ἕκαστον ἐάσω· μίαν δ', ἣ συλλαβοῦσα τὰς ἄλλας ἔχει, δίδειμι. Ἐπειδὴν τις εἰς τὴν καλουμένην Γερουσίαν ἐγκριθῇ, παρασχὼν ἑαυτὸν οἶον χρή, δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν. Ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι τῆς ἀρετῆς ἄδλον, τῆς πολιτείας κυρίῳ γενέσθαι μετὰ τῶν ὁμοίων. Παρὰ δ' ὑμῖν ταύτης μὲν ὁ Δῆμος κύριος, καὶ ἀρχαὶ καὶ νόμοι φυλακαί, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται· στέφανοι δὲ καὶ ἀτέλεια καὶ σιτήσεις καὶ τοιαῦτά ἐστιν, ὧν

87. Τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν — Συγκρουστικὸν νόημα. Παροξύνει γὰρ τοὺς δικαστὰς διὰ τούτων ἐντεῦθεν, ἵνα βεβαιώσῃ, ὅτι ἤκουσεν.

88. Λακεδαιμόνιοι τῶν μὲν τοιούτων — Τῶν ἐδῶν τῶν παρ' ἡμῖν καὶ τῆς πολιτείας. Θέλει δὲ εἰπεῖν, ὅτι τιμῶσι μὲν Λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὁμοίως δὲ ἡμῖν, ἐπειδὴ οὐδὲ ὁμοίως πολιτεύονται.

Ἄς ἀπεύξαιτ' ἂν — Τὰς παρ' ἐκείνων τιμάς· σχεδὸν γὰρ τυραννὶς ἡ τιμή.

Τὰς μὲν καθ' ἕκαστον ἐάσω — Σοφίζεται πρὸς τὸ λυσιτελοῦν ἅπαντα· ἦσαν γὰρ παρ' ἐκείνοις στέφανοι καὶ σιτήσεις, ὥσπερ καὶ παρ' Ἀθηναίοις σαφεῖς.

Γερουσίαν — Ὄνομα ἀρχῆς παρὰ Λακεδαιμονίοις, εἰς ἣν ἔρχονται οἱ καλῶς βιοῦντες· καὶ γέροντες οἱ μετέχοντες, ἀπὸ τοῦ τιμίου τῶν ἡλικιῶν.

Οἶον χρή — Παρὰ Λακεδαιμονίοις ὡς πολιτεύονται.

Δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν — Ἀντὶ τοῦ ἀρχων, δεσπότης εἶπεν, ἐξ οὗ ἐμφαίνει δουλείαν. Βαρὺ δὲ ὄνομα παρὰ Ἀθηναίοις ἡ δουλεία. Ἐξ ἐλευθερίας γὰρ ἡ δημοκρατία γινώσκεται.

Μετὰ τῶν ὁμοίων — Μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχόντων.

Στέφανοι δὲ καὶ ἀτέλεια — Οὐ τοὺς στεφάνους ἢ τὰς σιτήσεις ὁ Λεπτίνης ἐμέμφετο, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν, ἵνα λυθῇ.

ἂν τις, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν, τύχοι. 89. Καὶ ταῦτα ἀμφοτέρω ὀρθῶς ἔχει, καὶ τὰ ἐκεῖ, καὶ τὰ παρ' ἡμῖν. Διὰ τί; Ὅτι τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις, τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους, ὁμνοεῖν ποιεῖ· τὴν δὲ τῶν Δήμων ἐλευθερίαν ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄμιλλα, (490.) ἣν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ Δήμου δωρεαῖς πρὸς ἑαυτοὺς ποιοῦνται, φυλάττει. 90. Καὶ μὴν περὶ γε τοῦ μηδὲ Θηβαίους μηδένα τιμᾶν, ἐκεῖνο ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἀληθὲς οἶμαι. Μείζον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! Θηβαῖοι φρονοῦσιν ἐπ' ὁμότητι καὶ πονηρίᾳ, ἢ ὑμεῖς ἐπὶ φιλανθρωπία, καὶ τῷ τὰ δίκαια βούλεσθαι. Μήτ' οὖν ἐκεῖνοί ποτε παύσαιντο, εἰ ἄρα εὖξασθαι δεῖ, τοὺς μὲν ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦντας μήτε τιμῶντες, μήτε δαυμάζοντες, τοὺς δὲ συγγενεῖς (ἴστε γάρ, ὃν τρόπον Ὀρχομενίους διέδθηκαν·) οὕτω μεταχειριζόμενοι· μήδ' ὑμεῖς, τὰναντία τούτοις, τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμῶντες, παρὰ δὲ τῶν πολιτῶν λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια λαμβάνοντες.

89. Καὶ ταῦτα ἀμφοτέρω ὀρθῶς ἔχει — Πῶς δὲ διαβαλὼν ἄνω τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείαν, ἐνταῦθα ἐπαινεῖ; Ἐκεῖ μὲν, ὥς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ συγκρίνων πολιτείαν διέβαλεν· ἐνταῦθα δέ, ὥς πρὸς τὴν αὐτῶν Λακεδαιμονίων ἐπαινεῖ. Ἡ εὐνοια δέ, φησὶν, ἐκεῖ ἐκ τοῦ εἶναι πάντας τοὺς ἄρχοντας ἴσους· ἐνταῦθα δέ, ἐκ τοῦ λαμβάνειν τοὺς ἀξίους τιμὰς. Οὐκοῦν ὁ τὰς τιμὰς ἀφαιρῶν, οὗτος ἀναιρεῖ τὴν πολιτείαν.

90. Περί γε τοῦ μηδὲ Θηβαίους — Ζητήσκειν ἂν τις, τίνος χάριν ἢ ἀντίθεσις εἶχε μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ὁμοῦ καὶ Θηβαίους, ἐν δὲ τῇ λύσει διηρημένως λέγει; Ὅτι διὰ τὴν τῶν προσώπων ποιότητα οὐκ ἡδύνατο ἐξετάζων ἀμφοτέρους εἰπεῖν.

Εἰπεῖν ἀληθὲς οἶμαι — Οὐ μόνον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς ἀληθείας.

Εἰ ἄρα εὖξασθαι δεῖ — Δι' ὧν κατεύχεται τοὺς πολέμιους μὴ τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, διὰ τούτων τοὺς ὁμοφύλους προτρέπει φεύγειν τοῦτο, ποιεῖν δὲ τὸ ἕτερον. Σφόδρα δὲ κακίζει τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ὅπου γε ἀμφιβάλλει, καὶ ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν εὖξασθαι συμβῆναι αὐτό. Τηνικαῦτα δὲ ἐχθροὶ ἦσαν Θηβαῖοι ἐπὶ τῶν Φωκικῶν, ὅτε καὶ Φίλιππος ἦν ἔτι ταπεινός· μετὰ γὰρ τὰ Φωκικὰ ἔδοξαν καὶ φιλίαν τινὰ ἔχειν, ὅτε καὶ Ἐλάτειαν Φίλιππος κατείληφε τῆς Φωκίδος, καὶ Κορώνειαν καὶ Ὀρχομενὸν ἐξηνδραποδίσατο, συγγενεῖς ὄντας.

Λόγῳ μετὰ τῶν νόμων — Ὅτι Θηβαῖοι μὲν ὅπλοις ἀπαιτοῦσι τὰς δίκας, ἡμεῖς δὲ λόγῳ καὶ τῷ δικαίῳ.

91. Ὅλως δ' οἶμαι τότε δεῖν τοὺς ἐτέρων ἐπαινεῖν νόμους καὶ ἔδῃ, τοῖς ὑμετέροις ἐπιτιμῶντας, ὅταν ἢ δεῖξαι βέλτιον ἐκείνους πράττοντας ὑμῶν· ὅτε δ' ὑμεῖς, καλῶς ποιοῦντες, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις, καὶ κατὰ τὴν ὁμόνοιαν, καὶ κατὰ τὰλλα πάντα ἄμεινον ἐκείνων πράττετε, τοῦ χάριν ἂν τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἔδῳν ὀλιγωροῦντες, ἐκεῖνα διώκοιτε; Εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανείη βελτίω, τῆς γε τύχης ἕνεκα, ἢ παρὰ ταῦτα ἀγαθῇ κέχρησθε, ἐπὶ τούτων ἄξιον μεῖναι. 92. Εἰ δὲ δεῖ παρὰ πάντα ταῦτ' εἰπεῖν, ὃ δίκαιον ἡγοῦμαι, ἐκεῖνο ἔγωγ' ἂν εἴποιμι. Οὐκ ἔστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους, οὐδὲ τοὺς Θηβαίων λέγειν ἐπὶ τῷ τοὺς ἐνθάδε λυμαίνεσθαι· οὐδέ, δυνῶν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι εἰσὶ, καὶ ἀποκτεῖναι βούλεσθαι τὸν παρ' ἡμῖν τούτων τι κατασκευάσαντα· διὰ δ' ὧν ὁ παρ' ἡμῖν Δῆμος εὐδαίμων, ταῦδ' ὥς ἀνελεῖν δεῖ, λεγόντων τινῶν ἐδέλαιν ἀκούειν.

93. Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, ὥς ἄρα καὶ (491.) παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῶν προγόνων πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένοι τινὲς

91. Ἀμεινον ἐκείνων πράττετε — Βέλτιον ἀεὶ ἐκείνων πράττετε, κατὰ τὸ ἴδιον τῶν πολιτειῶν.

Εἰ γὰρ καὶ κατὰ λογισμὸν — Θέλει εἰπεῖν· εἰ κατὰ τὸν κοινὸν λογισμὸν ὑπερβάλλει τὰ τῶν Λακεδαιμονίων, (σχεδὸν γὰρ πάντες τιμῶσιν ὡς ἀριστοκρατίαν αὐτήν·) ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τύχη ἡμῖν πλέον συναίρεται ἐν οἷς ἔχομεν, (δεύτερος δὲ ὁ λογισμὸς τῆς εὐτυχίας, ὡς καὶ ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς φησι·) χρησιτέον ταύτῃ μᾶλλον.

Παρὰ ταῦτα — Τὰ νόμιμα. Ἐπειδὴ Πλάτων καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν παλαιῶν προκρίνουσι τὴν ὀλιγαρχίαν τῶν Λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας, διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν τύχην ἔδραμεν.

92. Δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι — Θέλει εἰπεῖν, ὅτι εἴ τις τὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἄγοι ἐνταῦθα ἔδῃ, δι' ὧν ἐκεῖνοι τὴν ὀλιγαρχίαν συνέχουσιν, ἀποκτενεῖτε αὐτόν. Ἐπέρβατον δὲ τίθησι τὸ κῶλον.

Κἂν ἀποκτεῖναι — Ἀντὶ τοῦ· καὶ ἀποκτεῖναι ἂν θέλει τὸν μεταφέροντά τι τῶν ἐκεῖ ἐνταῦθα. Εἴτα τὸν καταλύοντα, δι' ὧν ἡμῖν αὖξεται ἡ πολιτεία, λέγω δὴ τὸν τὴν δωρεὰν ἀφαιρούμενον, δι' ἧς ἀμιλλώμενοι αὖξουσιν αὐτήν, οὐ κολάζετε;

Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος — Μεταληπτικῶς

οὐδενὸς ἡξιούντο τοιούτου, ἀλλ' ἀγαπητῶς ἐπιγράμματος ἐν τοῖς ἔρμαῖς ἐτύγγανον· καὶ ἴσως τοιοῦτον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα. Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! κατὰ πολλὰ ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δὲ καὶ οὐ δίκαιον. Εἰ μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναι τις φήσει κακείνους τιμᾶσθαι, τίς ἄξιος, εἰπάτω· (εἰ μήτε τῶν πρότερον μηδεῖς, μήτε τῶν ὕστερον·) εἰ δὲ μηδένα φήσει, συναχθεσθεῖν ἂν ἔγωγε τῇ πόλει, εἰ μηδεῖς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γέγονεν ἄξιος εὖ παθεῖν. Καὶ μὴν εἴγε ὁμολογῶν, ἐκείνους εἶναι σπουδαίους, μὴ τετυχηκότας δείξει μηδενός, τῆς πόλεως ὥς ἀχαρίστου δήπου κατηγορεῖ. 94. Ἔστι δ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχοντα, οὐδὲ ὀλίγου δεῖ· ἀλλ' ἐπειδάν τις, οἶμαι, κακουργῶν ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς λόγους μεταφέρει, δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι. Ὡς δὲ τάληδές τ' ἔχει,

κέχρηται πάλιν· ἡ δὲ ἀντίθεσις ἐκ τῶν ἐδῶν, οὐκέτι δὲ τῶν παρ' ἄλλοις· ἔλυσσε γὰρ ταύτην. Ἀλλά, φησὶν, οὐ βούλει μιμεῖσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς Θηβαίους, ἀλλὰ γε τοὺς προγόνους. Λύει δὲ τὴν ἐκ τῶν ἐδῶν ἀντίθεσιν ἐνστάσει, λέγων· οὐχ ἡγοῦμαι τὸν λόγον τοῦτον εἶναι δίκαιον λέγεσθαι, οὐδὲ συμφέροντα. Εἴτα συνίστησι διὰ τῶν ἐξῆς, καὶ τῶν κατὰ Λυσίμαχον, ὅτι ψευδὴς ὁ λόγος.

Οὐδενὸς ἡξιούντο τοιούτου — Εἰςῆκται μὲν ἀφελῶς, κακούργως δὲ αὐτὸ ἔλαβεν· οὐδενὸς ἐτύγγανον, ἀλλὰ τινῶν. Ὁ δὲ φησιν οὐδενός, ἵνα δεινοποιήσῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἐν τοῖς ἔρμαῖς — Ξύλα ἢ λίθοι τετράγωνοι ἦσαν, ἔχοντες ὄψιν Ἑρμοῦ ἐπάνω, κάτω δὲ ἐν τῷ πλάτει τὰ ἐπιγράμματα.

Ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα — Ἔως τούτων ἡ ἀντίθεσις.

Ἀναξίους εἶναι τις φήσει — Φησὶ γὰρ ὅτι οὐδὲ οἱ πρόγονοι ἐτίμων.

94. Οὐδὲ ὀλίγου δεῖ — Πολλοῦ γε καὶ δεῖ· πάνυ, φησὶν, ἀφέστηκεν.

Ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα — Ἐπὶ μὴ ὄντα ἀληθῆ.

Δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι — Ἀντὶ τοῦ, δυσφήμους καὶ κακοὺς λόγους. Οὐχ εὐρίσκων γὰρ τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι, καταφεύγει καὶ εἰς ἕδη τινὰ καὶ τοὺς προγόνους, οὓς διαβάλλει ψευδόμενος.

Ὡς δὲ τάληδές τ' ἔχει — Ἦσαν πολλοὶ σπουδαῖοι,

καὶ δίκαιόν ἐστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. Ἦσαν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πολλοὶ τῶν πρότερον σπουδαῖοι, καὶ ἡ πόλις ἡμῶν ἐτίμα καὶ τότε τοὺς ἀγαθοὺς· αἱ μέντοι τιμαὶ καὶ τᾶλλα πάντα, τὰ μὲν τότε, ἦν ἐπὶ τοῖς τότε ἔδεσι, τὰ δὲ νῦν, ἐπὶ τοῖς νῦν. Πρὸς οὖν τί τοῦτο λέγω; Ὅτι φήσαιμ' ἂν ἔγωγε ἐκείνους οὐκ ἔστιν ὅτιον παρὰ τῆς πόλεως οὐ τυχεῖν, ὥν ἡβουλήθησαν. 95. Τίνι χρώμενος τεκμηρίῳ; Ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεάν, ἐνὶ τῶν τότε χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πεφυτευμένης ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς, ἔτι δὲ ἀργυρίου μνᾶς ἑκατόν, καὶ τέτταρας τῆς ἡμέρας δραχμάς. Καὶ τούτων ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου, ἐν (492.) ὧ ταῦτα γέγραπται. Τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς εὐπόρει, καὶ χρημάτων· νῦν δὲ εὐπορήσει· δεῖ γὰρ οὕτω

οὐχ, ὥσπερ οὗτός φησι, μηδένα εἶναι· καὶ ἡ πόλις ἐτίμα τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ ἦν ἁμιλλα τῶν μὲν εὖ ποιούντων, τῶν δὲ ἀμειβομένων.

Καὶ τᾶλλα πάντα — Ἵνα μὴ ἡμεῖς τῷ χρόνῳ μόνῃ ἡ τιμὴ δόξῃ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ πράγματα. Θέλει δὲ εἰπεῖν, ὅτι καὶ τότε τοῖς ἔδεσιν ἐτίμων τοὺς εὐεργέτας· οὐπω δὲ ἦν τότε ἡ ἀτέλεια, ἕτεραι δὲ ἦσαν.

Ὅτι φήσαιμ' ἂν ἔγωγε — Ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἦν, φησί, θελήσαι τι καὶ μὴ λαβεῖν παρὰ τῆς πόλεως τὸν εὐεργέτην.

95. Ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεάν — Ἀριστείδου τοῦ δικαίου ἦν υἱός· τοῦ δὲ πάππου εἶχε τὸ ὄνομα· δεδοκασι δὲ αὐτῷ ταύτην τὴν δωρεάν δι' ἐκείνον. Ἐπειδὴ τοίνυν ὅσα ἐχαρίσαντο αὐτῷ ἥτις τῆς τοῦ ἀνδρὸς δόξης ἦν, ἵνα μὴ φανῇ ἡ πόλις μικρότερον τῶν εὐεργεσιῶν τιμῶσα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, εἰσέγαγεν οὐδὲν εὖ ποιήσαντα τὴν πόλιν, ὥς κατὰ τὴν ἱστορίαν ἔχομεν, πλὴν ὅτι Ἀριστείδου ἦν υἱός· καὶ τοῦτο δὲ ἔκρυπεν, ἵνα μὴ πολλὰ πάνυ εὐεργετήσαντι δοκῇ ἡ πόλις τοσαῦτα δεδοκέναι.

Ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου — Ἀξιοπίστου ἀνδρὸς καὶ οὐδὲν πρὸς χάριν ποιούντος. Ἵνα γὰρ μὴ ἀντιπέσῃ· τί οὖν, εἰ ἀπατηθεὶς ὁ Δῆμος ἐπέισθη δοῦναι ὑπό τινας, μισθὸν λαβόντος; διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸν ἄνδρα τὸν μέγιστον, καὶ μεγίστου φρονήματος, ὅς οὐκ ἂν ἔγραψε τοιοῦτον, οὐ πεφυκὼς κολακεύειν, εἰ μὴ σφόδρα ἐθαύμασε τὰ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα.

Νῦν δὲ εὐπορήσει — Ὡς εὖνους ὧν ἐπηύξατο εὐπορεῖν τὴν πόλιν.

λέγειν, καὶ μὴ βλασφημεῖν. Καίτοι, τίν' οὐκ ἂν οἴεσθε νῦν τὸ τρίτον μέρος τούτων ἀντὶ τῆς ἀτελείας ἐλέσθαι; Ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τουτί! Λέγε!

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α . . .

96. Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ τοῖς προγόνους ὑμῶν ἔδος ἦν τοὺς χρηστούς τιμᾶν, δηλοῖ τὸ ψήφισμα τουτί· εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς, οἷσπερ ἡμεῖς νῦν, ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη. Εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον, μήτ' ἄλλον μηδένα, μηδὲν εὐρῆσθαι παρὰ τῶν προγόνων ἡμῶν συγχωρήσαιμεν, τί μᾶλλον, οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖς, διὰ τοῦτο δικαίως ἂν ἀφαιρεθεῖεν; 97. Οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες, ἃ μὴ δοκεῖ, δεινὸν εἶσιν οὐδὲν εἰργασμένοι· ἀλλ' οἱ δόντες μὲν, πάλιν δ' ὕστερον, μηδὲν ἐγκαλοῦντες, ἀφαιρούμενοι. Εἰ μὲν γὰρ τις ἔχει δεῖξαι, κακείνους ὧν ἔδοσάν τῳ τι τοῦτ' ἀφηρημένους, συγχωρῶ καὶ ὑμᾶς ταὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι· καίτοι τόγε αἰσχρὸν ὁμοίως· εἰ δὲ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχει δεῖξαι

Τίν' οὐκ ἂν οἴεσθε — Τῶν ἐχόντων τὴν ἀτέλειαν, οὐχ ὅλον, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος λαβεῖν.

Τῆς ἀτελείας — Ἦς τότε μείζονα ἐδωρήσαντο.

96. Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Λύσας κατὰ ἐνστασιν, λύει καὶ κατὰ ἀντιπαράστασιν, ἐντεῦθεν ἀρξάμενος. Ἐγύμνωσε δὲ ἐνταῦθα τὴν αἰτίαν φανερώτερον.

Ἑτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη — Οὐχ ὅτι οὐκ ἔδοσαν, ἀλλ' ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον. Οὐ γὰρ ἔχεις δεῖξαι, ὅτι οὐκ ἐτίμων παντάπασιν.

Εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον — Ἐντεῦθεν ἤρξατο τῆς ἀντιπαραστάσεως· συντρέχει γὰρ αὐτῷ.

Τί μᾶλλον, οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖς — Εἰ καὶ μηδένα ἐτίμησαν οἱ πρόγονοι κατὰ τι, νῦν δὲ οὐκ ἀφαιρῇ δικαίως, οὓς ἐτίμησας, καὶ ὃ δέδωκας, πάλιν ὕστερον ἀφαιρούμενος. Εἰ μὲν γὰρ πρόγονοι οὐ δεδώκασι, καὶ συγγνώμης ἔχονται· ὑμεῖς δὲ δόντες, μηδὲν ἀδικήσαντας ἀποστερεῖτε. Ἴνα δὲ μὴ ἀντιπέσῃ· ἀλλ' ἀφαιροῦμαι αὐτόν, κακὸς γὰρ ὥφθη περὶ τὸν εὐεργέτην· διὰ τοῦτο προαρπάξει καὶ λέγει, μηδὲν ἐγκαλοῦντες.

97. Καίτοι τόγε αἰσχρὸν ὁμοίως — Εἰ καὶ μιμήσεσθε τοὺς προγόνους, ἁμαρτήσετε πάλιν· τοῦ γὰρ αἰσχροῦ οὐκ ἀπήλ-

γεγονός, τίνος εἵνεκα ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδειχθεῖη τοιοῦτον ἔργον;

98. Χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! κακεῖνο ἐνδυμεῖσθαι καὶ ὁρᾶν, ὅτι νῦν ὁμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους δικάσειν ἤκετε, οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων, οὐδὲ τοὺς Θηβαίων, οὐδ' οἷς ποτὲ ἐχρήσαντο οἱ πρῶτοι τῶν προγόνων, ἀλλὰ καδ' οὓς ἔλαβον τὰς ἀτελείας, οὓς ἀφαιρεῖται νῦν οὗτος τῷ νόμῳ· καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ᾖσι, γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ κρινεῖν. Καλῶς! Τὸ τοίνυν τῆς γνώμης πρὸς ἅπαντα (493.) ἀνενέγκατε τὸν νόμον! 99. Ἄρ' οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν; Δίκαιον! Τί δαί; ὅς' ἂν δῶ τις ἅπαξ, δίκαιον ἔχειν ἑᾶν; Δίκαιον! Ταῦτα τοίνυν αὐτοὶ τε ποιεῖτε, ἵνα εὐορκῆτε· καὶ τοὺς προγόνους, ὀργίζεσθε, ἐὰν μὴ τις φῇ ποιεῖν· καὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας παραδείγματα, ὥς ἄρα ἐκεῖνοι, μεγάλα εὖ παθόντες, οὐδένα ἐτί-

λαχθε. Καὶν ᾧσιν ἐκεῖνοι οἱ προϋπάρχοντες, ὅμως οὐ συγχωρῶ ἔπεσθαι ὑμᾶς τοῖς προγόνοις· τοιοῦτον δ' ἔργον, ἀχαριστίας γνώρισμα, μὴ πρῶτοι, φησί, καταδείξῃτε.

98. Ὅτι νῦν ὁμωμοκότες — Ἐνδυμεῖσθαι, φησὶν, ὀφείλετε, ὅτι δικάσειν ὠμόσατε κατὰ τοὺς Ἀθηναίων νόμους, οὐ κατὰ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἢ ἄλλων τινῶν.

Οἱ πρῶτοι τῶν προγόνων — Τοὺς ἀρχαιοτάτους λέγει.

Καδ' οὓς ἔλαβον — Κατὰ τοὺς νῦν ὑπάρχοντας.

Περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ᾖσιν — Ὅσα νόμοις οὐχ ὥρισταί, ταῦτα κατὰ τὸν καιρὸν καὶ δίκαιον λογισμὸν ὠμόσατε δικάσειν.

Τὸ τοίνυν τῆς γνώμης — Οἷον συνάψατε, φησί, τὸν νόμον Λεπτίνου τῷ κοινῷ δικαίῳ. Εἰ δεῖ τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ὁ κοινὸς λόγος σκοπεῖτω· ἀντεξετασάτω δὲ αὐτὸν τῷ ἀφαιρουμένῳ τοὺς εὐεργέτας νόμῳ τὴν ἀτέλειαν· δίκασον αὐτός. Ἐπιψηφίζεται δὲ, ἵνα γένηται ὁ ῥήτωρ κοινὴ τῆς φύσεως φωνή. Τοῦτο γὰρ ἡ φύσις βούλεται ἡ κοινὴ, τὸ τιμᾶν τούτους.

99. Ταῦτα τοίνυν αὐτοὶ τε ποιεῖτε — Τὰ ὁμολογούμενα καλὰ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ ἀπαιτεῖ φύσις. Αὐτοὶ δέ, ἢ πρὸς διαστολὴν τοῦ Λεπτίνου, ἢ ὅτι πλέον ἐχέτωσαν τῶν ἄλλων φρονήσεως οἱ Ἀθηναῖοι.

Ὀργίζεσθε, ἐὰν μὴ τις φῇ ποιεῖν — Μὴ δυσφύμως χρὴ μνησθῆναι τῶν προγόνων, ἵνα αὐτοῦ συστήσῃ τὸν λόγον· ὁ δὲ μεθοδαύει τοῦτο καλῶς, καὶ ἐπὶ ἕτερον ἄγει.

μησαν, καὶ πονηροὺς καὶ ἀπαιδεύτους ἡγεῖσθε εἶναι· πονηροὺς μὲν, διότι καταψεύδονται τῶν προγόνων ὑμῶν, ὡς ἀχαρίστων· ἀμαθεῖς δέ, διότι ἐκεῖνο ἀγνοοῦσιν, ὅτι, εἰ τὰ μέγιστα ταῦθ' οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον ἢ λέγειν αὐτοῖς προσῆκεν.

100. Οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον Λεπτίνην ἐρεῖν, ὡς τὰς εἰκόνας καὶ τὴν σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν εἰληφόντων ὁ νόμος, οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν τοὺς ὄντας ἀξίους· ἀλλ' ἐξέσται καὶ χαλκοὺς ἱστάναι, καὶ σίτησιν διδόναι, καὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν βούλησθε, πλὴν τούτου. Ἐγὼ δ', ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλιπεῖν φήσει, τοσοῦτον λέγω· ὅτι, ἂν ὧν ἐδώκατέ τῳ πρότερόν τι τοῦτ' ἀφέλησθε, καὶ τὰς ὑπολοίπους ἀπίστους ποιήσετε πάσας δωρεάς. Τί γὰρ ἔσται πιστότερον, τὸ τῆς εἰκόνης, ἢ τὸ τῆς σιτήσεως, ἢ τῆς ἀτελείας, ἣν πρότερόν τισι δόντες ἀφηρημένοι φανεῖσθε; 101. Ἐτι δ', εἰ μηδὲν ἔμελλε τοῦτ' ἔσεσθαι δυσχερές, οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, εἰς τοιαύτην ἄγειν ἀνάγκην τὴν πόλιν, δι' ἧς ἢ ἅπαντας ἐξίσου τῶν αὐτῶν ἀξιώσει τοῖς τὰ μέγιστα εὐεργετοῦσιν, ἢ, μὴ τοῦτο ποιοῦσα, χάριν τισὶν οὐκ ἀποδώσει. Μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν οὐδ' ἡμῖν συμφέρει

100. Οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον — Ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ ἀντίδесιν κεκίνηκεν. Ἀλλ' ἐξεστί, φησὶν, εἰκόνας διδόναι καὶ σίτησιν καὶ στεφάνους καὶ ἐρμᾶς καὶ ὅσα τοιαῦτα. Λύει δὲ τῷ συμβησομένῳ κατὰ τὸ ἀκόλουθον· εἰ ἄπιστον ἢ ἀτέλεια, ἣν ἀφηρήμεθα, ἄπιστοι δηλονότι καὶ αἱ λοιπαὶ δωρεαί. Ἐπειτα ἄτοπον, ὅτι τῶν αὐτῶν τιμῶν ἀξιούσι τοὺς μεγάλα καὶ μικρὰ τὴν πόλιν εὐεργετηκότας.

Πλὴν τούτου — Πλὴν τῆς ἀτελείας. Τοὺς ὄντας ἀξίους, φησὶν, οὐ πάντα ἀφαιρεῖται ὁ νόμος.

Καταλιπεῖν — Ὡστε χαρίζεσθαι.

Τὰς ὑπολοίπους — Ἐάν τινα ἀφέλησθέ τι, καὶ αἱ λοιπαὶ ἄπιστοι γίνονται δωρεαί.

101. Ἐτι δ', εἰ μηδὲν ἔμελλε — Θέλει εἰπεῖν· ὅτι εἰ καὶ τὸ προειρημένον οὐ βέβλαπται, λέγω τὸ τῆς ἀπιστίας· ἀλλὰ τὸ ἕτερον, ὃ ποιήσει τὴν ἴσην δωρεὰν πᾶσι διδόναι τοῖς εὐεργέταις, ὅτι τὴν ἀτέλειαν ἀφηρημένοι ἦσαν. Ἡ γὰρ οὐ τιμῶσα τοὺς πάνυ ἀγαθοὺς ἀξίως, (οὐ γὰρ ἦν τηλικαύτη δωρεὰ μετὰ τὴν ἀτέλειαν·) ἀχάριστος ἐγίνετο ἡ πόλις, ἢ ὕβρισε τῷ ἴσῳ.

Μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν — Θέλει εἰπεῖν.

συμβαίνειν πολλάκις καιρόν, οὐτ' ἴσως ῥάδιον αἰτίῳ (494.) γενέσθαι· μετρίων δὲ καὶ ὧν ἐν εἰρήνῃ τις καὶ πολιτεία δύναται ἂν ἐφικέσθαι, εὐνοίας, δικαιοσύνης, ἐπιμελείας, τῶν τοιούτων, καὶ συμφέρειν ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ χρῆναι διδόναι τὰς τιμὰς. Δεῖ τοίνυν μεμερίσθαι καὶ τὰ τῶν δωρεῶν, ἵν', ἥς ἂν ἄξιος ὧν ἕκαστος φαίνεται, ταύτην παρὰ τοῦ Δήμου λαμβάνῃ τὴν δωρεάν. 102. Ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ ὧν γε τοῖς εὐρημένοις τὰς τιμὰς καταλιπεῖν φήσει, οἱ μὲν ἀπλᾶ πάνυ καὶ δίκαια ἂν εἵποιεν, πάνθ', ὅσα τῶν αὐτῶν ἔνεκα αὐτοῖς ἔδοτε εὐεργεσιῶν, ἀξιοῦντες ἔχειν· οἱ δέ, φρενακίζειν τὸν ὥς καταλείπεται τι λέγοντα αὐτοῖς. Ὁ γὰρ ἄξια τῆς ἀτελείας εὖ πεποιηκέναι δόξας, καὶ ταύτην παρ' ὑμῶν λαβὼν τὴν τιμὴν μόνην, ἢ ξένος, ἢ καὶ τις πολίτης, ἐπειδὰν ἀφαιρεθῇ ταύτην, τίς ἔχει λοιπὴν δωρεάν, Λεπτίνην; οὐδεμίαν δήπου. 103. Μὴ τοίνυν διὰ μὲν τοῦ τῶνδε κατηγορεῖν, ὥς φάυλων, ἐκείνους ἀφαιροῦ· δι' ἃ δ' αὖ καταλιπεῖν ἐκείνοις φήσεις, τούσδε, ὃ μόνον λαβόντες ἔχουσι, τοῦτ' ἀφέλῃ. Ὡς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν, οὐκ, εἰ τῶν πάντων ἀδικήσομέν τινα, ἢ μείζονα, ἢ ἐλάττωνα, δεινόν ἐστιν· ἀλλ' εἰ τὰς τιμὰς, αἷς ἂν ἀντενποιήσωμέν τινας, ἀπίστους καταστήσομεν· οὐδ' ὁ πλεῖστος

μὴ γένοιτο μεγάλων εὐεργετῶν χρῆζειν τὴν πόλιν· διὰ γὰρ τῶν μεγάλων κακῶν οὗτοι γνωρίζονται· ὅτι χρεῖα ἐν τούτοις μεγίστων εὐεργετῶν. Εἰ δὲ καὶ γένοιτο καιρός, οὐδεὶς ῥαδίως εὐρεθήσεται. Δύο δὲ διὰ τούτου ἀνύει μέγала· καὶ φοβεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ παραμυθεται λεληθότως, ὅτι οὐ πολλοῖς δώσετε. Ἀφείλου γὰρ τὴν δωρεάν, δι' ἥς πάντες ἡμιλλῶντο.

Δεῖ μεμερίσθαι καὶ τὰ τῶν δωρεῶν — Ἵνα μὴ ἴσας, ἀλλὰ διαφόρους· ἵνα ἕκαστος ἀξίως τιμᾶται.

102. Ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ ὧν γε — Οἱ ἔχοντες μετὰ τῆς ἀτελείας καὶ ἄλλας δωρεάς, ἀποστερούμενοι λέξουσιν· ὅτι, εἴπερ τὰς ἄλλας ἡμῖν καταλίπης, καὶ τὴν ἀτέλειαν κατάλιπε. Ὡς εὖ πεποιηκόσι γὰρ δέδωκας καὶ κείνην καὶ ταύτας· οὐκοῦν ἀμφοτέρω κατάλιπε.

Οἱ δέ, φρενακίζειν — Οἱ δὲ μόνον τὴν ἀτέλειαν εἰληφότες φάσκουσιν· ἀπατᾶ, ὥς καταλείπει. Οὐδὲ γὰρ ἡμῖν ἀφῆκεν, ἀφείλετο γὰρ ἥν μόνην εἶχομεν· ὥστε δι' ἐτέρων ἐτέρους ἀδικεῖ.

103. Τῶνδε κατηγορεῖν — Περὶ ὧν λέγει, ὅτι ἀνάξιοί εἰσιν.

ἔμοιγε λόγος περὶ τῆς ἀτελείας ἐστίν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ πο-
νηρὸν ἔδος τὸν νόμον εἰσάγειν, καὶ τοιοῦτον, δι' οὗ πάνδ',
ὅσα ὁ Δῆμος δίδωσιν, ἄπιστα ἔσται.

104. Ὅν τοίνυν κακουργότατον οἶονται λόγον εὐρηκέναι
πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πείσαι, βέλτιόν ἐστι
προειπεῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. Ἐροῦσι γάρ, ὅτι
ταῦδ' ἱερῶν ἐστὶν ἅπαντα τὰ ἀναλώματα, [αἱ χορηγίαι, (495.)
καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι.] δεινὸν οὖν, εἰ τῶν ἱερῶν ἀτελὴς τις
ἀφεδήσεται. Ἐγὼ δὲ, τὸ μὲν τινας, οἷς ὁ Δῆμος ἔδωκεν,

104. Ὅν τοίνυν κακουργότατον — Ἐπειδὴ πιθανώτατος ὁ
περὶ τῶν ἱερῶν λόγος, καὶ ἱκανὸς ἐπάγεσθαι, φθάσας διέβαλε
κακουργότατον ὀνομάσας. Ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἡ ἀντίδε-
σις· εἶγε τὸ δίκαιον, γένος ὄν, περιέχει καὶ τὰ περὶ τὸ θεῖον
καὶ τὰ ἀνθρώπινα· διακρούει δὲ ἐν τῇ λύσει τὴν τῆς ἀντιδέ-
σεως πανουργίαν. Διαιρεῖ γάρ, τίνα μὲν χρή καλεῖν ἱερὰ ἀνα-
λώματα, τινας δὲ λειτουργίας. Λεῖτον δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ
τὸ δημόσιον, ὅθεν λειτουργεῖν τὸ εἰς τὸ δημόσιον ἐργά-
ζεσθαι ἔλεγον· ὅθεν καὶ λεία λέγεται ἡ παρὰ τῶν πολεμίων
εἰς τὸ κοινὸν τῶν διαρπαζόντων ὠφέλεια. Φάσκει δὲ δεινότατον
εἶναι καὶ ἀδικώτατον, τὸ ἀφαιρεθῆναι τὸ δεδομένον. Οὐ γὰρ τὸ
μὴ λειτουργεῖν δεινόν, ἀλλὰ τὸ τῶν δεδομένων ἀποστερεῖσθαι·
καὶ ὅτι ἐπ' ὀνόματι τῶν θεῶν τὸ δεινὸν ἐργάζονται, τοῦτό ἐστι
τὸ δεινότατον. Εἵτα ἐκ διαφορᾶς καὶ διαιρέσεως ἐντεῦθεν ἄρ-
χεται. Ὅτι οὐκ ἔστι ταῦτ' ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν
καὶ λειτουργιῶν· ἐν ᾧ καὶ τὸ συγκριτικὸν ἀπὸ τοῦ νόμου
λαμβάνει, ὥς ἕτερα μὲν γεγραφότος Λεπτίνου, ἕτερα δὲ λέγον-
τος· καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἐκ τῶν γεγραμμένων παρὰ Λεπτίνου
λαμβάνει· καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ἐδεήθη τῆς ἀναγνώσεως τοῦ
νῦν κατηγορουμένου νόμου. Τὸ μὲν οὖν πρότερον δίκαιον τὴν
ἀναφορὰν εἰς τοὺς εἰληφότας ἀδίκως ἔχει· τινὲς εἰλήφασιν,
οἳ οὐκ εἰσὶν ἴξιοι τῆς δωρεᾶς. Ἐνταῦθα δὲ ἕτερον δίκαιόν
ἐστι τὸ πρὸς τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων· ὥς τὸ μὲν πρό-
τερον δίκαιον περὶ τὴν ποιότητα τῶν εἰληφότων θεωρεῖσθαι,
τὸ δὲ νῦν δίκαιον περὶ τὴν ποιότητα τῆς πόλεως.

Ἐροῦσιν, ὅτι ταῦδ' ἱερῶν ἐστὶν ἅπαντα — Ἀνα-
λώματα λέγεται τὰ εἰς τὰ ἱερὰ ἀναλίσκόμενα. Τὰ δὲ ἄλλα λει-
τουργίαι καὶ χορηγίαι τρόπον τινὰ εἰς τοὺς θεοὺς ἀναλίσκονται.
Οὐδεὶς δὲ ἦν ἀτελὴς τούτων τῶν ἀναλωμάτων. Διὰ τοῦτο σο-
φρίζεται Λεπτίνης καὶ φησι, μὴ δεῖν διδόναι ἀτέλειαν τῶν ἱερῶν
λέγων.

Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν τινας — Κατὰ συγχώρησιν λέγων

ἀτελεῖς εἶναι τούτων, δίκαιον ἡγοῦμαι· ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιή-
 σουσιν, εἴαν ἄρα ταῦτα λέγωσι, τοῦτ' εἶναι δεινὸν νομίζω.
 105. Εἰ γὰρ ἂ κατὰ μηδένα ἄλλον ἔχουσι τρόπον δεῖξαι δι-
 καιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι, ταῦτ' ἐπὶ τῷ τῶν θεῶν ὀνόματι ποι-
 εῖν ζητήσουσι, πῶς οὐκ ἀσεβέστατον ἔργον καὶ δεινότατον
 πράξουσιν; Χρὴ γάρ, ὥς ἔμοιγε δοκεῖ, πάνθ', ὅσα τις
 πράττει τοὺς θεοὺς ἐπιφημίζων, τοιαῦτα φαίνεσθαι, οἷα
 μηδ' ἄν, ἐπ' ἀνθρώπου πραχθέντα, πονηρὰ φανείη. Ὅτι
 δ' οὐκ ἔστι ταῦτόν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν καὶ λειτουργιῶν,
 ἀλλ' οὗτοι τὸ τῶν λειτουργιῶν ὄνομα ἐπὶ τὸ τῶν ἱερῶν μετα-
 φέροντες, ἐξαπατᾶν ζητοῦσι, Λεπτίνην αὐτὸν ὑμῖν ἐγὼ παρ-
 ἔξομαι μάρτυρα. 106. Γράφων γὰρ ἀρχὴν τοῦ νόμου,
 Λεπτίνης εἶπε, φησὶν, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι
 λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ'
 Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. Καίτοι, εἰ ἦν ἱερῶν
 ἀτέλειαν ἔχειν ταῦτό καὶ λειτουργιῶν, τί τοῦτο μαδὼν προς-
 ἔγραψεν; Οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλεια τῶν γε ἱερῶν ἐστι δεδο-
 μένη. Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον,
 λάβε μοι πρῶτον μὲν τῆς στήλης τὰ ἀντίγραφα, εἶτα τὴν
 ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου. Λέγε!

συντρέχει διὰ τοὺς θεοὺς, ἵνα μὴ δόξη τραχύς. Θέλει δὲ εἰ-
 πεῖν, εἰ καὶ ἱερῶν ὁ Δῆμος ἀτέλειαν ἐθέλει διδόναι, οὐ χρὴ
 ἀντιλέγειν· ἐγγὺς θεῶν αὐτὸν ποιῶν.

105. Εἰ γὰρ ἂ κατὰ μηδένα ἄλλον ἔχουσι τρόπον — Ἐπει-
 δὴ γὰρ ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ οὐ δύνανται δεῖξαι ὅτι καλὸν τοῦτο,
 καταφεύγουσιν ἐπὶ τοὺς θεοὺς, ἵνα αἰδοῖ τούτων νικήσωσιν.

Οἷα μηδ' ἄν ἐπ' ἀνθρώπου πραχθέντα — Ὁ λέ-
 γει, τοιοῦτον ἂν εἴη· ὁ πράττων ἐπὶ ὀνόματι τῶν θεῶν τι,
 τοιαῦτα ὀφείλει ποιεῖν, ἵνα τὰ πραχθέντα μηδὲ ἐπὶ ἀνδρῶν
 πονηροτάτων, οἷς ἔθος πλημμελεῖν, ἔχοι λαβὴν διαβολῆς.

106. Εἰ ἦν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν — Εἰ ἀτελεῖς τοὺς ἀφ'
 Ἀρμοδίου εἶπες, οὐδεὶς δ' ἀτελής τῶν ἱερῶν ἀναλωμάτων, εἶπες
 δὲ τινὰς εἶναι ἀτελεῖς, πῶς ἱερὰ αἱ λειτουργίαι;

Πρῶτον μὲν τῆς στήλης — Στήλη ξύλον ἢ λίθος
 τετράγωνος, εἰς ὃν ἐγγέγραπτο τὰ τῶν δωρεῶν.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΣΤΗΛΗΣ...

107. Ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων τῆς στήλης, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι κελενόντων, πλὴν ἱερῶν. Λέγε δὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου!

ΝΟΜΟΣ...

Καλῶς! Κατάδες! Γράψας, ὅπως ἂν οἱ πλου- (496.) σιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα εἶναι ἀτελῆ, προσ-έγραψε, πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτο-νος. Τίνος εἵνεκα, εἶγε τὸ τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ λειτουργεῖν;
108. Αὐτὸς γὰρ οὕτως ἐναντία τῇ στήλῃ γεγραφώς, ἂν ταῦτα λέγῃ, φανήσεται. Ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε ἐροίμην Λεπτί-νην, τίνος αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν ἢ σὺ νῦν καταλιπεῖν φήσεις, ἢ ἐκείνους τότε δοῦναι, τὰς λειτουργίας ὅταν εἶναι φῆς ἱε-ρῶν; Τῶν μὲν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον πασῶν εἰσφορῶν, καὶ τριηραρχιῶν ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς· τῶν δέ γε λειτουργιῶν, εἴπερ εἰσὶν ἱερῶν, οὐδ' ἔχουσιν. 109. Ἀλλὰ μὴν γέγραπται γε, ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι. Τίνος; ἢ τοῦ με-τοικίου; τοῦτο γὰρ λοιπόν. Οὐ δῆπου· ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων λειτουργιῶν, ὡς ἢ τε στήλη δηλοῖ, καὶ σὺ προσδιώρισας ἐν τῷ νόμῳ, καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ προτοῦ χρόνος γεγονώς· ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄντι οὔτε φυλὴ πώποτε ἐνεγκεῖν

107. Ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων — Κατασκευή, ὅτι οὐκ εἰσὶν αἱ λειτουργίαι αὗται ἱερᾶι, ὡς Λεπτίνης σοφίζεται.

Καλῶς — Καλῶς ἔχει! Μὴ ἀναγίνωσκε πλείονα!

Μηδένα εἶναι ἀτελῆ, προσέγραψεν — Εἰ οὖν ἱερῶν εἰσιν, οὐδεὶς δὲ ἀτελῆς τούτων, ἀφώρισας δὲ τοὺς ἀφ' Ἀρμοδίου· οὐκ ἄρα ἱερᾶ, ἀλλὰ ἐγκύκλια καὶ κοινά. Τέλος δὲ τὸ ἀνάλωμα.

108. Ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε ἐροίμην — Εἰς ἄπορον αὐτὸν ἄγει. Εἶγε ἱερᾶι αὗται λειτουργίαι, οὐδεὶς δὲ ἐκτὸς τούτων, δέδωκας δὲ σὺ ἀτέλειαν, τίνος εἶπέ. Συγκλείει γὰρ αὐτόν, ἀπάγων εἰς ἄπορον.

Ἡ ἐκείνους — Τοὺς προγόνους, τοὺς δεδωκότας.

109. Τίνος; ἢ τοῦ μετοικίου — Παίζει· τοὺς τυραννοκτό-νους, φησὶν, οὐκ ἀπαιτοῦμεν τὸ μετοίκιον· γελοῖον δὲ τὸ τοιοῦτο.

Ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄντι — Ἐν ᾧ διαστή-

ἐτόλμησεν οὐδεμία οὐδένα τῶν ἀπ' ἐκείνων χορηγόν, οὔτε ἐνεχθεῖς αὐτοῖς ἄλλος οὐδεὶς ἀντιδοῦναι· οἷς, οὐκ ἀκουστέον, ἂν ἐναντία τολμᾷ λέγειν.

110. Ἐτι τοίνυν ἴσως ἐπισύροντες ἐροῦσιν, ὥς Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοί τινες εἶναι φάσκοντες, ἔπειτα ἀτελεῖς εἰσιν, ἀδρόοι παμπληθεῖς ἄνθρωποι· καὶ τινες ἄλλοι, δοῦλοι καὶ μαστιγῖαι, Λυκίδας, καὶ Διονύσιος, καὶ τοιοῦτοί τινες ἐξηλεγμένοι. Ὑπὲρ δὴ τούτων ὥδὶ ποιήσατε. Ὅταν ταῦτα λέγωσι, κελεύετε, εἴπερ ἀληθῆ λέγουσι πρὸς ὑμᾶς, τὰ ψήφισματά, ἐν οἷς ἀτελεῖς εἰσὶν οὗτοι, δεικνύναι. Οὐ (497.) γάρ ἐστ' οὐδεὶς ἀτελὴς παρ' ὑμῶν, ὅτῳ μὴ ψήφισμα ἢ νόμος δέδωκε τὴν ἀτέλειαν. 111. Πρόξενοι μέντοι πολλοὶ διὰ τῶν πολιτευομένων γεγόνاسι παρ' ὑμῶν τοιοῦτοι, ὧν εἷς ἐστὶν ὁ Λυκίδας· ἀλλ' ἕτερον πρόξενον ἐστ' εἶναι, καὶ ἀτέλειαν εὐρῆσθαι. Μὴ δὴ παραγόντων ὑμᾶς· μὴδ', ὅτι δοῦλος ὢν ὁ Λυκίδας, καὶ ὁ Διονύσιος, καὶ τις ἄλλος ἴσως, διὰ τοὺς μισθοῦ τὰ τοιαῦτα γράφοντας ἐτοίμως, πρόξενοι γεγόνاسι, διὰ τοῦδ' ἐτέρους ἀξιόους, καὶ ἐλευθέρους, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους, ἃς ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν δωρεάς, ἀφελέσθαι ζητούντων. 112. Πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ κατὰ τοῦτο δει-

ματι ἐκ τοῦ γενέσθαι τὸν Ἀρμόδιον· καὶ ὁμῶς οὐδεὶς ἐλειτούργει τούτων· ὥστε τούτων εἶχον ὧν σὺ λέγεις ἱερῶν ἀτέλειαν· καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ χρόνος τοῖς λόγοις.

Οἷς οὐκ ἀκουστέον — Λεγομένοις. Ἄν τὰναντία λέγειν τούτοις τολμήσωσι, μὴ ἀκούετε.

110. Ἐτι τοίνυν ἴσως ἐπισύροντες — Τὸ μὲν ἐπισύροντες ἀντὶ τοῦ διασύροντες. Ἔστι δ' ἡ ἀντίθεσις αὕτη πάλιν ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν εἰληφότων· διαφέρει δὲ τῷ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀορίστως τινὰς αἰτιαῖσθαι τῶν εἰληφότων, ἐνταῦθα δὲ κατ' ὄνομα διαῤῥήδην προήχθῃ, ὅτι Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι· ὅπερ κατ' εἰδός ἐστιν. Ἐπισύροντες, οἷον εἰς ἔδαφος ἔλκοντες καὶ διαβάλλοντες, οὐδὲν δ' ἀληθὲς λέγοντες. Μέννηται δὲ καὶ τῶν ὀνομάτων· οἶδε γὰρ, ὅτι οὐ βλάπτει αὐτόν.

Μαστιγῖαι — Κακοί, πονηροί, μαστίγων ἄξιοι. Δοῦλοι, φησί, καὶ οὐδὲ οὗτοι χρηστοὶ ἀτέλειαν ἔχουσι. Λεπτίνης δὲ ἔλεγεν, ὅτι καὶ δοῦλοι καὶ Μεσσήνιοι ἔχουσιν ἀτέλειαν.

111. Πρόξενοι — Οἱ ὑποδεχόμενοι ἀλλήλους ἐν ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν· ἦσαν δὲ ἰδίαι καὶ κοινῇ.

νότατ' ἂν πεπονθῶς ὁ Χαβρίας φανείη, εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειε τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένοις, τὸν ἐκείνου δούλον, Λυκίδαν, πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι· ἀλλ' εἰ καὶ διὰ τοῦτον πάλιν τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων ἀφέλονται, καὶ ταῦτ' αἰτίαν λέγοντες ψευδῇ! Οὐ γάρ ἐστιν οὔδ' οὔτος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς, πρόξενος ὢν, ἀτελής, ὅτῳ μὴ διαρρήδην ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ Δῆμος· τούτοις δὲ οὐκ ἔδωκεν, οὐδ' ἔξουσιν οὔτοι δεικνύναι· λόγῳ δ' ἂν ἀναισχυντιῶσιν, οὐχὶ καλῶς ποιήσουσιν.

113. Ὁ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! φυλάσασθαι, τοῦτ' εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. Εἰ γάρ τις πάντα, ὅσα Λεπτίνης ἐρεῖ περὶ τοῦ νόμου, διδάσκων ὑμᾶς, ὥς καλῶς κεῖται, συγχωρήσειεν ἀληθῆ λέγειν αὐτόν, ἔν γε αἰσχρὸν οὐδ' ἂν, εἴ τι γένοιτο, ἀναιρεθείη, ὃ συμβήσεται, διὰ τοῦ νόμου κυρίου γενομένου, τῇ πόλει.

112. Εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειε — Τοῖς κατὰ δύο, φησὶν, ἂν ἀδικηθεῖη Χαβρίας, ὅτι καὶ τῶν δούλων τινὰ αὐτῷ ἴσον ἐποίησαντο πολίτην καταριθμεῖσθαι· καὶ αὐτὸς μὲν τὴν προξενίαν μένει ἔχων, οὔτος δὲ ὁ παῖς διὰ τοῦτον ἀφαιρεθήσεται τῆς ἀτελείας. Ἦν δὲ αὐτοῦ ἀπελεύθερος ὁ Λυκίδας, ξενικῶν δὲ στρατευμάτων ἦν ἡγεμών· ὥς οὖν χρήσιμος ὢν οὔτος ἡξιώθη τῆς πολιτείας.

113. Ὁ τοίνυν μάλιστα πάντων — Τρέπεται ἐπὶ τὸν ἐπίλογον ἐντεῦθεν, πληρώσας τὸν ἀγῶνα. Διαιρεῖ δὲ τὸν ἐπίλογον εἰς τὴν ποιότητα τῆς πόλεως, ὅτι οὐ πρὸς Ἀθηναίων καὶ τῆς ἐκείνων ἀξίας ἐστίν, ἀφαιρεῖσθαι τὰ δεδομένα· ὅςπερ ἐστὶ τόπος ἀπὸ τοῦ πρέποντος. Γίνεται δὲ ὁ ἀπὸ τοῦ πρέποντος τόπος, οὐχ ὅταν τὸ λαμπρὸν μόνον καὶ εὐπρεπὲς κατασκευάζωμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον, τουτέστι τὸ αἰσχρὸν. Ἐκαστος γὰρ τόπος ἐκατέρωθεν ἔχει τὴν γυμνασίαν. Κἀνταῦθα γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ ἀπρεποῦς λαμβάνει τὸ ἐπιχείρημα, εἰς δὲ τοῦτο ἔλαβε τόπον πρῶτον μὲν ἐκείνον, ὅτι ἄτοπον τὸ δοκεῖν ἀπατᾶν τοὺς εὐεργέτας· δεύτερον δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ μαχομένου, ὅτι τὸν ἀπατῶντα τὸν Δῆμον κολάζετε, εἰ ὑποσχόμενός τι μὴ ποιήσῃ· οὐκοῦν ὁμοίως αἰσχρὸν αὐτοὺς φαίνεσθαι παραβαίνοντας τὸν νόμον.

Εἰ γάρ τις πάντα — Κατὰ συνδρομὴν τοῦτό φησι.

Κυρίου γενομένου — Καὶ κύριός ἐστι, καὶ λῦσαι αὐτὸν ζητοῦσιν· ἀλλὰ καὶ λέγουσι μετὰ τὴν κρίσιν ταύτην, ὅτι εἰ καὶ ὁ νόμος καλὸς φησιν, ἀλλ' ὁμῶς ἐκεῖνο αἰσχρὸν

Τί οὖν τοῦτ' ἐστὶ; Τὸ δοκεῖν ἐξηπαιτηκέναι τοὺς ἀγαθὸν τι ποιήσαντας. Ὅτι μὲν τοίνυν τοῦτο ἐν τι τῶν αἰσχυρῶν (498.) ἐστὶ, πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι· ὅσῳ δ' ὑμῖν τῶν ἄλλων αἰσχίον ἀκούσατέ μου. 114. Ἔστιν ὑμῖν νόμος ἀρχαῖος, τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν· ἐάν τις, ὑποσχόμενός τι, τὸν Δῆμον ἐξαπατήσῃ, κρίνειν· καὶ ἄλλῳ, θανάτῳ ζημιοῦν. Εἴτ' οὐκ αἰσχύνησθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰ, ἐφ' ὧ τοῖς ἄλλοις θάνατον τὴν ζημίαν ἐτάξατε, τοῦτ' αὐτοὶ ποιοῦντες φανήσεσθε; Καὶ μὴν πάντα μὲν εὐλαβεῖσθαι δεῖ ποιεῖν, καὶ τὰ δοκούντα καὶ ὄντα, αἰσχυρά· μάλιστα δὲ ταῦτα, ἐφ' οἷς τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἔχων ὁράται. Οὐδὲ γὰρ ἀμφισβήτησις ἔτι καταλείπεται, τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν, ἃ πονηρά τις αὐτὸς ἔκρινεν εἶναι πρότερον. 115. Ἐτι τοίνυν ὑμᾶς κακεῖνο εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μηδέν, ὧν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἂν, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε. Ὑμῶν τοίνυν οὐδ' ἂν εἰς οὐδέν, ὧν ἰδίᾳ τινὶ δοίῃ, τοῦτ' ἀφέλοιτο πάλιν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρήσειεν ἂν. Μὴ τοίνυν μηδὲ δημοσίᾳ τοῦτο ποιήσητε! ἀλλὰ κελεύετε τούτους τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τοῦ νόμου, εἴ τινα τῶν εὐρημένων τὴν δωρεάν ἀνάξιον εἶναι φασιν, ἢ μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὔρετο, ἔχειν, ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν ἐγκαλοῦσιν τινι, γράφεσθαι κατὰ τὸν νόμον, ὃν παρειαφέρο-

ἔχει, ὅτι ἀπατεῶνας ὑμᾶς τῶν εὐεργετῶν ποιεῖ· ἀφαιρεῖ γὰρ τὴν δωρεάν.

Ὅσῳ δ' ὑμῖν τῶν ἄλλων αἰσχίον — Διὰ τὴν ποιότητα τῶν Ἀθηναίων. Πρὸς ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο ἔλαβε τὸν αὐτὸν νόμον· ἐκεῖ μὲν πρὸς τὴν ἐγγύην, ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὴν ἀπάτην τῶν εὐεργετῶν.

114. Ἐφ' ὧ τοῖς ἄλλοις — Δεῖ μὲν γὰρ πάντα τὰ αἰσχυρά φεύγειν, μάλιστα δὲ ἐκεῖνα, ἃ μὴ ποιεῖν αὐτὸς παραινεῖς. Οἶδας γὰρ αὐτός, ὅτι πονηρά, διὸ καὶ κωλύεις· καὶ ἄλλως οὐκ ἐρεῖς, ὥς οὐκ οἶδας· αὐτὸς γὰρ καὶ ἀπηγόρευσας.

115. Ὡν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἂν — Ἀτοπον γὰρ ἰδίᾳ μὲν τι ποιεῖν φυλάττεσθαι ὥς κακόν, κοινῇ δὲ αὐτὸ ποιεῖν. Ὅτι δ' ἂν τις δῶ τινὶ φίλῳ ἐκὼν, οὐκ ἀφαιρεῖται αὐτόν.

Ἐφ' οἷς εὔρετο ἔχειν — Μὴ ὄντα ἄξιον· διότι ἡξιώθη τοῦ ἔχειν δωρεάν. Ἡ δὲ σύνταξις· ἐφ' οἷς τὸ ἔχειν εὔρετο γράφεσθαι.

Κατὰ τὸν νόμον — Κατὰ τὸν αὐτόν. Ἦν γὰρ γεγραμμένον, τοὺς ἀναξίους κρίσει ἀφαιρεῖσθαι τὴν τιμὴν, οὐ νόμῳ.

μεν νῦν ἡμεῖς, ἢ θέντων ἡμῶν, ὥσπερ ἐγγνώμεθα, καὶ
 φαμέν θήσειν, ἢ θέντας αὐτούς, ὅταν πρῶτον γένωνται νο-
 μοδέται. 116. Ἔστι δ' ἐκάστῳ τις αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐχθρός·
 τῷ μὲν Διόφαντος, τῷ δ' Εὐβουλος, τῷ δ' ἴσως ἄλλος τις.
 Εἰ δὲ τοῦτο φεύξονται, καὶ μὴ ἐδελήσουσι ποιεῖν, σκο-
 πεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἃ τούτων
 ἕκαστος ὀκνεῖ τοὺς ἐχθροὺς ἀσπαιρούμενος ὀφθῆναι, (499.)
 ταῦθ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀφηρημένους φαίνεσθαι· καὶ
 τοὺς εὖ τι πεποιηκότας ὑμᾶς, οἷς οὐδεὶς ἂν ἐγκαλέσαι,
 νόμῳ τὰ δοθέντα ἀπολωλέκεναι δι' ὑμῶν ἀδρόους· παρὸν,

Ἡ θέντας αὐτούς — Ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν ἢ θέντων
 αὐτῶν· ὁ δ' εἶπεν ἢ θέντας αὐτούς· ἵν' ἢ πτώσις ἀντὶ
 πτώσεως.

Ὅταν πρῶτον γένωνται νομοδέται — Οἱ μέλλον-
 τες εἰς ἄλλο δικαστήριον κυροῦν τὸν νόμον· νῦν γὰρ ἐδοκιμά-
 ζοντο, ὑπευδύνους ποιήσαντες ἑαυτούς. Ὡς ἀσαφές δὲ τοῦτο
 φαίνεται. Λέγει δέ· ἐπειδὴν πρῶτον ἢ πόλις νομοδέτας κα-
 θίστη, τότε πρῶτον εἰσαχθήτω ὁ νόμος. Ἔθος γὰρ ἦν τῇ πό-
 λει, εἰ γένοιτο χρεῖα νομοθετεῖν, καθίζειν ἕξ, ὡς ἐν τῷ κατὰ
 Τιμοκράτους φησὶν· ἀξιῶν δὲ εὐδὺς καὶ παραχρῆμα, εἰ κατ'
 ἀρχὰς τοῦ ἔτους γένοιτο νομοδέται, τοῦτον εἰσάγεσθαι πρῶ-
 τον τὸν νόμον ἐν τοῖς πρώτοις νομοδέταις.

116. Ἔστι δ' ἐκάστῳ — Ἐπειδὴ ἐδόκουν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τεδει-
 κέναι τὸν νόμον· ἵνα ἀνέλη τὴν ὑπόνοιαν ταύτην, δι' ἑαυτούς
 φησι πεποιηκέναι τοῦτο, ἵνα ἀποστεροῦντες τοὺς ἔχοντας τὴν
 ἀτέλειαν, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνωνται. Ἦσαν γὰρ ἀτελεῖς ἐχθροί
 τε ἄλλων καὶ Λεπτίνου, ἔχοντες ταύτην τὴν δωρεάν. Καὶ διὰ
 τοῦ νόμου ἀμύνασθαι αὐτοὺς ζητοῦσι, φησί· καὶ ὁ αὐτὸς ἠρ-
 νήσατο κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τοῦτο ὑμᾶς κατὰ τῶν εὐεργετῶν
 πείθει κατεργάσασθαι, τὸ μὴ διὰ κρίσεως, ἀλλὰ νόμῳ στερί-
 σκειν. Ἡ γὰρ κρίσις ἠῦρισκε τὴν ἀλήθειαν. Ἀντιπίπτον δὲ ἐκ
 τῆς ἐργασίας ἀνακύψαν τοῦτο τῇ προκειμένη ἐννοίᾳ ὑποτέμνε-
 ται· ἀλλ' οὐχ αἰροῦνται τινες προσκρούειν καὶ κατηγορεῖν τῶν
 ἀναξίων. Ἐλυσε δ' εἰπών· ἀλλ' εἰσὶ τινες αὐτῶν ἐχθροὶ τῶν
 τὰ μέγιστα δυναμένων ἐν τῇ πολιτείᾳ· ἵνα, καὶν ἀντιπείσῃ,
 ἀσθενεῖς δὲ καὶ οὐχ οἷοί τε ἐξελέγχειν, προσέδηκε καὶ τὴν ποιό-
 τητα τῶν ἐχθρῶν.

Δι' ὑμῶν ἀδρόους — Διὰ τῶν εὖ πεπονθότων παρ'
 αὐτῶν. Ἀδρόους δέ, πολλούς· ἵνα ἢ καὶ τοῦ πλήθους τὸ
 αἶτοπον. Ὅτι οὐδ' ὀλίγους ἀδικήσατε, ἀλλὰ πολλούς. Καὶ και-

εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἀνάξιος, εἰς ἢ δύο, ἢ πλείους, γραφῇ διὰ τούτων ταῦτο τοῦτο παθεῖν, κατ' ἄνδρα κριθέντας. Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὑπολαμβάνω ταῦτα καλῶς ἔχειν, οὐδὲ γε ἀξίως ὑμῶν. [Σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο.]

117. Καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου γε ἀποστατέον τοῦ λόγου, ὅτι τῆς μὲν ἀξίας τότε, ὅτε ἐδώκαμεν, τὴν ἐξέτασιν ἣν δίκαιον λαμβάνειν, ὅτε τούτων ἑνδεὶς ἀντεῖπε· μετὰ ταῦτα δ' ἔαν, εἴ τι μὴ πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν ὕστερον κακόν. Εἰ δὲ οὗτοι τοῦτο φήσουσι· δεῖξαι μὲν γὰρ οὐχ ἔξουσι· δεῖ κεκολλασμένους αὐτοὺς παρ' αὐτὰ τὰ δικηήματα φαίνεσθαι· εἰ δὲ, μηδενὸς ὄντος τοιούτου, τὸν νόμον ποιήσετε κύριον,

ρὸν δέ, φησὶν, εὐρίσκουσιν ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἑαυτῶν, ἐπάγοντες αὐτοὺς δια τοῦ νόμου εἰς κρίσιν.

Κατ' ἄνδρα κριθέντας — Μὴ ἀδρόους, ἀλλὰ κατ' ἄνδρα· καὶ κρίσει, μὴ νόμῳ.

Ἐγὼ μὲν γάρ — Ἐντεῦθεν τὰ ἐπιλογικὰ δηλοῦται. Τὰ γὰρ ἐκάστου κεφαλαίου ἰσχυρὰ συνάγει δι' αὐτῶν τούτων, διὰ τῶν πρὸς Λεπτίνην· λέγει δὲ, ὅτι καὶ οὕτω συμβαίνει, εἴγε ἀνάξιοι δι' ὑμῶν τῶν ἐχθρῶν ἀποστεροῖντο τῆς τιμῆς.

117. Καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου γε — Ἐπαγωνίζεται πάλιν τῷ μεταληπτικῷ ἐκ περιουσίας· ὅτι οὐδὲ νῦν κρίνεσθαι δεῖ τοὺς ἔχοντας, ἀλλὰ πάλαι, ἡνίκα ἐλάμβανον. Ἄν δέ τις οἴηται ταῦτα μὴ προσήκειν τοῖς ἐπιλόγοις, ἴστωσαν, ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις οἱ παλαιοὶ ἀγωνίζονται πρὸς αὐτὰς τὰς προτάσεις, τὰς ἐν αὐτοῖς κειμένας.

Ὅτι τῆς μὲν ἀξίας — Παραγραφικὸν ἀπὸ τοῦ χρόνου. Δισσῶς δὲ τοῦτο ποιεῖ· καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτὸ ποιεῖ· ὅτε μὲν γὰρ λέγει, ὅτε ἐδώκαμεν, τὸν χρόνον ἐμφαίνει· ὅτε δὲ οὗτοι, παρόντες, τὸ πρόσωπον.

Τὴν ἐξέτασιν ἣν δίκαιον λαμβάνειν — Ἀντὶ τοῦ· ἔδει δοκιμάζειν αὐτοὺς τότε.

Εἰ δὲ οὗτοι τοῦτο φήσουσι — Ὅτι ἀνάξιοι· οὐδὲν κωλύει τῷ λόγῳ αὐτοὺς ἐπαγγέλλεσθαι.

Παρ' αὐτὰ τὰ δικηήματα — Ἀντὶ τοῦ παραχρῆμα. Τότε χρῆν αὐτοὺς, φησὶν, ὅτε ἐλάμβανον, φαινομένους ἀνάξιους, κολάζεσθαι. Ἄλλως. Παρ' αὐτά — Ἄν δείξωσιν ὑμῖν, οἷον· προσφόρως τιμωρήσασθαι, καὶ ἐγγὺς τῶν ἀδικημάτων τῆς φύσεως ἢ τοῦ χρόνου.

Μηδενὸς ὄντος τοιούτου — Κατὰ τοὺς εὐεργέτας κακοῦ, μὴ δὲ ὀφθέντων ἀναξίων.

δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πονηροὺς λαβόντες, ἀφηρησθαι.
 118. Ἔστι δὲ πάντα μὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὅσα ἐστὶ, τὰ ὀνειδῆ
 φευκτέον· τοῦτο δὲ πάντων μάλιστα, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι!
 Διὰ τί; Ὅτι παντάπασι φύσεως κακίας σημειὸν ἐστὶν ὁ φθό-
 νος, καὶ οὐκ ἔχει πρόφασιν, δι' ἣν ἂν τύχοι συγγνώμης ὁ
 τοῦτο πεπονδώς. Εἴτα καὶ οὐδέν ἐστιν ὄνειδος, ὅτου πόρ-
 ρωτέρω ἐστὶν ἢ πόλις ἡμῶν, ἢ τοῦ φθονερά δοκεῖν εἶναι,
 πάντων ἀπέχουσα τῶν αἰσχυρῶν. 119. Τεκμήρια δὲ ἡλίκᾳ
 τούτου, θεωρήσατε! Πρῶτον μὲν γὰρ μόνοι τῶν πάντων
 ἀνθρώπων ἐπὶ τοῖς τελευτήσασιν δημοσίᾳ τὰς ταφὰς ποιεῖσθε,
 καὶ λόγους ἐπιταφίους, ἐν οἷς κοσμεῖτε τὰ τῶν ἀγαθῶν (500.)
 ἀνδρῶν ἔργα. Καίτοι τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐπιτήδευμα ζηλούντων
 ἀρετὴν, οὐ τοῖς ἐπὶ ταύτῃ τιμωμένοις φθονούντων. 120. Εἴτα
 μεγίστας δίδοτε ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεὰς τοῖς τοὺς
 γυμνικοὺς ἀγῶνας νικῶσι, τοὺς στεφανίτας· καὶ οὐχ, ὅτι

Δόξετε φθονήσαντες — Τὸ ἐπιχείρημα τοιοῦτόν
 ἐστίν, ὅτι οὐ πρὸς Ἀθηναίων ἐστὶ τὸ δοκεῖν βασκαίνειν· ἐν
 ᾧ τὸ πρέπον πάλιν κατὰ τὸ ἐναντίον ἐξετάζει. Ὅτι ὑμεῖς τι-
 μαῖτε τοὺς ἀξιονίκους τῶν ἀθλητῶν μεγίσταις τιμαῖς· ὑμεῖς δὲ
 τιμαῖτε τοὺς τεδνηκότας τοῖς ἐπιταφίοις· οὕτω πόρρῳ καδεσιτή-
 κατε τοῦ φθόνου.

118. Ἔστι δὲ πάντα μὲν — Θέλει εἰπεῖν· ὅτι καὶ κατὰ πάντα
 τὰ ὀνειδῆ καθαρά τυγχάνει ἡ πόλις, καὶ πόρρῳ τούτων τῶν
 κακῶν· πολὺ δὲ πλέον τῶν ἄλλων, τὸν φθόνον πέφευγεν.

Ὅτι παντάπασι — Ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ὅτι ἐν
 ἄλλοις εἴαν τις ἢ πρὸς τινα κακόνους, ἔχει τινὰ ἀπολογίαν,
 φάσκων πεπονθέναι τι παρ' ἐκείνου· ἐπὶ δὲ τοῦ φθόνου, ἀσύγ-
 γνωστον τὸ πάθος. Οὐ γὰρ ἐξ ᾧ πάσχει λυπεῖται· εἰ δὲ ἄλ-
 λος τις εὖ πράττει, λυπεῖται, καὶ ζημιοῦσθαι νομίζει· διὸ καὶ
 πεπονδότα αὐτόν φησι.

119. Πρῶτον — Ἀντὶ τοῦ· ἀφ' οὗ ἐστὶ δι' ὅλου τοῦ χρόνου.

Ἐν οἷς κοσμεῖτε — Ἐν οἷς λόγοις, λέγει, ὅτι τιμαῖτε
 τοὺς ἀνδρείους ἀποδνήσκοντας, οὐ καταφρονεῖτε· οὕτως οὐκ
 ἐστὶ φθονεροί.

120. Τοὺς στεφανίτας — Οἱ μὲν τῶν ἀγῶνων εἰσὶ στεφανίται,
 οἱ δὲ ἀργυρίται. Δίδονται οὖν μέγισται δωρεαὶ καὶ μετὰ τὸν
 στέφανον. Ἐπειδὴ γὰρ εἴρηκε περὶ τῶν πολεμικῶν τοὺς ἐπιτα-
 φίους, εἴρηκε καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἀγωνιζομένους· ἐστε-
 φανοῦντο γὰρ οἱ νικῶντες ἐν τούτοις.

τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθονήσατε τοῖς ἔχουσιν, οὐδ' ἐλάττους ἐνείματε τὰς τιμὰς διὰ ταῦτα. Πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν εὖ ποιῶν δοκεῖ νικῆσαι· τοσαύτας ὑπερβολὰς τῶν δωρεῶν, αἷς ἀντευποιεῖ, παρέσχηται. Ἔστι τοίνυν ἅπαντα ταῦτα, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι! δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ἐπιδείγματα. 121. Μὴ τοίνυν, δι' ἃ πάλαι παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἡ πόλις εὐδοξεῖ, ταῦτ' ἀνέλητε νῦν· μηδ', ἵνα Λεπτίνης ἰδίᾳ τισὶν, οἷς ἀηδῶς ἔχει, ἐπηρεάσῃ, τῆς πόλεως ἀφέλῃσθε καὶ ὑμῶν αὐτῶν, ἣν διὰ παντὸς αἰεὶ τοῦ χρόνου δόξαν κέκτησθε καλήν! Μηδ' ὑπολαμβάνετε εἶναι τὸν ἀγῶνα τόνδε ὑπὲρ ἄλλου τινός, ἢ τοῦ τῆς πόλεως ἀξιώματος, πότερον αὐτὸ δεῖ σῶν εἶναι, καὶ ὁμοιον τῷ προτέρῳ, ἢ μεδεσθῆναι καὶ λελυμάνδαι!

122. Πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου κατὰ τὸν νόμον, ἐν μάλιστα τεθαύμακα πάντων· εἰ ἐκεῖνο ἠγνόηκεν, ὅτι, ὥσπερ ἂν εἴ τις μεγάλας τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων τάττοι, οὐκ ἂν αὐτός γε ἀδικεῖν παρσκευάσθαι δόξαι, οὕτως, ἂν τις

Ὅτι τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν — Οἱ ἀγαθοὶ ὀλίγοι ἀναγκαίως· κακοὶ γὰρ οἱ πολλοί. Διὰ τῶν ὀλίγων οὖν τοὺς γενναίους σημαίνει. Τούτοις οὖν οὐ φθονεῖτε, ἀλλὰ καὶ συνήδεσθε, δι' ὧν τιμᾶτε αὐτούς, εἰ καὶ ἀνόμοιοί εἰσι κατὰ φύσιν.

Διὰ ταῦτα — Διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς γενναίους καὶ ὀλίγους.

Οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν — Καὶ ἐν τῷ τιμᾶν μισεῖτε τὴν ἥτιαν· τοιγάρτοι πῆς εὐεργεσίας μείζονα δωρεὰν δίδοτε. Ὁ γὰρ ἐξ ἴσου τιμῶν, χρέος, οὐ χάριν παρέχει.

Ἀρετῆς — Τῆς μεταδόσεως.

122. Πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου — Ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς πόλεως, μετέβη ἐπὶ τὴν ποιότητα Λεπτίνου, διαβολὴν ποιούμενος τοῦ τρόπου αὐτοῦ.

Ὡς περ ἂν εἴ τις μεγάλας — Δι' ὧν τις κολάζει σφόδρα τὸν μοιχόν, δείκνυσιν, ὥς μισεῖ τὸ πρᾶγμα· οὐ γὰρ ὁ φιλεῖ τις, τοῦτο τιμωρεῖται. Οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, Λεπτίνης στερίσκων τοὺς εὐεργέτας τῶν τιμῶν, δῆλός ἐστι, ὥς οὐ δύναται τινὰς εὖ ποιεῖν. Ἴδοὺ γὰρ καὶ νόμον τίθησι. Τοῦτο οὖν, φησὶν, ἠγνόησεν ὁ νομοθέτης, καὶ ὅς ὥφειλεν ἀπάντων εἶναι σοφώτερος, ὁ πάντες ἴσασιν ἄγνοεῖ. Λέγω δὲ, ὅτι δι' ὧν νομοθετεῖ, ἐλέγχει τὴν γνώμην αὐτοῦ.

ἀναιρῇ τὰς τιμὰς τῶν εὐεργεσιῶν, οὐδὲν αὐτὸς ποιεῖν ἀγα-
θὸν παρῆσκευάσθαι δόξει. Εἰ μὲν τοίνυν ἠγνόησε ταῦτα,
(γένοιτο γὰρ ἂν καὶ τοῦτο·) αὐτίκα δηλώσει· συγχωρήσεται
γὰρ ὑμῖν λῦσαι, περὶ ὧν αὐτὸς ἥμαρτεν· εἰ δὲ φανή- (501.)
σεται σπουδάζων, καὶ ὑπερδικτεινόμενος κύριον ποιῆσαι τὸν
νόμον, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πῶς ἐπαινέσω, ψέγειν δὲ οὐ βού-
λομαι. 123. Μηδὲν οὖν φιλονεῖκει, Λεπτίνη! μηδὲ βιάζου
τοιούτον μηδέν, δι' οὗ μήτ' αὐτὸς δόξεις εἶναι βελτίων, μήδ'
οἱ πεισθέντες σοι· ἄλλως τε καὶ γεγενημένου σοι τοῦ ἀγῶ-
νος ἀκινδύνου.

Διὰ γὰρ τὸ τελευτῆσαι Βάδιππον, τὸν τουτουῖ πατέρα
Ἀφρεψίωνος, ὃς αὐτὸν ἔτ' ὄντα ὑπεύθυνον ἐγράψατο, ἐξῆλ-
θον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι· καὶ νῦν περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου
πᾶς ἐστὶν ὁ λόγος, τούτῳ δ' οὐδεὶς ἐστὶ κίνδυνος. 124. Καί-
τοι καὶ τοῦτο ἀκούω σε λέγειν, ὥς ἄρα τρεῖς σέ τινες, γρα-
ψάμενοι πρότεροι τοῦδε, οὐκ ἐπεξῆλθον. Εἰ μὲν οὖν ἐγκα-
λῶν αὐτοῖς λέγεις, ὅτι σε οὐ κατέστησαν εἰς κίνδυνον, φι-
λοκινδυνότατος εἰ πάντων ἀνθρώπων· εἰ δὲ τεκμήριον ποιῇ
τοῦ τὰ δίκαια εἰρηκέναι, λίαν εὐήδεις ποιεῖς. Τί γὰρ εἵνεκα
τούτου βελτίων ἔσθ' ὁ νόμος, εἴ τις ἢ τετελεύτηκε τῶν γρα-
ψαμένων, πρὶν εἰσελθεῖν, ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο,

Ψέγειν δὲ οὐ βούλομαι — Καίτοι ἄξιον ὄντα. Διὰ
δὲ τοῦ ἥδους πλέον αὐτὸν κολάζει.

123. Μήτ' αὐτὸς δόξεις εἶναι βελτίων — Οἷον, εἰ ὠφε-
λεῖσθαι γοῦν ἕτερος ἔμελλε, φορητὸν ἦν τὸν ἄλλον ἀμαρτάνειν
διὰ τὸν ἕτερον· ὅτε δὲ ἀμφοτέροι βλάπτονται, φευκτὸν πάνυ
τὸ πρᾶγμα καδίσταται.

Ἐξῆλθον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι — Καθ' οὓς ἐκιν-
δύνευε κατηγορούμενος. Κατ' αὐτοῦ δὲ τοῦ νόμου, οὐ κατὰ
σοῦ ὁ κίνδυνος. Καὶ πῶς ἂν δύναίτο κατηγορεῖν τοῦ μὴ κρι-
νομένου; Ἐντεῦθεν κεκώλυται τῆς συνήδους παρρησίας ὁ ῥήτωρ.

124. Καίτοι καὶ τοῦτο ἀκούω — Τὴν περιουσίαν τῶν δικαιο-
μάτων Λεπτίνου εἰς ἀλαζονείαν διέβαλε· μᾶλλον δὲ περιέτρεψε
πικρῶς εἰς ὑπόνοιαν, καδαψάμενος, ὥς ἂν διαλυσαμένου καὶ
ἐκόντος ὑποβαλόντος τοῦ ἐπαγγειλαμένου τὴν κατηγορίαν.

Ὅτι σε οὐ κατέστησαν — Πάντως γὰρ εἰ ἐπεξῆλ-
θον τότε οἱ κατηγορήσαντες, ἑάλως ἂν καὶ ἐκινδύνευες.

Εἴ τις τετελεύτηκε — Τὸν Βάδιππον λέγει.

Πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ — Ἀργυρίου δηλονότι· καὶ διὰ τοῦτο
ἀπέστη, οὐ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δεῖξαι κακῶς ἔχοντα τὸν νόμον.

ἢ καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθῃ; ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν.

125. *Ἱερηνται δὲ τῷ νόμῳ σύνδικοι, καὶ μάλιστα οἱ δεινοὶ λέγειν ἄνδρες, Λεωδάμας Ἀχαρνεύς, καὶ Ἀριστοφῶν Ἀζηνιεύς, καὶ Κηφισόδοτος ἐκ Κεραμέων, καὶ Δεινίας Ἐρχιεύς. Ἄ δὴ πρὸς τούτους ὑπολαμβάνοιτ' ἂν εἰκότως, ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖτε, ἂν ὑμῖν δίκαια φαίνηται.* 126. *Πρῶτον μὲν πρὸς Λεωδάμαντα· οὗτος ἐγράψατο τὴν Χαβρίου δωρεάν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἔνεστι, τὸ τῆς ἀτελείας, καὶ πρὸς (502.) ὑμᾶς εἰσελθὼν ἠτιήθη. Οἱ νόμοι δὲ οὐκ ἔωσι δις πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν οὔτε δίκας, οὔτε εὐδύνας, οὔτε διαδικασίαν, οὔτ' ἄλλο τοιοῦτον οὐδὲν εἶναι. Χωρὶς δὲ τούτων, ἀτοπώτατον ἂν πάντων συμβαίη, εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔργα μεῖζον ἴσχυε τῶν Λεωδάμαντος λόγων· ἐπειδὴ δὲ ταῦτά τε ὑπάρχει, καὶ τὰ τῶν ἄλλων εὐεργετῶν προς-*

Ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν — Ἐπειδὴ καθήψατο αὐτοῦ, κέχρηται τῇ θεραπείᾳ.

125. *Ἱερηνται δὲ τῷ νόμῳ σύνδικοι — Ἐπεται τῇ ποιότητι τοῦ προσώπου καὶ ἐτέρων προσώπων ποιότης. Βούλεται γὰρ περιγράψασθαι τοὺς συνηγόρους τοῦ νόμου· ἔξεστι δὲ τοῦτο ποιεῖν, ὥς ἔοικε, καὶ ἐκβάλλειν τοὺς αἰρεθέντας ὑπὸ τοῦ Δήμου, εἰ παρὰ τὸν νόμον λέγειν δοκοῖεν. Πληρώσας δὲ τὸν περὶ ποιότητος τῶν προσώπων λόγον, μεταβαίνει ἐπ' ἄλλο μέρος τῶν ἐπιλόγων, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νομίμου. Οἱ γὰρ ἐπίλογοι ἐκ τῶν τελικῶν κεφαλαίων λαμβάνονται. Ἐνταῦθα τοίνυν προτερεῖ μὲν ὁ τοῦ δικαίου λόγος· (ὅσα γὰρ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου διείλεκται, ταῦτα ἂν εἴη τὸ δίκαιον·) ἔπεται δὲ τὸ ἐκ τοῦ νομίμου.*

126. *Οἱ νόμοι δὲ οὐκ ἔωσι — Παραγραφὴ τελεία τῆς εὐδυνδικίας. — Ἐπειδὴ περ εἰς τῶν ἀποστερουμένων τὴν δωρεάν ὁ Χαβρίας. Ἦδη δὲ ἐδικάσατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἠτιήθη. Διὰ τοῦτο τῷ Χαβρίᾳ καὶ τοὺς ἄλλους συλλαμβάνει, καὶ ἐκβάλλει τὸν συνηγόρον τοῦ νόμου, λέγων, δις περὶ τῶν αὐτῶν οὐ δεῖ δικάζεσθαι.*

Οὔτε διαδικασίαν — Φιλονεικίαν ἀπλῶς καὶ ἀμφοιβήτησιν τῶν δύο προσώπων.

Εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔργα — Οἶον, εἰ Χαβρίας μόνος δικάζόμενος ἐνίκησε τὸν Λεωδάμαντα, νῦν προστεθέντες καὶ οἱ ἄλλοι εὐεργέται ἠτιηθήσονται, τοῦτο ἀτοπον.

γέγονε, τηνικαῦτα σύμπαντα ταῦτα ἀσθενέστερα τῶν τούτου λόγων γίγνοιτο. 127. Καὶ μὴν πρὸς γε Ἀριστοφῶντα, πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἔχειν εἰπεῖν οἶμαι. Οὗτος εὔρετο τὴν δωρεάν παρ' ὑμῖν, ἐν ᾗ τοῦτο ἐνῆν· (καὶ οὐ τοῦτ' ἐπιτιμῶ· δεῖ γὰρ ἐφ' ὑμῖν εἶναι διδόναι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, οἷς ἂν βούλησθε·) ἀλλ' ἐκεῖνό γε οὐχὶ δίκαιον εἶναι φημι, τὸ ὅτε μὲν τούτῳ ταῦτ' ἔμελλεν ὑπάρξειν λαβόντι, μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινόν· ἐπειδὴ δὲ ἑτέροις δέδοται, τηνικαῦτ' ἀγανακτεῖν, καὶ πείδειν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. 128. Καὶ μὴν καὶ Γελάρχῳ πέντε τάλαντα ἀποδοῦναι γέγραφεν οὗτος, ὡς παρασχόντι τοῖς ἐν Πειραιεῖ τοῦ Δήμου· καὶ καλῶς ἐποίει. Μὴ τοίνυν, ἃ μὲν ἦν ἀμάρτυρα, ταῦτ' ἐπὶ τῇ τοῦ Δήμου προφάσει διὰ σοῦ δεδόσθω· ὧν δ' αὐτὸς ὁ Δῆμος μαρτυρίας ἔστησεν, ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγράψας, καὶ πάντες συνίσασι, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραινει· μηδ' ὁ αὐτὸς φαίνου, τὰ τε ὀφειλόμενα ὡς ἀποδοῦναι δεῖ, γράφων, καὶ ἃ τις παρὰ τοῦ Δήμου κεκόμισται, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραινῶν. 129. Καὶ μὴν πρὸς γε Κηφισόδοτον, τοσοῦτ' ἂν εἴποιμι. Οὗτός ἐστιν οὐδενὸς ἥτιον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τῶν λεγόντων δεινὸς εἰπεῖν. Πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δεινότητι ταύτῃ χρῆσθαι ἐπὶ τὸ τοὺς ἀδικοῦντας ὑμᾶς (503.) κολάζειν, ἢ τοὺς ἀγαθοῦ τινος αἰτίους ἀδικεῖν. Εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαί τισι δεῖ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν Δῆμον, οὐ τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν, ἔγωγε νομίζω δεῖν. 130. Πρὸς τοίνυν

127. Οὗτος εὔρετο τὴν δωρεάν — Καὶ μὴν οὐκ εἴληφε τὴν δωρεάν Ἀριστοφῶν· ἀλλὰ τῷ ἐδέλειν τὸν Δῆμον δοῦναι τὴν δωρεάν, οὗτος λογίζεται καὶ λέγει· ἔλαβεν ὅσον εἰς τὴν προαίρεσιν τοῦ Δήμου· ἔδωκε μὲν γὰρ ὁ Δῆμος· οὗτος δὲ οὐκ ἠδέλησε, φησί, λαβεῖν ὡς εὔνους.

128. Τοῖς ἐν Πειραιεῖ — Τοῖς δημοτικοῖς. Καὶ οὗτος δὲ, ὥσπερ Ἐπικέρδης, ἐδεδώκει τὰ πέντε τάλαντα χρήσουσιν εἰς τὸν κατὰ τῶν τυράννων πόλεμον.

129. Καὶ μὴν πρὸς γε Κηφισόδοτον — Ἐκάστῳ τὸ οἰκεῖον ἀποδίδωσι προσώπῳ· ἔτι δὲ ἔχεται τῆς ἐκβολῆς τῶν συνηγόντων.

Εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι — Οἷον, εἰ βεβούλησθαί τινας λυπεῖν, ὅλως τοὺς ἀδικοῦντας ὀφείλεις, μὴ μέντοι τοὺς τὸ συμφέρον ποιοῦντας τῇ πόλει. Καλὸν γὰρ τῇ δεινότητι εἰς τὸ χρήσιμον χρῆσθαι, καὶ μὴ λυμαίνεσθαι τοῖς πράγμασι.

Δεινίαν· οὗτος ἴσως ἔρεϊ τριηραρχίας αὐτοῦ, καὶ λειτουργίας. Ἐγὼ δ', εἰ πολλοῦ τῇ πόλει Δεινίας ἄξιον αὐτὸν παρέσχηκεν, ὥς ἔμοιγε δοκεῖ, νῆ τοὺς θεοὺς, μᾶλλον ἂν παραινέσαιμι αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι, ἢ τὰς ἑτέροις πρότερον δοδεῖσας ἀφελέσθαι κελεύειν. Πολὺ γὰρ βελτίονος ἀνδρός ἐστιν, ἐφ' οἷς αὐτὸς εὖ πεποίηκεν, ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, ἢ ἐφ' οἷς ἕτεροι ποιήσαντες ἐτιμήθησαν, φθονεῖν.

131. Ὁ δὲ δὴ μέγιστον ἀπάντων, καὶ κοινὸν ὑπάρχει κατὰ πάντων τῶν συνδίκων· τούτων πολλάκις εἰς ἕκαστος πρότερόν τισι πράγμασι σύνδικος γέγονεν. Ἔστι δὲ καὶ μάλα ἔχων νόμος ὑμῖν καλῶς, οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθεῖς, ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμα ὥσπερ ἐργασία τισὶν ᾗ, καὶ συκοφαντία· μὴ ἐξεῖναι χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ Δήμου πλεον ἢ ἅπαξ συνδικῆσαι.

132. Τοὺς δὲ συνεροῦντας νόμῳ, καὶ διδάξοντας ὑμᾶς, ὥς ἐπιτήδειός ἐστιν, αὐτοὺς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειδομένους φαίνεσθαι· εἰ δὲ μή, γελοῖον, νόμῳ μὲν συνδικεῖν, νόμον δ' αὐτοὺς παραβαίνειν ἕτερον. Ἀνάγνωδι λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς, ὃν λέγω!

130. Οὗτος ἴσως ἔρεϊ τριηραρχίας αὐτοῦ — Τὸ ἴσως ἔρεϊ τριηραρχίας δείκνυσιν, ἢ ὅτι ὥς οὐκ ἔχων λέγειν προσποιεῖται, ἢ ὅτι ζητεῖ λαβεῖν δωρεὰν διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. Ὁ δὲ φησι· κάλλιον ἐστὶ τῆς εὐεργεσίας σὲ δωρεὰν αἰτεῖν, ἢ στερίσκειν ταύτης τοὺς εὐεργέτας· ὕστερον μέντοι τιθεὶς τῇ τάξει, ἀσθενέστερον πεποίηκεν.

Ὡς ἔμοιγε δοκεῖ — Ὁμολόγητο γάρ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἠναντιώθη, ἵνα μὴ δόξη τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι.

131. Οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθεῖς — Οἷον, ἀορίστως ἐτέθη καὶ οὐκ ἐπιτήδες ἐπὶ τούτοις· οὐδεὶς γὰρ ἦδει ἐσομένους αὐτούς.

Ὡσπερ ἐργασία — Κέρδος καὶ συκοφαντία, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς ποιεῖν ἄλλους.

132. Αὐτοὺς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις — Εἰς τὸ ἄτοπον ἀπήγαγεν· ὅτι τοὺς συνεργοῦντας νόμῳ πείθεσθαι καλὸν τοῖς ὑπάρχουσι, καὶ μὴ παραβαίνειν αὐτούς.

Τὸν νόμον αὐτοῖς — Οὗτος ὁ νόμος ἐκέλευσε, μὴ δεύτερον συνδικεῖν. Καὶ γὰρ ἅπαξ τοῦτο ποιήσας κωλύεται, ἵνα μὴ διὰ τὸ κέρδος ψεύδεσθαι ἐπιχειρῇ· ὁ δὲ τὸ μὴ χρῆναι συνδικεῖν δεύτερον, καδόλον ἔλαβε, καὶ οὕτως ἐκβάλλει. Εἰ δέ τις ζητήσῃ, πῶς τὸν νόμον ἐνταῦθα τέθεικε, καὶ οὐκ ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ νομίμου, λέγομεν, ὅτι οὐδὲ ἐνταῦθα ἐξήτασεν

Ν Ο Μ Ο Σ . . .

Οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ παλαιὸς ἔσθ' ὁ νόμος, καὶ καλῶς ἔχων· ὃν, ἐὰν σωφρονῶσι, φυλάσσονται παραβαίνειν οὔτοι.

133. Ἐγὼ δ' ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβήσομαι. Ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πάντας μὲν τοὺς νόμους ὑμῖν, ὡς ἐγὼ νομίζω, σπουδαστέον ὡς κάλλιστα ἔχειν, (504.) μάλιστα δὲ τούτους, δι' ὧν ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην ἔστ' εἶναι τὴν πόλιν. Εἰσὶ δὲ οὔτοι τίνες; Οἱ τε τοῖς ἀγαθόν τι ποιούσι τὰς τιμὰς διδόντες, καὶ οἱ τοῖς τὰναντία πράττουσι τὰς τιμωρίας. Εἰ γὰρ ἅπαντες ὡς ἀληθῶς τὰς ἐν τοῖς νόμοις ζημίας φοβούμενοι, τοῦ κακόν τι ποιεῖν ἀποσταῖεν, καὶ πάντες, τὰς ἐπὶ ταῖς εὐεργεσίαις δωρεὰς ζηλώσαντες, ἀχρὴ πράττειν προέλοιnton· τί κωλύει μεγίστην εἶναι τὴν πόλιν, καὶ πάντας χρηστούς, καὶ μηδένα εἶναι τὸν πονηρόν;

134. Ὁ τοίνυν νόμος οὗτος ὁ Λεπτίνου οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τοῦτ' ἀδικεῖ, ὅτι τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τῶν εὐεργεσιῶν, ἀχρεῖον τὴν ἐπιείκειαν τοῖς φιλοτιμεῖσθαι βουλομένοις καδίστησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ παρανομίας δόξαν αἰσχίστην τῇ πόλει καταλείπει. Ἵστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι τῶν τὰ δεινότατα ὑμᾶς ἀδικούντων, ἐν ἐκάστῳ τίμημα ὑπάρχει διὰ τὸν

ὡς νόμιμον. Ὅπου γὰρ τὸ νόμιμον κεφάλαιον, ἐξήτασται νόμῳ· ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ διαβάλλειν μόνον, τοῦτον εἴληφεν. Ἔστι γὰρ ἐπιλογικὰ ὅλα.

133. Ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Περὶ τοῦ μέρους τῶν ἐπιλόγων λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νομίμου· καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου. Ὅτι ἔθος ὑμῶν ἐχόντων τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, οὗτος καὶ κολάζειν προστάττει· ἐν ᾧ καὶ ἄλλό ἐστιν ἐπιχείρημα. Ὅτι ἀναιρεῖν μὲν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους, αἰτεῖν δὲ χάριν οὐκ ἔξεστι κατὰ τὸν Λεπτίνου νόμον. Εἵτα τῷ ἀτόπῳ· ἀλλὰ μνησθέντες τῶν καιρῶν, παρ' οὓς εὖ πεπονδότες εὖ πεποιθήκατε· εἵτα τῷ ἀπὸ τοῦ μείζονος· ὅτι, νῆ Δία, τοῦτ' οἱ οὔτον ἐλπίζει πόρον.

134. Ἐν ἐκάστῳ τίμημα ὑπάρχει — Ἀντὶ τοῦ καταδίκη τοῖς κακουργοῦσι, μηδὲν πλέον. Οἱ δὲ τὰς δωρεὰς αἰτοῦντες πλέον τῶν κακούργων κολάζονται· κακεῖ μὲν ἐάν τις δικαίως ἀποκτείνῃ, ἐξέστω, ἐνταῦθα δὲ καὶ δικαίως τις αἰτήσῃ, κολαζέσθω.

νόμον, ὃς διαρρήδην λέγει· μηδὲν ὡς χρὴ τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ κρίσει πλέον ἢ ἓν, ὁπότερον ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν ἢ ἀποτίσαι· ἀμφοτέρω δὲ μὴ ἐξέστω. 135. Ἀλλ' οὐχ οὗτος ἐχρήσατο τούτῳ τῷ μέτρῳ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπαιτήσῃ χάριν ὑμᾶς, ἄτιμος ἔστω, φησί, καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω· δύο τιμήματα ταῦτα! εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς· ἐάν δὲ ἄλῳ, ἔνοχος ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ. Θάνατον λέγει· τοῦτο γὰρ ἔστ' ἐπ' ἐκείνῳ τὸ ἐπιτίμιον· οὐκοῦν τρία τιμήματα ταῦτα! Πῶς οὖν οὐ σθένιον, καὶ δεινόν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰ χαλεπώτερον εἶναι δόξει παρ' ὑμῖν, χάριν εὖ ποιήσαντα ἀπαιτεῖν, ἢ τὰ δεινότατα ἐργαζόμενον ληφθῆναι; (505.)

136. Αἰσχυρὸς, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, καὶ ὅμοιος φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ, καὶ τὸ λοιπὸν ἐῷ. Τοιούτοις δὲ τισι προσέειπεν ὁ γράφων χρῆσθαι· ὑμῖν δ' οὐχὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι, οὐδ' ἀνάξια φαινεσθαι φρονοῦντας ὑμῶν αὐτῶν. Φέρε γὰρ, πρὸς Διός, τί μάλιστα ἂν ἀπευξαίμεθα πάντες, καὶ τί μάλιστα ἐν ἅπασι διεσπούδασται τοῖς νόμοις; Ὅπως μὴ γενήσονται οἱ περὶ ἀλλήλους φόνοι· περὶ ὧν ἐξαίρετος ἡ βουλή φύλαξ ἢ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τέτακται. 137. Ἐν τοίνυν τοῖς περὶ τούτων νόμοις ὁ Δράκων φοβερὸν κατασκευάζων καὶ δεινόν, τό τινα αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου γίνεσθαι, καὶ γράφων χερνίβων εἵργεσθαι τὸν ἀνδροφόνον, σπονδῶν, κρατήρων, ἱερῶν, ἀγορᾶς, πάντα τᾶλλα διελθῶν, οἷς μάλιστα ἂν τινας ᾤετο ἐπισχεῖν τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ὅμως οὐκ ἀφείλετο τὴν τοῦ δικαίου τάξιν, ἀλλ' ἔθηκεν, ἐφ' οἷς ἐξεῖναι ἀποκτιννύναι· καὶ οὕτω τις δράσῃ, καθαρόν διώρισεν εἶναι. Εἴτ' ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως, ἐν γε τοῖς παρ' ὑμῖν νόμοις ἐξέσται· χάριν

135. Καὶ ἡ οὐσία — Ὁ καὶ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ ἢ διασκευτικοῦ κεῖται, ἵνα ἢ· ἄτιμος ἔστω, ἢ ἡ οὐσία.

Ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς — Ἐνδείξεις ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ἀτίμων καὶ ἀδικούντων· ἀπαγωγή δέ, κατὰ τῶν κλεπτῶν.

Τρία τιμήματα ταῦτα — Σοφρίζεται, τὸ ἐν τρία ποιῶν.

137. Χερνίβων — Οὐ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τοῦ ἀγγείου.

Εἴτα ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως — Ἐπιχείρημα ἀπὸ

δ' ἀπαιτεῖν, οὔτε δικαίως, οὔδ' ὅπως οὔν, διὰ τὸν τούτου νόμον; 138. Μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι σπουδὴν, ὅπως μηδενὶ τῶν εὐ τι ποιούντων ὑμᾶς χάριν ἐξέσται κομίσασθαι, ἢ ὅπως μηδεὶς φόνος ἐν τῇ πόλει γενήσεται. Ἀλλ' ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν, παρ' οὓς εὖ πεπονδότες εὖ πεποιήκατε τοὺς εὐρομένους, καὶ τῆς Δημοφάντου στήλης, περὶ ἧς εἶπε Φορμίων, ἐν ἣ γέγραπται καὶ ὁμώμοσται· ἂν τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, τὰς αὐτὰς δώσειν δωρεάς, (506.) ἄσπερ Ἀρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι· καταψηφίσασθε τοῦ νόμου! Οὐ γὰρ ἔνεστ' εὐορκεῖν, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσετε.

139. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα, ἐκεῖνο ἔτι ἀκούσατέ μου. Οὐκ ἐνι τούτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὅς περὶ τῶν παρ-

τοῦ ἐναντίου κατ' ἄμφω· καὶ ὅτι ἔδους ὄντος τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, οὗτος καὶ κολάζειν προστάττει, καὶ ὅτι ἀναιρεῖν ἔξεσται κατὰ τοὺς νόμους Λεπτίνου.

Οὔτε δικαίως, οὔδ' ὅπως οὔν — Τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ δικαίου δῆλον· τὸ δὲ οὔδ' ὅπως οὔν, ὥς ἐνίοτε θαρρόων καὶ παρὰ τὸ δίκαιον διὰ τὸ συμφέρον αἰτοῦντος ἀνάγκη δοῦναι διὰ τὸν κίνδυνον.

138. Μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — Δείξας τῇ παραδέσει τῶν δικαίων τὴν ἀτοπίαν τοῦ νόμου θαρρόων ἀπαγορεύει λοιπόν. Διὰ τοῦτο δὲ ἐγγὺς τοῦ μηδαμῶς τὸ ὄνομα κεῖται τῶν Ἀθηναίων· τῇ δόξῃ τῆς πόλεως ἐμφαίνων τοῦ πράγματος τὸ παράλογον.

Ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν — Ἄλλο ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἴσου· εἴτα τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος προσέθηκε, κατὰ λόγον τῇ τάξει χρώμενος. Ὁμοιοῖ γὰρ τοὺς εὐεργέτας, περὶ ὧν ὁ λόγος, Ἀρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι, συλλογιζόμενος οὕτως· ὁ εὖ ποιῶν τὸ κοινὸν ἐν κινδύνοις, σώζει τὴν πόλιν καὶ τὴν δημοκρατίαν, ὥς οἱ τοὺς τυράννους διαφθείραντες. Οὐδὲν οὖν ἀπεικὸς ἐξισοῦσθαι αὐτοῖς καὶ κατὰ τὰς τιμάς. Ταῦτα δὲ γέγραπται ὑπὸ Δημοφάντου ἐν στήλῃ· εἴρηται δὲ ὑπὸ τοῦ ῥήτορος Φορμίωνος.

139. Οὐκ ἐνι τούτον ἔχειν καλῶς — Βουλόμενος αὐτοὺς τῷ ἀδήλῳ τοῦ μέλλοντος εἰς ἀγωνίαν καὶ ταραχὴν ἐμβαλεῖν, συνάγει τοὺς δύο χρόνους κατὰ τὸν νόμον, ἀρχὴν αὐτῷ τοῦ πράγματος ἐντεῦθεν ποιούμενος. Ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ νομίμου κεφαλαίου τὸ νόημα. Συντρέχει δὲ παρελθόντι δῆθεν, ἵνα μὴ δοκῶν ἄγαν φιλονεικεῖν ἔχῃ πεπαισμένους περὶ τοῦ μέλλοντος, λέγων·

ληλυθότων καὶ μελλόντων οὐ ταῦτα λέγει· μηδένα εἶναι, φησὶν, ἀτελῆ, πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· καλῶς! μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι. Μηδ', ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται, Λεπτίνῃ; Εἰ τὰ προτοῦ οὐ κατεμέμφου, τί; μὴ καὶ τὰ μέλλοντα ἤδεις; Ὅτι, νῆ Δία, πόρρω τοῦ τι τοιοῦτον ἐλπίζειν νῦν ἐσμέν. 140. Καὶ εἶημέν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! Ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώπους ὄντας τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν, οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσαι· καὶ τὰγαδ' αὖ μὲν προσδοκᾶν, καὶ τοῖς θεοῖς εὐχέσθαι διδόναι, πάντα δ' ἀνθρώπινα ἡγεῖσθαι. Οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοι ποτε ἤλπισαν εἰς τοιαῦτα πράγματα ἀφίξε-

μηδ' ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται; Δι' ὧν γὰρ συνέδραμε, τῇ ἀρετῇ αὐτῶν τὰ πρεσβεῖα δεδωκώς, διὰ τούτων ἀπαιτεῖ τοῖς τὰ ἴσα ἐπιδεικνυμένοις τὸ δίκαιον.

Ὅτι, νῆ Δία, πόρρω — Ἀλλ' ἔρεϊ, ὥς οὐκ ἔστι πόλεμος, οὐδὲ καιρὸς παρενοχλεῖ χαλεπός, οὐδὲ κίνδυνος· ὅθεν οὐ δεῖται τοιούτων εὐεργετῶν ἢ πόλις, βαρὺς δὲ λόγος· οὐ γὰρ εἶπε, πόρρω τοῦ τι παθεῖν ἐσμέν, ἀλλὰ τοῦ ἐλπίζειν· ἵνα ἔχη λύσαι τοῖς παραδείγμασιν.

140. Καὶ εἶημέν γε — Ἡῤῥατο μὲν διὰ τὸ μέγεθος ὡς φιλόπολις· ἐμφαίνει δὲ ὅτι εὐχῆς, οὐ νόμου δύναμις τὰ τῶν λογισμῶν ἐστί.

Χρή γε ἀνθρώπους ὄντας — Μετὰ φιλοσοφίας τὰ ἐνδυμήματα καὶ ἀνθρωπίνων λογισμῶν, ὅταν αἰτοῦντες τὰ ἀγαθὰ, καὶ περὶ τῶν ἐναντίων μὴ ἀπελπίζωμεν. Νεμεσᾷ γὰρ ὁ δαίμων, ὅταν διατεθῶμεν ὥς οὐδέποτε φανῶλον οὐδὲν πεισόμενοι.

Οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοι — Τοῦτο πρὸς τὸ ἄνω ἔχει τὴν ἀναφοράν, ἐν ᾧ ἔφη, πόρρω τοῦ τι τοιοῦτον ἐλπίζειν νῦν ἐσμέν· ἵνα ἀποκρίνηται· οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοι κ. τ. λ., ἃ οὐχ ἡρμοitte διὰ τὴν εὐνοίαν τῆς πατρίδος εὐθὺς ἀποκρίνασθαι, διὰ τὸ δύσφημον. Τοιγαροῦν παρεμβαλὼν ἡθικῶς τὰ πρῶτα, τότε τὸ λυποῦν ἐπήγαγε λανθάνων· ἀναμιμνήσκει δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις συμφορᾶς τῆς καθελοῦσης τὴν Σπάρτην, καὶ τῶν κατὰ Συρακουσίους· πανταχόθεν δὲ αὖξει καὶ τούτους, ἐπειδήπερ ἐπὶ Λακεδαιμονίων, ὥς ὄντων γνωρίμων, οὐκ ἔδειτο. Ἡ δὲ αὖξησης ἀπὸ πολλῶν, ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν φόρους ἀπὸ Καρχηδονίων, ἀπὸ τοῦ ἄρχειν τῶν περὶ αὐτούς, ἀπὸ τοῦ νικῆσαι συμμαχίᾳ τοὺς Ἀθηναίους· πρόσκειται δὲ καὶ τὸ δημοκρατούμενον, ἵνα τὸ ἀληθές τῆς μεταβολῆς καὶ τῆς τυραννίδος τὸ πταῖσμα ποιήσῃ σφοδρότερον·

σθαι· οὐδέ γε ἴσως Συρακούσιοι, τὸ πάλαι δημοκρατούμενοι, καὶ φόρους Καρχηδονίους πρατιόμενοι, καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτοὺς ἄρχοντες, καὶ ναυμαχία νενικηκότες ἡμᾶς, ὑφ' ἐνὸς γραμματέως, [ὃς ὑπηρέτης ἦν, ὡς φασι,] τυραννιδήσεσθαι. 141. Οὐδέ γε ὁ νῦν ὢν Διονύσιος ἤλπισεν ἄν ποτ' ἴσως, πλοίῳ στρογγύλῳ καὶ στρατιώταις ὀλίγοις Δίωνα ἐλδόντα ἐπ' αὐτὸν ἐκβαλεῖν τὸν τριήρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις κεκτημένον. Ἀλλ', οἶμαι, τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἵτιοι γίνονται. Διὸ δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις, καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι.

142. Πολλὰ δ' ἄν τις ἔχοι λέγειν ἔτι καὶ διεξιέναι, (507.) περὶ τοῦ μηδαμῇ, μηδὲ καδ' ἐν, τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν

εἶτα ἐξάρας τὴν τῶν Συρακουσίων ἰσχύν, τὸν κεκρατηκότα λίαν ἠλάττωσε, γραμματέα καὶ ὑπηρέτην προσειπών, ὀνόματα παρ' Ἀθηναίοις ἀπερῶμιμένα.

Ὡς φασι — Τοῦτο προσέειπεν, ἵν' ὑπολάβοι τις τῶν διηγησαμένων ὑπάρξαι τὸ αἷτιον. Εἴρηται δὲ ὑπὸ τινῶν, ὡς οἱ παρὰ τοῖς Συρακουσίοις γραμματεῖς σεμνοὶ τέ εἰσι, καὶ ἔνδοξοι, καὶ οὐχ ὡς οἱ παρ' Ἀθηναίοις· ὅθεν τὸ ὑπηρέτης συνέξευξεν, ἵνα εἰς ἔννοιαν τῶν παρ' αὐτοῖς γραμματέων ἀφίκηται.

141. Οὐδέ γε ὁ νῦν ὢν Διονύσιος — Τίός ἐστιν τοῦ πρώτου· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ Ἑρμοκράτους υἱὸς ἦν. Δίωνος δὲ ἀδελφὴν εἶχεν ὁ πρῶτος Διονύσιος γυναῖκα· οὐ μὴν ἐξ αὐτῆς ἦν ὁ δεύτερος Διονύσιος γεγωνός, ἀλλ' ἐξ ἐτέρας γυναικὸς Δοκρίδος. Ἐπεβούλευσεν οὖν τῷ Δίῳ, ὡς συμπράττοντι τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ παισὶ· καὶ δὴ ἔφυγεν ὁ Δίῳ, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ κακῶς ἔπασχεν ὑπὸ Διονυσίου. Ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας ὁ Δίῳ ἀδρόως ἐπῆλθε λαδῶν.

Πλοίῳ στρογγύλῳ — Φορηγῶ δηλονότι. Μακρὰ γὰρ τὰ πολεμικὰ ὀνομάζουσιν. Ὅρα δὲ ὅσα πάλιν ἀντέθηκε, τριήρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις κεκτημένον· ὥστε μηδὲ τοὺς Ἀθηναίους, εἰ καὶ πολλὰ πρὸς δύναναιν κέκτηνται, περὶ τὴν ἀσφάλειαν δαρῶεῖν.

Οἶμαι, τὸ μέλλον ἄδηλον — Μετὰ τὸν ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων φόβον, ἦλθεν ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐνδύμημα λοιπόν, ᾧ πάντες ἄνθρωποι δουλεύουσιν· ὅθεν καὶ παραινεῖ φιλοσόφως μετριάζειν, καὶ μὴ λέγειν, ὡς πόρρω τοῦ ἐλπίζειν ἐσμέν τὰ κακά.

νόμον, μηδὲ συμφέρειν ὑμῖν· ἀλλ', ἵν' ἐν κεφαλαίῳ τοῦτο μάθητε, καὶ γὰρ παύσωμαι λέγων, ὡδὶ ποιήσατε! Σκέψασθε παράλληλα, καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, τί τε συμβήσεται κατεψηφισμένοις ὑμῖν τοῦ νόμου, καὶ τί μή· εἴτα φυλάττετε καὶ μέμνησθε, ἃ ἂν ὑμῖν ἐξ ἑκατέρου φανῇ, ἵνα ἔλησθε τὰ κρείττω. 143. Ἄν μὲν τοίνυν καταψηφίσωσθε, ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν, οἱ μὲν ἄξιοι τὰ δίκαια παρ' ὑμῶν ἔξουσιν· εἰ δέ τις ἔστ' ἀνάξιος, ὥς ἔστω, πρὸς τῷ τὴν δωρεὰν ἀφαιρεθῆναι, δίκην, ἣν ἂν ὑμῖν δοκῇ, δώσει κατὰ τὸν παρεισενηγεμένον νόμον· ἡ δὲ πόλις πιστή, δικάια, πρὸς ἅπαντας ἀψευδὴς φανήσεται. Ἐὰν δὲ ἀποψηφίσωσθε, ὃ μὴ ποιήσατε, οἱ μὲν χρηστοὶ διὰ τοὺς φραυλοὺς ἀδικηθήσονται, οἱ δὲ ἀνάξιοι συμφορᾶς ἑτέροις αἵτιοι γενήσονται,

142. Σκέψασθε παράλληλα — Ἀντεξέτασιν ποιεῖται καὶ ἀντιπαράθεσιν τῶν ἀποβησομένων ἐξ ἑκατέρου μέρους, εἴαν τε λυθῇ ὁ νόμος, εἴαν τε κύριος γένηται· δεδοκὼς δὲ τὴν σκέψιν καὶ τὴν αἴρεσιν, ὁμῶς πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ διορίζεται, καὶ πρὸς τὸ χρήσιμον διοικεῖται ἢ βούλεται.

143. Οἱ μὲν ἄξιοι — Οὐκ ἐπήγαγε, τιμωρῶνται, ἀλλὰ, τὰ δίκαια ἔξουσιν.

Εἰ δέ τις ἔστ' ἀνάξιος — Ἐπειδὴ τοῦτο ἄνω καὶ κάτω προφέρει Λεπτίνης, οὐδ' αὐτὸ ἀφῆκεν ἀδιόρθωτον.

Ὡς ἔστω — Τοιοῦτόν ἐστιν· ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαί τινα εἶναι ἀνάξιον· ἔστω δὲ διὰ τὸ φάσκειν τούτους, ἵνα μὴ πάντῃ λυπήσωμεν.

Ἦν ἂν ὑμῖν δοκῇ, δώσει — Ἐχει μετὰ τοῦ δικαίου καὶ θεραπείαν ὁ λόγος, τὸ ὑμῖν, μὴ τὸ Λεπτίνῃ, δοκοῦν κυροῦσθαι· τοῦτο δὲ ὁ ἡμέτερος ὑμῖν χαρίζεται νόμος ὁ παρεισφερόμενος.

Ἡ δὲ πόλις πιστή — Πιστή, διὰ τὸ μὴ μεταβάλλεσθαι· δικάια, διὰ τὴν ἀντίδοσιν· ἀψευδὴς, διὰ τὸ μὴ ἡπατηκέναι τοὺς εὖ ποιήσαντας.

Ἐὰν δὲ ἀποψηφίσωσθε — Ἀπεύχεται γενέσθαι τὸ φραῦλον, ὃ διαβάλλει καὶ βλάπτει τὴν πόλιν· εἴτα τὸ ἄτοπον ἐν ὑπερβολῇ, οὐχ, ὅπως γε ἄνω εἰρήκαμεν, οἱ ἀνάξιοι δίκας παρέξουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγαθοῖς συμφορῶν γενήσονται πρόξενoi. Μετὰ ταῦτα, μέγιστα ὀνειδῆ προσέσται τῇ πόλει, καὶ φθόρου, καὶ ἀπιστίας καὶ φανυλότητος.

δικήν δ' οὐδ' ἡντινοῦν αὐτοὶ δώσουσιν· ἡ δὲ πόλις, τὰναντία ὧν εἶπον ἀρτίως, δόξει ἄπιστος, φθονερά, φαύλη παρὰ πᾶσιν εἶναι.

144. Οὐκ οὖν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τῷσαύτην βλασφημίαν ἀντὶ καλῶν καὶ προσηκόντων ὑμῖν ἀγαθῶν ἐλέσθαι. Καὶ γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεδέξει τῆς δόξης τῶν κοινῇ γνωσθέντων. Οὐ γὰρ ἀγνοεῖ γε τοῦτο οὐδεὶς, οὔτε τῶν περιεστηκότων, οὔτε τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ Λεπτίνης πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεται, ἐν δὲ τῇ τῶν καδημένων ὑμῶν ἐνὸς ἐκάστου γνώμῃ φιλανθρωπία πρὸς φθόρον, καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν, καὶ πάντα τὰ χρηστὰ πρὸς τὰ πονηρὰ ἀντιτάσσεται. 145. Ὡν τοῖς βελτίοσι πειδόμενοι, καὶ κατὰ ταῦτά ἡμῖν δέμενοι τὴν ψῆφον, αὐτοὶ τε ἅ' πρὸς- (508.) ἡκεῖ δόξει' ἐγνωκέναι, καὶ τῇ πόλει τὰ κάλλιστα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι· καὶ ἂν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρὸς, οὐκ ἀπορήσετε τῶν ἐδελησόντων ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. Ὑπὲρ οὖν τούτων ἀπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν, καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ βιασθῇτε ἁμαρτεῖν. 146. Πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθητε, ὥς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφηρέδητε ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κραυγῆς, καὶ βίας, καὶ ἀναισχυντίας· ὃ μὴ πάθοιτε νῦν! οὐ γὰρ ἄξιον· ἀλλ' ἅ' δίκαια ἐγνώκατε, ταῦτα φυλάττετε, καὶ μνημονεύετε,

144. Οὐκ οὖν ἄξιον — Εἰς ὅψιν αὐτοῖς ἄγων ἀμφοτέρω, λέγει. Τίς οὖν εὖ φρονῶν τάδε μὲν ἀφίησιν, αἰρεῖται δὲ τὰ χεῖρω;

145. Ὡν τοῖς βελτίοσι πειδόμενοι — Λόντες, φηοί, τοῖς βελτίοσι τὰ νικητήρια, καὶ μεθ' ἡμῶν γενόμενοι, πάντα κομίσσασθε τὰ συμφέροντα, καὶ νῦν καὶ εἰς ὕστερον.

Ὅπως μὴ βιασθῇτε ἁμαρτεῖν — Φιλονείκους αὐτοὺς πρὸς τὸ μὴ εἶκιν καδίστησιν· οὐ γὰρ ἀνέξονται βιασθῆναι.

146. Πολλὰ γὰρ ὑμεῖς — Θεραπεύει πρὸς τῷ τέλει τὸ δικαστήριον, μετὰ γων τὴν αἰτίαν τῶν ἁμαρτημάτων ἐπὶ τοὺς ῥήτορας· καὶ ἵνα μὴ εὐάλωτοι δόξωσιν εἶναι, πολλὰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀπάτης εἰργάσατο, κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυντίας εἰπών.

Ὅ μὴ πάθοιτε νῦν — Κρατήσατε οὖν τούτων νῦν· οὐ γὰρ ἄξιον, Ἀθηναίους ὄντας ἐν τοῖς οὕτω φανεροῖς ἀπατάσθαι.

Ἀλλ' ἅ' δίκαια, ἐγνώκατε — Ὑφαρπάζει τὴν ψῆφον, ὥς ἤδη ἔχων αὐτὴν ἀπὸ τῆς διανοίας τῶν δικαστῶν· προσποιεῖται δὲ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν φροντίζειν, προσπαρεμβالὼν τὸ εὖορκον.

ἕως ἂν ψηφίσῃσθε, ἔν' εὖορκον θῆσθε τὴν ψῆφον κατὰ τῶν
τὰ πονηρὰ συμβουλευόντων. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τοῖς μὲν
τὸ νόμισμα διαφθείρουσι θάνατος παρ' ὑμῖν ἐστὶν ἢ ζημία,
τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσι λόγον
δώσετε. Οὐ δῆπουγε, ὦ Ζεῦ καὶ Θεοί!

147. Οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐ-
δὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε — Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος·
εἰ γὰρ ἐπὶ τῷ νομίσματι θάνατος ἢ ζημία, πῶς οὐ μισητέον
πλέον τοὺς κίβδηλον τῆς πόλεως τὸ ἥθος δεικνύντας;

Τὸ νόμισμα — Τὸ ἀργύριον, ὃ ἂν τις, φησί, παρα-
χαράξῃ, κολάζεται. Καὶ τοῦτο μὲν οὐ ποιεῖ κοινὴν βλάβην,
ὅμως δ' οἱ παραχαράσσοντες τιμωροῦνται· νόμους δὲ τὸν πα-
ραχαράσσοντα οὐ τιμωροῦμεθα; Οὐκοῦν κολαζέσθω· ἐπεχεί-
ρησε γὰρ διαφθεῖραι διὰ τοῦ νόμου τὴν πολιτείαν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ

ΛΟΓΟΣ.

A P I Σ T E I Δ O Υ

Π Ρ Ο Σ Α Ε Π Τ Ι Ν Η Ν

Λ Ο Γ Ο Σ.

Εἶπερ τι τῶν πάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πρὸς τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν ἔχον τῇ πόλει, καὶ φέρον ἐπὶ πλεῖστον εἰς δόξαν· καὶ τὸν τοῦ Λεπτίνου νόμον, ὥς οὐ καλῶς ἔχονδ' ἡμῖν, ἐκ ποδῶν πεποιῆσθαι. Εἰ γὰρ ὁ μὲν, δι' ὧν γράφει καὶ νομοθετεῖ, οὕτω παντάπασιν ἀτέλειαν ἀναιρεῖ, ὥς μὴ ὅτι τοὺς ἔχοντας αὐτὴν ἀφελέσθαι, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὸ μηκέδ' οἴους τ' εἶναι ταύτης ὀντινοῦν ἀξιῶσαι· ἡμῖν δὲ δι' αὐτῆς ταύτης τὰ κράτιστα παρὰ πάντων μετὰ τοὺς θεοὺς ἀπαντᾷ· οὐ μόνον ἃ καδ' ἡμῶν ἐστὶν ἀτεχνῶς, τούτοις μηδοπωστιοῦν ἡμᾶς χρῆσθαι προσῆκεν· ἀλλὰ καὶ τὸν ταῦτ' εἰργασμένον κολάζειν τε καὶ μισεῖν, καὶ τῆς πόλεως ὥσπερ τινα κῆρα παντάπασιν ἐξελαύνειν. 2. Δεῖ γάρ που δυοῖν δάτερον, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἀνάγκη· εἰ μὲν ἡμῶν αὐτῶν ὥς ἀληδῶς ποιούμεεθα λόγον, μηδένα τούτου τοπαράπαν λόγον ποιεῖσθαι, μᾶλλον δ' ὅπως αὐτίκα πεπαύσεται πάντα ποιεῖσθαι λόγον· εἰ δ' ὅπως κύριος ἐστὶ, τοῦτο δ' ἀπείη! ποιησόμεθα λόγον, δόξομεν εὖ οἶδα πᾶσιν, ἡμῶν μὲν αὐτῶν οὐδοντινοῦν λόγον ποιεῖσθαι, τοῦ δ' ὅπως τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἔξει κακῶς, πολὺν τινα λόγον ποιεῖσθαι. 3. Καὶ τίς ἂν ταῦτα φήσκει; Καὶ τοι εἰ τὸ πρὸς τὴν πόλιν ἐρῶστωνεῦσθαι, καὶ μὴ τὴν γιγνομένην ταυτησὶ πρόνοϊαν ἴσχειν, οὐκ ἀγαθοῦ τινος καὶ δημοτικοῦ φάσκομεν εἶναι πολίτου· ὅταν τις πρὸς αὐτῷ τούτῳ καὶ ἃ ταύτῃ καδάπαξ λυμαίνεται, ταῦτα γράφειν καὶ νομοθετεῖν ἐκ περιουσίας αἰρεῖται, ποῦ τουτονὶ δῆσομεν; Ὡς μὲν οὖν πανοῦργος ἡμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καὶ δύσνους καὶ τὰ τοιαῦτα Λεπτίνης, καὶ ὥς τῆς ἀγαδῆς, καὶ τὴν πόλιν ἐξ ἀρχῆς λαχούσης ἀντίπαλος τύχης, ἐν

ὑστέρω καὶ δὴ σαφῶς ἐπιδείξω· ὅτι δ' οὐδὲν τῶν δεόντων, καὶ ὧν τοῖς πράγμασι μάλιστα δεῖ, ἀλλ' ἂ μὴ χρῆ, συμβουλεύει, καὶ πρὸς τοὺς κειμένους τῇ πόλει νόμους καινοτομεῖ, καινοὺς τινὰς αὐτὸς εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων, νῦν ἐμοῦ λέγοντος εἴσεσθε.

4. Πρῶτον μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ἐκεῖνο μαθεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅτι τοσοῦτων καὶ τηλικούτων ἄνωθεν, οὐκ Ἀθήνησι μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι συμβούλων καὶ νομοθετῶν γεγονότων, τούτων μὲν οὐδεὶς οὐδὲν τι τοιοῦτον πώποτ' οὔτ' ἔγραψεν, οὔτ' εἰσηγήσατο· μάλιστα ἂν, εἴ γε συμφέρειν εἶδεν, καὶ τοῦτ' εἰρηκότες, ὥσπερ καὶ τᾶλλα, δι' ὧν ἡμῖν ἡ πόλις, σὺν θεοῖς εἰπεῖν, ἄριστα ἔχει· μόνος δὲ οὗτος, ὥσπερ ἐκ θεῶν ἤκων, καὶ τὸ συμφέρον ἐκεῖθεν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πάντας εἰδώς, ἐπὶ ταῦτα προῆλθε, καὶ νομοθετεῖν οἶεται δεῖν, ἂ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἐντεθυμεῖσθαι προσῆκεν.

5. Ἐπειδ' ὅτι πάντων, ὥς εἰπεῖν, τοὺς νόμους τιθέντων οὐ τὸ συμφέρον μόνον σκοπούντων, ἀλλὰ καὶ ὅπως μετὰ δόξης τοῦτ' ἔσται μάλιστα παρασκευαζόντων· ὥς τὸ μὲν μετὰ δόξης εὖ πράττειν, εὖ πράττειν ὥς ἀληθῶς ὄν, ἄνευ δὲ ταύτης ἐξ ἡμισείας οὔσαν τὴν τύχην· οὕτω πολλοῦ τινος ἐδέησε Λεπτίνης ἀμφοτέρων τουτωνὶ ποιήσασθαι λόγον, ὥς καὶ ἀμφοτέρων τούτων, δι' οὗ γράφει νόμου, τὴν πόλιν ἀποστερεῖν, ἀτέλειαν ἐκ μέσου τιθεῖς. Ἀλλὰ μήπω τοῦτο!

6. Ἀλλ' ὅτι δι' ὧν μόνος τῶν πάντων ἀναιρεῖν ταύτην πειράται, καὶ ὅπως μηκέτ' ἔσται τοῦ λοιποῦ πᾶσαν εἰσφέρει σπουδὴν, διὰ τούτων οὐχ ἥκιστα πάντων συνίστησι ταύτην, καὶ ὅπως εἰς ἅπαν ἔσται κατασκευάζει σαφῶς. Ὅταν γὰρ ταύτη μὲν οὐδηντινοῦν μέμψιν ἐπάγῃ, οὐδ' ἀγορεύειν κακῶς ἀξιοῖ, ἀναξίους δὲ τινὰς φάσκει ταυτησὶ μετασχόντας τῶν λειτουργιῶν ἀποσχέσθαι, ἅμφω ταυτὶ μαρτυρεῖ· καὶ τὴν ἀτέλειαν ὥς κάλλιστα ἔχειν, καὶ χρῆναι ταύτην ἐσαεὶ παραμενεῖν τῇ πόλει, καὶ πρὸς γε ἔτι τὸ μὴδ' ἂν αὐτὸς ἐπὶ τὸ νομοθετεῖν κεινηῖσθαι, εἰ τοὺς μετέχοντας ἀξίους ἐώρα. Ὅτε τοίνυν οὐκ ἂν τοῦτ' ἔδρα, εἰ μηδεὶς ἀνάξιος ἦν, οὐκ εἰκότως, οὐδ' ἐξ ἀνάγκης κατὰ τῆς ἀτελείας χωρεῖ· δεῖον κατὰ τῶν ἀναξίων μόνον, ὥς οὐ προσηκόντων τῷ πράγματι.

7. Καὶ μηδεὶς εἶπη, ὥς, ἐπειδὴ τινες φαῦλοι ταύτης μετέχον, διὰ τοῦτο καὶ ταύτην ἐν τοῖς φαύλοις δετέον. Ἀλλ'

ἐπειδὴ πᾶσιν, ὡς εἰπεῖν, τοῖς βελτίστοις τῆς ὑπὲρ ἡμῶν προθυμίας δίδοται γέρας· διὰ τοῦτο καὶ ταύτην ἀνάγκη μετὰ τῶν σφόδρα συνεχόντων τὴν πόλιν σπουδῆς ἀξιοῦσθαι· ἄλλως δὲ οὐδ' ἀνάξιος πώποτ' οὐδεὶς, ὡς ἐγὼμαι, ταύτης μετέσχευ, οὐδ' ἐγγύς· ἀλλ' ὅστις τὰ πρὸς ἡμᾶς ἄριστος ὤπται καὶ γεγωνῶς ἐν καιρῷ. 8. Τοὺς γὰρ τοιοῦτους μάλιστα ἢ πόλις πᾶσιν οἷς ἔχει δωρεῖται καὶ τιμᾷ τὰ εἰκότα, καλλίστους ἐξ ὧν ἔδρασε σφᾶς ἡγουμένη· καὶ ἄλλως φραυλοῖ τινες τύχῳσιν ὄντες, καὶ μὴ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἀξιόχρεω δόξης· ὥστ' ἀνάξιος ἔστ' οὐδεὶς, ὧς Λεπτίνη! κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. Οὐ μὲν ἀλλ' εἰ καὶ τὰ μάλιστα τοῦδ' οὕτως ἔχει, ὅτι μὲν πολλῷ κάλλιον καὶ φιλανθρωπότερον, διὰ τοὺς ἀξίους δήπου καὶ τοὺς ἀναξίους τιμᾶσθαι, ἢ διὰ τοὺς ἀναξίους ἀποστερεῖσθαι ταύτης καὶ τοὺς ἀξίους, ἐῷ. 9. Ἀλλὰ καὶ οὕτω σπαντῶ περιπίπτεις· τί γὰρ οὐ τοὺς ἀναξίους μόνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀξίους ἀπλῶς ἀτελείας ἀποστερεῖς; Εἰ γὰρ τῷ ὄντι μόνοις τουτοισὶ δυσχεραίνεις, ἔδει δήπου τούτων μεμνήσθαι μόνων, τῶν δ' ἄλλων ἀπέχεσθαι. Νῦν δὲ οἷς πάντας ἀπλῶς ὑπάγεις τῷ νόμῳ, ἔοικας οὐχ οὓς λέγεις μόνους κακίζων, ἀλλὰ κοινῇ πᾶσι βασκαίνων, πάντας ἀφαιρεῖσθαι πειρᾶσθαι τὰς δωρεάς· μᾶλλον δὲ οὐκ εἰκάξειν, ἀλλ' εἰδέναι δίδως σαφῶς, μηδοπωστιοῦν ἔχων πρὸς ταῦτα ἀντειπεῖν.

10. Σκόπει δὲ καὶ οὕτω. Εἰ ὅστις ἀνάξιος, ὡς αὐτὸς λέγεις, οὗτος καὶ ἀτελείας ἀνάξιος· ἀνάγκη πᾶσα, τοὺς ἀξίους ταύτης τυγχάνειν, ἵνα καὶ τὸ διάφορον ἐκατέρων σώζηται. Ἄν δὲ καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἀναξίων ἐκπέσωσι ταύτης· πρῶτον μὲν οὐκ οἶδ', ὅτῳ τῶν ἀναξίων διοίσουσιν· ἔπειτ' ἀνάξιοι δόξουσιν εἶναι, τῶν γε ἀξίων ὄντες· μᾶλλον δὲ ταῦτ' ἄμφορ συμβήσεται, τοὺς μὲν ἀξίους ἀναξίους δοκεῖν τοῦτ' εἶναι τὸ μέρος· τοὺς δὲ ἀναξίους ἀξίους, ἐπειδήπερ ἄμφορ ταύτης ἐξ ἴσης στερηθήσονται. Καὶ μὲν τοὺς μὲν ἀναξίους ὄντας, ἀξίους ἢ πόλις οἷς μετέδωκεν ἔδειξε· σὺ δὲ καὶ τοὺς ἀξίους παρ' ἑαυτῶν, δι' ὧν ἀποστερεῖς, οὕτως ἀναξίους ἐργάζῃ, καὶ πολλῷ χείρους ἐκείνων, ὡς τοῖς μὲν οὐδὲν ἂν γενέσθαι καινὸν ἐκπεσοῦσι τῆς δωρεᾶς· ἀνάξιοι γὰρ κατὰ τὸν σὸν τυγχάνοντες λόγον, ἀνάξιοι πάλιν ἔσονται· οἱ δ' ἀξιοὶ καὶ πρὸ ταύτης ὄντες, καὶ ταύτης ἀξίως τυχόντες, εἰς ἀναξίους

τελέσουσι, ταύτης στερηθέντες· καὶ ταῦτ' οὐδὲν ἐγκαλούμενοι τοπαράπαν, καθάπερ ἐκεῖνοι. 11. Οὐκοῦν καὶ κατὰ τοὺς ἀξιόους, καὶ κατὰ δήπου τοὺς ἀναξιόους εἰς τὸναντίον τὸ πρᾶγμα σοι περιῖσταται, καὶ σαυτὸν αὐτὸς ἐξελέγχεις· διὰ μὲν τοῦ τοὺς ἀναξιόους μόνους, καὶ μὴ τοὺς ἀξιόους προΐσχεσθαι, μάτην τοὺς ἀξιόους τῶν πρὸς ἀξίαν ἀποστερῶν, διὰ δ' αὖ τοῦ καὶ τοῖς ἀξιόοις, καὶ μὴ μόνοις τοῖς ἀναξιόοις ἐπηρεάζειν βούλεσθαι, οὐδὲ τοὺς ἀναξιόους προΐσχύμενος ἐν καιρῷ, οὕτως ἡμᾶς οἷς λέγεις παράγων, οἷς πράττεις, ἃ λέγεις, ἐλέγχεις. Καὶ τοὺς ἀναξιόους προτείνων, σὺ δ' οὐ καὶ τῶν ἀξίων ἀπέχῃ, μᾶλλον δὲ καὶ πάντων ἡμῶν· καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ἡμῶν, ὅσῳ τοὺς μὲν αὐτὸ τοῦτο μόνον ἀτελείας ἀποστερεῖς, ἡμᾶς δὲ ἀτυχεῖς μὲν οὐχ ἦττον καὶ τοῦτο τὸ μέρος· εἴπερ τὰ κείνων ἡμέτερα χρή λέγειν.

12. Ἀδικεῖς δὲ καὶ οἷς περὶ τοὺς εὐεργέτας ἀγνωμονοῦντας ἡμᾶς φιλονεικεῖς ἀποφαίνειν, καὶ οἷς ἀτέλειαν οὐδ' ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς, εἴ τῳ ταύτης ἐν τῷ τοῦ καιροῦ καλοῦντι δεήσει, οἷοί τ' ἐσόμεθα πεπορίσθαι, οὐδ' ἑτέρους οὕστινας οὔτε νῦν οὐτ' εἰς αὐδῖς τουτοισὶ δεδωρεῖσθαι· καὶ τὸ πάντων δεινότατον, τῆς εἰς ἡμᾶς φιλοτιμίας ἀπείρξομεν πάντας, ἐὰν ἃ τοῖς εὖ πεποιηκόσι καλῶς καὶ δικαίως ἀποδεδώκαμεν πάλαι, ταῦτ' αὐτοὺς ἤδη παρὰ πάντας ἀφελώμεθα νόμους, διὰ τοὺς νόμους τοὺς σούς. Ὅπερ οὐκ ἄτοπον μόνον, ἀλλὰ καὶ παντάπασιν ἀσεβές· ἐπειδήπερ εὐνοία θεῶν εὖ πράττουσιν ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα ἡμεῖς, τὰ μὲν οἴχοθεν εἰσφέροντες καὶ αὐτοί, τὰ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ξυναγωνιστὰς τῆς ἀγαθῆς ἔχοντες τύχης· ὥσπερ αὖ, μὴ βουλομένων ἐκείνων, τὰ τ' ἔνδον τὰ τε δύραζε δυστυχεῖ. 13. Εἰ τοίνυν τὸ μὲν οὐκ οὔσαις σκήψεσι χρῆσθαι, καὶ ἃ μὴ προσῆκε συμπλάττειν, ἐφ' ᾧ κοινήν βλάβην εἰργάσθαι, ἀνδρός ἐστι φρόδору καὶ μηδὲν ὑγιούς, τὸ δὲ τοὺς εὖ ποιεῖν αἰρουμένους καδάταξ ἐπέχειν, τοῖς θεοῖς πολεμοῦντος· σὺ δὲ περιφανῶς πᾶσι τούτοις ἐνέχῃ· οὐχ ὅσον νόμους εἰσφέρειν, ἀλλ' οὐδὲ νόμων ὅλως ἀκροᾶσθαι δίκαιος εἶ, τῷ τοὺς μὲν κωλυτὰς κακουργημάτων τυγχάνειν ὄντας, σὺ δ', εἴπερ τις, τὰ τοιαῦτα τεχνίτης. Ἄμα δὲ οὐδὲ νόμον τὸν σὸν τοῦτον ἔγωγ' ἂν φαίην, ἀλλ' ἀνομίαν αὐτὸ τοῦτο, καὶ τῆς πολιτείας ἀνατροπὴν, καὶ οὐδὲν ὑγιές· οὐ μόνον τῷ μηδὲν αὐ-

τὸν ἔχειν, ὧν τοὺς ἀγαθοὺς νόμους ἴσχειν εἰκὸς, οὓς καὶ κοινούς τῶν πραγμάτων σωτήρας μετὰ τοὺς θεοὺς ἅπαντες ἴσμεν· ἀλλὰ καὶ τῷ τοσοῦτον καὶ τηλικούτων, ὥς ἔφην, τῇ πόλει δεινῶν, ἐὰν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! πρόσησθ', αὐτὸν αἴτιον ἂν γεγενῆσθαι.

14. Ὅτι δὲ καὶ Λεπτίνης αὐτὸς οὐ τοσοῦτον οἷς λέγει δαῖρρει, δείκνυσιν δὴπως δι' ὧν τοῦ τ' εἰσέπειτα πρόνοιαν ἴσχει, καὶ τοῖς ἔχειν ἀτελείας αὖτις δῆσουσι νόμον θανάτου τιμᾶται, οὐδενὸς τῶν νομοθετῶν, ὥς ἅπαντες ἴσασιν, οὐδέν τι τοιοῦτον προσθέντος τοῖς νόμοις. Ναί φησι· διὰ γὰρ τὸ ῥαδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν Δῆμον, ταῦτ' εἰκότως προσγράψαι. Τί οὖν ἐκώλυεν, εἴπερ τοῦδ' οὕτως εἶχε, Λεπτίνη! μὴ καὶ ξύμπαντας τοὺς ἐξ ἀρχῆς νομοθετικούς ταῦτα τοῖς σφῶν νόμοις προσγράψαι, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως ὑποδέσθαι τὸ δέον; 15. Ἡ τότε μὲν τῆς πολιτείας οἱ κρείττους παδῶν ἐπεστάτουν θεοί, νῦν δ', ἐπεὶ δημαγωγεῖν ἔχουσιν ἄνθρωποι, καὶ ταύτῃ τὰ κοινὰ διοικεῖται, χώραν ἴσχει τοῦ φενακισμοῦ; Ἀλλ', οἶμαι, τῷ μηδοτιοῦν φλαῦρον, ἀλλὰ πάντα τὰ βέλτιστα ξυνειδέναί τοις αὐτῶν νόμοις, τοῖς μὲν οὐδεμιᾶς τινος τοιαύτης ἐμέλησε τῆς προσθήκης· σοὶ δὲ οἷς ταύτης ἐμέλησεν, ἔδειξας οὐ σφόδρα τοῖς νόμοις, οἷς λέγεις, δαῖρρειν.

16. Χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν οὐδέσιν ἄλλοις, μόνῳ δ' ἐνὴν τῷ δήμῳ περὶ πάντων ἔχειν ψηφίζεσθαι· οὐδ' οὕτως ἂν ἦν παράκρουσιν ἠντινοῦν ὑφορᾶσθαι, διὰ τὸ τὸν Δῆμον τῶν Ἀθηναίων τῶν παρ' ἄλλοις δικαστῶν εἶναι βελτίῳ, καὶ οἷον εἰκὸς τὸν τῆς Ἀθηναίας τρόφιμον. Ἴσως δ' οὖν καὶ τι τοιοῦτον ἂν ξυνηνέχθη. Ὅτε δὲ καὶ Βουλὴ τις ἡμῖν θανμασίῃ, καὶ πάνθ' ἃ προσῆκεν αἰρούμενος Δῆμος, καὶ δικαστῶν πλήθος καλὸν τε καὶ ἀγαθόν, καὶ τῇ περὶ τοὺς νόμους ἀκριβείᾳ καὶ τὸν Ῥαδάμανθυν ἂν παριόντων· πῶς οἷόν τ' ἀπάτην διὰ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων χωρῆσαι; ἢ πῶς ἂν ὁμοῦ πάντας ἔλαδε γεγονυῖα; 17. Καὶ μὴν εἰ μὲν ἀπάτη κρατεῖ, καὶ πρὸς τὸ πάθος ἐτοίμως ἔχομεν, ἔδει δὴπου καὶ τῷ παρόντι τοῦδ' ὑπὸ σοῦ πεπονθέναι. Νῦν δὲ περὶ ὧν ἤδη νόμον εἰσάγεις, κατὰν ἡμᾶς ἐπιχειρῶν, ὥς ἄρα τῶν βελτίστων ταῦτ' ἐστὶ τῇ πόλει, τοσοῦτ' ἀπέχεις ὃ βούλει ῥαδίως εἰργάσθαι, ὥς καὶ ὃ μὴ βούλει ῥαδίως περιπεσεῖν, κακουργίας καὶ συκοφαντίας ἀτεχνῶς ἀλισκόμενος. Ἐν τοί-

νυν, εἰ διαρρήδην μὲν παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, δεινούς
 τινας Ἀθηναίους μάλιστα πάντων τὰ δέοντα ξυνοράν, καὶ
 ὁ τούτου κάλλιον, τῶν εὐορώντων ἄμεινον χρῆσθαι· σὺ δ'
 οἷς αὐτοὺς φάσκεις πρὸς ἐξαπάτην ἔχειν ἐτοίμως, εἰς Με-
 λιτίδας ἐντάττεις· ἡδέως ἂν σε ἐροίμην, ποτέροις δὴ τισιν
 ἡμῶν προσεκτέον τὸν νοῦν, πότερον πᾶσι τοῖς ἄλλοις, ἢ
 σοί γε; 18. Οὐ γὰρ ἀμφοῖν, οἶμαι, φήσεις, οὐδ' οἷόν τε,
 ἀλλ' ἀνάγκη δυοῖν δάτερον· ἢ πάντας ἀνθρώπους οὐκ ἀληθῆ
 περὶ ἡμῶν φάσκειν νομίζειν, εἰ τῶν ἐξαπατωμένων ῥαδίως,
 κατὰ τὸν σὸν λόγον, ἡμεῖς· ἢ μηδενὸς λόγου τοὺς σοὺς
 ποιεῖσθαι φληνάφους· εἴγε τῶν ἀπάντων μαρτυρίαν καὶ ψῆ-
 φον τοσοῦτον ἔχουσιν ἴσμεν τὸ συγκεχωρηκός, ὥς μὴ μό-
 νον ἐκασταχοῦ τῶν πραγμάτων ταύτην χρῆναι διώκειν, καὶ
 προτιμοτέραν ἐν τῷ ὄντι πολλῷ τῷ ὄντι νομίζειν· ἀλλὰ καὶ
 τὴν ἐντεῦθεν φήμην δεὸν προσειρῆσθαι. Καὶ τούτου μάρ-
 τυς αὐτός, οὐχ ἓνα καὶ δύο, ἀλλ' Ἀθηναίους πάντας, καὶ
 δι' αὐτῶν πάντας ἀνθρώπους συμψήφους καὶ συναγωνιστάς
 λαβεῖν ἐδέλων τοῦ νόμου· ὥς τὴν ἐν μέρει μαρτυρίαν οὐδὲν
 οὔσαν, μὴ παρούσης ἐκείνης. Εἶεν!

19. Εἰ δ' ἡμετέραν ἀπάτην νομίζεις, ἃ γ' ἐπὶ τῶν ψη-
 φισμάτων τε καὶ ξυμμάχων, καὶ ὅλως ὑπὲρ ὧν πρόκειται
 σκέψις, ἔστιν ὅτε παρὰ τὸ εἰκὸς ἡμῖν ἀπαντᾷ· ὥς τοὺς μὲν
 ἀντ' ἀγαθῶν φεύλους ποιεῖσθαι, τοῖς δ' ἐτέρως ἢ προὔδέ-
 μεθα χρῆσθαι· τὰ δ' οὐκ ὄντα δοξάζεις. Διὰ τί; Ὅτι οὐ
 παρὰ τὴν ἡμετέραν διαγνώμην καὶ ψῆφον, οὐδ' ὅτι περ,
 ἃ προσῆκε, περὶ τούτων εἰδότες, εἶδ' ἐκόντες ταῦτ' ἀφέν-
 τες, ἃ μὴ προσῆκεν εἰλόμεθα· ἀλλὰ ἐπὶ τὴν τῶν πραγμά-
 των ἀνωμαλίαν, καὶ τοὺς καιρούς, καὶ ὅ τι τοιοῦτον εἴποι-
 τις ἂν, ταῦδ' οὕτω ξυνέβη. Ὡς ἡμεῖς μὲν ὅπως βέλτιστα
 ταῦτ' ἔσται, πάντα καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν ᾠήθημεν δεῖν· εἰ
 δὲ μηδὲν ὧν βουλόμεθα γεγονέναι, τὴν τῶν ξυμπεσόντων
 ἀνάγκην, μὴ ἡμᾶς, αἰτιῶ! 20. Ὡς περ γὰρ ὁ τοῖς πράγμασι
 κεχρημένος ἀβούλως, τὴν μὲν ἐντεῦθεν ἀηδίαν μόνος εἰκό-
 τως φέρεται· ἂν δέ τι χρηστὸν ἀπέβη, ἐτέρωθεν δεῖ τὴν
 αἰτίαν ζητεῖν· οὕτως ὁ μετὰ βουλῆς ὅτι πλείστης ἐπὶ τὰ
 ἔργα χωρῶν, κατορδοῖ μὲν, ὥς τὸ εἰκός, αἰεידήποτε, καὶ
 ὧν ἐδέλει τυγχάνει· ἂν δέ τί που καὶ σφαλῇ τύχῃ τινί, καὶ
 οὕτως ἐπαίνων ἄξιός ἂν εἴη, τοῦ δικαίου νικῶντος· τὸ γοῦν

εἰς αὐτὸν ἤκον, ἅπαντ' ἔχει καλῶς, καὶ προνοίας εἵνεκα καὶ σπουδῆς, καὶ τοῦ μηδὲν τῶν γιγνομένων ἐλλείπειν. Ὡστε ἔως ἂν ἢ τὸ τὰ βέλτισθ' αἰρεῖσθαι, οὐδ' ἂν εἰς ἐκὼν ἀπατώμενος εἴη, ὥς γε ἐγὼ νομίζω, καὶ μυριάκις ἀποτύχη τοῦ τέλους. 21. Καὶ σὺ τοίνυν σκοπῶν, ἂν μὲν ἡμᾶς εὖροις σκέψεως ἀκριβοῦς καὶ βουλῆς, ἐν οἷς ἔξεστιν, ἀμελοῦντας, καὶ μὴ λογισμῷ καὶ κρίσει τὸ πᾶν ἐνδιδόντας, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτω χρωμένους τοῖς πράγμασι· τότε ἤδη καὶ ῥαδίους ἡμᾶς εἶναι φάδι, καὶ ἥτιους ἀπάτης. Εἰ δὲ πρὸς πᾶσι τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτ' Ἀθηναίων ἐπίσημον, βουλαὶ καὶ δίκαι, καὶ τὸ μετὰ πλείστων τε καὶ καλλίστων τῶν ψηφισμάτων ἐκασταχόσε χωρεῖν· οἳ γε καὶ τοὺς στρατηγοὺς αὐτοὺς οὐ μόνον ἐντεῦθεν αἰροῦνται, ἀλλὰ καὶ πεπανμένους εἰς εὐδύναν ἀγούσι· πῶς οὐ παραπλήσιον ποιεῖς, εἰς εὐκολίαν τουτουσὶ διαβάλλων, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ τὸν Πύδιον κακίζειν ἡξίους, ὥς οὐδὲν τῶν δεόντων ἐπίσταται, ὃς καὶ τοῦτ' εἰ δεῖ ποιεῖν, ἡγεμὼν τοῖς ἄλλοις καὶ σύμβουλός ἐστιν ἀσφαλῆς, καὶ ξυμπάσης, ὥς εἰπεῖν, τῆς οἰκουμένης τὰ τοιαῦτα δημαγωγὸς καὶ προφήτης; 22. Οὐκοῦν δι' ὧν νῦν ἡμῖν εὖ μάλα σαφῶς ἀποδέδεικται, δέδεικται, ὥς ἡμεῖς μὲν οὐχ ὅσον ἀπατᾶσθαι ῥάδιοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπατῶντας παντὸς μᾶλλον ἐξελέγχειν δεινοί· σὺ δὲ οἷς λέγεις, οὐ μόνον οὐκ ἀξιόχρεως εἶ τὰ τοιαῦτα πιστεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὥς εἰς ἀπατωμένους τελεῖς δίδως εἰκάζειν, οἷς περὶ ἡμῶν τοιαύτην ἔσχηκας δόξαν.

23. Καὶ τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτο, καὶ οὕτως ἀποφθαρδέν. Σὺ δὲ καὶ ὅταν ἀτέλειαν ἐξελαύνεις τῆς πόλεως, διὰ τὸ τὰς μὲν λειτουργίας ἐντεῦθεν φάσκειν ἐλασσοῦσθαι τῇ πόλει· δεῖν δὲ λειτουργιῶν, εἴπερ τούτου, μᾶλλον δὲ, ὥς οὐδενὸς τούτων πάντων, λειτουργιῶν πόλεσι δεῖν· πρῶτον μὲν εὖ ἴσθι σαντὸν λανθάνειν αὐτὰς δήπου τὰς λειτουργίας περικόπτων τῇ πόλει, καὶ ταύτῃ διαφανῶς πολεμῶν. Εἰ γὰρ ἀτέλεια μὲν τοῖς ὑπὲρ ἡμῶν ἐσπουδακόσι δίδοται γέρας, οὗτοι δὲ μετὰ τοὺς θεοὺς δι' ὧν δρῶσι συνιστᾶσι τὴν πόλιν· ταύτης δὲ συνισταμένης, καὶ λειτουργεῖν μὲν οὐκ ἐνὶ τ' ἔξεστι πράττειν· ὃ τὴν ἀτέλειαν ἀναιρῶν συναιρεῖ δήπου καὶ ἅπαντα ταῦτα, εἴπερ λειτουργεῖν μὲν οὐκ ἐνὶ, μὴ τῶν πραγμάτων εὖ καδεστώτων τῇ πόλει. 24. Ἀμήχανον δὲ τοῦτο, μὴ πάντων πᾶσαν ὑπὲρ αὐτῆς σπουδὴν εἰσφερόντων· εἰσφέρουσι

μέντοι προθύμως, ὥς καὶ ἀντευπείσεσθαι παρ' αὐτῆς αὐτοὶ
 προςδοκῶντες. Ἐπειτ' εἰ καὶ λειτουργιῶν ἡμῶν δεῖ· δεῖ γάρ,
 καὶ οὐδεὶς ἀντερεῖ· ἀλλ' ἄρα πολλῷ μᾶλλον τῶν ὑπὲρ ἡμῶν
 ἐκάστοτε φιλοτιμουμένων, καὶ ὅπως τὰ κατ' ἡμᾶς ἄριστα
 ἔχειν σπουδὴν ποιουμένων. Καὶ ὥς ἀληθῆ λέγω, δῆλον ἐξ
 ὧν τοὺς μὲν τιμῶν ἀξιούμεν, καὶ ὥς εὐεργέτας ἡμετέρους
 καὶ σωτῆρας καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα καλοῦμεν· τοῖς δὲ ὥς
 ὀφειλέταις, οὐχ ὅπως ὧν πράττουσιν ἴσχομεν χάριν, ἀλλὰ
 καὶ ἣν ποτ' ἐλλίπωσι τοῦ δέοντος, νεμεσῶντες ὑπάγομεν δί-
 κην· καὶ ὅτι παρὰ μὲν τῶν αὐτὸ τοῦτο μόνον ὄνησίς ἐστι
 τῇ πόλει, οἱ δὲ μετὰ τούτου καὶ δόξης οὐ μικρὰς αἰτίοι γί-
 νονται. 25. Εἶδ' οἱ τοῖς ἅπασι προὔχουσι καὶ τῆς βελτιονός
 εἰσι μοίρας, τούτους ἡμεῖς ἐλάττους διὰ σὲ νομιούμεν; Καὶ
 πῶς οὐκ ἄτοπον, εὐεργέτας μὲν ὅπως κτησόμεθα, πάντα
 ποιεῖν· ἡμεῖς δὲ καὶ οὓς μὲν ἔχομεν, θεῶν διδόντων, τού-
 τοις φανέντες ἀγνώμονες ἀποστερήσομεν τῶν τιμῶν· οὓς δὲ
 μέλλομεν ἔξειν, τούτους, ἣν μὴ νῦν ἀγνωμονοῦντες φανώ-
 μεν, τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπείρξομεν προθυμίας;

26. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ἀλλὰ καὶ
 τῶν ἡμετέρων προγόνων ταύτῃ δόξομεν χεῖρους· μᾶλλον δ',
 ἐκείνους δαυμαστούς τινας ἄγαν καὶ μεγαλοψυχία χρωμέ-
 νους ἀποφανοῦμεν, ἡμᾶς δ' αὐτοὺς τὰ μέγιστα αἰσχυνοῦ-
 μεν. Εἵπερ οἱ μὲν καὶ τοὺς δυσμενεστάτους εὖ ποιοῦντες
 τὸν αἰεὶ διαγεγόνασιν χρόνον, ἡμεῖς δὲ παρ' ὧν εὖ πεπόνθα-
 μεν, τούτους καὶ ὧν ἠξιώκαμεν χαρίτων ἀποστερήσομεν·
 ὥς τῷ μὲν δοκεῖν, παρ' ἡμῶν, τῇ δ' ἀληθείᾳ παρὰ σφῶν
 αὐτῶν ἐκομίσαντο δήπου, τῷ τούτων αἰτίοι γεγενῆσθαι δι'
 ὧν εἰς ἡμᾶς ἔδρασαν· ὥστε τὰ μὲν παρ' αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς,
 χάριν ἂν τις δικαίως προσείποι· τὰ δὲ παρ' ἡμῶν πρὸς αὐ-
 τοὺς, ἀντίδοσιν καὶ πρέπουσαν ἀμοιβήν. 27. Καὶ τοίνυν
 τῆς δεδομένης ἀτελείας ἐκπεπιτωκότες ἂν ἦδη, αὐτοὶ μὲν καὶ
 οὕτως οὐδὲν ἥττον ἔδ' ἔξουσι ταῦτα, ὥς ἀξιόχρεω, ἡμεῖς
 δὲ οὐκ ἀγνώμονες μόνον ἐντεῦθεν, ἀλλὰ καὶ ἄπιστοί τινες
 καὶ ἀβέβαιοι τοῦ λοιποῦ δόξομεν ἅπασιν εἶναι· τὸ μὲν εἰάν
 ἂν δεδώκαμεν ἀφελώμεθα δήπου, τὸ δ' εἰάν πρὸς τοὺς εὐερ-
 γέτας οὕτωςι μάλιστα σχῶμεν. Καὶ σιωπῶ τὴν ἐσαεὶ παρα-
 μενοῦσαν αἰσχύνῃν τῇ πόλει, καὶ τὸ κοινὸν ὄνειδος· ὥς
 δήπου οἱ πρεσβύτατοι τῶν Ἀθηναίων εὖ ποιοῦντες, οὐκ εὖ

πάσχοντες, τοὺς φίλους ἐκτῶντο· ἡμεῖς πᾶν τοῦναντίον, καὶ οὓς ἔσχομεν φίλους, ἐχθροὺς καθίσταμεν, τῷ τὰς μὲν παρ' αὐτῶν εἰς ἡμᾶς ὀφελείας ἀκινήτους εἶναι καδάπαξ βούλεσθαι, οἷς δὲ ἡμεῖς αὐτοὺς ἀμειβόμεθα, ταῦτ' εὐθὺς ἀνατρέπειν· ἀμφοτέρους ἡμᾶς αὐτοὺς ὧν εὖ πεπόνθαμεν ἀναξίους ἐντεῦθεν δεικνύντες, κακείνους ἀσφαλεστέρους ποι- οῦντες πρὸς τὸ μηκέτι τηλικούτοις ἐδέλιν χαρίζεσθαι. 28. Καὶ πόσων κρημνῶν καὶ βαράδρων ταῦτ' ἄξια; ὅταν οἱ τοῦ κα- λοῦ καὶ δικαίου παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὄντες, ἔπειτ' ἀγνωμοσύνης καὶ ἀπιστίας, καὶ τοῦ μεταβάλλειν εἰκῇ καὶ ῥαδίως σχῶμεν αἰτίαν, καὶ δόξωμεν μετ' Εὐρίπου χωρεῖν, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόδεσιν διαφθείρειν, καὶ ὅλως τῶν ἐπὶ σκηνῆς ἢ ψάμμου παιζόντων οὐδὲν ἄμεινον ἴσχειν, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῷ χεῖρον· εἶπερ οἱ μὲν ὁ προὔδεντο δρῶσι· προὔδεντο δὲ μήποτε ἐν ταύτῳ μένειν, ἀλλὰ μεταβάλλειν ἐκάστοτε πρὸς τὴν χρείαν· ἡμεῖς δ' ἴσοι καὶ παραπλήσιοι διὰ πάντων ὀφειλοῦντες εἶναι, καὶ ταυτὰ διὰ τέλους φρο- νεῖν, ἔπειτ' ἀμέλει κατὰ τὸν Φάριον ἐδελήσομεν διαλλάττειν Πρωτέα, καὶ τῇ πρὸς τοὺς ἄλλους χρῆσθαι ταῖς γνώμαις. Μήποτε τοσοῦτον ἰσχύσειε Λεπτίνης, ὥς τὰ τοιαῦδ' ἡμᾶς ὑπειληφθαι παρασκευάσαι!

29. Καὶ μὴν εἰ ὥσπερ μισθὸς ἀρετῆς εὐφημία, οὕτω καὶ κατωρδωμένων ἐστὶν ἀντίδοσις· ἀνάγκη θανμάζεσθαι μὲν ἀρετὴν, τοὺς δ' ὀτιοῦν ἀγαθὸν εἰργασμένους τιμᾶσθαι, ἐάν τε ἀτέλειαν ταύτην φῆς, ἐάν δ' ὀτιοῦν. Εἰ μὲν οὖν τὴν ἀρετὴν ὅλως ἐπαίνων ἔχεις ἀποστερεῖν, καὶ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ἀποφανδέντας δικαίους ἀποστερεῖ τῶν ἄδλων, καὶ μηδητις- οῦν ἔστω φριδῶ. Εἰ δὲ τῶν ἀτόπων ἐκεῖνο, πῶς λόγον τοῦτό γε σῶζον, συνιδεῖν οὐκ ἔχω. Οὐδὲ γὰρ οὕτ' ἀρετὴν, τοῦδ' ὅπερ ἐστὶ δόξον, μὴ τῶν γιγνομένων ἀπολαύουσιν κρότων, οὔτε τὰ βέλτιστ' εἴσεται τις τῶν ἔργων, ἀμοιβῶν ἀπορροῦντι. 30. Εἰ τοίνυν τὸ τὰ μὲν προσήκοντ' ἀμφοτέροις ἀποδιδόναι πρὸς ἀγαθοῦ, τόγ' αὐτὰ τούτων ἀποστερεῖν πρὸς βασκάνων· σὺ δ' ἐκπεσεῖν μὲν τῶν ὄντων, καὶ ὧν σοι πρόσεστιν ἐστερη- σθαι, οὐκ ἂν ἀνάσχοιο· ἀλλὰ μοι δοκεῖς, καὶν ὅταρ τοῦτ' ἰδὼν, τεταράχθαι· ἥς καὶ τοὺς εὐεργέτας ἢ πόλις ἠξίωσεν ἀτελείας, ταύτης τούτους ἀπάγων, φορητὸν τι νομίζεις,

δέον ἀπὸ σεαυτοῦ καὶ τὰ τούτων εἰκάζειν, καὶ μὴ σφᾶς ἀξι-
οῦν, ὧν αὐτὸς γενομένων, οὐκ ἂν ἠγαπήκεις;

31. Μᾶλλον δ' ἀνάγκη δυοῖν δάτερον· ἢ καὶ τὴν πόλιν
ἐστερῆσθαι τῆς παρ' αὐτῶν ὠφελείας, ἐπειδὴ τούτοις τῶν
παρ' αὐτῆς γερῶν οἶει δεῖν· ἢ μηδὲ τούτοις ὅπωςτιοῦν ἐνο-
χλεῖν, ἐπεὶ μηδὲ ταύτη. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἀξιοῖς ὧν παρ'
αὐτῶν εἴληφεν ἀπολαύειν ἐσάπαν, τούτους δὲ μή· ἔοικας
οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ δικαίως τοῖς πράγμασι διαντᾶν, καὶ προσέτι
τὴν πόλιν οὐχ ὅπως ὧν ἐχρῆν, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπεύξαιτ' ἄν-
τις, ἀτεχνῶς ἀξιοῦν. Θαυμάζεσθαι μὲν γὰρ αὐτὴν ὁσημέραι,
καὶ καλῶς ἀκούειν, καὶ συναγωνιστὰς πάντας ἴσχειν τῆς
δόξης, ἐν εὐχαῖς οἶδ' ὅτι ποιῇ· εἶπερ μὴ κοινὸς εἴ τῆς πο-
λιτείας ἐχθρός· πράττεις δ' ἐξ ὧν ἂν εἰκότως μισοῖδ' ὑπὸ
πάντων. Οὐ γὰρ δήπου τοὺς εὐεργέτας, οὐδ' ὧν τὰ μέγι-
στα ἀπωνάμεθα, οὐ τούτους μόνον ἐκπολεμώσομεν ἡμῖν αὐ-
τοῖς, ἐὰν σοι τὰ τοιαῦτα πεισθῶμεν· ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἄλλους αὐτούς, οὐ διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους τοσοῦτον ἀγνωμο-
σύνην, ὅσον τὸ πρὸς ἀπάτην ἡμᾶς τοῖς πράγμασι χρῆσθαι,
καὶ κατ' Εὐρύβατον ζῆν. 32. Καί τοι ὅταν ταῦτ' ᾗ, καὶ πο-
νηροτάτην ἡμῖν αὐτοῖς ἐπειςάγωμεν δόξαν, τί πλέον ἀπὸ
τῶν λειτουργιῶν ἡμῖν ἔσται, ἐὰν οὐκ Ἀθηναίους λέγω μόνον,
ἀλλὰ καὶ πάντας ἀνθρώπους κτησώμεθα λειτουργούς; Χωρὶς
δὲ τούτων, εἰ μὲν τοὺς αὐτοὺς οἶόν τ' ᾗν καὶ ἀτελείας ἀπο-
στερῆσαι, αὐτοὶ δὲ πρὸς τῷ καλοκάγαδοι τῶν εἰναι, δι'
ὧν εἰς ἡμᾶς ἔδρασαν, καὶ μεγαλοψυχίας φέρουιντ' ἂν δόξαν·
ὥς οὐκ ἐν οἷς ἠτιμάσθησαν ταραχθέντες, ἀλλ' ἐφ' οἷς εἶχον
μεμενηκότες. Εἰ δ' ἅμα ταύτης στερηθήσονται, καὶ ἡμῖν
ἔσονται δύσνοι, ὥς ὑφ' ἡμῶν ἀτεχνῶς ὑβρισμένοι· μανία
δήπου σαφής, ἀντὶ μικρῶν καὶ φάυλων λειτουργιῶν, το-
σοῦτοις ἡμᾶς διαβεβλήσθαι καὶ κακῶς ἀκούειν, καὶ μῖσος
ἐν Ἑλλησι καὶ Βαρβάροις ἔχειν, ἐξὸν πᾶν τούναντίον θαυ-
μάζεσθαι καὶ φιλεῖσθαι, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν πρὸς τούτους
αἰδῶ, πάντας ἐπὶ τὰ ἴσα προτρέπειν.

33. Ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ γε αὐτῶν τῶν λειτουργιῶν, ἃς
ἀναιρεῖσθαί φησι διὰ τὰς ἀτελείας Λεπτίνης, ἐκεῖνο λέγω·
ὥς εἴ τις τὴν ἐσομένην ἐντεῦθεν ὄνησιν ἀκριβῶς ἐξετάσει,
καὶ ᾗν οἱ τὰς ἀτελείας λαμβάνουσι, τῇ πόλει παρέχουσιν,
εὐρήσει τὴν μὲν μείζω τοῖς ὅλοις καὶ περιφανεστέραν, καὶ

ὥστε ταύτης τυγχάνειν, ἀξίαν εὐχῆς· τὴν δ' οὐχ ὅσον ἐλάττω καὶ φράγην παντάπασιν, καὶ οὐδ' αὐτὸ τοῦτο διὰ σμικρότητα δοκοῦσαν δήπουθεν ὄνησιν· ἀλλὰ καὶ οἴαν παροραδεῖσαν, μὴδ' ὅπωςτιοῦν ἂν τῷ κοινῷ λελυμάνθαι. 34. Διὰ τί; Ὅτι οὐ πᾶσι μέτεστιν ἀτελείας, οὐδὲ διὰ πάντων ἀπλῶς τοῦδ' ἥκει· ἀλλ' οἷς ἄξιον τὰ τοιαῦτα ὡς εὐεργέταις διδόναι. Τοσοῦτοι δὲ οὔτοι, ὥςδ' εἵνεκα πλήθους οὐχ ὅσον τοῖς λειτουργοῦσιν ἐγγὺς ἵεναι, ἀλλὰ μὴδ' ἂν ἐν προσθήκῃ τουτοισὶ γεγονότες, μὴδ' ἡντινοῦν εἰργάσθαι διαφοράν, μήτ' εἰς ἀριθμοῦ, μήτ' εἰς πραγμάτων ἐπίδοσιν· μᾶλλον δ' ἐπείπερ οὐκ εἰς ἀριθμοῦ, οὐδὲ πολλῷ μᾶλλον εἰς πραγμάτων ἐπίδοσιν. Ὡστ' εἴτις νῦν ἔροιδ' ὑμᾶς, πότερα τὴν τῶν μὴδὲν εἰς ἐπίδοσιν τῆς κοινῆς ὠφελείας συμβαλλομένων ἐν ταῖς λειτουργίαις συντέλειαν, ἢ τὴν αὐτῶν τούτων εἰς ἡμᾶς μεγαλοψυχίαν αἰρεῖσθαι δεῖ· τοῦτ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι φήσατε πάντες, εἴπερ ὑμᾶς αὐτοὺς προὔργου ποιεῖσθε. 35. Οὐκοῦν ἄτοπον καὶ τῷ λυσιτελεῖ πολεμοῦν, παρ' οὗ μὲν δόξα καὶ κέρδος ὑμῖν, τοῦτ' εἰσφέροντας τουτουσὶ μὴ θανατᾶν, μὴδὲ τοῖς ἴσοις τιμᾶν· παρ' οὗ δὲ μὴδ' ἥτισοῦν ὄνησις ἐστὶ, μὴ τοῦτο ποιοῦντας κακίζειν, καὶ τὴν οὐδὲν ἔχουσαν κέρδος λειτουργίαν περὶ πλείονος ἄγειν τῆς θαναταστῆς αὐτῶν ὑπὲρ ἡμῶν προαιρέσεως· ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! μὴ σφῶν αὐτῶν καταφεύδεσθαι δόξωσιν, ἀκίνητα βούλονται σφίσιν αὐτοῖς παντάπασιν καδεστιάσαι τὰ ἅδλα· οὐ τούτων, ὡς ἐγώ μαι, τοσοῦτον δεόμενοι, ὅσον τοῦ καλοὶ καγαδοὶ δοκεῖν ἅπασιν εἶναι; 36. Μᾶλλον δὲ διὰ τὸ βούλεσθαι καλοὶ καγαδοὶ δοκεῖν ἅπασιν εἶναι, τουτωνὶ δέονται δήπου, εὖ εἰδότες, ὡς εἰ καὶ τοὺς καλοὺς καγαδοὺς αὐτοὺς γεγενῆσθαι, αἰτιώτατον σφίσιν τοῦ γερῶν ἡξιῶσθαι, ὡς εἰ μὴ τοῦτο παρῇ, οὐδ' ἂν τουτὶ γεγονός· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ γερῶν ἡξιῶσθαι καλοὺς καγαδοὺς δείκνυσι μᾶλλον, καὶ γνωριμότερους καδίστησι πᾶσι, καθάπερ τοὺς Ὀλυμπιονίκας οἱ πομπικοὶ στέφανοι· διὰ τοῦτο δεῖ δήπου, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἀνάγκη, καὶ γερῶν αὐτοὺς ἡξιῶσθαι, ὡς ἂν μᾶλλον καλοὶ καγαδοὶ καὶ νῦν καὶ εἰσαυδὶς πᾶσι καὶ δοκῶσι καὶ ὦσιν· ὡς ἤδη τινὲς ἡριστευκότες ἐν μάχαις, ἢ καὶ ὅτιοῦν ἄλλο χρηστὸν εἰργασμένοι, ἐπειδήπερ οὐχ ὧν ἔδει μέτεσχον, οὐδὲ τῆς εἰσέπειτ' ἀπέλαυσαν προμηθείας, οὐδ' ὅτι τοιοῦτοί τινες ἦσαν γεγονῶσι δηλοῖ· ἀλλ'

ἠπιστήθησαν τοῖς πολλοῖς, κατ' αὐτὸν τὸν τῆς ἐπιδείξεως χρόνον μόνοις τοῖς δεαταῖς βοηθέντες.

37. Καὶ τοίνυν εἰ μὲν τοῦ παρὰ τῆς πόλεως τετιμῆσθαι λόγος οὐδ' εἰςτισοῦν αὐτοῖς ἦν, οὐδ' ἂν ὅλως ἠξίωσαν περὶ αὐτὴν χρηστοὶ γεγονέναι, οὐδὲ τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλοτιμίας ἀπῆρχθαι. Εἰ δ' ὅπως αὐτοῦ τύχοιεν πάντ' ἐποιοῦν ἐκεῖνα, καὶ τῆς χρησιότητος τὰς ἀφορμὰς ἢ παρ' ἡμῶν ἐλπίς ἐχορήγει· ποῦ δίκαιον τὸ μάλιστ' αὐτοῖς σπουδασδὲν περικόψαι, καὶ περὶ τὰ καίρια διορύξαι τὸ πρᾶγμα; Καίτοι μετριώτερον ἂν αὐτοῖς ἐδόκει, μὴδ' ὀτιοῦν τὴν ἀρχὴν εἰληφέναι, ἢ οὕτω λαμπρῶς εἰληφóσιν, ἔπειθ' ὑπ' οὐδεμιᾶς ἀξιολόγου προφάσεως τοῦτ' ἀφηρηθῆσθαι. 38. Ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀγνωμοσύνη τις ἂν ἦν μόνον περὶ τοὺς εὐεργέτας τῆς πόλεως· τὸ δ' ἀμφοτέρων μὲν ὕβρις καὶ ἀδοξία· ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ πάντων ὄνειδος καὶ μῖσος τῇ πόλει, καὶ τὸ μὴ παρ' ὠντινωνοῦν ἀξίαν δοκεῖν εἶναι τὸ παράπαν ἐπὶ μηδενὶ πεπιστεῦσθαι· ἢ τοσοῦτο δόξης καὶ τοῦ θαυμάζεσθαι μέτεστι, καὶ οὕτως ἐστὶ διὰ πάντων κρατίστη καὶ τοῖς ὅλοις νικῶσα, ὥς μόνην ταύτην τῶν ὑφ' ἡλίῳ πόλεων, εἰ δεῖ συντομῶς εἰπεῖν, κοινὴν ἔρωμένην ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν καταστήναι· οἱ μὲν γὰρ οὐ μόνον ἀντὶ πατρίδος, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς πατρίδος ἄγουσι ταύτην, καὶ ὅλῳ καὶ παντὶ πρεσβεύουσι τῷ θυμῷ, ὥς εἰκὸς τὴν κοινὴν ἀπάντων αἰτίαν τε καὶ τρόπον. 39. Πρώτη γὰρ ἀνδρωπον ἤνεγκε, καὶ πρώτη βίου χρήσιν ἔξευρε, καὶ διὰ τοῦτο μόνη πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστὶ καταφυγὴ καὶ προστάτις· καὶ πάντες κατὰ τὸ τῆς χρείας ἐστώς, ὥσπερ ἐκ δυοῖν ποδοῖν ὥς ἀληθῶς τὸ τοῦ λόγου, πρὸς ταύτην, ὥς πρὸς μητέρα χωροῦσι, καὶ τυγχάνουσιν ὧν βούλονται κάλλιον ἢ προσεδόκησαν. Οὕτω δ' ἀνθρώποις περισπούδαστος οὔσα, οὕτω καὶ θεοφιλὴς ἐστὶ καὶ μέλημα τοῖς κρείττοσιν ἐναργῶς, ὥς τοὺς μὲν αὐτῶν πάλαι πρὸς ἀλλήλους περὶ ταύτης ἐρίσαι, τοὺς δ' ὧν πρὸς ἀλλήλους εἶχον διαφορῶν, ἐνταῦθα πεποιῆσθαι τὰς κρίσεις· πάντας δ' ἀπλῶς κατὰ πάντα δήπου τὸν χρόνον πᾶσαν εἰσφέρειν σπουδὴν, μὴ μόνον τὰ λυσιτελεῖ καὶ συναύξοντ' αὐτὴν ἐκ παντὸς τρόπου περαίνειν· ἀλλὰ καὶ ὅτε ἂν ἔσθ' ὅτε σφαλῶμεν, ταῦτ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸ βέλτιον μεδιστάναι.

40. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀτελείας ταῦτ' εἰκότως ἔχομεν λέγειν, καὶ τῆς τῶν θεῶν προνοίας ἀξίως. Ὡς, εἰ μὲν τῶν

λυμαινομένων κατὰ τὸν σὸν ἔστι λόγον αὕτη, Λεπτίνη! οὐκ ἂν ἐπὶ τοσοῦτον εἰσχωμάσαι τῇ πόλει ταύτην εἶασαν οἱ θεοί· ἀλλ' ὥσπερ διὰ τοῦ κοινοῦ μάντεως καὶ ἐξηγητοῦ τοῦ πατρώου τῇ πόλει θεοῦ ἔπαυσαν μὲν τὴν πρὸς Εὐμόλπον μάχην, ἔπαυσαν δὲ τὸν λοιμόν· ἐνταῦθα μὲν τοῦ Λεῶ τῶν θυγατέρων ἐκσιάντος, τοῦ δ' Ἐρεχθέως ἐκεῖ τῆς παιδός· καὶ πάλιν αὖ ἐν τῷ πρὸς Δωριέας καὶ Πελοποννησίους πολέμῳ περιγενέσθαι τῇ πόλει παρέσχον, οἷς ἐδελοντὴν τὸν Κόδρον ἀποδανεῖν παρεσκεύασαν· οὕτω καὶ τὴν ἀτέλειαν, εἴπερ ἐπιβλαβὴ τῇ πόλει συνήδεσαν, εὐδὺς ἂν τὸν αὐτὸν τρόπον ἦραν ἐκ μέσου. 41. Καὶ πάντες μὲν, ὥς εἰπεῖν, οἱ θεοί, ἐπεὶ πᾶσιν ἡμῶν μέλει, καὶ πάντων ἡμῖν· πολλῷ δὲ πλεον ἢ τὴν πόλιν ἐξ ἀρχῆς λαχοῦσα Παλλὰς καὶ ὁ προσοικῶν Ἴακχος, ὃς τῆς εἰς ἡμᾶς εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας πλεῖστα μὲν καὶ κάλλιστα δείγματα ἐξήνεγκεν ἐν παντὶ τῷ παρασχόντι· μέγιστον δὲ καὶ ὃ πάντες ἄδουσιν, οἷς ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ τὰ κράτιστα συνήραδ' ἡμῖν, καὶ αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ, καὶ νέφος ταῖς τῶν Βαρβάρων ναυσὶν ἐγκατασκήψαι παρασκευάσας, ἅμα τῷ μέλει τῷ μυστικῷ. 42. Ἄλλ' ὅπερ ἔφην, εἰ μὲν τὰ τῆς ἀτελείας ἡμῖν εἰς βλάβος ἀπήντα, λόγον ἂν εἶχεν ὑπὸ τῶν τὰ ἡμέτερα πάντα τρόπον εὖ ποιεῖν βουλομένων θεῶν, καὶ ταύτην αὐτίκα πεπαῦσθαι. Οἷς δ' οὐ χθὲς καὶ πρόην, ἀλλ' ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς οὔσαν τῇ πόλει, οὐδενὸς ἠξίωσαν λόγου πρὸς τὸ ταύτην ἐκτρίψαι, πᾶσαν δὲ μᾶλλον ποιοῦνται σπουδὴν, ταύτην ὅσαι ὦραι συνιστάναι τε καὶ συναύξειν, δι' ὧν ἐκάστοτε πλείστους ἐπὶ τῷ ταύτης τυχεῖν, εὖ ποιεῖν τὴν πόλιν προτρέπονται· ἄτοπον ἂν εἴη καὶ τοῖς θεοῖς ἀτεχνῶς πολεμοῦν, ἃ ἑκεῖνοι καλῶς ἔχειν ἔγνωσαν, ταῦθ' ἡμᾶς διαβάλλειν· ὥσπερ ἢ τῶν θεῶν ἀμείνους ἀξιοῦντας εἶναι πρὸς τὸ τὰ δέοντα ξυνορᾶν, ἢ ὥς τὰ χεῖρω τιμῶσιν ἐκεῖνοι δεικνύντας.

43. Τοσαύτης οὖν καὶ τηλικαύτης, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! δόξης ἡμῖν ὑπαρχούσης, καὶ ταύτης οὐ μόνον, θεῶν βουλομένων, παραπλησίας ἐς ἅπαν, ἀλλὰ καὶ περιφανεστέρας πολλῷ καὶ μείζονος ἔδ' ἡμῖν ἐσομένης, τοῦ εἰκότος αἰεὶ νικῶντος· ἔπειθ' ἡμεῖς οὐ προτιμήσομεν ταύτης, ἀλλὰ τὰς Λεπτίνου λειτουργίας ἀσφαλεστέρας νομιοῦμεν, καὶ καλλίους κεχρῆσθαι, ἅς διὰ τὸ μηδὲν εἶναι πρὸς λόγον λυσιτελοῦντος

τῇ πόλει, οὐδ' εἰστισοῦν τὸ παράπαν ἄχρι τοῦ νῦν ἡξίωκε λόγον. 44. Καὶ πῶς οὐ τοὺς ἄνωθεν ἡμῖν συναγωνιστάς τῶν τοιούτων παροξυνοῦμεν θεούς, εἴπερ οἱ μὲν ὅπως ἐκάστοδ' ἡμῖν ἐπὶ μεῖζον τὰ τῆς δόξης χωροίη πάντα ποιοῦσιν· ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον ὅπως τὴν ἐξ ἀρχῆς προσοῦσαν ἡμῖν αὐξήσαιμεν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐξαλείψαιμεν ταύτην ἀξιώσομεν, καὶ μῖσος ἡμῖν αὐτοῖς ὅτι μάλιστα προστριφαίμεθα, τῆς πρόσθεν εὐνοίας ἀντίπαλον; Πρὸς γὰρ τὰ τελευταῖα ταυτὶ τὰς ψήφους οἴσουσιν ἅπαντες, καὶ δόξομεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ἐπὶ κενοῖς τισιν ἡμεῖς φιλοτιμεῖσθαι τοῖς πρόσθεν, καὶ μύδοις μᾶλλον ἢ πράγμασιν, οἱ καινότητι καὶ τῷ μεγέδει τῶν ἔργων, οὐ μόνοις παρεικότες ἀπιστεῖσθαι τοῖς μύδοις.

45. Πάντων δὲ ἀτοπώτατον, εἰ πάλαι μὲν τοῦ Μήδου τοῖς ἡμετέροις προγόνοις πλεῖστα καὶ μέγιστα δῶρα, τὰ μὲν αὐτίκα διδόντος, τὰ δ' ἐπαγγελλομένου, ἐὰν μετ' αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἑλλάδος συστῶσιν· ἐὰν δὲ μή, πάντα τὰ πάντων αἰσχιστ' αὐτοῖς ἀπειλοῦντος, τούτων οὐδὲν τὸ παράπαν εἶλεν αὐτούς, οὐδ' ἔπεισε γενέσθαι κακούς· ἀλλὰ τοσοῦτον ἀπέσχον τοῦ σφῶν αὐτῶν καὶ τοῦ μεγάλου τῶν Ἀθηναίων ὀνόματος ἀνάξια καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ δρᾶσαι, ὥς μᾶλλον ἂν ἐλέσθαι καδάπαξ ἀπολωλέναι καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ αὐτῶν, ἢ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς ἐγνωσμένων καὶ ὀπιοῦν καδυφέσθαι· καὶ ταῦτ' οὔσης ἀνάγκης, ἐν ἣ καὶ τὸ παρὰ τοὺς νόμους εἰργάσθαι φέρει ξυγγνώμην· ἡμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! καδ' ἡμῶν αὐτῶν εἵχομεν ὀψοῦν, καὶ πλεον ἔξει Αἰπτίνης ἢ μὴ δεῖ συμβουλευόν, ἢ Ξέρξης μετὰ πάσης, ὥς εἰπεῖν, τῆς οἰκουμένης ἡμῖν ἐπιών; 46. Καὶ μὴν, οἷς μὲν τούτου γῆν καὶ ὕδωρ διὰ τῶν πρέσβων αἰτοῦντος οὐκ ἐπεστράφημεν οὐδ' ὅπωςτιοῦν, ἀλλ' οὕτως ἔσχομεν ἐν τῷ παραυτίκα τῆς ἀκοῆς, ὥστ' ἐπειδὴ τις ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὥς χρὴ ξυγχωρεῖν, οὐ μόνον αὐτὸν λίδοις εὐδὺς ἀνελεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρέσβεις εἰς φρέαρ ἐμβεβληκότες, ἔπειτ' αὐτοῖς γῆν ἐπιχῶσαι, ὥς μόνην ταύτην οὔσαν πρὸς εὐψυχίαν παράκλησιν, θαυμασιτὴν δόξαν ὑπερφνοῦς μεγαλοφροσύνης καὶ Ἑλλησι καὶ Βαρβάροις ἐν τῷ τηνικαῦτα παρέσχομεν· ἀφορήτῳ δ' ὀνειδέει καὶ διηνεκεῖ περιβαλεῖν ἐπιχειροῦντα νῦν τὴν πόλιν Αἰπτίνην εἰ μὴ καδέξομεν, ἡμῶν αὐτῶν παντάπασιν δόξομεν ἐκπεσεῖν. 47. Καὶ τότε μὲν Ἀρδμιοῦν

τὸν Ζελεΐτην, καὶ προσέειπε τὸν ἐρμηνεύσαντα τὰ γράμματα, τὸν μὲν ἔξω πάσης ᾧδήθημεν ἀποκτεῖναι συγγνώμης, Ἄρδμιον δ' ἐψηφισάμεθα πολέμιον τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων, αὐτόν τε καὶ τὸ γένος ἀτίμους, ὅτι ὁ μὲν τῷ βασιλεῖ διακονῶν, χρυσίον εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν, ὁ δ' ἔχρησε τὴν γλῶτταν κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῷ βασιλεῖ· τὸν δὲ μὴ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡμετέρους προγόνους εἰς αἰσχύνην δι' ὧν νομοθετεῖ καδιστάντα Λεπτίνην τοῦτον, δέον ὑπὲρ ἐκείνους κολάζειν, ἅδ' ὑπὲρ ἐκείνους ζημιοῦντα τὴν πόλιν· ἡμεῖς δ' αὐτοῦ παρῶρησιαζομένου καὶ λέγοντος ταῦτ' ἀνεχόμεθα, καὶ ψήφου καὶ βουλῆς ἀξιούμεν, εἴτε τοῖς τούτου πείδεσθαι χρή, εἴτε μή.

48. Χωρὶς δὲ τούτων, τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀδικημάτων οὐκ ἐν ἅπαντι δήπου τῷ χρόνῳ, ἀλλ' ἐπὶ μέρους ἐπάγει τὴν βλάβην· ὁ δὲ νῦν οὗτος ἐπιχειρεῖ ποιεῖν, νομοθετῶν ἃ δεδώκαμεν ἀφαιρεῖσθαι, τοὺς τε νῦν ὄντας Ἀθηναίους, τοὺς τε ἐσομένους, πρό τε ὄντας, κατὰ τὸ ἔπος, μάλιστα διαβάλλει. Οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐσιώσιν, ὥς εἰπεῖν, ἔθ' ἔξομεν ὀφθαλμοῖς καθορᾶν, οὓς διὰ τῆς ὧν δεδώκαμεν ἀφαιρέσεως ἀτιμάσομεν, ἀλλὰ τῆς Αἰδοῦ κυνῆς ἡμῖν δεήσει, φανέντων· τοὺς τ' ἐπιγιγνομένους ἡμῶν κατακλήψεται τούνειδος, καὶ ὥς ἀγνωμονούντων παῖδας ἐκτρέφονται καὶ μισήσουσι πάντες. 49. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν προγόνων οὐ μόνον ὑπὲρ τῶν ἀδικούντων δαυμασὴ καὶ ἄτοπος προδυμία τε καὶ σπουδή, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἡτυχηκότας καὶ καταπεφευγότας εἰς τὴν πόλιν φιλανθρωπία, καὶ τὸ σώζεσθαι, λόγος ἄλλως ἅπαντα ταῦτ' οἶμαι δόξει, ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἀπιστηδέντα κακίας. Τὸ γὰρ τοὺς εὖ πεποιηκότας ὧν ἀντευπεποιήκαμεν ἀποστερεῖν αὐδῆς ἐδέλειν ὥσπερ ἐκ μεταμελείας ἡμᾶς· ἄνευ τοῦ τῶν ἀδικωτάτων εἶναι, τεκμήριον ποιήσονται δήπου πάντες, ἢ τοῦ μηδὲν ὧν ἔφην τοὺς προγόνους εἰργάσθαι, ἢ τοῦ μηδὲν ἡμᾶς ἐκείνοις κατὰ γένος προσήκειν· διὰ τὸ τοὺς μὲν καὶ τῶν αὐτοὺς ἀδικησάντων, ὥσπερ εὖ πεποιηκότων, ὑπὸ μεγαλοψυχίας πολλάκις προστῆναι, καὶ πάσαν ὑπὲρ τούτων εἰςενηνοχέειν σπουδὴν, ἡμᾶς δὲ καὶ ἃ τοῖς εὐεργέταις δικαίως ἀποδεδώκαμεν, ταῦτ' αὐτούς, ὥς δυσμενεστάτους ἀναφανέντας, ὑπ' ἀγνωμοσύνης ἀφηρηκέειν. Ὁ καὶ δαυμάζω, εἰ μηδὲν μὲν αὐτοῖς ἐγκα-

λεῖν ἔχοντες, οὕτως ἀτιμάζομεν, ὥς ἀφαιρεῖσθαι σφίσι τὰς δωρεάς, κακοὺς δὲ εἰς ἡμᾶς ἀναφρανέντας, ἔπειδ' ἔξομεν ὁτιοῦν πλεον εἰργάσθαι.

50. Ἄνευ δὲ τούτων, εἰ, ὅταν τις δι' ὧν ἐτέρῳ λυμαίνεται, ἑαυτῷ παρασκευάζῃ τὰ βέλτιστα, αἰτίας οὐκ ἀπήλλακται δήπου διὰ τὸ πεπονηρεῦσθαι· οὐδὲ ταύτῃ μᾶλλον ἐπαινετέος, ἢ κατ' ἐκεῖνο μεμπτέος· ἥπου γὰρ ὅταν τις καὶ ἑαυτὸν καὶ ἕτερον καταβλάπῃ, μᾶλλον δ' ἐν τῷ δοκεῖν βλάπτειν καὶ κεῖνον, τοῖς ἑαυτῷ λυσιτελοῦσιν ἐπιεικῶς πολεμῇ· τίς οὐκ ἂν τῷ τοιούτῳ δι' ἄμφω ταυτὶ νεμεσῶν δικαίως; Ἡμεῖς τοίνυν εἰ μὲν τῆς πρὸς ἄλλους βλάβης χωρίς, ἡμῖν αὐτοῖς τὰ λυσιτελῆ κατὰ τὸν σὸν ἐπορισάμεθα λόγον, Λεπτίνῃ! ζηλωτοὶ τινες ἂν εἴημεν· νῦν δὲ εἰ ἅς δεδώκαμεν δωρεάς τοὺς ἔχοντας τούτων ἀποστερήσομεν, ἀποστερήσομεν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τοῦ τε πιστεύεσθαι τοιοῦτον, τοῦ τε προσδοκᾶν ἔτι παρ' ὧντινωνοῦν τὰ βελτίω. 51. Καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· ἐὰν μὲν ἅ τοῖς εὐεργέταις ἀπέδομεν, ταῦτ' αὐτοῖς ἐάσωμεν ἔχειν, οὐ μόνον τὰ δίκαια ποιοῦντες ἐσόμεθ' αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς τούτοις ἐπὶ τὰ ἴσα προτρέψομεν· ἐὰν δὲ, ὃ μὴ γένοιτο! ταῦτ' ἀφελώμεθα, οὐ μᾶλλον σφᾶς ἀδικήσομεν, ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς, τῶν συμφερόντων ἀποστεροῦντες, καὶ ὧν ἥκιστ' ἐχρῆν· καὶ προσέτι δόξομεν ἢ τηνικαῦτα μὴ καλῶς βεβουλευσθαι, ἃ μετ' ὀλίγον ἐμέλλομεν ἀφαιρεῖσθαι, ταῦτ' αὐτοῖς παρασχόντες· ἢ εἰ καλῶς βεβουλευόμεθα τότε, νῦν οὐ καλῶς ἀφαιρεῖσθαι. 52. Ἐτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! εἰ μὲν ὅλως ἀσάτω δὴ τινι γνώμῃ πρὸς πάντ' ἐγνώκετε χρῆσθαι, καὶ κατὰ τὰς Εὐρίπου στροφάς ἐκασταχόσε τῶν πραγμάτων χωρεῖν· οὐδὲν ἀπεικὸς οὐ μόνον τὴν ὑπὲρ ἀτελείας χειροτονίαν ἀνελεῖν ἐδελῆσαι, ἀλλὰ καὶ πάντων, ὥς εἰπεῖν, τῶν καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς ἡμετέροις προγόνοις καλῶς ἐγνωσμένων ἐπιπροσθεν δέσθαι τοὺς τοῦ δεινὸς ἢ τοῦ δεινὸς φληνάφους. Εἰ δὲ τὰ τοιαῦτα νοσεῖν καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς στασιάζειν ταῖς γνώμαις, οὐδ' ἂν ὄναρ ἐνέγκοιτε· οὐκοῦν ἕως γ' ἂν εἰς Ἀθηναίους τελῆτε, καὶ τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν τουτὶ φρόνημα σώζητε, οὐδ' ἀτελείας περὶ οὐδὲν καινὸν οὐδ' ὅπωςτιοῦν ποτε ψήφιεῖσθε, καὶ μυριάκις διαρῥαγῶσί τινες ἄνω καὶ κάτω λειτουργιῶν μεμνημένοι· ἀλλὰ τοῖς ὡς ἄριστα καὶ λυσιτελῶς δεδογμένοις ἐμμενεῖτε καθάπαξ.

53. Σκοπεῖτε δὲ κακείνως. Τῶν πραγμάτων, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι! τὰ μὲν, οἷς οἴκοθεν παρσκευάσται, τὴν σύστασιν ἴσχει, καὶ οὐ τοσοῦτο δεῖναι πρὸς συμμαχίαν τοῦ χρόνου· τὰ δ' εἰ καὶ ἄλλως ἐνδεῖ, ἀλλὰ τὸ πόρρωθεν ἤρχθαι, μέγιστον σφίσι πρὸς τὸ τιμᾶσθαι ξυναίρεται. Ἔστι δ' ἃ τούτων μὲν ἀμφοτέρων μετέχει, τοῦ δὲ καὶ τιμᾶσθαι παρὰ πάντων οὐκ ἐξ ἴσης μετέχει· ἀλλ' οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἔλασσον χρώνται, καὶ οἱ μὲν, οἱ δ' οὐ. 54. Τὸ δὲ πᾶσιν οἷς ἔξεστι τοὺς εὐεργέτας κοσμεῖν, καὶ μηδὲν τῶν εἰκότων ἐλλείπειν, οὕτως, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι! δι' ἅμφω ταῦτα τοῦ παντός ἄξιον χρῆσθαι, ὥστε καὶ ἄνθρωποι πάντες, καὶ οἱ τὸν Ὀλυμπον οἰκοῦντες θεοὶ καὶ δαίμονες τὴν αὐτὴν περὶ τούτου φέρουσι ψῆφον, καὶ ξυγχωροῦσι κατὰ πάντα· οἱ μὲν τοῦ μηδένα μὴ δεῖν τὸ παράπαν ἔτ' ἔχειν ἀγνωμονεῖν, παράδειγμα τὸν Ἰξίωνα καὶ τὴν Ἰξίωνος τύχην προδέντες τῇ βίῳ· τοὺς δὲ οὐδὲ λέγειν ἔξεστιν ὅποσον δὴ τινος τοὺς σφῶν ἀξιοῦσι γονέας καὶ παιδευτάς, καὶ ὅπως τούτοις καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασιν τὸν ἅπαντα τοῦ βίου κέχρηται χρόνον· οὐ μόνον πλείστας καὶ μεγίστας καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ χάριτας αὐτοῖς ἐκτινύντες, καὶ σχεδὸν ὑπὲρ κεφαλῆς αἴροντες, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτοὺς, ὥς εἰπεῖν, τοὺς θεοὺς ἄγοντες σφᾶς. 55. Ὡς περ οὖν τοὺς μὲν οὕτω διακειμένους οὐκ ἂν ἀγάσαιτό τις τῆς γνώμης, διὰ τὸ μηδὲν τι καινόν, ἀλλ' ἃ τὸ εἰκὸς ἀπαιτεῖ, πράττειν αἰρεῖσθαι· ἐὰν δὲ τὴν ἀναγκαίαν ἐλλίπωσιν ταύτην φορὰν, τότε ἀδικίας ἐσχάτης ἀλώσονται· ὥς δέ μοι δοκεῖ καὶ περὶ τῶν ἄλλως εὖ πεπονδότην ψηφίζεσθαι χρῆναι. Καὶ ὅπως ἐκεῖ μὴ τὴν φύσιν προῖσχη. Εἰ γὰρ καὶ μείζων ἐπ' ἐκείνοις ἢ δίκη, ἀλλὰ τὸ τῆς ἀγνωμοσύνης δήπου ταυτόν, ἐὰν τε περὶ φύσιν, ἐὰν τε ἄλλως ξυμβαίῃ. Οὐ γὰρ τοῦ στρατηγὸν ἀνελόντος ἥτιων ἂν δόξειε φονικὸς ὁ τοῦτ' αὐτὸ στρατιώτην ὄντινοῦν εἰργασμένος· οὐδ' αὖ τοῦ τὰ ἱερὰ σεσυληκότος ὁ δημοσίᾳ κεκλοφώς· ἐπεὶ μηδὲ νόμον μᾶλλον ἐροῦμεν τὸν τοῖς προδόταις ἐπεξιόντα, ἢ τὸν παρὰ τῶν τοιχωρυχούντων λαμβάνοντα δίκη.

56. Καὶ νῦν ἡμεῖς οἷς τοὺς εὐεργέτας δωρούμεθα καινὸν οὐδὲν δρῶντες, ἀλλὰ τὰ γιγνόμεν' ἀποδιδόντες· οἷς ὧν παρέσχομεν ἀποστερήσομεν σφᾶς, μείζονως ἀδικήσομεν, εὖ οἶδα, ἢ εἰ μηδὲ τὴν ἄρχην αὐτοῖς εἰσηγνέγ-

καμεν. Ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀγνωμοσύνης ἂν ᾦν, τὸ δ' ἀδικίας· εἴπερ ἂ παρ' ἡμῶν δικαίως εἰλήφρασι, τούτων ἀδίκως ἀποστερήσονται. Τοσοῦτα δ' ἀδικία μείζων ἀγνωμοσύνης, ὡς μόριον ἀδικίας τοῦτ' εἶναι· οὐ γὰρ πᾶς ἀδικῶν ἤδη καὶ πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἐστὶν ἀγνώμων· ἀλλ' ὁ πρὸς τούτους ἀγνωμονῶν αὐτὸ τοῦτ' ἀδικεῖ μόνον, τὸ μὴ τὰ προσήκοντ' αὐτοῖς πράττειν αἰρεῖσθαι. Οὐκοῦν τὸ μὲν μισεῖται, ἀδικίας δὲ κολαστὰς ἴσμεν τοὺς νόμους. Εἴτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι! ἂ μὴ παρασχόντες ἡγνωμονοῦμεν ἄν, ταῦτα μετὰ τὸ παρασχεῖν ἀφελόμενοι, τοιοῦτον καδ' ἡμῶν βουλευσόμεθα λόγον πᾶσι γενέσθαι, ὡς Ἀθηναῖοι τοῦλασσον ὡς κακὸν φυλαξάμενοι, ἐκόντες ὄντες τῷ μείζονι περιέπεσον; μηδαμῶς! 57. Ἐπὶ τοίνυν ὁ μὲν παρ' ὧν εὖ ἐπεπόνθει, τούτους οὐκ ἐδέλων τοῖς ἴσοις ἀμείψασθαι, ἀγνωμοσύνης ἅμα καὶ ἀδικίας ἔγκλημα φέρεται· ὁ δ' ἂ δέδωκεν ἀφαιρούμενος, πρὸς τῷ τούτοις ἐνέχεσθαι, καὶ τὴν τοῦ μὴ τὰ δεόντα πράττειν εἰδέναι δόξαν ἐαυτῷ δήπου προσάπτει, καὶ προσέτι σκαιότητος καὶ περτεργίας. Δι' ὧν γὰρ ἂ δέδωκεν ἀφαιρεῖν αὐδὶς οἶεται δεῖν, λογίζεσθαι πᾶσιν ἐξ ἀνάγκης ξυμβαίνει, ὡς ἢ μὴ γνώμης εὐδύτητι παρέσχεν ἐκεῖνα, ἀλλ' ὅπως μειζόνως τούτων οἷς ἀποστερήσει λυπήσῃ· ἢ εἰ μὴ, τοῦτο λειπόμενόν ἐστιν ἐξ ἀνάγκης, ὡς οὐ μετὰ λογισμοῦ τότε παρέσχεν, ἐπεὶ πάλιν ἐκτὸς αἰτίας ἀφείλετο. 58. Τὸ γὰρ μηδ' ἡστινοσοῦν ἐπειγούσης ἀνάγκης· Ἀνάγκη δὲ οὐδὲ θεοί, φασί, μάχονται· ἐτοίμως ἐφ' ἑτέρ' ἅττα μεταχωρεῖν, τεκμήριόν ἐστι θαυμαστὸν τοῦ τε καδάπαξ ἀβεβαίου τῆς γνώμης, τοῦ τε μηδὲν ἐξ ἀρχῆς βεβουλεῦσθαι· ὥσπερ αὖ κραταιᾶς εὖ μάλα καὶ μετὰ λογισμοῦ καὶ ψήφου τοῖς πράγμασιν ἐγχειρούσης, τὸ μηδὲν εἰκῇ μεταβάλλειν, ἀλλὰ τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἐγνωσμένοις ἐμμένειν. Εἶεν, Λεπτίνη!

59. Σὲ δ' ἂν τις ἔρηται, τοῦ χάριν θυσίαις καὶ τελεταῖς τοὺς θεοὺς καὶ προσόδοις τιμῶμεν; εἰ μὲν ὧν παρ' αὐτῶν εὖ πεπόνθαμεν μόνον ἔρεῖς, οὐκ ὀρθῶς ἔρεῖς. Εἰ δὲ τοῦδ' ἅπασι δῆλον, ὡς ἐφ' ἐκάτερον ταῦτα βλέπει, καὶ οὐ μόνον τῶν παρελθόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν μελλόντων δι' αὐτῶν ποιούμεθα πρόνοιαν· τὰ μὲν ὅπως εὖ μάλα παρέσται δεόμενοι, καὶ μετὰ παντὸς αἰεὶ τοῦ βελτίονος, τῶν δὲ χάριν εἰδότες, καὶ πρὸς τὰ ἴσα καὶ μείζω παρακαλοῦντες· τί και-

νόν, εἰ καὶ πρὸς τοὺς εὐεργέτας ταὐτὸ τοῦτο ποιεῖν οἰόμεθα δεῖν, ἐπεὶ καὶ πρῶτους εὐεργέτας πάντες ἴσμεν θεούς, καὶ ὥς ἐξ ἀρχῆς συστησαμένους τὸ πᾶν, καὶ ὥς τῇ διηγουμένῃ διὰ πάντων προνοίᾳ συνέχοντας τοῦτ' αἰεὶ καὶ κοσμοῦντας, καὶ χαίροντας τῷ προσρήματι τούτῳ μᾶλλον, ἢ πολυτελείαις ἐναγισμάτων; Ὡστε τοῦτον τὸν τρόπον ταὐτόν ἐστιν εἰς εὐεργέτας καὶ εἰς θεοὺς ἀμαρτεῖν. 60. Καὶ μὴν ἄνθρωποι μὲν ἀπάντων εἰσὶν ἐνδεεῖς, θεοῖς δὲ εἰ μηδενὸς δεῖ τῶν ἀπάντων, ἅτ' οὐσίαι χορηγοῖς τῶν ἀπάντων· ἀλλ' ἦν τὰ παρ' ἡμῶν ποτ' ἐλλείπη, καὶ μὴ τὴν νομιζομένην ταύτην εἰσφέρωμεν εἰσφοράν, ἐναγεῖς εὐδὺς ἡμεῖς καὶ μιαροὶ καὶ προδόται τοῦ δείου, καὶ κακῶν κάκιστοι, καὶ δεῖ δοῦναι δίκην, κατὰ τὸν Σωφρονίσκου Σωκράτην. Εἰ τοίνυν τοῖς μηδενὸς δεομένοις θεοῖς τοσούτων ἐσμὲν ὀφειλέται, καὶ πάντων ἀναγκαιότατος οὗτος ἔρανος· πόσον τι χρή τοῦτ' εἶναι τοῖς πάντων δεομένοις ἀνθρώποις;

61. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα ἐκεῖνο λέγω, μάλιστα πάντων ἡμῖν διαφέρειν· ὥς εἰ καὶ τῶν δικαίων ἥκιστ' ἐτύγχανεν ὃν τὸ τοὺς εὐεργέτας δήπου τιμᾶν, καὶ ἃ παρεσχόμεθ' αὐτοῖς, ταῦτ' εἰς ἅπαν ἔχειν ἔαν· ἡμεῖς δὲ καὶ οὕτως οὐκ ἂν τῆς συνήδους ἐξέστημεν μεγαλοψυχίας, καὶ τοῦ παντὶ τρόπῳ κοινῇ πάντας ἐκ τῶν δυνατῶν εὖ ποιεῖν προθυμεῖσθαι. Εἰκότως· σὺ γάρ ἐστιν, οὐκ ἐστιν ἡμῖν λόγος χρημάτων οὐδ' εἰστισοῦν, καθάπερ πᾶσι τοῖς ἄλλοις· ἀλλὰ θαυμαστικῆς τιμῆς δόξης, καὶ τοῦ φιλανθρώπους ἐκ περιουσίας διὰ πάντων ἅπασιν εἶναι. 62. Τεκμήριον δ' ἐναργές, τὸ πάλαι μὲν ἡμᾶς πάνυ τοι πλείστων εὐπορηκεῖναι χρημάτων, πάντα δὲ ταῦθ' ὑπὸ φιλοτιμίας προέσθαι, καὶ τοῦ θαυμάζεσθαι βούλεσθαι, μίαν ὥς ἀληθῶς ἡγουμένους περιουσίαν, τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις δαπάνην· τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι χρήματα μὲν ὑπόκειται τύχῃ, φιλοτιμίας δὲ ἀδάνατός ἐστιν ἡ κτήσις, καὶ τὸ κλέος αὐτῆς οὐποτ' ὀλεῖται· ἥς οὔτ' οὖν τινὲς πω τῶν πάντων οὐδ' ἐπὶ σμικρὸν ἀμφισβητεῖν ἔσχον ἡμῖν, οὐδ' ἡμεῖς κίνδυνον πώποθ' ὄντινοῦν ἐξέστημεν ὑπὲρ ταύτης· ἀλλὰ καὶ σωμάτων καὶ χρημάτων κοινῶν τε καὶ ἰδίων καὶ πάσης ἡστεινοσοῦν ἄλλης παρασκευῆς δι' αὐτὴν ταύτην ἡφειδοῦμεν ἡδέως. 63. Ὅθεν σεσώκαμεν μὲν Ἡρακλείδας κινδυνεύοντος ὑπ' Εὐρυσθέως παντάπασιν ἐκτετριφθαι, καὶ δι'

ἡμῶν εὐρομένους αὐτόν τε ἀμύνασθαι, καὶ τῆς Λακεδαιμόνος αὔδης μετὰ πολλοῦ τοῦ κρείττονος ἐπιβῆναι. Σεσώκαμεν δὲ οὐ μόνον τὸν περὶ Θήβας ἡτυχηκότα, καὶ τῆς Σφριγγὸς καδαιρέτην Οἰδίποδα τὸν Λαΐου, ἐξεληλαμένον μὲν Θηβῶν τε καὶ πάσης τῆς Βοιωτίας ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς Κρέοντος, καταφυγόντα δὲ ὡς ἡμᾶς, καὶ μεγίστης ἀξιοθέντα προνοίας· ἀλλὰ καὶ Θηβαίους αὐτοὺς ὕστερον κακῶς ὑπὸ τῆς φρουρᾶς τῆς Λακωνικῆς διακειμένους. Καὶ μὴν καὶ Ταναγραίοις καὶ Θετταλοῖς, τοῖς μὲν στάσει χρησαμένοις, καὶ πρὸς τὸ μηδὲν ἤδη χωροῦσι, Ταναγραίοις δὲ ὑπὸ Θηβαίων ἐξωκισμένοις γεγόναμεν ἐν καιρῷ, τοῦ μὴ διεφθάρθαι καδάπαξ αἵτιοι μετὰ τοὺς θεοὺς αὐτοῖς καταστάντες. 64. Ταῦτό δὲ τοῦτο Μεσσήνιοι καὶ Πλαταιεῖς ἔχουσι λέγειν, οἱ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων κατασκαφέντες, ὅφ' ἡμῶν δὲ σωθέντες, οἱ Πλαταιεῖς· τοῖς δ' ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατασκαφεῖσιν τὰ μέγιστα ξυνηράμεθ' ἡμεῖς, καὶ νῦν εἰσι Μεσσήνιοι διὰ τὴν πόλιν. Καὶ σιωπῶ Δρύοπας καὶ Πελασγοὺς καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, οὓς ἐδέξατο μὲν κινδυνεύοντας, οὕτω δ' ἀντ' ἀγαθοῦ του δαίμονος σφίσι κατέστη, ὡς ἐπιλελῆσθαι δι' ὧν εὖ πεπόνθασι καὶ τῶν συμφορῶν.

65. Καὶ οὐχὶ πάλαι μὲν οὕτω πρὸς πάντας δαυμασιῶς καὶ μεγαλοψύχως ἔσχεν ἡ πόλις, νῦν δὲ ὡς ἐτέρως καὶ παρὰ πολὺ τῶν προγόνων καὶ τῆς ὑποδέσεως ἀναξίως· ἀλλὰ χθὲς καὶ πρόην ἐπὶ τῶν Μηδικῶν, τοῦ μὲν βαρβάρου μεγάλων καὶ ὧν οὐκ ἂν τις ἤλπισεν ἡμᾶς ἀξιοῦντος, ἐφ' ᾧ συμμάχους αὐτῷ προσλαβεῖν δεδυνῆσθαι, τῶν δ' αὖ Λακεδαιμονίων ἐτέρωθεν ἐν τούτῳ δέους διὰ ταῦτα μάλιστα καταστάντων, ὡς καὶ παῖδας ἡμῖν καὶ γυναῖκας καὶ πρεσβύτας, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾗ, διὰ πάντων εὖ ποιεῖν ὑπεσχῆσθαι, ποίους τινὰς παρέσχομεν ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ πῶς τουτοισὶ διετέδημεν δήπου; τοῖς μὲν γὰρ ὡς ἀνάξια τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως καὶ φιλανθρωπίας δι' ὧν ἐπηγγέλλοντο βεβουλευμένοις μεμψάμενοι, τοῦ δ' ὡς ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦντος οὐδ' ἀκοῦσαι ὅλως οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἀνασχόμενοι· τὸν μὲν αἰσχροῶς ἀναχωρῆσαι παρεσκευάσαμεν τῆς Ἑλλάδος, τοὺς δὲ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐξειλόμεθα τῶν κινδύνων. 66. Πάλιν τοίνυν κοινῇ πάντες ξυνεισενεγκεῖν Λακεδαιμονίοις τὰ χρήματ' ᾗδήμεν δεῖν, ἅπερ ἐδανείσαντο μὲν παρ' αὐτῶν οἱ

τριάκοντα κατὰ τῶν ἐν Πειραιεῖ· ὥς δὲ τὰ πράγματα κατέστη, καὶ Λακεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀπήτουν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀποδοῦναι τοὺς δανεισαμένους ἡξιῶν καὶ διαλύσασθαι κατὰ τὸ εἶκος, αὐτοὶ δ' οὔτοι τοῦτ' ἂν πρῶτον γνώρισμα τῆς ὁμονοίας ἐβόων γενέσθαι, ἐὰν ὁ δῆμος ἅπας ἐκτίσῃ.

67. Ὅτε τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μηδ' ἡστινοσοῦν προϋπηργμένης ἀνάγκης, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ φιλανθρωποτάτου μόνου τῆς γνώμης τὰ τοιαῦτα πράττειν τῶν καλλίστων ἐδόκει, καὶ διαγεγόνάμεν τὸν ἅπαντα χρόνον τὴν καλλίστην ταύτην καὶ λυσιτελεστάτην καὶ μόνην προσήκουσαν ἀνθρώποις φιλοτιμούμενοι· νῦν ἀμφοτέρων ὄντων, τοῦ τε τὰ δίκαια πράττειν ἀνάγκην εἶναι τοῦ τε κεχρηῆσθαι τῇ γνώμῃ, καὶ μὴ τὴν ἐξ ἀρχῆς θάυμαστὴν ταύτην ἐνστασιν ἐγκαταλιπεῖν, ἔπειτ' οὐκ ἐδελήσομεν; 68. Καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον τοῖς μὲν ἡμετέροις αὐτῶν κινδύνοις ἐξαιρεῖσθαι τοὺς ἄλλους ἐδέλιν κινδύνων, ἅμῃ δὲ ἐξὸν ἔχειν, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ πάσχειν ὑπ' ἄλλων, καὶ τοὺς ἄλλους ὑφ' ἡμῶν ἀξιοῦσθαι τῶν ἴσων, εἴτ' ἀμφοῖν ἐστερῆσθαι δεδέχθαι· καὶ τοὺς μὲν τὰ δεινότατα πάντων εἰργασμένους τὴν πόλιν καὶ μηδ' ἡντινοῦν ὑπερβολὴν ἐλλελοιπότας κακίας, ὥς μηδ' ἀδακρυτὶ μνημονεύειν ἐξεῖναι, τοσαύτης δὴ τινος διὰ τὴν ὁμόνοιαν σπουδῆς ἀξιῶσαι, ὥς καὶ μεγίστην ὑπὲρ αὐτῶν ὑποστῆναι χρημάτων δαπάνην· τοὺς δ' ἡμετέρους εὐεργέτας καὶ φίλους, καὶ οὓς ἀνάγκη δι' αὐτὸ τοῦτο τὰ πλείστου φασὶν ἄξια χρῆσθαι, τούτους, δικαίους ὄντας καὶ μείζονος ἥς νῦν παρ' ἡμῖν ἀπολαύουσι τυγγάνειν προνοίας, ἡμᾶς δὲ καὶ ἃ σφίσι δεδώκαμεν, ὥς μηδενοῦς ὄντας ἀξίους, ἀφελεῖν ἐδελῆσαι; καὶ τίς οὐκ οἶδεν, ὥς οὕτω γ' ἂν τὸ κατ' ἡμᾶς εἰς αἰνιγμα πέσοι, νῦν μὲν οὕτως, νῦν δ' ἐκείνως ἔχοντας, μᾶλλον δὲ οὐδετέρως, ἐπεὶ καὶ οὕτω κακείνως;

69. Καὶ μὴν ἅπας μὲν νόμος, δι' ὧν τοῦ κοινῇ λυσιτελοῦντος διὰ πάντων φροντίζει, εὖ πράττειν τοὺς χρωμένους παρασκευάζει, τὰ τε ἄλλα καὶ τὸ ταῦτά διὰ τέλους φρονεῖν· ὅπερ εὐπραγίας ὥς ἀληθῶς ἴδιον. οὗτος δὲ μηδένα τούτου ποιούμενος λόγον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ κοινῇ συμφέρον καινοτομῶν ἢ μὴ δεῖ, ἐν τοῖς μεγίστοις καταβλάπτει τὴν πόλιν, οὐ μόνον ἀσύμφωνον αὐτὴν πρὸς ἑαυτὴν καθιστάς, ἀλλὰ καὶ τῶν πάνυ τοι προσηκόντων ἀποστερῶν, καὶ ὧν πᾶς τις

ἂν αὐτῇ τυγχάνειν εἰς ἅπαν συνεύξαιτο. 70. Τί δ' ἂν εἴη κατ' εὐχὴν πόλεσι μᾶλλον ἢ τὸ φίλους καὶ εὐεργέτας ὀσημέραι κεκτῆσθαι; ὧν οὗτος, εἰ κύριος ἔσται, ταύτην καδάπαξ ἀπάγων, εἰ μὴ τοῦτ' ἔσται, τούτων αὐτὴν καδάπαξ ἐμπλήσει. Εἰ τοίνυν τὸ μὲν τουτονὶ λελυκέναι συνίστησιν ἡμῖν τοὺς γνωρίμους εἰς ἅπαν, καὶ προσέτι πλείους ποιεῖ· τὸ δ' αὖ σώζειν ἐδέλειν ἡμῶν τούτους ἀφίστησι· τοσοῦτῳ κάλλιον καὶ λυσιτελέστερον καὶ πρὸς αὐτῆς ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως μᾶλλον λύειν τοῦτον ἢ σώζειν, ὅσῳ τὸ τυγχάνειν εὐεργετῶν τε καὶ φίλων ἢ τούτων παντάπασιν στέρεσθαι. 71. Οὗτος ὁ σὸς νόμος, Λεπτίνη, καδάπαξ ἀσύμφορος ὧν καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν οὐδὲν ὑγιὲς, ἐν τούτῳ μόνῳ πρὸς ὄνησιν ἔσται τῇ πόλει, ἔαν μηκέτ' ἢ τοῦ λοιποῦ· αὐτὸς τε γὰρ ταυτηνὶ δώσει τὴν δίκην, μηδὲν χρηστὸν ἔχων ὅλως, καὶ παρασκευάσει τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν μὴ ποτ' ἂν ἐδελῆσαι τηλικαῦτα ληρεῖν.

72. Χωρὶς δὲ τούτων σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτοῦ τε τούτου καὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων νόμων τὸ διάφορον, ἵν' εἰδῆτε σαφῶς, ὅτι τοσοῦτ' οὗτος δέει τουτοισὶ παραβάλλεσθαι καὶ φέρειν εἰς ἴσα, ὡς μηδὲ δίκαιος ὧν ὅλως νόμος κεκλήσθαι. Εἰ γὰρ οἱ μὲν τοσοῦτον τῶν εὐεργετῶν λόγον ποιοῦνται, ὡς μὴ μόνον τῶν ἴσων αὐτοὺς ἀξιούν, ἀλλ' ὡς ὑπάρξαντας ἀγαθοῦ καὶ πλέον ἢ προσῆκε τιμᾶν, ὁ δὲ πᾶν τούναντίον καὶ ὧν εἰλήφresαν ἐκπεσεῖν συμβουλεύει· ἀνάγκη πᾶσα, τῷ μὲν ὡς δυσχερὴ καὶ ἀσύμφορα καὶ πρὸς τοσοῦτον ἀτοπίας λόντα, ὡς μηδ' εἰς ἀκοὴν πώποτ' ἀφίχθαι, νομοθετοῦντι μηδὲ προσέχειν ὅλως τὸν νοῦν, ἀλλ' αὐτοῖς οἷς φάσκει χαίρειν τοῦτον ἔαν· τοὺς δ', οἷς πάντας τοὺς ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἀνδρώπους καὶ προσέτι τὴν φύσιν αὐτὴν συμψήφους ὧν λέγουσιν ἴσχουσιν, μὴ μόνον στέργειν τε καὶ θαυμάζειν, ἀλλὰ καὶ συνήδεσθαι σφίσι, οὕτως ἄριστα πάντων ἔχουσι. 73. Πρὸς δὲ κακείνῳ νόμῳ ἐξούλης λάχοι τις ἂν εἰκότος αὐτῷ. Οἱ μὲν γὰρ εἰ καὶ διάφορα καὶ περὶ ὧν ἂν εἴποι τις φδέγγονται, ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς ἓν μόνον πάντες ὁρῶσι τὸ τῶν πόλεων κέρδος, διὰ τοῦτο καὶ τῆς αὐτῆς προσηγορίας μέτεστι πᾶσι, καὶ τοῦτο κοινὸν κατὰ πάντων κεκράτηκεν ὄνομα, νόμοι. Ὁ δὲ μηδενὶ τούτων τὰ τοιαῦτα συμβαίνων πῶς ἂν ἔχοι λόγον καὶ τῷ καταλόγῳ

τούτων τετάχθαι; 74. Μᾶλλον δὲ τοῦτ' ἂν εἴη γε σῶζον λόγον, εἰ, ὃν τρόπον τοὺς μὲν ὥς ὑπὲρ ἡμῶν ὄντας τιμῶμεν, καὶ σωτήρας καὶ καδηγεμόνας τοῦ βίου μετὰ τοὺς θεοὺς ἄγομεν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦτον ὥς καδ' ἡμῶν ὄντα παντάπασιν παύσομεν. Εἰ γὰρ ἐπανόρθωμα κακῶν ἅπαντες εὖ ἔχοντες νόμοι, ὁ μηδὲν τι τοιοῦτον ἰώμενος τὸ παράπαν, ἀλλὰ καὶ στασιάζειν πρὸς τοὺς εὐεργέτας παρασκευάζων τὴν πόλιν, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν, καὶ αὐτὴν πρὸς αὐτήν, πῶς οὐκ ἐν Ἐριννύος ἡμῖν ἔσται μοῖρα, παραμένων τῷ βίῳ; 75. Ἐπειτα καὶ πάνδεινόν ἐστιν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, τυράννου καὶ νόμων παντάπασιν ἐναντίων ὄντων, καὶ τῶν μὲν τὰ δίκαια πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἐκ παντὸς τρόπου ποιεῖν προτρεπόντων, τοῦ δὲ καὶ ἃς εἰλήφεσαν δωρεὰς μετὰ καὶ τῶν ὄντων αὐτῶν προσαποστεροῦντος· ὁ νῦν Λεπτίνης μηδὲν αἰσχυρόμενος γράφει· ἔπειδ' ἡμεῖς νομοθέτην τουτονὶ προσερούμεν, ἐφ' ὃν τύμπανα καὶ κύφωνας, τὸ τῆς κωμωδίας, διὰ ταῦτ' ἔδει καλεῖν, ὥς τοῦ τῆς πόλεως καταψευδόμενον ἦδους, καὶ τούτην ἐκπολεμοῦντα πρὸς οὓς ἥκιστ' ἐχρήν;

76. Ἡδέως δ' ἂν σου, Λεπτίνη, πυδοίμην, ἐὰν, ἣν παρὰ τοῦ χάριν εἰλήφεις, ταύτην ἔπειτ' ὑφαιρεθεῖς δυσχεράνης ἢ μή; μᾶλλον δὲ εἰ μὲν, ὅτε ταύτην εἰλήφεις, οὐ προσεῖχες ὅλως τὸν νοῦν, πρῶτον μὲν οὐκ οἶδ' ὅτου χάριν εἰλήφεις· οὐ γὰρ οἶόν τε ταύτην λαβεῖν μὴ περὶ πλείστου ποιούμενον. Πλὴν, εἰ βούλει, δεδόσθω μήτε τότε μηδένα ταυτησὶ πεποιῆσθαι λόγον, μήτε νῦν ἀφαιρεθέντα δυσχερανεῖν. Εἰ δ' ἐπὶ τὸ λαβεῖν εἶχες ἀσμένως, ὥσπερ οὖν εἶχες, καὶ οὐδεὶς ἀντερεῖ, καὶ πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν, εὖ οἶδα, δυσχερανεῖς, καὶ μάλιστα εἰ καὶ πρότερος αὐτὸς εὖ ποιήσας τοῦτον ἐτύγχανες. 77. Εἰδ' ὧν οὐκ ἂν ποτ' αὐτὸς ἔλοιο πεπειρᾶσθαι, ταῦδ' ὑφ' ἡμῶν ἑτέρους παθεῖν ἀξιοῖς, καὶ μόνος τῶν πάντων νομοθετεῖν οἶει δεῖν ἃ καὶ εἰ πόρρωθεν ἐτύγχανε νομισθέντα, ὥς μηδὲν ὅλως πρὸς ἡμᾶς ὄντα, διαγράφειν ἔδει καδάπαξ, καὶ μᾶλλον νόμον τιθέναι τῷ καὶ εἰσαῦδις ἐπιχειρήσουσι τούτοις θανάτου τιμᾶν; καὶ εἰ μὲν ὑφ' ὅτου οὖν αὐτὸς ὑβρισμένος ἐτύγχανες, οὐκ ἂν ποτ' ἴσως ἡνέσχον, ἀλλ' ἡμυνας ἂν ἐκ τῶν ἐνόντων σαυτῷ· σὺ δὲ τοὺς τε νῦν ὄντας ἡμῶν τοὺς τε ἐσομένους εἰς ὄνειδος δι' ὧν νομοθετεῖς καδιστάς, ἔπειτ' οὐκ ἄγεις ἐν ψήφοις; ἐὰν γὰρ, ἃ τις

ἐπαγγειλάμενος τύχοι, ταῦτα μὴ δοῦς, ὥς εἰς ἀπατεῶνας τελῶν πολλοὺς ἴσχει τοὺς κατηγόρους, ὁ καὶ ἃ δέδωκεν ἀφελόμενος τίν' οὐκ ἂν παρὰ πάντων δέξαιτο μέμψιν;

78. Ἐχρῆν τοίνυν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐχρῆν, ἐπεὶ καὶ φύσει καὶ χρόνῳ συγκεκληρωμένον ὥσπερ ἄνωθεν ἔχομεν πάντες, εὖ ποιεῖν μᾶλλον ἢ εὖ πάσχειν αἰρεῖσθαι, καὶ πρὸς τοὺς νῦν ἀτελείᾳ χρωμένους κατὰ ταῦτα διακεῖσθαι, καὶ, πρὶν ὑπ' αὐτῶν ἡμᾶς εὖ πεπονθέναι, ταύτης αὐτοὺς ἀξιῶσαι. Ὅτε δ' ὑπ' αὐτῶν πρόσθεν ἡμεῖς εὖ πεπονδότες, ἔπειτα ταύτης αὐτοὺς ἡξιώκαμεν, ἐδελήσομεν πάλιν αὖ ταύτην αὐτοὺς ἀφελέσθαι, ὥσπερ ἐπὶ ῥητοῖς δεδωκότες, ἢ ἡμῶν αὐτῶν ὅτι παρέσχομεν καταγνόντες; 79. Καὶ τίνα περὶ ἡμῶν αὐτῶν τοῖς Ἑλλήσι δώσομεν δόξαν, οἱ μεγαλοψυχίας ἐκασταχοῦ γῆς ἴσχοντες ὄνομα, καὶ οὕτω φανερώτατα πάντων ἀνθρώπων δι' ἀρετὴν ὑπὸ θεῶν σπουδασθέντες, ὥς καὶ λιμοῦ ποτε κατειληφότος τὴν οἰκουμένην πᾶσαν σχεδόν, καὶ Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις τὸν Πύδιον ἀνελεῖν, οὐκ ἂν τὸν λιμὸν ἄλλως τε πεπαῦσθαι εἰ μὴ Ἀθηναίων ὑπὲρ πάντων εἰς οὐρανὸν χεῖρας ἤρκοτων; πρὸς γὰρ τῷ τῆς ἐσχάτης ἀγνωμοσύνης εἶναι τὴν τῶν διδομένων ἀφαίρεσιν, καὶ ἦν ἀτέλειαν νῦν ἴσχουσιν οὗτοι, οἴκοθεν καὶ παρ' ἐαυτῶν ἴσχουσι ταύτην, οὐ χάριν ἡμετέραν λαβόντες, ἀλλ' ὧν εἰς ἡμᾶς ἔδρασαν ἀγαθῶν ὥσπερ τινὰ ταύτην ἀντειληφότες μισθόν. 80. Οὐκοῦν ἐὰν ἀφέλῳμεν ταύτην αὐτοὺς, πρῶτον μὲν οὐχ ἃ χαριζόμενοι σφίσι παρέσχομεν, ταῦτα τούτους ἀφαιρησόμεθα δήπου, ἀλλ' ὧν κατὰ τὸν τοῦ δικαίου λόγον εἰσὶ κύριοι, τούτων στερήσονται. ἔπειτα καὶ οἷς ἡμᾶς εὖ πεποιήκασιν οὗτοι, ταῦτ' εἰκότως ἀνταπαιτήσουσι, καὶ πολλῷ δικαιότερον ἢ ἡμεῖς. εἴπερ ἡμεῖς μὲν μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες τούτοις, μηδὲ μεμφόμενοι, ἀλλ' ἐκόντες ὄντες ἐνταῦθα ἡξομεν, οἱ δὲ καὶ ἄκοντες καὶ τὸ παράλογον τοῦτο ἐπικαλοῦντες ἡμῖν. 81. Ὡς τε λάθῳμεν ἂν δι' ἡμῶν αὐτῶν ἐπὶ τουτουσὶ τὸ ξίφος ὠδοῦντες. μᾶλλον δ' αὐτοῖς ἐπηρεάζειν ἐδελόντες τοσοῦτον ἡμᾶς καταβλάψομεν, ὅσον οἱ μὲν, ἃ γ' ἔσχον ἐν δίκῃ, τούτων οὐκ ἐν δίκῃ στερήσονται, ἡμεῖς δὲ οὐχ ὅσον ἀπατεῶνες δόξομεν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὧν πρόσθεν παρ' αὐτῶν ἀπελάυσσαμεν, τούτων διὰ τὴν εἰς αὐτοὺς ἀγνωμοσύνην ὑφείξομεν δίκην δικαίως, τὴν εἰσπραξιν.

82. Ὅσῳ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς καλλίστοις ἐπιχειρεῖν ἐν τῷ βελτίονι κεῖται ἢ τὸ μηδὲν χρηστὸν πράττειν αἰρεῖσθαι· τοσοῦτῳ δεῖ μᾶλλον ἡμᾶς τὴν πρὸς αὐτοὺς πίστιν διὰ τέλους φυλάττειν ἢ κεκινήκεναι ταύτην βεβουλήσθαι. Ἀλλὰ μὴν εἴ γε οὕτω προεισενεγκόντες ἡμῖν οὕτως ἀτιμασθήσονται, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς τὸ παράπαν ἀρκέσει τὸ γοῦν χαρίτων ὑπῆρχθαι· τί ποτ' ἂν ἔμελλον πείσεσθαι μηδὲν ὅλως γε προεισενεγκόντες· οὓς ἐχρῆν, εἰ μὴ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὴν ἡμετέραν πρὸς ἅπαντας μεγαλοψυχίαν καὶ τὸ πεφυκὸς χαρίζεσθαι, μὴ ταῦτα μόνον εἰς τέλος, ἀλλὰ καὶ πλείω πρὸς τούτοις ἔχειν; τούτων δ' ὁμοῦ συνιόντων, Ἡράκλεις, εἰς μηδὲν ἐξ αὐτῶν τούτοις ὄνησις ἔσται, ὧν δάτερον ἤρκεσεν ἄν; ἄνευ δὲ τούτων, εἰ, ὅτε παρ' ὑμῶν ἡξιούντο τῆς ἀτελείας, ἔφρασαν δεδιέναι μὴ μετ' ὀλίγον αὐτοὺς ταύτην ἀφέλῃσθε, οὐ μόνον μανίας ἂν εἴλετ' αὐτοὺς, οὕτως ἔχοντας γνώμης, ἀλλὰ καὶ ὡς τῆς προαιρέσεως ὑμῶν καταψευδομένοις ἐπειμᾶτε. Εἶδ' ἃ τουτοιοὶ δεδιόσιν ἐνεκαλεῖτ' ἄν, ταῦδ' ὑμεῖς ἐκόντες ἔλοισθ' ἂν πεπονθέναι; 84. Καίτοι οἱ μὲν, τοιαυτὴ προῖσχύμενοι τότε, οὐ παντελῶς ἀσύγγνωστ' ἂν λέγειν ἐδόκουν· ἡμῖν δ' οὕτω διατεδεῖσιν οὐδ' ἡτισοῦν παρ' οὐδενὸς παραίτησις ἔσται, ἀλλὰ καὶ ἀπιστήσουσιν ἅπαντες, εὖ οἶδα, ὁμοῦ μὲν τὴν ἡμετέραν μεγαλοψυχίαν, καὶ πρὸς τοὺς πονηροτάτους εἰδότες· ὁμοῦ δὲ καὶ τῶν ἀμηχάνων νομίζοντες εἶναι τοὺς τῶν δεόντων πᾶσιν ἀπλῶς καδεσσηκότας συμβούλους ἡμᾶς ἔπειτα καδ' ἡμῶν αὐτῶν συμβούλῳ τῷ Λεπτίνῃ κεχρῆσθαι, ὡς ταῦτ' ἔχειν ψηφίζεσθαι.

85. Ἄλλ' ἐκεῖσε πάλιν ἐπάνειμι. Εἰ, ὅτ' αὐτοὺς ἀντευποιεῖν ὤησθε δεῖν, οὗτοι τοῦ μὴ μεταβαλεῖν ὅρκους ἀπῆτουν, πάντως ἂν εἴξατε τῇ προκλήσει· ἀχδόμενοι μὲν σφίσι τοῦ μὴ πιστεύεσθαι, ἀπειπεῖν δὲ οὐκ ἔχοντες ὅλως, τοῦ μὴ τὸ δέος βεβαιῶσαι καδάπαξ. Οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ, ἃ τότε τοῖς ὅρκοις ἐπιστώσασθε ἄν, ταῦτα νῦν ἄνευ ὅρκων μὴ ἐδελῆσαι φυλάξαι, καὶ ταῦτα τοῦδ' ὡς ἀληθῶς κάλλιον ὄν καὶ πρὸς δόξαν μᾶλλον ὑμῖν· εἶπερ τότε μὲν ὑπὸ τῆς τῶν ὅρκων ἀνάγκης ἐδοκεῖτε φυλάττειν, νῦν δὲ καὶ χωρὶς τῆς ἐκεῖθεν ἀνάγκης τοῦτο ποιοῦντες, γνώμης ἀρίστης καὶ μάλιστα ὑμῖν προσηκούσης φέροισθ' ἂν δόξαν. 86. Ἐμοὶ δὲ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θαυμάζειν ἔπεισιν, εἰ διαβαλλόντων μὲν τι-

νων ἡμᾶς οὐκ ἂν ἠνεσχόμεθα δήπου, ἀλλὰ καὶ προσελάχομεν ἂν τούτοις ὕβρεως δίκην· αὐτοὶ δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς τὰ πάντων αἴσχιστα διαβαλεῖν ἐδέλῃσομεν. Ὅταν γὰρ τοῖς μὲν ἐν οἷς ἐπηγγείλαντο τὸν δῆμον ἠπατηκόσιν, ἐὰν, ὥς ὁ νόμος κελεύει, κριθέντες ἀλώσι, θανάτου τιμῶμεν· ἡμεῖς δὲ καὶ ἃ δεδώκαμεν ἀφελώμεθα, πῶς οὐχ ἡμῖν αὐτοῖς ἐπιβουλεύειν δόξομεν, ἐφ' ἃ τοὺς ἄλλους ἀξιούμεν θανάτου, ταῦθ' ἐκόντες ἡμεῖς εἰργασμένοι; ὃ μάλιστα πάντων ἡμᾶς φυλάξασθαι δεῖ, οὐ μόνον ὅτι τοῦ πράττειν ἃ δεῖ μάλιστα πάντων ἡμῖν δεῖ, ὅσῳ καὶ θεοφιλεῖς μάλιστα πάντων ἡμεῖς, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῦτο, μάλιστα πάντων δεῖν, συγγνώμης ἀπήλλακται. 87. Καὶ δικαίως. Ὁ μὲν γὰρ δτιοῦν ἀδικῶν κατ' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἴσχει τὴν μέμψιν· ὃ δ' ἃ παρ' ἄλλοις ὥς κάλλιστα τιμωρεῖται, τούτοις ἐκὼν ἐνεχόμενος κατ' αὐτὸς αὐτοῦ φέρει τὴν ψῆφον τοῦ παρὰ πάντων ἂν εἰκότως μισεῖσθαι, καὶ οἷς τοιαῦτα πράττειν αἰρεῖται, καὶ οἷς ταῦτ' ἐν ἄλλοις κακίζει, ἅπερ αὐτὸς πράττειν αἰρεῖται. Πρὸς ὃν ἔγωγ' ἂν φαίην· ὅτι, εἰ μὲν τῶν ἐπαινουμένων, ὧς τὰν, ταῦτ' ὄντα τυγχάνει, πῶς ἐν τοῖς ἄλλοις ἀξιοῖς τιμωρίας; εἰ δὲ τῆς φανλοτάτης πέφυκε μοίρας, πῶς, ἃ παρ' ἄλλοις ὄντα κολάζεις, τούτοις αὐτὸς ὥς βελτίστοις δεῖν οἶε χρῆσθαι;

88. Καὶ μὴν εἰ τὸ πρὸς οὐστιναςοῦν ἰδία γιγνόμενον βλάβος μέμψεως ἄξιον· ἦπου τὸ δημοσία καὶ κοινῇ τὴν βλάβην ἐπάγον οὐδὲ παραίτησιν ἴσχει. Ὑμεῖς τοίνυν φαῦλον μὲν ὄντινοῦν τῶν πολιτῶν καὶ δόξαν οὐκ ἀγαθὴν κεκτημένον οὕτω μισεῖτε, ὥς καὶ τῆς πόλεως τάχιστ' αὐτὸν ἐξελαύνειν, ἐφ' ᾧ μὴ καὶ τοὺς ἄλλους ὑπὸ τούτου βεβλάφθαι καὶ πρὸς πολλοὺς ἥκειν τὸ νόσημα. Ἐὰν δὲ τὸν Λεπτίνου βεβαιώσωμεν νόμον, οὐ μόνον δόξομεν ἐναγεῖς τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ κοινὸν ἡμῖν αὐτοῖς ἐπεγεροῦμεν τὸ μῖσος, καὶ τοὺς εὐεργέτας οὐ μᾶλλον ἀφαιρησόμεθα τὰ δοθέντα ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς τὸ πιστεύεσθαι. 89. Εἰ δὲ τὸ τῆς ἀπάντων εὐνοίας ἐκπεσεῖν καὶ πονηρὰν ἀντὶ χρηστῆς δόξαν λαβεῖν πολλῷ χαλεπώτερον τοῦ δωρεῶν ὄντινωνοῦν ἐστερῆσθαι· πρῶτον μὲν οὐκ ἂν φθάνοιμεν ἡμᾶς αὐτοὺς μᾶλλον ἢ τοὺς εὐεργέτας δι' ὧν ἀφαιρούμεθα ζημιοῦντες; ἔπειτα καὶ δεινῶς ἄτοπον καὶ καινὸν οἰκοδεν ἡμῖν αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἐπείσάγειν, καὶ τοὺς αὐτοὺς οὐκ ἐκ μέρους, ἀλλ' ὁμοῦ καὶ ἀδικοῦντας δήπου καὶ

ἀδικουμένους ὑπάρχειν, καὶ δημίους καὶ πάσχοντας. Ὁ παρ' ἄλλου μὲν ἂν γεγονὸς εἶχεν ἂν τινα παραμυθίαν ἡμῖν, καὶ προσέτι τοῖς παραδειγμασι φέρειν ἐδόκει· τὸ δ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐπηρεάζοντας ἡμᾶς εἶναι καὶ κακῶς ποιεῖν, καὶ, ὃ τούτου δεινότερον, ἐξὸν μὴ πάσχειν, εἴτα πάσχειν αἰρεῖσθαι, πᾶσαν κακοδαιμονίαν ἐκβαίνει. 90. Ὅπου γὰρ καὶ πρὸς τοὺς ὑβριστάς τε καὶ συκοφάντας μεγαλοψυχίας κεχρῆσθαι καὶ ὅπως ἡμῖν ἔπειτ' αὐτοὺς παρασκευάσομεν εὖνους πάντα ποιεῖν οἰόμεθα χρῆναι· ἥπου μανία περιφανῆς, ὅταν τοὺς εὐεργέτας καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν περὶ πάννυ τοι πολλοῦ ποιοῦμένους καὶ οὐδὲ παυσομένους ταυτησὶ τῆς μανίας, ἐὰν βουλώμεθ' ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ πάντων ὧν σφίσι προσῆκεν ἐπιεικῶς ἀξιοῦν καὶ πάννυ τοι προσφιλοτιμεῖσθαι· ἡμεῖς δὲ καὶ πολεμίους αὐτοὺς ἐν οἷς ἂν ἀφελώμεθα δείξομεν.

91. Εἰ τοίνυν ἡμῖν μὲν χρησιτῆς οὕτω μέτεστι γνώμης, καὶ πρὸς τοσοῦτον ἤκομεν τοῦ πρὸς πάντας ἀπλῶς εὖ διακεῖσθαι, ὥς καὶ τοὺς ἐχθροὺς εὖνους ἐδέλειν ποιεῖν, καὶ μεταβάλλειν ἐφ' ἃ δεῖ· ὃ δ' ἡμᾶς δι' ὧν συμβουλεύει πᾶσι καδάπαξ συγκρούει, καὶ πρὸς ἃ μὴ πεφύκαμεν ἐκβιάζεται· οὐ μόνον ἐστὶ τῆς πολιτείας ἐχθρὸς, ὥς μηδ' ὅπωςτιοῦν αὐτῷ χρῆναι προσέχειν, ἀλλὰ καὶ ἥς ἴσχομεν φύσεως πάντ' ἄνω καὶ κάτω στροβίλου δίκην ποιῶν, καὶ τοὺς ἐπιεικεστάτους τὰς φύσεις καὶ νόμοις καὶ ἔδεσιν ἐντραφέντας χρηστοῖς τῶν ἀνομωτάτων καὶ ὠμοτάτων ἔλαττον ἔχειν, ὧς θεοὶ, παρασκευάζων βαρβάρων, εἴπερ ἐκεῖνοι μὲν εὐεργέτας τιμῶσιν, ἡμεῖς δ' αὐτοὺς ἀτιμάζομεν. 92. Καὶ οἱ μὲν ὁμότητι γνώμης παρὰ τὴν κοινὴν ἀνθρώπων φύσιν καὶ κατ' αὐτῶν τῶν οἰκειοτάτων ὁσημέραι χωροῦντες, ἐνταῦθα μόνον ταυτηνὶ δήπου τηροῦσιν, οὗ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις μέτεστι, λέγω δὴ τοῦ πρὸς τοὺς εὐεργέτας δικαίου· Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὴ μόνον χρησιτότητι φύσεως πάντων ὥς εἰπεῖν ἀνθρώπων διενεγκόντες, ἀλλὰ καὶ πέρα τῆς ἀνθρωπείου φύσεως οὐκ ὀλιγάκις ἀναφανεύοντες ταῖς ἀρεταῖς, κινδυνεύουσι νῦν ὑπὸ Λεπτίνου καὶ τοῦ κατὰ φύσιν ἐκστῆναι. 93. Πάλιν τοίνυν οἱ μὲν τριάκοντα, τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καδελόντες, οὐ συγκαδεῖλον τὸ φρόνημ' αὐτῆς, ἀλλ', ἐστιηκότος πάννυ τοι τούτου, ἀνέστη πάλιν τὰ τεῖχη πολλῷ περιφανέστερα καὶ καλλίω. Λεπτίνης δὲ νῦν οὐ καδαιρεῖν τεῖχη πειρᾶται, ἀλλ', ὃ μεῖ-

ζον καδάπαξ ἐστὶ, τὴν τῆς πόλεως μεγαλοψυχίαν καὶ τὸ πιστεύεσθαι. Καὶ τότε μὲν Θρασύβουλος ὀλίγους δὴ τινας παραλαβὼν τὴν τυραννίδα καδεῦλεν· ἡμῶν δὲ πάντων εἰς ὅστισοῦν ἀνὴρ περιέσται; μηδαμῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

94. Σκοπεῖτε δὲ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῦτο, ἵν' εἰδῆτε σαφῶς, ὥς τὰναντία Λεπτίνης ὦν προὔδειτο λέγει, καὶ τοῖς αὐτὸς αὐτοῦ πολεμῶν οὐκ αἰσδάνεται· ὅταν γὰρ πάντας μὲν τοὺς ἄλλους τὰς δωρεὰς ἀφαιρῇται, μόνους δὲ τοὺς ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ταύτας ἔχειν ἑᾶ, μάλιστα μὲν δῆλός ἐστι μήτε χρησιτὸν τοῦτο καδάπαξ μήτε φραῦλον νομίζων, ἀλλ' ἐφ' ἐνὸς τούτου τὰναντία φρονῶν. Ἀμύχανον δὲ κατὰ ταῦτὸν ἄμφω συμβῆναι, ἀλλὰ δυοῖν δάτερον. 95. Πλὴν τοῦ γε τὸν ἔλεγχον ἐμφανῆ γεγενῆσθαι δεδόσθω. Οὐ μὲν ἀλλ' εἰ μὲν καλόν τι καὶ δίκαιον, ὧ οὔτος, τὸ τῶν δωρεῶν οἶει καὶ τῇ πόλει συμφέρον· τί μὴ πᾶσιν ἀπλῶς μεταδίδως, ἀλλὰ τοῖς μὲν, τοῖς δ' οὔ; εἰ δ' ἀλυσιτελεῖς εἶναι σοι δοκοῦσι, καὶ κατέγνωσ αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι νομίζεις, τί μὴ καὶ πάντας τούτων ἀποστερεῖς; νῦν δ' ἔοικας οἷς τοὺς μὲν ἄλλους πάντας τῶν δοδέντων ἀποστερεῖς, τοὺς δ' ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ταύτας ἔχειν ἑᾶς, τοὺς μὲν τιμῆς ἀξιοῦν, πάντας δ' ἀτιμάζειν τοὺς ἄλλους, οὐδέτερον τούτων εἰκότως ποιῶν. Ἀλλὰ λανθάνεις τοὺς μὲν οὐκ ἀξιῶς τιμῶν, ἐπειδὴ μὴ καὶ πάντας, πάντας δὲ ἀτιμάζων ἀδίκως, ἐπειδὴ μόνους ἐκείνους τιμᾶν ἀξιοῖς. Δεῖ γὰρ ἀμφοτέροις μεταδιδόναι τῶν ἴσων. Οἷς δὲ διαιρεῖς, καὶ ἄκων τούτους συνάπτεις, ὥς δεόν εἶναι πάντας ἐξ ἴσης τῶν δωρεῶν ἀπολαύειν.

96. Ὅτι δὲ καὶ αὗται πολλοῦ τιμος ἀξίαι, δῆλον ἐκεῖθεν. Δι' ὧν γὰρ μόνοις τοῖς ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ταύτας παρέχεις, ἄμφω ταῦτα ψηφίζεσθαι μάλιστα δίδως· τοὺς μὲν δικαίους τούτων ἀπολαύειν ἡγεῖσθαι διὰ τὸ γένος, τὰς δ' οὔτω πολλοῦ τιμος ἀξίας νομίζειν, ὥς μόνοις τούτοις ἐξ ἀπάντων, ὥσπερ τι γέρας, ταύτας διδόναι. Οὐκοῦν ὑπερφυῆς καὶ παντάπασιν ἐναντίον, ἐνταῦθα μὲν ὥς βελτίστας χώραν αὐτὰς φάσκειν κεκτῆσθαι, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων γε πάντων ὥς οὐδενὸς ἀποδοκιμάζειν ἀξίας. Χωρὶς δὲ τούτων οὐδὲ καδ' ἓνα δήπου τῶν τρόπων τοὺς ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος μνημονεύειν προσῆκεν. Ἐάν τε γὰρ ὥς

φραύλων τῶν δωρεῶν ἀπέχεσθαι φάσκεις, ἐναντίον οὗτοιί σοι
καδιστᾶσι τὸν λόγον· ἐάν τε πλείστον ἀξίας, πάντες αὐτῶν
ἐπίσης μεδέξουσι, καὶ οὐχ οἱ τῶν ἀφ' Ἀρμόδιου καὶ Ἀρι-
στογείτονος μόνοι. 97. Ἐτι τοίνυν Ἀρμόδιον μὲν καὶ Ἀρι-
στογείτονα οὕτω θανμαστούς τινας νομίζομεν ἡμῖν γεγενῆσθαι
καὶ τῶν ἄλλων ἀμείνους, ὥς καὶ τιμᾶν ἐδελῆσαι τούτους
εἰκόσι κατὰ ταῦτα τοῖς θεοῖς, καὶ πλὴν θυσιῶν μηδενὸς εἰς
φιλοτιμίαν ἐλλείπειν. Οὐ μὴν καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν τῶν ἴσων
ἀξιοῦσθαι δώσομεν, οὐδ' ἐγγύς. Οὔτε γὰρ ὀλυμπιονίκας
μεταδεδωκότας ποτ' ἴσμεν τοῖς παισὶ τοῦ κοτίνου, οὐ μάλ-
λόν γε ἢ τοῦ προσρήματος σφῶν· οὐδ' οἷόν τ' αὐτοῖς μετὰ
τοῦ γένους καὶ τὴν ἀρετὴν ἐκδέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐκ
διαμέτρου ταῦτα συμβαίνει. Πῶς οὖν ὥς ὁμολογουμένων ἀγα-
θῶν τούτων ἐμνήσθης, εἰ καὶ ὅλως ἔδει μεμνήσθαι; εἰ γὰρ τῶν
ὥς ἀληδῶς ἀγαθῶν οὐκ ἐχρῆν δι' ἅπερ ἔφην μεμνήσθαι, ἥπου
γε τὸ τῶν οὐκ ὄντων μνημονεύειν ὥς ὄντων εἰς γέλωτα φέρει.

98. Καὶ οὐ λέγω, ὅτι περ ἐν αὐτοῖς τούτοις καὶ Ἀρμό-
διον καὶ Ἀριστογείτονα, αὗς τοσούτου δὴ τινος ἄγεις, ὥς
δι' αὐτοὺς τούτους καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων τὰς δωρεὰς συγχω-
ρεῖν, λανθάνεις τῶν εἰκόνων ἀποστερῶν, ἃς ὥς τυραννο-
κτόνοι γέρας ἴσχουσι, καὶ τῆς θανμαστῆς ταύτης τόλμης
ἀξιόχρεων δῶρον καὶ μάλα σφίσι προσήκον. Ποτέρως δ'
ἂν ἦσθα καλλίων καὶ πιστεύεσθαι ἀξιώτερος, πότερον καθ-
άπαξ τὰς δωρεὰς συνιστὰς, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις κατὰ
τοῦτο συμβαίνων, ἢ ταύτας ἐκ μέρους μὲν συνιστὰς, ἐκ
μέρους δὲ διαβάλλων, καὶ τοῖς μὲν εἰς ἅπαν ἀπαγορεύων,
τοῖς δὲ συγχωρῶν, καὶ οὐ μόνον οὐδέτερον τούτων διὰ δά-
τερον βεβαιῶν, ἀλλὰ καὶ τῇ κοινῇ περὶ τούτων ἐναντιούμε-
νος ψήφῳ; ἐγὼ μὲν ἐκείνως ἂν οἶμαι, καὶ πάντες συμφραῖεν.
99. Σὺ δ' οἷς περὶ τὰς συμβουλάς οὕτω χωλεύεις, ἀνδρὸς
ἔργον ἐργάζῃ οὐχ οἷς λέγει θαρρόουντος, ἀλλ' ἀπιστοῦντος
ὥς εἰπεῖν ἑαυτῷ. Δεῖ δὲ καὶ νομοθέτην καὶ ξύμβουλον καὶ
πάντα τοιοῦτον καθαρῶς ἀποφαίνεσθαι, καὶ μὴ διπλᾶ κρούειν,
ὥς λόγος. Καίτοι ὅταν ὁ τοῖς ἄλλοις πιστεύεσθαι ἀξιῶν μὴ
τὴν αὐτὴν αὐτὸς οὕτως περὶ ὧν λέγει δόξαν ἢ κεκτημένος,
σχολῇ γ' ἂν ὁπωοῦν τῶν ἀπάντων ἀξιόπιστος δόξαι.

100. Ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Λεπτίνου θαν-
μάζειν ἐπεισιν, ὅπως πανούργος ὢν καὶ δεινὸς πράγμασι

χρῆσθαι τοῦτ' ἡγνόηκεν, ὅτι περ οἷς τοὺς ἄλλους ἀφαιρεῖται τὰς δωρεάς, κατ' αὐτὸς αὐτοῦ κινεῖ τὸν ἀνάγυρον, ἐαυτὸν ἀποστερῶν τῶν μεγίστων, παρρῆσιας καὶ δόξης καὶ λόγων καὶ τοῦ περὶ ὧν ἂν ἐκάστοδ' αἰρῆται παρελθεῖν εἰς μέσους ἐξεῖναι. Οὐ γὰρ ὁ τὴν ἐν Πρυτανείῳ σίτησιν ἢ ἀτέλειαν ἢ πλέθρα γῆς ἢ τι τοιοῦτον λαμβάνων, μόνος οὗτος δῶρα λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ ὃν ἂν ὁ δῆμος ἀξιώσῃ ταυτησὶ τῆς παρ-
 ὁδου, καὶ οὗτος αὐτὸ τοῦτο δῶρα λαμβάνει· καὶ τοσοῦτο μᾶλλον ταῦτα δεῖ δῶρα καλεῖν ἢ ἑκεῖνα, ὅσον ἐκεῖνα μὲν ἀποδόσεις ἂν μᾶλλον δικαίως καλοῖτο ἢ δῶρα, ταῦτα δὲ καθαρώς ἐστὶ δῶρα μηδὲν προεισενεγκούσι δοθέντα. 101. Ὡστε τοῦτον τὸν τρόπον ἀδικήσομεν μὲν τοὺς ἄλλους, ἀφηρηκότες τὰς δωρεάς, οὗτος δ' οὐδὲν τι τοιοῦτον ἔξει προΐστασθαι· ἀλλὰ χάριν μὲν ἂν εἰδείῃ μὴ τοῦτο παθῶν, παθῶν δὲ οὐ δυσχερανεῖ δήπου δικαίως, οὐδ' ὥς ἡδικημένος βοήσεται. Μᾶλλον δὲ εἰ μὲν οὐδεὶς τῶν δωρεῶν ἐκπесеῖται, οὐδὲ σὺ τῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας προόδων· εἰ δ' ἀφαιρεθήσονται ταύ-
 τας, καὶ αὐτὸς, εὖ ἴσθι, παραπολαύσεις τοῦ νόμου. Ἀπο-
 λωλεκῶς δὲ τὸ παρρῆσιᾳ κεχρησθαι καὶ ὃν ἐντεῦθεν τέδει-
 κας νόμον συναπολλύμενον ἔξεις. Ταύτῃ δὲ τούτων κεχω-
 ρηκότες, σὺ μὲν τολοιπὸν ἄτιμος ἔσῃ, πάντες δ' ὥς πρό-
 σθεν τὰς δωρεάς ἔξουσιν πεπαισμένον τοῦ νόμου, καὶ μηδε-
 νὸς ἔτ' ἐσαῦθις ἐμποδῶν ἐσομένου. Ἐλοῦ τοίνυν δυοῖν δά-
 τερον· ἢ τὸν νόμον χαίρειν ἐάσας τῆς προσούσης ἔχεσθαι δόξης, ἢ τοῦτον στήσαι ζητῶν πρὸς τὸ μηδὲν πλέον εἰργά-
 σθαι καὶ ταύτην ἀπολέσαι καδάπαξ.

102. Καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὥς ἄρα τῶν εὐρομένων τὰς δωρεάς οἱ μὲν φραῦλοί τινες ὄντες, οἱ δὲ μικρὰ ἄττα εὖ πεποιηκότες τὴν πόλιν, μειζόνων ἢ προσ-
 ἤκεν ἡξιῶνται. Μάλιστα μὲν γὰρ εἰ καὶ διὰ πάντων τοῦτ' ἦν, πρὸς ἡμῶν μᾶλλον ἂν ἦν. Διὰ τί; ὅτι πεφύκαμεν ἐξ ἀρχῆς, ὥς περ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, οὕτω καὶ ταῖς εὐεργε-
 σίαις πάντας ἀνθρώπους νικάν. Κοινοὺς γοῦν εὐεργέτας πάντες ἡμᾶς ἄδουσιν. Νῦν δὲ τοσαῦτα μὲν ἐστὶ τούτων τὰ πλεῖστα καὶ οὕτω πολλοῦ τινος ἄξια, ὥς εἰ καὶ μηδαμὸς ἐν ἦσαν περιφανεῖς οἱ ταῦτ' εἰργασμένοι, ἐξαρχεῖν ἂν αὐτοῖς ἐντεῦθεν διαφερόντως τιμᾶσθαι. 103. Τοιοῦτοι δὲ τινες οὗτοι καὶ πρὸς τοσοῦτον ἤκοντες τοῦ θανμάζεσθαι, ὥς μὴ μόνον

τὰς δωρεὰς, ἃς παρ' ἡμῶν ἔσχον, μᾶλλον σεμνύνειν, ἢ ὑπ' ἐκείνων οὔτοι σεμνύνεσθαι, ἀλλὰ καὶ εἰ μήπω κατ' ἀνθρώπους νενομίσται τὸ τῶν δωρεῶν, δι' αὐτοὺς ἂν νενομίσθαι· οὓς καδ' ἕκαστον μὲν διῴεναι, οὐ τοὺς ἐπὶ τῶν ἄνω χρόνων λέγω, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ὑφ' ἡμῶν τουτουσί, μακρὸν ἂν εἴη καὶ πόρρω τοῦ καδ' ἡμᾶς δυναμένου. Ἐνὸς δὲ μόνου τοῦ χθρὲς καὶ πρώην πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίου καταστάντος τῇ πόλει μνησθεῖς, ὑμῖν αὐτοῖς καταλείπω τὴν ψῆφον, εἰ ἄρ' ἄξιός ἐστιν ἀνὴρ οὐκ ἀτελείας μόνον, ἣν ἔδοτ' αὐτῷ καὶ παισὶν, οὐδὲ πλείστων ὅσων ἄλλων δωρεῶν καὶ στεφάνων, ἀλλὰ καὶ τοῦ πολλοὺς ἂν ἑτέρους δι' αὐτὸν εὖ πεπονθέναι.

104. Ἄξιός δὲ καὶ τούτου Χαβρίας, καδάπερ πρόσθεν Τιμόδεος Κέρκυραν ἤρηκώς, καὶ τὴν μόραν κεκοφώς Ἰφικράτης. Μόνος γὰρ οὗτος τῶν εἰς κοινὸν πολιτευσαμένων πλείστας τε καὶ καλλίστας ὑπὲρ ἡμῶν ἐκάστοτε κτησάμενος νίκας, οὐδαμοῦ δὲ ἠττηθεῖς, οὐδὲ τῆς προσούσης εὐψυχίας οὐδὲ καδ' ὄντινα δήποτε τρόπον ἑλαττον σχῶν, οὐ μόνον παρ' οὐδενὸς ἐπеспάσατο φθόρον, ἀλλὰ καὶ ὡς τὰ μέγιστα τὴν πόλιν εὖ πεποιηκώς παρὰ πάντων βοᾶται· τοῦτο μὲν πρὸς πολλοῖς ἄλλοις καὶ Λακεδαιμονίους οὕτω καταναυμαχήσας ἐν Νάξῳ, ὡς ἑβδομήκοντα δήπου τριήρεις καὶ τριςχιλίους αἰχμαλωτοὺς λαβεῖν· τοῦτο δ' ἐπὶ καὶ δέκα παραστησάμενος πόλεις, δέκα δὲ καὶ ἑκατον ἀπὸ τῶν πολεμίων τάλαντ' ἀποφήνας ἡμῖν· καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, δαυμαστός διὰ πάντων φανείς. 105. Εἴτα τὸν βέλτιστον μὲν οὕτω τοῖς ὅλοις, ἐπαινούμενον δὲ ὑφ' ἀπάντων, τοσοῦτοις δὲ καὶ τηλικούτοις κοσμηθέντα τροπαίοις, ἀήττητον δὲ διαγεγονότα καδάπαξ, μεγίστας δὲ εἰς εὐπορίαν ἀφορμὰς παρασχόντα τῇ πόλει, τοῦτον τοίνυν τῶν μεγίστων ἀξιόχρεων ὄντα, καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους τιμᾶσθαι δίκαιον, ἡμεῖς δὲ καὶ ἥς παρὰ πολὺ τῆς αὐτοῦ δόξης ἡξιώκαμεν ἀτελείας ἀποστερήσομεν; καὶ πῶς οὐ δόξει καὶ νῦν καὶ τόδ' ὑφ' ἡμῶν τὰ μέγιστα ἀδικεῖσθαι, τότε μὲν τῶν οὐ προσηγόντων τυχῶν, νῦν δ', ὧς θεοὶ, καὶ τούτων ἐκπεπτωκώς; ὅς εἰ μὴ καὶ τοιοῦτός τις ἐτύγγανεν ὢν, μηδ' ὢν ἔφην αὐτῷ περιῆν, οἷς οὕτως ὑπὲρ ἡμῶν ἐτελεύτησε, δίκαιός ἐστι καὶ διὰ πάντων, ὡς εἰπεῖν, τῶν ἐγγόνων τιμῆς ἀξιούσθαι.

106. Καὶ γὰρ ἂν εἴη τῶν ἀτόπων, τοὺς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας αὐτοὺς τε καὶ ἕκαστον ἐνιαυτὸν λόγοις ἐπιταφίοις τιμᾶν, τοὺς τε παῖδας αὐτῶν δημοσίᾳ μάλιστα τρέφειν, ἕως ἂν ἡϋξηκότες εἰς ἡβὴν ἀναχωρήσωσιν οἴκαδε μετὰ τῶν πανοπλιῶν· τὸν δ' ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ζῶντα καὶ μέχρι θανάτου κεκινδυνευκότα πολλάκις, καὶ τὴν τελευτὴν τῆς προαιρέσεως ἀξίαν ἐπιδέντα τῷ βίῳ, αὐτὸν τε δήπου καὶ τοὺς υἱεῖς οὐχ ὅσον τῶν ἴσων ἀξιούν ἐκείνοις ἐδέλειν, ἀλλὰ καὶ τῶν δοδέντων ἀποστερεῖν· καὶ τοὺς μὲν οὐκ ὀλιγάκις ἐν ταῖς μάχαις ὑπ' αὐτοῦ πεπονδότας κακῶς οὕτω καὶ πάλαι καὶ νῦν ἄνδρα ἀγαθὸν τοῦτον ἡγεῖσθαι καὶ διαφερόντως τιμᾶν, ὥς καὶ συνήδεδαι μὲν τούτῳ τῶν ἔργων καὶ τῆς ὑπερφυοῦς εὐψυχίας, σφίσι δ' αὐτοῖς τὸ τοιούτου δὴ τιнос εὐτυχηκέναι πολίτου συνεύχεσθαι· ἡμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν οὕτω λαμπρῶς παρειτάξατο, καὶ οὖς μεγάλοις καὶ θανμαστοῖς ἡγάλε τοῖς τροπαίοις, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν δόξαν αὐτῷ διαφθείρειν, τῷ τοῖς υἱέσιν ἐπηρεάζειν, ὥσπερ ἦτοι μηδ' ὀτιοῦν ἐκείνου τὴν πόλιν χρηστὸν ἢ τὰ πάντων αἴσχιστα εἰργασμένου.

107. Καὶ μὴν εἰ μὲν, ὅθ' οὕτοσι περιῆν, πᾶσαν ἡντιναοῦν ὑπὸ μεγαλοψυχίας ἀπηξίωσε χάριν, καὶ μηδὲν ὧν εἰς ἡμᾶς ἔδρασεν ἐζήτησε πλέον, ἀλλ' ἀποχρῆν ᾧδή μόνον τὸ πολλοῦ τιнос ἀξίος γεγονέναι τῇ πόλει· ἔδει δήπου τὴν ἀρετὴν ἐκείνου δυσωπηθέντας ἡμᾶς, καὶ τὰς ὑπερφυεῖς αὐτοῦ πράξεις ὥσπερ ἔμψυχόν τινα νομίσαντας στήλην, φιλοτιμότατα νῦν τῷ 'κείνου χρῆσθαι παιδί, καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον ἀπομνημονεύσαι τὴν χάριν, καὶ οὐχ ὅσον ἀτελείας, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἐτέρων αὐτὸν ἀξιῶσαι. Νῦν δὲ καὶ αὐτῷ καὶ παιδί τῷ αὐτοῦ πάλαι ταυτησὶ μεταδόντες, νῦν ἕτερόν τι βουλευέσσεσθε; 108. Καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον, τὴν μὲν ὠφέλειαν τὴν παρ' ἐκείνου βεβαίαν καδάπαξ καδεστάναι τῇ πόλει, ἃ δὲ τούτου χάριν ἐκείνῳ διανενόησθε, ταῦτ' εἰς παλινωδίαν τετράφθαι; Κτησίππῳ μὲν οὖν τῷ Χαβρίου· ὅταν δὲ τοῦτον λέγω, πάντας λέγω, καὶ ὧν ὁ νόμος ἔσθ' οὕτοσιν· οὐδὲν ἔσται πλέον ἀτελείας ἐκπεπτωκότι· ὑμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτῃ περὶ τοὺς εὐεργέτας ὑμῶν διακείμενοι, πλείστων δὴ τινων ἀνδρῶν καλῶν καγαθῶν καὶ δυναμένων εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν ἐν παντὶ τῷ παρασχόντι στερήσεσθε; οὐδεὶς γὰρ οἶμαι τῶν πάντων ἔθ' ὑπὲρ ὑμῶν δια-

γωνιεύται, οὐδὲ παρακινδυνεύσαι βουλήσεται, ὁρῶν τὴν ἀρετὴν παρ' ὑμῖν ἄμισθον οὖσαν. Ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις, κατὰ τὴν τραγωδίαν, ὅταν τις ἕσθλος καὶ πρόθυμος ὢν ἀνὴρ μηδὲν φέρεται τῶν κακιόνων πλέον.

109. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ μὲν εὖ πάσχειν μόνον ἐνῆν, εὖ ποιεῖν δὲ οὐ προσῆν, οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα. Εἰ δ' οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν τις εὖ πάδοι παρά του μὴ πρότερον αὐτὸς ἢ τοῦτον εὖ ποιήσας ἢ προσδοκώμενός γε ποιήσῃ· οὐδὲ πόλις ἂν εὖ πράξαι ποτὲ μὴ τοὺς εὖ πεποιηκότας τιμῶσα. Οὐκοῦν καὶ ὑμεῖς, εἰ μὲν εὖ πάσχειν αἰρεῖσθε, εὖ ποιεῖν καὶ αὐτοὶ τοὺς ἄλλους αἰρεῖσθε· εἰ δὲ δι' ὧν τὰς δωρεὰς ἀφαιρεῖσθε τοῦτ' ἀνέλοιτε, μὴδ' ὑμεῖς εὖ πάσχειν αἰρεῖσθε, μὴδ', ὅπερ ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἄλλους τοῦ μηδενὸς ἀξιούτε, τοῦτ' ἐν τοῖς πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοῦ παντὸς ἀξιούτε. 110. Εἰ γὰρ καὶ μάλιστα πάντων εὖ πάσχειν ἡμεῖς δίκαιοι, οὐ μόνον ὅτι μάλιστα πάντων ἐδάδες ἔσμεν τούτου τοῦ μέρους τὸν ἅπαντα χρόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ πρῶτοι πάντων φιλανθρωπίας καὶ μεγαλοψυχίας τὰ κράτιστα παρὰ τῶν θεῶν ἀπολελαυκότες ἡμεῖς, τῇ τε τῶν καρπῶν δόσει τῷ τ' ἔρις καὶ κλήρος τοῖς πρῶτοις τῶν θεῶν γεγενῆσθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ τούτου τυχεῖν οὐχ οἶόν τε μὴ παρόντος ἐκείνου, δεῖ δήπου καὶ ἀμφοτέρων ἡμῖν, ἵνα μὴ δάτερον ζητοῦντες οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν ἀπολέσομεν· ἐπειδὴ τὸ εὖ ποιεῖν τε καὶ πάσχειν, εἰ καὶ ἀλλήλων καδάπαξ διήρηται, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων ἐξ ἀνάγκης ὃν ἔφην τρόπον ἐξήπται.

111. Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο λέγω· ὥς εἰ μὲν εὖ ποιοῦντες οὐκ εὖ πάσχειν ἐμέλλομεν, οὐδ' οὕτως ἂν τὸ εὖ ποιεῖν ὑπὸ μεγαλοψυχίας ἔδει παρεῖναι, ἱκανὸν νομίζοντας κέρδος τὴν παρὰ τῶν εὖ πασχόντων αἰδῶ τε καὶ χάριν. Ὅτε δὲ πρὸς τούτῳ καὶ τὸ ἀντευπείσεσθαι προσδοκᾶν ἐστι, ἥπου μανία σαφῆς, ἡμᾶς αὐτοὺς τῶν τοιούτων ἀποστερεῖν· Ἐν μὲν γὰρ τῷ τοὺς ἄλλους ὅτ' ἔξεστιν εὖ ποιεῖν προθυμεῖσθαι καὶ ἡμᾶς αὐτούς ἐστιν εὖ ποιεῖν· ἐν δὲ τῷ μηδένα τούτων ποιεῖσθαι λόγον ἐν τοῖς μεγίστοις ἡμᾶς αὐτοὺς ζημιοῦν. Εἰ δὲ τὸ μὴ βούλεσθαι μὲν εὖ ποιεῖν μέμψεως οὐκ ἀπήλλακται, οὐδέ γε πολὺ μᾶλλον τὸ μὴ τοὺς εὖ πεποιηκότας ἀντευποιεῖν· τῷ καὶ τὰ δεδομένα σφίσι ἐπιχειρεῖν ἀφελέσθαι, Ἡράκλεις, πᾶς τις ἂν καδ' ὑπερβολὴν νεμεσήσῃ, ὥς μήτε πώποτε παρ'

οἰσισινοῦν τῶν ἀπάντων γεγενημένῳ. 112. Νῦν τε οὐκ ἂν παρ' ἡμῖν ἀρχὴν εἰληφότος, νόμων ὄντων καὶ δίκης, καὶ τοῦ κοινῇ διὰ πάντων λυσιτελοῦντος, θεῶν βουλομένων, αἰεὶ δήποτε νικῶντος τῇ πόλει, καὶ προσέδ' ἡμῶν τοσοῦτ' ἀπεχόντων τοῦ ταῦτα ποιεῖν αἰρεῖσθαι, ὥς καὶ τοὺς παρ' ἡμῶν δωρεὰς εἰληφότας, ἐάν ποθ' ἡμῖν ἐδελήσῃσι ταύτας πάλιν προέσθαι, ἐχθροὺς ἂν τῷ ὄντι νομίσαι, ὥς ἀναξίως ἐν τούτοις καὶ τοῦ τῆς πόλεως ἡδους καὶ τῶν προγόνων βεβουλευμένους· εἰ δ' οὐκ ἀνεκτὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη, πόσον τι χρὴ νομίζειν ἐκεῖνο; —

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΝ
ΠΕΡΙ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΑΛΛΟΥ.

ΠΡΟΘΕΣΙΣ.

Ἐπειδὴ περ Ἀθηναῖοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀτελειῶν σπάνις ἐγένετο τῶν λειτουργιῶν, ἔθηκε Λεπτίνης νόμον, οὕτως ἀτέλειαν ἀναιροῦντα, ὥς μὴδ' ἐξῆναι τοιοῦτον ταύτης ὄντιν οὖν ἀξιῶσαι. Ἐγράψατο τοίνυν τουτονὶ Δημοσθένης, ὥς μὲν αὐτός φησι, παρανόμων, ὥς δ' ἀλήθεια δοκεῖ, συκοφαντῶν μᾶλλον καὶ σοφισζόμενος καὶ τὰ οὐκ ὄντα συμπλάττων. Ὅθεν ἀντιλέγει τις αὐτῷ, καὶ δείκνυσιν οὐ καλῶς κατηγοροῦντα τοῦ νόμου, βελτίστου τε ὄντος καὶ κοινοτάτου, καὶ μάλιστα πάντων πολιτείας προσήκοντος. ἔρῶται δὲ ὁ μὲν τῷ τε συμφέροντι καὶ πάσῃ, ὥς εἰπεῖν, τοῖς ἄλλοις τελικοῖς κεφαλαίοις. Δημοσθένης δὲ μόνῳ κέχρηται τῷ ἐνδόξῳ, καὶ εἰ καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῖ.

ΛΟΓΟΣ.

1. Πάντα μᾶλλον, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔγωγ' ἂν ᾧμην, ἢ Δημοσθένην ποτὲ τουτονὶ πρὸς τοσοῦτ' ἀπονοίας καὶ τοῦ μὴ καλῶς ἔχοντος ἥκειν, ὥς καὶ ἀτελείας εἶνεχ' ἡμῖν συμβουλευκέναι προῆχθαι, καὶ τοῦτο πολλοῦ τινος εἶναι φάναι, καὶ φέρειν εἰς δόξαν τοῖς δοῦσιν οὐχ ἥττον ἢ τοῖς λοβοῦσιν· ὥς καὶ εἴτις ἄλλος ἐγχειρεῖν ἡξίου, τοῦτον αὐτὸν πρῶτον ἔδει παντὶ σθένει διακωλύειν πειρᾶσθαι, οὐ μόνον ὅτι τῶν ἀλυσιτελῶν τοῦτ' ἐστὶ καδὰ παῖς τῇ πόλει, ὥς προϊόντος ἐπιδείξω τοῦ λόγου. (ὁ δὲ πᾶν τὸνναντίον αὐτῇ καὶ βούλεται καὶ συνεύχεται, καὶ οὕτω τὸν αἰεὶ πολιτεύεται χρόνον, ὥς

καὶ πεπεισθαι λέγειν περὶ αὐτὸν, μὴ ἂν ἓνα μηδένα τῶν πάντων τὰ τοιαῦτα δόξαι βελτίω, καὶ οὐ λέγειν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις δεικνύναι·) ἀλλ' ὅτι καὶ μεγίστη τις ἐντεῦθεν γένοιτ' ἂν τοῖς πράγμασιν βλάβη, εἰ τοῦδ' ἐξῆς διὰ πάντων χωρήσει. 2. Νῦν δὲ οἷς τὰ τοιαῦτα συνηγορεῖ, καὶ οἷς πλείω τούτων ἢ πάντων ὦν πώποτ' εἶπεν ἢ συνεβούλευσε λόγον ποιεῖται, δυοῖν δάτερον λογίζεσθαι δίδωσιν, ἢ 'κεῖνα μὴ καλῶς εἰρηκέναι ἢ ταῦτ' οὐκ ὀρθῶς ἐψηφίσθαι· μᾶλλον δὲ εἰ μὲν ὀρθῶς ταῦτ' ἔχει, κόμπος ἐκεῖνα καὶ οὐδὲν ὑγιές· εἰ δ' ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνοις ἢ πίστις, καὶ οὐδ' ἂν εἷς ἐξ ὧν, ὧς Δημόσδενες, ἔπραξας φῆσαι μὴ οὐ ταῦτα προσηκόντως εἰρησθαι, εὐδηλον πάντως ὡς ἔξω λόγου τὰ τοιαῦτ' ἐσπουδάκεις, καὶ πρὶν ὑφ' ὅτουοῦν ἐληλέγχθαι, κατ' αὐτὸς σαυτοῦ ταυτηνὶ φέρεις τὴν ψῆφον.

3. Ἐγὼ δὲ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ οὕτω δεινὸν εἶναι τοῦτον ἡξιῶν, ὡς τοῦ βούλεσθαι τισιν εἵνεκα καταδέσθαι χάριν τῇ πόλει λυμαίνεσθαι, μηδὲ τῶν πρὸς ταύτην δικαίων μείζω τὰ τούτων ποιεῖσθαι, μηδὲ βοηθεῖν τούτοις οἰόμενον δεῖν ἔπειτ' αὐτῇ πολεμεῖν, ἀλλ', ὃ μέλλει κοινῇ συνοίσειν, τοῦδ' ὡς ἔδος αὐτῷ καὶ διανοεῖσθαι καὶ πράττειν ἀεί. Ὅπου γὰρ καὶ τῶν ὡς ἀληθῶς ἡμῖν συμφερόντων ἔσθ' ὅτε, μᾶλλον δ' ἐν τῷ καδάπαξ, δι' αὐτὴν ταύτην ὑπερορῶμεν, πῶς οὐκ ἀλογία σαφὴς ἐτέρῳ τῷ κατ' αὐτῆς χαρίζεσθαι; 4. Ὁ δὲ τοσοῦτ' ἐδέησε τοῦ ταῦτ' ἡδὴ πράττειν αἰρεῖσθαι, ὥσθ' ὅσον πρόσθεν χρηστὸς ἦν καὶ δημοτικὸς καὶ τῆς πολιτείας ἀκριβῆς σπουδαστής, τοσοῦτο νῦν ἐξέστη τῆς ὑποδέσεως, καὶ τούναντίον ἢ πρόσθεν τοῖς πράγμασι χρήται· οὐχ ἂν τῇ πόλει συμφέρει, ἀλλ' ἂν τῷ Χαβρίου παιδί, ἢ εἰ βούλεσθε, οἱ αὐτῷ· τὴν γὰρ δὴ τούτου μητέρα μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν αὐτὸς γεγαμήκει· ταῦδ' ἡμᾶς πείδειν ἐδέλων, μονονουχὶ ταῦτ' ἐν τούτοις βῶν, ὡς οὐδένα ποιῶμαι τῆς πόλεως λόγον, ἀλλὰ λῆρος πάντ' ἐμοὶ πρὸς τὸ γένος. 5. Ἀμέλει καὶ ὃν ἐξ ἀρχῆς ἔδει κεῖσθαι τῇ πόλει νόμον, μηδένα τῶν πολιτῶν ἀτελῇ μὴτ' εἶναι μὴτ' ἂν γενέσθαι, τοῦτον ἡδὴ καλῶς ὑπὸ Λεπτίνου τεθέντα, ὡς καὶ πάντων τῶν εὖ φρονούντων, ὡς εἰκὸς, αὐτὸν ἐπαινούντων, καὶ πάννυτοι συνηδομένων αὐτῷ τε καὶ τῷ νόμῳ, τῷ μὲν τῆς κοινῆς ὠφελείας, τῷ δὲ τοῦ πρόνοιαν ταυτησὶ πεποιῆσθαι, μόνος οὗτος, ἣν εὖ πάδωμεν

ὥς ἔοικε δυσχεραίνων, ἀντὶ τοῦ συγκροτεῖν αὐτὸν καὶ θαν-
μάζειν καὶ ὅπως ἐς αἰὲς κύριος ἔσται παρασκευάζειν, ὃ δὲ
καὶ ὅπως ἄκυρος ἔσται πάντα ποιεῖ· οὐ τὸ ξυμφέρον, ὥς
ἂν εἴποι τις, ἀγνοῶν· τίς γὰρ τούτου τὰ τοιαῦτα δεινότερος·
ἀλλ' ὅπως εἰς τὴν πατρίαν ἀτέλειαν καὶ αὖθις ἐγκαταστήσῃ
Κτήσιππον· οὐκ εἰδὼς, ὥς ἐν μὲν τῷ τὴν πόλιν εὖ πράτ-
τειν ἀνάγκη, ἐν δὲ τῷ τὸν μὲν νῦν εὖ ἔχειν ἐδέλγειν, τὴν δὲ
μὴ, καὶ αὐτὸν ὅσον οὐκ ἤδη τῶν αὐτῶν πεπειράσθαι.

6. Ἐτι τοίνυν εἰ μὲν, ὧς Δημόσθενες, οὐκ εὖ ἔχειν ὁ
νόμος ἐδόκει, οὐδὲ τοῦ γιγνομένου διὰ πάντων τυγχάνειν,
ἀλλὰ φλυαρίαν ταῦτ' εἶναι καὶ οὐδὲν ὑγιὲς, αὐτόν σε πρῶ-
τον ἐχρῆν εἰς μέσον παριόντα διακωλύειν τοῦτον, αἰτιᾶσθαι,
παρανόμων γράφεσθαι, οὐ τούτους ἢ ἑκείνους ἐξ ἀφανοῦς
καδιέντα δι' αὐτῶν ἐλέγχειν τοῦτον πειράσθαι, καὶ κατὰ
τοῦδε σφίσι συνηγορεῖν. Σοὶ γὰρ, εἴπερ τῷ, τὰ τοιαῦτα
μάλιστα μέλει. Οἷς δὲ τότε μὲν σιγᾶν ᾧου δεῖν, νυνὶ δὲ
μετ' αὐτῶν αὐτὸν διαβάλλειν, ἀμφοτέρω βεβαιοῖς, τὸν τε
νόμον ὥς κάλλιστα ἔχειν, αὐτόν τε σε μάτην κατ' αὐτῶν
κεκινῆσθαι· ὅς γε καὶ ἵνα μὴ τοῦ μὲν Κτησίππου μόνου
δόξας ἀντιποιεῖσθαι, τὸ δὲ τῆς πόλεως παρὰ φραῦλον ποι-
εῖσθαι, εἴτα, πρὸς τῷ μηδὲν ὧν βούλει κατωρδωκέναι, καὶ,
ὧν μὴ βούλει, τούτων αἴτιος αὐτῷ κατασταίης, τὸν δῆμον
εἰς ὀργὴν κεκινηκὼς, ταῦτ' οὖν δεδιὼς δεινότατα πάντων
ἐξεῦρες, ὅπως καὶ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην εὐχερῶς ἀποκρούσῃ,
καὶ πρὸς ἃ δεῖται τῷ Χαβρίου συνάρη· πρῶτα μὲν ὥς μά-
λιστα τῇ πόλει συμφέρειν τὴν ἀτέλειαν φήσας, καὶ τούτοις
τὸν ἀκροατὴν ὑφελόμενος, ἔπειτα τούτου μνησθεῖς. 7. Καί-
τοι ὅταν οὐ θαρρόντως οὐδ' ἐλευθέρως, ἀλλὰ δεδιότως τε
καὶ ὑπούλως καὶ μετὰ τοῦ πάνυ τοι λανθάνειν ἐδέλγειν ἐπὶ
ταῦτα χωρῆς, ἔοικας ὧν λέγεις πρῶτος αὐτὸς ἐπιλαμβάνε-
σθαι καὶ μισεῖν καὶ διὰ τοῦδ' οὕτως σχηματίζειν τε καὶ
προάγειν τὸν λόγον. Ἀλλὰ μὴν εἰ κατηγοροῦντος καὶ συκο-
φαντοῦντος ταύτην ἅπαντες ἴσμεν διαφορὰν, τὸ τὸν μὲν τὰ
οὐκ ὄντα συμπλάττειν, τὸν δὲ τοῖς οὖσι κακοῖς ἢ φαινομέ-
νοις ἐπιπηδᾶν, καὶ τὸν μὲν, εἰ καὶ μὴ δικαίως, ἀλλ' οὖν
ἔσθ' ὅτ' ἀξιούμεν συγγνώμης, τῷ μηδὲν οἴκοθεν καὶ παρ'
ἑαυτοῦ συντιθέναι ἀλλὰ τοῖς οὖσι κεχρηῆσθαι, τῷ δὲ ἀπρόσω-
πος ἢ κακία· ποτέρως βούλει μερίδος θησόμεδά σε; πότερον

τῆς μετρίας καὶ παραίτησιν δεχομένης ἢ τῆς φανλοτάτης τε καὶ κακίστης καὶ παντὸς μίσους ἀξίας; ἢ καὶ ἀμφοτέρων ὁμοῦ, ὥς ἐγὼ γε οἶμαι καὶ νῦν ἀποδείξω; οἷς μὲν γὰρ τὸν νόμον, ὃν μάλιστα θαυμάζειν ἐχρῆν διὰ τὸ τῇ πόλει συμφέρειν, τοῦτον ὥς μηδενὸς ἀξίον διαγράφειν ἐδέλεις, κακίζων καὶ κατατρέχων καὶ μηδενὸς τινος κατ' αὐτοῦ φειδόμενος ῥήματος, οὐ μόνον κατηγορῶν ἀλλὰ καὶ βασκάνων δόξαν λαμβάνεις.

8. Ὅτι δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συκοφαντῶν οἷς ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου κέχρηται δείκνυται, αἰσχυνοίμην ἂν ἐμαυτὸν εἰ τοῦτ' ἀποδεικνύναι διὰ πλείστου πειρώμην. Αὐτὰ γὰρ ταῦτ' ἐστὶ καὶ συκοφαντία περιφανῆς καὶ ἀπόδειξις ἐναργῆς τοῦ μηδὲν συκοφαντίας ἐλλείπειν. Ἄγὰρ οὐκ ἂν οὔτ' ἐνεδυμήδη Λεπτίνης, οὔτ' εἰ κατὰ νοῦν ἔσχε δοκεῖ μοι ποτ' ἂν εἰρηκέναι, ὥς οὐχ ἱκανὰ πρὸς ὃ βούλοιτο δράσαι, ταῦθ' οὔτος, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς ἂν ἀτεχνῶς εἰρηκότος κατηγορεῖ· ταυτόν τι ποιῶν ὥσπερ ἂν εἴ τις, πρὸς ἀνταγωνιστὴν ἰσχυρὸν καὶ ἄμαχον ἔχων, φαρμάκοις ἀνελεῖν τοῦτον ἡξίου, ὅτι μὴ χερσὶν οἷός τ' ἦν· καὶ σὺ τοίνυν αὐτὸς οὐκ ἔχων ἄλλως ἐξελέγξαι τὸν νόμον, πλάττεις αἰτίας διακενῆς, τὰ μὲν αὐτὸς κακουργῶν καὶ πονηρευόμενος, ἐστὶ δ' ἂ καὶ παρ' αὐτὸς σπαντὸν συντιδεῖς καὶ συρράπτων. 9. Οὐκοῦν δάτερον τούτων ἡμῖν εἰκάζειν παρέχεις, ἢ μηδ' ὅπωςτιοῦν ἐντυχεῖν τῷ βιβλίῳ, ἢ, εἰ μοι δίδως εἰπεῖν, ἐντετυχηκῶς καὶ θαυμάσας, τὸ τῶν βασκανόντων καὶ αὐτὸς πεπονθέναι, ἐκστήναί πως ὑπὸ λύπης σπαντοῦ, ὅτι σοι πρᾶγμα πάλαι προσῆκον Λεπτίνης ἥδη παραλαβὼν ἤνυσεν, ὥστε μηδὲ καθαρῶς ἐντεῦθεν τοῦ νόμου μεμνήσθαι δύνασθαι. Εἰ γὰρ ὁ μὲν τοῦ μὴ παντάπασιν ἂν ἐπιλελοιπέναι τὰς λειτουργίας τὴν πόλιν, τούτου χάριν ἐγγράφει τὸν νόμον, ὁρῶν ὑπὸ πλήδους ἀτελειῶν ταυτασί σπανίζούσας, καὶ τὴν τῆς πόλεως εὐδαιμονίαν ὥσπερ ἐντεῦθεν ὑποδιδούσαν· ὁ δὲ, τοῦθ' ἐκὼν σιωπῶν, φάσκει δὲ διὰ τινος ἀναξίους εὐρομένους ἀτέλειαν ταυτὶ νενομίσθαι· πῶς οὐχ ὃ λέγω συνίστησι; πῶς δὲ οὐκ αὐτὸς ἐξελέγχεται μήτε τὰ ὄντα λέγων καὶ προσέειπ' ἡμᾶς ὥσπερ τινὰς παῖδας φρενακίζειν ἐπιχειρῶν;

10. Καὶ ὅτι ταῦτα λέγων οὐδὲν ἀληθὲς λέγει, δῆλον ἐκ

τε ὧν ἔφην καὶ οἷς αὐτὸς τὸν Λεπτίνην εἰσάγει οὐ ταῦτ' εἰρηκότα, ἀλλ' ὥς ἔοικεν εἰσέπειτ' ἐροῦντα. Φησὶ γοῦν· ἐστὶ δ' οὐκ ἄδηλον, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦδ' ὅτι Λεπτίνης, καὶ τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγῃ, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ περὶ αὐτοῦ, φήσει δ' ἀναξίους τινὰς ἀνθρώπους εὐρομένους ἀτέλειαν ἐκδεδυκέναι τὰς λειτουργίας, καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. 11. Ὁρᾶτε, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ ἐπαγγέλλεται τοῦτον ταῦτ' ἐρεῖν καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσασθαι τῷ λόγῳ. Οὐκ ἀλόγως γε μὴν οὐδὲ τὸ τῶν ἀναξίων ἐμνήσθη, ἀλλὰ μετὰ πάντῳ τοι πονηροτάτης τῆς γνώμης, ἵνα τῶν ἀναξίων ἀτελείας ἐκβεβλημένων ταύτης ἀξιόχρεως Κτήσιππος δόξῃ, καὶ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὸν πατέρα Χαβρίαν. Ἀλλ' εἰς κενὸν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τῆς ἐπινοίας τὰνδρὶ, καὶ οὐδὲν ἔσται πλέον ταῦτ' αὐτῷ τεχνωμένῳ, ἡμῶν τὰ δίκαια ποιούντων καὶ ἃ μάλιστα τῇ πόλει προσῆκε, καὶ προσέτι τοὺς τάλῃδῃ διαστρέφειν ἐπιχειροῦντας μισούντων. Ἐπεὶ τοι καὶ αὐτὸς τοσούτου δέω τούτοις πεπεῖσθαι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὥς πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτ' ὀρῶς ἔχειν νομίζειν. 12. Ἄνευ γὰρ τοῦ ταῦτ' αὐτὸν, ὥς ἔφην, πεπραγματεῦσθαι καὶ τὴν αἰτίαν Κτήσιππον εἶναι, οὐδὲ τὸ τῶν ἀναξίων ὅλως ἔχω γινώσκειν ὥς εἰς καιρὸν εἰρημένον καὶ τῶν πραγμάτων ἀξίως, καὶ ὅτι μάλιστ' αὐτὸς τούτοις ἐπιχειρῇ. Εἰ μὲν γὰρ ἐξέτασις προὔκειτο γένους, καὶ μόνους ἔδει τοὺς εὖ γεγονότας τιμᾶσθαι, καλῶς ἂν εἶχε τοὺς εὖ πεισομένους φυλοκρινεῖν· εἰ δ' ἀπλῶς εὖ πάσχειν ἀνάγκη τοὺς εὖ πεποιηκότας, καὶ τῆς ἀρετῆς οὗτος μισθός, ἀτέλειαν δὲ οὐδὲν ἕτερον ἴσμεν ἀλλ' ἢ κατωρδωμένων ἀντίδοσιν, οὐχ ὀρῶ τίν' ἔχει λόγον ἀναξίων τε καὶ μὴ μνημονεύειν, ἔνθα πάντας ἀνάγκη κατ' αὐτὸ δὴ τοῦδ' ὁμοίως τιμᾶσθαι, καὶ φαῦλός τις ὧν τύχῃ καὶ τῆς κάτω φρατρίας καὶ εἰς Κόδρον ἀνήκων. Τί γὰρ Ἀχιλλεὺς μᾶλλον Θεοσίτου πρὸς τὸ τὴν παρὰ τῶν Ἑλλήνων φέρεσθαι χάριν, ἂν ἐξίσῃς ἄμφο τοὺς Τρῶας ἐλῶσιν; ἐπειδὴ ὁ μὲν ἐκ θεῶν, ὁ δ' οὐ τοιοῦτος.

13. Χωρὶς δὲ τούτων εἰ τοῖς ἀξίοις μόνοις ἀτελείας μετέσται, οὐκ ἔσθ' ὃ τι μᾶλλον καδ' ἡμῶν αὐτῶν ἔσται. Πρῶτον μὲν γὰρ οὐδένες, εὖ οἶδα, τῶν πάντων ἔτ' ἀξιώσουσι λειτουργεῖν καὶ τὰς ἀναγκαίας εἰσφοράς, ὥς νόμος, εἰσφέρειν,

ἀλλὰ φυγῇ τὰ πράγματα φεύγονται, οἱ μὲν ἀτελεῖς δι' αὐτὸ τοῦτο, οἱ δὲ μὴ τούτου τυχόντες διὰ τὸ μηδὲ τυχεῖν ἂν ὅλως ἐξεῖναι. Κάντεῦθεν τοῖς μὲν βασκανία τις πρὸς ἐκείνους ἔσται καὶ φθόνος καὶ δυσμεναίνειν αἰεὶ καὶ πάντα τρόπον μισεῖν· τῇ πόλει δὲ, ἵνα μηδὲν δυσχερὲς εἴπω, τὸ μένειν ἐπὶ τούτου καὶ μὴ πρὸς ἐπίδοσιν ἄγειν διὰ τὴν τούτων ἀργίαν καὶ ἔριν. 14. Ἐπειτ' εἰ καὶ τινες λειτουργοῦντες ἔσονται· οὗτοι δ' ἂν εἶεν οἱ μηδὲν ἐξ ἀτελείας εἰργόμενοι· ὅτι μὲν μικρά τις ἔσται καὶ φράυλη καὶ τοῦ μηδενὸς ὥς εἰπεῖν ἀξία ἢ παρὰ τούτων αὐτὴ συντέλεια καὶ σπουδὴ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. Πλὴν ἔστω γ', εἰ βούλεσθε, καλὴ τε καὶ πρέπουσα καὶ τοῖς πράγμασιν ἀποχρῶσα· πότερον οὖν τῇ πόλει κάλλιον καὶ λυσιτελέστερον καὶ πρὸς αὔξησιν μᾶλλον, λειτουργοῦντας ἅπαντας ἴσχειν ἢ τινάς; καὶ κοινῆς καὶ δαψιλοῦς ἀπολαύειν προνοίας ἢ μετρίων δὴ τινων τυγχάνειν τῶν σπουδαστῶν; καὶ βελτιόνων τε καὶ χειρόνων ἢ τοῦτο αὐτὸ μόνον χειρόνων; καὶ πότερον ἐπαινέτας τοὺς ἄλλους πάντας ἢ μεμφομένους κεκτῆσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, καὶ τοὺς βαρβάρους αὐτοὺς εἰκότως ἂν ἡμῖν νεμεσῆσαι, ὅτι διπλοῦ κέρδους ἀπλοῦν ἀνδελόμεθα, καὶ, δεόν εὖ πράττειν κατ' ἄμφω, οἱ δ' ἀπὸ μέρους ὤήθημεν δεῖν. 15. Τὸ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν ἀτελεῖς εἶναι, τοὺς δὲ μὴ, ὥς οὐ μόνον οὐδενὸς ὦν ἄνω καὶ κάτω διέξεισι Δημοσθένης, ἀλλ' ὦν ἐμοῦ λέγοντος ἠκούσατ' ἀρτίως, αἰτιώτατον ἔσται τῇ πόλει, πάντας ὑμᾶς ἀκριβῶς οἶμαι πεπεισθαι, ἀγχίνους τε ὄντας καὶ πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου καὶ συμφέροντος κρίσιν οἴκοθεν καὶ παρὰ τῆς φύσεως παρεσκευασμένους. Τὸ δὲ μηδένα τῶν πάντων ἀτελεῖ κατὰ τὸν νόμον μήτε νῦν εἶναι μήτ' εἰσαυθις ἂν ταῦτ' ἔχειν ἐξεῖναι, τοῦτ' οὖν οὕτω πολλοῦ τινος ἄξιον καὶ γέμον ἐλπίδων καὶ πάσῃ πόλει καὶ πολιτείᾳ διαφερόντως προσήκον, ὥς τοὺς μὲν ἄλλους νόμους τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν ἰδία διαφερόντων ἐκάστω, τοὺς δὲ δημοτελεῖς τινὰς εἶναι συμβαίνειν, μόνον δὲ τοῦτον ἡμῖν κοινότατον καὶ λυσιτελέστατον, καὶ διαρκὴ καὶ βεβαίαν καὶ διὰ πάντων ἠκούσαν τὴν ὠφέλειαν ὥς μάλιστα παρεχόμενον· στρατεύεσθαι γοῦν καὶ τριηραρχεῖν καὶ πρεσβείας τὸ μὲν πέμπειν τὸ δὲ δέχεσθαι, καὶ προσέτι συμμάχοις χρῆσθαι, σπένδεσθαι πολεμίοις, ἀμύνεσθαι πολεμίους, τῶν οἰκείων ἀντιποιεῖσθαι καὶ

σώζειν, καὶ μὴ Δία γε ταῦτ' ἀφρονεῖν πρὸς ἀλλήλους καὶ πάντας ἐν εἶναι τὴν γνώμην, καὶ συλλήβδην εἰπεῖν ὧν δεῖ πόλει τοσῆδε καὶ τοσούτων ἐθνῶν καὶ νήσων ἐπιστατούσῃ, πάντα ταῦτ' ἐτοίμως καὶ μετὰ πολλοῦ τοῦ περιόντος καὶ βουλευέσθαι καὶ ποιεῖν, ἐξ ἧρ' ἡμῖν τούτου τοῦ νόμου μετὰ τὴν τῆς Ἀθηναίας ῥοπὴν κάλλισθ' ὑπάρξει· καὶ τοῦτ' ὥς ἂν οἶός τε ὦ, πειράσομαι δεῖξαι καὶ πᾶσι ποιῆσαι καταφανές, ἵνα ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γνῶτε, ὅσον τῷ νόμῳ τοῦ βελτίστου περίεστι, καὶ ὥς, εἴπερ τις ἀνθρώπων, Λεπτίνης δημοτικὸς καὶ περὶ τὴν πόλιν χρησιός.

16. Πᾶσα τοίνυν πολιτεία καὶ δυναστεία καὶ ὅλως οἱ τῶν ἀνθρώπων καδένα οὐκ εἴ τι πράξουσι μόνον σκοποῦσιν, ἀλλ' εἰ συμφέρον τοῦτ' αὐτοῖς ἔσται, καὶ διὰ πάντων, ὥς εἰπεῖν, πρὸς αὐτῶν. Βούλονται μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μάλα βούλονται καὶ τοῦ δικαίου τυγχάνειν ἐν τούτοις καὶ μηδὲν ἐλλείπειν τούτου τοῦ μέρους, ὥς μόνην ταύτην οὔσαν πράξιν ἀρίστην· ἂν δ' ἧρ' ἀμφοτέρω μὴ ἐξῇ, καὶ δίκαια πράττειν καὶ συμφέροντα αὐτοῖς, οἱ δ' αἰροῦνται συμφέροντα μᾶλλον ἢ δίκαια πράττειν. Μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν πράττειν οἶονται δεῖν, ὅταν, ἃ μέλλουσι πράττειν, ἢ μὴ συμφέροντ' αὐτοῖς αἰσδωνται ταῦτ' εἶναι ἢ κατὰ σφῶν αὐτῶν. Τὸ μὲν γὰρ μανία σαφές, ἐκόντα τινὰ καδ' αὐτοῦ πράττειν αἰρεῖσθαι· τὸ δ' ὥς ἀληθῶς κουφότητος καὶ ἀνοίας καὶ τῆς περὶ τὸν Μαργίτην, ὥς εἰπεῖν, συμμορίας, εἰκὴ πονεῖν καὶ πράττειν διακενῆς καὶ εἰς οὐδὲν δέον. 17. Λεπτίνης τοίνυν οὐ μόνον δίκαιον ἀλλὰ καὶ συμφέροντα καὶ προσέτ' αἴτιον τῇ πόλει δόξης εἰσῆνεγκε νόμον, τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς καὶ πάλαι κειμένων οὐδὲν ἐλάττω, εἰ μὴ καὶ μείζω, ὅσον ὃ 'κεῖνοι παρείσαν οὔτος ἐξεῦρε καὶ διωρδύσατο· ἄξιον δὲ οὐ παρὰ τοῖς τῆς Ἀθηναίας τροφίμοις μόνοις ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν, ὥς εἰπεῖν, ἀνθρώποις εὐδοκιμεῖν· δίκαιον μὲν ἂνδ' ὧν κοινῇ πάντας λειτουργεῖν ἀναγκάζει, ὅπερ ἐστὶ δημοκρατουμένων ὥς ἀληθῶς καὶ τὴν ἰσότητά διὰ παντὸς τιμώντων, ἀλλὰ μὴ δι' ἀτελείας τὴν ἀναγκαίαν καὶ δημοτελῆ ταύτην εἰσφορὰν παραιτεῖσθαι, ὥσπερ δεδιότας, μὴ δόξωμεν εὖ ποιεῖν τὴν ἡμῶν αὐτῶν. 18. Καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον καὶ τοῦ δικαίως ἔχοντος πόρρω τῶν μὲν παρ' αὐτῆς ἀγαθῶν ἐξίσσης ἡμᾶς ἀπολαύειν ἔχειν, ἡμᾶς δ' οὐκ ἐξίσσου

τὰ πρὸς αὐτὴν διακεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν λειτουργεῖν, τοὺς δὲ μή; καὶ παραπλησίους ἀλλήλοις ὄντας τῇ πρὸς ταύτην εὐνοίᾳ, ἐνταῦθα μόνον τὴν ἰσότητα φεύγειν; καὶ πολέμου μὲν ἐπιόντος πάντας ὑπὲρ αὐτῆς κινδυνεύειν αἰρεῖσθαι καὶ τῆς αὐτῆς ἔχεισθαι προθυμίας, ἐν δὲ τοῖς ἐλάττωσι τῶν πραγμάτων, καὶ κίνδυνον μὲν οὐδ' ὄντιν οὐδὲ πόνον, ὡφέλειαν δ' ὅτι πλείστην τῇ πόλει καὶ ἡμῖν προξενούσιν, ἔπειτα πολίτας ὡς εἰπεῖν ἐξημισείας ὁρᾶσθαι; συμφέροντα δὲ μὴ μόνον τῷ συστάσεις ἀτεχνῶς πολιτειῶν τὰς λειτουργίας εἶναι καὶ θανμαστίας καὶ μεγίστας πρὸς ἐπίδοσιν ἀφορμὰς, ἀλλὰ καὶ ὅτι μηδενὸς μὲν ἀτελοῦς ὄντος, ὡς ἔφην, πάντες λειτουργήσουσιν, ἐὰν δὲ ἀτελείας μετέχωσιν τινες, οὐδὲ εἷς.

19. Εἰ τοίνυν ὧς μὲν χεῖρω τὰ τῆς πόλεως εἶναι συμβαίνει, καὶ πρὸς φθορὰν αὐτῇ μᾶλλον ἢ δόξαν ἑτέροις, τοῦτο τοῦ μηδενὸς ἄξιον χρῆσθαι, ὃ δὲ μείζω ταύτην ἐπιφανῶς καὶ βελτίω ποιεῖ καὶ τοῖς ἅπασιν εὐδηννοῦσαν, τοῦτ' ἀνάγκη πᾶσα περὶ πάνυ τοι πολλοῦ πεποιῆσθαι, εἴγ' ἡμῶν αὐτῶν λόγος ἡμῖν· οὐτ' ἀτελεῖς τινες εἶναι τὸ παράπαν προσῆκεν, ὡς οὐ μικρὰν ταύτην οὔσαν τοῖς πράγμασι βλάβην, ὃ τε νόμος οὕτω διὰ πάντων ἡμῖν συμφορώτατος ὢν, ὡς ἐξ Ἀπόλλωνος ἡκων, δίκαιος ἂν εἴη μετὰ παντὸς τοῦ συγκεχωρηκότος κύριος εἶναι καὶ τοῖς πᾶσι κρατεῖν.

20. Χωρὶς δὲ τούτων ἐκ μὲν ἀτελείας οὐδ' ὅτιοῦν ἔνεστι κέρδος τῇ πόλει, πλὴν τοῦ χάριν ἔχειν ἐντεῦθεν ἀποδιδόναι, ἀλλ' οἱ ταύτην εἰληφότερες τρυφῶσιν· αἱ δὲ λειτουργίαι αὐτῇ τε ταύτῃ τὰ μέγιστα πάντων λυσιτελοῦσιν, ἐξ ὧν αὖξεται, συγκροτοῦσαι, τοῖς τε δρώσιν αὐτοῖς ἰδίαν παρέχουσι δόξαν τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης σπουδῇ. Καὶ μὴν εὐεργέτας μὲν ἔστι καὶ ἄλλως ἀμείβεσθαι, πόλιν δὲ δίχα λειτουργιῶν σωζομένην οὐδ' ἐν τοῖς μύθοις ἐγνώκειν. Ἀλλὰ καὶ ἥρως οἰκήτορας ἰσχυρὰ, καὶ τὴν ἀγαθὴν τύχην συναιρομένην, οὐδὲν αὐτῇ πλεον ἔσται μὴ ταυτησὶ τῆς ξυμμαχίας ἐνούσης.

21. Εἰ γὰρ μήτε δημαγωγεῖν δεῖ μήτε στρατεύεσθαι μήτε τριηραρχεῖν μήτε μηδὲν τῶν πάντων ποιεῖν, ἃ λειτουργιῶν μὲν ἔστιν εἶδη, συστάσεις δ' ὡς ἀληθῶς τῶν πόλεων, οὐδὲν ἄλλ' ἢ σώματι δόξομεν εἰκέναι χειρῶν τε καὶ ποδῶν καὶ προσέτι αἰσθήσεων ἀποροῦντι. Ὁ γὰρ πάντα ταῦτ' ἔστ' ἐκείνω, τοῦτο τῇ πόλει τὸ δι' ὧν ἔφην ὑπηρετεῖσθαι. Οὐ μὲν ἄλλ' εἰ καὶ

μηδ' εἰςτιςοῦν μὲν τὸ παράπαν ἐλείπεθ' ἕτερος ἀποδόσεως τρόπος, ἀλλ' εἰς ἀτέλειαν πάντ' ἤγε, καὶ τοῦτ' ἦν μόνον γέρας τοῖς εὖ πάσχειν ἀξίοις, ὧν εἴνεχ' ὑπὲρ ἡμῶν προτε-
 δύμηνται, βεβλάφθαι δ' ἂν οὐ μικρῶς ἐντεῦθεν ἢ πόλις ἐδόκει· οὐδ' οὕτως ἂν μοι δοκοῦμεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τοιαῦτ' ἀνασχέσθαι, οὐδὲ διὰ τὴν πρὸς τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα χάριν αἵτιοι ζημίας καδεστάναι τῇ πόλει, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ αὐτῆς δικαίων καὶ τοῦ κοινῇ λυσιτελοῦντος πάντα δέ-
 μενοι λόγον τὸ κατ' αὐτοὺς τούτους εἰκότως εἶσαι, ἱκανὴν ἔχοντας χάριν τὸ πόλεως τοιαύτης εὐεργέτας φανῆναι.
 22. Ἐπεὶ καὶ οὕτω τιμᾶσθαι μᾶλλον περίεστ' αὐτοῖς, τῷ δο-
 κεῖν μὴ τὴν ἀρετὴν ὥσπερ ὄνιον πεποιῆσθαι, μήδ' ὁτιοῦν ἑτέρου ἀλλὰ μεγαλοψυχίας εἴνεκα τῆς αὐτῶν καὶ τῆς πρὸς τὴν πόλιν εὐνοίας ταῦτ' ἐνδεδεῖχθαι. Καθάπερ ἐπὶ τοῦ Μη-
 δικοῦ πολέμου Θεμιστοκλεῖ τῷ Νεοκλέους ὑπῆρξε, καὶ Παν-
 σανίᾳ τῷ Κλεομβρότου, καὶ ἔτι πρὸ τούτων τῷ γ' Εὐφορίω-
 νος Κυναιγείρῳ καὶ Καλλιμάχῳ τῷ πολεμάρχῳ· οὗτοι γὰρ πάντες οὔτε πρὶν ἤφθαι τῆς μάχης πρὸς ἀριστείων μέγεδος ἀφωρακότες ἐδάρρῳσαν τὸν ἀγῶνα, οὔτ', ἐπεὶ μηκέτ' εἶναι κινδυνεύουσιν διεσώσαντο τὴν Ἑλλάδα, ἔτυχον ὧνπερ εἰκὸς, ἀλλ' ἀποχρώσαν σφισιν αὐτοῖς ὦντο δόξαν τό τε μείζω στε-
 φάνων εἰργάσθαι τό τε δι' αὐτῶν τὴν Ἑλλάδα σεσῶσθαι.

23. Οὐ μὲν ἀλλ' εἰ καὶ δοίημεν εἶναι τι παρ' ἀτελείᾳ συμφέρον, ὥς ἔγωγ' οὐκ οἶμαι, ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐχ ὅσον ἐκ λειτουργίας, οὐδ' ὥστε καὶ παραβεβλήσθαι, οὐδ' ἐγγύς· Ἐπειτα τὸ μὲν εἰς πᾶσαν ἤκει τὴν πόλιν, τὸ δ' εἰς ὀλίγους δὴ τινας. Καὶ τὸ μὲν ἥκιστ' ἂν λυμῆνεται παροφθὲν, ἐκ δὲ τῶν μὴ λειτουργούντων τὰ μέγιστ' ἂν αἱ πόλεις βλαφθεῖεν. Καὶ νῆ Δία γε τὸ μὲν ταυταισι ξυνυπέστη· ἅμα γὰρ πόλις, ἅμα καὶ λειτουργεῖν· μᾶλλον δὲ ἦν ἀκριβῶς ἐξετάσης, εὐ-
 ρήσεις καὶ τὸ τὰς πόλεις ἐξ ἀρχῆς γεγενῆσθαι λειτουργίαν ἄντικρυς οὔσαν καὶ οἷόν τινα κοινὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ συ-
 στάσει τῆς οἰκουμένης δῆπουδεν εἰσφοράν· ἀτέλεια δὲ τισιν ὕστερον κατὰ τὸ τῆς γνώμης ἐπινενόηται δόξαν, ὥσπερ τι φιλοτιμίας φάρμακον. 24. Ὅσον δὲ καὶ μέγιστον καὶ ἀναγ-
 καιότατον τοῦτο καὶ τοῖς ἅπασιν ὑπεραῖρον, τοσοῦτο δεῖ καὶ ἡμᾶς παντὸς μᾶλλον προστίδεσθαι καὶ σεμνύνειν. Καὶ μὲν εἰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνα πλείονος ἄξια καὶ τούτοις ἐπαίνων

διαφερόντως προσῆκεν, ὧν ἡγεμόνες θεοὶ, οὐκ ἂν φθάνοι-
 μεν εὖ ἴσθι τὸ λειτουργεῖν ὅτου τις ἂν εἴποι μείζον τιθέντες.
 Μὴ γὰρ οὖν οἴεσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ τὰ ἄλλα
 καὶ τοῦδ' ἡμῖν ἐξευρῆσθαι μηδ' ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ἐσχη-
 κέναι· ἀλλ' εἴπερ τι παρ' ἀνθρώποις διοπετὲς, καὶ τοῦτ'
 ἐκεῖθεν ἀφίχθαι. 25. Εἴπερ οἱ τῶν ὅλων κύριοι θεοὶ τε καὶ
 δαίμονες οὐ μόνον οἷς τὸ πᾶν ἐξ ἀρχῆς ὑπεστήσαντο, με-
 γάλην καὶ θαυμαστήν τινα ταύτην εἰσήμενάν τε καὶ προὔ-
 φηναν λειτουργίαν τῷ βίῳ, ἀλλὰ καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα τοῦτο
 δρῶσιν οἷς ἡμῶν τοσοῦτ' αὐτοῖς ἐκάστοτε μέλει, καὶ οὕτω
 κηδομένως ἔχουσιν, ὥς μηδὲν τῶν εἰς ἡμετέραν σύστασιν
 καὶ σωτηρίαν ἡκόντων μηδὲ καδ' ὄντινα δήποτε τρόπον ἐλ-
 λείπειν, ἀλλ' ἀπὸ πολλοῦ τοῦ μείζονος, ἢ ὥστε καὶ προσδο-
 κᾶν ἐξεῖναι, τὰ παρ' ἑαυτῶν χορηγεῖν, δι' ἀλλήλων ἄμφω
 δεικνύντες, διὰ μὲν τῆς ἀκαμάτου καὶ συνεχοῦς ταύτης προ-
 νοίας τὸ δημιουργοὶ γεγενῆσθαι, διὰ δ' αὖ τοῦ γενέσθαι
 δημιουργοὶ τὸ καὶ πρὸς ἀνάγκην ἔχειν, ἡμῶν ὅσαι ὥραι
 φροντίζειν· ἵνα μὴ τῆς δίχα τούτων προνοίας εἰς τὸ μηδὲν
 ἤκωμεν, καθάπερ τι σκάφος κυβερνητῶν ἀποροῦν.

26. Καίτοι ὅταν ἐξ ἀτελείας, ὧ Δημόσδερες, τὰ τῶν
 λειτουργιῶν κατὰ μικρὸν ὑπορρέῃ καὶ τούτων αὐτὸς ἦς σπου-
 δαστῆς, πῶς οὐκ ἀτεχνῶς τοῖς θεοῖς πολεμεῖς, ἃ ἑκεῖνοι
 καλῶς ἔδεσαν, ταῦτ' αὐτὸς οἷς ποιεῖς διαφθείρων καὶ τὴν
 γε χάριν αὐτῶν τὸ κατὰ σαντὸν ἀνατρέπων; εἰ τοίνυν τοῖς
 τὸ νόμισμα διαφθείρουσι, κατὰ τὸν σὸν λόγον, θάνατος ἢ
 ζημία, τίνοσ ποτ' ἄρ' αὐτὸς δίκαιος ἂν ἡμῖν εἴης τιμᾶσθαι,
 δι' ὧν ἀτελείας ἀντέχῃ, τὰ τε τῶν θεῶν ἀτιμάζων τὴν τε
 πόλιν ἅπασαν διαφθείρων; 27. Ναὶ, φησὶ, ὑπὲρ γὰρ ὑμῶν
 καὶ τῶν ὑμετέρων αὐτοῖς προσηκόντων διαναστῆναι, καὶ ὧν
 ἐκάστοτ' ἀπολαύοντες διαγίγνεσθε· οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἂν εἰς εἰ'
 ἀξιῶσαι, τοῦ νόμου κρατοῦντος, μεγαλοψυχίᾳ πρὸς τὴν
 πόλιν ἐν τῷ τῶν πραγμάτων ἀπαιτοῦντι κέχρησθαι καὶ φιλο-
 τιμήσασθαι τὰ εἰκότα, ἀλλὰ τῆς ἀτελείας ἀναιρουμένης συν-
 αναιρήσεται πάντως καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἐδέλειν ὄντιν οὖν
 προδυμεῖσθαι· τὸ δ' οὐ μόνον κέρδους ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ δόξης
 ἀποστερεῖ, ὧν χάριν πάντα καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν οἴεσθε δεῖν·
 εἰ τοίνυν μέλει τούτων ἡμῖν, καὶ ἀτελείας ἐξ ἀνάγκης με-
 λήσει. 28. Ὅτι μὲν οὖν, ὧ Δημόσδερες, οὐδέποτε τῶν πάντων,

ὥς σὺ φῆς, ἵν' ἀτελεῖς ᾧσιν, φιλοτιμίας ἄπτεσθαι μοι δο-
κοῦσιν, ἀλλὰ δόξης εἵνεκ' αὐτῶν καὶ τοῦ πρὸς τὴν πόλιν
ζήλου καὶ φίλτρον, δῆλον ἔκ τε τῶν μετὰ τὸ πάνυ τοι πεφι-
λοτιμῆσθαι οὐδὲν οὐδ' ὀτιοῦν τὸ παράπαν λαβεῖν βουληθέν-
των, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἀποχρῆν ἡγουμένων, ὅτι περ
οὕτως αὐτοῖς τὰ πρὸς τὴν πόλιν ὑπῆρξεν· ἔκ τε τῶν ἄλλων
δὴ τινος, ὄντων μυρίων οἷς τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἡ πόλις δω-
ρεῖται, ἀλλ' οὐκ ἀτελείας ἡξιωμένων. Ὅτι δ' εἰ καὶ τοῦτ'
ἦν, προτετιμῆσθαι ἔδει τὸ τῇ πόλει συμφέρον, καὶ τούτου
μάρτυς αὐτὸς, παντὸς ὀτιοῦν τὸ συμφέρον αἰεὶ προτιδεῖς
καὶ τούτῳ τὰ πρεσβεῖα διδούς· ἐπεὶ καὶ Κερκυραίους, ἐκ-
σπόνδους ὄντας, συμμάχους εἰλόμεθ' ἡμῖν αὐτοῖς, συμφέ-
ρειν κρίναντες, ἐπειδὴ περ ἴσχυον.

29. Ἴσως τοίνυν καὶ κεῖνο Δημοσθένους ἢ τις ἄλλος ἐρεῖ,
ὥς εἰ μὲν ἐστὶ λυσιτελὲς καὶ μάλιστα πολιτεία προσήκον ἐνὶ
μηδενὶ τῶν πάντων ἀτελείας μετεῖναι, τί μὴ μετὰ τῶν ἄλλων
καὶ τοῦτο τοῖς παλαιοῖς ὥριται νόμοις, τὸ κοινῇ συμφέρον
σκοποῦσιν; νῦν δ' οἷς πολλὰ καὶ καλὰ διεξιόντες τοῦτ' οὐκ
ἡξίωσαν λόγου, φαίνονται τοῦδ' ὥς ἀλυσιτελὲς παρεικότες·
εἰ τοίνυν ἃ κελεύουσιν οὗτοι, ταῦτα δεῖ περὶ πλείστου ποι-
εῖσθαι, καὶ ᾧ μνησθέντες οὐκ ἔγνωσαν, οὐδ' ἡμᾶς μεμνή-
σθαι προσήκει, ἵνα μὴ νόμους τιμῶντες νόμους ἀτιμάζωμεν
δόξωμεν. 30. Ἀλλ', ᾧ τὰν, πρῶτον μὲν οὐ πάνθ' ἀπλῶς
ἃ δεῖ τοῖς νόμοις ἐντέτακται, οὐδὲ διὰ πάντων χωροῦσιν,
ὥς μηδὲν ἔξω τῆς τούτων διαγνώμης ἐστάναι, ἀλλ' ἔσθ' ἃ
καὶ τούτους ἐκφεύγει· ἐξεῖναι γοῦν αὐτῶν ἀφελεῖν καὶ προσ-
δεῖναι, εἴαν τι μὴ καλῶς ἔχον ἦ, ἐν αὐτοῖς τούτοις εἴρη-
ται· τὸ δ' ἐστὶ σφόδρα διατεινομένων μὴ διὰ πάντων ἀφῆχθαι.
31. Ἐπειτα, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὅτι μὴδ' εἰς τιςοῦν
τοῦτ' ἔφη τῶν νόμων, σκοπεῖσθαι δεῖ, ἀλλ' εἰ καὶ κάλλιστα
καὶ δικαιότατα ἔχει, καὶ ταύτῃ τὰς ψήφους τίθεσθαι. Οὕτω
δ' αἰεὶ καὶ κάλλιστα ἔχει αὐτό τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, ἔκ
τε ᾧ αὐτὸς ἔφην ἔκ τε ᾧ ὁ πολὺς καὶ παντοδαπὸς ἔδειξε
χρόνος, ὥστε δέδοικα μὴ καὶ τῶν νόμων αὐτῶν τιμιώτερον
δόξη, αὐτῷ τε τούτῳ καὶ τῷ πρεσβύτερον εἶναι, καὶ πρὶν
ἢ νόμους γενέσθαι τοῦτ' ἐν ἀνθρώποις ἐνεῖναι. 32. Ἐτι τοί-
νυν οὐ πᾶν ὃ τούτοις παρεῖται, τοῦτ' ἤδη καὶ φραῦλον εὐδύς,
οὐδὲ παρὰ τοῦτο τῶν ἀπειρημένων κεχρησθαι, ἀλλ' ὃ λυ-

μαίνεσθαι τοῖς πράγμασι πέφυκεν ἀτεχνῶς, καὶ προσεγκα-
λοῦντας ἅπαντας ἴσχει, ὥσπερ αὖ τὸναντίον πολλοῦ τινος
ἄξιον· ὅθεν ἡμῖν περίεστι κέρδος, ἐάν τε φάσκωσι τοῦδ'
οἱ νόμοι, ἐάν τε καὶ μή.

33. Εἰ δὲ ταῦδ' οὕτω καὶ τὸ συνοῖσον πανταχῇ δεῖ ζη-
τεῖν, περίεργον ἂν εἴη, ὅταν περὶ ὁτιοῦν ἐξέτασις ᾗ, παρ-
έντας ὅπως τοῦτ' ἔχει ζητεῖν, ἔπειτα νόμων μεμνήσθαι.
Ὡς ἔστι γε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ νόμων ἐπίους ἀλυσι-
τελεῖς δὴ τινὰς εὕρηκέναί, νόμων δὲ ἄλλως σώζοντας τάξιν,
καὶ πράγματα ἅπτα νόμων μὲν ἐκτὸς ὄντα, νόμων δὲ οὐδὲν
ἥτιον πρὸς τὴν ἀγαθὴν ἡμῖν συμπράττοντα τύχην, καὶ δεῖ
περὶ βελτίονος ταῦδ' αἰρεῖσθαι τῶν μὴ συμφερόντων νομί-
μων. Ἐπεὶ καὶ τὸ γεωργεῖν καὶ φυτηκομεῖν καὶ τέχναις κε-
χρῆσθαι οὐχ ὅτι μὴ τὴν ἀρχὴν ἐξεύρον οἱ νόμοι, διὰ τοῦτο
καὶ ἡμᾶς τούτων ἀπέχεσθαι δεῖ, ἀλλ' ὅτι μόνα τὸν τῶν ἀν-
δρώπων συνίστησι βίον καὶ τῶν καδ' ἡμᾶς πραγμάτων ἔχει
τὰς ἀφορμὰς, καὶ τούτων χωρὶς περιεῖναι καὶ ζῆν ὅλως
οὐχ οἷόν τε. Διὰ τοῦτο καὶ προσέχειν τούτοις παντὸς μάλ-
λον ὥόμεθα χρῆναι καὶ μηδ' ὄντινοῦν ἀφίστασθαι τρόπον,
εἰ γε σώζεσθαι μέλον ἡμῖν καὶ μὴ φανερώς θανατῶμεν.

34. Τί οὖν εἰ καὶ τὸ λειτουργεῖν οὐκ ἐγγέγραπται νόμοις,
καθάπερ ἐκεῖνα, καὶ προσέτι τὸ τρέφεσθαι καὶ καδεύδειν
καὶ ὅσα κοινότατα καὶ τῷ τῆς φύσεως ἐνέχεται νόμῳ; οὐ
μὴν ἀλλ' εἴ τις, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀκριβῶς ἐξετάσει,
καὶ πάντας ὡς ἀληθῶς εὕρήσει τοὺς νόμους οὕτω περὶ τὸ
λειτουργεῖν ἔχοντας, ὡς μὴ ὅτι τοὺς ἄλλους, ἐξ ὧν ἐκά-
στοτε παραινοῦσι, καὶ τῆς πολιτείας ὅπως ἄριστα ἔχει ποι-
οῦνται λόγον, μετὰ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἐνταῦθα παρακα-
λεῖν, ἀλλὰ καὶ τούτους αὐτοὺς τῷ ταῦτα ποιεῖν εἰς λειτουρ-
γοῦντας, ὡς ἂν τις φήσαι, τελεῖν.

35. Καὶ τί δεῖ νόμους λέγειν, ὅταν καὶ Δημοσθένης
αὐτὸς, ὁ δὲ ὧν ἀτελείας φροντίζει τὸ λειτουργεῖν πολεμῶν,
φαίνεται μάλιστα πάντων τουτὶ βεβαιῶν, νῦν μὲν δημηγο-
ρῶν καὶ γράφων καὶ συμβουλεύων, νῦν δὲ πρεσβεύων καὶ
χορηγῶν καὶ διὰ πάντων τουτωνὶ λειτουργῶν, καὶ οὔτε πώ-
πωτ' αὐτὸς ἀτέλειαν αἰτησάμενος οὔτε ταύτης πέρι λόγον
ποιησάμενος ὄντινοῦν, πλην ἐν τῷ παρόντι διὰ τὸν ἑαυτοῦ
καὶ Χαβρίου παῖδα Κτήσιππον τουτονί. 36. Ἄνευ δὲ τούτων

εἰ κατ' αὐτοῦ τοῦτ' ἰσχυρὸν ἔχειν νομίζεις, ὅτι μὴ τοῖς νόμοις ἐγγέγραπται, λανθάνεις οὐδὲν ἥτιον καὶ τὰ γε σὰ παιδικὰ ταύταις ὑποβάλλων ταῖς ψήφοις. Καὶ τί τούτου μᾶλλον ἐντεῦθεν ἢ τῆς σῆς ἀτελείας κατηγορεῖς; οὐ γὰρ ἢ μὲν κατὰ νόμους, τὸ δ' οὐ, ἀλλ' ἐξίσσης καὶ ἄμφω τῶν νόμων ἀποστατεῖ· καὶ οὐδὲν παρὰ τοῦτ' οἶμαι βελτίω ταῦτ' εἶναι καὶ χείρω καὶ αὐτὰ καδ' αὐτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα. Ἐπεὶ ἄλλως γε τοσοῦτον ἀτελείας μεῖζον τὸ λειτουργεῖν, ὥς μηδὲ παραβάλλειν ἐξεῖναι. 37. Τὸ μὲν γὰρ καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον ὅτι μάλιστα πόλει καὶ τῆς καλλίστης καὶ γιγνομένης αἰτιώτατον τύχης, καὶ προσέτ' ἐξ ἀρχῆς καὶ παρὰ πάντα δήπου τὸν χρόνον κεκρατηκός· ἀτέλεια δὲ μὴ μόνον χθὲς καὶ πρόην εὐρέδη, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτόν ἐστ' οὐδὲν τὸ παράπαν, τὰ γε πρὸς πόλιν πλὴν αὐτὸ τοῦτο μόνον, ὥς ἔφην, εἰς ὄνησιν μὲν τοῖς χρωμένοις, τῇ πόλει δὲ πᾶν τὸ ὑναντίον, ὥστ' εἶναι πᾶσιν ἐντεῦθεν εἰκότως περὶ αὐτῶν ἀποφαίνεσθαι, τὴν μὲν οὕτως ἔχουσαν, εἰ δὲ τοῖς νόμοις ἐνῆν, διαγεγράφθαι χρῆναι καδάπαξ τῶν νόμων. Τὸ δ' ὅτι τοιοῦτον, ἐξ ἀντιστρόφου πᾶσιν ἐγγεγράφθαι τοῖς νόμοις καὶ πλείστων ὅσων ἡξιῶσθαι τῶν ψηφισμάτων, μᾶλλον δὲ νόμον αὐτὸ γεγενῆσθαι. 38. Ὁ πάλαι προσῆκον νῦν ὁ βέλτιστος οὕτοσι Λεπτίνης, τοῦτο μὲν ὑπὸ θεῶν κινηθεῖς, τοῦτο δὲ καὶ τούτοις εἵξας τοῖς λογισμοῖς, ἅδ' ὑπὲρ πάντας φιλόπολις ὢν, ὥσπερ ὄφλημά τι κοινὸν ἀποδεδώκει τῇ πόλει, γράψας μηδένα τῶν πάντων ἀτελείας μετέχειν, κἂν εἰ πολλάκις εὐεργετῶν εἴη τὴν πόλιν· οὐ μόνον ἵνα καὶ τῆς ἐκ τούτων προσ-απολαύοι συντελείας ἢ πόλις καὶ τὸ λειτουργεῖν ἐξ ὁλοκλήρου γίγνοιτ' αὐτῇ, ἀλλ' ὅτι καὶ δέος ἐντεῦθεν οὐ μικρὸν ὑψώρμει, μὴ προϊόντος ἄρα τοῦ χρόνου, καὶ τῆς ἀτελείας οὕτω διὰ πάντων χωρούσης, ἐκλίπη καδάπαξ τὸ λειτουργεῖν. Καὶ τί πλέον τηνικαῦτ' ἔσται τῇ πόλει, περὶ τὰ μείζω βλαφδείση καὶ ὢν ἄνευ οὐχ οἷόν τε σεσῶσθαι; ψυχὴ γὰρ πόλει τὸ λειτουργεῖν· 39. Καὶ ὥς οὐ περιεῖναι καὶ ζῆν πέφυκε σῶμα, ψυχῆς μὴ παρούσης, ὥς δὲ καὶ πόλις μοι δοκεῖ, λειτουργιῶν ἀποροῦσα· εἰκότως· εἰ γὰρ χρειῶν οὐδένες ἀνθρώπων ἐλεύθεροι, πλὴν θεῶν, αὗται δὲ τὰς λειτουργίας ἀναγκαίας ὥς οὐκ οἶδ' εἴ τι ποιοῦσι, τηνικαῦδ' ἡμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λειτουργιῶν οὐ δεήσει, ἤνικα μηδὲ χρειῶν· εἰ δὲ

χρειῶν ποτ' οὐχ οἷόν τε, πῶς οἷόν τε λειτουργιῶν, συνιδεῖν οὐκ ἔχω. Ὡν διὰ τὰς Δημοσθένους ἀτελείας ἡ πόλις ἐκπεσεῖν κινδυνεύει.

40. Ἀλλ' ἔδει, φησὶν, ἀναμεμενηκότα τὸ μέλλον καὶ τὴν τοῦ λειτουργεῖν ἀπορίαν τηνικαῦτα εἰσάγειν τὸν νόμον. Νῦν δ' οἷς πρὶν ἢ τοῦτο γενέσθαι νομοθετεῖ, ἔοικεν οὐκ ἐν καιρῷ προὔχεσθαι ταῦτα. Τί οὖν κωλύει καὶ ἡμᾶς, ὦ Δημοσθένης, τοῖς αὐτοῖς πρὸς σέ τούτοις ἐξ ἀντιστρόφου χρήσασθαι λόγοις, καὶ δικαιότερόν γε ἢ σύ; ὥς ἔδει καὶ σέ γ' αὐτὸν ἀναμεμενηκότα τὸ μέλλον, εἴ γε καὶ τοῦδ' ὅλως ἐπὶ τῶν αὐτόθεν μάλιστα δήλων λέγειν ἐχρῆν, τηνικαῦτ' ἐπιχειρεῖν ἀντιλέγειν τῷ νόμῳ· νῦν δ', οἷς αὐτὸν πρὶν ἢ τοῦτο γενέσθαι διώκεις, ἔοικας οὐκ ἐν καιρῷ τὴν γραφὴν πεποιῆσθαι.

41. Εἴτα θαυμάζειν ἔπεισέ μοι, πῶς οἶει, ὅτι σοι ταῦτ' ἔπεισι λέγειν, οὐ μόνον ὅτι τοῖς οἰκείοις πτεροῖς καὶ λόγοις ἀλίσκη, ὃ δεινότατόν ἐστι πάντων καὶ συμφορὰ τοῖς χρωμένοις, καὶ προσέτ' αὐτὸς διαφερόντως κακίζεις, τὸ μετὰ τὰ πράγματα λέγω τῷ βουλευέσθαι χρήσθαι, τούτου νῦν ἡμᾶς ὥς δὴ χρηστοῦ τινος ἔχεσθαι πείδων, ἀλλ' ὅτι καὶ, δεινὸν εἶναι φάσκων, λανθάνεις σαντὸν ἃ μὴ ἔξεστι φάσκων. Οὔτε γὰρ οὐδεὶς, οἶμαι, τῶν πάντων φρενῶν κύριος ὢν, ἔξον, ὅπως μὴ πείσεται κακῶς, εὖ βεβουλευσθαι, ὃ δ' ὅπως πείσεται κακῶς πρόσθεν ἔασας, ἔπειδ' ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς ἔλοιτ' ἂν βεβουλευσθαι, ὅτ' οὐδὲ τοῦτ' ἴσως ἐξέσται· οὐδ' ἡμεῖς, τὴν κάκιστ' ἀπολουμένην ἀτέλειαν νῦν ἔχοντες ἐκποδὼν πεποιῆσθαι, εἴτα διὰ τοὺς σοὺς λόγους ἀναμενοῦμεν τὸ μέλλον, ὥσπερ ὅτε ποτ' ἐστὶν ἀγνοοῦντες, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐκεῖθεν δεόμενοι πείρας.

42. Ἄνευ γὰρ τοῦ τῆς ἐσχάτης παραπληξίας τοῦτ' ἀντικρυς εἶναι, περὶ ὧν μάλιστα ἴσμεν, ταῦτ' ἀφέντας, ἃ οὐκ ἴσμεν, διώκειν, οὐδὲ τοὺς λόγους, καδ' οὓς ἔδει ταῦδ' αἰρεῖσθαι, γιγνώσκειν ἔχω. Εἰ μὲν οὖν ὥς μηδὲν μηδέπω περὶ ἀτελείας σαφεὲς εἰδότας παραπέμπεις τῷ χρόνῳ καὶ ταῖς ἔπειτα ψήφοις, ἔοικας ἀγνοεῖν, ὅτου χάριν τοὺς κατ' αὐτῆς ἤδη κεκινήκαμεν λόγους. Εἰ δ' ἐπισταμένους, ὥς ἀληθῶς οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖς συμβουλεύειν ἢ ἡμῶν αὐτῶν μετὰ τὸ χαδάπαξ ἐφθάρθαι πεποιῆσθαι φροντίδα. Ἀλλ' οὔτε σύ γ' αὐτὸς, εὖ ἴσθι, ἂν σέ τις ἀνέλῃ, ἔπειτ' εἰς Ἄρειον πάγον οἷός τ' ἂν εἴης τουτονὶ προ-

καλεῖσθαι· οὐ μᾶλλον γε ἢ οἱ μηκέτ' ὄντες τοὺς ἔτ' ὄντας ἀδικίας εἰσάγειν· τῆς τ' ἀτελείας, ὡς ἔφην, ἀνατετραφυίας τὴν πόλιν, οὐδὲν πλέον ἔσται πρὸς τὸ τὴν μὲν ἐξελεῖν βεβουλῆσθαι, ἡμᾶς δ' αὐτοὺς ἀνασώσασθαι, ἀλλὰ μεθ' ἡμῶν ἀνάγκη καὶ ταύτην ἐφθάρθαι, καθάπερ τινὰ νόσον συνοιχομένην σώματι· ὥστ' οὐχ ὁρῶ, τίν' ἔχει λόγον ὁ περὶ τοῦ μέλλοντος λόγος. 43. Διὸ καὶ τὸ νῦν ἀπολέσομεν κᾶκεινο οὐχ ἔξομεν. Οὐδὲ γὰρ οἶόν τε, ὡς αὐτὸς λέγεις, ἂν τὰ παρόντα τις ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ· ἀλλ' ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἂν τε μεῖζον ἂν τε ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην καὶ πάντ' ἄνδρα ἐφεξῆς πρόθυμον εἶναι, καὶ, ὅπως μηδεὶς μήδ' ἐκὼν μήτ' ἄκων ἀνατρέψῃ τοῦτο, σκοπεῖσθαι· ἐπειδὴν δὲ ἡ θάλαττα ὑπέροχῃ, μάταιος ἡ σπουδή· εἰκότως· φαρμάκων γοῦν καὶ ποτῶν καὶ σιτίων, πρὶν μὲν ἡμῖν πεπονηρεῦσθαι τὸ σῶμα, μετέχειν οἴομεθα δεῖν εἰς τὸ μηκέτ' ἂν ἐνταῦθ' ἐμπεσεῖν. Ἄν δ' ἄρα πρότερον ἢ νόσος ἐπῇ, οἱ δὲ πῶς οἶει καὶ τύχην καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς δυσχεραίνομεν; καίτοι ὅταν, ὧς Δημόσθενες, σωμάτων καὶ νεῶν καὶ τοιούτων δὴ τινων, ὅπως αἶει κάλλιστα ἔχει, τοσοῦτον ποιῶμεθα λόγον, ἥπου γε πόλεως τοσαύτης καὶ τηλικαύτης καὶ οὕτω διὰ πάντων κρατίστης, ὡς καὶ θεοῦς, ἵνα μηδὲν πλέον εἴπω, περὶ αὐτῆς ταύτην πρὸς ἀλλήλους ἐρίσαι, οὐδ' ἐστὶν εἰπεῖν ὅσον ὀφείλομεν.

44. Ἐτι τοίνυν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὲν ἦν καὶ ἀτελείας ἀντιποιεῖσθαι καὶ μηδὲν εἰς τὸ λειτουργεῖν βεβλάφθαι τὴν πόλιν, μανία σαφῆς ἂν ἦν ταῦτα κωλύειν αἰρεῖσθαι, ἃ μήτε τῷ κοινῷ λυμαίνεται καὶ τοῖς μετασχοῦσιν ἔνεστι κέρδος. Ὅτε δ' ἀνάγκη διὰ τὰς ἐν μέρει χάριτας κοινὴν ἡμᾶς ὑποστῆναι ζημίαν, πότερον βέλτιον καὶ λυσιτελέστερον, πάντων ὁμοῦ ἢ λόγον ὀλίγων δὴ τινων σχεῖν; ἄνευ δὲ τούτων, ἀτελειῶν μὲν ἐκποδῶν γενομένων οὐδ' ἥτισοῦν ἔσται ταῖς πόλεσι βλάβη, ἀλλὰ καὶ κέρδος οὗ τοι μικρὸν τὸ πλείους ἂν ἐντεῦθεν τὰς λειτουργίας γενέσθαι, ἐξ ὧν αἱ πόλεις συνίστανται· εἰ δ' αἱ λειτουργίαι τοῦτ' αὐτὸ πείσονται, οἰχθήσονται μὲν αἱ πόλεις, οἰχήσεται δὲ καὶ τὰ τῶν πόλεων ἅδλα. Οὐ γὰρ μόνον ἐξ ἀτελειῶν οὐδὲν αὐταῖς ἔπειθ' ὑπάρξει, ἀλλὰ καὶ τὸ τάχιστ' ἐφθάρθαι μᾶλλον αὐταῖς προσυπάρξει, εἴπερ

ἐκ μὲν ἀτελειῶν ταῖς πόλεσιν σωτηρία, ἐν δὲ τῷ ταύτας εὖ ἔχειν καὶ τὸ ταῦτ' ἔχειν διδόναι προσέσται. 45. Εἴτα τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ τοσαύτης ἐκατέρων οὔσης διαφορᾶς, ὥς τὸ μὲν πλείστην ὄνησιν ἔχειν, τὸ δὲ πᾶν τούναντίον, ἔπειθ' ἡμεῖς Δημοσθένει πεισδέντες ἢ οὐκ οἶδ' ὅτῳ καὶ φῶ, οὐχ ὁ πρὸς ἡμῶν ἐστὶν ἀτεχνῶς, ἀλλ' ὁ καδ' ἡμῶν αἰρησόμεδα; καὶ ὃν ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἀσφαλείας τε καὶ προνοίας ἔδει νόμον τεθεῖσθαι, καὶ νῦν αὐτῷ τὰ πλείστου φασὶν ἄξια χρῆσθαι, τούτῳ χαίρειν εἰπόντες, τὴν ἐπὶ καδαιρέσει τῆς πολιτείας ἀτέλειαν ὥς πάννυ λυσιτελὲς νομινοῦμεν; δι' ἧς οὐδ' αὐτὴν ταύτην, ὥς ἔφην, ἔτ' ἔχειν τοῖς βουλομένοις ἐξέσται, ἀλλὰ πρὸς σφίσιν αὐτοῖς καὶ τήνδε προσαπολοῦσιν. Καὶ τίσιν οὐκ ἂν δόξαιμεν κακοδαιμονᾶν, εἰ, τὸ συμφέρον ἡμῖν παντὸς μᾶλλον εἰδότες, ἡμεῖς δ' ἐξεπίτηδες δρῶμεν ἢ παντὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἐκτρίψει;

46. Ὅλως δὲ εἴτις ἔροιθ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότερον τοῖς μὲν ἔχουσι μείζονος καὶ περιφανεστέρας καδέστηκε δόξης, τῇ δὲ πόλει μὴδ' ὀτινοῦν δυσχεροῦς, πότερον ἀτέλεια καὶ τὸ μὴ λειτουργεῖν ἔτ' ἔχειν, ἢ τὸ τυγχάνειν εἰκόνων καὶ μεδ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος τὸν αἰὲς πρεσβεύεσθαι χρόνον, εὖ οἶδ' ὅτι τοῦτ' ἂν φήσαιτ' εἰκότως· τί γὰρ δὴ βλάβος τῇ πόλει, ἐὰν οὐχ ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα λέγω, ἀλλ' ὁμοῦ πάντες Ἀθηναῖοι, ἢ, εἰ βούλει, πάντες ὥς εἰπεῖν ἄνθρωποι εἰκόνων ἢ στεφάνων μετάσχωσι παρ' αὐτῇ; μᾶλλον μὲν οὖν καὶ δύο τὰ πάντων κάλλιστ' ἐντεῦθεν προσγίγνεται, οὐ μόνον ἔπαινός τε καὶ δόξα, τοῖς τε ταυτὶ τιμωμένοις τῇ τε τιμῶσῃ πόλει, ἀλλὰ καὶ δαυμαστή τις ἐπὶ τὰ ἴσα παράκλησις ἐστὶν. 47. Ὅτε τοίνυν καὶ ἄλλως ἐνὶ τῇ πόλει καὶ μεγαλοψυχία πρὸς οὓς ἔδει κεχρῆσθαι, καὶ μὴδὲ ταύτην μὴδενὶ τὸ παράπαν βεβλάφθαι, τίς ἀτελείας ἀνάγκη καὶ τοῦ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν ἐντεῦθεν λυμαίνεσθαι; ὥστε καὶ ἡ Δημοσθένης λαμπρῶς ἄγαν ὑπὲρ ἀτελείας προΐσχεται, τῶν ἀτοπωτάτων εἶναι φάσκων καὶ τῆς ἐς ἅπαντ' ἀνάξιον μεγαλοψυχίας ἡμῶν, ἐὰν ἢ δεδώκαμεν ἀφελώμεθα, ταῦτ' εἰς κενὸν αὐτῷ καδεισιστῇκει τοῦτον τὸν τρόπον. Οὐ γὰρ μόνον τοὺς εὖ παθόντας ἀφαιρησόμεθα τοῦδ', ὥς αὐτὸς οἶεται, οὐδ' ἧς παρ' ἡμῶν ἀπέλαυσαν δόξης, ταύτης ἐκπεσοῦνται διὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ καλλίω καὶ περιφανεστέραν

ταύτην νῦν κομιοῦνται, ἀντ' ἀτελείας θανυμαστῶν τινων ἐπι-
 γραμμάτων καὶ εἰκόνων τυχόντες, καὶ κατὰ παντὸς εἰσέπειδ'
 ἐσιτήξοντες δημοσίᾳ τοῦ χρόνου· ὥς καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις
 σαφῶς μανδάνειν ἐξεῖναι, ὅποσον τι τούτοις ἡ πόλις τῆς ἐς
 αὐτὴν εἶνεκ' εὐνοίας ἐχρῆτο· ὃ τίνος ἀτελείας οὐ μεῖζον;
 εἵπερ ἡ μὲν οὐ διηνεκῆς οὐδὲ διὰ πάντων ἤκουσα τῷ γιγνά-
 σκεσθαι, τὸ δ' ἀθάνατον, ὥς εἰπεῖν, καὶ οὐδένα τῶν πάν-
 των οἶόν τε λανθάνειν. Οὐ μᾶλλον γε ἡ τὴν πόλιν ὄντινοῦν
 ἐστι λανθάνειν. 48. Οὐκοῦν καὶ Ἐπικέρδης καὶ Λεύκολος
 καὶ ὅστις ἕτερος, εἰ ὅτ' αὐτοὺς ἡ πόλις ἐτίμα, δυοῖν αἴρε-
 σις ἦν, ἡ ἀτελείας ἡ ἀνδριάντων μετέχειν, οὐκ ἂν μοι δο-
 κοῦσι μηδ' ὅσον περὶ ἀτελείας ἀκοῦσαι δεδέχθαι, ἐξὸν πολ-
 λῷ τινι μεῖζονι τιμηθῆσθαι καὶ ὃ τοὺς μετασχόντας παρα-
 πλησίους εἶναι δοκεῖν ποιεῖ τοῖς θεοῖς· τοὺς τοίνυν τότε ἂν
 οὕτω διατεθέντας καὶ ὅλῳ θυμῷ πρὸς ταῦτ' ἐσχηκότες εὖ
 οἶδα καὶ νῦν μὴ μόνον τῆς προσούσης ἀτελείας περὶ πλείονος
 ἂν πεποιθῆσθαι τὴν ἐν ταῖς εἰκόσιν ἐπιτιμίαν, καὶ αὐτοὺς
 καὶ τοὺς γ' αὐτῶν παῖδας, εἴαν γε μὴ περιῶσιν, ἀλλὰ καὶ
 τοσοῦτον ἡσθῆναι, ὥς καὶ πλείστην χάριν ὁμολογήσαι δήπου
 τῇ πόλει τοῦ τε ταυτὶ διανενοῆσθαι τοῦ τ' ἐψηφίσθαι συμ-
 φέροντα μὲν ἑαυτῇ, συμφέροντα δὲ καὶ σφίσιν αὐτοῖς.

49. Ἄλλ' ὅταν, φησὶ, ταῦτα δῶμεν, οἱ τούτων παῖδες,
 ὅτι μὴ κἀνταῦθα κοινωνεῖν ἔδ' ἔξουσι τοῖς πατράσιν, ὥσπερ
 ἐν ἀτελείᾳ, ἅτε τὰ μέγιστ' ἠδίκημένοι, βοήσονται. Πρῶτον
 μὲν οὖν, ὧ οὔτος, οὐκ οἶμαί τιν' αὐτῶν τὸ παράπαν δυσ-
 χερανεῖν, διὰ τὸ καὶ τοῖς νύεσιν εὖ μάλα προσεῖναι τῶν
 γεγεννηκότων τὴν δόξαν, ἀλλ' ὥς εἰκὸς αὐτοὺς ἀγαπήσειν,
 εἰ μόνον τηλικούτων πατέρων προσαγορεύοιντο παῖδες· ὥς
 γὰρ τὸ πατρὸς ἢ μητρὸς κακὰ συνειδέναι, κατὰ τοὺς ποιη-
 τὰς, καὶ τοὺς γε θρασυπλάγχχους δουλοῖ, οὕτως ἡ τού-
 των εὐκλεία καὶ λαμπρότης ζήλωτους ἄγαν παρασκευάζει
 τοὺς ἐξ αὐτῶν. 50. Ἐπει' εἰ μὲν ἀπάντων, ὧν ἄξιοι τοὺς
 εὐεργέτας ἡ πόλις, καὶ τοῖς ἐκ τούτων ἀνάγκη μετεῖναι, καὶ
 ταῦδ' ὥσπερ τις κληρὸς εἰς τοὺς ἐκγόνους κᾶτεισιν, εἰκότα
 ἂν καὶ οὔτοι λέγειν δοκοῖεν τούτων στερόμενοι· εἰ δ' ἐπὶ
 μόνῃς μὲν ἀτελείας τοῦτ' ἦν, ἑτέρου δὲ οὐδενὸς, αὕτη δὲ
 νῦν καδάπαξ ἀνήρηται, οὐτ' ἔχει λόγον τὰ τοιαῦτα ζητεῖν
 ἐθέλειν τῶν τε τῆς ἀτελείας κᾶν τοῖς ἄλλοις μεμνήσθαι.

Καὶ σὺν γε εἰ παραπλήσιον ἔσται ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπιονίκου πατρὸς ὦν, ἔπειτ' ἀξιοῖ διὰ τὴν φύσιν καὶ τοῦ κοτίνου μετέχειν· ἀλλ' ἀκούσεται πάντως ὃ γε τοιοῦτος, ὡς οὐ γένους, ἀλλ' ἁδλων ἐστὶ τὰ γέρα, καὶ ὁ τούτων ἐπιδυμῶν ἐκείνοις ἐπαποδύσεται πρῶτον, καὶ οὕτω καὶ πρὸς ταῦτα χωρήσει. Εἰ τοίνυν τὰ μικρὰ καὶ οὐ τοσοῦτου δήτινος λόγου (τί γὰρ δὴ πρὸς ἀνδριάντα θαλός; εἴπερ ὁ μὲν διαρκὲς, θαλὸς δὲ κατ' αὐτὸν δὴ μόνον τὸν τοῦ προσίεσθαι χρόνον ἔχει τὸ κέρδος·) εἰ τοίνυν ἐξ ἄρα τοῦ πεφυκέναι ταῦτ' οὐχ οἷόν τε λαβεῖν μὴ καὶ πόνων ἡγησαμένων, πῶς οἷόν τε ἀκονιτὶ κεκαρπῶσθαι τὰ μείζω; 51. Καὶ μὴν εἰ ἅ τοῖς πατράσιν δίδοται γέρα, τούτων ἔπειθ' οἱ παῖδες ἀξιοῦσιν μετέχειν διὰ τὴν φύσιν, τί μὴ καὶ τῶν αὐτοῖς ἀτυχημάτων ἀξιοῦσι μετέχειν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ταύτης αἰτίας; οὐ γὰρ ἐν μὲν τοῖς βελτίστοις εἰσὶ παῖδες, ἐν δὲ τοῖς πονηροτάτοις οὐκέτι, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον ἐνταῦθα δεῖ τούτους τὸ πεφυκὸς ἐνδεδεῖχθαι, εἰ μὴ μέλλοιεν ἔλαττον ἔχειν τῶν φίλων, οὓς αἱ συμφοραὶ παριστᾶσιν· εἰ δ' οὐδ' ἂν ἐν ὀνείροις συνατυχεῖν αὐτοῖς ἔλαιντο, οὐκ οὐν γε ἐκόντες εἶναι, ὡς γε ἐγὼ νομίζω, πῶς ταῖς τούτων εὐπραγίαις δεῖν οἷονται χρῆσθαι; πῶς δ' οὐ σφίσιν αὐτοῖς περιπίπτουσιν, ὅταν ταῦτ' ἀξιῶσιν; εἴπερ ἐπὶ μὲν τῶν φανλοτάτων ἀρνοῦνται τὴν φύσιν, ἐπὶ δὲ τῶν εὖ ἐχόντων ἄνω καὶ κάτω ταυτησὶ λόγον ποιοῦνται. Ὅλως δὲ εἰ μὲν ὀρθῶς καὶ δικαίως ταύτην προΐσχονται, δεῖ δήπου ταύτης διὰ πάντων ἔχεσθαι, καὶ μὴ νῦν μὲν, νῦν δ' οὐ· εἰ δὲ κέρδους εἵνεκα μόνου πρὸς αὐτὴν καταφεύγουσιν, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς, λανθάνουσι σφᾶς αὐτοὺς ταύτης οὐδὲν ἥττον ἀλλοτριοῦντες ἢ συνιστάντες· οὐκ οὐν οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν αὐτοῖς δεῖ τὰ τοιαῦτα προκαλουμένοις.

52. Ἐτι τοίνυν κάκεῖθεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστα ἔχοιτ' ἂν συνιδεῖν ὃ λέγω, καὶ τὸ συμφέρον ἐξ ἀνάγκης νομοδετεῖν, ὅτι πλὴν ἀτελείας πάντα τᾶλλα πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἔσθ' ἡμῖν ποιητέα, ἂν τοὺς ἡμετέρους προγόνους ὁποῖοί τινες περὶ ταῦτ' ἦσαν ἐνδυμηδῶμεν, ὅτε καὶ τὰ τῆς πόλεως ὡς μάλιστα ἦνδαι, καὶ τὸ πρὸς ταύτην ἐπιδείκνυσθαι καὶ φιλοτιμεῖσθαι φιλοτιμότερόν πως καὶ μετὰ μείζονος ἀπήντα παρασκευῆς. 53. Ἐκεῖνοι τοίνυν καὶ ἀγχινολα κα

συνέσει καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς τῶν ἀπανταχῇ πάντων κρα-
 τοῦντες, καὶ πᾶσαν πολιτικῆς ἀρετῆς ἐπιστήμην ἐν τῇ ψυχῇ
 φέροντες, μᾶλλον δ' αὐτὸ τοῦτο ψυχῇ τῶν πραγμάτων καὶ
 δοκοῦντες καὶ ὄντες, οὐ μόνον ὅπως ἑαυτῆς ἀξίως ἢ πόλις
 εὖ πράττοι καὶ διαγίγνοιτο, ἀλλ' ὅπως καὶ τῶν παρὰ τῆς
 τύχης εὐποιῶν μειζόνων αἰεὶ διὰ πάντων πειρῶτο, τοῦτ'
 ἔχοντες προὔρου, αὐτοὶ τε πάνθ' ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ποιεῖν
 καὶ λέγειν ὥοντο χρῆναι, μηδὲν τῶν ὅσα πρὸς εὐδαιμονίαν
 τοῦ κοινοῦ φέρει μηδ' ὅπωςτιοῦν παριέντες, τοὺς τε πρὸς
 αὐτὴν ὀτιοῦν ἀγαθὸν διαπραξαμένους, καὶ πολίτας λέγω
 καὶ ξένους, καὶ γενομένους τοῖς πράγμασιν ἐν καιρῷ, ὁμοῦ
 μὲν ἀμειβόμενοι τῆς σπουδῆς, ὁμοῦ δὲ καὶ πρὸς τὸ μέλλον
 καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὰ ἴσα καὶ μείζω παρακα-
 λοῦντες, μεγίσταις ὅτι μάλιστα καὶ φιλοτιμοτάταις ἐδωροῦντο
 τουτουσὶ ταῖς τιμαῖς, τοῦτο μὲν χαλκοῦς ἐπ' ἀγορᾶς ἱστάν-
 τες, τοῦτο δὲ παρέδρους τοῖς ἐν ἀκροπόλει θεοῖς καδιστάν-
 τες, τοὺς δὲ μεγάλων καὶ θαυμαστῶν καὶ τῶν αὐτῶν τοῖς
 θεοῖς ἀξιοῦντες τῶν προσρημάτων, ἔστι δ' οἷς καὶ χρήματα
 ὅτι πλεῖστα διδόντες· καὶ γὰρ πλέθρα τῆς μὲν πεφυτευμένης,
 τῆς δὲ καὶ ψιλῆς· οἱ δὲ σίτησιν ἢ στεφάνους ἤροῦντο, καὶ
 ἅπαντα τοιαῦτα. 54. Ταῦτ' ἦσαν αἱ τηνικαῦτα τῆς πόλεως ἀμοι-
 βαὶ πρὸς τοὺς ἐκάστοτ' εἰς αὐτὴν καλοὺς κἀγαθοὺς. Οὕτως
 Ἐρεχθεὺς ὁ τῆς Ἀθηνᾶς, οὕτως Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων·
 Περικλέα δὲ τὸν Ξανδίππου τίς οὐκ οἶδε τῶν πάντων Ὀλύμ-
 πιον προσρηθέντα κατὰ ταῦτα τῷ Διὶ; ἀτελείας δὲ οὐδ' εἰς-
 τισοῦν, μὰ τοὺς θεοὺς, λόγος τότε ἦν οὐδ' ἐξέτασις, οὐδ'
 ἠξιούν ἐντεῦθεν δήπου ποιεῖσθαι τὰς δωρεάς· οὐχ ὅτι ταύ-
 την ἠγνόουν, ἀλλ' ὅτι σαφῶς ᾔδεσαν, ὥς ἐν μὲν τῷ ταῦθ'
 ἅπερ ἔφην διδόναι οὐδ' ὀτιοῦν ἔσται βλάβος τῇ πόλει, ἐν δὲ
 τῷ τοὺς δεῖνας ἢ τοὺς δεῖνας εἰς ἀτέλειαν ἄγειν οὐ μικρά
 τις ζημία. Ἡ γὰρ τῶν λειτουργιῶν κατὰ βραχὺ δήπουθεν
 σπάνις καὶ τὸ ταῦθ' ἅπερ ἔφην ἔχειν διδόναι προϊόντος ἀναι-
 ρήσει τοῦ χρόνου, πάντων ἀτελῶν κατασιάντων. Ἐπειτα
 κἀκεῖνο προσῆδεσαν καὶ σφόδρα γε πεφυκὸς ἐν ἀτόποις, εἰ,
 ὧν ἐνεδείξαντό τινες ἀγαθῶν εἰς τὴν πόλιν, τούτων εἴνεκ'
 αὐτῇ πασαιτίοι κατασταῖεν ζημίας διὰ τὰς ἀτελείας, δεόν,
 εἰ ταῦτ' ἔπειτ' ἔμελλον ἔσεσθαι, μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἰς εὐερ-
 γέτας τελέσαι. 55. Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον, τοὺς μὲν οὕτω

διακειμένους τῶν πάλαι μηδεμίας μὲν ἡστινοσοῦν ὑπερβολῆς ἐν ταῖς ἀμοιβαῖς ἀποσχέσθαι, ἀτελείας δὲ μηδαμοῦ τὸ παρ-
 ἅπαν μὴδ' ὅπωςτιοῦν μνημονεῦσαι, ἡμᾶς δὲ τοὺς τὰ κείνων
 μάλιστα πάντων καὶ στέργοντας καὶ θαυμάζοντας, καὶ νόμον
 τοῦ τί δεῖ ποιεῖν ταῦθ' ἡγουμένους, ἔπειτα ταύτη κεχρηῆσθαι
 καὶ τὰς τιμὰς ἐντεῦθεν ὀρίξειν, ὥσπερ ἐκείνων κατεγνώκο-
 τας, ὅτι μὴ τοῦτο συνείδον, ἢ συνιδόντες ὑπὸ βασκαρίας
 ἀπεῖπον. Καίτοι ὅταν μὲν τούτους ὡς διὰ πάντων κρατί-
 στους θαυμάζωμεν, καὶ μιμεῖσθαι διὰ πάντων ὀφείλομεν
 τούτους, ἔν' ἃ τοῖς λόγοις κοσμοῦμεν, βεβαιῶμεν τοῖς ἔρ-
 γοις· ὅταν δὲ ἃ ἑκείνοις εἰκότως ὡς μὴ καλῶς ἔχοντ' ἀπεί-
 ρηται, ταῦθ' ἡμεῖς ὡς ἔχοντα καλῶς ἀσπαζώμεθα, θατέρω
 δυοῖν ἐνεχόμεθα, ἢ τῷ περὶ τὰς κρίσεις ἐσφάλδαι ἢ περὶ
 τὰς μιμήσεις ἐψεῦσθαι.

56. Ὅλως δὲ εἰ μὲν ἀτέλεια κάλλιστον καὶ λυσιτελέστατον
 καὶ πολιτικῇ μάλιστα πρέπον, οὐχ ἡμᾶς ἔδει μόνους, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ταυτησί
 λόγον ποιεῖσθαι, ὡς ἂν τινος κοινωφελούς καὶ διὰ πάντων
 χωροῦντος. Εἰ δ' οὐδένες ἄχρι τοῦ δεῦρο πλήν ἡμῶν ἐπὶ
 ταῦτα προήχθησαν (μὴδ' ἔτ' ἔπειτα προαχθεῖεν, ὧ δέσποινα
 Ἀθηνᾶ), τί μόνοι τῶν πάντων ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα νοσοῦμεν,
 ἐκτὸς εἰ μόνοι τῶν πάντων ἡμεῖς μισεῖν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀξιοῦ-
 μεν. Οὐ δῆπου, φησὶν, οὐδὲ ταῦθ' ἡμᾶς ἐγκαλεῖσθαι χρεών.
 Εἰ μὲν γὰρ, τῶν αὐτῶν ἐδῶν τε καὶ νόμων ἅπασιν ὄντων,
 ἔπειθ' ἡμεῖς μόνοι τῶν πάντων ἀτελείας εἰχόμεθα, πονηροί
 τινες ἂν ἤμεν εἰκότως, οἷς οὐκ ἐξῆν ἐγχειροῦντες καὶ παρὰ
 τὸν κοινὸν πολιτευόμενοι νόμον. Εἰ δὲ πολλή τις ἐνταῦθα
 διαφορὰ, καὶ τοὺς μὲν τούτοις, τοὺς δ' ἐκείνοις ἴσμεν χρω-
 μένους, καὶ πάντας ἀπλῶς οἷς ἐκ πολλοῦ δοκιμάσειαν, τί
 δεινὸν, εἰ, παρ' οὐδέσι τῶν ἄλλων ἀτελείας νομιζομένης,
 μόνοις ἡμῖν ταύτης ἔνεστι λόγος; οὐδὲ γοῦν Λακεδαιμονίοις
 οὐδὲ Θηβαίοις οὐδ' οἷσισιν ἄλλοις ἐγκαλεῖν ἔχομεν διὰ ταῦτα,
 ἀλλὰ τῷ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐσχηκότι διδόναι. 57. Ὡς
 μὲν οὖν, ὧ Δημόσδερες, ἕκαστοι πρὸς ἀλλήλους ταύτη διῶ-
 στανται, ὁμολογῶ καὶ αὐτὸς, ἐπεὶ μὴδὲ νομοθέτας κέκτην-
 ται τοὺς αὐτοὺς, ἀλλ' οἱ μὲν τοὺς, οἱ δὲ τοὺς, ὅπως ἢ
 τύχη καὶ ὁ συμπίπτων χρόνος ἐκάστοις παρεσκευάζει. Σοῦ
 δ' ἂν ἡδέως πυνδοίμην, εἰ ἐν οἷς οὗτοι διίστανται, πότερα

τῶν λυσιτελούντων ταῦτ' ἐστὶν ἢ τῶν ἰδία καὶ κοινῇ λυμαινομένων τοῖς πράγμασι. Εἰ μὲν γὰρ τῶν λυμαινομένων ἐρεῖς, πρῶτον μὲν ἐπιεικῶς ἄτοπον καὶ δεινόν, διὰ τούτων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ ἴσα πείθειν ἐπιχειρεῖν καὶ κακῶ τὸ κακόν, ὡς λόγος, ἰᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ διὰ τῶν βελτίστων ἐντεῦθεν ὡς μάλιστα ἀπάγειν καὶ τούτοις ὡς οἶόν τε προσάγειν. Ἐπειτα μετὰ τῆς ἀτελείας καὶ ταῦτ' ἐξαίρειν ὥσπερ τινὰς Κῆρας προσῆκε τοῦ βίου καὶ παραπέμπειν εἰκότως εἰς τὸ τῶν ποιητῶν ὅρος καὶ κῦμα· μὴ γὰρ οὖν εἴη μηδὲν τὸ παράπαν, ὃ δημοσίαν ἴσχει τὴν βλάβην. 58. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν κοινοῦ τινος κέρδους εἶνεχ' εὐρέσθαι, καὶ τοῦ τὰ γινόμενα δύνασθαι συντελεῖν, ἀτελείας δὲ οὐδὲν μᾶλλον ταῖς λειτουργίαις ἐχθρόν (ὅταν δὲ ταύτας λέγω, τὴν πόλιν λέγω, δι' ὧν ταύτῃ τὸ σῶζεσθαι)· τί περὶ τὰ συλλογίσῃ καὶ σοφιστῆς ὧν οὐκ ἔξεστι γίγνη, τὴν μὲν πρὸς ἃ μὴ χρὴ παραβάλλων, ἡμᾶς δ' ἐντεῦθεν ὡς ἀγαθοῦ τινος ταύτης ἀντέχεσθαι πείθων; τὸ δ' ἐστὶν ἀτεχνῶς ἐπιβουλον, καὶ πειρωμένου τὴν πόλιν ἐσχάτοις περιβάλλειν κακοῖς. Ὡσπερ γὰρ τὸ τοῖς ἀδικοῦσιν ἐπεξιέναι καὶ πολεμεῖν διὰ πάντων αἰρεῖσθαι οὐδ' ἂν εἰς φαίῃ, μὰ τοὺς θεοὺς, μὴ οὐχὶ τιμῶντος τοῦτ' εἶναι τοὺς νόμους· οὕτως ἐάν τις τοῖς λυμαινομένοις τῇ πόλει μετὰ πολλοῦ τοῦ περιόντος συνηγορῇ, τεκμήριον ἐναργὲς παρέχεται γνώμης οὐχ ὑγιоῦς καὶ τὰ δεινότατα κατ' ἡμῶν τεχνωμένης. 59. Καίτοι ὅταν διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν βλάβην ἐκτρεπώμεθα σφᾶς, τίνος ἂν εἰκότως ἄξιος εἴη ὃ δι' ὧν τούτοις συνηγορεῖ αὐτός τε τοιοῦτος ὧν καὶ τοὺς γ' ἄλλους ἐπὶ τὰ ἴσα παροτρύνων; ἐπεὶ καὶ τὸ συκοφαντεῖν καὶ δωροδοκεῖν καὶ ἀσελγαίνειν καὶ λάδρα τοῖς πολεμίοις κεχρηῆσθαι καὶ φάρμακα κατ' ὁτιοῦν συντιθέναι καὶ νῆ Δία γε λησταὶ καὶ τοιχωρυχοὶ καὶ τοῦ πονηροῦ κόμματος ὅστισοῦν τότε μᾶλλον μισοῦνται καὶ δίκην ὑπέχουσιν μείζω, ὅταν οἷς δρῶσιν, ἐγκαλύπτεσθαι δεόν καὶ τρέμειν, οἱ δ' ἐπὶ τούτοις τοσοῦτο φρονῶσιν, ὡς καὶ σεμνύνειν ταῦτ' ἐδέλειν πρὸς πάντας· διττὰ δὴπου νοσοῦντες, κακίαν καὶ θράσος, καὶ μηδ' ἐκάτερον συνιέντες, ἀλλὰ καὶ δίκην τίνοντες ταύτην τὸ δημοσίᾳ σφᾶς αὐτοὺς ἐξελέγχειν.

60. Καὶ μὴν οἷς ἡμᾶς κακείνως φενακίζειν ἐπιχειρῶν οἶει λανθάνειν, τούτοις οὐδὲν ἥττον ἀλίσκοι πονηρευόμενος καὶ κατ' αὐτὸς σαυτοῦ μᾶλλον ἢ ἡμῶν αὐτῶν. Οὐ γὰρ ὡς

ἐννομόν τι καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἐξημιμένον ἀνάγκης ἔχων ἀτέλειαν δεῖξαι, οὐδὲ τοὺς ταύτης περὶ διαγορευόντας νόμους εἰς μέσον δεῖναι, κἀντεῦθεν, ὥς νομίζεις, ἐξελέγξαι Λεπτίνην, σὺ δὲ καὶ οὕτως οὕτω σφόδρ' ἐτέρως ποικίλλεις καὶ περιάγεις τὸν λόγον, ὥς καὶ πείδων ἔχειν ἐκ τοῦ παραχρῆμα δοκεῖν καὶ τοὺς μὴ πάνυ τοι προσεσχηκότας ἐτοίμως χειροῦσθαι. Εἰ γὰρ οἱ μὲν νόμοι κελεύουσι, φῆς, διαρρήδην βεβαίας εἰς τέλος εἶναι τοῖς εἰληφόσι τὰς δωρεάς, καὶ μηδὲ καδ' ὅντινα δήποτε τρόπον ταυτασὶ κεκινῆσθαι, ὃ δὲ, ὡς δεδωρήται τισιν ἀτελείας ἢ πόλις ἐν παντὶ τῷ παρασχόντι ταύτας δι' ὧν νομοθετεῖ νῦν ἀκύρους καδάπαξ ποιεῖ καὶ νῦν καὶ εἰσαῦτις, πῶς οὕτω παραβαίνων τοὺς νόμους καὶ κατὰ τοῦτο δίκαιος ὧν τὴν τῶν παρανομούντων καὶ αὐτὸς ὑποσχεῖν, ἔπειδ' οἷός ἐστι περὶ ὧν συμβουλεύει παρ' ἡμῶν πεπιστευθῆναι; 61. Οὐ ταῦτα λέγεις ἄνω καὶ κάτω στρέφων καὶ συνεχῶς ἐρωτῶν, εἰ μὴ δίκαιον τοὺς εὖ πεπονδότας διὰ τέλους εὖ πάσχοντας εἶναι καὶ μετέχειν ἐς ἅπαν τοῦ γέρωσ; ἔχε δὴ καὶ σκοποῦ· ἐπέταξεν ὁ τοὺς νόμους τιθεὶς, μὴ χρῆναι τὰς δωρεάς ἀφαιρεῖσθαι· ἀτελείας δὲ οὐδ' ὄντινοῦν τὸ παράπαν ποιεῖται λόγον, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως δωρεῶν, πλὴν εἰ λάδρ' αὐτὸς λέγοντος ἤκουσας. Τί οὖν ἂ μὴ 'κεῖνος ἐμνήσθη, ταῦτ' αὐτὸς κακῶς ὑφαρπάξεις, καὶ τὰ μὴ δοκοῦντα τοῖς νόμοις ὥς νόμοις δοκοῦντα λέγεις, ὁμοῦ μὲν τούτους ἐντεῦθεν συκοφαντῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ ἡμᾶς ἐλέγχων μηδὲν εἴνεκα νόμων ἐπισταμένους;

62. Εἰ δὲ τοῦτο λέγεις, ὥς ἐν τῷ δωρεάς εἰρηκέναι συμπεριειλήφει καὶ ταύτην· δῶρον γὰρ δήμου καὶ τοῦτο· ἐκεῖνο πάντως ἐροῦμεν, ὥς οὐχ ὃ τοὺς μὲν εἰληφότας ἰδίᾳ σεμνύνει, τῷ δὲ παρασχόντι κοινῇ λυμαίνεται δήμῳ, τοῦδ' ὥς ἀληθῶς δωρεὰ, ἀλλ' ὃ καὶ τούτοις κακείνοις πρὸς κέρδους ἐστίν· ὥς ἐκεῖνό γε δωρεὰ μὲν τοῖς λαβοῦσι, πρὸς δὲ τὴν πόλιν ζημία. Ταύτην δῆτα καὶ πάντες οἱ νόμοι φασὶ δωρεάν, καὶ ὅπως μηδεὶς ἐκπεσεῖται ταύτης ἐφρόντισαν, ἅτε κοινοὶ παιδευταὶ καὶ κηδεμόνες τῶν ἡμῶν προσηκόντων· ἀτέλεια δὲ εἰ μὲν τῇ πόλει ξυμφέρει, δωρεὰ προσειρήσθω καὶ τῶν ἐχόντων ἀναφαίρετος ἔστω· εἰ δὲ λυμαίνεται καὶ διαφθείρει καὶ πάντα ποιεῖ, τί παραλογισμοῖς τισι κεχρημένος, ὥσπερ παραγγέγραπτόν τινα καὶ ὑποβολιμαίαν, φιλονικεῖς

ταύτην εἰσποιῆσαι τοῖς νόμοις; 63. Ὅρας ὅπως διὰ σπαντοῦ τὸ ξίφος ἐπὶ τοὺς ἄλλους ὠδεῖς, καὶ παίειν ἑτέρους δοκῶν αὐτὸς ὑφίστασαι τὰς πληγὰς; ὑπὸ τοῦ δρασυχάτου τῆς γνώμης καὶ τοῦ φιλονικεῖν ἔχειν ἀσχετῶς μὴ ὅτι τοῖς σοῖς λόγοις παρὰ τῶν ἄλλων ἀπαντήσεται ξυνεῖς. Ὅποιον δὴ κακεῖνο, καὶ ταῦτά φασι γυμνασίῳ. Οὐ γὰρ ἀνέχεται Δημοσθένης, ὡς ἔοικεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐνὶ γέ τῳ καὶ δυοῖν δόξαι κακός, ἀλλ' ἐκ περιουσίας τοῦτο ὧν ἐληλέγχθαι. Πρὸς γὰρ αὐτὸ τοῖς ἄλλοις, οἷς κατὰ Λεπτίνου χρησάμενος ἔγνω πᾶσαν μὲν αἰτίαν ἐπενεγκῶν, ἐκ δ' ἄρα πασῶν ταῖς ἀληθείαις ἀποκρουσθεῖς, ὁ δὲ καὶ παρανόμων ἀξιοῖ τοῦτον γεγράφθαι, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτὸς νῦν μᾶλλον ἢ πρόσθεν τάληδοὺς καταψευδόμενος ἔσται. Τί γάρ φησι· χρὴ τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον, πρὶν τὸν παλαιὸν τοῦτον ἔλυσεν γραψάμενος· νῦν δὲ μαρτυρίαν κατ' ἑαυτοῦ καταλείπων ὅτι παρανομεῖ, τουτονὶ τὸν νόμον ὅμως ἐνομοθετεῖ· καὶ ταῦτα ἑτέρου κελεύοντος νόμου, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐνοχὸν εἶναι τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναντίος ᾖ τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις. 64. Χρὴ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μάλιστα χρὴ, τὰ τοιαῦτα οὕτως περαίνειν, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον αἰρεῖσθαι νομοθετεῖν, καὶ τὸν μὴ ταύτῃ γε παρεσκευασμένον, ἀλλ' ὁμόσε χωροῦντα, πρῶτος ἔγωγ' αὐτὸς ἔλοιμ' ἂν παρανόμων, ὅτι μὴ συνίδοι τὸ δέον. Ἀλλ' οὐ Λεπτίνης τοιοῦτος. Πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· εἰ μὲν γὰρ ἀτέλειαν ὁ νόμος ἐκέλευεν εἶναι, ὁ δ' οὐ προσεῖχεν, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἢ λελυκέναι τὸν νόμον καὶ δεῖξαι μὴ καλῶς εἰρηκότα τὰναντία νομοθετεῖν αὐτὸς ᾧετο χρῆναι, μαρτυρίαν κατ' ἑαυτοῦ καταλείπει ὅτι παρανομεῖ. Νῦν δὲ οὔτε νόμος ἦν ὁ κελεύων, οὐδ' οὔτος δήπου παρανομεῖ τοιαῦτα νομοθετῶν· οὐ μᾶλλον γε ἢ Σόλων ὁ παλαιός· ἀλλ' εἰ χρὴ τάληδες εἰπεῖν, ὁ τὰναντία τοῖς φανεροῖς φρονῶν καὶ τὸ μὲν κοινῇ σῶζον τὴν πόλιν οὐ μὰ Δία σκοπῶν, ὁ δὲ πρὸς ὀλέθρου ταυτηῖ καδειστήκει, πᾶσαν εἰσφέρων ὑπὲρ τούτου σπουδὴν, καὶ τῷ τοῖς λόγοις ἢ βούλεται δύνασθαι χρῆσθαι νῦν μὲν πρὸς τὸ δοκοῦν ἑαυτῷ μεμνημένος τῶν νόμων, νῦν δὲ τοὺς οὐκ ὄντας νόμους εἰς νόμους τιθεῖς. 65. Ὅποιος αὐτὸς εἶ. Ὡςδ' ὅταν ταῦτ', ὧ Δημόσθενες, λέγεις, σπαντοῦ κατηγορεῖς, οὐ Λεπτίνου· εἴ γε ὁ μὲν οὐ νόμου δὴ τις περὶ

ἀτελείας κειμένου, ἀλλ' ἔδους χθές καὶ πρόην, ὦ Ζεῦ, εἰς-
κεκωμακότος τῇ πόλει, τὸν ὑπὲρ τῆς πολιτείας τοῦτον εἰσῆ-
νεγκε νόμον, [ὄν] κάλλιστον καὶ δικαιοτάτον πάντες ἂν φαῖεν·
σὺ δ' αὐτὸν ἐλέγχειν ἐπιχειρῶν οὐ νόμῳ τοῦτο ποιεῖς, ἀλλὰ
κενοῖς τισι λόγοις καὶ μύθοις παράγων, νόμων μὲν καὶ ἀλη-
θείας καδάπαξ ἀποστατοῦσι, ψεύδους δὲ καὶ παρανομίας
μεστοῖς, καὶ χρησμῶν οὐδὲν ἥτιον τούτοις αὐτὸς ἰσχυρίζῃ.

66. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ταύτῃ μάλιστα κατα-
ψεύδῃ Λεπτίνου, ὥς ἐν τῷ δυσμεναίνειν ἰδίᾳ τισὶν, οὐ τῷ
τῆς πόλεως προνοεῖσθαι, τεδεικότος τὸν νόμον. Ἐπεὶ ὅτι
γε τοῦτ' ἐστὶ, καὶ οὐχ ὦν αὐτὸς εἵνεκα φάσκεαι ἐπὶ ταῦτα
προήχθῃ, δῆλον ἐντεῦθεν· πρῶτον μὲν ὅτι πᾶς ὁπωοῦν χα-
λεπαίνων κατ' αὐτοῦ μόνου χρήται τοῖς λόγοις, καὶ τοῦτ'
ἀντὶ πάντων ἐσπούδακεν, ὅπως βέλτιστον μὲν ἑαυτὸν διὰ
πάντων, ἐκεῖνον δὲ παμμίαιρον καὶ κάκιστον ἀνθρώπων ἀπο-
φανεῖ, ἐλέγχων, ἐγκαλῶν, διαβάλλων, πᾶσιν οἷς ἔξεστι κα-
τατρέχων, οὐ μέντοι, μὰ Δία, νομοδειτῶν. Οὐ γὰρ οἷόν
τε ταῦδ' ὁμοῦ συνελθεῖν, νόμον καὶ τὸ γεγράφθαι· τὸ μὲν
γὰρ ἐλεγχός ἐστι καὶ διαβολὴ πονηρίας καὶ τοῦ κακόν τινα
εἶναι, ὃ δὲ κοινὴ τις πρὸς μὲν τὰ βέλτιστα προτροπὴ, τῶν
δὲ χειρόστων ἀπαγωγὴ, ὥς τὰ μὲν φεύγειν, τὰ δ' αἰρεῖσθαι.
Πῶς οὖν ἤμελλε δήπου Λεπτίνης, ἀφείς οἷς ἐγκαλεῖν εἶχεν
ἐπεξιέναι, τούτοις ὅπως ἔσονται βέλτιστοι παραινεῖν; καὶ
οὓς κακῶς πεπονδότας ἡδιστ' ἂν εἶδε, τούτων ὥς ἐταιροτά-
των τε καὶ φιλτάτων ἀντιποιεῖσθαι; οὐκ ἐστὶ ταῦτα, οὐκ
ἐστίν. 67. Εἰ δ' ὁ μὲν, ὅπως μηδεὶς ἀτελὴς εἴη τῶν πάντων
δέμενος νόμον, αἰτιώτατος ἄλλους τοῖς ἀτελείας κεκτημέ-
νοις κατέστη, σὺ δ' ἐντεῦθεν ῥᾶστα συλλογίσῃ τὸ μῖσος,
ῥα σοὶ καὶ περὶ πάντων ὥς εἰπεῖν τῶν νομοδειτῶν ταῦτ'
ἐψηφίσθαι, καὶ δίκην ἀπεχθείας καὶ τούτοις λαχεῖν, ὅτι
σωφροσύνης πέρι καὶ δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων διεξιόντες
οὐ πᾶσιν ἀπλῶς εἰσι δήπου κεχαρισμένοι, ἀλλὰ τοῖς εὖ
ἤκουσι τρόπων· ὥς τοὺς γε πονηροτάτους καὶ τάναντία τοῖς
νενομισμένοις φρονοῦντας οὐδ' ἐστὶν εἰπεῖν ὅπως ἀηδῶς
ἔχουσι τούτοις.

68. Ἐπειτα εἰ σέ τις, ὦ Δημόσδερες, ἔροιτο, τίνες ποδ'
οὔτοι, οὓς δυσχεραίνων Λεπτίνης τὸν νόμον ἔγραψεν, οὐκ
ἂν μοι δοκεῖς ἔχειν εἰπεῖν. Ἀλλ' ὅτι μὲν εἰσὶ τινὲς, ἀπλῶς

οὕτως εἰρήκεις, τίνες δὲ οὗτοι, λέγειν οὐκέτ' ἀξιοῖς· οὐ τῷ μὴ βούλεσθαι Λεπτίνην ἐκ περιουσίας ἐλέγχειν, ἀλλὰ τῷ μηδέν τι περὶ αὐτῶν σαφὲς ἔχων εἰπεῖν, ἔπειτ' ἐκ περιουσίας αὐτὸς ἐληλέγχθαι βούλεσθαι. Οὐ γὰρ, ἂν εἶχες ὀνομαστὶ τούτων μεμνήσθαι, σιγᾶν ἡνέσχου, οὐδ' ἂν παρόντων ἐφείσω, ὃ καὶ μὴ παρόντων ὡς ἂν παρόντων εἰς τοὺς περὶ τούτων λόγους ἐμπίπτων· οὐ μόνον ὅτι πάντων μάλιστα τὰ τοιαῦτ' αὐτὸς ἐτοιμότατος εἶ, ἀλλ' ὅτι σοι καὶ τοῦτο πρὸς τὸν ἀγῶνα τὸν σὸν συνήρατ' ἂν οὐ μικρῶς. Νῦν δ' οἷς ἀνωνύμως προηνέγκας, οὐ μόνον ἀπειδοῦντας ἅπαντας ἔχεις, ἀλλὰ καὶ δόξαν παρέχεις μηδ' ὅλως τούτους αὐτοὺς εἶναι, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ συντεδεῖσθαι. 69. Οὕτω διὰ μὲν τοῦ μεμνήσθαι μόνον προστρίψασθαι δόξαν οὐ καλὴν ἐδέλων Λεπτίνην, διὰ δ' αὖ τοῦ μὴ πρὸς ὄνομα φάσκειν αὐτὸς τὸν ἔλεγχον φεύγων, ἔλαδες, ᾧ Δημόσθενες, καὶ σαντὸν ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγεις ἐλέγξας, καὶ Λεπτίνην ὡς ἀληθῶς ἀλλ' οὐχ ἡττώμενος πάδους εἰσῆχε τὸν νόμον. Καὶ τὴν μὲν ἐκ Μυλίου φασὶ Διοτίμαν, ἐπεὶ δέκα ἔτη ἀναβαλέσθαι τῇ πόλει δυνηθεῖσα τῆς νόσου οὐχ οἷα δ' ὑπῆρξε καὶ τὸ πᾶν ἐξειργάσθαι, οὐδὲ τοῦτ' εἰργάσθαι νομίσαι, οὐδὲ γενέσθαι τοῖς πράγμασιν ἐν καιρῷ. Ὡστε διχόθεν αὐτὴν βεβοῆσθαι, ἐκ τε ὧν ἐδυνήθη τοσοῦτον, ἐκ τε ὧν, ὅπως οὐ τὸ πᾶν ἐδυνήθη, ἢ δ' ὥσπερ μηδὲν ἐπιδεδειγμένη οὕτω δυσχεραίνουσα ἦν· σὺ δὲ τοσοῦτον χρόνον νοσοῦσαν ἐξ ἀτελείας τὴν ἐνεγκαμένην ὁρῶν, οὗτ' αὐτὸς ᾧου δεῖν ταύτης ἀπαλλάξαι τῆς νόσου, καὶ ταῖς τῶν λόγων ἐπωδαῖς ὡς εἰκὸς ὑπὲρ ταύτης κεχρῆσθαι· ῥάδιον ὃν πάντος μᾶλλον· τὸν τε καλὸν καγαδὸν τουτονὶ Λεπτίνην, κάλλιστα πάντων καὶ τῇ τῶν θεῶν τοῦτ' εἰργασμένον προνοία, ἡδιστα ἂν, εἴπερ ἦν, εἰς τοὺς Σικελικοὺς ὥσας κρατῆρας, πανταχόθεν ἐπιχειρῶν τοῦτον ἐλαύνειν, καὶ πᾶσιν οἷς ἔξεστι διαβάλλων, ὅπως τὸν μὲν, ᾧ θεοὶ καὶ νόμοι, δοῦναι δίκην παρασκευάσης, ὡς δι' ὧν εἰσηγεῖται τοῖς πράγμασι δυσμενῆ· ἀτέλειαν δ' ὥσπερ τινὰ φρυγάδα καὶ ὑπερόριον καταγαγεῖν αὐδὺς τῇ πόλει, προπίνων ἐντεῦθεν Κτησίππῳ τὸ ταύτης συμφέρον.

70. Ἀλλὰ γὰρ τὸ προσγράψαι, φησὶ, μηδὲ τολοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι, ἢ θανάτου τὸν τάναντία γεγραφότα τιμᾶσθαι, οὐ μόνον τυράννου δίκην τὸ τοῦτ' ἔχειν συνήδως ἐν τῷ τοῦ

καιροῦ φιλοτιμεῖσθαι καλοῦντι, ἀλλὰ καὶ τὸ κατ' ἐξουσίαν ἀνηρῇκει τῇ πόλει. Εἰ μὲν οὖν καδάπαξ ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λεπτίνης μεγαλοψυχίας ἀπείργει, ὥς μήτε τοὺς εὐεργέτας ἀντενυποιεῖν οἷους τ' εἶναι, μήδ' ὅλως τοὺς εὖ πάσχειν ἀξιόους τοῖς γιγνομένοις δωρεῖσθαι, ἀγνωμοσύνης ἂν εἰκότως φέροιτο μέμψιν καὶ τοῦ μηδέν τι τῶν δεόντων συμβεβουλευκέναι δύνασθαι, καὶ δεῖ τοῦδε τῷ νόμῳ νόμων ἐξούλης λαχεῖν. Εἰ δὲ πλήν ἀτελείας πάντων εἶναι λέγει κυρίους, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ καὶ συνοικίας καὶ ἀρχὰς καὶ γῆς πλέδρα καὶ πάντα τὰ τοιαῦδ' οἷς ἔξεστι νέμειν, ποῦ ταῦτ' ἐστὶν ἐγκαλεῖσθαι δίκαιος; ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ἰατρὸν ἡξιόους κακίζειν, ὥς ἀσιτίαν παντελῇ τοῖς κάμνουσιν ἐπιτάττει, παρὰ τὸ μὴ συγχωρεῖν τοῖς βλάπτουσι χρῆσθαι· ἢ καὶ γεωργὸς ἐδόκει σοι φαῦλος καὶ ταῖς ἀρούραις παντάπασι πολεμῶν ὁ τῶν λυμαινομένων ἐκκαδαίρων τὴν βλάβστην. 71. Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο λέγω, ὥς εἰ μὲν παρανόμων, ὧ Δημόσδερες, γράφῃ τὸν νόμον, τί περὶ τοῦ μέλλοντος δυσχεραίνεις; αὐτὸ γὰρ τοῦτο τὸ παρανομοῦντ' αὐτὸν εἶναι τὸ μηδὲ τὸ παράπαν εἶναι τοῦτόν ἐστι· μάταιον οὖν περὶ τοῦ μὴ νῦν ὄντος ὥς ἔτ' ἐσομένου φροντίζειν· εἰ δ' εὖ ἔχειν τοῦτον ὁμολογεῖς, καὶ τὸ μηκέτ' ἂν ἐξεῖναι λελύσθαι τοῦτον οὐδὲν ἥτιον προσωμολόγηκας· οὐ γὰρ δὴ νῦν μὲν φήσεις τοῦτον λυσιτελεῖν, ὕστερον δὲ οὐκέτι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν διὰ τέλους εἶναι προσῆκεν, εἴ γε μέλλει ταῖς ἀληθείαις τὸ πρόσρημα σῶζειν.

72. Ἐκεῖνο δ' ἴσως ἔρεῖς, ὥς εἰ τῷ νόμῳ τὸ δίκαιον πρόσεστι, καὶ σύνοιδε Λεπτίνης βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς ἔχοντι, τοῦ χάριν καὶ τῆς εἰσέπειτ' ἀσφαλείας προσδεῖν τούτῳ νομίζει; οὐδεὶς γὰρ τῶν νομοδετῶν περὶ ὧν ἔδεσαν νόμων ταύτην ἔσχον τὴν γνώμην, οὐδ' ἐγγὺς, ἀλλ' ἀποχρῆν ὦντ' αὐτοῖς, εἰ μετὰ τοῦ δικαίου πᾶσι προσφέροιντο. Νῦν δ' οἷς αὐτὸς μόνος τὰ τοιαῦτα διανοῇ, εἰκας οὐκ ἀγαθὴν περὶ τοῦ νόμου δόξαν κεκτήσθαι. Ὡς μὲν οὖν ὁ νόμος κάλλιστα καὶ δικαιοτάτα καὶ ἀσφαλέστατα πάντων ἔχων κοινωφελές ἐστὶν ἀγαθόν, οὐ μόνον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ὧν ἔφην γέγονε δῆλον, ἀλλὰ καὶ οἷς ἐδείξαδ' ὑμεῖς, τῷ τοιοῦτον εὐδύς ὁρμῇ τινι θεοφορήτῳ καὶ ὅλῳ καὶ παντὶ δεδέχθαι θυμῷ, ὥς καὶ τῆς συνήδους χειροτονίας καὶ ψήφου κοινῆς αὐτὸν ἀξιῶσαι. Ὅτι δὲ οὐκ ἄπο λόγου καὶ τὸ τοῖς μὲν ἄλλοις

ἅπασιν νόμοις μηδὲν μηδ' ὀτιοῦν προσγεγράφαι, αὐτῷ δὲ μόνῳ τοῦτ' ἐκ περιουσίας ὑπάρξαι, οὐχ ὅπως εἴσεσθε σαφῶς, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ φήσεται, εὖ οἶδα, μὴ χρῆναι ταῦτ' ἄλλως ἢ τοῦτον ἐσχηκέναι τὸν τρόπον, εἰ τὰς αἰτίας ἀμφοῖν λογιεῖσθε. 73. Εἰ γὰρ δὴ Σόλων μὲν καὶ Ανκούργος, καὶ ὅστις ἕτερος τῶν νομοθετῶν, οὐδεμιᾶς τινος ἐπικειμένης ἀνάγκης, ἀλλ' ἀπὸ δημοτικωτάτου τῆς γνώμης ἐπὶ τοὺς νόμους ἦκον καὶ τὰς κοινὰς εἰσηγήσεις. Λεπτίνης δ' ὑπ' ἀνάγκης καὶ τοῦ μηκέθ' οἷός τε κινδυνεύουσιν ὁρᾶν ἐξ ἀτελείας τὴν πόλιν. Καὶ οἱ μὲν οὐδένα τῶν πάντων δι' ὧν ἐνομοθέτουν ἐλύπουν· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ γερόν ἀπεστέρουν· ὁ δὲ πᾶν τοῦναντίον πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς τοὺς ταύτης διὰ τῶν νόμων ἐκπεπιτωκότας, ἐκπεπολεμωκῶς ἑαυτῷ· οὐτ' ἐκείνους ἐχρῆν, διὰ τὸ μηδὲ τηνικαῦτα τοὺς ἀντιλέγοντας ἴσχειν, πρόνοιαν τοῦ μέλλοντος ἠντινοῦν πεποιῆσθαι· οὐκ οὐν οὐδὲ πεποίηνται· οὔτε τούτῳ, διὰ τὸ πολλοὺς τινὰς τούτους κεκτῆσθαι, σεσιγῆσθαι τὸ μέλλον· οὐκ οὐν οὐδὲ σεσίγηται· ἀλλ' ὥσπερ τις ἄριστος ἰατρός, οὐ νόσους ἀκούμενος μόνον, ἀλλὰ καὶ φάρμακα ἅττα πρὸς τὸ μέλλον ἐπιδιδούς, καὶ προσέτι κελεύων μὴ δι' ὧν ἡ νόσος ἐπῆρει σιτίων, τούτων μηδ' ὅπωςτιοῦν διὰ βίου μετέχειν ἐξεῖναι, ἐφ' ᾧ μὴ τῶν αὐτῶν καὶ αὐτὸς πεπειράσθαι· ὥς δὲ καὶ Λεπτίνης, γράψας μηδένα εἶναι ἀτελῆ, ὁ δὲ μηδὲ τολοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι προσγράφει, τό τε νῦν εἶναι τό τ' εἰσαῦθις εἶναι καδάπαξ ἀσφαλιζόμενος, καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως αἰεὶ προμηδούμενος, τὰ δὲ καὶ τοὺς ἐς νέωτα παραπλησίους Δημοσδένει τὰ τοιαῦτ' ἐσομένους ἀνείργων. Εἰκὸς γὰρ, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἀνάγκη, τὸν αἰεὶ χρόνον καὶ χρηστοὺς καὶ φαύλους ἐνεῖναι τῇ πόλει. Εἰ δὲ καὶ τυραννίδος εἰς δέσιν νόμων ἐδέησεν ὅστιςοῦν, τί καινὸν εἰ καὶ τῆς εἰσέπειτ' ἀσφαλείας ὑπὲρ τοῦ κοινῇ λυσιτελοῦντος ἐδεήθη Λεπτίνης; ἀλλ' οὐ περὶ τῷ νόμῳ, μὰ τοὺς θεοὺς, ὥς ἂν τις φῇ, δεδιώς· ὁ γὰρ παρ' ὑμῶν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τῆς ὑμετέρας ψήφου παντὸς μᾶλλον ἐπὶ τῷ βέλτιστος εἶναι τὸ συγκεχωρηκὸς ἐσχηκῶς, τί παρὰ τοῦτο φαῦλος ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα ληρῇ;

74. Οὕτως, ὧς Δημοσδενες, ἃ μὲν ὑπὲρ αὐτὸς σαυτοῦ λέγειν ἐδόκει, ταῦθ' ὑπὲρ Λεπτίνου λέγων ὥς κάλλισθ' εὐρέδης· καὶ οἷς τοῦτον αἰρήσειν ἤλπισας, τούτοις αὐτὸς

καδάπαξ ἐάλως. Καὶ ἀτελείας μὲν, ὑπὲρ ἧς πάντ' αὐτὸς
καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν ᾧου δεῖν, ταύτης οὐδὲν ἐξωλέστερον
ᾧπται· ὃν δ' εἰσενήνοχε νόμον Λεπτίνης, τούτου μηδὲν
ἀναγκαιότερον χρῆσθαι. Ὡστε σοι καὶ χάριν ἂν εἰκότως
ἔχοι Λεπτίνης οἷς ὅτι πλέον ἐντεῦθεν τοῦτον σεμνύνεις ἢ εἰ
συνειρήκεις τὸ ἐξ ἀρχῆς. Τότε μὲν γὰρ καὶ χαρίζεσθαι ἂν
ἴσως ἐδόκεις, καὶ τις ἀφῆκε βέλος ἐξ ἀφανοῦς· νυνὶ δὲ
ἀνύποπτος ἢ μαρτυρία, ὥς ἄρα τῶν βελτίστων καὶ λυσιτε-
λεσιτάτων ἀνὴρ, τῷ καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῷ ταῦτ' ἐψηφίσθαι.

ANNOTATIONES

AD

ARGUMENTUM I. ORATIONIS ADVERSUS LEPTINEM.

P. 451. ΛΙΒΑΝΙΟΥ — ΛΟΓΟΥ.] Libanii hoc argumentum Fr. A. Wolfius omisit. V. not. ad p. 452, 13. Schaefer.

P. 451. v. 5. μήτε] Bekkerus: „Immo μηδέ.“ μηδὲ G. Dindorfius *): quomodo legitur in altero argumento p. 452, 27. Idemque fuisse in ipsa legis formula apparet e p. 457, 17. Schaefer.

P. 451. v. 5. ἐξὸν εἶναι] Forte, ut olim divinabam, ἐξεῖναι. Atque ita Bodl. Accedit, quod mecum scripsit auctor argumenti alterius atque adeo Demosthenes ipse. Vide p. 457, 18. Taylor. L. ἐξεῖναι. Schaefer.

P. 451. v. 6. πάσχειν τὰ ἔσχατα. Τοῦτον] γρ. πάσχειν τὰ κατὰ τοῦτον margo Bavarici, Venetus. Reisk. V. not. sq. κατὰ illud natum e v. κατὰ adscripto a glossatore, ut locutionem visam sibi ellipticam interpretaretur. V. Bosii Ellips. p. 222. Schaefer.

P. 451. v. 7. ἐγράφαντο] Pro ἐγράφαντο lectio editionis Aldinae, Codd. item Regg., quibus usus est Morelius in editione sua adornanda, praeter α. η. omnium est ἀντεγράψαντο. Incommode, si me audias. Nam qui legem aut constitutionem improbat, γράφεσθαι νόμον aut ψήφισμα dicitur. Et est verbum quasi legitimum. Ita in argumento sequente: τὸν γράψαντα νόμον ἢ ψήφισμα.**) et in lege a Demosthene

*) Dindorfii editio Demosthenis nunc ipsum evulgata quidquid sibi proprium habet (passim enim discedit a Bekkeri recensione) diligenter excerptum putavi. Schaefer.

**) Miscet diversissima. Aliud γράφειν νόμον, aliud γράφεσθαι νόμον, Schaefer.

adducta p. 484, 41. γράφεσθαι μὲν, ἂν τις τινὰ τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ καλῶς ἔχειν ἡγῆται. Τοῦτον δ' ἐγράψαντο τὸν νόμον Felician. et Manut. κατὰ τοῦτον ἐγράψαντο τοῦτον τὸν νόμον MSS. Ven. et Vindob. Taylor. Vulg. ἀντεγράψαντο. Ἐγράψαντο simplex dant Paris. primus et septimus, Bavaricus, Venetus, Felician. et P. Manut. Reisk.

P. 451. v. 10. Κτήσιππος] Hujus nomen in hac oratione silentio pressum a Demosthene et quare, ait Athenaeus p. 166. Reisk.

P. 452. v. 1. καὶ τῷ δικαίῳ] Secundum καὶ τῷ δικαίῳ abest a Bavarico, Reisk. καὶ ante posterius τῷ δικαίῳ omisit Bekker. Schaefer.

P. 452. v. 2. ἀντενπεπονθέναι] Immo ἀντ' εὖ πεπονθέναι. V. Melet. Crit. p. 68. et not. ad p. 105, 23. In Apollonio Rhod. III. 918. scribendum σὺν εὖ φράσσασθαι, idque (quod videtur fugisse Lobeckium Parerg. ad Phrynich. p. 624.) Codicibus praeceuntibus. Schaefer.

P. 452. v. 3. ἂν τι λαβόντας] Absurde editiones pleraeque ante Wolfium ἀντιλαβόντας una voce, quod mendum etiam sustulit Bodl. Taylor. Vulg. ἀντιλαβόντας. ἂν τι λαβόντας tribus vocabulis dant Bavar. Bodl. editio Wolfii. Reisk. Videndum ne praestet ἀντιλαβόντας, eos qui pro beneficiis prius praestitis dona acceperunt. Particula quidem parum placet. Schaefer.

P. 452. v. 5. αἰσχρὸν] [αἷσχιον.] αἰσχρὸν reponit Wolfius. Ita Bodl. quoque. Taylor. Vulg. αἷσχιον. Praeter duo prima vocabula totus hic versus [διότι τάχα μὲν —] abest a Bavarico. Reisk.

P. 452. v. 8. λέγειν γὰρ ἐχρῆν νόμον κ. τ. λ.] [λέγει γὰρ νόμον κ. τ. λ.] Mira est in hoc loco Codicum inconstantia. Simplicissimam medelam exhibet Bodl. λέγει γὰρ εἶναι νόμον τὸν κελεύοντα κ. τ. λ. Expressiorem tamen et disertiozem judico eam, quam ex Codd. Regiis, ut autumo, produxit lectionem Morelius: ἐχρῆν γὰρ ἀναιρεῖν πρῶτον τὸν ἐναντίον νόμον τὸν κελεύοντα τὰς τοῦ δήμου δωρεὰς εἶναι βεβαίας, καὶ τότε αὐτὸν ἄλλον τιθέναι. Quam in vertendo secutus aliquatenus videtur Petrus Nannius Alcmarianus: oportuisse

enim prius contrariam legem abrogare, deinde suam proponere etc.
 Tu autem praeterea dele νόμον post τιθέναι. Quis enim non fastidiret vocem istam usque ad nauseam hic repetitam?
 εἰσήνεγκε τὸν νόμον· λέγει γὰρ νόμον — τὸν ἐναντίον νόμον — ἄλλον τιθέναι νόμον — ἐναντίοι νόμοι εὐρίσκονται.
 Notabile est tamen, quod in hac Codicum dissonantia (ubi lectionum quidem diversitatem sentis, eundem vero omnino sensum retineri) editiones vetustae ex utraque lectione videntur conflari: λέγειν γὰρ ἐχρῆν νόμον τὸν κελεύοντα ἀναρρεῖν πρῶτον τὸν ἐναντίον νόμον, ut Ald. Manut. Morel. Taylor. λέγει γὰρ νόμον τὸν κελεύοντα κ. τ. λ. Bekker. cum Wolfio et Taylora. Vulgata a Reiskio absurda est. Schaefer.

P. 452. v. 11. αὐτὸν τιθέναι] [αὐτὸν ἄλλον τιθέναι.] Medium vocabulum abest a Vindob. Taylor.

A N N O T A T I O N E S

AD

A R G U M E N T U M II.

P. 452. v. 13. ΑΛΛΩΣ.] Animadversiones, quas ad Demosthenem illustrandum scribere aggredior, etsi non placet interpellare subinde notandis iis, quae in Scholiis mutata sunt; ante tamen, quam ad Orationem ipsam accedamus, pauca in Argumentum graecum, quod dedi, videntur monenda. E duobus enim Argumentis, quae sunt in editionibus, altero Libanii neglecto, quod in eo plura traduntur parum accurate, alterum recepi, longius illud satisque bene ad Oratoris fidem scriptum. Cujus autem illud sit, frustra quaeris. Nam si vel maxime eundem ponam esse hunc scriptorem et Scholiastam, ne hoc quidem hodie scitur, cui auctori Scholia assignari debeant, quibus partem Orationum Demosthenicarum habemus oppletam. Nomen quod praefecerunt Ulpiani, parum nos juvat, hominis aetatem, locum,

reliqua ejus omnia plane ignorantes. Neque in Scholiis ipsis invenias quidquam, unde verior conjectura ducatur; ut incertissimum sit, quod posuerunt nonnulli, (v. Suidas voc. *Οὐλιανὸς Ἀντιοχεύς*, ibique Küsterus, et Tayl. in Collectaneis ap. Reisk. Orr. graec. T. VIII. p. 711.) Rhetorem seu Grammaticum ad Constantini Imp. tempora videri demittendum. Etsi meliore vix dignum habeas saeculo. Sane enim quam multa dat puerilia, falsa, a re et loco prorsus aliena, in dilucidis et verbis et sententiis se jactans verbose, obscuriorum contra enarrator magis quam interpres, veritatis lectionum rarissime curiosus, denique novorum postillatorum in modum inanibus circumlocutionibus et dissectionibus Oratorem enecans, adeo ut legenti saepe nauseam moveat ac bilem. Vix viginti locos in toto Demosthene putem reperiri, in quibus ille, quod non horum quoque temporum doctrina possit expedire, suppeditet. Sed eo maxime nomine succenseas homini, quisquis fuit, quod tam pauca excerpserit e commentariis antiquorum, quorum tamen copiam habere debebat, suaeque inepta conscribillare maluit, quam bona aliena dare. Verum cogitandum, quod et ipsa subiicit res, et post Casaubonum aliosque bene Valesius observavit ad Harpocrationem, multa in his quoque Scholiis a senioribus assuta esse, viderique ea, qualia nunc leguntur, nihil aliud quam Scholiorum e vero Ulpiano ductorum, admistis et aliorum antiquis et plane novis rebus, factam a Grammatico infimi saeculi et ordinis congeriem. Accedit ad hanc fortunam, quod Ulpianea haec per incuriam editorum adhuc sunt inquinatissima vitiis, interdum etiam ipsis verbis, quae explicantur, obscuriora. Itaque saepe prope fuit, ut poeniteret laboris omnis, in quem semel ingressus eram, ut Scholiastam una cum textu mea manu describerem, praesertim quum in editionibus duabus principibus pleraque eodem modo viderem inquinata, quo essent in Wolfianis. In hujus tamen viri notulis habui inprimis, quod adjuvaret ingratum laborem. Quae vero sensu plane cassa, ad locos Oratoris planissimos, omnem medelam respuerent, nulla mihi religio fuit talia prorsus abjicere. Quod haud saepius tamen meminisse factum, quam tribus quatuor

locis. Sic cogitabam mecum, tamne lepidam chartam talibus spurcitiis maculari! Universe autem horridulum magistrum, in hac quidem particula, ita peximus comsimusque, ut cultiorem factum facile sit videre, si quis priores editiones cum hac nostra comparare voluerit. Sed de his satis. *Fr. A. Wolf.*

P. 452. v. 16. γράφειν] [γράψαι.] γράφειν τις et mox ἀκίνδυνος editi. Γράφει τις νόμος Vindob. Idem dat ἀκίνδυνος. Ut mirum non sit, si olim legebatur, quo pacto etiam legi debere judico: ἐπειδήπερ παρελθόντος τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἦν κρίσει καὶ τιμωρίᾳ ὁ γράφων τὸν νόμον, ἐφάινετο Λεπτίνης ἀκίνδυνος. Observabis, Wolfium ita hunc locum convertisse. Nam cum versionem adornavit ex superioribus editionibus, eam neglexit ad editionem suam, si qua incidisset varietas, recudere. Confer hunc locum cum pag. 501. *Taylor.* Editi habent partim γράφειν τις νόμον, partim γράψαι τὸν νόμον. Hinc feci γράψας τις νόμον, veram haud dubie scripturam. *Taylorus* correxit ὁ γράφων τὸν νόμον. Sed locus, quem verba tenent, ea vix sinit ad *Leptinem* trahi. Universe contra si acceperis, nullus in posteriore voce articulo locus est. Etiam posthac in hoc Argumento legimus: νόμος ἦν, τὸν γράψαντα νόμον ἢ ψήφισμα μετὰ ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον. *Fr. A. Wolf.*

P. 452. v. 16. ὁδὲν πρὸς αὐτὸν, κ. τ. λ.] *Robortell. Emend.* c. 37. p. 63. V. praefationem nostram ad Orat. in *Eubulidem.* *Taylor. in Schedis.* V. *Fr. A. Wolfii Prolegom. extr. Schaefer.*

P. 452. v. 20. πολλαῖς] Lege ex Cod. Ital. ἄλλαις τε καὶ διαφόροις τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. Ita scripsit *Libanius* in Argumento superiore. Notissima est figura: hyperbaton vocant rhetorum filii. Vide nos in *Ind. Attic.* ad *Lysiam* in ista voce. πολλαῖς hic et διαφόροις idem sonant. *Taylor.* *Fr. A. Wolfius* dedit: τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πόλεως καὶ διαφόροις τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. „Edunt omnes“ inquit „τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πολλαῖς καὶ διαφόροις τιμαῖς. Illud vero πολλαῖς hac junctura ineptum bene notat *Taylorus*, ex Ital. allata lectione, ἄλλαις τε καὶ διαφόροις τιμαῖς, quae, etsi melior, tamen et ipsa videtur esse a correctore.

Vocabuli ejus, in quo vitium patet inesse, emendationem meam firmat Demosthenes in Orat. p. 477, 12. aliisque locis. Erroris causam habeo καί, quod sequitur, minus a scribis intellectum, cui respondent καὶ δὴ καί. Sic enim καὶ vel τέ ponunt in uno membro, in altero ad vim augendam vel καὶ δὴ vel καὶ δὴ καί, ubi Latini dicunt *quum* et mox *tum* etiam, *tum maxime*.“ Parum probabilis et emendatio et disputatio. Hoc enim si Anonymus voluisset, scripsisset, articulo addito, τῆς πόλεως: quanquam satis inficete, cum proxime antecedit τῇ πόλει. Adverbium μάλιστα referendum est, non ad sequentia, sed ad accusativum antecedentem, τοὺς εὐεργέτας. Schaefer.

P. 452. v. 21. ἐπέλειψαν] Recentioris est Graecitatis: antiquioris et classicae ἐπέλιπον. V. not. ad Poët. Gnom. p. 148. et Lobeckii Parerga ad Phrynich. p. 713. ss. Schaefer.

P. 452. v. 21. λειτουργήσαντες] [λειτουργήσοντες.] Optime Wolfius lectionem MStorum praetulit λειτουργήσοντες, et mox v. 22. περισταμένων, pro quibus editi habebant λειτουργήσαντες et παρισταμένων. Taylor. λειτουργήσαντες tenui cum Reiskio, qui tamen hic auctoritatem habet nullam, quod criticum in hoc Argumento agere noluit. Wolf. et Tayl. malebant λειτουργήσοντες. Hos v. seq. secutus pro παρισταμένων, quod nihili est, dedi περισταμένων, verbum huic rei proprium, ut περιήκουσι in Schol. ad Ἐτι τοῖνυν ὑμᾶς — p. 459, 10. Fr. A. Wolf. Male tenuit vir egregius λειτουργήσαντες, cum probare deberet λειτουργήσοντες, quod etiam Bekker. ascivit. Quid ad sensum intersit, docet participiorum in modos finitos resolutio. Ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσαντες est i. q. ἐπέλειψαν οἱ ἐλειτούργησαν: quod h. l. absurdum est. Ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσοντες est i. q. ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσουσι: quod sensus loci postulat. Schaefer.

P. 452. v. 22. παρισταμένων] Legendum περιῖσταμένων. Περιῖστασθαι, devenire, pervenire, huic loco melius convenit quam παρίστασθαι. Seager. Diar. Classic. LVI. p. 256. Bene περισταμένων Bekker. V. not. ad λειτουργήσαντες v. 21. Schaefer.

P. 452. v. 25. αὐτοῖς ῥήμασιν] his ipsis verbis. Erravi

vertens iisdem verbis ad Gregor. Cor. p. 304., quam notam firones moneo ut caute legant. Marinus Vit. Procli p. 9. ed. Boiss. ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐρῶ τῶν τοῦ ἀνδρωπίου ῥημάτων. Neque αὐτῆς ἡμέρας ibidem citatum e Plutarcho vertendum eodem die, sed illo ipso die. Schaefer.

P. 453. v. 2. καὶ γένος καὶ οἰκίαν] V. Ind. Graecit. p. 356. In antecedentibus corrig. εἰ δέ τις ἄλϕ —. Schaefer.

P. 453. v. 2. ὑποκεῖσθαι γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν] Nannius: adversus eundem competant et publica judicia et actio famosa. Et deinde: eadem luito, quae illi, qui, cum reip. obaerati essent, judicia exercuere. Taylor.

P. 453. v. 5. οἱ δικάζοντες —] Ex Oratore p. 504, 25. s. scribi hoc loco debebat οἱ ἄρχοντες, ὅταν ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ ἄρχωσι. Ad rem tamen minimum interest, quum τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐν ἀκροπόλει Athenis eadem lex a magistratu et a judiciis excluserit. Fr. A. Wolf.

P. 453. v. 11. ὅμως, ἐπειδὴ καὶ οὕτω κ. τ. λ.] Wolfius: Tamen, quoniam et sic ex lege licebat accusare. Non miraberis, versionem Interpretis parum textui *) respondere, si memineris, quod superius monui, Wolfium editiones priores, non suam, transtulisse, in quibus sic legebatur: ὅμως ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τὸν νόμον ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας. Sic etiam est in Vindob. Sed praestantior multo est lectio, quam in textum admisit, non tamen interpretatus est. Vox enim οὕτω exprimit, quod isti Codd. volunt per κατὰ τὸν νόμον **), et postulat locus omnino κατὰ τοῦ νόμου (vel, ut Bodl. legit et alii legere perhibentur, κατὰ τῶν νόμων) ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, καὶ οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνων ᾧσι. Leges licebat accusare, tametsi earum auctores indemnes essent. Quo pacto fere et legisse videtur, interpretatur certe, Petr. Nannius. Taylor. κατὰ τῶν νόμων. Ferant fortasse multi, quod olim constanter legebatur, κατὰ τὸν νόμον. At potior Bodl. lectio, nunc restituta, vel ei similis altera, κατὰ τοῦ νόμου. Sensus est: Quandoquidem sic quoque leges ipsas licebat accusare, tametsi

*) Wolfius edidit κατὰ τοῦ νόμου. Schaefer.

**) Fallitur. καὶ οὕτω, vel sic, h. e. annuo spatio transacto. Schaefer.

*latores non amplius obnoxii essent. Ἐξῆν μετὰ ἐνιαυτὸν ποι-
εῖσθαι τὰς κατηγορίας κατὰ τῶν νόμων, οὐ κατὰ τῶν γρα-
ψάντων. Usus particulae ne quem offendat in formula ποι-
εῖσθαι κατηγορίαν κατὰ τινος, occurrit statim hic ποιεῖσθαι
τὴν γραφὴν κατὰ τοῦ νόμου, illaque ipsa formula in Lysiae
Or. XXXI. princ. Conf. Xenoph. Hellen. 1, 7, 6., ubi quod
scriptum est, scribi etiam debuit ambigui vitandi caussa.
Omnino id saepius sit, ut praepositiones nominibus, ad
quae alias subaudiri solent *), apponantur. Fr. A. Wolf.*

P. 453. v. 16. τούτων οὖν κατηγορῶν κ. τ. λ.] De hoc
genitivorum absolutorum abusu v. not. ad Argum. Orat. de
male gesta legat. p. 336, 7.: quod Argumentum ejusdem
videtur Anonymi esse. Ut homo constructionem σολοικο-
φανῇ perditte amaverit. Schaefer.

P. 453. v. 21. τῷ συμφέροντι, διὰ τὸ περιποιεῖν κ. τ. λ.]
Morelius primus hunc locum ex Codd. Regiis plenius ex-
pressit: — τῷ συμφέροντι, διὰ τὸ περιποιεῖν λειτουργοῦς,
καὶ ὅτι ἀσύμφορον ἡμῖν γίνεται, ἐὰν οἱ πένητες μόνοι λει-
τουργῶσιν· ἀπορήσουσι γὰρ τῷ χρόνῳ, καὶ οὐχ ἔξετε τοὺς λει-
τουργοῦντας· ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ, κ. τ. λ. In Vindob. sic
est: καὶ τῷ μὲν συμφέροντι, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γίνεται,
ἐὰν οἱ πένητες μόνοι λειτουργῶσι. Ἀπορήσουσι γὰρ τῷ χρό-
νῳ, καὶ οὐχ ἔξετε τοὺς λειτουργοῦντας. Τῷ δὲ δικαίῳ, ὅτι
οὐκ ἐστὶ τοὺς μὲν etc. Leptines igitur utili nititur, quod eos,
qui munera obeant, reip. comparet, et quod incommodum
erit civitati, si pauperes solummodo ea sint obituri: post
aliquantum enim temporis deficient, et tum, qui munera
obeant, non estis habituri: atque etiam justo etc. Taylor.

P. 453. v. 22. καὶ ὅτι — γίνεται] Fr. A. Wolfius: ὅτι ἀσύμ-
φορον ὑμῖν γίνεται. Ὅτι μὲν quidem praestat ob sequens ἔξετε.
Conf. p. 454, 16. 20. Schaefer.

P. 453. v. 27. ἀεὶ] Referendum ad λειτουργοῦντας. Schaefer.

*) Non subaudiuntur. Vides etiam talem virum in mancipiis fuisse
doctrinae Ellipsium. Adeo aegre dediscas quae teneris annis didi-
ceris. Schaefer.

P. 454. v. 1. καὶ τῷ δικαίῳ] Copulam omisit Fr. A. Wolfius secutus cognominem. Schaefer.

P. 454. v. 3. ἀφ' ὧν — ἐποίησε] non orsus est unde oportuit. Schaefer.

P. 454. v. 5. δεσμός — νόμος] δεσμός et νόμος quomodo inter se differant, docent Anecd. Bekk. p. 264, 12. Schaefer.

P. 454. v. 7. ἐν νομοδέταις κρυῶσαι] Addit Nannius: et in aerarium, cum receptae fuissent, recondere. Taylor.

P. 454. v. 7. τοῦτο] Post. h. v. δ' addiderunt H. et Fr. A. Wolfii. Schaefer.

P. 454. v. 10. ὑπεναντίος — βιάζεται] Nannius: Habet igitur haec lex controversiam cum reliquis legibus, quae populi munerationes firmas volunt, cum ista eas rescissas cupiat. Taylor.

P. 454. v. 16. ἀσύμφορον] Wolfius inutile: Nannius autem commodi nihil adlaturum. Novi illaudatum Busiridem, ut Virgilius, et Pythagoram non sordidum auctorem, ut Horatius, et Polybium non contemnendum, ut Livius loquitur, caeteraque id genus orationis ornamenta. Sed non est interpretis ἀνδολογεῖν. Verte simpliciter: vobis incommodum erit. Taylor.

P. 454. v. 16. ἐαυτοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖσθαι] F. εἰάν τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρῆσθε, vel εἴαν τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖσθαι. H. Wolf. Editi enim ἐαυτοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖσθαι. Taylor. Ἐάν τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρῆσθε de Wolfii conjectura certissima scripsi pro vulgato, quod et Reisk. inculcat, ἐαυτοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖσθαι. Fr. A. Wolf. Ἐάν τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρῆσθε etiam Bekker. Ἐάν τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖσθαι dederat Wolfiana, secuto Taylora. Schaefer.

P. 454. v. 18. τὸν σῖτον] triticum quod adhuc misit. Schaefer.

P. 455. v. 3. συναποδύεται] συναπολύεται margo edit. Morel. Fortasse cum Ital. συνυποδύεται. Συνυποδύεται δὲ καὶ κατασκευάζει Vindob. Taylor. Συνυποδύεται δὲ καὶ κατασκευάζει καὶ τὴν σύστασιν τοῦ οἰκείου νόμου. Orator occulte se insinuans jam nunc etiam propriae legis commendationem parat. In edd. est συναποδύεται, quod, Taylora momente, in illud mutavi ex Ital. et Vind. Fr. A. Wolf. Συνυποδύεται etiam Bekker. Sensus: Dum Orator nihil aliud quam Leptinis legem videtur accusare, oppositam illi legem

tecte commendat. Σύστασις h. l. et v. 13. est commendatio: sed v. 11. oppositio, ἀντεξέτασις. Schaefer.

P. 455. v. 6. καδίστησιν] Post h. v. ambo Wolfii αὐτὸν addunt. Schaefer.

P. 455. v. 13. συμφέροντος] F. συμφερόντως. Schaefer.

P. 455. v. 21. κεκύρωκεν. Ἐτι γὰρ] κεκύρωκε. Τί γάρ; Fr. A. Wolfius. Satis placet. Schaefer.

P. 455. v. 23. διὰ τοῦτο πάντων] τοῦτο διὰ πάντων idem secutus Hieronymum. Vere, ut opinor. Schaefer.

P. 456. v. 3. καὶ τούτῳ — τῷ λόγῳ] Sunt verba ipsius Oratoris. V. p. 457, 8. Schaefer.

P. 456. v. 10. ἐστὶν ἐπὶ] F. ἐστὶ περὶ. Schaefer.

P. 456. v. 17. ὅταν ἐμπομπεύῃ κ. τ. λ.] Miro errore ut a Demosthene scripta citat Thesaurus H. Stephani c. 7434. B. Schaefer.

ANNOTATIONES

AD

ORATIONEM ADVERSUS LEPTINEM.

P. 457. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ — ΛΟΓΟΣ.] Titulus hujus orationis in August. primo est: Πρὸς Λεπτίνην περὶ τῆς ἀτελείας. — Sopater ad Hermogenem p. 74, 29. Δικανικὸς ὁ περὶ στεφάνου. Καὶ γὰρ ζητεῖται καὶ ἀμφισβητεῖται, εἰ ἄξιος στεφάνου ὁ Δημοσθένης, ἢ μή. Ἀλλὰ καὶ οἱ Φιλιππικοὶ, συμβουλευτικοὶ ὄντες, εἰ χρὴ Φίλιππον Ἀμφικτύονα ποιῆσαι, πανηγυρικῶς μελετᾶται [sic]. Καὶ γὰρ πολὺς ἐστὶν ἐνταῦθα Δημοσθένης κατὰ Φίλιππον δημηγορῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ πρὸς Λεπτίνην, δικανικὸς ὢν τῷ εἶδει, μικτῶς μελετᾶται, συμβουλευτικῶς φημὶ καὶ πανηγυρικῶς. — Initium Orationis citat Hermogenes p. 105. item p. 280. — [Hoc loco humanissime monendi sunt lectores, hucusque curam b. Reiskii in examinandis et recognoscendis animadversionibus suis

progressam esse. Quicquid enim notarum hactenus impressum est, eas omnes limavit ipse et retractatas passim diligentissime prelo paravit. Sed quae sequuntur, eae manserunt integrae, quales fuerant a. 1769. scriptae, cum morbus, qui medium hunc cursum interrupit, vires b. viri ita debilitaverit, ut retractando impar esset. Quare, ut in schedis ejus singula reperta sunt, ita nunc bona fide lectoribus exhibentur.] *) — De aetate hujus orationis aliisque v. Photii Biblioth. p. 802. Limatam hujus orationis dictionem laudat Hermogenes p. 301. in. De gallica hujus orationis interpretatione per Le Cointe v. judicium Valckenarii ad Herodot. p. 398. Reisk. „Multae sunt ejus totae orationes subtiles, ut contra Leptinem.“ Cicero Orat. 111. De subtili genere vid. Cicero Orat. 76, 77. et seqq. Seager. Diar. Classic. LVI. p. 256. V. Ind. Histor. s. v. Ctesippus p. 565. coll. not. ad. p. 479, 17. Schaefer.

P. 457. v. 1. Ἄνδρες δικάσταί, —] Quae primam hanc periodum sequuntur, ea statim ita in caussam irrumpunt, ut nobis, qui adsueti sumus prooemiis, paene capite truncata Oratio videri possit. Neque tamen magis prooemium pro necessaria parte habendum, quam peroratio, praesertim ad auditores satis jam alterius Oratione ad argumentum, quod quis tractat, praeparatos. Vid. Aristot. Rhet. III, 13. et Quinctil. IV, 2, 72. Verum de exordio nostro aliter antiquos Rhetores judicasse, docet Photius Biblioth. Cod. CCLXV. p. 1470. Φασὶ δὲ τὸν Δημοσθένην τέσσαρα καὶ εἴκοσι γεγονότα εἶναι τὸν περὶ τῶν ἀτελειῶν, ἥτοι τὸν πρὸς Λεπτίνην, φιλοπονήσασθαι λόγον· οὗ τὸ προοίμιον Λογγῖνος μὲν ὁ κριτικὸς ἀγωνιστικὸν νομίζει, ἕτεροι δὲ οὐκ ὁρδῶς ἔφασαν

*) Uncis inclusa adscripsit I. C. G. Heslerus, homo de Reiskii scriptis optime meritis laudatusque et ab ipso passim et a Reizio praefat. ad Herodotum. Eidem Heslero cum alia litteras egregie juvenia debemus tum utilissimum Indicem in Euripidem, qui vulgo alius dicitur. Sic vos non vobis. Is postremo, cum summam attigisset senectutem, eo redactus est inopiae, idque Lipsiae, alma matre studiorum, ut eleemosynâ parcissimâ sustentatus vitam aegre misereque toleraret. Schaefer.

τὸ προοίμιον ἡδικὸν εἶναι. Καὶ πολλοῖς οὗτος ὁ λόγος παρ-
έσχεν ἀγῶνα κρίνεσθαι προτεδείς, ὥσπερ καὶ Ἀσπασίῳ τῷ
ρήτορι, ἅτε μηδ' ἐφριγμένῳ τῆς τοῦ λόγου δεωρίας εἰς ἀκρί-
βειαν. Hoc ergo unum olim dubitarunt, quam dicendi for-
mam Demosthenes h. l. adhibuerit. Longinus autem, cujus
illa sententia e libro, quem τοὺς φιλολόγους inscripsit, pe-
tita videtur Ruhnkenio de Vita Longini §. 10., prooemium
videri debet inclusisse primis quatuor §§. [*Ἄνδρες δικασταὶ —*
usque ad τιμωρησόμεθα p. 458, 16.], eaque praecipue spe-
ctasse, quae acrius contra Leptinis in ferenda lege consilium
dicuntur. De Photii loco conf. Toup. ad Longin. c. 39. *Fr.*
A. Wolf.

P. 457. v. 1. *μάλιστα μὲν — συνερεῖν*] Citat Demetrius
Phalereus §. 10. coll. §. 11. *Schaefer.*

P. 457. v. 1. *μάλιστα μὲν εἵνεκα κ. τ. λ.*] Brevitate De-
mostheni praeter ceteros propria arctatur sententia: *Duae*
sunt caussae, quibus commotus ad dicendum surrexi, altera et
ea praecipua, quod abrogationem legis Leptinae (τὸν νόμον,
legem de qua nunc agitur) e rep. esse arbitror; altera, quod
Ctesippi hujus, qui in judicio adest, caussa cupio. Τούτοις
jungendum cum συνερεῖν, h. e. συνηγορεῖν, ut ὁμολόγησα
absolute accipiatur, quod saepe fit: recepi, me caussam ho-
rum defensurum. Spectat autem τούτοις Aphepsionem et Cte-
sippum, fortasse etiam subscriptores quosdam. Mox ὥς,
omissum vulgo a nonnullis, Taylorus restituit, probandum
non ob consensum tantum codicum, sed propter ipsam vim
sententiae et usum. Ita Lysias Or. V. p. 186. Δοκεῖ μοι αἰ-
σχρὸν εἶναι — μὴ βοηθῆσαι Καλλίᾳ τὰ δίκαια, ὅπως ἂν
δύνωμαι. Isaeus Or. III. princ. Εἰκὸς οὖν μοι δοκεῖ εἶναι,
ὥς ἂν οἷός τε ὦ, συνειπεῖν αὐτοῖς. Fr. A. Wolf. Semel no-
men professus in Oratoribus non potuit dicere ἂν οἷός τε ὦ:
debuit, si modestiae laudem in ipso Orationis exordio ca-
ptare vellet, ὥς ἂν οἷός τε ὦ. Schaefer.

P. 457. v. 1. *εἵνεκα*] *ἐνεκα* Dindorf. Et sic v. sequ. *Schaefer.*

P. 457. v. 2. *λελύσθαι*] Bene *λελύσθαι* Bekker., quomodo
editum in Demetrio Phal. l. c. *Schaefer.*

P. 457. v. 3. *ὁμολόγησα — συνερεῖν*] Citat Demetrius
Phal. §. 256. *Schaefer.*

P. 457. v. 3. ὥς ἂν] Restitui ὥς, quod erat necessarium et ex quibusdam editionibus excidit. Habet Ald. Ven. Aug. Lindenbr. Codd. Regg. α. β. Demetr. Phaler. §. 10. et 256. Aristides Vol. II. p. 483. edit. Iebb. Ulpian. et Hermogen. lib. 1. de Formis Oratt. cap. ult. Paulo inferius v. 6. λέγη itidem pro vulgata λέγει ex Ald. Felician. Manut. Ven. Lindenbr. Codd. Morel. et Hermogene. Taylor. Vulg. ἂν. ὥς ἂν August. primus, Bavaricus, Aristides l. c. Correxī ὥς ἂν, nulla alia de causa, quam ob consensum codicum. Reisk. V. not. ad μάλιστα μὲν εἵνεκα κ. τ. λ. v. 1. Schaefer.

P. 457. v. 3. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον —] Astuta est ratio oratorum, ut, quid adversarius allaturus sit pro sua causa, compertum se habere dicant, qua techna illius saepe firmissima argumenta elevant occupando. Ἐπιστήμην vocant Rhetores. Hermogenes περὶ μεθόδου δεινότητος c. 23. p. 547. Laur. Ἐν τῷ περὶ τῆς ἀτελείας ἰσχυρώτατον *) προτείνων τοῦ Λεπτίνου κεφάλαιον, τὸ τῆς ἀξίας, τῇ ἐπιστήμῃ προέτεινεν οὕτως. Ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον κ. τ. λ. Τίς ἄλλος ad syndicos legis pertinet p. 501, 21. seqq. Deinde subiectivum λέγη, pro vulgato λέγει, a Taylora aliunde probatum, recte dant etiam Apsines p. 697. Tom. I. Rhetorum Ald. et Gregorius Cor. ad Hermogen. p. 939. Fr. A. Wolf.

P. 457. v. 6. λέγη] λέγει dedit Wolfius. Sed λέγη dant sine dubio codices mei quoque, e quibus ad h. l. nihil annotavi. Quod universe moneo de similibus locis suspicandum: ad quos dissensionis nihil a lectione Parisinae editionis annoto, eos cum lectione Parisina consentire. Reisk. V. Taylorus ad ὥς ἂν v. 3. et Fr. A. Wolfius ad ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον — v. 3. Schaefer.

P. 457. v. 6. δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ —] Aequam justamque esse legem, adversarii nostri vincere dicendo non poterunt; utilem duntaxat civitati esse, inculcabunt. Τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. Hanc rationem urgebit cupidissime, hanc nobis ubique ingeret, ἄνω καὶ κάτω, ut attice loquitur Schol. ad verba: τοῦτ' ἐστὶ παρὰ πάντ' ἐστὶ τὸν λόγον αὐτοῖς. p. 474, 1. Fr. A. Wolf.

*) L. ἰσχυρώτατον. Schaefer.

Dem. Leptin.

P. 457. v. 7. *εὐραμένους*] [*εὐρομένους*.] Melior lectio est *εὐραμένους*, eaque non paulo. Praefert Aug. Ital. Regg. ε. η. Bodl. Cant. et Hermogenes *περὶ Ἰδεῶν Τόμ. α.* p. 300. edit. Crisp. et iterum *περὶ Μεθόδου δεινότητος* p. 427. Taylor. Vulg. *εὐρομένους*. *Εὐραμένους* August. primus. Correxī *εὐραμένους*. Reisk. Librorum quorundam (etiam Gregorii Cor. l. c.) scripturam *εὐραμένους* cur Taylorus et Augerius commendarent, receperit Reiskius, non video. Improbatur factum et Dawesius *Miscell. crit.* p. 255. [p. 456. ed. Kidd.], vera tamen non nixus ratione, ideoque reprehensus a Dorvillio ad Chariton. p. 403. nov. ed., qui formam *εὐράμενος* defendit ex analogia similium, quae leguntur, ut *εἰλάμην*, *ὠνάμην* *). Recte id quidem: quamquam ex hac observatione nondum constat de usu formae *εὐράμενος* apud genuinos Atticos. Neque in his ullum certum hujus usus exemplum credo reperiri. In nostro saepius habes promiscue *εὐρημένος* et *εὐρόμενος*, posterius etiam infra p. 475, 11. et p. 505, 27. et in Neaer. p. 878. B. [ed. Francof.], quibus in locis Reiskius nihil mutat; in *εὐράμενος* consentientes libros nusquam videas. Fr. A. Wolf. *Εὐρομένους* h. l. praetulit Fischerus ad Weller. III. 1. p. 95., qui legendus una cum Lobeckio ad Phrynich. p. 139, 1. Conf. Buttmannus *Grammat. Gr. maj.* T. I. p. 417. T. II. 1. p. 139. *εὐρομένους* etiam Bekker. Schaefer.

P. 457. v. 8. *τὰς λειτουργίας*] *λειτουργία*, pecunia, sive opera, quae reip. impenditur. Prisci enim *λεῖτον* publicum vocabant. Nannius.

P. 457. v. 10. *ἐγὼ δ', ὅτι μὲν κ. τ. λ.*] Usque ad *ἑάσω* citat Dionysius Halicarn. de C. V. p. 110. meae edit. Usque ad *γινώσκειται* Tiberius p. 21. Schaefer.

P. 457. v. 10. *δ'*] *δὲ* Fr. A. Wolfius, omnino ille innumerabiles hiatus ex Hieronymi editione restituens: quod vehementer laudavit Wunderlichius, ego parum probo. Sed talia ex Halensi hujus Orationis editione posthac non enotabo. Delenda autem hypostigme post *δ'*: ob elisionem enim vox pronuntiantis nequit insistere. Videlicet voci mo-

*) Hoc vero diversi est generis. V. Buttmannus *Grammat. Gr. maj.* T. I. p. 417. Schaefer.

derandae serviunt distinctiones, non constructioni expediendae in usum tirunculorum. *Schaefer.*

P. 457. v. 10. ὅτι μὲν τινῶν —] *Injustum est, si quis hac causa abusus, quod quidam immunitate videantur indigni, ad unum omnes dono suo spoliatos velit. Τινῶν κατηγοροῦντα est τινὰς ἀναξίους νομίζοντα, uti deinde καταμεμψόμενον τινὰς. Ad ipsum κατηγοροῦντα supple τινά **), et simplicem structuram cogita hanc esse: τινὰς κατηγορεῖν τινῶν, εἶτα ἀφαιρεῖσθαι πάντας τὴν δωρεάν. Priore structura nihil est frequentius, et praestat eam hic Dionysius de Comp. Verbb. §. 9., haec laudans in exemplum concinnitatis, e qua brevitatem putat ortam. Ita enim Oratorem scribere debuisse: Ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντα, ὥς οὐκ ἐπιτηδείων ἔχειν τὴν ἀτέλειαν, πάντας ἀφαιρεῖσθαι καὶ τοὺς δικαίως αὐτῆς τυχόντας τῶν ἀδίκων ἐστίν, ἐάσω. Alias virtutes plures in hoc exordio miratur Hermogenes π. ἰδεῶν lib. I. extr. Sed locus est longior, quam ut huc transcribi possit. *Fr. A. Wolf.*

P. 457. v. 10. κατηγοροῦντα πάντας] *Vulg. κατηγοροῦντας πάντα. Κατηγοροῦντα πάντας Paris. primus, August. primus, Bavaricus, Ald. Dionys. Halic. de Struct. Orat. p. 66. ed. Upton. πάντας etiam dat P. Manut. Correxī κατηγοροῦντα [subaudi τινά] πάντας. Reisk. Κατηγοροῦντας πάντων Tiberius l. c. Schaefer.*

P. 457. v. 11. δωρεάν] ἀτέλειαν *Dionysius Halic. l. c., quod mihi videri non a Rhetore, sed ab interpretante profectum esse ad illum locum monui. Schaefer.*

P. 457. v. 11. τῶν ἀδίκων ἐστίν] τῶν ἀδικούντων ἐστίν.] *Cum dixisset κατηγοροῦντα in singulari numero, non κατηγοροῦντας, scripsisse quoque debuit τοῦ ἀδικούντος ἐστίν, non τῶν ἀδικούντων. Sed manum Demosthenis opinor fuisse τῶν ἀδίκων ἐστίν, est ex rebus injustis, hoc est, injusta res est. Sic p. 476, 23. τῶν αἰσχίστων ἐστὶ, est ex rebus turpissimis, vel res est turpissima. Vid. ad p. 471, 11. Markland. Favet*

*) Haudquaquam censebis supplendum: nisi forte ad nomen quodvis articulo defectum pronomen indefinitum subaudiri oportere credas. Quod eccui nunc, everso Ellipsis regno, probabitur? *Schaefer.*

viri doctissimi et amicissimi conjecturae, quod in pluribus iisque praestantissimis exemplaribus ἀδίκων legatur, in Codd. scilicet Regiis α. ζ. Aug. Ital. Ven. Obsop. Bodl. Cant. Vindob. Ita etiam laudat Hermogenes περὶ μεθόδου δεινότητος. Quī et in alio loco, scilicet περὶ ἰδεῶν p. 303. edit. Crispini, locum hunc memoriter citans habet τῶν ἀτοπωτάτων: ut dubium non sit, quo animo ille hunc locum intellexerit. Caeterum habetur et κατηγοροῦντας in editt. Manut. et Morel. Taylor. Vulg. ἀδικούντων. ἀδίκων August. primus, Lessing. Weimar. Et sic habet Dionysius Halic. l. c. Correxī ἀδίκων. F. fuit in codd. quibusdam τῶν ἀδικωτάτων, unde natum est ἀδικούντων. Reisk. Τῶν ἀδίκων ἐστίν. H. e. ἀδικόν ἐστιν. Ita dicunt ἐστὶ τῶν καλῶν, τῶν χρησίμων, τῶν χαλεπῶν, τῶν ἀτόπων pro ἐν τι τῶν καλῶν etc., quod est infra p. 498, 1. et apud Aeschinem in Timarch. princ. Sic Aeschyl. Agam. 1407. accipimus *) ἥν πρεπόντων pro ἥν πρέπον, ἔπρεπε, ubi erravit Heath. Ceterum a nonnullis perperam scribitur τῶν ἀδικούντων, et antea κατηγοροῦντας πάντα. Melius Tiberius περὶ τῶν παρὰ Δημοσθένει σχημάτων §. 5. Ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντας πάντων ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεάν. Hermogenes autem p. 370. habet πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεάν τῶν ἀτοπωτάτων ἐστίν, quod est a memoriae lapsu. Alio in loco, II. M. Δ. p. 526., ubi de praeteritione agit, et ipse lectionem optimorum librorum tuetur. Tamen ex illo ἀτοπωτάτων Reisk. et Auger. exsculpunt olim in nostro loco lectum videri ἀδικωτάτων. Sine caussa. Fr. A. Wolf.

P. 457. v. 11. εἴρηται] Scilicet haec est Oratoris secunda actio hujus causae. Phormio eam jam ante Ctesippum egerat, ut e p. 472, 12. constat. Reisk.

P. 457. v. 12. ἴσως] Non dubitanter loquitur Orator, sed, ut solent Attici scriptores ἀστεϊζόμενοι, hoc adverbium de re certa usurpat. V. not. ad Longi Pastoral. p. 357. s. Vernacule wohl. Schaefer.

P. 457. v. 12. ἀλλ' ἐκεῖνο ἂν ἐροίμην — τούτους.] Illud libenter e Leptine quaesiverim, quid causae sit, cur, si vel ma-

*) Sic accipi cur non possit, ad Tragici locum docuerunt editores doctissimi, Blomfieldius et Wellauerus. Schaefer.

xime non unus forte aut alter, verum omnes indigni viderentur, populum Atheniensem perinde ut illos tractare voluerit, cur vos quoque in ordinem putarit cogendos. Quaestio in speciem simplex est et ingenua, vere subdola et acerba. *Fr. A. Wolf.*

P. 457. v. 13. εἶνεκ'] ἐνεκ' August. primus. *Reisk.* Sic *Dindorf.* *Schaefer.*

P. 457. v. 15. ἦσαν] A nova manu est in Bavarico superscriptum. *Reisk.*

P. 457. v. 15. τῶν αὐτῶν — καὶ τούτους] V. Ind. Graecit. s. v. ἀξιοῦν, ubi *Reiskius* hujus loci memor non fuit. *Schaefer.*

P. 457. v. 15. τούτους] Post h. v. *Fr. A. Wolfius* posuit signum interrogandi, quo facile caremus. *Schaefer.*

P. 457. v. 17. ἐν δὲ τῷ — λοιπὸν ἐξεῖναι] Citat *Tiberius* p. 43., ubi male editum προγράψαι: Technicum enim non dubito scripsisse προσγράψαι. *Schaefer.*

P. 457. v. 17. μηδὲ τὸ λοιπὸν — ὑμῖν ἐξεῖναι] Lege μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι ὑμᾶς, τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. Quam lectionem commendant editt. veteres, nec non MSS. *Venetus* et *Lindenbr.*, nisi quod a nonnullis absit prius δοῦναι. Ἐξεῖναι δοῦναι ὑμᾶς, τὸ δοῦναι ἐξεῖναι ὑμῖν *Vindob.* Caeterum quandam gravitatem sive δεινότητα in hac lectione deprehendit acutissimus scriptor, quisquis fuerit, qui περὶ Ἑρμηνείας scripsit, §. 257. Ποιεῖ δὲ τινα καὶ ἡ βία κατὰ τὴν σύνδεσιν δεινότητα· δεινὸν γὰρ πολλαχοῦ καὶ τὸ δύσφθογγον, ὥσπερ αἱ ἀνώμαλοι ὁδοί. Παράδειγμα τὸ Δημοσθενικόν, τὸ, ὑμᾶς, τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. Eam venustatem, qualis demum fuerit, habet lectio, quam commendamus. Commendamus autem sedulo. *Taylor.* Vulg. μ. τ. λ. ἐξεῖναι δοῦναι ὑμᾶς, τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. Δοῦναι primum abest ab *Alcina*, sed addidit corrector *Weimaranus*. Correxī distinctionem comma [coli signum] collocando post primum ἐξεῖναι *) et delevi primum δοῦναι. Nam constructio haec est: ἀφείλετο ὑμᾶς τὸ ἐξεῖναι ὑμῖν δοῦναι. Abstulit vobis potestatem

*) Non opus illa distinctione: quare delevi. Quis enim lector Oratoris satis attentus non statim videat ὑμᾶς regi a verbo ἀφείλετο? Auditores autem ne fallerentur cavit orantis vox opposita inter se τοὺς ἔχοντας et ὑμᾶς tono acuens. *Schaefer.*

*largiendi. Manifeste inter se opponuntur τοὺς μὲν ἔχοντας ἀφείλετο — ὑμᾶς δὲ ἀφείλετο —. Ad primum ἐξεῖναι subaudiendum est e superioribus ἀτελῆ εἶναι. Sententia igitur haec est: eo autem, quod adscripsit μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι (neque in posterum liceto cuiquam immuni esse), abstulit vobis facultatem largiendi, scilicet hanc immunitatem. Reisk. Μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι, ὑμᾶς τὸ δοῦναι *). Haec quum mire varient in MSS., tutissimum putavi optare lectionem ab Obsop. et Wolf. proditam, quae tum nihil habet ab Oratoris mente alienum, nihil, quod non alibi postea repetatur, tum suavitate concinnitatis placet, tum linguae legibus non adversatur. Hac saltem parte laborat sedulo commendata a Taylora scriptura: Μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι ὑμᾶς, τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. Qua stribligine, etsi ducta e libris optimis et ed. Benenati, merito spreta, Reiskius dedit: Μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι, ὑμᾶς τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. Et hoc Auger. probat. Sanior haud dubie haec lectio est, cui si quis acquiescat, ἀφείλετο ὑμᾶς τὸ ἐξεῖναι ὑμῖν δοῦναι erit explicandum: abstulit vobis potestatem donandi; ad prius ἐξεῖναι vero supplendum e superioribus εἶναι ἀτελῆ, ut sit: quod adscripsit Leptines, ne in posterum quidem cuiquam licere immunem esse, in eo jus et potestatem vobis abstulit donandi. Atque hanc rationem fatendum est et bonis libris se tueri, et teste etiam Demetrio de Elocut. §. 246., qui tali modo scripta haec laudat pro exemplo δεινότητος e scabritie et asperitate sonorum (τῷ δυσφθόγγῳ) orientis. Mihi tamen nondum plane persuasum est, hanc Demosthenis esse manum. Ut omittam, durius ad ἐξεῖναι pertrahi εἶναι ἀτελῆ, ineptus videtur ipse circuitus, qui est in verbis τὸ ἐξεῖναι ὑμῖν δοῦναι, quando simpliciter τὸ δοῦναι potuerat dici potestas donandi, ut est τὸ τιμᾶν p. 493, 16. aliaque id genus alibi. Deinde si cui scriptura nostra videatur immodestior, quam qua Leptines in ipsa rogatione usus credi possit, haud multum ea dubitatio valeat. Prorsus sic, ut dedi, repetuntur verba p. 473, 28. et p. 488, 27. s. inprimisque p. 506, 8. Jam videbor certe non sine caussa Reiskium deseruisse. Ac ne quis Demetrii auctoritatem mihi opponat, adhuc de hac*

*) Sic editus locus in Halensi. Schaefer.

ipsa nonnihil addubito. *Fr. A. Wolf.* Μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι ὑμᾶς τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι *Bekker.* Verissime: vim enim habet ipsa haec repetitio. *Schaefer.*

P. 457. v. 21. νομίζων] [ἐνόμιζεν.] Lege νομίζων. Τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν δωρεάν, ἀναξίους νομίζων, οὕτω κ. τ. λ. Ita editt. Felician. et Manut. Codd. Regii Parisienses et Cant. Ita optima et consummatissima versio Italica: che in quel modo, che egli ha privato della gratia coloro che l'hanno, estimandogli indegni, nel medesimo modo etc. *Taylor.* Ἐνόμιζεν *August. primus, Ald. margo Bavarici. F.* voluerunt illi οὗς ἀναξίους ἐνόμιζεν. νομίζων etiam *Lessing.* dat *). Suspisor quibusdam libris olim ἀφείλετο plane abfuisse, eamque lectionem probo, sic ut sic legatur: ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἔχειν τὴν δωρεάν ἀναξίους ἐνόμιζεν, οὕτω καὶ τ. δ. —. Quemadmodum immunitate gaudentes indignos iudicavit, qui ea gauderent, ita vos quoque indignos iudicarit, qui eam daretis. *Reisk.* ἀναξίους νομίζων. Sic posterius verbum *Taylorus* corrigit ad *Felic. Manut.* optimosque codices. Verissime; nisi quis potius utramque vocem ex interpretatione putet intrusam. Ordinem disturbat, quod praeferunt *Ald. Herv. Ben. Wolf.* et *Aug. 1.* cum *marg. Bav.,* ἐνόμιζεν, quod *Reisk.* ortum suspicatur ex οὗς ἀναξίους ἐνόμιζεν. Ipse in *Notis* amplectitur haec, quae vix ulli unquam probaverit: ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἔχειν τὴν δωρεάν ἀναξίους ἐνόμιζεν, οὕτω κ. τ. λ. Mox male faciunt, qui omitunt τὰ ἑαυτοῦ. *Fr. A. Wolf.* Mira suspicio esse posse qui ἀναξίους νομίζων ex interpretatione putet intrusum. Hoc enim si deleas, comparantur incomparabilia, τὸ ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεάν et τὸ ἡγεῖσθαι ἀνάξιον. Sed Orator, ut debuit, comparavit τὴν τῶν ἀτελῶν ἀναξίαν cum τῇ τοῦ δήμου ἀναξία. Delenda autem hypostigme vulgo (etiam in *Halensi* editione) posita post δωρεάν: syntactice enim cohaerent ὅνπερ ἀναξίους νομίζων. Quod si scriptum esset ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἀφελόμενος τὴν δωρεάν ἀναξίους ἐνόμιζεν, comparatio foret manifestior. Nunc per metathesin **) paullum ob-

*) Ἐνόμιζεν — dat leguntur in variet. lection.: sequentia in annotatt. *Schaefer.*

**) De hoc schemate v. not. ad *Schol. Apollonii Rhod.* p. 174. *Schaefer.*

scurata est, quo magis existat notio inprimis invidiosa, τὸ ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεάν. *Schaefer.*

P. 457. v. 22. τὰ ἐαυτοῦ] Absunt ab August. primo. Quae qui omittunt, hi τὴν ἀτέλειαν relinquunt subaudiendum. *Reisk.* V. Fr. A. Wolfius ad v. 21. *Schaefer.*

P. 457. v. 22. ἐκεῖνό γ'] γ' abest a Bavarico, Aldina, Paulina. *Reisk.* Ἐκεῖνο, deletâ encliticâ, Fr. A. Wolf.: item Bekkeri Berolinensis, quam Dindorfius secutus est. *Schaefer.*

P. 458. v. 2. ἔδνηκα] Vulg. ἔδνηκε. Ἐδνηκα Paris. primus, August. primus. Correxī ἔδνηκα, ut mimica sit ipsius Leptinis oratio. *Reisk.* Οὕτως ἔδνηκε τὸν νόμον. Istam clausulam in lege posuit. In Par. 1., Aug. 1. et Apsin. p. 699. legitur ἔδνηκα, idque Reiskius, insolitarum rerum amans, in textum nobis invenit, ut ipsius Leptinis oratio esset mimica. Sed de hac venustate, valde vereor, ne Orator gratiam fecisset, si quis ei hic obtulisset. Fr. A. Wolf. Ἐδνηκε etiam Bekker. *Schaefer.*

P. 458. v. 4. οὐ γάρ ἐστιν κ. τ. λ.] οὐ γάρ ἐστι τῶν πάντων, ἐφ' ὅτῳ —. Nulla est enim pars reip. vestrae, in qua parte vobis hoc non accidat: (τοῦτο h. τὸ ἐξαπατᾶσθαι.) sed scita saepe multa fecistis etc. Ex Ald. Herv. Ben. reliquis omnibus, editis et scriptis, recte Markl. restituit πολλὰ πολλάκις, quum in Wolf. πολλὰ extritum esset, ut est etiam in Apsin. l. c. ac Minucian. extr. Horum autem locis, ut aliis pluribus ex isto sterquilinio Rhetorum Aldi, vix ulla auctoritas esse potest. Ipsa, quae hoc loco attingitur, Atheniensium δυσβουλία paene in proverbium versa. Jam Eupolis feliciores eos quam prudentiores dixerat lepidis jambis, servatis ab Athenaeo X. p. 425., quibus concinit Demosth. Philipp. I. p. 49. B. [edit. Francof.] Ἡ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελουμένη. Conf. Aeschin. in Ctesiph. p. 465. E. [edit. Francof.] Aristoph. Nubb. 587. et ibi Intpp. et Suidas v. Ἀθηναίων δυσβουλία. Neque minus solenne olim alterum crimen Atheniensium, quod infirmiori se parti adjungere solerent. Satis habeo ad hoc laudare Isocrat. Panegy. c. 14. Fr. A. Wolf.

P. 458. v. 4. ὅτῳ] Bene ὅτου Bekker. ex optimo libro. *Schaefer.*

P. 458. v. 5. πολλὰ πολλάκις] [πολλάκις.] Πολλὰ πολ-

λάκις editi et MSS. *Taylor*. Codices, in quibus et Vindob. est, et praestantissima editio Parisiensis a. d. 1570. habent πολλά πολλάκις: quin et ita legebat et vertebat Wolfius, licet editio Francofurtana 1604., quae Wolfi nomen venditat, hanc vocem omittat. Excidit nimirum πολλά propter sequens πολλάκις. Sic v. 25. deest μηδέν, quia sequebatur simile μηδ' ἄν, et forte Ἐπίγραμμα p. 491, 6., quia praecessit eadem vox. Ita Ἐφορον (Ephorus, celebris historicus) periit in voce praecedente πρόσφορον apud Clementem Alexandr. Strom. VI. p. 750. ed. Oxon. ἐπιδειναι τὸ πρόσφορον. Ἐφορον τὸν ιστορικὸν etc. Vulgo deest Ἐφορον. Caeterum lectorem attentum et Graecae linguae adsuetum latere non potest, aliquot esse loca hujus pulcherrimae orationis, in quibus vel sensus vel sermonis elegantia et perspicuitas defectu unius vel duarum vocum adhuc laborare videntur. Complura hujusmodi ex MSS. et editt. antiquis notavit cl. editor: et alia, nisi fallor, restant, nunquam forte certo restituenda. Sic in hoc, quod sequitur [v. 14.]. *Markland*. Πολλά abest ab editione Wolfii et proinde quoque *Taylori*. Sed habent reliqui omnes editi et msti, et in his nominatim Vindobonensis. *Reisk*. V. Fr. A. Wolfius ad v. 4. *Schaefer*.

P. 458. v. 7. καὶ ὅλως ἐν —] *Quid multa? In tanta copia rerum, quas publice agitis, tale quid necesse est evenire. In Graecis sententia haec mollescit per particulam ante τοιοῦτο insertam, hac fere vi: Saepe optima consilia initis, fraudibus concionatorum non decepti; interdum tamen etiam hoc, ut decepti sciscatis, usu venire debet. Ὅλως, quod est ἐνὶ λόγῳ, ὥς ἔπος εἰπεῖν, poni solet post plura enumerata in ultimo membro, fere ut lat. denique. Fr. A. Wolf.*

fulgi
πρὸς τὸν
ὅλως

P. 458. v. 12. προβουλεύειν — χειροτονεῖν] προβουλεύειν ad senatum Quingentorum (βουλὴν, τοὺς πεντακοσίους) et ejus decreta seu auctoritates pertinet; χειροτονεῖν ad δῆμον ejusque in ecclesiis suffragia et scita, qui niti semper debebant προβουλεύμασι. Talia nota esse debent ad Demosthenem accedentibus. *Fr. A. Wolf*.

P. 458. v. 13. οὐ γὰρ ἐσμὲν —] *Neque enim aequum est, ut, quibus in rebus decipi possumus, eae nobis eripiantur. Nihil tritius hac structura adjectivi δίκαιος, de qua monui ad*

Platon. Sympos. I, 3. Nostro loco idem sic poterat efferri: οὐ γάρ εἰσιν οὔτοι δίκαιοι ἀφαιρεῖσθαι ἡμᾶς ἐκεῖνα, περὶ ὧν ἂν ἐξαπατηθῶμεν, ἀλλὰ διδάσκειν κ. τ. λ. Mox denuo resumendum καὶ δίκαιοι ἐσμεν ad δεῖσθαι νόμον. Fr. A. Wolf.

P. 458. v. 14. ὅπως] πῶς Dindorf. secutus libros bonae notae. Conf. p. 28, 6. Schaefer.

P. 458. v. 14. ὅπως τοῦτο μὴ πεισόμεθα] Sensus postulat μηκέτι πεισόμεθα, non amplius patiamur. Et ita, opinor, invenit Ulpianus Schol. ad v. 13. πῶς ἂν ὁ δῆμος ἔτι μὴ ἀπατῶτο. Wolfius supplevit posthac. Markland. Pro μὴ Marklandus tentat μηκέτι. Quo nihil opus; et auctoritas, quam vir doctus in Ulpiano quaerit, nulla est. Conf. ad p. 477, 2. Contra de Coron. p. 487. A. [edit. Francof.] οὐκέτ' ἐρωτήσω mutanda sunt in οὐκ ἐπερωτήσω. Majore audacia Reiskius verba τῆς δωρεᾶς, quae absunt ab Aug. 1., ejici jubet tanquam sensus nimis angusti, quod non de sola donatione, sed omnino de jure quidvis constituendi auctor loquatur. Nempe id faciet tum, quum probata erit correctio. Nunc postquam universe de re summa locutus est, iterum venit ad eam rem, cujus causa paullum digressus erat, quae est optimorum scriptorum ratio. Sed vel dura subauditio verborum τοῦ προβουλεύειν καὶ τοῦ χειροτονεῖν tali mutationi adversatur. Post κυρίους Par. 1. Aug. 1. Bav. Ben. Reisk. dant ἡμᾶς. Vulgatum ὑμᾶς magis placet, licet in reliquis prima persona hic frequentetur. Fr. A. Wolf.

P. 458. v. 15. ἡμᾶς] Vulg. ὑμᾶς. Ἡμᾶς Paris. primus, August. primus, Bavaricus. Reisk. Ascivit Fr. A. Wolfius: quod vehementer miror. Schaefer.

P. 458. v. 15. [τῆς δωρεᾶς]] τῆς δωρεᾶς absunt ab August. primo. Inclusi uncis, quod ab optimis libris abest et est nimis angustum. Non de sola largitione, sed universe de jure quidvis constituendi loquitur, et τοῦ προβουλεύειν, τοῦ χειροτονεῖν e v. 12. subaudiendum reliquit. Reisk. Uncos amovit Fr. A. Wolfius. Quod tantum abest ut probem, ut laudandum censeam Bekkerum, qui longius Reiskio progressus τῆς δωρεᾶς deleverit. Schaefer.

P. 458. v. 16. εἰ τοίνυν τις —] Quodsi quis, iis rationibus, quas attuli, neglectis ac praetermissis, hoc solum per se apud

animum reputet etc. Ad ἀκύρους posthac suppl. τῆς δωρεᾶς. Eodem modo, quo κύριος, et illud ponitur cum casu secundo. *Fr. A. Wolf.*

P. 458. v. 17. ποτε] Bekkerus: „τι S.“ Scripsitne Orator πότερον τὸ λυσ. ? *Schaefer.*

P. 458. v. 23. προσῆκε] προσήκει Paris. primus, August. primus, Bavaricus, Pannon. Obsopoei, Venet. Ital. *Reisk.* V. not. sequ. *Schaefer.*

P. 458. v. 23. προκαλεῖσθε] προκαλεῖσθε hic est futurum. προκαλεῖσθε — ἀπείρξετε. Ita versio Italica: *Perche con l'honorare molte persone molti a farvi beneficio provocherete.* Corrige ergo interpretem, qui reddit invitatur. Atque hinc fortasse deprehendes necessitatem legendi προσήκει cum Obsop. Ven. Ital. Lutet. α. pro προσῆκε editionum, credo, omnium. Porro hic Manutius cum Felic. et Lindenbr. habet expressius aliquanto: ἐκ δὲ τοῦ μηδενὶ μηδέν, μηδ' ἂν ἄξιος ᾖ, δίδοναι. Ut tu leges, nullus dubito, in futurum. Ita verba ipsa legis, prout recitantur p. 488, 27. s. περὶ τοῦ μηδενὶ δεῖν μηδέν δίδοναι, μηδ' ἂν ὀτιοῦν πράξῃ. *Taylor.* Προκαλεῖσθε etsi futurum est, idcirco non debemus cum *Tayloro* προσῆκε mutare in προσήκει. Atticorum est pervulgatus mos usurpare imperfecta ἐχρῆν, προσῆκεν, εἰκὸς ἦν, ubi itidem Latini debebat, oportebat, decebat. De Graecis conf. *Dorvill.* ad *Chariton.* p. 610. Rectius deinde *Taylorus* cum *Marklando* post μηδενὶ restituendum vidit μηδέν, nemini quidquam, ne si dignus quidem sit. Atque ita loqui solent, idque et infra occurrit in verbis legis p. 488, 27. s. *Fr. A. Wolf.* Non Atticorum iste mos est, sed omnium Graecorum scriptorum, imperfectis illis utentium, ubi imperfecti temporis locus est, praesentibus, ubi praesentis: nec cogitandum de enallage temporum, ridiculo sibilisque explodendo commento Grammaticorum. Hic quidem praeferam προσήκει. *Schaefer.*

P. 458. v. 23. προκαλεῖσθε] προκαλεῖσθαι August. primus. *Reisk.* προκαλεῖσθ' Bekker. *Schaefer.*

P. 458. v. 25. μηδενὶ μηδέν] Vulg. μηδενί. Post μηδενὶ addunt μηδέν August. primus, corrector *Weimaranus*, *Lindenbr.* Felic. P. Manut., quod *Taylorus* appellat expressius.

Correxī μηδενὶ μηδέν, μηδ' ἄν —. nemini quicquam, ne si quidem dignus sit. *Reisk.* V. not. ad v. 5. *Schaefer.*

P. 458. v. 26. πρὸς δὲ τούτῳ καὶ δι' ἐκεῖνο] Scil. εὐροῖτ' ἄν τις *) μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. Sequitur jam ratio altera, ad illud διὰ τί referenda. Nunc autem quam subdole noster adversarium pungat, vide: *Leptines stultitiam a vobis haud alienam putare videri debet: stultitiae tamen probrum facilius ferri potest, quam malitiae et improbitatis etc.* Certe hoc sibi vult Orator. Jam si credamus, quod credere licet, non minus quam hodie, jam tum in populo Atheniensi fuisse, qui improbi, si id vitare non possent, videri mallent quam stulti, ingeniosissime sententia videbitur expressa. Sed venustatem loci magis sentias comparando inepto Aristide, qui rustice impingit §. 17. Noster autem his ac similibus, quasi temere interjectis, jam nunc auditorum animos praeparat ad novam legem suam, qua simul et εὐηθείας et κακίας ignominiam amolietur. *Fr. A. Wolf.* Vereor ut vocem εὐήθεια recte interpretatus sit *stultitiam*. Est, opinor, *simplicitas, gutmüthige Einfalt*, moresque cum moribus comparantur: ut nihil hic subdoli sit, quo noster adversarium pungat. Sententiam dicas moratam, non ingeniose expressam. *Schaefer.*

P. 459. v. 5. τινὰς] τοὺς Paris. primus. Quod si pro enclitico habeatur, possit ferri. *Reisk.* Sed quis habebit pro enclitico? *Schaefer.*

P. 459. v. 5. τοὺς χρησίμους ὄντας] Cives de rep. optime meritos, qui alibi vocantur χρηστοί. Vid. Zeun. ad Xenoph. R. Athen. p. 53. Occurrit tamen et illud, licet rarius, ut in Isaeo ap. Dionys. Judic. de Isaeo §. 8., ne quis id habeat vitiosum. Ita infra qui p. 491, 27. sunt χρήσιμοι, ii paullo post **) dicuntur χρηστοί. Alia ratio est formulae χρησίμων αὐτὸν παρασχεῖν, quae passim occurrit in hac Oratione, de quo usu notavit Marklandus ad Euripid. Suppl. 887. At nonne in hac periodo vitiose inculcatur id, quod praeterire

*) Sic ille. Sed εὐροῖτ' v. 22. est εὐροῖτε, non εὐροῖτο, qui foret soloecismus. *Schaefer.*

**) ut hīc v. 10. *Schaefer.*

se velle antea Orator dixit? "Οτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντα πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεὰν τῶν ἀδίκων ἐστίν, ἐάσω. Sane eadem nunc proponitur res, sed modo proponitur non eodem. Illic τὸ ἀδίκον rei respicitur, hic τὸ ἄλογον. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 7. τούτου] τούτων Paris. primus et quintus, August. primus, Bavaricus, Lessing. τούτου, Leptinis puta. τούτων, Leptinis et sociorum ejus. Quod perinde est. Reisk. Κατὰ τὸν τούτου λόγον, ex sententia istius, Leptinis. Nimirum in graecis Oratoribus pronomen οὗτος notat et judicem et clientem et adversarium, quum latine iste dicatur de adversario, hic de cliente et judice. Vid. Aeschin. et Demosth. Orr. de Corona, Ciceron. pro Rosc. Amerin. et alibi passim. Lectionem autem nostram praefero alteri τούτων. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 8. ὅταν — οὔσιν] Quando viris reip. studiosis nihil praeter ceteros praecipui manserit. quand les bons citoyens n'auront nul avantage sur les autres; quand ils n'y gagneront rien du tout. Usitatissima haec vis est locutionum, πλέον ἔχω, πλέον ἐστὶ μοι vel ἐκ τινός, vel πράττοντί τι. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 8. πλέον] Bekkerus: „πλέον] μηδὲ πλέον S.“ Dedit Dindorf. Sed μηδὲ quid hīc valeat non intelligo. Schaefer.

P. 459. v. 13. τὸν ἡμῖσιν] τὸ ἡμῖσιν margo Lutetianae, August. primus. Reisk. Τὸν ἡμῖσιν τοῦ χρόνου. Formula est parum adhuc animadversa pro vulgari τὸ ἡμῖσιν τοῦ χρόνου, quod ipsum legitur in Aug. 1. et inter lectiones sine ullo signo codicis a Lambino in margine appositas, quas simpliciter marg. Ben. vocabo. Structura est similis Thucydideae isti, qua dicitur ὁ πλεῖστος τοῦ βίου, ὁ πλέων τοῦ στρατοῦ lib. I. c. 5. et 73. VIII. 48. eademque plane, quae affertur in Alexidis verss. ap. Athen. II. p. 47. D. ὁ ἡμῖσιν τοῦ βίου. Multo frequentius pluraliter οἱ ἡμίσεις τῶν ἐππέων et similia. Fr. A. Wolf. Exemplis allatis hoc adde Herodoteum, τὸν πολλὸν τοῦ χρόνου I. 24. Idem in Ind. V. quae conguessi in Bosii Ellips. p. 274. Schaefer.

P. 459. v. 15. ἤς] Vidi necessarium et restitui, confirmante Felic. Manut. Ven. Lindenbr. Bodl. Ital. *) Codd.

*) Vind. additur in Reiskii variet. lection. Schaefer.

Morel. et Scholiasta Ulpiano. Vulgo legebatur οἷς, uti et in quibusdam Codd. scribi testatur Morelius. Jam par pari per omnia reddi vides. ἥς — ταύτης. πᾶσι — τοὺς εὖ ποιήσαντας. Τὸ ἡμῖν — ὃ προστεδείκαμεν. Et verte: Cujus igitur beneficii dimidiata pars ad omnes pertingit etiam nihil promeritos, istius partem illam, quam adjecimus in gratiam hominum bene de nobis meritorum, eam, inquam, eripiemus? Male hic Wolfius, ut vides *). Male etiam Hieron. Ferro, qui versionem Italicam adornavit: *Adunque quel commodo della metà, del quale etiandio partecipare sono quelli, che niente ci hanno giovato, torremo noi, dopo havergielo dato, coloro, i quali ci hanno fatto beneficio?* Taylor. Οἷς Aldina, unde repetiit margo Lutetianae, Bavaricus, editio Wolfii. In Lessing. alia manus ἥς, alia ἐξ ἥς dedit. ἥς, scilic. ἀτελείας vel δωρεᾶς. Reisk. Sic ratiocinatur: Omnes cives, etiam qui immunitate donati non sunt, dimidiata tamen quadam immunitate fruuntur ex lege et more, e quo nemo nisi altero quoque anno ad liturgias adigi potest. Jam illud, quod praecipuum habent ii, qui immunitate donati sunt, haberi debet duntaxat pro dimidio, non pro toto et solido. Et hoc tantulo dono hos spoliabimus? Plana est sententia, at argumentatio captiosior, nec usquequaque vera **). Bene rem cepit Taylorus restituens ἥς pro οἷς, quod ex Ald. et Herv. Wolfianas occuparat. Sed ad ἥς et ταύτης ex ἀτελής, quod prae oculis est, eliciendum ἀτελείας ***). Mox pro αὐτοῖς scripturam Aug. 1. αὐτοὶ induxit postremus editor. Explicari quidem id posset, junctum cum προστεδείκαμεν, sed dativus, si quid video, huic verbo magis necessarius est. Τοῦτο, ὃ προστεδείκαμεν αὐτοῖς, h. alterum dimidium, quod illis superaddidimus donatione nostra. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 17. αὐτοὶ] Vulg. αὐτοῖς. Αὐτοὶ August. primus. Correxī αὐτοὶ, nos ipsimet: sive id ad προστεδείκαμεν referatur, sive ad ἀφελώμεθα. Reisk. αὐτοῖς cum Fr. A Wolfio restituit Bekker. Schaefer.

*) In Latina versione adjecta editioni Taylorianae. Schaefer.

**) Cur? Quippe est arithmetica: quales argumentationes non fallunt. Schaefer.

***) Vere: non δωρεᾶς. V. Porsonus ad Euripid. Hecub. 22. Schaefer.

P. 459. v. 17. ἀφελώμεθα] ἀφελόμεθα August. primus. Reisk.

P. 459. v. 17. οὔτε γὰρ — πρέπον ὑμῖν] hoc enim quum per se turpe est, tum vobis maxime indecorum, Atheniensibus, quorum liberalitatem, fidem, tot alias virtutes totus orbis celebrat. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 20. ἀψευδεῖν] ἀψευδῆ habet Vindob. Ald. Ven. MSS. Felic. et Manut. et Codd. Regii fere omnes. Ἀψευδεῖν Felic. Manut. Bodl. Cant. Reg. α. Lindenbr. Taylor. Vulg. ἀψευδῆ. Ἀψευδεῖν corrector Weimar. et Lessing. edit. P. Manutii, vulgata ad indicem relegata. Vulgatam dat quidem August. primus, sed e correctione, vetusta scriptura erasa, quae videtur ἀψευδεῖν fuisse. Utramque lectionem dat Ba- varicus. Ἀψευδῆ potest quodammodo defendi, scilicet μέ-τρα καὶ νομίσματα καὶ βάρη δεῖ ἔχειν προχειρῇ *) vel tale quid subaudiendo. Verumtamen praefero ἀψευδεῖν, scilicet δεῖ **). Constructio est: νόμον [hoc est ἐν τοῖς νόμοις] γε-γράφαι τὸ ἀψευδεῖν. Abstinētia a mendacio et fraude in legibus esse atque imperatam. Et sic quoque Valesius ad Har- pocrat. p. 105. Possit quoque ἀψεύδει in imperativo verbī ἀψευδεῖν legi. Abstine te a fraude et mendacio in foro, h. e. in rebus ad emtiones atque venditiones, contractus et spon- siones pertinentibus. Reisk. Nauci non facio ἀψευδῆ νόμον, etsi ita plurimi et scripti et editi, laudoque Wolfium, quod e Felic. nostrum reduxit. Imposuit librariis infinitivus sic ante νόμον positus. Tali autem modo fere utuntur Graeci, vel accusativis addito, vel etiam solo, quum legis aut pse- phismatis sententia breviter afferenda est, quo usu nihil in hoc genere solennius. Ita νόμος ἀψευδεῖν est νόμος περὶ τοῦ ἀψευδεῖν, nec subaudiri debet δεῖ. Sed propter Reiskii notam mire ingeniosam apponenda haec videntur latine ver- sa: Nonne inhonestum est, quum lege sit a vobis cautum, ne quis in foro et in mercibus emendis vendendisque fraude ageret,

*) Voluit πρόχειρα. Schaefer.

**) Multum fallitur: ἀψευδεῖν enim a v. νόμον ita regitur, nihil ut subaudiendum sit. Νόμος ἀψευδεῖν, ein Gesetz wahrhaft zu seyn. Xenophon Cyrop. I. 4. 28. Ἡ καὶ ἐν Πέρσαις νόμος ἐστὶν οὗ-τος συγγενεῖς φιλεῖν; Schaefer.

quibus tamen in rebus si qua fraus committitur, resp. nihil detrimenti accipit, populum eundem ipsum, qui illud singulis civibus injunxerit, in publicis negotiis eam legem non servare, idque etiam cum magno detrimento suo? Jam simul videas, quam locum enervet Marklandi emendatio τὴν πόλιν, τὴν αὐτὸν ἐπιτάξασαν, scil. τὸν νόμον, etiam si te minus offenderit ἐπιτάττειν νόμον, legem injungere, praescribere, dare, quod graece bene dici ego nemini credam, ne Marklando quidem. Porro ipsam legem, quam noster attingit, et cujus custodes Athenis erant maxime ἀγορανόμοι, ex Hyperide laudat Harpocratio in voc. κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν. Et ut haec generalis erat lex, ita aliae subinde latae, quae ad eandem partem publici ordinis, h. e. ad forum rerum promercalium, spectarent. Sed harum tenues sunt in scriptoribus, quos habemus, reliquiae. Conf. S. Petiti LL. AA. p. 495. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 21. ἐφ' οἷς — ψεύσεται] Nimirum si quis in foro fraudatur seu mensura, seu pondere, seu aliqua re, damnum is facit ἰδίᾳ, privatim; δημοσίᾳ, publice, nullum fit. Agitur de cujusque pecunia privata. Fr. A. Wolf.

P. 459. v. 21. ψεύσεται] Bekkerus: „ψεύδεται S.“ Satis placet, cum antecedit ἐστὶ. Schaefer.

P. 459. v. 22. τὴν αὐτὴν ἐπιτάξασαν] Scribe τὴν αὐτὸν ἐπιτάξασαν, scilicet τὸν νόμον, quae eam legem privatis injunxit. Markland. Conf. Fr. A. Wolfius ad v. 20. Ad ἐπιτάξασαν subaudi ἀψευδεῖν. Schaefer.

P. 459. v. 26. εἰ καὶ δόξαν] Malim εἰ μὴ καὶ δόξαν ob praecedens εἰ μὴ χρήματα. Reisk. Propter illa, εἰ μὴ χρήματα, Reiskius scribendum censet ἀλλ' εἰ μὴ καὶ δόξαν χρ. Quod sanum loci sensum detorquet. Primum puta totam hanc sententiam adjectam illustrandis verbis, οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλουσιν, tum junge: οὐ μόνον σκεπτεόν, εἰ μὴ ἀπόλλυτε χρήματα, ἀλλὰ καὶ, εἰ ἀπόλλυτε δόξαν χρηστήν. Non enim illud tantum videndum vobis est, an in aliqua re jacturam nullam pecuniae faciatis, sed hoc quoque, an forte vere faciatis famae, qua optima nunc fruimini. Concedit ergo, pecuniae quidem jacturam publice non fieri immunitatibus tollendis, (declaraturus tamen postea p. 464, 15. ss., etiam

nihil rempubl. ex ea re ditari,) at utique fiet (inquit) famae, fiet gloriae vestrae. Atque in hoc ipso est ζημία, eaque gravior quam pecuniaria, magisque liberali animo pertimescenda. *Fr. A. Wolf.* Vulgata est sanissima. Sed locum sic interpreter: Non enim (hac in deliberatione de tollendis immunitatibus) illud tantum videndum est, an pecuniam lucremini, sed etiam hoc, an famae jacturam faciatis, εἰ μὴ χρεΐματ' ἀπόλλυτε i. q. εἰ χρήματα σώζετε. *Schaefer.*

P. 459. v. 28. τεκμήριον δέ.] Τεκμήριον δέ, uti σημείον δέ, φανερόν δέ, in proximo membro plerumque sequente γάρ, interdum tamen omisso, est: Argumentum, unde hoc perspicitur, in promptu est. *En voici la preuve.* Conf. *Bach.* ad *Xenoph. Sympos. IV. 17.* Utrumque modum loquendi imprimis frequentat *Aristoteles*. [Plenum est, at minus usitatum, τεκμήριον δέ τούτου τόδε ἐστίν. Et τόδε addit etiam *Herodotus*, ut II, 58. *Ex Ind.*] — Jam egregie ad rem suam utitur fama liberalitatis ac fidei majorum. Cujusmodi argumentis nihil fingi aptius potest ad ingenium talium hominum, quales Athenienses erant. Quamvis enim paucorum ex illo populo fuisse videatur hic malus fastus, qui in antiquis stemmatis gentilibus nititur, universi tamen majorum actis et virtutibus ita superbiebant, ut, quaecunque de his omninoque de prisca Athenarum nobilitate praedicarentur, ad se quisque pertinere putaret. Cujus utilioris superbiae testes habemus plures praeclaras ῥήσεις in scenicis poëtis et loca aliquot splendida *Isocratis*, *Lycurgi*, nostri in *Orat. de Corona* et in aliis, et *Menexeni Platonici* exordium festivitatis atticae plenissimum. *Fr. A. Wolf.*

P. 460. v. 2. οὐδένα] Aut deest οὐ μόνον ante hoc vocabulum, aut certe subaudiendum est. Omitti οὐ μόνον solere, alio quodam loco exemplis demonstravi. Non solum discrimen nullum defugerunt, sed etiam facultates ipsi suas impenderunt. *Reisk.* Ante οὐδένα cave cuiquam credas quidquam excidisse. Solennis usus sic adhibet particulas ἀλλὰ καί, omissis οὐ μόνον, ubi majus quid minori superadditur, qua eadem vi Latini interdum ponunt sed et. Exemplis hoc firmavit *Hoogev.* in *Doctrin. Partic. gr. I. 8.* Propter gloriam nullum unquam periculum majores nostri detrectarunt, sed et facultates suas

ipsorum ultro impenderunt. Ad rem conf. de Cor. p. 483. C. [ed. Franeof.] et p. 507. et in Androt. p. 710. E., ut alios locos mittam. Fr. A. Wolf.

P. 460. v. 2. ἐξέστησαν] ὑπεχώρησαν Paris. sextus, quod est scholium. Reisk.

P. 460. v. 4. ταύτην — περιάπτει] Scilicet δόξαν. In δόξα, sicut lat. fama, inest media potestas, unde δόξα κακή, πονηρά, φάυλη. Ταύτην capies de ea, quae statim describitur verbis τρία γὰρ κ. τ. λ. Περιάπτειν de infamia vel labe, qua quem adspergimus, frequens est, unde ὄνειδος vel αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτειν. Quanquam verbum in bonam quoque partem sumitur. Fr. A. Wolf.

P. 460. v. 10. ἐν τι — διεξελθών] Wolfius vertit minus recte: si unum prius nostrae civitatis exemplum attulero. Immo hoc ipso exemplo, quod jamjam lecturi sumus, continetur demonstratio, ὅτι οὐδ' ἔστιν ὅλως τοῦ ἡδους κ. τ. λ. Fr. A. Wolf. Recte vertit Hieronymus. Halensis interpres non advertit Oratorem scripsisse διεξελθών, non διεξιών. Post exemplum sequitur demonstratio v. 22. sqq. πῶς οὖν οὐ δεινὸν κ. τ. λ. Schaefer.

P. 460. v. 11. λέγονται χρήμαθ' οἱ Τριάκοντα κ. τ. λ.] Citat hunc locum Aristides Τέχνη. p. 184. et p. 121. Reisk. Rem praeter hunc nostrum memorant brevius quidem Xenophon Hellen. II. 4. 19. et Plutarchus Lysand. p. 445. B., forsan et Lysias Or. XXX. p. 860., diligentius Isocrates in Areopag. p. 225., cujus verba utiliter a lectore conferentur; Οἱ δὲ κρατήσαντες καὶ μεθ' ὀπλων κατιόντες (οἱ ἐν Πειραιεῖ) αὐτοὺς τοὺς αἰτιωτάτους τῶν κακῶν ἀνελόντες, οὕτω τὰ πρὸς ἀλλήλους (non ἄλλους, quod Auger. posuit in nupera editione. Vulgata idem sonat, quod p. 213. τὰ πρὸς σφᾶς αὐτούς.) Καλῶς καὶ νομίμως διώκησαν, ὥστε μηδὲν ἔλαττον ἔχειν τοὺς ἐκβαλόντας τῶν κατελδόντων. Ὁ δὲ πάντων κάλλιστον τεκμήριον καὶ μέγιστον τῆς ἐπιεικείας τοῦ δήμου· δανεισαμένων γὰρ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων ἑκατὸν τάλαντα παρὰ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν τὸν Πειραιᾶ κατασχόντων, ἐκκλησίας γενομένης περὶ ἀποδόσεως τῶν χρημάτων, καὶ λεγόντων πολλῶν, ὥς δίκαιόν ἐστι διαλύειν τὰ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, μὴ τοὺς πολιορκουμένους, ἀλλὰ

τοὺς δανεισαμένους; ἔδοξε τῷ δήμῳ κοινὴν ποιήσασθαι τὴν ἀπόδοσιν. In hac summa pecuniae et duo ceteri, quos laudavi, concordant. Res acta referri debet ad Olymp. XCIV. 1. et 2. Fuerunt enim post cladem ad Aegospotamos Atheniensibus illatam duae factiones in urbe, altera, *Trigintaviri* et hos qui sequebantur, oligarchiae faventes, altera contraria, popularem rationem amplexa. Haec Piraeum occupatum tenebat, inde primum *Trigintaviros*, mox *Decemviros* oppugnans. Prior factio vocatur passim οἱ Τριάκοντα, οἱ ἐν ἄστει, οἱ ἐξ ἄστεος, οἱ τὸν κύκλον ἔχοντες, οἱ τῆς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμήσαντες; posterior οἱ ἐν Πειραιεῖ, οἱ ἐκ Πειραιῶς, οἱ τὸν Πειραιᾶ κατειληφότες, οἱ ἐκ Πειραιῶς κατελδόντες, οἱ δημοτικοί, ὁ δῆμος. Vide Isocratem adv. Callimach. et Lysiam quavis prope pagina. Jam centum talenta ista mutua illi sumserant ad opprimendos adversarios. Notum autem est, post occupatum a Thrasybulo Piraeum victosque *Trigintaviros*, ut civitas discordiis concussa quamprimum ad pristinum statum revocaretur, inter utramque partem conventiones factas esse et *legem oblivionis* (μὴ μνησικακεῖν) jurejurando sancitam. Haec sunt τὰ ὡμολογημένα nostri, quorum rationem optime docet Andocides de Myster. p. 39. 43. Conf. Isocrat. adv. Callimach. p. 557. aliosque locos signatos in Taylorig Vit. Lysiae p. 143. ed. Reisk. Amnestiae primum id exemplum in historiis occurrere plures animadverterunt, neque obstant, quae Andocides prodit p. 54. de amnestia primi belli Persici temporibus, quod quidem nec publicum esse potuit, et magis oratorium est. Fr. A. Wolf. V. seq. corrig. *Λακεδαιμονίων*. Schaefer.

P. 460. v. 12. ἐν] Bekkerus: „ἐμ S.“ Quod notabile. Schaefer.

P. 460. v. 15. συνῆλθε] [ῆλθε.] γρ. συνῆλθε. id quod Cod. Aug. non pro varia lectione, sed, quod longe probabilius, pro scholio habet *). Taylor. Vulg. ῆλθε. συνῆλθε Paris.

*) Sic judicamus nos homines (neque miror: humanum est:) de rebus, quas non licuit nobis oculis nostris subjectas explorare, falso rumore decepti. Nihil aliud h. l. est in Augustano, quam quod illinc retuli, συνῆλθε, lectio ipsius texti, non scholium. Scholiis interlinearibus plane carebat ille codex. Reisk.

quintus et septimus, August. primus. Quod Fabricius seu Wolfius pro scholio habet. Correxī συνῆλθε. Reisk. Ἐπειδὴ ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε. Postquam civitas ad concordiam redierat. Reiskius novavit, Augerio probante, συνῆλθε ex Par. 5. 7. Aug. 1. Temere. Nam Harpocratio explicans verba, εἰς ἓν ἦλθεν, ἀντὶ τοῦ ὁμονόησεν, non alium quam hunc ipsum locum spectat, quod acute jam vidit Valcken. ad Euripid. Hippol. p. 192. Satisque vim praepositionis exprimunt adjecta εἰς ἓν, etsi non ignoro, et isto pleniore modo Graecos loqui, v. c. Euripid. Phoen. 472. Aristides vero, ubi eandem rem tangit in Panathen. p. 166. Jebb., dicit ἐπειδὴ συνέβησαν. Mox τὰ πράγματα ἐκεῖνα, res illae, quas satis nostis, turbulentae, ὧν ἐγὼ οὐδὲν δέομαι μεμνήσθαι, οὐδ' ἀναμιμνήσκειν ὑμᾶς τῶν γεγενημένων κακῶν, ut in eadem re Andocides loquitur l. c. p. 38. Quo in loco, tribus futilibus conjecturis mactato, reliquit tamen Reiskius Πειραιέως, quod ex attico more mutandum fuit in Πειραιῶς. Neque ad τιμωρίας magis opus ibi est adjecto novo verbo, quam in Aeschin. de Cor. p. 430. F. [ed. Francof.] ad vocem πράξεις. Superest ἐπειδὴ τὰ πράγματα κατέστη, quum res ad certum quendam statum redactae essent. Plane καταστήσασθαι τὴν δημοκρατίαν est lat. constituere, ordinare remp. Fr. A. Wolf. Ἦλθε revocavit etiam Bekker. Schaefer.

P. 460. v. 16. λόγων δὲ γιγνομένων —] Puta in ecclesia ad eam rem consultandam convocata. Τῶν μὲν factionem democraticam signat, τῶν δὲ oligarchicam. Quae sequuntur verba, τοὺς ἐξ ἄστεος, facile cuiquam possint suspecta videri. At ea his testatur in exemplari suo se habuisse Aristides Art. rhet. p. 444. et 456., et omnino talia perspicuitatis ergo addita non abhorrent ab optimorum auctorum consuetudine *). Τοῦτο est pecuniam in publicum conferre, ut statim ostendit clausula, τὸ κοινῇ διαλῦσαι τὰ χρήματα. Quae verba si abessent, subobscurum illud τοῦτο et inepte dictum foret. Nempe ita voluit Reiskius, locum codicis cujusdam ope sic pulchre corrumpens: τῶν δὲ τοῦτο πρῶτον ὑπάρξαι τῆς ὁμονοίας

*) Post κελευόντων pone hypostigmen, ut vulgo factum est. τοὺς ἐξ ἄστεος est appositio. Opponuntur οἱ ἐν Πειραιεὶ v. 12. Schaefer.

σημείον ἀξιούντων, κοινῇ διαλύσαι τὰ χρήματα φασὶ τὸν δῆμον ἐλέσθαι, καὶ συνεισενεγκεῖν αὐτὸν, καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λύσαι τῶν ὁμολογημένων μηδέν *). Vulgato etiam patrocinator Aristides Art. p. 456., qui locum totum expressit in Declamat. Leptin. §. 67., sed pueriliter pro more suo. *Fr. A. Wolf.*

P. 460. v. 18 ἄστεος] ἄστεως P. Manutius. *Reisk.* Bekkerus: „ἄστεως S.“ Ascivit Dindorf. V. not. ad Porsoni Oresten p. 44. et 68. ed. tert. Lips. *Schaefer.*

P. 460. v. 18. τοῦτο] Id nempe, quod statim v. 20. commemoratur, pecuniam in commune conferre, quo nomen contractum diluatur. *Reisk.*

P. 460. v. 20. κοινῇ διαλύσαι] τὸ κοινῇ διαλύσαι *Fr. A. Wolf.* secutus Hieronymum. *Schaefer.*

P. 460. v. 20. διαλύσαι] διαλύσασθαι Aristides T. p. 222. *Reisk.*

P. 460, v. 21. ἐλέσθαι καὶ συνεισενεγκεῖν] Vulg. ἐλέσθαι συνεισενεγκεῖν. Ἐλέσθαι, καὶ συνεισενεγκεῖν Paris. quintus. Sustuli comma post χρήματα et post ἐλέσθαι distinxi, addidique καὶ, ut haec sit sententia: eos decrevisse pecunia collaticia debitum aes diluere, et contulisse quoque re vera. *Reisk.* Καὶ jure omiserunt *Fr. A. Wolf.* et Bekker. V. illius nota ad v. 16. *Schaefer.*

P. 460. v. 22. ὁμολογημένων] ὁμωμοσμένων August. primus. Neque dubito idem in Paris. septimo quoque fuisse, licet ex eo proferat margo Lutetianae ὁμωμοσμένων, quod nihili est. *Reisk.* Vide ne Orator dederit ὁμολογημένων καὶ ὁμωμοσμένων. *Schaefer.*

P. 460. v. 22. πῶς οὖν οὐ δεινὸν —] Tunc quorum causa tam genere, tam liberaliter fecistis, hostes vestri fuerant; nunc qui expectant similem liberalitatem, fautores sunt beneque de vobis meriti. Tunc illud fecistis, ne mentiri videremini; nunc idem faciundum, ut grati videamini. Tunc res difficilis fuit, et pecunia privatim eroganda; nunc nihil opus amplius, quam ut novam legem abrogetis. Tot antitheta una hac periodo inclusa sunt ad-

*) Rectam distinctionem restitui. *Schaefer.*

mirabili arte, cujus exempla in uno Demosthene exstant plura, quam in reliquis Oratoribus omnibus. Quae ars quantum valeat ad animos pellendos, nemo non sentit. Conf. Minucian. p. 732. *Fr. A. Wolf.*

P. 460. v. 24. εἰσφέρειν ἡδελέσαστε] Perpauci ex iis, qui tunc pecuniam contulerant, hujus judicii tempus per aetatem potuerunt attingere. Nimirum haec est consuetudo Oratorum solennis, populum tanquam perennem aut perpetuam personam alloqui, eique ut ab ipso facta tribuere, quaecunque prioribus temporibus publice acta essent. Τὸ ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω, alicubi dicit noster. *Fr. A. Wolf.*

P. 460. v. 25. τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς εὐεργέταις] Accedat exemplis hujus constructionis quae conguessit Matthiae Grammat. Gr. §. 409. p. 557. *Schaefer.*

P. 460. v. 27. οὐκ ἀξιῶ] indignum censeo. V. H. Stephani Thesaur. c. 2117. B. *Schaefer.*

P. 460. v. 27. τὸ — τῆς πόλεως ἡδος] V. Thomas Mag. p. 417. citatus etiam Reiskio Ind. Graecit. p. 268. Conf. not. ad p. 461, 12. *Schaefer.*

P. 460. v. 27. ἡδος] Abest a Paris. primo. *Reisk.* Scriba Codicis si omisit consulto, docte erravit. V. Bosii Ellips. p. 170. s. *Schaefer.*

P. 461. v. 2. ἀλλὰ τί καὶ καλὸν προᾶξαι] ἀλλὰ πρὸς τὸ τί καλὸν προᾶξαι legit Lambinus. *Taylor.* Lambini index dat ἀλλὰ πρὸς τὸ τί καλὸν προᾶξαι. Vulg. ἀλλά τι —. Correxī mutato tantum accentu ἀλλὰ [σκοποῦν scilicet] τί [id est ὅ τι], sed hoc quoque considerans, quidnam sit actu gestuque honestum. Προᾶξαι est idem atque ὥστε προᾶξαι, ad agendum. Est idem ac si dixisset: ἀλλὰ καὶ τοῦτο σκοποῦν, εἴ τι [vel ὅ τι] καλὸν πρὸς τὸ προᾶξαι. *Reisk.* Ἀλλὰ τί καὶ καλὸν προᾶξαι. Sed quid factu sit honestum. Καί, non jungendum cum ἀλλὰ, abundat, ut post τί saepe. Vid. H. Steph. de Dialect. post Thes. L. G. p. 34. *). Nihili est mutatio in Ind. Lamb. prolata, ἀλλὰ πρὸς τὸ τί καλὸν προᾶξαι. Nec Reiskium satis

*) V. Porsonus ad Euripid. Phoeniss. 1373., ubi etiam hoc discas, καὶ falso dici a Wolfio adundare. *Schaefer.*

intelligo, nisi quod et hic inculcat, *τί* poni pro *ὅτι*, in quem errorem et alios traxit, ut Burgessium ad Dawes. *Miscell. crit.* p. 393. Verum puto, praesertim in Atticis, quod Reizius edicit Praef. ad Herodot. p. 16. *Fr. A. Wolf.* *Τίς* pro *ὅστις* insolens ap. Atticos. Sed eum usum utique habent Alexandrini, ut Callimach. *Fragm.* XXX. 2. et poëtae Anthologiae seriores. *Idem in Ind.* Perperam in textu Halensis cum Reiskiana *τί*. Bene Bekkeriana *τί*. *Schaefer.*

P. 461. v. 2. *τὸ δὲ τοῦ δέντος τὸν νόμον —*] Subandi ἦδος *). *Τὰ ἄλλα, cetera, ceteroquin. Οὐκ οἶδα, οὐδὲ σύνοιδα.* Multa quis οἶδε de aliquo, fama ad se perlata, de quibus dubitat, aut non audet pronunciare, vera sint an falsa, quae ipse quidem illi haud σύνοιδεν. Verum alius σύνοιδεν alicui, h. e. conscius ei est eorum, quae certo novit, et testis oculatus est eum perpetrasse, tametsi eorum nihil per famam compererit. *Οἶδε, qui audivit, σύνοιδε, qui vidit aut interfuit.* Ita Reiskius. Ad σκοπῶν supplendum τὸ τοῦ δέντος ἦδος, ad τούτου autem τοῦ τῆς πόλεως ἦδους. Post τοῦ νόμου non est quod addas τούτου, licet ita faciant Par. 5. 7. Aug. 1. marg. Bav. Ceterum jam nunc observes velim, quam timide et leniter Demosthenes adversarium tractet. *Fr. A. Wolf.*

P. 461. v. 3. *οὐκ οἶδα, — οὐδὲ σύνοιδα*] Prius ad famam, posterius ad conscientiam pertinet. Multa quis οἶδε de aliquo, fama ad se perlata, de quibus dubitat, aut non audeat pronunciare, certa sint et vera, an falsa, quae ipse quidem illi haud σύνοιδεν. Verum ille σύνοιδεν alicui, conscius ei est eorum, quae certo novit, et testis oculatus sit, eum ista perpetrasse, tametsi eorum nihil per famam compererit. *Οἶδε, qui audivit: σύνοιδε, qui vidit. Reisk.*

P. 461. v. 3. *οὐδὲ λέγω — οὐδὲ σύνοιδα*] Haec syntactice cohaerent, utroque verbo regente accusativum φλαῦρον οὐδέν. Quare subdistinctionem post οὐδέν delevi. *Schaefer.*

P. 461. v. 5. σκοπῶν] Scilicet τὸ ἦδος τοῦ Ασπίνου. *Reisk.*

P. 461. v. 6. τούτου] Scilicet τοῦ ἦδους τῆς πόλεως. *Reisk.*

P. 461. v. 6. κεχωρισμένον] Discrepans, diversum. V. not. ad Poët. Gnom. p. 9. *Schaefer.*

*) Aliter, sed perperam, Reiskius *Ind. Graecit.* p. 478. *Schaefer.*

P. 461. v. 6. *φημι τολῶν ἐγὼ κάλλιον εἶναι* —] *Adfirmo igitur pulchrius esse, Leptinem vestros mores sequi in abolenda lege, quam vos istius in iubenda; atque etiam honorificentius duco et isti et vobis, si vos, populus, adducatis Leptinem, ut similis vobis esse videatur* *), (h. e. ut suos mores ad publicos videatur componere, liberale ingenium civitatis induens ad hoc quidem tempus) quam si iste vos adducat, sibi ut similes velit esse. Locus excellens est urbanitate cavillandi, quam parum sensisse videtur interpretes latini. Hoc tamen minus mirum: illud profecto mireris, Reiskium etiam post Taylora observationem totum locum tam foede vitiasse, transponendo *δοκεῖν* post *δέσσαι*. Suggesterat scilicet Aug. 1. id vitium, ortum, ut videtur, e duorum verborum similibus clausulis, *δέσσαι* et *γενέσθαι*. Quod quibus artibus vir optimus defenderit, videat in Notis ejus, qui volet. Vel ideo post *δέσσαι* verbo *δοκεῖν* locus non est, quod populus, quum Leptini cedens legem ejus ratam habet, tum hominem *vere sequitur et imitatur*, non *videtur* imitari: contra Leptines, si pro lege sua non nimio opere propugnat, si tolli eam facile patitur, decorae indoli civitatis similis ipse *videri* potest; *esse* autem similem unquam posse, id vero Orator oblique negat. Haec luce puto clariora esse; quamvis locus et Augerio fraudi fuerit, ut omnino tollere mallet *δοκεῖν*. Et post Aeschyleum illud, *οὐ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι δέλει*, nihil apud veteres frequentius oppositione verborum *δοκεῖν* et *εἶναι*. Unum addam, quod ipsum ignoratum fraudem auxit: *λυσαιτελέστερον* h. l. est *utilius ad honorem, honorificentius*, quo modo et *συμφέρειν* aliaque ex hoc genere plura leguntur haud raro. Fr. A. Wolf.

P. 461. v. 10. *αὐτῇ*] *αὐτῇ* Dindorf. Schaefer.

P. 461. v. 11. *ὁμοίαν*] Post *ὁμοίαν* addit Lessing, *τοῦ ἡδους*, nescio an ut scholium. Reisk. Nisi forte pertinet ad v. 13., ubi Cod. Bekker. *τοῦ τῆς πόλεως ἡδους*. Schaefer.

P. 461. v. 12. *ὥς ἐμοῦ γ' ἔνεκα ἔστω*] *Sit enim sane per me. Particulae ἔνεκα usum hunc, Latinis ferme ignotum,*

*) Scilicet Wolfius *δοκεῖν* a Reiskio perperam positum post *δέσσαι* retraxit pristinam in sedem post *γενέσθαι*. Sic etiam Bekker. Schaefer.

plane Germani imitamur. *Fr. A. Wolf.* Non imitatio est, sed summa utriusque linguae, ut tot aliis in rebus, concordia. *Schaefer.*

P. 461. v. 12. βελτίων — τὸ ἥδος] Solus Ven. Codex: βελτίων ἐστὶ τοῦ τῆς πόλεως ἔδους. Cave sollicites. Receptam lectionem tuetur Thomas Magister: ἥδος οὐ μόνον ἐπὶ ἀνθρώπων λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλεως. Ὡς Δημοσθένης, τὸ τῆς πόλεως ἥδος, ἡγουν τὴν κατάστασιν καὶ τὴν γενναιότητα. Lege γενναιότητα. Noster p. 460, 27. τὸ τῆς πόλεως ἥδος — ἀψευδὲς καὶ χρηστόν, et p. 476, 19. τοῦ τῆς πόλεως ἥδους μνημεῖον ᾧσι. Et ita scribit Plutarchus in Phocione statim ab initio: πολλὰ δὲ γράφειν καὶ λέγειν ἀναγκαζόμενος παρὰ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως καὶ τὸ ἥδος. Vindob. deest ἥδος. *Taylor.* Tò abest ab August. primo. *Reisk.* Sermo patrius noster futurum praeferret ἔσται, ex usu Graecorum recte habet illud. Tò ἥδος absolute intell. κατὰ τὸ ἥδος. Male Ven. βελτίων ἐστὶ τοῦ τῆς πόλεως ἔδους. Quod ut refellat, *Taylorus* citat Thomam M. voc. ἥδος. Vulgata lectio vera est, etiamsi forte Magister non huc respexerit, sed ad p. 476, 19. aliumve locum quemcunque. ἥδος de civitate dici, non solum de homine, tralaticium puto. *Fr. A. Wolf.* Mirabilis annotatio, decens Graeculum illum, dedecens Interpretem Halensem. Quasi vero, quando de civitate loquimur, non de hominibus loquamur. *Schaefer.*

P. 461. v. 14. περὶ τοῦ παρόντος] περὶ τοῦ νόμου παρόντος Codd. Regg. ε. η.: vel potius, ut ego judico, τὸ νόμου erat in margine scholii gratia, quo pacto habetur in Aug. *Taylor.* Fallitur. In tribus illis libris νόμου est in texto, παρόντος plane ab illis abest. Neque recte percepit mentem ejus, qui Parisinam curavit, *Wolfius* in farragine ex ejus margine referens περὶ τοῦ νόμου τοῦ παρόντος. *Reisk.* In Par. 5 et 7. atque Aug. 1. legitur περὶ τοῦ νόμου. E scholio illud et quidem malo. Est enim περὶ τοῦ παρόντος πράγματος. *Fr. A. Wolf.*

P. 461. v. 15. ᾧ μόνῳ μείζους εἰσὶν —] Tollitur per hanc legem id ipsum, quo una dona profecta a liberis populis praestant iis, quae a ceteris imperiis conferuntur. Honestatem dicit et stabilitatem. Perperam loco τῶν δήμων hic et postea

in Par. 5. 7. Aug. 1. est τοῦ δήμου. Οἱ δῆμοι sunt αἱ πόλεις δημοκρατούμεναι *). Unde juncta saepe δῆμος, ὀλιγαρχία, τυραννίς. Hinc καταλύειν τὸν δῆμον (de qua formula olim nimio ardore pugnarunt Salmas. Misc. Def. c. 10. et Herald. Animadv. ad I. A. et R. III, 16.) h. e. τὴν δημοκρατίαν, τὴν πολιτείαν. Ipsum enim πολιτεία eodem eminentiore sensu usurpatur. Vide Harpocrat. h. v. Mox forsitan quis femininum διδομένων **) exarare malit, relatum ad δωρεῶν. Sed neutrum genus non abhorret ab usu, eandemque juncturam, quae h. l. est, habemus plane de Cor. p. 481. C. [ed. Francof.]. Ceterum nullam Oratores occasionem negligunt demonstrandi, quanto praestabilior democratia sua sit oligarchiis et monarchiis omnibus. Conf. v. c. de Rhodior. libert. p. 146. In Androt. p. 706. E. In Tímocrat. p. 798. C. Aeschin. in Ctesiph. et in Timarch. princ. Fr. A. Wolf.

P. 461. v. 15. τῶν δῆμων] τοῦ δήμου Paris. quintus et septimus, August. primus. Et sic quoque v. 21. Quod Fabricio non placet. Reisk.

P. 461. v. 20. τιμᾶν] τιμᾶν nihil est. Forte: τῇ μὲν γὰρ χρεία τῇ τῶν — δωρεὰς οἱ τύραννοι — δύνανται νικᾶν, utilitate — superiores esse possunt: cujus rei sequitur ratio; et respondet in sequente commate βελτίους εἶναι. Νικᾶν, su-

*) Immo αἱ δημοκρατούμεναι πόλεις. Similes Wolfii soloecismos notavi supra p. 14. et 27. Eodem errore in titulo Fragmenti Epici β. post Homericam dedit Ἐκ τῆς Θηβαίδος (κυκλικῆς): quod tetigi Ind. ad Gregor. Cor. p. 978. b. Schaefer.

**) Sed ipsum διδομένων vulgo habetur etiam pro feminino perinde ut ἐρχομένων in locutione μελισσῶν ἐρχομένων: de qua nos docet prius inaudita Hermannus Adnotatt. ad Viger. p. 716. Alia omnia tradunt Anecdota Bekkeri p. 1261. Quam veterum Technicorum doctrinam recentiorum optimi quique sequuntur, ut Buttmannus Grammat. Gr. edit. 10. (1822.) p. 51. Grammat. Gr. maj. T. I. p. 145. 146. et Struvius Grammat. Gr. T. I. p. 296. Sed graviora etiam haec aetas in elementis Graecae Grammaticae novavit. Velut cum Thierschius in Pindaro scripsisset πενταετηρίδ' ὅπως, Ἑλλάδ' εὐρήσεις etc., egoque speciminibus typothetarum corrigendis intentus talia ad vulgarem formam revocassem, quod calami viderentur errores, errasse me ipsum didici e Corrigendis T. II. p. 349. 351. nuperrimeque docuit me Boeckhius Inscriptt. I. 1. p. 32. s. Schaefer.

periores esse, praestare, ut p. 500, 9. Sensus vidit Wolfius: sed linguae Graecae ratio habenda fuit, quam vir ille doctissimus in versione sua saepissime neglexit: unde (quod necesse erat) a mente Demosthenis saepissime quoque aberravit. *Markland.* Ego vero vulgatam servo. Sententia est: Nemo potest magis aliquem ornare, quam tyranni et optimates, usum solum et fructum si spectes, quem percipiunt hi, qui ab iis ornantur. *Τιμᾶν* est aliquem ornare quocunque honoris, beneficii, muneris, officii genere. Affirmat orator penes regulos plura esse et splendidiora munera, quibus eos, quos velint, ornent, quam penes liberas civitates: cujusmodi sunt pecuniae et quicquid pecuniarum affatim et repente affert, praedia, munera in rep. fructuosa: quos autem civitates conferant honores, cujusmodi sunt statuae et hae paene solae, honorificos quidem ait illos esse, sed steriles, speciem gloriae habentes, sine veritate emolumentorum. *Reisk.* *Τιμᾶν* nihili putans *Marklandus* emendat *νικᾶν*, cui opinioni dicit favere verba, quae sequantur, τὰς παρὰ τῶν δήμων δωρεὰς οὐσας βελτίους. Ibi οὐσας βελτίους nihil aliud sonare quam νικώσας. Attamen haec non favent, quod et *Reiskius* vidit. *τιμᾶν τινα* est aliquem donare seu praemiis afficere qualibuscunque, unde pari vi *τιμῇ* et *δωρεά*. Conf. p. 458, 18. ss. 459, 5. s. 482, 25. ss. 494, 5. s. Sic illa, αἱ τύραννοι μάλιστα δύνανται τιμᾶν τῇ χρεΐᾳ τῶν εὐρισκομένων τὰς δωρεάς, accipe: tyranni suos afficere valent majoribus praemiis, quam liberi populi; majoribus, si respexeris emolumentum eorum, qui donantur. Τῇ χρεΐᾳ h. e. ὠφελείᾳ, λυσιτελείᾳ, κέρδει. Alio modo eadem efferri potuerant: αἱ παρὰ τῶν τυράννων τιμαὶ εἰσι μέγισται τῇ χρεΐᾳ etc. Nempe quod abundant opibus et nutu suo omnia regunt, sibi addictis principes munera dare possunt lucrosiora, quam libera civitas, cujus dona ad speciem quidem honoris splendida sunt, sed fere sine veritate emolumentorum. In animo hunc locum habuit *Julianus* Or. I. p. 81., ut docte ibi *Petavius* monuit. *Fr. A. Wolf.*

P. 461. v. 21. *τιμῇ*] Significationem grati animi memorisque si spectes, qui, quem honoris signo aliquo externo

afficiat, eum velit a se ornari et inter omnes constare de suo erga eum studio. *Reisk.*

P. 461. v. 23. ἐν ἰσηγορίᾳ] Notum est ἰσηγορίαν esse liberorum populorum, in quibus παντὸς πολίτου ἐστὶ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν, ut scilicet Demosthenes de Cor. p. 474. D. [ed. Francof.]. Ideo frequenter junguntur ἰσηγορία et ἐλευθερία. *Fr. A. Wolf.*

P. 461. v. 25. ὑπὸ — θαυμάζεσθαι] At θαυμάζεσθαι qui aliter fiat quam ὑφ' ἐκόντων? Scilicet verbo nunc inest notio τοῦ τιμᾶσθαι, quod in proclivi est videre. Ita p. 490, 8. μήτε τιμῶντες μήτε θαυμάζοντες. *Fr. A. Wolf.* Sed hic ipse locus ostendit verba non esse synonyma: synonyma enim non licet disjungi particulis negativis. Recte dicitur, ut hoc utar, πράττειν καὶ ποιεῖν: non dicitur οὔτε πράττειν οὔτε ποιεῖν. Ἐκόντα θαυμάζειν τινὰ est aliquem sic admirari, ut hoc ultro prae te feras, non premas invidiose. *Schaefer.*

P. 461. v. 27. ἐκείνοις] Intellige apud capientes munera a tyrannis; vel et apud tyrannos ipsos. *Reisk.* Hoc est τοῖς τυράννοις καὶ τοῖς τὰς ὀλιγαρχίας ἔχουσι. Nempe donorum, uti collatio, sic ademptio facilius est, ubi unus imperat aut pauci; difficilior in rebuspublicis, ubi res a multorum suffragiis pendent. *Fr. A. Wolf.* Capientes munera, ut *Reiskio* visum est, non posse intelligi satis docet oppositum ὑμῖν. *Schaefer.*

P. 462. v. 1. τὸν γοῦν ἄλλον χρόνον] H. e. τὸν παρελθόντα χρόνον. Invidiose adjectum. Ita semper, ut puto, ὁ ἄλλος χρόνος de praeterito, non de futuro tempore, ubi est ὁ λοιπός. *Fr. A. Wolf.* Unde ἄλλοτε, alio tempore, sc. praeterito. *Idem in Ind.* Sensus: priusquam Leptines lege sua novi moris auctor fieret. *Schaefer.*

P. 462. v. 2. νόμος, οὗτος] Post νόμος distinxi, ut appareat sententiam esse generalem. Quaecunque igitur lex fidem tollit donorum, ea —. Vulgaris distinctio, magis etiam qua usus est *F. A. Wolfius* νόμος οὗτος a reliqua oratione secludens hypostigmis, sententiam facit specialem soli aptans legi Leptinis. *Schaefer.*

P. 462. v. 3. καίτοι τῶν ἀπασῶν κ. τ. λ.] Cum in aliis Demosthenis orationibus multae sunt verborum trajectiones

a Latinitate nonnihil abhorrentes, tum vero in hac: quas omnes demonstrare si vellem, ne pueris solis haec scribere potius quam studiosos adolescentes admonere viderer, verendum esset. Sed quasdam tamen notare quid vetat, cum parum attentos, licet doctos, interdum levicula quaedam decipiant? Sic igitur haec ordina: *καίτοι ἂν ἀφέλῃς πολιτείας ἡστινοσοῦν τῶν ἀπασῶν τὸ κομίζεσθαι χάριν* etc. *H. Wolf*. Verborum, ut putat, trajectorum verum ordinem Wolfius hunc docet esse: *καίτοι ἂν ἀφέλῃς* —. Trajectio non ita magna est; certe verba, *τῶν ἀπασῶν*, quippe in quibus summa sententiae sit ac vis oppositionis, vix longius ab initio removeri poterant. *Τὰ καδεστώτα* status est et constitutio reipublicae, quae obtinet. Et qui h. l. sunt *εὔνοι* τοῖς καδεστώσι, hos Isocrates Areop. p. 211. dicit τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τὴν καδεστώσαν πολιτείαν. Jam ad illud *καδεστώτων* refer *αὐτῶν*. Vis pronominis ταύτην circumscribendo intelligetur: αὕτη μεγίστη ἐστὶ τῶν καδεστώτων φυλακή, δηλονότι τὸ τοὺς εὔνους τοῖς καδεστώσι κομίζεσθαι χάριν· ταύτην δὲ φυλακὴν ἀφηρηκῶς ἔση. Quanquam e qualibet civitate, ne de solo populari statu dicam, si illud institutum sustuleris, ut praemiis ornentur, qui sint praesentis status rerum tuendi studiosiores, ipso facto illius firmissimum praesidium sustuleris. *Fr. A. Wolf*.

P. 462. v. 6. *αὐτῶν*] Redit ad τῶν καδεστώτων v. 5. non mediocrem illi detrahit custodiam atque praesidium, praesenti puta constitutioni reip. *Reisk*. Sic etiam Halensis editor. Mihi videtur referendum ad primariam notionem, τῶν ἀπασῶν ἡστινοσοῦν πολιτείας. *Schaefer*.

P. 462. v. 7. *τάχα τοίνυν ἴσως*] Ultima vox videri posset esse e margine. *Τάχα* enim est ἴσως, forte. Nihil tamen mutandum. Alibi enim pariter scribitur. *Adv. Midiam* p. 576, 15. *τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐρεῖ, ὥς* etc. *Markland*. *Τάχα ἴσως*. Harum particularum idem valentium junctura utique rarior est, at obvia tamen, quod propter *Marklandum* moneo. Ut apud nostrum de fals. leg. p. 313. E. [ed. *Francof.*]. In *Midiam* p. 633. E. *Aristoph. Thesm.* 718. *Vesp.* 280. 284. *Platon. Amator.* p. 135. E. *De Legg.* IV. p. 704. A. Frequentior sane hic pleonasmus in

similibus particulis, ut αὐδὺς αὐ, εὐδὺς παραχρῆμα, μετὰ ταῦτα ὕστερον, lat. acinde postea, olim quondam etc. etc. Conf. infra p. 474, 3. Fr. A. Wolf. Juncturam hanc non dicam rariorem. Schaefer.

P. 462. v. 7. ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων] Vulgaris fallacia rhetorum, τὸ ἀπάγειν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως; Demosth. de fals. leg. p. 330. D. Paulo gravius pro consilio suo Aeschines in Ctesiph. p. 444. A. ἀπαγαγὼν ὑμᾶς ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ κλέμματος. Quae verba nondum exputo cur sollicitarit vir summus, Valckenarius ad Theocriti Adon. p. 238. Fr. A. Wolf: Valckenarius: „Vox ἄνωθεν eximenda est, supra voculam ἀπὸ olim scripta ut interpretamentum.“ Vocem satis tuentur quae citavi in H. Stephani Thesauro c. 2143. B. Schaefer.

P. 462. v. 10. ἐκ δὲ τοῦ νόμου τούτου] Ex editt. Felic. et Manut. aberat τούτου. Unde coniecit Wolfius ἐκ δὲ τοῦ ἑαυτοῦ νόμου. Est tamen τούτου etiam in Vindob. Taylor. In verbis, ἐκ τοῦ νόμου τούτου, pronomen excidit apud Felic. et Man. Hinc forsā Wolfius maluit ἐκ δὲ τοῦ ἑαυτοῦ νόμου. Quam recte, docebit p. 492, 28. 493, 16., ubi majori jure requiri poterat ἑαυτοῦ. Quin ipsum τούτου auctor negligere potuisset, qui utatur saepissime simplici νόμος de lege Leptinis. Conf. ad p. 457, 1. et alia loca. Fr. A. Wolf.

P. 462. v. 11. οὕτως μὲν ἀκοῦσαι] Nos vulgo: wenn man es so hört, ut οὕτως negligētius positum sit, re nondum accuratius cogitata. Plene ὥς οὕτως ἀκοῦσαι ap. Platon. Euthyphr. p. 3. B. alibique. Fr. A. Wolf. Ne credas nostra in formula ὥς subaudiri. Schaefer.

P. 462. v. 13. εἰσὶ γὰρ — ἡ ἀτέλεια] Duae apud nos sunt liturgiae, quarum immunitatem nostris impertire solemus, αἱ λειτουργίαι τῶν μετοίκων καὶ αἱ τῶν πολιτῶν. Fr. A. Wolf. Idque in rebus πολιτικάς, non πολεμικάς. Schaefer.

P. 462. v. 15. ἐκατέρων] ἐκάστων Paris. septimus. Reisk.

P. 462. v. 17. πασῶν] Abest a Bavarico et editione Taylori. Reisk. Πασῶν ante εἰσφορῶν abest ab Ald. Herv. Wolf. Tayl. Bav. cod., etsi in voce addenda omnes conspirant p. 496, 11. Fr. A. Wolf. Omisit Bekker. Schaefer.

P. 462. v. 18. οὐδὲ οὖς — Ἀριστογείτονος] Quae hic occurrit syntaxis, οὐδὲ οὖς οὗτος ἔγραψε, τοὺς ἀφ' Ἀρμοδίου

καὶ Ἀριστογείτονος, familiaris est Graecis, neque eam Latini refugiunt. Sulpicius ad Cic. Epp. IV. 5. *Genius hoc consolationis miserum est, quia, per quos ea confieri debet, propinquos ac familiares, ipsi pari molestia afficiuntur.* Nec tantum ibi haec structura Graecis in usu est, ubi substantivum, quod postponitur, pronominis relativi eodem genere positi casum imitatur, sed et tum, quum relativum neutri generis ad omisum aliquod nomen refertur. Ita Plato Phaedon. p. 66. E. *Τότε ἡμῶν ἔσται (τοῦτο) οὗ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φάμεν ἐρασταὶ εἶναι φρονήσεως.* Ubi Fischero non debebat placere lectio *φρόνησις*. Fr. A. Wolf. Putet aliquis fortasse scribendum esse οἱ ἀφ' Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος, subaudito εἶσιν ἀτελεῖς. Sed antecedens τοὺς eodem casu positum est, quo relativum οὗς, per attractionem. Seager. *Diar. Classic. LVI. p. 256. V. Heindorfius ad Platon. l. c. p. 46. Schaefer.*

P. 462. v. 20. ἔγραψε] Scilicet εἶναι ἀτελεῖς. Schaefer.

P. 462. v. 20. καὶ Ἀριστογείτονος] Absunt ab August. primo. Reisk.

P. 462. v. 20. σκεψώμεθα δὴ, τίνας —] ἐκείνας τὰς λειτουργίας, h. e. eas, quarum immunitas concedi solet. De solis autem civibus nunc sermo est, et demum verbis ἀλλὰ νῦν Δία ad μετοίκους pergit. Porro in h. l. χορηγὸς cum derivatis verbis latiore sensu complectitur simul γυμνασιαρχίαν et ἐστίαν; unde deinde commutantur inter se χορηγεῖν et λειτουργεῖν, uti χορηγία et λειτουργία. Cujus rei rationem cuivis puto in promptu esse. Mox ἀφήσει, sequens prius εἰσποιεῖ, redit ad Leptinem: Quot sit dimissurus ut immunes, h. e. quot ex iis, quos, antea immunes, nunc ad liturgias adigit suaeque lege quasi devinctos tenet. Sic quidem explicando minuatur durities, quam habet tertia persona ἀφήσει. In errorem ducit, quod Scholiastes habet, πόσους τῶν πεινήτων ἀφήσιν. Fr. A. Wolf.

P. 462. v. 21. ἐκείνας] Eas puta contributiones, quibus inquilini civesque tenentur imperatis, in orbem redeuntibus, praeter illas, quibus reip. salus continetur, quarum venia prorsus nemini datur. Reisk.

P. 462. v. 22. ἀφήσει] Scilicet ἀτελεῖς. Reisk.

P. 462. v. 23. *τριηραρχοῦντες αἰεὶ*] Haec jungas pronuntiando. Ditissimi, quod semper sunt trierarchi reip., liberi sunt ab istis muneribus. *Fr. A. Wolf.* Sic etiam Hieronymus. Sed si compares p. 463, 3., malis adverbium jungere sequentibus. *Τριηραρχοῦντες* vertam: dum trierarchiae munere funguntur. *Schaefer.*

P. 462. v. 25. *τὴν ἀναγκαίαν ἀτέλειαν ἔχοντες*] Convenientius forte ingenio Demosthenis *τὴν ἀνάγκην ἀτέλειαν ἔχοντες*, quibus necessitas est pro immunitate. *Markland.* Necessariam immunitatem appellat eam, qua fruuntur pauperes, qui cum nihil habeant, nihil possunt ad onera reip. sublevanda conferre, neque potest quicquam ab iis vel vi redigi: quare connivetur iis necessario. *Marklandus* temere hic argutatur. *Reisk.* Demiror, *Marklandum* auctoris ingenio judicare convenientius fore, si scripseris *τὴν ἀνάγκην ἀτέλειαν ἔχοντες*, quibus necessitas est pro immunitate. Non fugit Demosthenes audacius dicta: verum illud, licet per se affectatum non putes, tamen hujus Orationis dictionem, summissam eam et nativi coloris, mire dedeceret. *Ἀναγκαία ἀτέλεια* frui dicuntur pauperes, qui, quod nihil habent, nihil possunt ad remp. conferre, nec a quibus quidquam potest ne vi quidem redigi. Sic et *Reiskius.* *Fr. A. Wolf.*

P. 462. v. 26. *ἔξω τοῦ τέλους εἰσὶ τούτου*] In hunc censum referri non possunt. Non pertinent ad eum hominum ordinem, qui munera publica obire potest. *Fr. A. Wolf.*

P. 462. v. 27. *οὐδεὶς — χορηγός*] *Nannius:* ex neutro ordine ullus choragus proveniet. Male hic *Wolfius:* neutri — vestras opes augebunt. Nam, ut Demosthenes mox ostensus est, scilic. p. 464, 17., *οὐ κοινωνεῖ ταῖς δημοσίαις προσόδοις καὶ περιουσίαις ταῦτα τὰναλώματα οὐδέν.* *Taylor.*

P. 463. v. 1. *πέντε μόνους*] [*πέντε.*] Plenius edit. *Morel.* *ἀλλ' ἐὰν δείξῃ πέντε μόνους.* *Taylor.* *Μόνους* abest a *Bavar. Ald. Paul. Wolf.* et hujus umbra, *Taylor.* Ejus loco est *μόνον* in *August. primo.* *Reisk.* *Μόνους* addit praeter alios *Ben.,* unde est in *Lipsiensi,* quae editio non raro illius vitia repetit. A pluribus, scriptis et editis, melius abest id scholion, quod alibi quoque in scriptoribus vim sermonis fregit.

Conf. ad p. 479, 25. Fr. A. Wolf. *Μόνους* delevit etiam Bekker. Schaefer.

P. 463. v. 1. *Δήσω τοίνυν* —] *Sit sane ita, ut Leptines vult: sit, ut aliter res habeat ac modo dixi, (τοῦτο μὴ τοιοῦτον εἶναι), et lege perlata adsint plures quam quinque. Hoc est πλείονας ἢ τοσούτους. Ad arbitrium suum, ut solet, Reiskius recepit ἢ δις τοσούτους, h. decem, plaudente Augurio, sed ne uno quidem codice addicente, nec sensu jubente, potius, si quid judico, adversante progressionē sententiarum, quae solennis figura est Oratorum. Ante istud πλείονας MSS. quidem repetunt εἶναι, ut est in Ald. Herv. Ben. Wolf. Id quod profecto verum esse clamat Taylorus, expungique jubet ἔσεσθαι. Falsum esse equidem contra jurarem, si juratis crederetur in re critica. Fr. A. Wolf.*

P. 463. v. 2. *τῶν μετοίκων πλείονας κ. τ. λ.*] In plerisque Codd. (deest autem in Felician. Manutianis, Lindenbr. Ital. et Paris. α.) *τῶν μετοίκων εἶναι πλείονας, ἢ τοσούτους, — τοὺς αἰεὶ λειτουργοῦντας ἔσεσθαι. Τῶν μετοίκων αὐτὸν εἶναι πλείονας* Ven. Ego profecto εἶναι veram lectionem esse arbitror et retinendam loco τοῦ ἔσεσθαι, quod nonnulli adlevare suis exemplaribus propter ὑπάρξιν, quod sequitur. Vindob. deest εἶναι. Taylor. *Εἶναι* abest a Paris. primo, August. primo, Bavarico, P. Manut.: omisitque Taylorus in sua editione. Delevi. Reisk.

P. 463. v. 2. *δις τοσούτους*] Vulg. *τοσούτους*. Malim *δις τοσούτους*. Bis quinque sunt decem. Et hoc recepi de meo arbitrio. Reisk. *Δις* delevit etiam Bekker. Fefellit Reiskium quod legitur v. 9. Sed hoc ipsum recte intellectum docet Oratorem non scripsisse nisi *τοσούτους*. Schaefer.

P. 463. v. 5. *ἐκ τριηραρχίας*] Ind. Graecit. p. 192.: „propterea quod vel postquam trierarchatu functus fuerit.“ Posteriorius verum. Schaefer.

P. 463. v. 6. *τί τοῦτ' ἔσται τῇ πόλει*] Scilicet μέγα κέρδος. Reisk.

P. 463. v. 6. *τοῦτ'*] F. *τότ'*. Seager. *Diar. Classic.* LVI. p. 256. *τοῦτ'* recte habet. Schaefer.

P. 463. v. 7. *οὐδὲ πολλοῦ δεῖ*] Pro *δεῖ* malim *δεῖν*. Plena sententia haec foret: *φανήσεται γὰρ τὸ κέρδος οὐκ ἄξιον τῆς* Dem. Leptin.

γενησομένης αἰσχύνης, οὐδὲ πολλοῦ δεῖν, [id est, οὐχ ὥστε πολλοῦ δεῖν,] ἀλλὰ τοῦ παντός. *Constabit enim sic, lucrum inde proventurum cum turpitudine inde ad nos reditura non esse comparandum, non aliqua, quamvis parva, ratione, sed plane nulla. Nos dicturi simus pro nostra, quae hodie dominatur in scholis, Latinitate: Emolumentum cum dedecore prorsus nullam proportionem habet; illud cum hoc plane comparari nequit; contentioni inter haec duo locus plane nullus est. Reisk.* Οὐδὲ πολλοῦ δεῖν vulgo editores connectunt, ut aliis in locis multis, v. c. de Cherson. p. 81. A. [ed. Francof.] Philipp. III. p. 89. A. IV. p. 99. E. De fals. leg. p. 298. C. In Aristog. p. 841. A., ubi semper vertendo peccat Wolfius. Nec melius Reiskius explicat ellipsi verborum ἀλλὰ τοῦ παντός, non deest multum, sed totum. Falso. Intervallum pronunciandi post οὐδὲ fieri oportere, docet alia formula negandi ubique obvia, οὐδὲ ὀλίγου δεῖν, nec minus dictio gravior, οὐκ ἔστι ταῦτα, πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖν. In quibus πόθεν est, quod dicimus, nihil minus. Vid. Demosth. de Cor. p. 480. D. 481. B. 496. E. et conf. Hemsterh. ad Lucian. Timon. p. 115. Neque abludit locutio οὐδ' ἐγγύς, de qua vid. in Platon. Sympos. XX. 4. Totam sententiam nostram vertes: *Patebit, id emolumentum (nam τί τοῦτ' ἔσται est pro τί τοῦτο πλεον ἔσται;)* neutiquam tale tantumque esse, ut dedecus inde ad nos redundaturum aequo animo perferre possimus. *Fr. A. Wolf.* Wolfii distinctio post οὐδὲ ponentis hypostigmen est eadem Augeri in editione Demosthenis. Longius etiam progressus Marklandus, quando οὐδὲ πολλοῦ δεῖν finit sententiam, post οὐδὲ plene interpungendum censuit. Mihi tales interpunctiones improbanti quomodo haec formula, crux interpretum, videatur intelligenda, dixi ad p. 100, 10. Neque adhuc poenitet interpretationis, quam noster locus, ubi formulam legimus praemissam, mirifice confirmat. Add. not. ad p. 116, 28. 350, 11. 370, 2. *Schaefer.*

P. 463. v. 8. τῶν ξένων] h. e. τῶν μετοίκων. Docent hoc verba ὅπερ εἶπον ἀρτίως. Conf. Prolegom. [p. 67.]. *Fr. A. Wolf.*

P. 463. v. 9. καὶ — εἶναι] Legendum per parenthesin: (καίτοι, μὰ τοὺς — πέντε εἶναι). *Markland.* Καὶ — εἶναι interjectam enunciationem esse, voce signandum, uti fecimus

scriptura *). Et sic alibi quoque καὶ legitur ἐν παρενθέσει, pro καίτοι, at, quanquam. Qui καίτοι reposuit Marklandus, debuit idem facere infra p. 488, 7. et de Cherson. p. 79. E. [ed. Francof.] et in Aristocrat. p. 732. B. et multo saepius. *Fr. A. Wolf.* Add. ejusdem annotat. ad v. 10. *Schaefer.*

P. 463. v. 10. τῶν γε πολιτῶν] Vocabulo civium nunc non continentur ii, quos trierarchiae functio solvebat ordinariis muneribus. Mihi certe id prope exploratum est, et Augerium alia nos docentem a vero aberrare puto. *Fr. A. Wolf.*

P. 463. v. 10. οὐκ εἰσὶ πέντε ἢ ἕξ] Opinor, τάχ' εἰσὶ —. Forte sunt quinque vel sex. Quod aliter efferri potuit: non sunt plures quam (vel non sunt nisi) quinque vel sex. Num vero aliquis ita loquitur: non sunt quinque vel sex? Non credam sine exemplis. *Markland.* Quod Marklando in suspicionem venerunt verba, οὐκ εἰσὶ πέντε ἢ ἕξ, quum dubitaret, an graece ita loqui liceret, forsitan ego non assequor Critici acumen; at illud vix dubitem, vel sine exemplis. Ergo opus non arbitror correctione τάχ' εἰσὶ, fortasse sunt quinque vel sex. Tum huic conjecturae, et alteri ejusdem, quam proxime laudavi, repugnat Aristides vulgata citans in Arte p. 465. *Fr. A. Wolf.*

P. 463. v. 12. δῆ ποτ'] δῆ ποτ' *Dindorf.* Sic p. 464, 10. idem δῆ που, non item p. 463, 20. neque aliis locis. *Schaefer.*

P. 463. v. 12. τὰς ἐγκυκλίους λειτουργίας] Ἐγκύκλιοι λειτουργίαι sunt statae et certae: εἰσφοραὶ καὶ τριηραρχίαι non item. Χορηγοὶ sunt aediles, qui saltatoribus et cantoribus sumtum, γυμνασάρχου, qui oleum palaestrae, ἐστιάτορες, qui epulum tribui praebent. Aphthonii Enarrator ait: Χορηγία, ἡ ἐκ προαιρέσεως καὶ ἐν ἑορταῖς. Εἰσφορὰ, ἡ ἐξ ἐπιταγῆς ἐτέρου καὶ ἐν πολέμοις. *H. Wolf.* Male enarrator iste, χορηγία ἐκ προαιρέσεως, uti confestim deprehendebat *Wolfius.* Nam, ut ait, ni esset ἐξ ἐπιταγῆς, cur ejus data fuisset immunitas? *Taylor.*

P. 463. v. 13. ὑμῶν] Abest a Paris. primo, August. primo. Ejus loco dat editio Taylori ἡμῶν. *Reisk.* Plerique omnes ὑμῶν, etiam editor novissimus. Sequentibus λειτουργήσωσιν

*) Adhibuit uncus significantes parentheses. *Schaefer.*

ἡμῖν aptius est [ἡμῖν], quod dedi cum Wolf. et Tayl., etsi hi cum reliquis paullo post quoque πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς inculcant. Conf. ad p. 468, 21. Fr. A. Wolf. Pronomen omisit Bekker. Schaefer.

P. 463. v. 16. ἄνθρωποι πλείους] Vulg. ἄνθρωποι, ἢ πλείους. Malim et comma et ἢ tolli, ut haec existat sententia: *Ut itaque in posterum semper homines triginta conferant numero plures, quam nunc conferunt.* Sic scripseram, antequam membranas Augustanas inspicerem, a quibus et distinctio (punctum puta, nam comma illis membranis ignotum est) et ἢ abest. Quare sustuli utrumque *). Reisk. Dicit ἢ πλείους, ut modo dixit ἢ μικρῶ πλείους. Id vero apertum est, nunc subaudiri praeter eos, qui adhuc liturgias curaverunt; quibus tamen verbis expressis in hac quidem sententia opus non erat. Pari modo p. 465, 27. est ἓνα χορηγόν, ut interpreteris unum choragum novum. Ratio fefellit Reiskium, quum ex Aug. 1. suo arriperet ἄνθρωποι πλείους, ejecto ἢ. Nec verior ejusdem conjectura, λειτουργήσωσιν ἢ νῦν, pro λειτουργήσωσιν ἡμῖν. Fr. A. Wolf. H revocavit etiam Bekker. Ego vero fateor inclinare me huc, ut Reiskio delenti assentiar. Additum vide ne infringat vim ratiocinationis. Accedit quod Orator τριάκοντα ut maximum numerum posuit v. 12. Add. not. sequ. Schaefer.

P. 463. v. 16. παρὰ πάντα τὸν χρόνον] Haec fuit quum de luxatura viderentur mihi suspecta et ordinanda tali modo: *ἵνα οὖν τριάκοντα ἄνθρωποι ἢ πλείους λειτουργήσωσιν ἡμῖν, (n. in singulos annos,) τοὺς ἅπαντας παρὰ πάντα τὸν χρόνον (in omne tempus) ἀπίστως πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαδῶμεν;* Quod erat sententiam pervertere. Auctor hoc dicit: Qui nobis catalogo τῶν λειτουργούντων novi addi possunt lege Leptinis, ii primum tantum triginta admodum sunt; tum ne hos quidem triginta in singulos lucratur annos, sed universe in omne tempus. Tantulum est lucrum! Atque id ut faciamus, fidem nostram apud omnes gentes periclitabimur? Igitur voce sunt acuenda παρὰ πάντα τὸν χρόνον, et oppositio quaerenda in

*) In variet. lection. haec scripsit: „Comma et mediam particulam omittit August. primus.“ Schaefer.

τριάκοντα ἄνθρωποι et in τοὺς ἅπαντας. Sic lector sibi facile cavebit ab errore meo. *F. A. Wolf*. Vere dicit opponi inter se τριάκοντ' ἄνθρωποι et τοὺς ἅπαντας. Sed haec ipsa oppositio vix patitur post ἄνθρωποι addi particulam ἥ. *Schaefer*.

P. 463. v. 17. ἀπίστως] [ἀπίστους.] *F. ἀπίστως*, sicut ὑπόπτως ἔχει πρὸς τινα. Et sic *Obsop. H. Wolf*. Ita etiam *Ven. Ital. et Reg. ζ. item Vindob.* Rectius quoque ἡμᾶς αὐτοὺς, ut *Manut. Bodl. Reg. α. Vind. Cant. et versio Italica. Taylor.* Vulg. ἀπίστους. Ἀπίστως *August. primus, Bavaricus. Reisk.* Vulgo ἀπίστους πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς male propagarunt usque ad *Reiskium*, et ἀπίστους in *Apsine* quoque est p. 698. Verissimam mutationem praestant plures MSS. Nec isto sensu aliter ponitur διατιθέναι, quam adverbio junctum, ut construi etiam solent διατίδεσθαι, διακεῖσθαι et ἔχειν. Adjectivo si uti voluisset *Demosthenes*, scripsisse debuit ἀπίστους καταστῶμεν *). Non adversantur his ea, quae docet *Hemsterhusius* ad *Luciani Nigrin.* p. 80. *Fr. A. Wolf*. *Compara*, quo etiam *Hemsterhusius* usus est, εἰ διαδείη ὑμᾶς ἀπόρως *Lysiae* p. 452. R. Notabile talibus in locutionibus vim adverbii ad patientem referri. *Xenophon Hellen.* V. 5. 1. ὥσπερ τοὺς Ἀθηναίους διέδεσαν, quod *Morus* recte interpretatur. *Schaefer*.

P. 463. v. 23. ἐπέλειπον] ἐπέλειπον *Bekker.* e libro optimo. Vere: nam sequitur ἦν. *Schaefer*.

P. 463. v. 24. εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς χορηγίας] Quid hoc rei sit, intelligetur ex iis, quae de trierarchia praediximus in *Prolegomenis.* *F. A. Wolf*.

P. 463. v. 26. νῦν μὲν γε — κεκτημένος ἦν.] Impeditior periodus culpa auctoris ipsius, ni fallor. Respondent sibi primum νῦν μὲν, h. ex mente *Leptinis*, et τότε δέ, si mea ratio placuerit, ut choragiae fiant per collationem seu contributionem; tum rursus τὸν χρόνον ὃν ἂν, h. τέως ἕως ἂν, quamdiu, et μετὰ ταῦτα, h. peracta functione. Sic non cogimur cum *Marklando* accipere τὸν χρόνον ὃν ἂν — δίδωσι, quasi dictum ὁ χρόνος, ὃν ἂν —, δίδωσι, ac verbo δίδωσι multo aptius subjectum ἀπὸ τοῦ κοινοῦ quaerendum est, lex *Lepti-*

*) Immo καταστήσωμεν. *Schaefer*.

nis *). Neque temere omnino ad istam figuram antiptoseos confugiendum est, licet non infrequentem in optimis auctoribus. Vide VV. DD. laudatos a Dorvillio ad Charit. p. 593. Porro τούτων ἕκαστος, quisque eorum, quos, antea immunes, nunc lex ista cogit, ut muneribus fungantur in posterum. Hactenus satis clarum est τούτων, quippe quod redeat ad proximum εὐεργέτας. At αὐτοῖς et αὐτῶν sane obscurius posita sunt de his, quos quum semper adhuc functio munerum onerasset, eo onere nunc levatos vult Leptines. Conf. p. 462, 8. et 465, 26. Itaque loci sententia haec existit: Si vere deficient cives obeundis muneribus publicis pares, praestare equidem crediderim, rem per contributionem fieri. Hoc modo parva impensa ad unumquemque perveniet, nec se quisquam nimis oneratum queri poterit; contra e Leptinis lege et ratione, quantumvis ea omnibus oneris levamentum promittat, ii tamen, quos vult levatos, non nisi tamdiu vacatione fruuntur, quamdiu hi, quos novos nunc addemus, in functione erunt, post id tempus ipsi sumtum facturum nihilo minorem quam antea. Sic videor verum sensum loci constituisse, ex parte adjutus a Reiskio. Oratorem autem veritate hic niti nonnihil dubitem. Multum interest, in annos singulos, an tertio quintove quoque anno sumtus erogare cogamur **). Verum id video, sententiam prorsus perimi et a Marklando, qui αὐτοῖς mutabat in ἔτους, ad hoc confirmandum abusus p. 459, 12., et multo magis lectione seu conjectura marg. Ben. ἕκαστος οὐ λειτουργῇ. Fr. A. Wolf.

P. 463. v. 27. λειτουργῇ] οὐ λειτουργῇ margo Lutetianae. Fortassis ea Lambini est conjectura. Necessariam puto hanc emendationem, cujuscunque aut undecunque deprompta est. οὐ λειτουργῇ, non conferat, ea nempe lege, ut τούτων et αὐτοῖς ad eisdem redeat. Δίδωσι redit ad legem Leptinis. Solummodo id tempus cuique liberum relinquit lex Leptinis, quo vacat a collatione vel functione oneris. Potest tamen vulgata,

*) Sic etiam Reiskius ad v. 27. Hoc vero satis durum videtur. Ad δίδωσι subaudiam ὁ ἀεὶ λειτουργῶν. Schaefer.

**) Sed tolerabilior μικρὰ συντέλεια, etsi quotannis toleranda, quam graves sumtus post ἀνάπανσιν faciendi: ut Orator veritate niti videatur. Schaefer.

a qua negatio abest, defendi, si *τούτων* et *αὐτοῖς* non ad eosdem, sed ad diversos referas, et *τούτων* quidem ad eos, qui, cum antea immunes a contributione per aliquod privilegium essent, nunc a lege Leptinea coguntur contribuere, *αὐτοῖς* autem ad eos, qui nunquam immunitate gavisī sunt, sed semper necesse habuerunt contribuere. Haec olim. Bene habet vulgata. *Ἀνάπαυσιν* redit ad *τῶν τριηραρχιῶν*. Quo quisque apud *λειτουργεῖ*, eo liber est a trierarchia: sed anno *τῆς λειτουργίας* peracto, redit ad solennia munia *τῆς τριηραρχίας*. Reisk. Illa Reiskii interpretatio vera, quae *τούτων* et *αὐτοῖς* non ad eosdem, sed ad diversos refert, et *τούτων* quidem ad eos, qui, cum antea immunes a contributione per aliquod privilegium essent, nunc a lege Leptinea coguntur contribuere, *αὐτοῖς* autem ad eos, qui nunquam immunitate gavisī sunt, sed semper necesse habuerunt contribuere. Nollem aliam postea propositam. Seager. *Diar. Classic.* LVI. p. 256. s. Non aliam Reiskius postea proposuit, sed quod olim suspicatus erat, postea verum esse intellexit. *Τὴν ἀνάπαυσιν* autem cave putes cum Reiskio redire ad *τῶν τριηραρχιῶν*. Omnino intelligenda cessatio a liturgiis, quam lex Leptinea pollicetur. V. Fr. A. Wolf. ad v. 26. Schaefer.

P. 463. v. 28. *αὐτοῖς μόνον*] Sine sensu *αὐτοῖς*. Lego: *τὴν ἀνάπαυσιν ἔτους μόνον*, vacationem solummodo annuam. Nam supra dixerat p. 459, 12. *ἐνιαυτὸν διαλειπὼν ἕκαστος λειτουργεῖ*, singuli altero quoque anno haec munera obeunt. Est vero antiptosis *τὸν χρόνον ὃν* pro *ὁ χρόνος ὃν*, et constructio est: *ὁ χρόνος, ὃν τὸν χρόνον ἕκαστος τούτων λειτουργῇ ἂν **), δίδωσι *τὴν ἀνάπαυσιν ἔτους μόνον*. Exemplum par habes 1. Cor. X. 16. *τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν*: et plura vide apud cl. Taylorum in Ind. Att. ad Lysiam v. *Antiptosis*. Nannius videtur legisse *ἄλλοις* pro *αὐτοῖς*. Sed et sic vox *ἔτους* vel *ἐνιαυτοῦ* adhuc deerit: *τούτων ἕκαστος δίδωσι τὴν ἀνάπαυσιν ἄλλοις ἔτους μόνον*. Caeterum *τούτων* est *τῶν λειτουρگوύντων*, idem quod *τῶν χορηγῶν*. Intellige *νῦν μὲν*

*) Mira τοῦ ἐξῆς trajectio particulam sejungens a relativo, h. e. divellens quae divelli non patiuntur nisi intersertis voculis. Schaefer.

γε, ut nunc se res habet: et τότε δέ, in altero vero casu, id est, si per collationem res gereretur. *Markland. V. Fr. A. Wolf. ad v. 26. Schaefer.*

P. 464. v. 8. ταῦτα] ταῦθ' Bekker. ταῦτα ἅμα ἀμφοτέρω cum prioribus editor Halensis, plaudente, ut arbitror, Wunderlichio. *Schaefer*

P. 464. v. 12. προσήκει — κολάζειν] Hic index Ald. pro varietate lectionis proposuit lapsum librarii omnia inter προσήκει et κολάζειν interjecta omittentis, oculo a priore προσήκει ad posterius aberrante. *Reisk.*

P. 464. v. 12. κεκτῆσθαι] In nonnullis MSS. deest κεκτῆσθαι, atque inter eos in Obsop., qui recte abesse posse existimat. Cujus sententiam minime laudo. Εἰ δὲ φήσουσι κεκτῆσθαι, vel ὑψηρομένον, vel τινὰ ἄλλον τρόπον, ὃν οὐ προσήκει. Sensus est liquidissimus. Simile occurrit p. 498, 19. εἴ τινα τῶν εὐρημένων — ἀνάξιον εἶναι φασίν, ἢ μὴ πεποιηκότα, ἐφ' οἷς εὗρετο, ἔχειν. *Taylor.* κεκτῆσθαι abest a Paris. primo, August. primo. Qui codices omittunt, illi subaudiendum e superioribus relinquunt ἔχειν πολλά. Sed planior est vulgata. *Reisk.* Κεκτῆσθαι abest a Par. 1. Pann. Aug. 1. detrimento numeri. Sensus liquidus est: εἰ δὲ φήσουσι κεκτῆσθαι, ἢ ὑψηρομένον, ἢ τρόπον τινὰ ἄλλον, οὐχ ὃν προσήκει. *Fr. A. Wolf.* Delevit Bekker. Malim servatum. *Schaefer.*

P. 464. v. 13. κολάζειν] Poenas repetere ab aliquo, de accusatore, sicut latine adhibetur condemnare, de quo vide Ernest. Clav. Cic. h. v. et conf. infra quae monebo ad verbum κρίνειν p. 484, 6. *Fr. A. Wolf.*

P. 464. v. 17. οὐ γὰρ — οὐδέν] Nam hae impensae, quae scenicis rebus deputantur, ad publica vectigalia et opes non accedunt. Nannius ita vertit, et recte. *Taylor.*

P. 464. v. 20. νυνὶ — ὄντοι] Verba sic collocata sunt, ut et divitias et gloriam reip. tribuere videantur, etsi pecunia ei desit. Quod si Ulpiani sequere sententiam, verba νυνὶ τῇ πόλει omittenda erant. *H. Wolf.* Miror, vel Wolfium hic haesisse, vel Scholiasten conqueri de obscuritate. Vertes: cum duo reip. proponantur bona, scilicet utrum retineamus fidem, cujus opinione efflorescimus, an, ea valere

jussa, opes publicas coacervemus, quibus indigemus magis. *Taylor. Nvvi* — ὄντοιιν. Invideo ceteris editoribus, quibus facilis hic locus visus est: me enim nullus in tota Oratione pejus vexavit, ut, si forte ipse eum vicissim vexem, nihil mirum sit. Illud evidentissimum est, graeca a me apposita non hoc sibi velle, *reipublicae nunc duo bona adesse, opes et fidem*. Nam tali sensui, quem tamen Wolfius exprimit, adversatur totus loci contextus et p. 492, 3. Potius ita universe capere licuerit verba *δυοῖν ὄντοιιν τῇ πόλει ἀγαθοῖν*: quum duae res sint et habeantur bona reip. nostrae, ut sit: *Praeterea quum omnino duo cedant in hanc remp. bona, opes et fides, posterius hoc, quod nunc habemus, praestabilius est*. Locum simillimae formae opportune memini ex Or. in Aristocr. p. 743. D. [ed. Francof.] *δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντοιιν πᾶσιν ἀνθρώποις, τοῦ μὲν ἡγουμένου καὶ μεγίστου πάντων, τοῦ εὐτυχεῖν, τοῦ δ' ἐλάττωτος μὲν τούτου, τῶν δ' ἄλλων μεγίστου, τοῦ καλῶς βουλευέσθαι, οὐχ ἅμα ἢ κτήσις ἀμφοῖν παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις*. Sed sic quoque offendit nos *nvvi*. Quod quo jure quave gratia trahemus ad *μεῖζόν ἐστι* in ultimo membro? Quanquam hoc modo junxisse videtur Scholiastes, questus et ipse *ἀσάφειαν τῆς λέξεως*. Contra suo loco relictum *nvvi* intelligi adhuc usus vetat Atticus, qui *nvvi* in uno praesente tempore ponit, quum *nvv* trium sit temporum. Vere hoc ex Heraclide docuerunt Etymol. M. p. 608. et Eustath. ad Odyss. Σ. p. 1840. Scribemusne igitur, particula expuncta, *τουτωνὶ τῇ πόλει*? an in ea latet *ἡμῖν*, ut saepe conjungitur *ἡ πόλις ἡμῖν* pro *ἡ πόλις ἡμῶν*, dativo genitivi locum tenente? Quidquid erit, videtur textus vitium traxisse, et id quidem antiquum. Ceterum ad rem addi hic poterat: *χρήματα μὲν γὰρ ἐστι κτήσασθαι, δόξα δὲ χρημάτων οὐ ράδιον πρῖσθαι*. Assignatur haec sententia Demostheni in Stobaei Serm. IX. p. 104., sed nusquam ita in nostris Orationibus lecta *). *Fr. A. Wolf*. Non habebat vir egregius cur locum vexaret. Sensus horum verborum: *cum nunc (in hoc rerum statu quo versamur) civitas duo quae curet bona habeat s. civitatis salus duobus bonis nitatur*. Quod

*) Conf. Ind. Graecitat. p. 159. s. Schaefer.

autem ille conjecit *χωρὶς δὲ τούτων ἡ πόλει*, non puto dici posse. Graeci enim, quod meminerim, non magis dicunt *χωρὶς τούτων* quam *πρὸς τούτοις*. *Schaefer.*

P. 464. v. 20. *πλούτου*] Non repugnat hic locus illi superiori, neganti pecuniam in aerario esse: nam tametsi fiscus pauper est, possunt tamen privati homines opibus abundare. *Reisk.* De divitiis privatorum Orator h. l. non loquitur. *Schaefer.*

P. 464. v. 22. *ὑπάρχον ἡμῶν*] Halensis editor: quod nunc habemus. Malim: si nobis suppeditat. *Schaefer.*

P. 464. v. 23. *ἔχειν*] Idem est atque *δεῖν ἔχειν*, oportere habere. *Reisk.* Sed ipsum *δεῖν* antecedit v. 22. *Schaefer.*

P. 464. v. 26. *τό γε — διαμένειν*] Ut dativorum causa appareat, jungenda haec sunt cum verbis *γενέσθαι ἡμῶν* tacite repetitis, non cum *εὐχομαι τοῖς θεοῖς*. Numeri causa *εἶναι* superadditum videtur. *Fr. A. Wolf.* Non *γενέσθαι ἡμῶν* tacite repetendum, sed solum *ἡμῶν*, ut *τὸ ἐξῆς* sit: *διαμένειν ἡμῶν τό γε δοκεῖν εἶναι πιστοῖς καὶ βεβαίοις*. Advertenda autem h. l. vis mira attractionis, ut quae rationem syntacticam etiam ibi invertat, quousque pertinere posse non videatur. *Εἶναι* non dicam numeri causa superadditum. *Schaefer.*

P. 464. v. 26. *διαμένειν*] *διαμεῖναι* Paris. primus, August. primus. Utrumque dat Bavaricus. *Reisk.* Quod in Pannon. pro *δοκεῖν διαμένειν* Obsop. notat legi *διαμεῖναι*, posterius hoc habent etiam Par. 1. Aug. 1. Verum male omitteretur *δοκεῖν*, quod primarium est ad sententiam. *Fr. A. Wolf.* *Διαμένειν* unice verum: ne forte *διαμεῖναι* praeferas ob antegressum *γενέσθαι*. *Schaefer.*

P. 464. v. 27. *φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας —*] Age vero, quae privatae opes illorum, immunitate partae, adversariis nostris tam molestae sunt, eas in commodum reipublicae cedere demonstrabo. Oritur inde, inquit, utilitas collata in medium, (*εἰς μέσον*) ut et latinus sermo imitatur. MSS. magno numero *εἰς δέον*, quod affinis est potestatis, at minime ejus, quae h. l. postulatur. Discas id ex p. 469, 15. Igitur ut ferri fortasse ea lectio possit, non ita rem ipsam audio pro ea loquentem, ut Taylorus; maluique surdaster videri, quam

bonam omnium editorum lectionem deserere. At εὐπορήσειν mirabar interdum a nemine adhuc mutatum esse in εὐπορήσαι *). Nunc et hoc video bene habere, et futuro Oratorem callide usum, quasi metus ille adversariorum in praesens quidem vanus esset. Similiter leni verbo, ἀναπαυόμενους, reddit id, quod prius ex aliena persona gravius dixerat, ἀτελείας ἐπειλημμένοι. *Fr. A. Wolf.* Immo vertendum: *Age vero etiam emolumenta, quae hi dicent redundatura in aliquos vacationem (per legem Leptinis) adeptos, ostendam cessura (non in ipsorum commodum, sed) in publicam civitatis utilitatem: ut nullam ῥαστώνην τοῖς πολλοῖς ὁ νόμος allaturus sit (p. 465, 26.).* Sic jam Nannius intellexit, quem ceteri audire debuerunt. Ἀναπαυόμενους non est ὑποκοριστικῶς, sed κυρίως dictum. V. p. 463, 27. Nec callide Orator futuro εὐπορήσειν, sed ingenue vereque usus est. Hoc unum laudo in Wolfii disputatione, quod μέσον probavit: quanquam vellem δέον illud confidentius reprobasset, ut quod sensum loci prorsus pervertat. Advertendum autem artificium, quo Demosthenes legis Leptineae fautores ita aggreditur, ut illis vel invisam reddat. Quis enim non malit χορηγεῖν, quam τριηραρχεῖν καὶ εἰσφέρειν? *Schaefer.*

P. 464. v. 27. τὰς εὐπορίας κ. τ. λ.] Nannius vertit: *opulentias, quas exonerati aliorum successione paraturi sunt.* Male, ut videtur. *Taylor.*

P. 464. v. 27. ἀναπαυόμενους] Subaudi ἀπὸ τῆς ἀτελείας. *Reisk.*

P. 465. v. 1. δῆπου τοῦδ'] Vulg. δῆπου. Post δῆπου addunt τοῦδ' Paris. primus, quintus, septimus, August. primus, Bavaricus, Ald. Correxī δῆπου τοῦδ', ὅτι —. V. p. 466, 21. *Reisk.* Ἰστε γὰρ δῆπου, sine τοῦτο, dant plerique omnes. Ex Par. 1. 5. 7. Aug. 1. et Bav. illud Reiskius injecit. Non male; quod facile absorberi potuit a voce praecedente, et abunde adest exemplorum pronominis hujus sic adjecti. *Fr. A. Wolf.*

P. 465. v. 1. ὅτι — ἀτελής] Intellige οὐδεὶς τῶν τοῦ τρι-

*) Legendum εὐπορεῖν, in praesenti. Namque οἱ ἀναπαυόμενοι (h. e. ii qui immunitate fruebantur, qua privare eos cupiebat Leptines,) non deinceps tantum, in posterum, divitiores futuri erant, sed ita erant tum maxime. *Seager. Diar. Classic. LVI. p. 257.*

ηραρχεῖν ἄξια κεκτημένων, nemo ex ditioribus. Hoc vero, nemini immunitatem a trierarchia concedi, tam saepe videtur inculcatum, ut pateret, quamvis multi divites liberati a reliquis oneribus essent populi beneficio, eos satis superque premi sumtibus in bellum faciendis. *Fr. A. Wolf.* Verum hoc: sed non propterea h. l. inculcatum est. Orator hoc vult: Omnes onere τῶν τριηραρχιῶν καὶ τῶν εἰσφορῶν τῶν εἰς τὸν πόλεμον ita premuntur, ut soli οἱ χορηγοῦντες, quamdiu χορηγοῦσι, liberi sint; levati munere τῆς χορηγίας continuo aut τριηραρχεῖν aut εἰσφέρειν cogantur. Omnia haec referuntur ad convellendam spem τῆς ἀναπαύσεως, qua lex Leptinea τοὺς πολλοὺς lactaverat. *Schaefer.*

P. 465. v. 2. κεκτημένος, οὗτος] Vulgo non interpungitur inter haec verba. Sed ante οὗτος vox oportet pauxillum quiescat. Itaque hypostigmen posui. Quod satis sit semel monuisse. *Schaefer.*

P. 465. v. 3. εἰς ταῦτα] H. e. in ea omnia, quorum usus et necessitas est in bello. *Fr. A. Wolf.*

P. 465. v. 3. πᾶσα ἀνάγκη] οὐχ οἷόν τ' ἄλλως γενέσθαι. Τὸ πᾶσα ἀνάγκη absolute καὶ διαβεβαιωτικῶς subjicitur. Alias dicendum fuisset: τὸν πολλὰ κεκτημένον πολλὰ συντελεῖν πᾶσα ἀνάγκη. *H. Wolf.* Πᾶσα ἀνάγκη hic adverbialiter positum est, διαβεβαιωτικῶς. *Fr. A. Wolf.*

P. 465. v. 5. παρὰ μὲν γὰρ τὰς —] En iterum exemplum antitheti seu contrapositi, qua figura noster uti scit tam efficaciter. In τοῖς δεωμένοις ἡμῶν cogitabis, non omnes Athenis ivisse spectatum ludos scenicos et gymnicos. Ad sententiam autem compares Lycurgum in Leocrat. p. 233. *Fr. A. Wolf.*

P. 465. v. 5. παρὰ] By means of. *Seager. Diar. Classic. LVI. p. 257. V. Ind. Graecit. p. 373. Schaefer.*

P. 465. v. 6. τοῖς δεωμένοις ἡμῶν] Nam non omnes spectatum ibunt. *Reisk.* Opponitur πάσῃ τῇ πόλει. Ἡμῶν male omittit *Tiberius. Schaefer.*

P. 465. v. 7. ἐστὶ] Delevit *Bekker. Schaefer.*

P. 465. v. 7. τῶν] Male omittit *Tiberius. Schaefer.*

P. 465. v. 8. ὥσδ' — κεκτημένοις] Non pars argumenta-

tionis, sed corollarium obiter additum. Docet ipsa particula ὥστε. *Schaefer.*

P. 465. v. 10. ὅσον — κομίζεσθε] Nimirum ἐνθάδε, ἐν ταῖς χορηγίαις: ἐκεῖ, ἐν ταῖς τριηραρχίαις καὶ ταῖς εἰσφοραῖς. Quidquid pecuniae divites necesse non habent choris impendere, id ad remp. conferre poterunt in obeundis muneribus bellicis. *Fr. A. Wolf.* Non poterunt, sed debent, per legem coguntur. *Schaefer.*

P. 465. v. 10. ἐνθάδ'] Scilicet ἐν ταῖς χορηγίαις. *Reisk.*

P. 465. v. 10. ἀφίετε] ἀτελεῖς facientes. *Schaefer.*

P. 465. v. 10. ἐκεῖ] Scilicet ἐν ταῖς τριηραρχίαις. Quod aes necesse non habent divites choris impendere, idem aes conferent ad remp. in obeundis trierarchatibus. *Reisk.*

P. 465. v. 11. καὶ μὴ λαβοῦσιν] Nam οἱ τριηραρχοῦντες ἔχουσι τῆς χορηγίας ἀτέλειαν. *Schaefer.*

P. 465. v. 11. τοῦ τριηραρχεῖν ἄξια] τριηραρχίας ἄξια v. 22. Est census talis, quem qui habet cogitur τριηραρχεῖν. *Schaefer.*

P. 465. v. 13. οἶομαι] οἶμαι *Fr. A. Wolf.* *Schaefer.*

P. 465. v. 15. ἀναγνώσεται] Vulg. ἀναγνώσετε. Vitium typographicum. Ἀναγνώσεται Bavaricus, P. Manutius, index Lambini. Neque dubito, in August. primo quoque sic fuisse, quamquam ex eo nihil hic annotavi. Correxī ἀναγνώσεται, scilicet ὁ γραμματεὺς. *Reisk.* Int. ὁ γραμματεὺς, qui Oratoribus semper praesto erat in foro judiciisque, ut illorum jussu publicas tabulas et instrumenta caussarum quaevis recitaret. Inde perpetua haec ellipsis. *Fr. A. Wolf.* Ellipsin hīc esse non magis dicam quam in simili usu aliorum verborum, e. c. κηρύττειν et σαλπίζειν, quae de certis hominibus in certis rebus tam proprie dicuntur, ut cognitā re homo non possit non unā cogitari. Igitur ἀναγνώσεται non minus est integri sensus quam ἀναγνώσομαι et ἀναγνώση: nisi forte etiam hīc censeas subaudienda ἐγὼ et σύ. *Schaefer.*

P. 465. v. 16. λέγε τοῦτο κ. τ. λ.] Locum hunc sic exhibet August. primus: λέγε τοῦτο αὐτό. ΝΟΜΟΣ. Ἀτελῆ μὴ δέν' εἶναι. *Reisk.*

P. 465. v. 16. τοῦτο] Dedi de meo τοῦτο, scilicet τὸ μέρος τοῦ νόμου, hanc particulam legis, quam orator scribae

digito demonstrabat praelegendam. *Reisk.* Λέγε τοῦτο αὐτοῖς. Vulgant ubique τοῦτον αὐτοῖς, quod meritissimo Reiskium offendit, quem in refingendo hic secutus sum. Jam τοῦτο est pars legis ea, cujus usus nunc quum maxime esse debuit, quam partem cogitari licet scribae ab Oratore digito indicatam. Certe nihil necesse erat recitari totam legem de trierarchiis, praesertim si longior esset et multorum capitum, ut paene suspicor. Correctionem firmat Aug. 1., cujus lectio nescio an tota praeferri debuerit: λέγε τοῦτο αὐτό. Νόμος. Ἀτελῇ μηδένα εἶναι κ. τ. λ. Omnino conf. Or. nostri de fals. leg. p. 300. A. [ed. Francof.] ibique Tayl. et in Aristocrat. p. 739. F. Id tamen dubitari potest, an legis verba ita sint ab ipso auctore adscripta. Abruptiora ea sunt et plane tali specie, quam annotata lectorum habere solent; et quod δὲ omittitur in Aug. 1., id a correctore esse dixeris, sicut alia sunt ejusdem codicis. Omnino factum videtur mihi saepius, ut in locis, ubi deessent scita, leges aliaeve literae publicae, sicunde nota essent, aut ex ipsa Oratione suppleri possent, a doctis lectoribus insererentur. Pro tali habuerim etiam fragmentum oraculi ap. Aeschinem in Ctesiph. p. 445. Quo in loco, ut hoc addam, gravius adhuc mendum haeret in verbis: ἐπὶ Θεοφράστου ἄρχοντος, Πυλαγόρας ὑμεῖς εἴλεσθε Μειδίαν τε ἐκεῖνον, τὸν Ἀναγυρῶσιον — καὶ Θρασυκλέα, τὸν Λέσβιον. Postremum nomen pro gentili esse, vix bene probetur ne ex iis quidem, quae a Platone Ion. extr., Demosthene Philipp. I. p. 51. et aliis narrantur. Nec magis placet emendatio Reiskii, τὸν Λεσβίου. Expectatur non patris nomen, sed demī, iudice etiam Marklando. Scribendum igitur τὸν Λέκκιον. Hesychius: Λέκκον, δῆμος Ἀντιοχίδος φυλῆς. Conf. Sponii Indicem demorum p. 432. Conjectura est ex eodem genere, unde illa est Valesii et Corsini in Or. de Cor. p. 484. C. in posterum recipienda, Εὐφουλος, Μνησιδέου, Κυθήριος, pro Κύπριος. Fr. A. Wolf. Ab ipso Oratore haec legis verba adscripta, non a docto lectore inserta esse, arguit, opinor, hoc ipsum, quod abrupta sunt: nam particulam δὲ cave deleas. *Schaefer.*

P. 465. v. 16. αὐτοῖς] αὐτό Bekker., quod etiam Halensi editori placuit. Mihi hoc gravius videtur, quam quod locus

facile admittat; nec satis placet τοῦτο αὐτό, ut cui magis probetur, inverso ordine, αὐτὸ τοῦτο. Adde quod talibus in formulis solennis est usus dativi αὐτοῖς. V. p. 473, 17. 503, 23. 680, 7. 713, 17. Diversa est ratio p. 629, 17. (ubi typothetae negligentia αὐτοῖς omisit ante αὐτὸν) et p. 721, 3. His enim locis ipse sensus alterum pronomen addi poscit. *Schaefer.*

P. 465. v. 20. Ὁρᾶτε] Ὁρᾶς Bekker. *Schaefer.*

P. 465. v. 20. τριηραρχίας] λειτουργίας Paris. primus et sextus. *Reisk.*

P. 465. v. 21. διείρηκεν ὁ νόμος] *Lex diserte, clare dicit, λέγει διαρρήδην.* Particula haec quum usitatissima sit, verbum ejusdem familiae, διείρηκα, rarius occurrit, vulgo ne in Lexica quidem relatum. Prae ceteris delectatur eo Judaeus Philo, ut de mund. opif. T. 1. p. 28. Quod det. pot. insid. p. 194. et 201. De sept. et fest. dieb. T. 2. p. 28. ed. Mang. et alibi. *Fr. A. Wolf.* Demosthenica exempla habet Ind. Graecit. p. 156. s. V. H. Stephani Thesaur. c. 3622. s. 3635. B. *Schaefer.*

P. 465. v. 22. ἔχειν] Post ἔχειν suspicor desiderari δοκεῖν. *Quam ut videantur, censeantur possidere tantum, ut trierarchatus gerere debeant. Reisk.* Addi vult Reiskius δοκεῖν. *Quam ut censeantur possidere tantum, ut trierarchiam gerere debeant.* Satis erit talia lasciviae criticae exempla, quas iste emendationes vocat, simpliciter apponere, ne se forte ulla bona re a me frustratos doleant, qui priorum editorum opibus carent. Si quas autem conjecturas sic transmittam, eas tales esse deputo, quae ne cujusquam postea animum tentent, plane nihil periculi esse videatur. *Fr. A. Wolf.* Reiskium advertere debuit, quod statim sequitur, non dictum dubitanter, sed διειρημένον: οἱ δ' ἐφικνούμενοι τοῦ τριηραρχεῖν. *Schaefer.*

P. 465. v. 23. οἱ δ' ἐφικνούμενοι — καὶ εἰσφέρειν] *Si qui autem ἀναπανόμενοι tantum lucri faciant, ut sint gerendae trierarchiae, debebunt et τριηραρχεῖν et εἰσφέρειν. Schaefer.*

P. 465. v. 26. τίνα οὖν ῥαστώνην τοῖς πολλοῖς —] Videtur haec esse sententia. Non vides, quomodo tua lex, Leptine, τοὺς πολλοὺς, multitudinem popelli, sublevet augendo nu-

mero ludos facientium accessione perquam exigua: nam ab ista tua severitate non plures quotannis quam quini, summum deni contributione ad ludos facienda relevantur, quibus nunc illud onus incumbit illorum loco, quibus resp. immunitatem concessit. *Reisk.* Leptines rogationem suam apud populum hac specie commendaverat, quod nimia adhuc in concedenda immunitate facilitas damnum dedisset plurimis, ad liturgias curandas adactis vice immunium, et plerumque ditiorum; nec mirum est, si ostenderat, multum levamenti sua lege allatum iri τοῖς πολλοῖς, h. e. *multitudini*. Nam sic optimi auctores latinitatis reddunt τοὺς πολλοὺς, quibus vocibus Oratores populum designant sine ullo contemptu, exceptis tamen civibus vel majoris in civitate auctoritatis, vel beatioribus. Non minor autem h. l. nos moratur difficultas, quam illa erat p. 463, 26. ss. in verbis, quorum sententiam in re summa noster hic locus sequitur. Omnino quidem id apertum est, hanc Demosthenis esse mentem: *Tribubus singulis* (decem tum Athenis erant) *vel etiam binis tantummodo unus per legem Leptineam choragus accedere potest, isque unus adjectus rursus unum ex iis, qui liturgias adhuc obierunt, onere et impensis liberabit.* Jam si civitas haud amplius quinque, summum decem novos choragos lucrabitur, quid, quaeso, in ista lege tantum levamenti paratum est universo populo? Hactenus quidem, inquam, de sententia satis constat. Sed aliis rebus adhuc opus est ad sensum loci interiorum recludendum. Nam primum obscurius est, χορηγὸς nunc quoque latius sumatur, an angustius; tum nostro loco idem subsit calculus, qui erat p. 463, 8. ss., an alius novus: quin id ipsum ambigi potest, cives soli nunc intelligendi sint, an simul μέτοικοι. Ne multa; ex omnibus, quae mihi locum saepius pensitanti consentanea visa sunt, haec arbitror tenenda esse, ut veri similia. Primum vix dubium est, Oratorem nunc de quinque aut decem novis choragis dicentem in superiore calculo suo perstare. Nam quoniam illic de XVI. novis per Leptinem accessuris dixit, in his autem V aut VI cives numeravit; tum, quum XXX ad summum concedit accedere posse, proportio suadet, ut cives fere X et μετοίκους XX in illo numero haberi statuamus.

Hanc autem rationem Orator quum modo ipse posuerit, eam et nunc sequi etiam debuisse videri potest. Deinde ipsa mentione tribuum probabile fit, hoc quoque loco de solis civibus sermonem esse. Quid enim tribus ad *μετοίκους*? Jam simul hinc per se consequitur, *χορηγὸν* denuo latiore sensu eodem, quo superius, accipi debere. Qui melius rem extricare potuerit, eum equidem libenter audiam. Nunc uni Augerio video partem difficultatis suboluisse, qui in animadversione annotat, ex Oratoris ratione supra prolata rempublicam, immunitatibus sublatis, lucrari XV aut ad summum XXX capita idonea muneribus choragiae, gymnasiarchiae et epulationis; ex quo utroque numero V aut X uni choragiae assignari debere; quumque X tribus fuerint, ita vel singulis vel etiam binis tribubus unum novum, qui iam munus obeat, accedere. Haec autem ratio quamvis habeat sane, quo primum cogitata placeat; quam multa in ea quasi precario sumantur, persequi non lubet. Alioquin quaererem, unde vir Gallus sciverit, in choragia non plures occupatos fuisse, quam in epulatione; quaererem alia plura. — Locum jam olim obscuriorem fuisse, ostendit Scholiastes, qui tamen nihil bonae frugis affert ampullis suis. Quibus e scholiis unum ne quem errore implicet, ubi mensis Anthesterio Dionysiis majoribus assignatur, hac super re confer egregiam disputationem Ruhnkenii ad calcem Hesychii T. II. Mox Thucydidis locus ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν quaerendus est in lib. III. cap. 17. Varias olim fuerunt partium Thucydidei operis divisiones, ideoque nihil mutare volui. Videtur tamen in Schol. vitium subesse, quum plures quam octo libros a Grammaticis factos esse constet, non pauciores. Fr. A. Wolf. Loco obscuriori viso lux, opinor, accedit, si sumas, quod etiam Marklando videtur placuisse (v. not. ad v. 27.), Oratorem nunc niti, non calculo illo imaginario, quo Wolfius et Augerus usi sunt, sed vero: e quo calculo supra vidimus τῶν μετοίκων ne quinque quidem (p. 463, 1.), τῶν πολιτῶν vix et ne vix quidem quinque aut sex (p. 463, 10.) fuisse ἀτελεῖς. Hinc necessario sequitur per Leptinis legem ad summum singulis tribubus accessuram esse unum novum choragum, sed probabiliter futurum ut binis tribubus unus accedat.

Non solos autem cives, sed simul inquilinos hîc intelligi, nisi me omnia fallunt, totius ratiocinationis tenor clarissime ostendit. Quod enim Wolfius ait: *Quid tribus ad μετοίκους?* vir egregius vellem meminisset Oratorem disputare de oneribus τῶν ἐγκυκλίων λειτουργιῶν, quarum cura cum propria esset τῶν φυλῶν, sumtus partim οἱ μέτοικοι tolerare cogebantur. Hoc vero dubitari nequit, χορηγὸν latiore sensu accipi debere: quippe significat praebitorem sumtuum ad omne genus illarum liturgiarum, sive civis sit, sive inquilinus. *Schaefer.*

P. 465. v. 27. ποιήσει] ποιεῖ Paris. primus, quintus, septimus, August. primus. *Reisk.* Ποιεῖ Bekker. Placet: sequitur enim καδίστησιν, non καταστήσει. *Schaefer.*

P. 465. v. 27. ἓνα χορηγὸν καδίστησιν] *Singulis*, inquit, tribubus (decem eae erant) vel binis quibusque haec tua lex unum forte choragum restituet; qui unus restitutus unum solummodo alium aliquem ab hoc onere et impensa excusaturus est. Jam vero, si quinque tantum novi choragi vel ut plurimum decem per hanc legem tuam inducantur, quodnam inde levamen τοῖς πολλοῖς, toti populo Atheniensi? Hoc est Demosthenis argumentum, quod satis perspicuum est et dependet a supra positis p. 463, 9. Audebimusne igitur dicere, Ulpianum et alios veteres nonnullos non intellexisse hunc locum? Sane ita videbitur, si Scholia consulas. *Markland.* V. Fr. A. Wolf. ad p. 463, 16. *Schaefer.*

P. 465. v. 28. ἀνδ' ἐνὸς ἄλλου] Ex numero eorum, puta, qui adhuc liturgias obierunt. Τοῦτο est τὸ λειτουργεῖν, et ἀπαξ rursus spectat illud, quod p. 463, 16. legimus, liturgos de novo accessuros ne in singulos quidem annos accedere possent. Non igitur quotannis, inquit, quinque aut decem novos sistit tua lex, sed hos tam paucos universe παρὰ πάντα τὸν χρόνον. *Fr. A. Wolf.*

P. 466. v. 2. οὔκουν] οὐκοῦν *Fr. A. Wolf.* *Schaefer.*

P. 466. v. 3. βλέπτει] βλέπει Paris. quintus, sextus, septimus, August. primus. *Reisk.* Βλέπει Bekker. Praesens non displicet. Conf. not. ad ποιήσει p. 465, 27. *Schaefer.*

P. 466. v. 3. τῶν ὠφελειῶν ᾧν ἔχει] i. q. ἣ ὠφελεῖ. *Schaefer.*

P. 466. v. 3. προσήκει] προσήκειν editio Tylori. *Reisk.*

Nonnulli copulant προσήκειν λ. π. τ. αὐτὸν ἔγωγ' ἂν φαίην, contra libros et sic, ut orationis vigor omnis pereat. *Fr. A. Wolf.*

P. 466. v. 3. παρὰ τοῖσδε] In hoc iudicio vel conventu, coram his iudicibus et ab illis. *Reisk* Coram his; in hoc iudicio, alias ἐν τοῖσδε seu ἐν τούτοις. Οἶδε sunt ii, qui nunc iudicant. *Conf. ad p. 459, 7. Fr. A. Wolf.*

P. 466. v. 4. διὰ τὸ γεγράφει —] Primaria verba ita inter se connexa sunt: διὰ τὸ γεγράφει μὲν — μὴ διηρῆσθαι δὲ — ἀλλ' ἀπλῶς (λέγεσθαι) ἀτελῇ — *) καὶ διὰ μὲν τὸ περιλαμβάνειν — διὰ δὲ τὸ διορίζειν — ἀφαιρεῖται, scilicet lex, aut, si ita videbitur, *Leptines ipse*. In verbis nonnihil nunc mutavi, quo facilius fieret conspectus structurae, profecto non adeo insolentis, ut idcirco totus locus corrumpi debuerit. Omnis insolentia structurae haec est, quod a passivis primum orsa mox ad activa delabatur, cuiusmodi exempla ubivis quamlibet multa reperias. Lectio autem διηρῆσθαι pro vulgari διειρῆσθαι, cuius vis ante [ad p. 465, 21.] explicata nunc minus convenit, confirmatur ab *Ulp. Ital. Bodl. Aug. 1. marg. Ben. consensuque Dorvillii ad Chariton. p. 595. [ed. Lips.] et Reiskii*, qui recepit. Sed pessime idem in reliquis versatus post Ἀριστογείτονος abiecit καὶ ac statim περιλαμβάνει posuit et διορίζων. Postremum hoc de suo, reliqua ex *Bodl.* Adeo interdum mancipium putidi codicis est vir alias tam ingeniosus. *Fr. A. Wolf.* Verum καὶ — περιλαμβάνειν — διορίζειν restituit etiam *Bekker. Schaefer.*

P. 466. v. 7. διηρῆσθαι] [διειρῆσθαι.] Διηρῆσθαι *Bodl. Aug. Ital. et margo Morel.* *Lambinus* διωρίσθαι legendum censet. *Taylor.* Vulg. διειρῆσθαι. γρ. διηρῆσθαι *August. primus. διωρίσθαι index Lambini.* Correxī διηρῆσθαι, a verbo διαιρέω. quod non esset distinctum, definitum. *Reisk.* *Lambinum*, ut conjiceret διωρίσθαι, movit διορίζειν v. 11. Sed idem valet διηρῆσθαι, quod longe praeferendum vulgato olim διειρῆσθαι. Saepius confusa sunt duo haec verba. *Conf. H. Stephani Thesaur. ll. cc. ad p. 465, 21. Schaefer.*

*) Immo: καὶ διὰ τὸ ἐν μὲν τῷ — περιλαμβάνειν —, ἐν δὲ τῷ — διορίζειν —. Qua ratione si verba connectas, (poscitque hunc nexum τὸ ἐξῆς,) non ideo difficilior fit conspectus structurae. Idem placuit *Tayloro ad v. 10. Schaefer.*

P. 466. v. 12. ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα —] De improvise inducitur princeps, cujus injuria, quam lex Leptinis habet, gravissimum telum est, quo artificiose noster in prima statim acie utitur. Leuco in ditione Bospori Cimmerii patri Satyro successerat Olymp. 96, 4., regnavit autem usque ad Olymp. 106, 4., quo anno filius Spartacus imperium accepit. Leuconem hunc omnium tyrannorum Bosporanorum nobilissimum et felicitas sua et prudentia fecit, laudatusque etiam impense est a Chrysippo Stoico. Vide Diodorum XIV. 93., unde de ratione temporum constat, Strabonem VII. p. 461. et 478. Polyaeum VI. 9. aliosque, quorum loca conduxerunt Perizonius ad Aelian. V. H. VI. 13. et Wesselingius ad Diodori l. c. Duo addi merentur, unus Dionis Chrysost. Or. II. de Regno p. 101. ed. Reisk., alter Nonni seu Maximi in Comment. ad Gregor. Naz. Or. in Julian. princ., quem apponam. Εἰδέναι χρὴ, ὅτι πολλάκις καὶ εὐεργετῶν εὐεργεσίαι ἐν ταῖς στήλαις ἀνεγράφοντο, ὥσπερ ἡ τοῦ Λεύκωνος, τοῦ ἄρχοντος Βοσπόρου, ἀνεγράφη ἐν Ἀθήναις. Fr. A. Wolf. Liturgiis quidem Leuco, quia Athenis non habitabat, immunis erat: portorium tamen ab illo lege Leptinis exigere potuit. Seager. *Diar. Classic.* LVI. p. 257.

P. 466. v. 12. τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου] Oratorio artificio dicit ἄρχοντα, non τύραννον. V. Wolfii Prolegg. p. 61. Schaefer.

P. 466. v. 13. ἔστι γὰρ γένει μὲν] „Bekkerus: ἔστι] ἔστι μὲν S.“ Movit hoc Dindorfium, ut daret ἔστι μὲν γὰρ γένει. Mihi μὲν rectius post γένει sequi videtur, tueturque h. l. positum auctoritas Prisciani T. II. p. 182. ed. Krehl. (§. 21. post Scapulam Oxoniensem). Schaefer.

P. 466. v. 13. γένει μὲν δήπου ὁ Λεύκων] Verba sic ordinata dat August. primus: γένει μὲν ὁ Λεύκων δήπου. Reisk. Alio ordine haec exhibet Aug. 1. ἔστι γὰρ γένει μὲν ὁ Λεύκων δήπου ξένος. Rem non monerem, nisi saepe Lipsiensis editor in transponendis vocabulis hunc codicem secutus esset. Etenim mihi ex omnibus ejus generis exemplis aliisque minime dubium est, quin saepius is codex scioli alicujus manum emendatricem senserit. Hoc loco vulgatum verborum ordinem tuetur Priscianus XVIII. p. 1169. Putsch. Fr. A. Wolf.

Altero illo ordine habet etiam Parisinus Bekkeri, eodemque Priscianus in edit. tam Lips. quam Oxon. *Schaefer*.

P. 466. v. 15. *τῇ δὲ — πολίτης*] Ut Graeci dicunt *ποιεῖν πολίτην τινά*, sic in eodem genere sunt *ποίησις*, *ποιητός*, *δημοποίητος*, de peregrinis, qui adsciscuntur in numerum civium. *Fr. A. Wolf*.

P. 466. v. 20. *καὶ ταῦτ' ὧν*] Potest exponi *καὶ ταῦτα ἐκ* [vel *ἀπὸ*] *τούτων, ὧν*. Sed quia hoc paulo durius est, malim *καὶ ταῦτ' ἀφ' ὧν*, id est *ἀπὸ τούτων, ὧν*. Idque eo genere rerum, quo nostra civitas inprimis indiget. *Reisk*. Bene *Wolfius*: et ejus generis beneficia, quae reip. maxime sunt necessaria. *Καὶ* h. l. est et quidem, ac *ταῦτα* pro *κατὰ ταῦτα*, itaque non, ut alias dicitur, *καὶ ταῦτα*, praesertim. *Reiskius* mavult *καὶ ταῦτ' ἀφ' ὧν*, quod ipse explicat *ἀπὸ τούτων, ὧν*. Vix alius intellexisset. *Fr. A. Wolf*. Male subaudit *κατὰ* ad *ταῦτα*. *Schaefer*.

P. 466. v. 21. *ἵστε γὰρ δήπου —*] Locus hic de re frumentaria Atheniensium classicus, ut quo graviolem omnino non habeamus, inprimis dignus est, qui deinceps accuratius illustretur. Jam Athenas, quamvis frugum inventione olim tam nobiles, satis constat posteriore tempore florentis reipublicae nullo prope alio frumento usas esse, quam advecticio; idque jam belli Persici temporibus factum ex *Herodoto* scimus. Deinde aucta frequentia incolarum, quum solum Atticae minus per se ferax, quippe *λεπτόγεων* et *κριθοφόρον*, tantae multitudini alendae non sufficeret, illud longe etiam magis factum scriptores nostro suppare, quos postea auctores dabo, docent. Petebatur autem frumentum maxime e Ponto, unde quotannis Athenas invecta ad 400000 medimnūm ex h. l. discimus, tum ex aliis terris, inprimis Sicilia, Cyprio, Euboea, Aegypto, ea copia, ut haud majorem ad eosdem usus, quibus frumentum veteribus inserviit, hodie maximae et celeberrimae urbes consumant. Summa enim efficitur fere 800000 medimnūm, quum Orator dicat, frumenti ex reliquis locis omnibus convecti copiam cum ea, quam unus Pontus mitteret, aequiparabilem esse. Hoc est *ὁ ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος εἰσπλέων ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφικνούμενον*. Particula *πρὸς* in his

servit comparationi aut aequiparationi. Sic Demosthenes de Class. p. 136. C. [ed. Francof.] *) ἐν ταύτῃ τῇ πόλει χρήματα ἔνεστι πρὸς ἀπάσας τὰς ἄλλας πόλεις. Verbum autem εἰσπλεῖν de mercibus, quae navibus aliquo invehuntur, notum est, ut generale in eadem re, εἰσέρχεσθαι. Vix dignae ergo relatu erant scripturae, εἰς πλείων et εἰς πλέον. Sed male etiam Wolfius, etsi veram lectionem in textu exhibens, vertit: *non tamen aequabit eas copias* etc. Fr. A. Wolf. Conf. Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. I. p. 86. Schaefer.

P. 466. v. 22. ἐπείσακτω] V. p. 254, 21. ἐπακτοὺς πυροὺς dixit Alciphron I. 24., ubi Berglerus nostro loco usus est, Ἀγορὰν ἐπείσακτον Plutarchus V. Coriol. c. 12. Schaefer.

P. 466. v. 22. πρὸς τοῖνυν ἅπαντα κ. τ. λ.] ἔστι πρὸς ἅπαντα ἀντὶ τοῦ συγκρίνεσθαι δύναται πρὸς ἅπαντα. Neque necesse est mutare in ὁ ἐκ τοῦ Πόντου αἷτος εἰς πλείων ἐστὶ πρὸς ἅπαντα, parum commoda constructione. H. Wolf.

P. 466. v. 25. εἰσπλέων] Recte. Εἰσπλεῖν dicuntur merces, quae navibus importantur. Lysias Orat. in Diogit. vocat hoc φοιτᾶν de frumento pariter; et ita Xenophon Hist. Graec. lib. 1. p. 432. Non opus igitur lectione ista εἰς πλέον, neque Lambini εἰς πλείων. Et dubito, an πλείων πρὸς ἅπαντα Graecum sit **). Markland. Pro εἰσπλέων Bodl. et Cant. εἰς πλέον. Lambinus legit εἰς πλείων. Recte Interpres Italicus: *E'l grano che vien de Ponto è quanto tutto quel che vien da gli altri mercati.* Taylor.

P. 466. v. 25. εἰκότως, Οὐ γὰρ μόνον —] εἰκότως, οὐ γὰρ μόνον. Neque id mirum est: nam non solum etc. Eleganter ita Graeci εἰκότως, illatis γάρ, καὶ γάρ, ἐπεὶ, aliisque particulis. Exempla praeter alios multos dabit Demosthenes de Cor. p. 476. C. et 480. C. [ed. Francof.], quibus in locis ante οὔτε γάρ et ἀκούουσι perperam diu εἰκότως exsulavit, et Aristophanes Avium 273. Eccles. 7. Lycurgus in Leocr. p. 199. Longinus c. 3. extr. At sunt quoque exempla vocis εἰκότως

*) p. 185, 3., ad q. 1. vide quae adscripsi. Minus recte Matthiae Grammat. Gr. §. 455. 1. a. p. 631. Schaefer.

**) Jure dubitat. Graeci dicunt πλ. παρ' ἅπαντα, non πλ. πρὸς ἅπαντα. Schaefer.

in fine quidem membri positae, sed cum verbo praegresso jungendae. Ut Aeschin. in Ctesiph. p. 454. A., ubi deinceps cum Marklando scribendum erit τοῦ νεανίσκου τὸ πρῶτον παροξυνθέντος εἰκότως. Fr. A. Wolf.

P. 466. v. 25. τὸν τόπον — ἔχειν πλεῖστον] Ex pluribus veterum apparet, maximum in ista regione jam tum frumenti proventum fuisse. Nam ita hodieque reperimus. Vid. Peyssonelii *Traité sur le commerce de la mer noire*, librum etiam germanice versum. Omnino in historia mercaturae antiquae memorabilis est Pontus, h. e. tota ora maritima Ponti Euxini, maxime occasum versus Graecorum et Milesiorum coloniis frequentata, multisque emporiis celebris, inprimis Chersonesus, quae vocabatur Taurica, nobis *die Krimm*. Et ea loca prae ceteris frequentabant mercatores Athenienses, permulta inde exportantes, in his τὰριχος, quod ipsum erat varii generis, tum ceras, mella, lanas, coria, pelles caprinas et alias, ligna navibus fabricandis, mancipia etc., quas res permutabant illi vinis in Co, Thaso, Mendae et alibi coemtis, aut rebus et utensilibus ex fabricis et officinis Athenarum. Hujus enim urbis merces, utpote praecipua elegantia conspicuae, non minus olim in deliciis erant, quam hodie Parisienses aut Londinenses. Atheniensibus quantum ea mercatura adtulerit commodorum, facile intelligitur. Vel una frumentaria plurimis civibus debuit lucrosa esse, ut ex ea sola sibi victum et opes quaerere potuerint. Jam universe vide Herodot. VII. 147. Lysiae Orat. XXXII. p. 902. Andocid. Orat. II. p. 86. Xenoph. Hellen. V. 4. extr. Anab. VI. 4. VII. 5. Isocrat. Trapez. p. 529. seqq. Demosth. de Cor. p. 487. A. [ed. Francof.] adv. Lacrit. p. 954. A. et 956. E. adv. Phorm. p. 941. et 945. adv. Polycl. p. 1036. Polyb. IV. 38. Strab. VII. p. 478., ubi et Leuconis mentio fit. Ad haec conf. Guil. Clarkii *Connexion of the Roman, Saxon and English coins* p. 55. et Pauwii *Recherches philosophiques sur les Grecs* p. 331. seq. Ceterum notatu non indignum puto, quod potiores res, quas Chersonesus hodie quoque vicinis praebet, maximam partem eadem sunt, quas olim nationes inde exportarunt. Fr. A. Wolf.

P. 466. v. 26. καὶ] Abest a Paris. primo. Reisk. Delevit

Dindorf. Recte, ut puto: sequitur enim causa gravior. Quod ubi fit, dici solet οὐ μόνον, ἀλλά, omisso καί, quod cave subaudiendum putes. Ob similem rationem non inserendum καὶ p. 467, 17. *Schaefer.*

P. 466. v. 27. τὸν σῖτον] Absunt ab August. primo, Bavarico. *Reisk.* Uncis inclusit *Bekker.* Prorsus omisit Dindorf.: quomodo scribendum fuit ἄγουσιν. *Schaefer.*

P. 466. v. 27. ἀτέλειαν — γεμίζεσθαι —] Haec duo quam vim habere debuerint, docere nihil attinet. Sic nimirum frumentaria negotia illius regionis in manum solorum Atheniensium devenire necesse fuit. *Fr. A. Wolf.*

P. 466. v. 29. ἔχων γὰρ — δέδωκεν ὑμῖν] Desidero hic aliquid. Planius utique dicturus erat sic: ἔχων γὰρ ἐκεῖνος *) καὶ τοῖς παισὶ τὴν ἀτέλειαν τὴν παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτὸς τὴν παρ' ἑαυτῷ ἀτέλειαν ἅπασιν δέδωκεν ὑμῖν. Nam cum a vobis immunitatem vestram adeptus esset sibique liberisque, et ipse rursus vobis omnibus suam largitus est immunitatem. *Reisk.* Antitheton tribus verbis declarat, quam bene et quaestuose resp. Atheniensium cum Leucone immunitatem permutterit. Hinc unus rex cum filiis, illinc Athenienses universi. Verum fide rhetorica, ut solet, agere Demosthenes videtur. Certe minime vanum nomen fuisse immunitatem Leuconi donatam, observat S. Croix in libro de l'état et du sort des anciennes Colonies p. 101., comparatis Demosth. Or. hujus p. 475, 5. s. et Xenoph. R. Athen. I. 17., quibus locis docemur, remp. Atheniensium a mercatoribus, qui Hellespontum intrarent, decimam, qui Piraeum, centesimam portorii nomine exegisse. Quid in nostris verbis desideret *Reiskius*, et quo modo ei Orator planius loqui debuisse videatur, operae pretium non est referre. *Fr. A. Wolf.*

P. 467. v. 2. αὐτοῦ] αὐτοῦ *Bekker.* *Schaefer.*

P. 467. v. 3. μυριάδες] V. Bosii Ellips. p. 270. s. *Schaefer.*

P. 467. v. 5. ἐκ τῆς — τις ἴδοι] Unus hic, quod sciam, locus est in Oratoribus, ubi τοῖς σιτοφύλαξι munus tribuitur frumentum in portus Atticos invectum ejusque modum consignandi. Ἀπογραφὴ capiendum de tali scriptura aut ta-

*) Excidisse ἑαυτῷ docent Latina. *Schaefer.*

bulis *). Itaque jam tum in his rebus bonum ordinem videmus adhibitum. Σιτοφύλακας plures memorant, quos laudat Meursius in Piraeo c. 5. Sed potior locus est in Lysiae Or. XXII. p. 722. *Fr. A. Wolf.*

P. 467. v. 6. οὐκοῦν — τρισχιλίους] Leuco quum tricesimam, quam ab aliis e Ponto frumentum exportantibus exigit, nobis data immunitate portorii remiserit, quotannis in 300000 medimnūm nobis remittit admodum 10000 med., in 100000 autem 3333⅓ med. Posterioris numeri loco Demosthenes posuit 3000, adjecto ὥσπερ ἀνεί. Quod eo fecit, opinor, ut res statim omnibus planior fieret; eamque ipsam puto causam esse, quare, quum prius universam summam 400000 medimnūm posuerit, ea nunc partita, primum de 300000, mox de 100000 residuis medimnis dicat, quando brevius dicere poterat: *Leuco in illa 400000 medimnūm remittit nobis 13333.* Sed quae ratio auctori prae altera placuit, ea et animo et memoria facilius posse teneri videtur, accommodataque esse etiam auditori arithmetici minus perito. *Fr. A. Wolf.* Demosthenes, opinor, hanc rationem praetulit, non tam ut rem statim omnibus planiorem faceret, (auditores enim habebat ad talia intelligenda arithmetici satis peritos,) quam ut emolumentum reip. bipartiens in argumento causae suae tam gravi oratorio artificio diutius moraretur. *Schaefer.*

P. 467. v. 8. τρισχιλίους] Ter mille et quod excurrit: ergo universe decies et ter mille medimnos cum excessu. *Reisk.*

P. 467. v. 8. τοσούτου] [τοσοῦτον.] Τοσοῦτο margo Morel. τοσούτου Aug. τοσοῦτον τοίνυν δεῖ τοῦ ταύτην ἀποστερῆσαι τὴν δωρεὰν τὴν πόλιν Lambin. Taylor. Iterum Lambinus: δεῖ τοῦ ἀποστερῆσαι. Propius erat τοσούτου δεῖ ἀποστερῆσαι. Et jam video ita legi in optimo codice Augustano. Lysias Orat. in Nicomachum: ἐγὼ δὲ οὕτω πολλοῦ ἐδέησα τῶν τετρακοσίων γενέσθαι, ὥστε etc. Utrovis modo recte dicitur: τοσοῦτον δέω τοῦ ποιεῖν vel τοσούτου δέω ποιεῖν. *Markland.* Vulg. τοσοῦτον. Τοσούτου August. primus, Bavaricus, probantibus Wolfio et Marklando. Correxī τοσούτου. *Reisk.*

*) Conf. Perizonius ad Aelian. V. H. IV. 25. *F. A. Wolf.* in *Ind.*

Omnes editt. *τοσοῦτον* praeterquam postrema, quae *τοσοῦτον* exhibet ex Aug. 1. et Bav. Atque haec structura utique probatior est Atticis, quum dicunt *tantum abest ut* etc. Ex innumeris hujus generis exemplis quaedam offert Taylorus ad Lysiae Or. XXIV. p. 740. *Fr. A. Wolf.*

P. 467. v. 10. *προσκατασκευάσας*] Vulg. *προκατασκευάσας*. *Προσκατασκευάσας* editio Taylori et liber Lessingianus. Secutus hic Taylorum correxi *προσκατασκευάσας*. *Reisk.* Dorvillius ad Chariton. p. 287. ed. Lips.: „Ap. Demosth. in Leptinen p. 546. A. recte *προσκατασκευάσας* in Wolfiana.“ *Schaefer.*

P. 467. v. 10. *Θευδοσίαν*] *Θευδασίαν* editi nonnulli ante Wolfium, qui primus, ut credo, *Εὐδασίαν*. Lege cum Manut. Bodl. marg. Morel. Scholiaste, Harpocrate et Stephano Byzantino *Θευδοσίαν*, ut edi curavi, vel *Θεοδοσίαν* cum Latinis scriptoribus, Plinio scilicet et Marcellino, atque etiam cum Strabone, qui non semel loci fertilitatem praedicat, verum l. 7. p. m. 311. egregie hunc locum illustrat: *καὶν τοῖς πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς Ἑλλησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Λεύκωνα δὲ φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας μεδιμνῶν διακοσίων [f. διακοσίας] καὶ δέκα.* Testatur Wolfius, Phil. Melanchthonem *Θευδοσίαν* interpretari *Teutonicam domum*. Quod sane parum intelligo. Auctor anonymus *Peripli Ponti Euxini*: *καὶ αὕτη [Θευδοσία] παλαιὰ ἦν Ἑλλὰς πόλις τῶν Μιλησίων ἄποικος, καὶ μνήμη αὐτῆς ἐστὶν ἐν πολλοῖς συγγράμμασιν. Νῦν δὲ λέγεται ἡ Θεοδοσία τῇ Ἀλανικῇ ἢ τοὶ τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ Ἀρδαύδα, τουτέστιν ἐπτάδεος.* Taylor. Vulg. *Θευδασίαν*. *Θευδοσίαν* Bavaricus, August. primus. Et sic dedi secutus Taylorum. Quod Phil. Melanchthon fertur hoc de nomine in sermone familiari aut in scholis ad coronam tironum ejecisse, lusus ille est ingenii. *Θευδ* potest cum *teud*, h. e. theotisco, et *os* cum *haus* conferri, sed per jocum. Neque dignum id erat, quod in dedecus summi viri ad posterum traderetur *). Sententia est: cum Leuco praeter Bosporum, antiquum emporium, quod et jam du-

*) Quid nunc diceret vir optimus, si tales magisque etiam mirificos ingenii lusus ut res maxime serias ingeri nobis videret? *Schaefer.*

dum in faucibus Ponti fuisset, novum aliquod apud Theodosiam condidisset. *Reisk.* Ergo ante quam Theudosia, locus Austro propior, cum portu opportuniore et haud dubie navium capaciore mercatui aptaretur, naviculariis Atheniensibus unum emporium hujus tractus fuit Bosporus. Quod nomen posterius et hic et p. 468, 10. non regionis acceperim, sed oppidi ad Bosporum Cimmerium siti, seriore aevo primae civitatis Sarmatarum. Non diversum id oppidum nisi nomine a Panticapaeo, nobili loco, habet tum Plinius H. N. IV, 12, 24. tum alii veterum, e recentioribus inprimis Peyssonel. in *Observv. sur les peuples barbares, qui ont habité les bords du Danube et du Pont-Euxin* p. 98. Neque in Oratore nostro quidquam est repugnans huic rationi, ne dicam, favere ei quodammodo locum adv. Lacrit. p. 953. [ed. Francof], ubi Theudosia et Panticapaeum emporia pluries eodem conjunguntur modo, quo h. l. Theudosia et Bosporus. At prioris horum locorum scriptura mire hic variat, ut nonnulli etiam dederint *Θευδοσίαν* et *Εὐδοσίαν*, alterum ex altero corruptum, et hoc quidem, *Εὐδοσίαν*, ab operis in una Erfurt. Vera unice sunt *Θευδοσία* et *Θεοδοσία*, diversitas autem haec solius dialecti, nec ea minus in similibus nominibus obvia, in latinis quoque, ut in *Theodosius*, *Theodorus*, *Theudricus* etc. Vide Koen. ad Gregor. de Dialect. gr. p. 76. et 222. et Burmann. Sec. ad Anthol. Lat. T. I. p. 249. Nostram vero scripturam hic quidem praestat consensus codicum, plane ut in Polyaen. V. 23. et Appian. Mithrid. c. 108. seqq., ubi tamen nunc cogimur legere *Θεοδοσία*. Loci ipsius, quem Leuco demum, patrem obsidioni ejus immortuum aemulatus, expugnasse regnoque Bosporano adjecisse videtur, loci igitur, tanquam vetustae coloniae Milesiae, magna inprimis fertilitate nobilis, mentionem praeter illos faciunt Strabo VII. p. 478. Arrian. Peripl. Pont. Eux. p. 20. Anonym. in ejusd. argum. Peripl. p. 5. ed. Hudson. Stephan. Byz. v. *Θεοδοσία*, Plin. H. N. IV, 12, 26. Ammian. XXII, 8. Harpocrat. h. v. Jornand. Rer. Get. c. 5., ut alios mittam, quos Cellarius dedit Notit. Orb. antiq. T. 1. p. 511. Theodosiae huic in eodem tractu successisse Caffam, emporium hodieque celebre mercatura, maxime frumentaria, tralaticium est.

Nam quod Vossius ad Anonym. l. c. obvertit, τὴν Καρᾶ et Θεοδοσίαν posteriore aevo inter se distingui, id mihi minus videtur exploratum esse. Sua autem aetate Anonymus iste docet urbem dialecto Barbarorum vocari Ardaudam, quod nomen ab ipso explicatur ἐπτάδεος. Jam ut longae annotationis taedium excutias, adi, quaeso, laudatum librum Pauwii p. 334. *Fr. A. Wolf.* Add. Osannus Inscr. III. p. 123. s. *Schaefer.*

P. 467. v. 11. οὐ χεῖρον — ὅτιοῦν] Verba sic ordinata dant August. primus, Bavaricus, index Aldi, Lessingianus: οὐδοτιοῦν χεῖρον εἶναι τοῦ Βοσπόρου. *Reisk.* Hoc ordine *Bekker.* *Schaefer.*

P. 467. v. 12. καὶ τὰ μὲν — οἱ πρόγονοι] V. Osannus l. c. p. 120. *Schaefer.*

P. 467. v. 12. τὰ μὲν ἄλλα — ἄλλὰ προπέρουσι —] V. p. 472, 22. s. *Schaefer.*

P. 467. v. 13. εὐεργέτηκεν] *Bekkerus:* „εὐεργέτηκεν F.“ V. not. ad p. 478, 13. et *Commentar. in Aristophan. VII. 1. p. 155.* *Schaefer.*

P. 467. v. 13. οὗτος ἀνὴρ] οὗτος ὁ ἀνὴρ editio Taylorig et Aristides p. 262., ubi locum hunc e memoria multo aliter recitat, sic: τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα χρήσιμον ἑαυτὸν παρέσχευ οὗτος ὁ ἀνὴρ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι, παραλείψω. *Reisk.* *Bekkerus:* „ὁ recepi ex r.“ οὗτος ἀνὴρ *Dindorf.* V. not. ad p. 469, 22. *Schaefer.*

P. 467. v. 15. προπέρουσι — γενομένης] Aliunde, quam ex hoc loco, rem non novimus. Erraret autem, ut puto, si quis gravem famem, communem multis terris, exsculperet e verbis παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. Certe alibi tum his, tum simili voce, ἡ οἰκουμένη *), superbi Athenienses utuntur ita, ut majus quiddam sonent verba, quam valeant. Res debet incidisse in *Olymp. 105, 4.* *Fr. A. Wolf.*

P. 467. v. 17. ἀλλὰ τοσοῦτον] Repone ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον, ut p. 459, 28. 472, 13. 478, 12. 482, 25. et ubique. *Markland.* F. ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον. Et sic conjectavit quoque *Marklandus.* Copiam frumenti misit vobis non modo sufficientem, sed tantum

*) Conf. *Bosii Ellips. p. 431.* *Schaefer.*

quoque, ut ex eo, quod post expletas vestras necessitates redundaret, vendito redigerentur XV talenta. Reisk. Cave καὶ inseras. Conf. not. ad p. 466, 26. et not. sq. Schaefer.

P. 467. v. 17. ἀλλὰ τοσοῦτον, ὥστε —] Nannius: tantam copiam submisit, ut id ad XV talenta exuberarit. Sed quid ratio pecuniae ad frumenti numerum? Quid si ἀλλὰ τοσοῦτον? hoc est, οὕτως εὖωνον: ut significet duplex beneficium, et copiam frumenti, et vili pretio missam. Nam illud προσπεριγενέσθαι de pecunia reliqua, non de accepta ex venditione superflui frumenti, intelligendum arguunt verba ἃ διώκησε Καλλισθένης, scilicet ὁ σιτώνης, qui XV talenta retulit, minoris emto frumento, quam putarant Athenienses. H. Wolf. Τοσοῦτον, ὥστε — προσπεριγενέσθαι. Strabonis l. c. verba haec, Λεύκωνά φασιν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίοις πέμψαι μυριάδας μεδίμνων διακοσίας καὶ δέκα, haec, inquam, nonne ad hoc ipsum tempus, quod noster nunc tangit, spectare dicamus? Certe id veri fit simillimum, a Geographo in ista narratione certum quoddam tempus designari. Summa quidem medimnorum 2100000 enormis est, praesertim si quis uno anno putet missam, quod tamen non est necesse. At Demosthenis verba, quae posui, vix satis clara hodie esse possunt, nusquam nobis edoctis, cui tandem pecuniae praefectus Callisthenes fuerit; quem ipsum dicamus notum demagogum esse, an quem alium, incertum est. Vel sic tamen vocabulum τοσοῦτον accurate legentem suboffendat oportet. In quo mirificum est, Marklandum et Reiskium, quum corrigerent ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον, (nec id ipsum recte, nam vim orationis auget post οὐ μόνον omissum καί, ut latine et vel etiam omitti solet post verba non modo:) nihil aliud gravius in h. l. annotandum reperisse, perinde quasi neuter eorum unquam Wolfii notam vidisset, quae tam lenem habet unius vocis correctionem reique congruam, quam nuperae explanationi an divinationi nemo praeferre dubitet. Sic enim ille: Quid — Athenienses. In quibus dictis ultimum de Callisthene non satis mihi probabile est. Nec enim, si viro frumenti coëmendi negotium datum esset, crediderim Oratorem potissimum talenta ista residua ut ejus curae commissa memorare potuisse. Impensius contra prior conjectura placet, ut

haec sententia existat: *Leuco frumentum misit nobis non modo sufficiens, sed tam modico pretio, ut ex summā, quam resp. emendo frumento destinarat, etiam superfuerint XV talenta, quae servata aerario sunt. Ita servamus simul loquendi usum in verbo περιγίγνεσθαι, quod dicitur de pecunia, quae superest ita, ut lucrifiat. Denique nemo nisi puer dubitabit, ista potestate dici vocem τοσοῦτος. Solennia sunt in utraque lingua, τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, οὕτω, talis, tantus, de modo non tantum magno, sed et exiguo. Fr. A. Wolf. τοσοῦτον, vel tacentibus libris, adscivit Bekker. Idem unice probat Boeckhius de Oecon. polit. Atheniens. T. I. p. 97. Ut speciosa sit conjectura Hieronymi, tamen mihi quidem rem parum liquere fateor. Ipse enim positus pronominis ὑμῶν inter οὐ μόνον et ἱκανὸν interserti videtur arguere, quod frumenti superabundasset, cum difficultas annonae premeret πάντας ἀνθρώπους, exteris sic venditum esse, ut aerarium XV talenta lucraretur. Vide igitur ne vulgata ita vera sit, ut, si omnes libri haberent τοσοῦτον, corrigendum foret τοσοῦτον. Schaefer.*

P. 467. v. 18. τί οὖν οἴεσθε κ. τ. λ.] *Hora che pensate, che costui, futo cotale verso di voi, dira, quando intendera etc. Taylor. Post γεγενημένον aut subaudiendum est aut potius addendum ποιήσεν. Quid eum existimatis facturum —? Reisk. Ellipsis aut aposiopesis gravitatis plena. Tacite ad τοῦτον supplendum ἐρεῖν vel potius ποιήσεν. Posterius hoc Interpres secutus est vertendo: Quid igitur creditis eum — facturum esse? Fr. A. Wolf. Nihil tacite supplendum. Est constructio verbi οἴεσθαι cum duplici accusativo. Quid igitur de hoc auguramini —? Schaefer.*

P. 467. v. 21. καὶ μηδ' ἂν — ἐξεῖναι δοῦναι] *Idem est ac si dixisset: καὶ ψηφισαμένους μὴ ἐξεῖναι δοῦναι, μηδ' ἂν μεταδόξῃ ποτέ. Reisk.*

P. 467. v. 23. ὁ αὐτὸς νόμος οὗτος —] *Ista lex, quae si perlata fuerit, immunitatem regi eripiet, eadem vestros quoque cives immunitate portorii privabit. Docet haec interpretatio, quantum a vernaculo sermone nostro abeat Graecorum structura, quum dicunt ὁ αὐτός, junctis particulis τὲ et καί. Conf. ad p. 502, 24. inferius. Fr. A. Wolf. Hanc structuram*

non dixerim propriam Graecorum, cum eodem modo tam latine quam vernacule verba struere liceat. *Schaefer.*

P. 467. v. 25. κύριος ἂν γένηται] Minus proprie dictum esse ait Fr. A. Wolfius in Ind.: legem enim jam perlatam fuisse. Verte: *si nunc suffragiis vestris ratam feceritis.* *Schaefer.*

P. 467. v. 28. οἷς ἂν — φαίνεται] Forte βλάψων ὑμᾶς φανεῖται, ut non multo post p. 468, 15. αἷς ὁ μὲν Λεύκων ἐμμένων φανεῖται. *H. Wolf.* Vel ἂν βλάψαι, (ut semper scribit Demosthenes, saltem in hac Oratione,) vel ἂν φαίνεται. Wolfius βλάψων φανεῖται. Recte in priori voce: non itidem, opinor, in secunda. *Markland.* Vulg. βλάψειν ὑμᾶς φαίνεται. Dedi βλάψων ex mente Wolfii. *Reisk.* Οἷς ἂν ὁ νόμος βλάψων ἡμᾶς φαίνεται. Reiskio ne hic quidem morem gerere debebam conjecturam Wolfii, βλάψων, pro lectione omnium librorum, βλάψειν, exhibenti. Sed majorem etiam socium erroris habeo, *Marklandum*, qui dum illud βλάψων omnino non improbat, atque adeo vel βλάψαι ἡμᾶς φαίνεται, vel βλάψειν ἡμᾶς φαίνεται, scribendum conjicit, satis et ipse prodit, sibi in vulgata scriptura aliquid displicuisse. Eam vero nunc affirmo et recte habere, et in ea convellenda frustra laboratum esse. Ne posteriorem conjecturam Angli arguam, quae omnium minime placet, futurum infinitivi τῷ ἂν ἀοριστολογικῷ junctum profecto non ita rari exempli est, ut in aoristum mutare necesse fuerit. Participium autem cum φαίνεσθαι constructum ex solenni usu sermonis aliam habet potestatem, quam quae huic loco congruit, in quo loco simplex notio verbi *videri* requiritur. Longe alia ratio est eorum verborum, unde Wolfius emendationi suae colorem quaerebat: αἷς ὁ μὲν Λεύκων ἐμμένων φανεῖται κ. τ. λ. p. 468, 15. Nam φαίνεται ὁ νόμος ἡμᾶς βλάψειν est, *lex videtur nobis nocitura esse*: contra, φαίνεται ὁ νόμος ἡμᾶς βλάπτων, *palam est et omnibus compertum, legem nocere nobis*. Hoc discrimen si notetur, patebit simul, ne recte quidem dici φαίνεται ὁ νόμος βλάψων. Quidquid enim hujus rei futuro tempore continget, id in praesens quidem *palam aut compertum esse* non potest. *Fr. A. Wolf.* Φαίνεσθαι cum participio i. γ. ὁφδῆναι. Add. not. ad p. 470, 15.

Conf. p. 499, 2. s. *). *Idem in Ind. οἷς βλάψειν ἂν ὑμᾶς ὁ νόμος φαίνεται* Anecd. Bekk. l. c. οἷς ἂν ὁ νόμος βλάψειν ὑμᾶς φαίνεται Bekker. Mihi satis placet: οἷς ὁ νόμος βλάψων ὑμᾶς φαίνεται. Primum enim Orator non dubitat de futura legis noxa, sed pro certo habet damni plurimum allaturam esse. Deinde non intelligo, cur male dicatur φαίνεται ὁ νόμος βλάψων, h. e. palam est legem nocituram esse. Denique Bekkerus: „ἂν om. k.“ Schaefer.

P. 468. v. 10. ἐν Βοσπόρῳ] V. not. ad p. 467, 10. Schaefer.

P. 468. v. 11. ἐφ' Ἰερῷ] Nomine hoc dictus eximie locus situs inter Bosporum Thracium et Trapezuntem, in Pontiore et angustiis, ut ait Cicero in Verrin. IV. 57. Fanum in loco erat cum statua Jovis, quem deum ibi Οὔριον vocabant, quod sacrum nonnulli ad Argonautarum tempora retulerunt. Sed vide Herodot. IV. 87. Polyb. IV. 39. Pompon. Melam I. 19. Arrian. Peripl. Pont. Eux. p. 12. et 25. Marcian. Heracl. p. 68. ed. Hudson. et Schol. Apollon. Rhod. ad II. 532. cum aliis, quorum locos suppeditant Valesius ad Harpocrat. p. 35. et Wesseling. ad S. Petiti LL. AA. p. 503. Statuae Jovis in eo loco positae habemus adhuc inscriptionem detectam a Whelero et Sponio inprimisque illustratam a Chishullo Antiqq. Asiat. p. 61. Fr. A. Wolf.

P. 468. v. 11. πρὸς ὅσης — προάγει] In quam immensum dedecus lex ista vos conjiciat seu propellat. De verbo προάγειν vide Dorvill. ad Chariton. p. 313. et 494. Fr. A. Wolf. F. πρὸς ὅσῃν κακίας ὑπερβολὴν —. Seager. Diar. Classic. LVI. p. 257. Vulgata bene habet. Est i. q. ὅση κακία πάντας ὑπερβαλεῖσθε, εἰ μὴ ἀκυρώσητε τὸν νόμον. Schaefer.

P. 468. v. 13. μὴ γὰρ οἶεσθ' κ. τ. λ.] Lege cum Lindenbr. Obsop. Bodl. Cant. Ital. Codd. Paris. et editt. Felic. et Manut. μὴ γὰρ οἶεσθε ὑμῶν ἄλλο τι τὰς στήλας ἐστάναι ταύτας, ἢ κ. τ. λ. Atque ita Interpretes. Taylor. Ἄλλο τι desunt Ald., sed addidit corrector Lessing. et Weimar. Desunt item editioni Taylori. Reisk. Revocavi cum Reiskio ἄλλο τι, quae verba elapsa sunt ex Ald. Herv. Wolf. et Tayl. αἷς refer,

*) V. Append. ad Aristoph. Plut. p. 497. et Krüger. ad Dionysii Halicarn. Historiograph. p. 133. Schaefer.

quod ipse ordo verborum cogit, ad *συνθήκας*, uti solenniter graece dicitur *ἐμμένειν σπονδαῖς, ὄρκῳ, εἰρήνῃ*, ubi latine *manere in induciis, in pactione etc.* Sed mox, constructione quodammodo mutata, in *ἐστώσας ἀκύρους* spectantur *σιῆλαι*, quibus *συνθήκαι* insculptae erant. Deinde in Par. 1. et Aug. 1. *ἔσεσθε* ante *πεποιηκότες* deest, culpa, credo, correctoris, melius huc quoque *φανοῦνται* *) trahi putantis. Nempe duo isti unius familiae codices in tali genere correctionum saepissime conspirant. Conf. quae notavi ad p. 466, 13. *Fr. A. Wolf.*

P. 468. v. 17. *ἔσεσθε*] Abest a Paris. primo, August. primo: qui codices *φανήσεσθε* e superiori *φανεῖται* v. 16. subaudiendum relinquunt. *Reisk.* Omisit Bekker. Recte: neque assentior Halensi editori ad v. 13. verbum tuenti. *Schaefer.*

P. 468. v. 21. *φέρε — ἐροῦμεν;*] Citant Tiberius p. 29. et Rufus p. 87. s. *Schaefer.*

P. 468. v. 21. *δὲ δὴ*] Notabilis harum particularum sedes post *ἐάν*, non post *φέρε*. Conf. Commentar. in Aristophan. T. V. p. 30. *Schaefer.*

P. 468. v. 21. *πέμψας*] Scilicet *ἄγγελον* sive *ἄγγέλους* *πέμψας*, qua vi hoc unum *πέμπειν* poni in vulgum hodie notum est. *Fr. A. Wolf.*

P. 468. v. 21. *ὁ Λεύκων*] Articulum omittunt Ald. et P. Manut. *Reisk.* *Λεύκων*. Nomini *Λεύκων* articulum plurimae editt. hic addunt, qui ab omnibus in eodem nomine abest p. 469, 12. Contra servavi vulgatum *ὑμᾶς*, quod Reiskius ex Aug. 1. in *ἡμᾶς* mutans una opera *ἀφηροῦμεθα* corrigi malit propter sequens *ἐροῦμεν*. Potuisset suae rationi patronum sistere Anonymum **) in Rhet. graec. select. Galei p. 200., ubi plane legitur *ἀφηροῦμεθα*. At ego tum vicissim darem, qui secundae personae verbi patrocinator, et generosi nominis hominem, Tiberium, ex eadem Collect. p. 176. Sed extra jocum: quum saepe istorum pronominum, *ὑμεῖς* et *ἡμεῖς*, commutatio a scribis facta sit, eaque vel diligentioribus eorum facillima esse debuerit, in multis locis Ora-

*) Immo *φανείσθε*. *Schaefer.*

**) Is est Rufus. V. Boissonadi praefat. p. VI. *Schaefer.*

torum dubium manet, utrum alteri sit praeferendum. Et quas regulas nobis ponere possumus ad eorum usum in dissidio codicum discernendum, earum nulla satis huc convenit *). Hic tamen de vulgatae scripturae veritate non dubitem. *Fr. A. Wolf.* *Λεύκων* sine articulo, ut Halensis editor, Tiberius et Rufus. *Schaefer.*

P. 468. v. 23. *αὐτὸν]* *αὐτὸν* Dindorf. *Schaefer.*

P. 468. v. 23. *ἀφῆρησδε]* Malim *ἀφηρήμεδα* ob sequens *ἐροῦμεν*. *Reisk.* Sic Rufus. V. not. ad *ὁ Λεύκων* v. 21. *Schaefer.*

P. 468. v. 23. *ἐροῦμεν]* *ἐροῦμεν ἡμεῖς* Tiberius. *Schaefer.*

P. 468. v. 23. *τί γράψει — γράφων;]* Nannius: *quid tandem scribet civitatis nomine publicus tabellio?* Taylor. *Quid tandem scribet is, cui hoc mandabitur, ut vestro nomine, vestra auctoritate regi rescribat?* Itaque τὸ ψήφισμα est responsum Leuconi publice reddendum. Nuperus editor, semper ille nobis ad partes vocandus, corrigit *τί γράψει τότε*, tunc temporis, quum illud fiet; idemque in textu dedit *ὑπὲρ ἡμῶν*, utrumque contra fidem librorum. Quanquam posterius minus improbo, etiam propter ista, *οὐ δικαιότερόν ἡμῶν ἐρεῖ;* *Fr. A. Wolf.*

P. 468. v. 25. *τὸ ψήφισμα]* Hic loci est responsum Leuconi dandum. *Reisk.*

P. 468. v. 25. *ὑμὲρ ἡμῶν]* Loco et nomine nostro. *Reisk.*

P. 468. v. 25. *ἡμῶν]* Vulg. *ὑμῶν*. *Ἡμῶν* Paris. primus. *Reisk.* *Ῥμῶν* Fr. A. Wolf., errans ille, cum scriberet ad v. 23. Reiskium dedisse *ἡμῶν* contra fidem librorum. *Schaefer.*

P. 468. v. 25. *ὅτι — ἀνάξιοι.]* Haec vim habent ironiae et pronunciando sunt adjuvanda. Rectius tamen forsitan citra interrogationem legenda videantur tanquam responsio suggesta ab adversariis. Cf. omnino p. 473, 28. s. Ex interpunctione vulgari Orator ipse dicit: *An illud forte scribemus, multos esse praemio indignos?* *Fr. A. Wolf.* Male Wolfium post *ἀνάξιοι* posuisse signum interrogationis formula *ἢ Ἄρα* arguit. *Schaefer.*

P. 468. v. 26. *Καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινὲς —]* Verbi causa, homines erga regem tam ingrati, quam sunt fautores legis Le-

*) Conf. not. ad p. 472, 15. *Schaefer.*

ptineae. Id auctor ut non dicat, satis tamen innuit: unde locus admirabilis est urbanitate, quam ipse quodammodo sensit Ulpianus. *Fr. A. Wolf*.

P. 468. v. 27. εἰσὶ] Abest a Paris. primo et septimo. Verba haec sic ordinata dat August. primus: Ἀθηναίων τινὲς ἴσως εἰσὶ φαῦλοι, et Bavaricus sic: εἰσὶν ἴσως φαῦλοι. *Reisk*. Ἀθηναίων τινὲς εἰσὶν ἴσως φαῦλοι *Bekker*. *Schaefer*.

P. 468. v. 29. ἔμοιγ' οὖν] ἐμοὶ γοῦν *Bekker*. Quod quantum nostrae praestet scripturae, si qui forte ignoret, discat plurimum inter se differre ἔμοιγ' οὖν et ἐμοὶ γοῦν. Illud est mihi igitur, sic pronuntiandum, ut vocis tonus acuat pronomen: hoc mihi quidem. V. *Devarius de Gr. L. Partic. p. 96. ed. Reusm. Schaefer*.

P. 469. v. 3. ὁμολογουμένως] Vulg. ὁμολογουμένους. Ὁμολογουμένως Paris. primus, August. primus, Bavaricus, (sed hic cum vulgata superscripta,) index P. Manutii, editio Taylori. Vulgatam mutavi adverbio ὁμολογουμένως. *Reisk*.

P. 469. v. 5. οὐδ' ὅπως — εὐρεῖν] Non video, quomodo quis defugiat, si Leuco jure ἀντιδόσεως uti velit, quo minus facultates cum Leucone permutet. *Reisk*. Perverse haec a nupero editore exponuntur. Ἀντιδοῦναι *) τιμὴ nihil aliud est, quam offerre alteri permutationem facultatum. Igitur verte: Quodsi quis Leuconem voluerit ad permutationem bonorum et facultatum adigere, quo id pacto caveri possit, ego non video. Ratio statim subjungitur: χρήματα γάρ ἐστιν αἰεὶ παρ' ὑμῶν αὐτοῦ. Mox κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, non τῆς ἀντιδόσεως, sed Leptinis. Omnis haec ratio [τῆς] ἀντιδόσεως et verba ἢ στερήσεται τούτων ἢ λειτουργεῖν ἀναγκασθήσεται aliquid lucis accipient e *Prolegomm. Fr. A. Wolf*. *Reiskius* debebat sic scribere: non video, quomodo Leuco, si quis Atheniensium jure τῆς ἀντιδόσεως adversus illum, ut civem δημοποίητον, uti velit, conditionem defugiat. Itaque fiet, ut Leuco aut στερηθῇ τῶν αὐτοῦ χρημάτων aut λειτουργεῖν

*) Immo ἀντιδιδόναι. Idem error *Prolegomm. p. 123. not. 118*. Quod autem p. 496, 21. legitur ἀντιδοῦναι, respondet praegresso ἐνεργεῖν: qui duo infinitivi pendent a verbo finito item aoristi temporis ἐτόλμησεν. *Schaefer*.

ἀναγκασθῇ. Absurdissima res in homine tam egregie merito et merente de civitate, eodemque rege αὐτονόμῳ, sed quae e Leptinis lege necessario consequitur: ut etiam sic appareat illam legem abrogandam esse. Schaefer.

P. 469. v. 8. ἀναγκασθήσεται] Bekkerus: „ἀναγκασθήσεται τούτων S.“ Id Dindorfium videtur movisse, ut haec sic scripta ederet: ἢ στερήσεται ἢ λειτουργεῖν ἀναγκασθήσεται τούτων. Quod vereor ut cuiquam probaturus sit. Schaefer.

P. 469. v. 8. ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης] Vulg. ἔστι δὲ τοῦτο οὐ τῆς δαπάνης. Ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης August. primus, Bavaricus, Ald. P. Manut. Taylor. Et sic correxi. Non impendio maxime angitur: non dolet atque irascitur maxime ob sumtus, qui ei tum erunt faciendi. Reisk.

P. 469. v. 11. τοίνυν] Transitum facit valens porro. Schaefer.

P. 469. v. 12. ἔνεκα] εἴνεκα Bekker. Ἐνεκα Dindorf. Schaefer.

P. 469. v. 13. ἀλλὰ καὶ — τότε τὴν ἀτέλειαν] Subabsurda videtur haec positio vocis τότε. Transponi debet in priorem partem sententiae: τότε εὖ πράττων, εἰς δέον δὲ νῦν γέγονεν — λαβεῖν τὴν ἀτέλειαν. Confirmat Ulpianus: ὁ πάλαι εὐημερῶν, οὗτος νῦν ἐπίκουρον τοῦ ζῆν ἔχει τὴν ἀτέλειαν. Markland. Argutatur hic, ut alias quoque haud raro, Marklandus praeter rem. Sententia est: cui nunc peropportunum accidat se olim impetrasse immunitatem Quo quid esse potest planius? Reisk. Transitio ad novam partem Orationis facillima est: Jam porro vobis etiam hoc videndum, ne injuria afficiatis quenquam alium, si quis in vos beneficia contulit, quum meliore fortuna uteretur; sed cui nunc iniquis rebus conflictanti ad victum necessaria facta immunitas opportune subvenit, quam ei priore tempore concessistis. His in verbis ut νῦν valet κακῶς πράττοντι, sic τότε necessario ad prius tempus spectat, h. e. ad εὖ πράττων. Unde libet mirari, ubi mens fuerit critico Anglico, quum τότε vero loco suo motum ante εὖ πράττων transponendum censeret. Quod sicut nemini praeter auctorem suum placuerit, ita illud errandi causam habere potest, quod Epicerdes, de quo Orator dicere ingreditur, non secus ac superstes vivensque commemoratur. Etenim tempora si reputes ex iis rebus, quae in seqq. narrantur, vix ac ne vix quidem credibile est vitam hominis ad

tempus hujus caussae nostrae produci potuisse. Jam vero quum occurrat paullo disertior locus p. 471, 5. s., ubi *filiis illius, non ipsi*, sublatae immunitates dicuntur damnum afferre, atque huc simul Ulpiani qualiscunque auctoritas accedat, haud dubium videri debet, quin Epicerdes prius diem obierit, quam haec Oratio haberetur. At Demosthenes, velut de vivo loquens, h. l. dicit εἰς δέον νῦν γέγονεν αὐτῷ, et in reliquis quoque simili modo lectorem frustratur. Nempe in tota Oratione confundit ipsos, qui praemiis impertiti sunt, cum horum filiis et posteris. Eam vero rationem sequi potuit non inepte, quod, qui meritorum suorum gratia carent, etiam post mortem injuriae quodam genere affici videntur; sequi autem debuit, quum provideret, quanto ea ratio potentior ad auditorum animos commovendos futura esset. *Fr. A. Wolf.* Quod vir egregius ait, *haud dubium videri debere, quin Epicerdes prius diem obierit, quam haec Oratio haberetur*, vide ne confidentius quam verius dictum sit. Quid enim impedit, quo minus sumamus Epicerden illo tempore circiter octogenarium Cyrenae vixisse? Nec locus, qui sequitur p. 471, 5. s., tam disertus est, ut Wolfio assentiri nos cogat. Nam si verum est quod Scholiastes narrat, τοὺς παῖδας μεταστῆναι τοῦ Ἐπικέρδους ἀπὸ Κυρήνης Ἀθήναζε, satis apparet per Leptinis legem reapse noceri, non ipsi Epicerdi, utpote solâ τῇ τιμῇ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντι (p. 470, 43.), sed filiis ejus, ut qui Athenis incolentes verum immunitatis fructum ferant. Hac ratione si locum intelligas, nihil in eo reperies quod offendant: sin Wolfianâ interpreteris, omnia ad meum quidem sensum fiunt salebrosa. *Schaefer.*

P. 469. v. 17. Ἐπικέρδης ὁ Κερκυραῖος] [Ἐπικέρδης ὁ Κυρηναῖος.] Epicerdes iste videtur fuisse ex Cyrene. Κερκυραῖος habent Ald. Ven. et edit. Morel. Κυρηναῖος cum Scholiaste defendunt Obsop. Bodl. Codd. Regg. α. ζ. Lindenbr. et editt. caeterae. *Epicerde Corfiotto* versio Italica cum Aldo. *Taylor.* Κυρηναῖος Lessing. August. primus, Bavaricus; P. Manut. Aristides T. p. 208. Vulgatam praefero. Frequentior enim usus Atheniensibus erat cum Corcyraeis, quam cum Cyrenaeis, utpote qui Spartanæ essent originis. *Reisk.* Ἐπικέρδης ὁ Κυρηναῖος. Hominis nec Thucydides, nec

alius ullus eorum, qui ista tempora scripserunt, mentionem habet. Itaque quaeri potest, an melius scribatur ὁ Κερκυραῖος cum Ven. Ald. Herv. et Ben., ex qua retinuit Reiskius. Quod factum ut probet, in Notis scribit, *frequentiorem usum Atheniensibus fuisse cum Corcyraeis, quam cum Cyrenaeis, utpote qui Spartanæ fuissent originis.* At tali ratiuncula quis cautus et prudens moveatur in rebus factis? Vulgatum a me resumptum defendunt codd. optimi, Par. 1. 7. Pann. Lind. Bodl. Aug. 1. Bav. marg. Less. et editt. pleraeque cum Aristide Art. p. 452. et Scholiaste, cui hanc unam lectionem ob oculos fuisse apparet. *Fr. A. Wolf.* Κυρηναῖος etiam Bekker. Schaefer.

P. 469. v. 22. οὗτος γὰρ ἀνὴρ] Ante ἀνὴρ supra p. 467, 13. Wolfius et Taylorus sua sponte addiderant articulum, nunc id facere neglexerunt. Neutro loco apponi debebat, licet in priori Aristides dederit οὗτος ὁ ἀνὴρ in Art. p. 468. Pro vero habeo Brunckii monitum ad Aristoph. Eccles. 367., attice dici et οὗτος ὁ ἀνὴρ, et οὗτος ἀνὴρ. Conf. posthac p. 471, 3. et p. 477, 15. Mox τὸ ψήφισμα τοῦτο Orator extulit, vel manu tenens decretum, vel digito demonstrans. *Fr. A. Wolf.* Ἀνὴρ Bekker. ἀνὴρ Dindorf. Graecismus poscit οὗτος ὁ ἀνὴρ, Atticismus mavult οὗτος ἀνὴρ (s. ἀνὴρ). Conf. Reisigius Conjectan. in Aristophan. p. 182. Schaefer.

P. 469. v. 23. τοῖς ἀλοῦσι τότε] τοῖς ἡτυχηκόσι [vel potius ἡτυχηκόσι] (sine τότε) Aristides T. p. 208. Reisk.

P. 469. v. 24. ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ —] Hisce particulam καὶ praeponit Wolfius et, qui eum raro deserit, Taylorus. Putarunt nimirum viri, ad participia ἀλοῦσι et καθεσστηκόσιν juncturam requiri, plane ut librarius in Aug. 1. peccavit p. 477, 18. addens καὶ post βασιλεῖ. Ceterorum librorum in utroque loco lectio verior, et in nostro quidem vertendum: dedit captis in Sicilia civibus nostris, quo tempore illa calamitate premerentur etc. ἐν τοιαύτῃ, in tanta et quam scitis, uti p. 460, 8. et p. 506, 16. Similiter τότε accipiendum, illo tempore, h. insigni, noto omnibus: ne quis ποτὲ emendet. Sane satis memorabilis Athenis fuit calamitas Siculo bello inflicta, Olymp. 91, 4. Vide instar omnium Thucydidem VII. inde a princ. aut ex recentioribus Meinertis Histor. doctrinar.

apud Graecos et Romanos T. II. p. 273. *Fr. A. Wolf*. Copulam non esse praeponendam monuit etiam vir doctus in Schedis Philologicis Vratislaviensibus (*Philologische Blätter*) Fascic. I. p. 16. Delendae autem subdistinctiones post πολι-
τῶν et καδεστηκόσιν: quae enim ad unam eandemque no-
tionem pertinent non oportet sejungi interpungendo. *Schaefer*.

P. 469. v. 24. τοιαύτη συμφορᾷ] Tanta calamitate, quan-
tam scilicet et vos nostis et nemo est qui ignoret. *Reisk*.

P. 469. v. 27. ἐν τῷ πολέμῳ κ. τ. λ.] [ἐν τῷ πολέμῳ τῷ
πρὸ τῶν τριάκοντα.] Felicianus τῷ πρὸς τοὺς τριάκοντα.
Sed tum τὸ μικρὸν abundat. In varia lectione adnotatum
est: τῷ πρὸς τριάκοντα μικρὸν σπανίζοντα. Si πρὸ τῶν τρι-
άκοντα, videtur intelligendum id bellum, quo exitiosam
cladem ad Aegospotamos acceperunt. Hoc enim secuta est
oligarchia XXX virorum. Τὸ μικρὸν σπανίζοντα non placet,
nisi velis interpretari nonnihil egere. *Nannius*: in bello ad-
versus triginta tyrannos. *H. Wolf*. Nodum hic in scirpo quae-
rit vir doctissimus. Nam si pungas, uti ego edidi et ut ille
etiam vertit *), nihil subest difficultatis. Cum Feliciano con-
sentiunt MSS. Regg. et Ald. πρὸ τῶν τριάκοντα recte exhi-
bent optimi Codd. Vindob. Aug. et Lindenbr. Ex utriusque
lectionibus videtur exprimi editio Manutiana: πρὸς τοὺς τῶν
τριάκοντα. Interpres Italus: nella guerra, che fu poco inanti
de i Trenta. *Taylor*. Πρὸς τοὺς τριάκοντα margo Lutet. for-
sitan ex indice Aldi, ubi est πρὸς τριάκοντα (sine articulo).
Videtur posterius τῷ delendum esse. In bello paullo ante
XXX tyrannos. Ὁ πόλεμος, bellum κατ' ἐξοχὴν, per emi-
nentiam, videri queat tum dictum esse bellum Peloponne-
siacum. *Reisk*. Ἐν τῷ πολέμῳ, τῷ πρὸ τῶν Τριάκοντα μι-
κρόν. Ind. Ald. pro varia lectione dat πολέμῳ πρὸς τριάκοντα.
Felic. in textu πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς τριάκοντα, et sic Parr.
codd. Contra Man. vitiose πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς τῶν τριά-
κοντα. Auget hanc varietatem aberrationum margo Ben.
habens πολέμῳ πρὸς τοὺς τριάκοντα. Quod nos cum Ald.
Herv. Wolf. Tayl. *Reisk*. edidimus, firmatur a Lind. Vind.
Aug. 1., nec dubia esse hujus scripturae auctoritas debet,

*) In bello paulo ante triginta tyrannos gesto. *Schaefer*.

et pessime quorundam exemplo μικρόν cum σπανίζοντα junxeris. Neque melius commentum Reiskii, cui alterum τῷ delendum videtur. Ὁ πόλεμος ὁ πρὸ τῶν Τριάκοντα μικρόν, scil. χρόνον, haud dubie accipiendum est de bello Δεκελειῳ, vel hujus extrema parte, dominationem XXX virorum proxime praegressa. *Fr. A. Wolf.* Bellum Decelicum decem annos ductum ab Olymp. 91, 3. usque ad XXX viros institutos. Conf. Isocrat. adv. Callimach. p. 561. *Idem in Ind. Uncos*, quibus Reiskius posterius τῷ inclusit, praeter Ha-lensem editorem amovit etiam Bekker. *Schaefer.*

P. 469. v. 28. ἐπέδωκεν] Vulg. ἔδωκεν. Ἐπέδωκεν Paris, primus. Dedi ἐπέδωκεν. *Reisk.* In hoc nollem unius codicis Par. 1. fidem secutus esset. Parum id defendere potuisset vel usu loquendi attico, ex quo ἐπιδιδόναι et ἐπίδοσις dixerunt de pecunia in reip. necessitatibus sponte collata, vel etiam Ulpiani ad h. l. verbis his: ἰδὼν τὴν ὀλιγότητα τῆς ἐπιδόσεως. *Fr. A. Wolf.* Ἐδωκεν Bekker. *Schaefer.*

P. 469. v. 28. αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος] αὐτεπάγγελτος, ut est in Isocratis Paraenesi: ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς φίλοις βοηθήσας, ἀλλὰ μὴ τὰς παρ' ἐκείνων δεήσεις ἀναμείνας. *H. Wolf.* Haec duo passim Graeci uno verbo efferunt, αὐτεπάγγελτος, in quo αὐτὸς est sponte, uti lat. ipse. Quanquam ipsum ἐπαγγέλλεσθαι interdum est sua sponte aliquid offerre aut praestandum suscipere. Diligenter verbum tractavit Taylorus in Annotatt. ad Demosth. de fals. leg. p. 345. seqq. *Reisk. edit. Fr. A. Wolf.* Locus est Appar. Critic. T. II. p. 411. seqq. *Schaefer.*

P. 470. v. 2. πῶς ἂν ἄνθρωπος κ. τ. λ.] Vide, ne te fallat constructio comparativi per ἢ et εἰ, quae est hujusmodi: πῶς ἄνθρωπος γένοιτ' ἂν μᾶλλον φανερός (φανερώτερος) εὖνους ὢν ὑμῖν (ὅτι ὑμῖν εὖνοεῖ) ἢ εἰ παρὼν μᾶλλον ἔλοιτο (τοῦ μᾶλλον ἐλομένου) τοὺς ἀτυχοῦντας· et deinde: δεύτερον ἢ (ἀπὸ κοινοῦ) εἰ ἰδὼν χρεῖαν ἑτέραν φαίνοιτο διδοῦς (τοῦ φαινομένου διδόναι) etc. *Nannius:* quam si nec socius, nec particeps, in calamitosissimis reip. temporibus, victos eorumque gratiam, si modo ulla futura esset, quam victores, in quorum societate erat, colere demererique praecoptet. Videtur pro

ἢ πρῶτον μὲν, εἰ παρὼν τῷ τῆς πόλεως ἀτυχήματι legisse *):
 ἢ εἰ μήτε σύμμαχος ὢν μήτε κοινωνὸς ἐν τῷ τῆς πόλεως
 ἀτυχήματι etc. et μηδὲν ἐνδεῶς, ut et Obsopoeus notavit.
H. Wolf. Πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερός —. Sic Wol-
 fiana et eas secutae ceterae editt. atque codd. Priores ple-
 raeque φανερός, inepte. Bene Wolfius tirones monet, ver-
 borum ordinem esse hujusmodi: πῶς ἂν ἄνθρωπος γένοιτο
 μᾶλλον φανερός εὖνους ὢν ὑμῖν (h. e. ὅτι ὑμῖν εὖνοεῖ) ἢ
 πρῶτον μὲν εἰ — — δεύτερον δὲ, ἢ **) εἰ ἰδὼν ἐτέραν χρεῖαν
 φαίνοιτο κ. τ. λ. χάριν, ἥτις ποτ' ἐμελλεν ἔσεσθαι, h. gra-
 tiam, qualiscunque ea tandem erat futura: alibi χάριν ἄδηλον.
 Talis tum status erat rerum, qui haud magnam spem remu-
 nationis viro facere posset. [Τοὺς] κεκρατηκότας καὶ παρ'
 οἷς ἦν, intellige Syracusanos; ut tum, quum clades illa fie-
 ret, Epicerdes Syracusis habitasse videatur. Illinc posthac
 hominem Cyrenen revertisse veri simile est; filios autem
 ejus non errabimus, si Athenis domicilium habuisse hujus
 quidem caussae tempore credamus. Ita etiam Ulpianus: Φασὶ
 δὲ τοὺς παῖδας μετασιῆναι τοῦ Ἐπικέρδους ἀπὸ Κυρήνης
 Ἀθήναζε. *F. A. Wolf.*

P. 470. v. 2. ἄνθρωπος] Immo ἄνθρωπος. De Epicerde
 enim Oratorem loqui sequentia docent. *Schaefer.*

P. 470. v. 7. καὶ παρ' οἷς ἦν] Erat enim Epicerdes tum
 in Sicilia. *Reisk.*

P. 470. v. 8. εἰ] Paulum inflexa est constructio. Supe-
 riora enim poscebant ut τὸ ἐξῆς sic pergeret: δεύτερον δ'
 εἰ, ἐτέραν χρεῖαν ἰδὼν, φαίνοιτο —. *Schaefer.*

P. 470. v. 8. ὅπως — σώσει] [ὅπως — σώσοι.] Sequitur
 ὅπως — ἔξει. Unde scribendum forte ὅπως — σώσει. Ap-
 posite p. 484, 3. καὶ ὅπως — δόξετε, καὶ ὅπως — ἀφαιρή-

*) Non sic legit, sed Graeca vertit liberius et, ut sibi videbatur,
 disertius. *Schaefer.*

**) Hoc ἢ non erat repetendum ἀπὸ κοινοῦ. Sed in Hieronymi ratione
 plura etiam sunt quae probari non possint. Velut μᾶλλον jungen-
 dum verbo γένοιτο, non adjectivo φανερός: neque enuntiationes
 conditionales mutandae in genitivos pendentes a comparativo adje-
 ctivi. *Schaefer.*

σεται, καὶ ὅπως — ἔξουσι. *Markland*. Ita editiones optimae. *Taylor*. Vulg. σώσοι. Σώση *Paris*. primus, *August*. primus, *Bavaricus*, sed hic cum *ei* super *η* scripto. Σώσει *P. Manutius*. Idem vult *Marklandus*, probante *Tayloro*, quod optimae editiones ita dent. Correxī σώσει, non quo vulgata male habeat, sed quod ἔξει sequatur. *Reisk*. Vulgo legunt σώσοι cum *Ald.* *Herv.* et *Ben.* In aliis est Σώση, sed in *Felic.* et *Man.* σώσει. Postremum rectum est unice, non ideo tamen, quod sequitur ἔξει; nam cur posterius verbum regulam faciat potius, quam prius? verum quod id exigit sermonis lex et ratio. Soloecismum facit ὅπως cum futuro optativi aut aoristo subjunctivi constructum, legitima Atticorum structura poscente indicativi futurum. Id poetarum usu accurate evicit *Dawesius* *Miscell. crit.* p. 227. et 276., quocum conf. exempla colligentem *Fischerum* ad *Weller*. p. 401. *Reiskius* autem quum hoc in loco vulgatum non male habere pronunciet, mirandum non est, quod et alios locos multos *Oratorum* reliquit eodem vitio inquinatos. Tamen vel ex sua ratione corrigere debebat verba *Aeschinis* in *Ctesiph.* p. 438. A. ἐπράττετο γὰρ οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους πρέσβεις, ἀλλὰ πρὸς Φιλοκράτην καὶ Δημοσθένην· πρῶτον μὲν, ὅπως μὴ περιμενεῖτε (vulg. περιμείνητε) τοὺς πρέσβεις — δεύτερον δὲ, ὅπως μὴ μόνον τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν εἶναι ψηφιεῖσθε πρὸς Φίλιππον κ. τ. λ. Similiter in *Demosth. Olynth. II.* p. 21. D. [ed. *Francof.*] scribendum, δεῖ τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ubi omnes edunt δόξωμεν. Recte contra vulgatur infra p. 484, 2. πρόνοιάν τινα ἔχοντας — ὅπως δόξετε, ὅπως — ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως — ἔξουσι τὰ δοθέντα. Idem vitium sustuli ex *Aristidis* *Declamat. §. 25.* *Fr. A. Wolf*.

P. 470. v. 10. μηδὲν] Forte μηδεῖς. Nam de personis loquitur, et ultima syllaba in μηδὲν ortum habere potuit a subsequente. *Markland*. Vulgata bene habet. Ne qua pars vestri, quod in se quidem esset, defectu quodam premeretur. *Reisk*. Ne qua pars reip. vestrae seu rerum vestrarum defectu quodam laboraret, quantum quidem in se esset, prospexit. Clarus est sensus vocis μηδὲν, et jure *Reiskio* displicuit *Mark-*

landi conjectura, *μηδεὶς*. Neque eam, puto, protulisset vir magnus, si animum attendisset ad verba τῶν ὑμετέρων. Fr. A. Wolf.

P. 470. v. 11. αὐτὸν] Post h. v. Halensis editor posuit signum interrogationis, more olim pervulgato, sed parum probabili. Schaefer.

P. 470. v. 11. παρὰ] [περί.] Lege παρὰ cum Ald. Lindenbr. Bodl. Ven. Vindob. et Codd. Regg. α. ε. ζ. η. Ita p. 471, 3. οἱ παρὰ τὰς χρείας. Et similiter p. 473, 25. Supra p. 469, 20. παρὰ τοιοῦτον καιρόν. Taylor. Vulg. περί. Παρὰ August. primus, Bavaricus. Taylorus in Aldina legi παρὰ affirmat. Potest fieri, ut penes eum fuerit editio Aldina a mea discrepans, seu prior, seu posterior: nam de eo non liquet. Duas diversas eodem anno Demosthenis editiones Aldum curasse certum est. Correxī παρὰ. Reisk. Inde ab Aldo plurimi editores dederunt περί. Perperam. Usus particulae παρὰ, quam codices exhibent paene omnes, declarabo ad p. 499, 15. Fr. A. Wolf.

P. 470. v. 12. τοὺς μεγίστους καιροὺς] μέγιστοι καιροὶ sunt tempora reip. periculosa, quae a Latinis quoque nonnunquam dicuntur tempora maxima, summa. De his latinis optime egit Ruhnkenius ad Rutil. Lup. p. 28. Fr. A. Wolf. Add. Heinrich. ad Ciceronis Orat. pro Tullio p. 69. et Ind. p. 113. a., ubi noster locus comparatur. Schaefer.

P. 470. v. 15. οὐδὲ — οὕσῃ χρώμενος φαίνεται] Nota et comperta res est ipsum Epicurum immunitatis tum, quum eam haberet, fructum non tulisse. Verba χρώμενος et οὕσῃ ad praeteritum tempus actionis infectae pertinent, ita ut h. l. propria vis sua utrique participio constet. Suboluisse paullum hujus rei videtur Graeculo, cetera verae rationis temporum ignaro, qui adscripsit, χρώμενος esse pro χρησάμενος. Jam quum verba lucida sint, tamen sententiae vis non ita est evidens. Etenim cur homo munificentia populi uti noluerit, plures causas comminisci possumus. Mihi quidem si divinare licet, hoc unum videtur in causa fuisse, quod nec ipse Athenis habitaret, neque illuc merces adveheret. In eadem opinione versatur unus Intpp. graecorum, quorum cinnum ad h. l. legimus. Fr. A. Wolf. Tam probabilis haec est opinio,

ut probabiliorem vix comminiscaris. Ceterum si verum est quod sumsi ad p. 469, 13., Epicerdem adhuc vixisse, apparet tam haec participia quam quae antecedunt, *κεκτημένον* et *ἔχοντα*, temporis praesentis esse. *Schaefer.*

P. 470. v. 16. *ὑμῶν*] Post *ὑμῶν* videtur excidisse *ὑμᾶς*. Sed ipsimet vobis detrahetis fidem erga vos aliorum, fiduciam publicam in fide et constantia vestra nitentem. *Reisk.* *Τὸ πιστεύειν ὑμῶν* scilic. *ἀφαιρήσεσθε*, tolletis, destructis fidem vestram. *Reiskius* contra adscripsit: „Post *ὑμῶν* — nitentem.“ Saltem haec modestior est conjectura, quam *Augerii* *) sic proxima mutantis: *τὰ τοίνυν ψηφίσματα ὑμῶν αὐτὰ ἀναγνώσεται τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ ἀνδρὶ*. Ubi quid torserit virum doctissimum, paullo post intelligetur. *Fr. A. Wolf.* Ut modesta sit *Reiskii* conjectura, nullo tamen pacto potest tolerari. Hoc enim si Orator voluisset, sic scribere debebat: *οὐ μὲντοι τοῦτον τὸν — ἔχοντα, τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε — ἀλλ' ὑμᾶς αὐτοὺς τὸ πιστεύειν ὑμῶν*. Sensus: *Epicerdes*, lege non abrogatâ, damni quidem nihil patietur, sed fidem vobis habere desinet. *Schaefer.*

P. 470. v. 18. *καὶ δεωρεῖτε — ὅσα ψηφίσματα' —*] *Meruerit* de h. l., qui nobis causam aperiet ardoris hujus, tam subito erumpentis in verbis, *ὅσα ψηφίσματα — ὅσους ἀνδρώπους — ἐν ὁποίοις καιροῖς χρησίμους —*. Nam si totius loci nexum sententiarum excutias, vereor, ne jam Orator paullo ineptius atque praepropere sic exardescere videatur, qui hucusque solorum duorum, *Leuconis* et *Ἐπικερdis*, mentionem fecerit. Eosne igitur homines eaque psephismata innuit, de quibus ante eum *Phormio* egerat? An omnino alios innuit, quos cogitandos auditori relinquit, tales, qui, si ab *Epicerde* immunitas abjudicaretur, eodem iudicio statim ipsi quoque suis praemiis excidere videri possent? An denique unum psephismatum de *Epicerde*, quae nunc a scriba praeleguntur, aliorum plurium, qui una cum illo populum demeruissent, mentionem habuit? Mihi, ut in dubitare, conjectura primo loco posita satisfacit, etiam propter p. 472, 12. Quamquam obscura significatio ea, quam altera

*) Ipsiusque *Reiskii*, V, not. ad v. 23. *Schaefer.*

ista ratio habet, locum haud sane dedeceat. *Fr. A. Wolf.* Verba καὶ θεωρεῖτε — ἀδικοῦντα sunt exemplum interlocutionum, de quibus v. not. ad p. 407, 13. Ad Phormionis autem τὴν πρωτολογίαν respici quis dubitet? Ut Orator non videatur inepte praepropereque exardescere, siquidem hic ardor dicendus est. *Schaefer.*

P. 470. v. 23. ΦΗΦΙΣΜΑ.] [Ψηφίσματα.] Ψήφισμα habet Cod. Lind. et e Regiis tres. Recte. Supra v. 16. τὸ τοίνυν ψήφισμα ὑμῶν αὐτὸ ἀναγνώσεται. Exaravit scriba Ψηφίσματα propter sequentem vocem Τὰς, quae adhaesit priori. Mox tamen v. 26. ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων. *Taylor.* Vulg. Ψηφίσματα. Ψήφισμα Paris. primus, quintus, septimus, August. primus, Bavaricus. Correxī Ψήφισμα. Est enim unum tantummodo decretum de danda Epicerdi immunitate. De altero beneficio, quo Epicerdes populum promeruit largiendo talento, nil decretum fuit. Nullus ei alius honos habitus est praeterquam immunitatis. Ille vero honos ei jam ob illas centum minas fuerat datus. Aut si Ψηφίσματα servamus, cui quantum sit in sequentibus ἐκ τῶν ψηφισμάτων praesidium, me non fugit, legendum sit paulo ante τὰ τοίνυν ψηφίσματα ὑμῶν αὐτὰ ἀναγνώσεται τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ ἀνδρὶ *). Optet quod quisque volet. Pluralem si praeferimus, altero decreto data fuit Epicerdi immunitas, altero gratia ei de talento donato actae. *Reisk.* ΦΗΦΙΣΜΑΤΑ. . . ΨΗΦΙΣΜΑ dederunt codd. Par. 1. 5. 7. Lind. Aug. 1. et Bav., ubi librarii eodem modo decepti sunt, quo editores, *Taylorus* et *Reiskius*, quorum posterior audacius etiam textui singularem intulit. Quem errorem auctor ipse verbis, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ita arguit et convincit, nihil ut contra dici possit. Nec in illis prioribus τὸ ψήφισμα ὑμῶν αὐτὸ ἀναγνώσεται τὸ τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρὶ, mutationi quidquam praesidii est, quamvis ita sibi persuasisse videantur, qui primi mutarunt. Quae verba etsi unum tantum psephisma designant illud, quod p. 469, 22. Orator monstravit, h. e. primarium, quo Epicerdi post pri-

*) Eadem Augeri conjectura. V. not. ad v. 16. — Inter ψήφισμα et ψηφίσματα libri passim fluctuantur. V. not. ad p. 468, 5. *Schaefer.*

munum ab eo in pop. Athen. beneficium collatum immunitas decreta fuerat; at ea tamen nihil impediunt, quo minus nunc alia psephismata plura afferri potuerint. Atque huc ducunt plane verba τὰς εὐεργεσίας. Quippe illud primum decretum ad unum prius beneficium spectasse videri debet. Adeo nihil probabilius est, quam Epicerdi posterioris meriti causa novo decreto gratias actas immunitatemque denuo ratam habitam, forsitan novum praemium aliquod additum fuisse. *Fr. A. Wolf.* Hanc disputationem quis non probet? Nec tamen propterea dicam Wolfium singularem, etiam a Bekkero servatum, recte mutasse plurali: cum enim Orator tantummodo unum psephisma recitari iusserit, non potuit sequi titulus: ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. Quid igitur faciemus, ut locus cum se ipso satis concordet? Suspicio nonnulla excidisse fere sic supplenda: Λέγε. ΨΗΦΙΣΜΑ. Λέγε καὶ τοῦτὶ τὸ ψήφισμα. ΨΗΦΙΣΜΑ. Τὰς μὲν εὐεργεσίας κ. τ. λ. Causa defectus tam manifesta est, ut indicari non poscat. *Schaefer.*

P. 471. v. 1. πάντες μὲν γὰρ εἰσιν κ. τ. λ.] Expressius haec aliquanto, quam Wolfius, vertebat Interpres Alcmarianus: *Digni enim sunt meriti vicissitudinem sentire, quicumque primi benefacere instituerunt, maxime in rebus arctis et afflictis; et, paucis interjectis: Non enim inde, quod alii nunc sunt Athenienses, qui immunitatem auferunt, alii, quibus ille benignitatem suam impendit, dedecus hujus improbitatis exstinguitur; eo enim ipso gravissimum redditur.* *Taylor.*

P. 471. v. 2. ἀνταπολαμβάνειν] Rarius vocabulum ἀνταπολαμβάνειν ex h. l. notavit Suidas. *Fr. A. Wolf.* Notarunt etiam Anecd. Bekker. p. 78, 3. et 407, 14. *Schaefer.*

P. 471. v. 2. οἱ προὔπαρχοντες τῷ ποιεῖν εὖ] Scribendum videtur οἱ προὔπαρχοντες τοῦ ποιεῖν εὖ. *Seager. Diar. Classic. LVI. p. 257.* Non improbabilis conjectura: quanquam vulgatam sine vitii suspicione citavit H. Stephanus Thes. c. 2302. B. *Schaefer.*

P. 471. v. 2. τῷ ποιεῖν εὖ] Vulg. τῷ ποιεῖν ὑμᾶς εὖ. Ὑμᾶς abest a Paris. primo et quinto, August. primo. Delevi pronomen. Sententia enim est ad universos pertinens homines, non ad solos Athenienses. *Quicumque bene de aliquo merentur;*

hoc suo beneficio id merentur, ut ornati illo beneficio rursus iis gratiam reddant. *Reisk.* Τῷ ποιεῖν ὑμᾶς εὖ. Pronomen ὑμᾶς *Reiskius* cum *Par.* 1. 5. et *Aug.* 1. omittit sententiam melius ad omnes homines quam ad solos Athenienses pertinere putans. Speciem id habet, non veritatem; quod mecum sentiet, quisquis attenderit sequentia, ὧν εἰς οὗτος ἀνὴρ ὧν φαίνεται. In quibus ad sensus integritatem verbum unum alterumve deesset, si sententia prior omisso pronomine universe caperetur. *Fr. A. Wolf.* Nollem Halensis editor pronomen revocasset: nec *Bekkerus* revocavit. Ad omnes homines sententiam pertinere etiam *Nannius* putavit. *V. not.* ad *v.* 1. *Conf.* p. 468, 29. ss. *Schaefer.*

P. 471. *v.* 5. τοὺς τοῦ τοιούτου κ. τ. λ.] τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας εἰ, μηδεμίαν —. Rationem construendi loci interpungendo adjuvi *), quo citius pateret, τοὺς — παῖδας ad ἀφηρημένοι referri, non ad αἰσχυρόμεθα. A loco suo paulum remotam particulam εἰ nemo mirabitur, qui cogitet vim verborum τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας, qua principem sibi in oratione locum poscebant. Simile illud p. 493, 5. καὶ τοὺς προγόνους, ὀργίξῃςδε, ἐὰν κ. τ. λ. Et Latinorum eundem morem esse ponendarum conjunctionum, quis ignorat? *Fr. A. Wolf.* Eadem constructione p. 463, 22. τοὺς πρότερον ποιήσαντας ἐὰν ἡδικημένους ἴδῃ. p. 467, 25. κύριος ἂν γένηται. pro quo κύριος εἰ γενήσεται p. 700, 7. p. 473, 12. Εἶτα ταῦτα νῦν εἰ χρὴ κύρια εἶναι σκοποῦμεν; ubi cave pronomen ταῦτα syntactice jungas verbo σκοποῦμεν. p. 475, 13. Μάδοιτε δὲ τοῦτο μάλιστ' ἂν, ἐκείνως εἰ λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ut interpungendum. p. 481, 5. μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν —. *Schaefer.*

P. 471. *v.* 6. τοῦ] Abest a *Paris.* primo. *Reisk.* Male: certus enim homo intelligitur. τοιούτου foret eines solchen Mannes, indefinite. *V. Meletem.* *Crit.* p. 32. *Schaefer.*

P. 471. *v.* 6. μηδεμίαν — μνείαν] [μηδεμίαν ποιησάμενοι τούτων μνείαν.] Auctius edit. *Paris.* τούτων μηδενὸς μνείαν, et rectius, ut fere. Sic p. 478, 20. μηδεμίαν ποιησαμένους

*) Scilicet in Hieronymi editione sic interpunctum est: τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας, εἰ μηδεμίαν —. *Schaefer.*

τούτων μηδενὸς μνείαν. *Markland.* Cum editione *Paris.* consentiunt *Codd. Vindob. Ven. Aug. et Ital. Taylor.* Μηδενὸς abest ab *Ald. Paul. Wolf. Tayl. V. p. 478, 20. Reisk.* Μηδενὸς omissum in *Ald. Herv. Felic. Wolf. Tayl.* ex *Benenati* edit. revocarunt *Marklandus* et *Reiskius*. Verissime, idque ex plurium librorum fide. Adest vocabulum in iisdem verbis p. 478, 20. et alibi. *Fr. A. Wolf.*

P. 471. v. 11. τὸ δεινὸν ἐστίν] Verius puto τῶν δεινῶν ἐστίν, ut p. 476, 23. τῶν αἰσχίστων ἐστίν. Plenius p. 498, 1. ἐν τι τῶν αἰσχροῶν ἐστίν. *Markland.* Vulgata bene habet. Hoc vel ipsum est inprimis grave et atrox. Si quid aliud in hac re est grave et atrox, hoc est omnium pessimum, quod nos, qui auferamus honores datos, differamus ab iis, qui dederunt. *Reisk.* In hoc ipso atrocitas rei inest. Hoc vel ipsum est inprimis grave et atrox. Bene ita *Reiskius* vertit, rejecto commento *Marklandi*, qui temere maluerat καὶ τῶν δεινῶν ἐστίν. *Fr. A. Wolf.*

P. 471. v. 12. οἱ μὲν εἰδότες κ. τ. λ.] Legi vel intelligi potest εὔ ante παδόντες. *Ulpianus* legebat ἰδόντες (uti etiam exhibet *Codex ε.* in margine edit. *Paris.*) et παρόντες. Putares tamen, *Demosthenem* scripsisse: εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ [ἔργῳ] μαδόντες, facto experti, quia statim respondet οἱ λόγῳ ἀκούοντες, quemadmodum postulat oppositio (ut p. 470, 11. et p. 483, 20.) et mos scribendi, et quia λόγῳ hic superfluum est, nisi praecesserit ἔργῳ. Contra p. 495, 20. pro τί παδῶν male legitur τί μαδῶν. Quae sequuntur, ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὔ πάσχειν, difficilia sunt neque ex *Demosthenis* perspicuitate. Legi potest ἀξιόους τούτους etc., dignos hos (*Epicerdem* scilicet et filios ejus) beneficio censebant, ut p. 491, 11. εἰ μηδεὶς — γέγονεν ἄξιος εὔ παδεῖν. Sed forte gravius mendum subest ex defectu. *Markland.* Παρόντες etiam legit *Aug. Ital. Bodl. Cant.* et forte *MSS. Manut. **).

*) Scilicet *P. Manutius* h. l. in editione sua notavit asterisco, cui nihil in indice respondet: quod saepissime ille commisit, ut sic lectores hiantes deluderet. Sed persaepe colligi ex aliorum indicibus aut aliunde potest, quid ille voluerit varietatis in suo indice proponere. *Reisk.*

Deinde τοῦτον (i. e. Epicerdem) ἐνόμιζον εὖ πάσχειν Bodl. et Cant.: et pariter modo ὡς ἀνάξιον ἀφαιρησόμεθα iidem cum Italico. Taylor. Εἰ οἱ μὲν εἰδότες καὶ παδόντες ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν. Iam Marklandus ita facit arguendo, mutando, vix ut virum agnoscas. Corrigit εἰδότες καὶ ἔργω μαδόντες, postulari id ratus ab opposito, οἱ λόγῳ ταῦτ' ἀκούοντες, tum ἄξια τούτων mutat in ἀξιούς τούτους, *Epicerdem cum filiis*. Quibus omnibus nihil poterat fingi inutilius, et locus adeo sanus est, ut quovis pignore contenderim, ne syllabam quidem auctoris aut elapsam nobis aut depravatam esse. Videamus de singulis. Principio necesse non est, ut propter λόγῳ infercias ἔργῳ. Haec vocabula duo quamvis saepe sibi diserte respondeant, tamen non raro admodum ipsius sententiae vis facit, ut alterutrum omittatur. Et sic h. l. plane inest illud ἔργῳ in εἰδότες et παδόντες. Nam εἰδὼς proprie est, qui adfuit rei aut interfuit. Vid. ad p. 473, 22. Ac πάσχειν tum demum dicimur, quum quid experimur ipsi. Ita etiam πρόφασιν, cui verbo non minus saepe opponi solet τὸ ἀληθές (vid. Markland ad Maxim. Tyr. p. 702.), nude legitur in Philippi Epist. ap. nostrum Or. de Cor. p. 485. B. [ed. Francof.) εἴτ' οἴεσθ' ἡμετέραν λαοδάνειν, ὅτι ἐξαπεστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῆτον παραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Αἴγνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς κ. τ. λ. Conf. Wesseling. similia monentem ad Diodor. Sic. XI. 39. Ipsum vero παδόντες vel propter sequens πάσχειν loco moveri non debebat, et οἱ παδόντες plane sunt, quos gallice dicas *les objets de sa bienfaisance*. Ulpiani verba, τῶν ὁρώντων καὶ παρόντων, ad meram explicationem referenda sunt *). Sed inde tractum puto, quod a nonnullis libris in textum intruditur, οἱ μὲν ἰδόντες καὶ παρόντες. Deinde pro τούτων post ἄξια in Bodl. Cant. et marg. Vin. est τοῦτον, et pro ἀναξίων in iisdem et Ital. ἀνάξιον, facili utrumque lapsu. Vulgatis hic quoque nihil verius. *Majores nostri ab Epicerde εὖ πάσχειν ἄξια τού-*

*) Fallitur. Scholiasten enim revera suo in libro legisse οἱ — ἰδόντες καὶ παρόντες nemo dubitet. Confer diversitatem scripturae e Codd. enotatam. Schaefer:

των ἐνόμιζον, h. e. credebant affectos se esse beneficio hac mercede digno. In his clarum est ταῦτα dici donum, de quo nunc agitur, immunitatem. Usus is pronominis occurrit etiam p. 474, 1. Et infra p. 494, 12. quod legimus, ἄξια τῆς ἀτελείας, id nihil aliud significat, quam nostrum ἄξια τούτων. Accusativus autem ἄξια junctus cum εὖ πάσχειν non magis mirus esse potest, quam in forma μεγάλα εὖ πάσχειν ac similibus aliis *). Postremo ἀναξίων eodem neutro genere positum, quo ἄξια, eodem etiam refertur; casus vero secundus absolute capiendus, ut sit ὡς ἀναξίων ὄντων, quasi illa beneficia tali mercede digna non sint. Hujus genitivi structurae et potestatis exempla praebet Dorvillius ad Chariton. p. 354. **) Criticus Lipsiensis reliquis quidem in textu pepercit, unum reposuit ἀνάξιον, nimirum ne otiosus nihil novi intulisse videretur. Fr. A. Wolf. Dignus fuit Reiskius, quem Halensis editor tractaret aliquanto lenius. Ἀνάξιον quidem, quod ille dedit, probari non potest: ceterum loci sensum scientissime interpretatus est. Modo veri semel reperti fuisset tenacior! Tantum igitur abest ut otiosus hīc fuisse videatur, ut justo negotiosior dici debeat. Ceterum de locutione ἄξια τούτων εὖ πάσχειν v. etiam Taylorus ad p. 494, 12. Schaefer.

P. 471. v. 12. εἰδότες] Vulg. εἰδόντες. Ἰδόντες Paris. quintus, Ulpianus. Εἰδότες August. primus, Bavaricus, Ald. P. Manut., unde Lambini repetiit index. Correxī εἰδότες (sine ν). qui norunt, Epicerden puta. Reisk.

P. 471. v. 12. παδόντες] παρόντες August. primus, corrector Weimaranus, Ulpianus. Utramque lectionem dat Bavaricus. Παδόντες servo. Subauditur εὖ. Reisk. Non subauditur. Παδόντες sunt in universum experti. Sane locus docet expertos esse rem jucundam: sed non ideo cogitandum de adverbii ellipsi. Schaefer.

P. 471. v. 12. τούτων] Redit ad immunitatem, et si qui fuerunt alii honores Epicerdi a populo Atheniense collati:

*) Infra p. 493, 7. ἐκεῖνοι μεγάλα εὖ παδόντες. Conf. Euripid. Hec. 257. δρᾶς δ' οὐδὲν ἡμᾶς εὖ, κακῶς δ' ὅσον δύνῃ. Schaefer.

**) Batavi exempla diversi sunt generis. Aliquanto similis nostro Sophocleum Oed. Col. 83. ὡς ἐμοῦ μόνῃς πέλας. Schaefer.

et in *πάσχειν* subauditur *ἐαυτοῦς* *). Sententia est: Quod si illi, qui nosset *Epicerden* et fructum beneficiorum percepissent, quibus ab *Epicerde* essent ornati, existimarunt, honores, quos ipsi compensationis ergo *Epicerdi* deferrent, merita ejus haud excedere. Sed suspicor adhuc aliam in libris versatam esse lectionem, scilicet *τοῦτον*, quam reperi in libro Weimarano, neque illam contemnendam. Quod si illi, qui *τοῦτον* (hunc *Epicerden*) **) nosset et ejus liberalitate essent ornati, existimarunt, eum non nisi meritis quaesita suis ferre praemia a se, qui eum rursus ornarent honoribus. *Reisk.*

P. 471. v. 13. *ἀνάξιον*] Vulg. *ἀναξίων*. *Ἀνάξιον* Weimaranus, quomodo correxi. *Reisk.* Verum *ἀναξίων* praeter Halensem editorem revocavit *Bekker.* *Schaefer.*

P. 471. v. 15. *αὐτὸς* —] [*ὁ αὐτὸς* —.] Deest in plurimis exemplaribus, ut e. c. in Vindob., vox prima: in optimo Lindenbrogiano occupavit locum *τοῦ οὗτος*. Certe *οὗτος* tuto abesse potest. *Taylor.* *Ὁ αὐτὸς* Paris. quintus, editio *Taylori.* *Αὐτὸς* bene habet idemque est atque *ὁ αὐτός*. Sic Attici saepissime. *Reisk.* *Ὁ αὐτὸς τοίνυν ἐστὶ μοι λόγος οὗτος* —. Idem plane mihi dicendum est etc. Articulus ante *αὐτὸς* in libris quibusdam extritus est, sed eum graeca consuetudo exigit. Ait quidem *Reiskius* libros illos temere imitatus, *αὐτὸς* ab Atticis poni pro *ὁ αὐτός*, id vero vellem exemplis demonstrasset. Tu credes potius *Valckenario* ad *Euripid. Phoen. 927. Fr. A. Wolf.* *Αὐτὸς* *Bekker.* *Αὐτὸς* *Dindorf. Schaefer.*

P. 471. v. 16. *περὶ τῶν — καταλυσάντων*] De praemiis eorum, qui CCCC virorum potestatem fregerant, dubito an ulla alibi memoria exstet. *Οἱ Τετρακόσιοι* sunt ii, qui, auctoribus maxime *Pisandro* et *Antiphonte*, sublata democratia, imperium acceperunt *Olymp. 92, 1.* anno exeunte. Quae oligarchia praeludebat graviori ac longiori dominatui XXX tyrannorum. Illis enim imperium quatuor mensium fuit, abolitum jam *Olymp. 92, 2. Arch. Theopompo.* Vid. *Thu-*

*) Quis talia pronomina subaudiat, quando verbi infiniti idem est quod finiti subjectum? *Schaefer.*

**) Aliud agens hinc posuit *τοῦτον*, quod inferius ponendum fuit. *Schaefer.*

cydid. VIII. 64. seqq. Diodor. XIII. 36. seqq. Aristot. ap. Harpocrat. v. *Τετρακ.* et cf. Taylari Vit. Lysiae p. 114. Post id factum septem annis evenit, quae mox memoratur, *fuga popularium*, ὅτ' ἐφρευγεν ὁ δῆμος, metu tyrannorum. Eo tempore qui civitati opem tulerant, praemiis postea honestati sunt, etiam μέτοικοι, teste Lysia Or. XXXI. p. 887. Fr. A. Wolf.

P. 471. v. 22. εὐχέσθω] Post h. v. videtur deesse βέβαια μένειν. Reisk. Post εὐχέσθω Reiskio videbatur excidisse βέβαια μένειν. Non vidit igitur, ταῦτα nihil esse aliud, quam illud, τὴν πόλιν πολὺ ἀπέχειν τοῦ δεηθῆναι τινος τοιούτου. Nam id eum fugere non poterat, graece dici εὐχεσθαί τι δεῶ τινί. Ceterum h. l. egregia conversio sententiae notetur. Post τὴν πόλιν expectamus, dum inferatur ἐκεῖνος ἀμαρτάνει vel simile quid. Id vero mutatur boni ominis causa. Fr. A. Wolf.

P. 471. v. 25. τὰς ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰομένας πόλεις] Verbum neutrum h. l. est οἰκεῖν, ut saepe apud Atticos. Isocrates in ejusdem tenoris sententia Areop. p. 205. ὁρῶ γὰρ τῶν πόλεων τὰς ἄριστα πράττειν οἰομένας κ. τ. λ. Fr. A. Wolf.

P. 471. v. 26. ἐπ' ἀμφοτέρῃ] In utramque partem, alias in meliorem, alias in pejorem. Schaefer.

P. 471. v. 27. τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καδεστηκότας] In hoc et in opposito, τοὺς δὲ ἐν πάσῃ καδεστάναι δοκοῦντας εὐδαιμονίᾳ, denuo πόλεις cogitabis, quod ante legebatur. Quippe masculina participia tantum variandae orationi serviunt. Fr. A. Wolf.

P. 471. v. 28. πάντα ἐξητασμένῃ] Summa omnium rerum diligentia et cura: contra πάντα ταῦτα ἀμελούμενα. Ita industria et incuria inter se opposita sunt in simili loco Sallust. in princ. Epist. de Rep. ord. Fr. A. Wolf.

P. 472. v. 2. ὑπέρῳρει] Hic loci est active accipiendum. Saepe *) ῥέω, ut latinum *fluere* et *ruere*, idem est atque *effundere*, *pervertere*. Sententia est: nisi rerum harum omnium contemptus atque neglectus florentissimas respublicas clam et sine sensu carpendis et labefactandis earum fundamentis

*) Non saepe, sed satis raro. Schaefer.

subruerent. *Reisk.* Tropi similes ejus, qui verbo ὑπέρρρει inest, in quaque paene lingua frequentantur. Simili item usus noster Olynth. II. p. 22. E. [ed. Francof.] de fortuna dilabente habet καταρρρεῖν, ubi Scholion: διαφθείρεσθαι, ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τοίχου τινὸς παλαιοῦ, ὅταν ὑπὸ τῆς παλαιότητος καὶ τοῦ χρόνου αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ διαβιβρώσκηται καὶ ἀναλίσκηται. Notabilem autem nostrum locum facit activa vis verbi ὑπορρρεῖν, propter quam etiam a Lexicographis inde a Budaeo *) laudatus est, quum exemplum ejus videretur unicum esse. Recte. Sed quod superest, ut eum usum caussis suis explicemus, possit fortasse ab aliquo huc illud trahi, quod simplex verbum ῥέω non prorsus insolenter occurrit sensu transitivo effundendi, de quo vid. Musgrav. ad Euripid. Hecub. 528. Brunck. ad Apollon. Rhod. III. 225. et Ruhnken. Epist. crit. II. p. 264. Possit adeo latinum ruo comparari, quod ut ortum est ex gr. ῥύω, h. e. ῥέω, ita interdum originis suae antiquam potestatem activam servat, in compositis maxime, ut in diruo, obruo, proruo, corruo, subruo, quorum postremum plane reddit nostrum ὑπορρρεῖν. His tamen rationibus omissis potius haec simpliciora sequenda censeo. Bene et ad analogiam sermonis apte res dici potest ὑπορρρεῖν τι, (h. e. ῥεῖν ὑπὸ τι,) quae aliam rem subterlabitur et ita facit, ut ea subsidat deque statu suo dejiciatur. De aqua proprie id usurpare licet: at quidni facili translatione idem liceat in aliis rebus omnibus, quibus quid labefactatur, subvertitur aut corrui? Jam non in verbo ipso vis activa quaeri debet, sed in verbi et praepositionis conjunctione, quo modo transitiva fiunt cognata, παραρρρεῖν, διαρρρεῖν et alia. Ita jam sententiam vertes: *Hae autem res, quas dixi, neglectae et contemptae labefactant atque subruunt paulatim eas civitates, quae optimo sibi videbantur loco stare omnique genere felicitatis frui.* Aliter verbum accepit Valckenarius ad Theocrit. VII. 121. prim. edit. Rectius, an secus, facile nunc erit judicare. *Fr. A. Wolf.* Multum erravit Batavus Demosthenicum comparans cum Theocriteo τό τοι κα-

*) Sed, quod mireris, habente suspectum mendae. V. H. Stephani Thesaur. c. 8175. A. *Schaefer.*

λὸν ἄνδρος ὑποῖναι. Sed magis etiam erravit nostras Schneiderus ὑπεῖναι mutandum esse suspicans in ὑπεκρεῖ Lex. Gr. s. v. ὑποῖναι. Conf. p. 412, 12. s. Schaefer.

P. 472. v. 3. τῷ — μηδενὸς καταφρονεῖν] Hoc est, nihil omnium negligendo, nihil existimando esse tam minutum, ut cura et animadversione sua indignum sit. Fr. A. Wolf. Μηδενὸς neutrius esse generis docent superiora, πάντα ἐξητασμένα p. 471, 28. et πάντα ταῦτ' ἀμελούμενα p. 472, 2. Schaefer.

P. 472. v. 6. τὴν πόλιν ὑμῖν] Forte cum Ald. Ven. Codd. Regg. ζ. η. Vindob. τὴν πόλιν ὑμῶν, vel cum α. et β. τὴν πόλιν ἡμῶν. Taylor. Ἡμῶν August. primus, Bavaricus. Reisk. Tertius casus recte habet, frequenter sic a Graecis pro secundo poni solitus, qui praesertim hoc loco ad verbum ἀναπλήσει trahi possit. Fr. A. Wolf. Ὑμῶν Bekker. Schaefer.

P. 472. v. 7. εἰάν τε τι συμβῇ ποτε] Vocabulis καλῶς πρᾶττουσαν τὴν πόλιν respondent haec, εἰάν τι συμβῇ ποτε, si quid acciderit, notus euphemismus. Conf. ad p. 490, 16. Fr. A. Wolf. Bekkerus: „ποτὲ] ποτὲ ἀλλοιότερον γρ. S.“ Conf. mea in H. Stephani Thes. c. 1868. A. Schaefer.

P. 472. v. 15. συμμάχους — πολέμου] Quum antecesserit ὑμᾶς statimque sequantur ὑμετέραι et ὑμᾶς, mirum est in nullo libro occurrere συμμάχους ὑμῖν. Similiter p. 473, 3. displicere potest πύλας ἡμῖν, quum et ibi ter repetatur secunda persona. Nihil tamen in neutro loco muto. Vid. quae dixi ad p. 468, 21. Ὁ πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμος bellum est, quod decem annis post Peloponnesiacum exarsit, ut statim notabimus. Fr. A. Wolf. Tam hîc quam altero illo loco malim ὑμῖν. Talia quomodo disceptari oporteat, (librorum enim in his nulla est auctoritas,) dixi ad p. 11, 2. Conf. not. ad v. 22. Schaefer.

P. 472. v. 16. συμφέρει] Bekkerus: „Malim συμφέροι.“ Ego etiam malim. Schaefer.

P. 472. v. 20. ἀναγκάζομαι — ἀκήκοα] Excusat se, quod commemoret quae ipse audierit e senioribus auditorum. Schaefer.

P. 472. v. 22. ἡμῖν] Bekkerus: „ἡμῖν F.“ Secunda persona placet: videturque ea usus Orator, quo gravius coronam moneret, quid nunc factu opus esset. Schaefer.

P. 472. v. 23. ἡ μεγάλη μάχη —] Facta est ea pugna Diophanto Archonte, anno 2. Olymp. 96. Eam satis fuse narrat Xenophon Lib. IV. Hellenicorum. Palmer. Ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους — ἡ ἐν Κορίνθῳ h. e. ad Corinthum, in agro Corinthio, nominatim ἐν τῇ Νεμέᾳ, in agro Nemeensi, ut Xenophon scribit Hellen. IV. 2. 8., qui cum Diodoro XIV. 83. collatus nostro loco lucem dat et ab eo vicissim accipit. Proelium, cuius Demosthenes meminit, factum videtur Olymp. 96, 2., primo anno ejus belli, quod a Boeotis, Atheniensibus, Argivis, Corinthiis aliisque foederatis adversus Lacedaemonios gestum auctores passim *Corinthium* vocant. Terminavit id bellum pax Antalcidae, ut narratur mox p. 473, 7. s. et apud Aristidem T. I. p. 460. Conf. Wesseling. ad Diodor. l. c. De toto bello plura sciremus, si superessent hodie historici, quos Schol. laudat, Ephorus et Androtio. Optime tamen hic locus noster docet, duas tum Corinthi factiones fuisse, unam Spartanam, alteram Atticam. Ad illam spectant verba τῶν ἐν τῇ πόλει et τῶν πολλῶν, ad quae conf. Xenoph. c. 4. §. 1., ubi pacis suasores ait fuisse Corinthiorum τοὺς πλείστους καὶ βελτίστους. Altera factio et milites Athenienses designantur verbis τοὺς στρατιώτας. Fr. A. Wolf.

P. 472. v. 26. τοὺς στρατιώτας] Suos scilicet Corinthios vestrosque. Reisk.

P. 472. v. 26. πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεύεσθαι] Legatos de pace aut induciis mittere Spartam, ad Ephoros, quorum fuit talis consultatio. Harpocratio: ἐπικηρυκεία· τὸ περὶ διαλλαγῶν καὶ φιλίας κήρυκας πέμπειν. Verbum inde ductum, quod legationibus de pace fere caduceator, κήρυξ, addi solebat. Vid. Aeschin. in Ctesiph. p. 437. F. seqq. Fr. A. Wolf.

P. 473. v. 3. ἡμῖν] V. not. ad p. 472, 15. Schaefer.

P. 473. v. 3. βία τῶν πολλῶν] Invita et reluctante multitudine. Fr. A. Wolf. V. not. ad p. 472, 23. Schaefer.

P. 473. v. 5. στρατευομένων] Vulg. στρατευσαμένων. Στρατευομένων Paris. secundus, August. primus. Correxī στρατευομένων. Reisk. Στρατευσαμένων Fr. A. Wolf. et Bekker. V. not. ad v. 7. Schaefer.

P. 473. v. 6. εἰσέφρουν] Haec est lectio Codd. MStorum

atque itidem editionum plurimarum ante Francofurtensem. Eam vero scripturam in ista editione non consilio, sed imprudentia immutatam arbitror in *εἰσέφερον*. *Εἰσέφερον* est verbum Demosthenicum, ut notavit Harpocratio: quem vide in *Εἰσφρήσειν*, Valesium ad locum et Budaeum Commentar. p. 350. Aristophanes Vesp. 886.

Εἴ τις δύραισιν ἡλιαστής, εἰσίστω,

Ὡς, ἥνίκ' ἂν λέγωσιν, οὐκ εἰσφρήσομεν.

Suidas: *Εἰσφρήσειν, εἰσάξειν, εἰσδέξασθαι. Πολὺ τοῦνομα παρὰ τοῖς ῥήτορσιν.* Nec apud oratores solum, verum etiam apud priscam Comoediam, ut observavit Harpocratio. Taylor. Similem glossam v. apud Ulpianum ad Orat. Chersones. *Εἰσφρήσαι]* πολὺ τοῦνομα παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ἀντὶ τοῦ εἰσάξειν καὶ εἰσδέξασθαι. V. istam orationem n. 18. ed. Lutet. Idem in Schedis. *εἰσεφρούρουν* August. primus, ad quod adscripsit Fabricius seu Wolfius: „F. *εἰσέφερον*.“ Idem tamen Wolfius, qui sic censebat doctus meliora a Paris., nihilominus tamen suum *εἰσέφερον* (nam ipsi auctori imputo) in Herwag. immisit postremam, unde in Francofurt., qua Taylorus usus est, manavit: nisi forte e prima Herwag. hausit, illa, quae Erasmi Roterodami praefationem prae se fert. Reisk. Herv. et Wolfii omnes obsidet *εἰσέφερον*. Scilicet, si forte exercitum humeris gestarunt. Vulgatum Taylorus exstituit e collatione meliorum librorum. *Εἰσφρεῖν, ἐκφρεῖν, διαφρεῖν, ἐπεισφρεῖν* Atticorum sunt, et idem sonat *εἰσφρεῖν*, quod alibi et p. 475, 1. est *εἰσάγειν*, intromittere, quo sensu nemo graece unquam dixit *εἰσφέρειν*. Vid. Harpocrat. Suidam et Etymol. M., cujus Grammatici verba attulit Brunckius ad Aristoph. Aves 193. Conf. praeterea Comici Vesp. 125. 156. 162., ubi item Brunckius recte *ἐκφέρειν* mutat in *ἐκφρεῖν*, et Euripid. Troad. 647. Alcest. 1059. et Demosth. de Cherson. p. 77. E. [ed. Francof.] Fr. A. Wolf. Hunc locum respiciens Zonaras T. I. c. 647.: *Εἰσέφερον. Εἰσεδέχοντο. Οἱ δὲ τὰς πύλας ἀνοίξαντες εἰσέφερον τὸ στρατεύμα.* V. not. ad p. 93, 47. Schaefer.

P. 473. v. 7. *ἐπειδὴ δ' ἢ πρὸς]* Vulg. *ἐπειδὴ δὲ πρὸς.* *Ἐπειδὴ δ' ἢ πρὸς* August. primus. Et sic correxi. Reisk. Ex Aug. 1. Reiskius scripsit *ἐπειδὴ δ' ἢ πρὸς* — non majore,

puto, jure, quam quo antea ex eodem codice et Par. 2. arripuit τότε στρατευομένων. Fr. A. Wolf. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς etiam Bekker. Schaefer.

P. 473. v. 8. εἰρήνη — ἡ ἐπὶ Ἀνταλκίδου] Non male vertit Wolfius ἐπὶ Ἀνταλκίδου duce Antalcida. Vult Demosthenes: Antalcida auctore et huic rei praefecto; qui praecipuum locum in ista pace componenda habuit. Qua de re vide Xenophontem Ἑλλην. lib. IV. p. 538. ed. Leoncl. et lib. V. p. 550., ubi conditiones habes pacis istius infamis, quae vocabatur ἡ ἐπὶ Ἀνταλκίδου εἰρήνη. Caeterum minus nota est vulgo haec significatio praepositionis ἐπὶ, quae auctoritatem denotat illius, de quo sermo fit. Sic ἐπὶ σοῦ, te auctore, ut recte et erudite vertitur apud Lucianum Saturnal. p. 632. ed. Graev. Et ita forte intelligendum difficile istud Marci II. 26. ἐπὶ Ἀβιάδαρ, auctore Abiatharo; ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, auctoribus (non coram) duobus vel tribus testibus, 1. Tim. V. 19.: quod alibi (2. Cor. XIII. 1. ex Deuteron. XIX. 15.) dicitur ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν, auctoritate oris duorum etc., id est, auctoritate duorum vel trium testium narrantium vel deferentium. Sed de isto Marci loco etc. alias σὺν θεῷ plenius et accuratius. Markland. Ita ubique vocatur pax, cujus pangendae navarcho Antalcidae a Lacedaemoniis auctoritas data est. Scilicet hunc sensum in hac locutione habet particula ἐπὶ, ut auctoritatem notet. Observatio haec est Marklandi, quam praefero rationi Casauboni ad Polyb. I. 6. Sic saepe ἐπὶ μάρτυρός τινος dicunt N. T. auctores, ut I. Timoth. V. 19. II. Corinth. XIII. 1. veteresque reliqui. Qui ubi dicunt, factam rem esse ἐπὶ τινος, nobis vertendum auf jemandes Veranlassung, auf Betrieb, auf das Ansehen, auf die Gewähr. Monui hoc ideo, quia exempla sunt, ubi VV. DD. hujus potestatis immemores textum scriptorum corrigere tentarunt. Fr. A. Wolf.

P. 473. v. 13. ἀλλ' ὁ λόγος πρῶτον αἰσχροῦς] Sic Cicero in Officiis: In nonnullis rebus turpem ipsam dubitationem et deliberationem. H. Wolf.

P. 473. v. 13. ὁ λόγος — τοῖς σκοποῦμένοις] Statim hoc ipsum vobis turpe erit, si rumor vulgaverit, Athenienses consultare etc. ὁ λόγος est hoc seu ea res, de qua loquimur. Vid.

Brunck. ad Sophocl. Ajac. 1268. *πρῶτον* apponitur, ut alibi *εὐδύς*, et pro *ὑμῖν* est *τοῖς σκοπουμένοις*. Fr. A. Wolf. Horum mihi nihil placet. Primum enim *λόγος* nego usquam esse i. q. *πρᾶγμα*: mirorque etiam Hermannum ad Sophoclis l. c. probasse rationem Brunckianam. Hic quidem quid nos cogit hanc vocem aliā quam suā significatione intelligere, cum continuo sequatur *εἴ τις ἀκούσειεν?* *) Deinde *πρῶτον* non est i. q. *εὐδύς*, sed valet idem quod ubique, *primum*, etsi *ἔπειτα* non sequitur: quod propterea accidit, quia recitatio psephismatis interpellavit tenorem orationis. Conf. p. 477, 12. et Heindorfius ad Platon. Gorg. p. 149. Denique *τοῖς σκοπουμένοις* non est pro *ὑμῖν*, sed hunc sensum habet: si qui rem perpendant, iudicio arbitrorum idoneorum. Sophocles Antig. 904. *καίτοι σ' ἐγὼ τίμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ*, ad q. l. v. Scholiasten. Schaefer.

P. 473. v. 13. *πρῶτον*] Cum *ἔπειτα* non insequatur, videtur aliquid deesse: aut *πρῶτον* non *primum* hic loci significat, sed *statim*, *confestim*. Reisk.

P. 473. v. 20. *τοῖς φεύγουσι*] Congruentius forte *τοῖς φυγοῦσι* propter *ἐψηφίσασθε*, et quia de re praeterita loquitur. Markland. Propter Marklandum, qui aoristo *ἐψηφίσασθε* inductus *τοῖς φυγοῦσι* corrigebat, etsi ad *φεύγουσιν* et *φεύγοντας* p. 475, 8. et 11. nihil monuit **), notare debemus, vocem *φεύγων*, ubi simpliciter *exulem* indicat, non minus quam ubi *reum*, per omnia tempora dici, quippe omnino pro substantivo acceptum. Exempla ejus usus occurrunt tanta copia, ut de eo dubitare non liceat. Sed est, ubi id ipsum dubitationem habeat, utra vis locis aptior sit, participii, an substantivi. Ita p. 472, 20. supra facile ferimus *τοὺς ἐκ Κορίνθου φυγόντας*. Contra apud Lycurgum in Leocr. p. 149. scribendum: *οἱ τοῦτον ἴσασιν ἐν τῷ πολέμῳ φυγόντα καὶ ἐκπλεύσαντα Ἀθήνηθεν*. Sed haec confusa sunt saepissime. Fr. A. Wolf.

P. 473. v. 22. *εἰδὼς, ἥ παρὼν — τοῦ νόμου τούτου*] *ιδὼν*,

*) Haec dudum commentatus vidi idem perspecte monuisse novissimum editorem Lycurgi p. 179. Schaefer.

**) Immo monuit. Schaefer.

ἢ παρὼν ἢ τινος εἰδότος καὶ διεξιόντος ἀκούσας, ἀκούσαι τοῦ νόμου τούτου. *Generale*, ἰδὼν ἐκείνους τοὺς καιροὺς, *intuens*, *considerans illa tempora*, singulatim explicatur per apposita, ἢ παρὼν ἢ ἀκούσας τινὸς εἰδότος καὶ διεξιόντος. In quibus εἰδότος item exprimi poterat voce παρόντος. Sed hujus potestatem interdum habet εἰδώς, eximio quodam modo usurpatum. Ut loco appositissimo nostri Philipp. I. p. 47. C. [ed. Francof.] ἐνδυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις κ. τ. λ. Jam audi, quid novissimo editori reponere placuerit. Dedit is ἐκείνους τοὺς καιροὺς εἰδώς, ἢ π. ἢ τ. εἰδότος διεξιόντος, deleta copula καί. Neque vero his contentus jubet adeo ἀκούσας ad sequens membrum trahi, inciso post διεξιόντος posito et omisso optativo ἀκούσαι, pro quo operarum culpa in nonnullis edd. comparet ἀκοῦσαι. Scilicet verbum omnino abesse narrat ab Aug. 1., nec admodum placere ejusdem vocis iterationem. Itaque placuit omnem structuram pervertere, ut jam non Demosthenem loquentem audiamus, sed tironem graece balbutientem. Itane vero talem iterationem vir doctus hoc in loco primum sibi reperire videbatur? Qua nihil apud optimos scriptores utriusque linguae frequentius, ut ejus exempla conquirere merus sit labor digitorum. Extremo denique arripuit idem πόσῃν ἂν κακίαν ex eodem caro Aug. Nos, quibus etiam carior est usus loquendi, vulgatum ὅσῃν reliquimus. *Fr. A. Wolf*. Reiskiana haec sic excusa habet: — εἰδώς, ἢ παρὼν, ἢ τινος εἰδότος διεξιόντος, ἀκούσας [ἀκοῦσαι] τοῦ νόμου τούτου. Bekkerus Wolfium secutus est, nisi quod καὶ ante διεξιόντος cum Reiskio delevit. *Schaefer*.

P. 473. v. 22. εἰδώς] Vulg. ἰδών. *Eἰδώς* Paris. quintus, August. primus. Correxī εἰδώς. *Si quis, ista qui nosset tempora, sive eo quod ipse interfuisset rebus tum gestis, sive quod audisset ex alio earum gnaro, cum is eas enarraret. Reisk.*

P. 473. v. 22. διεξιόντος] Vulg. καὶ διεξιόντος. Copulam una cum commate delevi. *Reisk*. Recte delevit, neque Halensis editor revocare debuit. *Cum narraret. V. not. ad p. 469, 24., ubi res illi cessit aliquanto melius: ut jure mireris copulam viro perspicacissimo hīc probari potuisse. Schaefer.*

P. 473. v. 22. ἀκούσας, [ἀκούσαι]] Vulg. ἀκούσας, ἀκούσαι. Ἀκούσας est in August. primo: sed ἀκούσαι (vel potius ἀκούσαι in tertia optativi) abest. Displicet ista iteratio, et recte abest ab Augustano posterius vocabulum. Quapropter etiam uncis inclusi, mutata solummodo interpunctione. *Reisk.*

P. 473. v. 23. [ἀκούσαι]] ἀκούσαι, penultima acuta, εὐκτι-
κῆς γ. πρόσωπον. *H. Wolf.* H. l. ἀκούσαι: sed v. 14. ἀκού-
σειεν. *V. Meletem. Crit. p. 85. Schaefer.*

P. 473. v. 23. τὰς τότε δωρεὰς δοδεύσας] Adverte ordi-
nem verborum. *Schaefer.*

P. 473. v. 24. πόσῃν] Vulg. ὅσῃν. Πόσῃν August. pri-
mus. *Reisk.* Ὅσῃν cum Halensi editore *Bekker.* πόσῃν *Din-*
dorf. Neque intelligo, quid Wolfium moverit, ut usum lo-
quendi πόσῃν admittere negaret. *Schaefer.*

P. 473. v. 28. νόμον τεδείκαμεν] Supra v. 24. τῶν δεμένων
τὸν νόμον. Illic Orator loquitur de Atheniensibus legem
Leptinis sancientibus, hīc de populo ipso legislatore: id
quod, sensum si spectes, redit eodem. Nam qui quid per
alium fieri curat, ipse facere putatur. *Schaefer.*

P. 473. v. 28. νῆ Δί' — ταῦτ' ἦσαν.] Supplendum ante
haec, quasi ab adversario aliquo dictum: Recte ita a nobis
decretum. Nam profecto indigni etc. Subita conversio
bene declaratur in Scholio, quod videat, qui sensum harum
rerum ab Ulpiano exspectat. De seqq. τοῦτ' ἐπὶ πᾶσι
ἔσται τὸν λόγον αὐτοῖς vid. ad p. 457, 6. *Fr. A. Wolf.*

P. 474. v. 1. τοῦτ' ἐπὶ γὰρ — αὐτοῖς.] Utrum hoc per totam
orationem inculcabunt, an praecipue hoc veluti firmamento ni-
tentur? *H. Wolf.* Prius verum. *Schaefer.*

P. 474. v. 4. παμπληθεῖ] Post h. v. *Fr. A. Wolf.* recte
posuit signum interrogationis. *V. p. 473, 12. s. p. 475, 11. ss.*
Schaefer.

P. 474. v. 4. τὸ μὲν — μὴ δοῦναι] Potuit eodem sensu
dici τὴν ἀρχὴν τι μὴ δοῦναι, aliquid omnino non dare.
Locus hic est ex iis, unde discitur, quomodo ἀρχὴν vel τὴν
ἀρχὴν particulae neganti junctum, servata proprietate sua,
significare potuerit plane, omnino. Ubicunque enim dicitur
ἀρχὴν μὴ, τὴν ἀρχὴν οὐ, ibi notio inest rei non modo non
factae, sed ne inceptae quidem. *Conf. Lennep. ad Phalarid.*

Epp. p. 82. Mox inverso ordine citat Aristides Art. p. 483. *ἐστὶν ἔργον ἀνθρώπων* et seq. versu *ἀφελέσθαι*. Memoriter hoc ille, ut pleraque alia. *Fr. A. Wolf.*

P. 474. v. 12. *ἐκάστου*] *Id est ἐαυτοῦ*, quomodo legendum esse fui aliquando opinatus: nunc tamen ab illa opinione discessi. *Reisk.*

P. 474. v. 12. *γίνεσθαι*] *γίγνεσθαι* *Fr. A. Wolf. et Bekker. Schaefer.*

P. 474. v. 12. *ταῦτα δὲ — διώρισται*] *νόμοι* et *leges* et *consuetudines* sunt, *δόξαι* *opinionēs* et *judicia* hominum. Quae utraeque res quomodo respiciantur in affinitatibus jungendis, per se patet. Causa nulla est, cur locum cum Marklando pro mutilo habeamus. Non male respondent quae sequuntur, *γένει καὶ δόξῃ*, siquidem *γένος* ad *νόμους* pertinet. Sunt enim *leges* de nuptiis legitimis. *Fr. A. Wolf.*

P. 474. v. 13. *κοινῇ — σώζῃ*] Scilicet *σκοπεῖ*. *Civitas contra, a quocunque beneficiis affecta aut servata est, ejus publice rationem habet; scilicet in hominibus sibi adjungendis, in praemiis et honoribus tribuendis. Verum haec posteriora quum facile subaudiantur, non diserte poni opus erat. Proxima, τοῦτο δ' οὐ γένει καὶ δόξῃ κρινόμενον ἴδοι τις ἂν, ἀλλ' ἔργῳ, sic accipe: tale autem judicium fieri videas non ex generis aut opinionum ratione, sed ex factis. Videlicet in homine, qui nos demeruit, non quaerimus publice, ante quam remuneremur, cujas sit, quam frugi, quam numatus, albus an ater; unice spectamus facta, spectamus magnitudinem eorum, quae in nos ab eo profecta sunt. Satis dixi, ne quis Reiskio concedat, verba manca esse tollendumque κρινόμενον, quod vitio abest Par. 1. et Aug. 1. Fr. A. Wolf.*

P. 474. v. 15. *αὐτὸν*] *αὐτὸν* *Dindorf.* Non imiter. *Schaefer.*

P. 474. v. 15. *σώζῃ*] Post *σώζῃ* subauditur *εἰ ἄξιόν ἐστι τοῦτον ἀντιτιμᾶν καὶ ἀντενποιεῖν*. Et vereor profecto, ne tale quid desideretur. Privati considerant, num quis dignus sit gener, ut hoc utar, aut suus aut alius cujusquam aut ejusmodi quid fieri: civitas autem, dignus num quis sit spectans, hoc spectat, num quis, a quo sit ornata et e periculo servata, dignus sit, quem honoribus et praemiis remuneretur. Vel subauditur potius *τοῦτον ἄξιον ἐαυτῆς κρίνει*,

hunc se dignum censet, h. e. dignum, qui suus euergeta, sospitator appelletur. *Reisk.*

P. 474. v. 15. γένει καὶ δόξῃ] Pro his paullo ante v. 13. posuerat νόμοις καὶ δόξαις, quae non mutuo respondent. Wolfius vertit ita, quasi legisset supra: ταῦτα δὲ [καὶ γένει] καὶ νόμοις τισὶ καὶ δόξαις διώριστα. Quo admissio, hic debuit esse: γένει [καὶ νόμῳ] καὶ δόξῃ. Mutila igitur haec videntur. Vide Scholiasten Graecum. *Markland.* Wolfium ita legisse constat, cum in Annotationibus ita locum citet et Nannium adducat verba ista καὶ γένει in interpretatione sua omittentem. *Taylor.* Mutilum esse locum jure negat Halensis editor ad v. 12. Suspikor autem Leptinem ejusque subscriptores legi suae speciem etiam inde quaesivisse, quod in τοῖς εὐρημένοις τὴν ἀτέλειαν homines numerari ἀγενεῖς καὶ ἠδόξους dictitarent. Quod si recte suspikor, ne verum quidem est verba γένει καὶ δόξῃ respondere superioribus νόμοις τισὶ καὶ δόξαις. *Schaefer.*

P. 474. v. 16. [κρινόμενον]] Abest a Paris. primo, August. primo. Inclusi uncis. Satius fuisset plane tolli. Dictio ἰδεῖν τι ἔργῳ, οὐ νόμοις καὶ δόξῃ, significat spectare quid, h. e. dijudicare, aestimare, ex ista re et facto, non e legibus neque ex opinione hominum. *Reisk.* Uncos servavit *Bekker.* Vocem delevit *Dindorf.* *Schaefer.*

P. 474. v. 18. δὲ πᾶδωμεν] Vulg. δ' εὖ πᾶδωμεν. Δὲ πᾶδωμεν (sine εὖ) Paris. primus, August. primus. Et sic correxi: nam εὖ facile e superiori εὖ ποιεῖν iteretur. *Reisk.* Ἐπειδὴ δ' εὖ πᾶδωμεν. *Reiskius* ex Par. 1. et Aug. 1. ἐπειδὴ δὲ πᾶδωμεν. Sane omitti potuit vocula, quae jam ante bis posita esset; at potuit eadem adjici, idque propter ipsam vim sententiae. Jam adjectam esse ab auctore testes sunt libri omnes praeter istos, qui saepe in vitiis conspirant. De reliquo, futurum βουλευσόμεθα structura sua bene sequitur priora, ἐάσομεν et σκεψόμεθα. Certe lusit conjectura *Marklandus*, qui mallet: οὐκ ἂν ὁρδῶς βουλευσόμεθα, nequaquam; si rectum consilium capiamus. Est tamen οὐκ ἂν ὁρδῶς in Bav. codice. *Fr. A. Wolf.* Vere *Reiskius* ἐπειδὴ δὲ πᾶδωμεν. Εὖ revocans Wolfius non vidit corrumpere se orationis

concinnitatem. Ut enim sequitur simplex τοῦ ποιήσαντος, ita antecedere debet simplex πάδωμεν. Schaefer.

P. 474. v. 19. ἀλλὰ νῆ Δί' οὔτοι μόνοι —] *Leuco, Epic r-
des et reliqui.* Saltem primo adspectu hos omnes animo re-
petimus. Nescio tamen, an primaria notio sit οἱ ξένοι, ut
et posthac περὶ τούτων sit περὶ ξένων. Conf. p. 477, 7. At-
que hoc video Augerio probari. Pro lectione τὸν λόγον, quae
editt. plerasque omnes occupat, vere e libris Taylorus sub-
stituit τοσοῦτον λόγον. Hoc secutus sum cum Reiskio. *Fr.*
A. Wolf. Οὔτοι et τούτων vix quisquam dubitet indicare eos,
quos Orator supra commemoravit. V. Reiskius ad v. 20.
Schaefer.

P. 474. v. 20. τοσοῦτον λόγον] [τὸν λόγον.] Plenius MSS.
τοσοῦτον τὸν λόγον, vel λόγον τοσοῦτον, Vindob. Ven. Ital.
Regg. α. β. ποιήσομαι λόγον τοσοῦτον Lindenbr. μόνων item
(pro μόνον edit. 1604.) restitui ex superioribus editionibus
et MSS. *Taylor.* Vulg. τὸν λόγον. Τοσοῦτον λόγον August.
primus et Bavaricus, sed hic e correctione, nam a prima
manu fuisse videtur τόσον. Parisini duo, primus et secun-
dus, quid dederint, idemne cum Augustano et Bavarico,
scilicet τοσοῦτον λόγον, an τοσοῦτον τὸν λόγον, dubium possit
esse. Sed videntur illud potius quam hoc dedisse, quod
illud cum more graeci sermonis melius conveniat. Correxī
τοσοῦτον λόγον. Pronomen οὔτοι redit ad supra dictos, *Leu-
conem, Epicerden, Corinthios exsules, vel ad hos, quos
modo dixi postremos, tantum. Reisk.* Λόγον τοσοῦτον *Bek-
ker. Schaefer.*

P. 474. v. 20. λόγον;] Sic etiam in Halensi editione in-
terpunctum. Verius pro hypophora hanc enuntiationem ha-
bens Bekkerus non signo interrogationis, sed puncto distinxit.
Docet formula νῆ Δία propria hypophorarum. *Schaefer.*

P. 474. v. 21. ἐξετάζειν] *Commemorare, enumerare, recen-
sere.* Ὡν ἐπέρχεται μοι πρῶτους ἐξετάσαι τοὺς ἐκ Κορίνθου
φυγόντας p. 472, 18. *Schaefer.*

P. 474. v. 25. τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ] *Partim — partim.*
Vid. Matthiae Gr. Gr. §. 288. n. 2. p. 578.

P. 474. v. 26. Θασίους τοὺς μετ' Ἐκφάντου] *Lucramur*
ex h. l. nomen Thasii, qui ducem se factioni praebuerat,

quae Thrasybulo, τῷ δημοτικῷ, Thasum insulam et urbes Thraciae adjunxit. Rem ipsam narrant Xenophon Hellen. in prioribus libri primi, ubi imprimis vid. c. I. §. 23. et c. IV. §. 4., et Diodorus Sic. XIII. 72. Pertinet res ad Olymp. 92, 4., hoc est, ad annum belli Peloponn. 23., ut auctor noster cum Xenophonte collatus docere potest. Diodorus paullo serius ponit, ut docte ad eum auctorem monuit Weselingius. *Fr. A. Wolf.*

P. 474. v. 27. οἱ παραδόντες ὑμῖν Θάσον κ. τ. λ.] Exstat haec historia apud Diodorum Sic. lib. 13., qui huic loco ~~Idem~~ cum dat et ab eo vicissim accipit. *Palmer.*

P. 475. v. 3. Ἀρχέβιον καὶ Ἡρακλείδην] Hinc quoque notitiam quandam lucramur in historia, quoniam brevius tangit Xenophon Hellen. IV. 8. 27. Haud diversam enim rem ab historico narrari fidem faciunt, quae apud eum leguntur de decimis Ponticarum navium venditis. Nam id ipsum vectigal quum jam prius Athenienses exegissent, eo spoliati videntur clade ad Aegospotamos. Vid. Xenoph. Hellen. I. 1. 14. Polyb. IV. 44. Heraclides an alibi occurrat, equidem nescio. Sed Archebius in studiosis Atheniensium numeratur a nostro in Aristocrat. p. 756. B. [ed. Francof.]. Ambo h. l. principes dicuntur Byzantium civium, qui partibus Atheniensium faventes urbem suam, Lacedaemoniis tum subjectam, in illorum societatem et ditionem redegerunt. Factum id est circ. Olymp. 97, 1. *Fr. A. Wolf.* Archebius pater fortasse illius, quem commemorat Orat. in Aristocrat. p. 756. B. Nam quo minus eundem putes tempora vetant. *Idem in Ind.*

P. 475. v. 5. ἀποδόσθαι] Verbum ἀποδόσθαι proprium est in re vectigalium, sicut lat. *vendere*, *verpachten*: ex eodemque genere est ὠνεῖσθαι ἀ τέλη, *publica redimere*, unde τελώνης, δεκατώνης, quem alias dicunt δεκατευτήν. Conf. Harpocrat. in h. v. Notanda est haec notio emtionis et venditionis vectigalium, ut quae vim suam in ipsum jus antiquum habuit. *Fr. A. Wolf.*

P. 475. v. 6. Λακεδαιμονίους — τὴν εἰρήνην] Hic tandem silentium rumpere debuissent Intpp. Sed et bonus Ulpianus silet. Me vero locus diu male habuit, propterea quod vix accipi posse videbatur de pace Antalcidea, quam constat

omnes Atticos ubique tam vehementer detestari. Adeant, quibus hoc novum est, locos citatos a Moro ad Xenoph. Hellen. IV. 8. 12. Verum tamen quae alia pax in h. l. memorari potuerit, non invenias, praesertim si Xenoph. Hellen. V. 1. 32. compares. Statuendum ergo, tres insulas, Lemnum, Imbrum et Scyrum, ex conditionibus istius pacis Atheniensibus relictas, Demostheni satis visum esse, ut dicere non dubitaret, eam pacem populo suo utilem et ex animi sententia factam. Magis hoc mihi persuasit locus Andocidis de Pace p. 95., quae tota Oratio insigne specimen est rhetoricae fidei. Omnino quum res publice gestae a nostro narrantur, plerumque oratorem narrantem audimus, non historicum. *Fr. A. Wolf.* Non dicam Oratorem hîc scripsisse quod historicae fidei adversaretur. Sane utilis et ex animi sententia facta Atheniensibus pax Antalcidea dici potuit: pervicerunt enim ut obtinerent quae ab initio negata erant, (v. Xenophont. Hellen. IV. 8. 15. coll. V. 1. 31.) dedecusque pacis ad solos Lacedaemonios redundavit. Ut autem plura non obtinerent, fecit quod καὶ αὐτοὺς οὐκ ᾔσαν ἀξιόμαχοι. V. Diodorus Sic. XIV. 110. Meminisse igitur debuerat Wolfius, Demosthenem, cum scriberet τοιαύτην, οἷαν ὑμῶν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, respexisse, non quid totius Graeciae fieri interfuisset, sed quid civitatis Atheniensium. *Schaefer.*

P. 475. v. 10. εὐεργεσίαν] Margo edit. Benenati ἐπιγαμίαν. Omnino recte, unde unde adripuerit, nam in Codd. non videtur tamen lectionem reperisse. Ita in Decreto Byzantinorum Perinthiorumque apud Demosthenem de Corona: δεδόχθω τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περινθίων Ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, κτᾶσιν γὰρ etc. p. 256, 6. *Taylor.* Ἐπιγαμίαν margo Lutet. sine auctore. Lambini videtur ea esse conjectura, sed vana. Neque ego in meorum librorum ullo reperi, neque Taylorus in suorum. Quapropter ea lectio mihi valde est suspecta. Ἐπιγαμία non solebat singularibus hominibus, sed tantummodo totis populis tribui. Singulares si qui cives fierent Athenienses, cum civitatis jure jus quoque cives Atticas in matrimonium ducendi impetrabant, ut nil opus esset illis hoc jus disertis verbis impertire.

Toti autem populi si jure civitatis Atticae donarentur, de jure ultro citroque communicandorum matrimoniorum disertis verbis commemorabatur in decreto; et id merito quidem. Servamus itaque, invito quamvis Taylora, *εὐεργεσίαν*, vulgatam lectionem, quae significat, Archebio et Heraclidae, Byzantinis *), una cum aliis honoribus hunc quoque decretum esse, ut *εὐεργέται*, benefactores populi Atheniensis, appellarentur, qui honor olim non mediocris erat neque mediocri contentione et ambitione quaerebatur. *Reisk.* Nullius auctoritatis lectio est in marg. Ben. *ἐπιγαμίαν*, quae tantopere arridet Taylora et Augerio. Recte contra est monitum, *ἐπιγαμίαν*, h. e. *jus mutui connubii*, non privatis, sed civitatibus et populis dari moris fuisse. Occurrit res v. c. in Xenoph. Hellen. V. 2. 12. Psephism. Byz. et Perinth. in Orat. de Cor. p. 487. E. [ed. Francof.] et in disertissimo decretorum omnium ibid. p. 504. E. *Εὐεργεσία* vero, h. e. *nomen et jura εὐεργέτου*, ornamentum est perhonorificum, quod civitates graecae privatis impertiri solebant, et fere etiam apud posteros mansit, ut Inscriptt. docent. Conf. Xenoph. Hellen. I. 4. 17. Demosth. in Aristocrat. p. 748. D. et Inscriptt. ap. Reines. Cl. VII. N. 23. Is autem honos, praesertim a pop. Athen. profectus, non raro a principibus aliarum civitatum viris impense expetebatur. Xenoph. de Vectig. Athen. III. 11. Utebantur in hac re verbis *ἀναγράφειν, ἀνακηρύττειν εὐεργέτην τινὰ τῆς πόλεως*. Conf. Hemsterhus. ad Lucian. D. M. p. 367. Ceterum quum passim reges in historiis occurrant nomine *Euergetarum*, non dubito, quin ab eodem more ea appellatio ducta sit. *Fr. A. Wolf.* Conf. Spanhem. de U. et P. N. Diss. VII. *Idem in Ind.* Thucydides I. 129. in Xerxis ad Pausaniam litteris: *κεῖται σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐσαεὶ ἀνάγραπτος*. Ubi Scholiastes: *διὰ παντὸς εὐεργέτης κληθήσῃ ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ*. *Schaefer.*

P. 475. v. 11. *φεύγοντας*] Iterum forte *φυγόντας*, ut *εὐρομένους*, et v. 8. *φυγοῦσιν* accuratius videretur. *Markland.* V. not. ad p. 473, 20. *Schaefer.*

*) Non his solis, sed etiam Ecphanto ceterisque Thasiis. *Schaefer.*

P. 475. v. 13. τὰ δοθέντα] Horum loco est in August. primo ταῦτα, nil aliud. Veni igitur in suspicionem aliquando, in libris quibusdam antiquis fuisse: — ἀφαιρεθῆναι τὰ δοθέντα, καὶ ταῦτα μηδὲν —. Quod in medio relinquo. *Reisk.*

P. 475. v. 13. μάθοιτε — λογίσαισθε —] Punge potius mecum: μάθοιτε δὲ τοῦτο μάλιστα ἂν, ἐκείνως εἰ λογίσαισθε etc. Verte autem: Idque potissimum perspicietis, si hoc nimirum pacto rationem apud vos instituetis. Atque ita corrigendum arbitror v. ult. φέρε δὴ καὶ ἐκείνως ἐξετάσωμεν, non καὶ κεῖνο. Instituit enim Orator in utroque loco comparationem inter res Thasiorum et Pydnensium. Hujus populi mentionem injicit non ad rerum gestarum memoriam, sed ad argumenti colorem. *Thasios*, inquit ille, in loco *Pydnensium* etc. ponite. Multum utique interest, hoc an illo modo legamus. *Taylor.* *Ἐκείνως εἰ λογίσαισθε*, h. si rem reputarit is hoc modo, aut, ut vulgus loqui solet, modo sequenti. Vulgatam rationem omnium, qua ἐκείνως ad prius membrum rejicitur, mutavi monitu *Taylori*. Ita *Isocrates Paneg. c. 48. ἐκείνως εἰπών.* *Aristides supra §. 53. σκοπεῖτε καὶ ἐκείνως*, eodemque modo alii saepissime. Sic et οὕτως, τόδε, τοῦτο, ἐκεῖνο, ἐκεῖθεν solenniter ad ea, quae in oratione proxima sunt, pertinent. Sic paullo mox φέρε δὴ, καὶ κεῖνο ἐξετάσωμεν. Ubi item *Taylorus* corrigit καὶ ἐκείνως, sed frustra ibi quidem haud dubie. *Fr. A. Wolf.* Placere mihi hanc distinguendi rationem jam ad p. 471, 5. obiter monui. Sic autem post ὑμᾶς αὐτοὺς plene interpungendum, ut factum est in editione *Halensi*. Conf. not. ad v. 25. *Schaefer.*

P. 475. v. 16. ἢ τι τῶν ἄλλων] ἢ τὰ ἄλλα August. primus, non καὶ τὰ ἄλλα, quod retulit *Fabricius* *). *Reisk.*

P. 475. v. 20. παραδώσειν ταῦτ' ἐπαγγέλλαιντο κ. τ. λ.] *Nannius*: idque ea spe faciat, [Pydnam vel Potidaeam tradat,] ut eadem acciperet munera, quae tum *Thasio Ecphanto* — concessa fuere. Recte etiam *Wolfius* ipse. Nam *Frankofurtenses*, praeterquam quod nihil de *Demosthene* meriti essent, etiam aliquando ejus interpretem, quasi dedita opera, mutilarunt nobis et conciderunt. Pro se itaque loquatur *Wolfius* (edit.

*) Conf. not. ad p. 476, f. *Schaefer.*

interpretationis Wolfianae Basil. apud Oporinum Fol.): se tradituros pollicerentur, si eadem dona ipsis daretis, quae Ecphanto Thasio et Archebio Byzantio dedistis. Sed uterque interpres initium hujus commatis indistincte vertit: εἰ τινες τῶν νυνὶ ἐχόντων Πύδναν κ. τ. λ. Recte omnia Italus: *Se alcuni di quelli, che hora tengono Pidna o Potidea —, promettersero di darvi queste terre, se voi deste loco que'doni, i quali ad Effante Tasso et ad Archebio da Costantinopoli alhora deste.* Taylor.

P. 475. v. 21. καὶ Ἀρχεβίῳ τῷ Βυζαντίῳ, καὶ τινες κ. τ. λ.] Restituendum puto: — τῷ Βυζαντίῳ [καὶ Ἡρακλείδῃ], καὶ τινες etc. Hos enim tres, Ecphantum, Archebium et Heraclidem, paulo ante conjunxerat; neque ratio erat, quare unus ex iis jam omitteretur. Sic p. 476, 1. προδόντες τὴν Πύδναν καὶ τὰ ἄλλα etc. Codices et edit. Paris. recte habent: τὴν Πύδναν [καὶ Ποτίδαιαν] καὶ τὰ ἄλλα etc., quemadmodum hae urbes conjunctim nominabantur p. 475, 16. Nimirum scriba (vel typotheta forte in editione, quae Wolfi vocatur) conjecit oculos in καὶ secundo loco: inde voces interjacentes, ut fit, omisit. Markland. Marklando ante καὶ τινες elapsum videbatur καὶ Ἡρακλείδῃ. Oblitus est addere, quae caussa cogat scriptorem nomina ante posita hic omnia repetere. Satis poterat habere, ut arbitror, h. l. principem beneficii nominare. In seqq., τινὲς τούτων, notanda venit versuta admodum conversio ad adversarios, quum suffecisset universè dicere τινὲς ὑμῶν, τινὲς Ἀθηναίων. Non dubito enim pronomen illud οὗτοι nunc ad adversarios referre, licet sit, ubi in Oratore omnes auditores designat. Fr. A. Wolf. Recte intellexit τούτων. Sed cur hanc ad adversarios conversionem admodum versutam dixerit non exputo: est enim tam simplex, ut simplicior cogitari non possit. Schaefer.

P. 475. v. 23. μόνοι τῶν ἄλλων μετοίκων] Cur tandem μετοίκων? Scilicet loquitur de peregrinis, qui accepta immunitate domicilium Athenis collocarunt. Ita ibi sunt in numero τῶν μετοίκων. Fr. A. Wolf. Notanda locutio μόνοι τῶν ἄλλων μετοίκων: cujus locutionis plura exempla in iisque etiam hoc Demosthenicum memoravi in H. Stephani Thes. c. 1841. C. In his ἄλλων abundare vulgo dicunt. Non

abundare facile intelligas, si veritas e. c. nostrum *sejuncti a ceteris inquilinis, exempti numero ceterorum inquilinorum*: ut sit i. q. *χωρὶς τῶν ἄλλων μετοίκων*. Schaefer.

P. 475. v. 25. *λέγοντας*] Post h. v. Reiskiana, Wolfiana et Bekkeriana recte habent signum interrogandi. Schaefer.

P. 475. v. 25. *ἢ δηλονότι —*] *ἢ δῆλον, ὅτι φωνήν οὐκ ἂν ἀνάσχοισδε*. Exarant vulgo *ἢ δῆλον ὅτι*, pars *δηλονότι*, et deinde *ἢ πᾶσι πρόδηλον*. Utrobique *ἢ* circumflecti debere patet, et monuit Toupus ad Longin. III. 4. Vix ullum peccatum solennius est in libris. Ita quoque *ἀνάσχοισδε* particulam *ἂν* absorpsit in Wolf. et Tayl. *Fr. A. Wolf*. *Ἡ δῆλον ὅτι* Bekker. Wolfianam rationem praeter Toupium, qui nostrum in locum prius corrigendo scilicet intulerat (nam Wolf. et Tayl. *ἢ δῆλον ὅτι* habent), probavit etiam Bastius p. 637. Longini Weiskiani. Bekkeriana jure placet Heindorfio formulae vim scite explicanti ad Platon. Phaedr. p. 188. s. et ad Protag. p. 457., ubi imprimis comparanda Ciceronis translatio, omnem illa, si quam adhuc habeas, tollens dubitationem. Quam formulam cum interrogatio recta praecedere soleat, etiam hinc apparet Halensem Criticum recte interpunxisse v. 13. s. Schaefer.

P. 475. v. 26. *συκοφαντούντων*] Post h. v. Bekkerus in edit. Berolin. recte posuit signum interrogationis: quem Dindorfius secutus est. Schaefer.

P. 475. v. 26. *οὐκοῦν αἰσχρὸν, εἰ κ. τ. λ.*] Consentunt in scriptura *ἡγοῖσδε* edd. vett. praeter Ald. Herv. Wolf. Tayl., in quibus est *ἡγεῖσδε*, vitiose, ut jam vidit Marklandus. Sed mox omnes, et scripti et impressi, *ἀκούσεσδε*, non *ἀκούσαισδε*, ut de conjectura Marklandi Reiskius posuit. Non id erat imitatione dignum, uti nunc sero *) video. Particula *εἰ* jam sola est ad membrum consequens repetenda, ut hypothesis minus dubio modo proferatur. Conf. omnino p. 464, 6. ss. 478, 15. ss. 481, 5. ss. 498, 7. s. 508, 13. ss. Post paullo ne quis forte corrigat *ταῦτα λεγόντων*, eadem qui dicunt, vetat oppositio, quae latet in his, *μέλλοντες μὲν εὖ πάσχειν* et *ἐπὶ τῷ δ' ἄφ. τ. τ. πρ. εὖ. δωρεάς*. *Fr. A. Wolf*.

*) Nam in textu servavit scripturam Reiskianam. Schaefer.

Ἀκούσαισδε graece dici obiter negavi ad p. 99, 2. 140, 2. Recte autem sequi indicativum ἀκούσεσδε, antecedente optativo ἡγοῖσδε, docent Meletem. Crit. p. 111. Qui optativus quod junctam sibi habet particulam ἄν, ne quis miretur, reputet hoc dici hypothetice, hypothesi latente in verbis τὸν ταῦτα λέγοντα, quae valent εἴ τις ταῦτα λέγοι. Xenophon de Vectig. VI. 2. εἰ λῶρον καὶ ἄμεινον εἶη ἄν τῇ πόλει οὕτω κατασκευαζομένη. Schneiderus: „ἄν, cum εἰ conjunctum insolenter, delendum censui ad Anabasin 4, 1, 8.“ Non delendum esse nemo non intelligat, qui meminerit οὕτω κατασκευαζομένη esse i. q. εἰ οὕτω κατασκευάζοιτο. V. mea in H. Stephani Thes. c. 3522. B. Schaefer.

P. 475. v. 23. ἡγοῖσδε] [ἡγεῖσδε.] Scribe ἡγοῖσδε, ut ἀκούσαισδε. Markland. Ἠγοῖσδε legit edit. Paris. et optimus Cod. Aug. ἀκούσεσδε editt. omnes priores cum MSS. Ven. Lindenbr. Aug. etc. ἀκούσεσδαι Vindob. Taylor. ἡγεῖσδε Aldina, Wolfiana, Taylorana. Idem voluit P. Manutius, qui dedit ἡγεῖσδαι. Reisk.

P. 476. v. 1. τὴν Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν] [τὴν Πύδναν.] καὶ Ποτίδαιαν Morelius addidit ex Codd. Regiis. Ita etiam Cod. Aug. P. 475, 15. εἴ τινες τῶν νυνὶ ἐχόντων Πύδναν ἢ Ποτίδαιαν ἢ τι τῶν ἄλλων χωρίων etc. locus plane germanus. Taylor. Καὶ Ποτίδαιαν absunt a Bavarico, Ald. P. Manut., et proinde Wolf. quoque atque Tayl.: quod esse in Aug. et edit. Paris. e codd. regg. a Morelio additum ait Taylorus. Sed partem hanc Demosthenis Morelius non curabat dudum ante fatis defunctus, quam haec prelo Parisino excuderentur. Lambinus tum ei praeerat. Reisk. Posteriores voces duae desunt in Bav. Ald. Herv. Felic. Wolf. Tayl., in ceteris comparent, unde eas reduxit Marklandus ²). Abesse quidem et hic nomen Potidaeae potuerat non male. Verum dandum erat libris, quod antea [ad p. 475, 21.] ingenio Marklandi dare dubitabam. Urbes ipsae, quae memorantur, Pydna et Potidaea, populo Athen. a Philippo ereptae Olymp. 105, 3., ne tironi quidem ignotae sunt. Sic etiam de apta et plane egregia argumentatione totius loci nihil attinet monere.

*) V. not. ad p. 475, 21. Schaefer.

Istorum hoc est, qui quum antiquos scriptores enarrant, lectores sibi meros lapides fingunt. *Fr. A. Wolf. Καὶ Ποτί-δαιαν* omisit Bekker. Jure, ut arbitror. Ceterum videndum ne Reiskius, cum ad p. 475, 16. libri Augustani scripturam enotaret, locum illum cum hoc confuderit. *Schaefer.*

P. 476. v. 2. ἦ] ἦ *Fr. A. Wolf. Perperam. V. not. sequ. Schaefer.*

P. 476. v. 5. ἡγοῦντο] Interpungunt hic signo interrogandi, nimirum decepti prava scriptura voculae ἦ ante πᾶσι. Totum hoc membrum respondet ad interrogationem, quae proxime praecedit. *Fr. A. Wolf. Errasse Wolfium docet not. ad p. 475, 25. Schaefer.*

P. 476. v. 5. πότερον οὖν μᾶλλον ἔδει σε κ. τ. λ.] Sensus: Apage legem tuam, Leptine, quae tantum abest ut nostrae civitati prosit, ut nos nequeas magis demereri, quam si hostibus nostris auctor fias, talem legem ut in suos εὐεργέτας, nostros κακεργέτας, sanciant. *Schaefer.*

P. 476. v. 5. πότερον οὖν μᾶλλον ἔδει σε κ. τ. λ.] Verba sic ordina: πότερον οὖν, ὦ Λεπτίνῃ, ἔδει σε, εἰ δύνασαι, πείσαι τοὺς ἐχθροὺς μὴ τιμᾶν [ὅπως ἂν οἱ ἐχθροὶ μὴ τιμῶσι] τοὺς γιγνομένους εὐεργέτας ἐκείνων [τῶν ἐχθρῶν] ἐπὶ τοῖς πρὸς ἡμᾶς ἀδικήμασι [διὰ τὸ ἐκείνους ἀδικῆσαι ἡμᾶς τῷ προδιδόναι τὰ ἡμέτερα], ἢ δεῖναι κ. τ. λ. *H. Wolf.*

P. 476. v. 5. σε] Minus recte σέ *Fr. A. Wolf. Schaefer.*

P. 476. v. 6. τοὺς — εὐεργέτας] Eos, qui hostes nostros demeruerunt cum injuria nostra, h. e. ita, ut nobis injuriam facerent. Πρὸς ἡμᾶς cum Reiskio rescripsi e Par. 1. 6. Aug. 1. et Bav. pro vulg. πρὸς ὑμᾶς. Sequitur δεῖναι νόμον ἡμῖν. *Fr. A. Wolf.*

P. 476 v. 8. ὅς — ἀφαιρεῖται τι] In quibusdam Codd. legitur pari sensu, sed non simili elegantia: ὅς τῶν ἡμετέρων εὐεργειῶν ὑπαρχούσας δωρεὰς ἀφαιρήσεται. *Taylor. Τῶν ἡμετέρων εὐεργειῶν ὑπαρχούσας δωρεὰς ἀφαιρήσουσι* margo Lutetianae sine auctore, qui videtur fuisse Paris. primus, in quo, utpote plerumque cum August. primo consentiente, fuisse suspicor hic loci eandem lectionem, sed male ab exscriptore repraesentatam, quae est in August. primo.

Est autem ibi haec: τῶν ἡμετέρων εὐεργετῶν τὰς ὑπαρχού-
σας δωρεὰς ἀφαιρήσεται; ἐγὼ μὲν —. *Reisk.*

P. 476. v. 11. λάβε] λαβὲ Bekker. *Schaefer.*

P. 476. v. 15. οὐκ ἔτ' εἰσὶν] Solennis Atticorum locutio
de defunctis, οὐκ ἔτ' εἰσὶν. Aelianus, venator ubique talium,
V. H. XII. 46. ἀπῆει, ὥς οὐκ ἔτι τὸν ἵππον ὄντα αὐτοῦ ἀπο-
λιπών. Contra Andocides de Myster. p. 60. ἡ παῖς ἀπέδα-
νεν, ἡ δ' ἑτέρα ἐστὶν ἔτι. *Fr. A. Wolf.*

P. 476. v. 15. τὰ γ' ἔργα] Vulg. τὰ ἔργα. Τὰ γε ἔργα
Paris. quintus. Dedi τὰ γ' ἔργα. *Reisk.* Unus Par. 5. habet
τὰ γε ἔργα, arreptum a Reiskio pro temeritate sua. Procul
dubio vulgatum fortius est. *Fr. A. Wolf.* Τὰ ἔργα etiam
Bekker. *Schaefer.*

P. 476. v. 17. ἐᾶν] τηρεῖν Aristides p. 194. Post ἐᾶν aut
χρόνον deesse videtur εἶναι. *Reisk.* Extritum mihi quoque
ante ἵνα aliquando videbatur verbum εἶναι. Sed conjecturae
nihil tribuo, et Aristidis lectio, κυρίας τηρεῖν τὸν πάντα
χρόνον, citata in Art. p. 447., a lapsu memoriae est. Et de-
inde habemus ἐᾶν τὰ δοθέντα, simplici accusativo ad verbum
ἐᾶν. Ceterum columnis, quae publicis et sacris in locis ser-
vabantur, publicas literas insculpere Graecis inprimis morem
fuisse ipsa haec Oratio passim docet. Etiam supersunt ex
antiquitate ejus generis monumenta quaedam, quaerenda
apud eos, qui de reliquiis graecarum artium scripserunt.
F. A. Wolf.

P. 476. v. 20. ὑμᾶς τι ποιεῖν] Vulg. τι ποιεῖν ὑμᾶς. Ὑμᾶς
τι ποιεῖν August. primus. *Reisk.* Τι ποιεῖν ὑμᾶς. In *Reisk.*
exemplari legere cogimur ὑμᾶς τι ποιεῖν ex Aug. 1., qui codex
saepe verba trajicit, aut a scriptore trajectory ordinat ad libidi-
nem. *Fr. A. Wolf.* Τι ποιεῖν ὑμᾶς etiam Bekker. *Schaefer.*

P. 476. v. 21. εὖ ποιήσαντας — ἀντευπεποίηκε] Scriben-
dum aut εὐποιήσαντας — ἀντευπεποίηκε, ut scripsit H. Ste-
phanus Thes. c. 7789. D., aut εὖ ποιήσαντας — ἀντ' εὖ πε-
ποίηκε. Posterius malim. V. not. ad p. 500, 9. Aristophanes
Plut. 1030. τὸν εὖ παθόντ' ὑπ' ἐμοῦ πάλιν μ' ἀντευποι-
εῖν. Hemsterhusius: „ἀντ' εὖ ποιεῖν C. D' O. Frequentant
solutum illum scribendi morem in ejusmodi compositis ve-
teres membranae.“ *Schaefer.*

P. 476. v. 23. τὰς μὲν συμφορὰς — καὶ δὴ λελυμένας] Non sine quadam insolentia συμφοραὶ dicuntur κυρίαι pro μένουσαι aut βεβαῖαι, ut est in Epist. de Lycurg. libb. p. 198. E. [ed. Francof.]. Sic vero melius illucescit oppositio verborum τὰς δωρεὰς λελυμένας. Quippe ex eodem genere sunt κύρια et λελυμένα. Fr. A. Wolf. Sic opponuntur inter se νόμος κύριος et νόμος λελυμένος. Ἐαυτῷ μὲν ἀκύρους εἶναι τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὑμῖν δὲ μένειν τὰς παρ' ἑαυτοῦ p. 467, 27. Supra v. 17. τὰς στήλας ταύτας κυρίας ἔαν. Schaefer.

P. 476. v. 27. καὶ δὴ λελυμένας] Margo edit. Paris. καὶ διαλελυμένας, proinde quasi olim scriptum fuisset (cujus tamen lectionis vestigium non invenio): τὰς μὲν συμφορὰς — κυρίας αὐτοῖς γεγεννημένας, τὰς δὲ δωρεὰς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ' ὑμῶν, [ἀκύρους] καὶ διαλελυμένας. Taylor. Καὶ διαλελυμένας margo Lutet. sine auctore. Forsitan ea conjectura est Lambini. Καὶ δὴ, jam dudum, jam pridem. Lectio vulgata praestat illi, quam Margo dat. Reisk. Particulas καὶ δὴ h. l. verte paullo post donationem, alibi statim, continuo. Eas fortasse non intellexit, quisquis in marg. Ben. scripsit καὶ διαλελυμένας. In simili sententia Aristides §. 27. supra a nobis editus adhibet voc. εὐδύς. Fr. A. Wolf. Καὶ δὴ i. q. ἤδη, jam. Hesychius T. II. c. 107. Καὶ δὴ. ἐπὶ τοῦ ἤδη. Schaefer.

P. 476. v. 28. τῶν ἀτυχημάτων] Genitivus significat casus adversos τῶν εὐεργετῶν donis illis non omni ex parte compensari. Schaefer.

P. 476. v. 28. ἀφαιρεῖν — ἀφαιρεῖσθαι] ἀφαιρεῖν, omnino adimere: ἀφαιρεῖσθαι, adimere quod ademtum tuos in usus cedat. Schaefer.

P. 477. v. 1. ἐστίν] ἔστιν Bekker. Schaefer.

P. 477. v. 2. ὑμᾶς ἔτι βουλήσεται] [ὑμᾶς βουλήσεται.] Plenius Cod. Obsop. ὑμᾶς ἔτι βουλήσεται, et quodammodo Felician. Modo v. 7. auspicius omnino πολλοὺς ξένους εὐεργέτας Ald. Ven. Aug. Codd. Regg. α. β. ε. De his enim, ξένους intelligo, hactenus verba facta: sequitur jam civium, Cononis scilicet et Chabriae, fortuna, τῶν δὲ πολιτῶν μηδένα etc. v. 8. Italicus Interpres habuit: Molto adunque io mi dor-

rei, giudici, se in questo solo mi paresse potere ragionevolmente accusar la legge, che a molti forestieri nostri benefattori toglie l'esentione; e de i cittadini, che etc. Et Nannius quoque: quod plurimos externos de rep. optime meritos suis donis spoliaret. Taylor. Vulg. ὑμᾶς βουλήσεται. Dedi ὑμᾶς ἔτι βουλήσεται. Reisk. Ὑμᾶς βουλήσεται. Pan. ὑμᾶς ἔτι βουλήσεται, Felic. ὑμᾶς τι βουλήσεται. Utrumque videtur interpolationi tribuendum. Et addito ἔτι non magis hic opus, quam supra p. 458, 14. ante πεισόμεθα, aut p. 463, 22. ante ἐδελήσει. Nisi rarissima quaeque scirem Reiskio carissima esse solere, mirarer hoc quoque ab eo in textu inculcatum. Sed saepe ita putant in graecis et latinis aliquid deesse, si qui eas particulas, quas, quum ipsi latine scribunt, ubique e vernacula inferciunt, si suum adhuc, jam, etiam et tot alia sua desiderant. Fr. A. Wolf. Ἐτι omisit etiam Bekker. Schaefer.

P. 477. v. 5. πάνν τοίνυν ἀχδοίμην ἄν —] De externis hominibus hactenus: jam de civibus Atheniensibus. Illud aegerrime ferrem, si hoc uno nomine lex a me juste accusari videretur, quod externos multos bene de republ. meritos immunitate spoliaret, civium autem neminem proferre possem dignum etc. E vocabulis πολλοὺς ξένους εὐεργέτας medium male excidit in Ald. Herv. Felic. Ben. Wolf. Verbum est id ipsum, quod unum omnis sententiae vim sustinet, propter ea, quae sequuntur, τῶν δὲ πολιτῶν. Viderunt id et alii, et ex Par. 1. 2. 5. Ven. Aug. 1. Bav. restituit Reiskius. Id vero idem vir doctus non bene, quod δίκαιον in δικαίως mutat. Probat tamen Auger. Fr. A. Wolf.

P. 477. v. 6. δίκαιον] Deest Bavarico. Pro δίκαιον malim δικαίως. Aegerrime sim laturus, si hoc solum legis Leptineae possim jure merito reprehendere, quod multos peregrinos bene de rep. meritos immunitate privet. Reisk. V. not. ad v. 5. Schaefer.

P. 477. v. 7. πολλοὺς ξένους εὐεργέτας] Vulg. πολλοὺς εὐεργέτας. Πολλοὺς ξένους εὐεργέτας Paris. primus, secundus, quintus, August. primus, Bavaricus, Ald. Venet. Correxī πολλοὺς ξένους εὐεργέτας. Media vox incuria operum Parisiensium exciderat. Verumtamen etiam ab editione P. Manutii abest. Reisk. V. not. ad v. 2. et 5. Schaefer.

P. 477. v. 8. ἄξιον] Subaudi ταυτης τῆς τιμῆς. *Reisk.*

P. 477. v. 8. δοκοῖην] [δοκείην.] Sic corrigit Weimaranus *δοκείοι* Aldinae. *Δοκοῖην* P. Manutius, Lessingianus. *Reisk.* Barbarum Reiskianae *δοκείην*, quod mireris, servavit etiam Halensis. *δοκοῖην* mecum Bekker. *Schaefer.*

P. 477. v. 10. καὶ] καὶ posterius abest a Paris. primo. *Reisk.* Omisit Bekker. Mihi hîc non magis videtur abesse posse, quam infra p. 481, 28. *Schaefer.*

P. 477. v. 11. ἀρίστους καὶ πλείστους] Expectaveris posita vulgari ordine πλείστους καὶ ἀρίστους. Sed non temere Orator hunc ordinem invertit: scilicet ut πλεῖστα — πλείστους sibi inter se luculentius responderent. *Schaefer.*

P. 477. v. 12. πρῶτον μὲν — τῆς πόλεως οὔσης] Citat Dionysius Halicarn. T. VI. p. 997. R. *Schaefer.*

P. 477. v. 13. εἰ ἄρ' ἄξιον κ. τ. λ.] Felicius multo Nannius: num aliquid in ipso vel rebus ab ipso gestis culpa dignum, ut praemia illius diminuenda censeatis. *Taylor.* Dicit felicius haec a Nannio latine versa esse quam a Wolfio. H. e. Wolfius hîc, ut alibi, fidelior interpres, Nannius elegantior. *Schaefer.*

P. 477. v. 14. αὐτῷ] Abest a Paris. primo, August. primo, item Dionysio Halic. h. l. citante p. 171. *Reisk.* Delevit Dindorf. Malim servatum. Quod si quem offendant αὐτῷ et ἐκείνῳ tantulo spatio deinceps sic posita, ut eundem hominem significant, consulat mea in H. Stephani Thesauro c. 3659. A. *Schaefer.*

P. 477. v. 15. οὗτος γὰρ ἀνὴρ] Ipse longior spiritus, quo verborum comprehensio hic liberius se effert, indicium quoddam habet, hunc hominem ab Oratore studiosius ornari. Sed cujus tandem caussa Cononem ornet, non dixit. Suspicioni igitur quum locus sit, rem factam opinor maxime propter illius ex Timotheo nepotem, cui et ipsi nomen Cononi fuit, de quo praeter alios loquitur Nepos in Timoth. c. 4. Ad hunc per aetatem quidem haec caussa immunitatis pertinere potuit quam maxime. Jam quae res gestae h. l. attinguntur, eae non sunt reconditioris doctrinae, ut summatim percurrere sufficiat. Duo insigniora, quae Cononem illustrarunt, sunt pugna navalis ad Cnidum, Olymp. 96. 3.,

novem annis ante Demosthenem natum facta, et eam mox secuta ἀνάστασις τῶν τειχῶν, h. e. restitutio murorum Piraei et Athenarum, quos Lysander diruerat. Pugna illa nihil celebrius, quippe qua Atheniensibus principatus Graeciae, quem belli Peloponnesiaci infelix exitus ademerat, gloriose restitutus est. Vid. Andocid. de Pace p. 100. Dinarch. in Demosth. p. 11. Isocrat. Panegy. c. 41. cum aliorum locis, quos ibi adfert Morus p. 80. Cujus notae occasione lubet notare, eandem pugnam, quae ubique a Cnido, urbe Rhodo vicina, nomen habet, etiam a Schol. nostro ad p. 478, 24. περὶ Ρόδον factam dici, quam lectionem in Isocrate mirus consensus librorum firmat. Ac fortasse huc pertinet monitum Ernesti ad Xenoph. Mem. Socr. III. 5. 4. Porro, bellum illud quum unis copiis Persicis confectum sit a Conone, plane nihil adjuto a civibus suis, vere adjicitur παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβών. In quo vox ἀφορμὴ ad pecuniam, naves, milites, omnem apparatus belli gerendi pertinet. Conf. de ea voce Pricaeum in Ep. I. ad Timoth. V. 14. Sed ne quid omittamus, e verbis ἐκ τοῦ Πειραιῶς articulum eximit Dionysius περὶ λεκτ. Δημοσθ. δειν. T. VI. p. 997. et Aristides Art. p. 456., a quo bene notatur loci virtus ex adjunctis περιστάσεσι. Etiam Aug. 1. μετὰ τὴν τ. δ. χάδοδον τὴν ἐκ Πειραιῶς, idque in textum allegit Reiskius. Non nego, hac in formula hunc usum vulgatiorem esse; nec desunt tamen, nisi fallor, additi articuli exempla, quae nos in quoque loco ad fidem codicum reducant. Mox de oppresso statu Athenarum sequitur: τῆς πόλεως ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης. Quod paullulum a veritate rerum recedere dixeris. Constat pacis legem Atheniensibus reliquisse 12 naves longas. Vid. Wesseling. ad Diodor. Sic. T. I. p. 630. At quidni civitas afflicta posthac eo videatur devenisse, ut plane nihil navium haberet? Bellicas dico: aliae quippe nihil ad rem. Jam prope eodem redit, quod noster de Cor. p. 488. E. [ed. Francof.] et alii iisdem fere verbis de hoc tempore ajunt, οὐ ναῦς, οὐ τείχη τῆς πόλεως τότε κεκτημένης. Ceterum ἀρμοσταὶ si cui minus ex historia noti sunt, adeat Maussacum ad Harpocrat. h. v. aut Mori Indicem Xenoph. Hellenic. Fr. A. Wolf.

P. 477. v. 15. *τινῶν — τῶν — ὄντων*] *E nonnullis — illius aequalibus.* Conf. not. ad p. 480, 13. *Schaefer.*

P. 477. v. 17. *Πειραιῶς*] Vulg. *τοῦ Πειραιῶς.* Articulus abest ab August. primo et Aristide *T.* p. 124. et Dionysio. Delevi *τοῦ.* *Reisk.* Articulum revocavit Fr. A. Wolf., quem v. ad v. 15. de pusillo negotio satis operose disputantem. *Πειραιέως* minus attice Dionysius. *Schaefer.*

P. 477. v. 18. *παρ' ὑμῶν*] *καὶ παρ' ὑμῶν* August. primus. *Reisk.* V. not. ad p. 469, 24. Hic quoque delendae subdistinctiones post *βασιλεῖ* et *λαβών.* *Schaefer.*

P. 477. v. 20. *ἄφορμην*] V. not. ad v. 15. *ὑφορμὴν* Bekkeri Berolinensis, sine dubio negligentia typothetae: unde transiit in novissimam Lipsiensem. *Schaefer.*

P. 477. v. 20. *κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους*] *Naumachia* ad Cnidum. Exstat historia apud Xenophontem lib. 4. *Hellenic.* *Palmer.*

P. 477. v. 25. *καὶ γάρ τοι*] Potius *τοιγάρτοι*, itaque: non etenim. *Markland.* Frustra Marklandus adscripsit, legendum *τοιγάρτοι*, itaque. Vid. Hoogev. *Doctrin. Particc. gr.* XXIV. 2. 2., ubi de particulis illis bene agitur. *Fr. A. Wolf.* V. not. ad p. 125, 23. *Schaefer.*

P. 477. v. 26. *μόνῳ τῶν πάντων*] Vana sunt, quae ad haec verba Schol. habet *). Melius patebit eorum vis, si cogitemus, novum tunc eum titulum *liberatoris sociorum* fuisse, immo omnino antehac inauditum, monumentis publicis nomen civis aut etiam imperatoris inscribi. Optime id docemur a Demosthene de Rep. ord. p. 126. D. [ed. Francof.], quae sententia ab eo ad verbum fere repetitur in Orat. adv. Aristocrat. p. 757. C. Conf. Aeschin. in Ctesiph. p. 458., quo loco etiam postea utemur. *Fr. A. Wolf.*

P. 477. v. 27. *Ἐπειδὴ — συμμάχους.*] In his verbis continetur inscriptionis tantum ea pars, quae facit ad consilium hujus loci. Absolute ibi interjectum est *φησὶν*, aut, si ma-

*) Habet haec: *μόνῳ μετὰ τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα.* Riddle. Fortasse qui Scholiorum farraginem primus concinnavit, quae ejus fuit negligentia, retulit huc quod referendum erat ad p. 478, 5. *Schaefer.*

vis, subaudi ὁ γράψας. *Fr. A. Wolf.* Subaudi ἡ στήλη. *Schaefer.*

P. 477. v. 28. γράμμα] I. γ. ἐπίγραμμα, *inscriptio.* V. mea in *H. Stephani Thes. c. 3028. D. Schaefer.*

P. 477. v. 28. φιλοτιμία] Eodem sensu τὴν δόξαν p. 478, 3. V. not. ad p. 22, 22. 220, 12. *Schaefer.*

P. 478. v. 1. πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς] Id est solos. Opponuntur hi soli Athenienses toti graecorum populorum universitati. *Reisk.* Φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, gloria apud vos solos. Nam ita verte, quo oppositio Atheniensium et universitatis ceterorum populorum clara sit. *Lycurgus in Leocr. p. 144.* περὶ μὲν γὰρ ἀγνώτος ἀνδρώπου τοῖς Ἑλλησιν ἐν ὑμῶν αὐτοῖς ἐδοκεῖτ' ἂν ἢ καλῶς ἢ καὶ φεύλως ἐψηφίσθαι· περὶ δὲ τούτου ὃ τι ἂν βουλευέσθῃς, παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν ἔσται λόγος. *Aeschines in Ctesiph. p. 433. A.* Οὐκ ὦρετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα σεμνύνεσθαι πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου. *Conf. dicenda ad p. 482, 28. Fr. A. Wolf.* Nollem *Wolfius* hīc *Reiskium* perperam interpretantem secutus esset. Ὑμεῖς αὐτοὶ nusquam est vos soli, sed ubique vos ipsi. Nec *Cononi* res illae apud solos Athenienses gloriosae fuerunt, sed apud omnes Graecos, qui jugum Spartanum impatienter tulissent. *Conf. v. 11. ss.* Sic in *Aeschini* illo loco ἐν αὐτῇ τῇ πόλει non est in sola urbe, sed in ipsa urbe. *Schaefer.*

P. 478. v. 3. τούτου — καρποῦται] *Ejus rei gloria nomen patriae fruitur.* Vid. de hoc usu verbi καρποῦσθαι pro vulgari κομίζεσθαι, quod infra p. 502, 25. et p. 505, 25. occurrit, *Valckenarium* in *Euripid. Hippol. p. 211. et 318. Fr. A. Wolf.* *Demosthenis* loco usus est *Monkius* ad *Euripid. Hippol. 434. Schaefer.*

P. 478. v. 5. ὥσπερ Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονος] *Melius* cum editt. *Felic. et Manut.* ἀλλὰ καὶ χαλκῆν εἰκόνα μετὰ τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα ἔστησαν πρῶτον. Nam in vulgata lectione vox ista πρῶτον vix habet cui inniti possit. *Taylor.* Forte ambae lectiones in hunc modum sunt copulandae: — ὥσπερ Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονος ἔστησαν μετὰ τούτους πρῶτον, ut referatur ad praecedens

αὐτῷ. *Erexerunt ei statuam primo post Harmodium et Aristogitonem ad exemplum eorum, h. e. quasi paribus ille factis pares quoque honores meritus esset. Sed nil opus est mutatione, modo interpungatur, ut feci: — Ἀριστογείτονος, ἔστησαν πρώτου* [subaudi αὐτοῦ vel τοῦ Κόνωνος]. *Reisk.* Verba ὡς περ Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος reliquae structurae interposita sunt, id quod Wolfius vertendo recte expressit. Ad πρώτου nunc prioris membri pronomen αὐτοῦ facillime suppletur *), et meram interpolationem olet Felic. et Man. lectio, χαλκὴν εἰκόνα μετὰ τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα ἔστησαν πρώτου. Mirificus est Taylorus, cui haec placeant. Quanquam sententiam quidem interpolator haud male cepit. Contra accidit Meursio in Pisistr. c. 14., ubi de aeneis statuīs Harmodii et Aristogitonis in foro positīs testimonia aggerens primum pessime locum nostrum explicat, tum pejus etiam corrigit scribendo ἔστησαν προτοῦ, statuerunt antea. Prorsus legitimus est secundus casus πρώτου, quoniam perpetuo usu dicitur εἰκόνα στήσαι τινος, statuam alicui ponere, ut ἱερὸν ἰδρύσασθαι θεοῦ τινος et alia. In promptu est locus, et huic constructioni firmandae aptus, et memoriam simul de hac statua et regis Euagorae servans, ex Isocrat. Euag. p. 293. ἡμεῖς μὲν αὐτοὺς ἐτιμήσαμεν ταῖς μεγίσταις τιμαῖς, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἑστήσαμεν, οὗ περ τὸ τοῦ Διὸς ἄγαλμα τοῦ σωτήρος, πλησίον ἐκείνου τε καὶ σφῶν αὐτῶν, ἀμφοτέρων ὑπόμνημα, καὶ τοῦ μεγέθους τῆς εὐεργεσίας καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ἀλλήλους. Praeterea conf. Ulpian. ad Or. in Midiam p. 655. B. [ed. Francof.]. *Fr. A. Wolf.*

P. 478. v. 5. πρώτου] Conf. p. 172, 18. 686, 8. *Schaefer.*

P. 478. v. 6. καὶ τοῦτον — πεπανκέναι] *Fr. A. Wolf.* et *Bekker.* interpungunt: καὶ τοῦτον, τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, πεπανκέναι. Sane junguntur syntactice verba τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα, quae Reiskiana interpunctio perperam divellit: ut aut illa ratione, aut, quod malim, prorsus non distinguī oporteat. *Schaefer.*

P. 478. v. 6. καὶ τοῦτον] Id est, *Cononem non minus quam*

*) Nihil hic elliptici, quod sive subaudiendo sive supplendo integrandum sit. Solennis hic abusus est pronominis αὐτός. *Schaefer.*

veteres illos, Harmodium et Aristogitonem. De reliquo, etiam hic statim plura psephismata habemus, de honoribus singulis, credo, Cononi a republica decretis. Fr. A. Wolf.

P. 478. v. 11. *Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν κ. τ. λ.] Citat hunc locum Aristides p. 238. Reisk.*

P. 478. v. 12. *ἐπιμήδη] ἐπετιμήδη Paris. secundus. Reisk. Schol. codicis Bav. explicat lectionem ἐπετιμήδη adscripta glossa ἐδοξάσδη. Non multo meliora sunt reliqua, quae propria habet Schol. ille primum a Reiskio editus. *) Fr. A. Wolf. Probat compositum Bährius in Creuzeri Meletemm. P. III. p. 62. Sed hoc sensu Orator ἐπιτιμᾶν nusquam usurpavit. Schaefer.*

P. 478. v. 15. *παρὰ τοῖς ἄλλοις] Exspectes ut dicatur παρὰ τῶν ἄλλων. Illud tamen, quum varie passim hujus praepositionis rectiones commutentur, damnare non ausim. Fr. A. Wolf. Rectiones praepositionis sic commutantur, ut commutetur etiam significatio. Αἱ παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ, dona quae apud ceteros habet: τῆς παρ' ὑμῶν, idoni quod a vobis tulit. Schaefer.*

P. 478. v. 16. *μόνης] Vox μόνης relata est ad plures donationes ceterorum populorum, contra quas posita unius populi Athen. donatio, quamlibet multiplex, duntaxat pro una haberi potuit. Fr. A. Wolf.*

P. 478. v. 17. *τοῦτ'] Videtur abundare τὸ τοῦτ', aut pro eo legendum οὔτος. Mox v. 20. τούτων μηδενός. [Aberat enim μηδενός.] H. Wolf. Frustra erat Wolfius, qui putabat, vel abundare τοῦτ', vel in οὔτος mutandum esse. Τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται est τοῦτο τὸ βέβαιον μένειν ἀφαιρεθήσεται, haec stabilitas eripietur, ex praecedente membro repetendum. Notandum hoc lectori Demosthenis, qui saepe ita scribit. Sic p. 482. de Chabria: qui cum haberetur et esset dux omnium cautissimus (ἀσφαλέστατος), cum imperabat, ἐχρῆτο τούτῳ, scilicet τούτῳ τῷ ἀσφαλεῖ, hac cautione utebatur pro vobis. Parum accurate utroque loco vertit Wolfius. Ita p. 496, 13. οὐδ' ἔχουσιν. Subintellige ἀτέλειαν ex praecedente adjectivo ἀτελεῖς petendam. Markland. Τοῦτο partem illam de-*

*) Sed v. ipse Wolfius ad p. 479, 17. Schaefer.

signat decreti, qua concessa Cononi fuisset immunitas a contributionibus; nam reliquos honores intactos relinquebat lex Leptinis. V. v. 23. p. 479, 16. 482, 16. *Reisk.* Τοῦτο videtur dici haec pars doni nostri, h. e. immunitas. Vide ad p. 493, 18. et p. 501, 28. Aliter Marklandus, cui τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται significat τοῦτο τὸ βέβαιον μένειν ἀφαιρεθήσεται, haec stabilitas eripietur. Quae ratio sane durissima. *Fr. A. Wolf.* Omnem tollit dubitationem quod sequitur v. 21. ἀφελέσθαι τι τῶν δοθέντων τότε. *Conf. Bernhardt Gr. Syntax. p. 106. sq. Schaefer.*

P. 478. v. 24. γνοίη] γνώη August. primus. *Reisk.*

P. 478. v. 25. εἰ παραδείη — ἐποίησε] Scilicet κλέπτων τὴν τῶν Ἀθηναίων τείχισιν, *Aelian. V. H. III. 47.* Rem post auctorem principem, *Thucydidem I. 90.*, nusquam non repetitam accuratius quam pro modulo scriptionis persequitur *Nepos Themistocl. c. 6.*, ubi v. *Intpp.* Noster locus inprimis placet nativa quadam narrandi elegantia. *Fr. A. Wolf.* Adverte Oratoris artificium Cononem cum Themistocle sic comparantis, major ut in illum gloria redundet. Scilicet suae ut causae serviret, neglexit περιστάσεις, quae satis ponderatae Themistoclem aliquanto magis illustrant. *Schaefer.*

P. 478. v. 26. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος κ. τ. λ.] Sic distinguatur hic locus: λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος, εἰπὼν τοῖς πολίταις τειχίζειν, καὶ [καὶ κελεύσας, εἰ] ἀφικνήται τις ἐκ Λακεδαιμόνος, κατέχειν, οἴχεσθαι. Coniunge λέγεται οἴχεσθαι πρεσβέων, caeteris intermedio interjectis. Mox p. 479, 5. πέμπειν ἑτέρους παραινεῖν. *H. Wolf.* Λέγεται ἐκεῖνος — οἴχεσθαι πρεσβέων — ἀρνεῖσθαι — κελεύειν — παραινεῖν πέμπειν ἑτέρους. En verba contigue posita, quae summam compagem periodi faciunt; reliqua interjecta sunt. Rationem structurae satis ostendit interpunctio nunc inducta, vixque opus est notare vulgatae lectionis in ultima voce vitium, παραινεῖ, etsi ita omnes ante *Taylorum.* *Fr. A. Wolf.*

P. 479. v. 4. οὐχ ἦκον] οὐχ ἦκον est domum non revertentur. *Seager. Diar. Classic. LVI. p. 257.*

P. 479. v. 5. παραινεῖν] Editt. παραινεῖ cum *Vindob.* et *παραινῇ.* Constructio est: λέγεται — οἴχεσθαι πρεσβέων — ἀρνεῖσθαι — κελεύειν — παραινεῖν, ut nos edidimus ex aucto-

ritate Codd. Ven. Aug. Ital. Bodl. Cant. *Taylor*. Vulg. *παραινεῖ*. *Παραινεῖν* August. primus, Bavaricus. Et sic edidit *Taylorus*. *παραινῇ* P. Manutius. Vulgatam dat Ald. vitio typographico. Correxī *παραινεῖν*. *Reisk*. V. not. ad p. 473, 26. *Schaefer*.

P. 479. v. 8. ἄν ἀληθὲς ᾗ] *Verumne sit*. *Schaefer*.

P. 479. v. 8. τὸ φανερώς τοῦ λάδρα] Scilicet πράττειν ὁτιοῦν. *Schaefer*.

P. 479. v. 10. λάδρα] λάδρα *Bekker*. *Schaefer*.

P. 479. v. 10. παρακρουσαμένους] Premitur quodammodo Themistoclis factum significatu humilis fraudis, qui huic verbo adhaeret ex origine sua. Harpocratio: Παρακρούεται, ἀντὶ τοῦ ἐξαπατᾶ. Πολὺν δὲ ἐστὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἀπτικοῖς καὶ παρὰ Δημοσθένει ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς. Μειῖνται δὲ τοῦνομα ἀπὸ τοῦ τοὺς ἰστάντας τι ἢ μετροῦντας κρούειν τὰ μέτρα καὶ διασεῖειν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτεῖν· καὶ ὡς Σοφοκλῆς πον· Ὡς μήτε κρούσης, μήδ' ὑπὸ χεῖρα βάλῃς. Verbo quater usus Demosthenes in Philippicis, Olynth. II. p. 22. A. [ed. Francof.] Philipp. II. p. 66. E. 68. B. De Halon. p. 67. B., longe frequentius in reliquis Oratt. Et in Macart. p. 1032. D. eadem vi, qua h. l., opponuntur inter se νικᾶν et παρακρούσασθαι. Ad haec conf. Valcken. Animadvv. ad Ammon. III. 8., qui aliud simile comparat, κρουσιμετροεῖν. *Fr. A. Wolf*.

P. 479. v. 12. τοὺς κωλύσοντας] Vetus lectio, τοὺς κωλύσαντας, quam et in Hervagiana secunda reperio, vera esse videtur. Τοὺς κωλύσαντας est qui prohibere conati sunt. *Seager*. *Diar. Classic. LVI. p. 257*. Immo est qui prohibuerant: quod huc non quadrat. Qui prohibere conati sunt foret τοὺς κωλύοντας, quod habet Cod. *Bekk*. Sed vulgata optime habet. Qui prohibitori essent. *Schaefer*.

P. 479. v. 13. ταὐτὸ τοῦτο] Pro his duobus unum ταῦτ' dat August. primus. *Reisk*. Bene αὐτ' *Bekker*. In vulgata additum ταὐτὸ vix cuiquam probabitur. *Schaefer*.

P. 479. v. 16. ὑμᾶς] Abest ab August. primo: et facile patior abesse. Ὑμᾶς dedit *Taylorus*. *Reisk*. Sic *Wolfius* et *Taylorus*, ante quos obtinebat ἡμᾶς. Nostra scriptura potior videtur, eandemque in iisdem his verbis habemus p. 503, 19. At Aug. 1. pronomen prorsus abiecit; id quod novissimo editori placet. Nobis non item. *Fr. A. Wolf*. Pronomen omisit *Bekker*. *Schaefer*.

P. 479. v. 17. ἀλλὰ νῦν Δία τὸν παῖδα τοῦ Χαβρίου κ. τ. λ.] Tangit hunc locum Athenaeus p. 166. [T. II. p. 145. Schw.], observante Casaubono *). Reisk. Ad locum venimus, ad quem Orator omnem vim dicendi, quae in hujus quidem dictionis orationem cadere posset, et omne πάθος suum reservasse videri debet. Chabriae honores et praemium propter heredem ejus, Ctesippum, sibi imprimis cordi esse, si aliunde non constaret, facile id quemque hujus loci tractandi modus et artificium doceret. Nec minus illud artificiose, quod nunc demum ad hoc argumentum ducimur, ducique videmur temporum ordine magis quam aliquo consilio Oratoris. Neque tamen ullus erat huic argumento locus magis idoneus. Praeterea ipse transitus artem habet, quam scite notat Scholion cod. Bav. Τὸ σχῆμα τῆς μεταβάσεως πάνυ θαυμαστόν· τὸ γὰρ μὴ ἐκ περιβολῆς μηδὲ πεφρονησμένως ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν ἀφείλετο τὴν ὑπόνοιαν τοῦ δοκεῖν πρὸς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγειν κ. τ. λ. Fr. A. Wolf. Vix erres, si suspiceris Leptineae reapse non aliud consilium fuisse, quam ut Orator patrocিনaretur nepoti perditissimo. Adco Demosthenes h. l. omnes nervos intendit, adeo totis lateribus lacertisque luctatur. Nec mirum. Causa enim agebatur non optima: tuendus erat ganeo profligatissimae ἀσωτίας καὶ κιναιδίας. Quod ipsum videtur perpulisse Oratorem, ut adversarium solito lenius tractaret. Aliter, sed vix probabiliter, de homine Wolfius in Prolegg. p. 53. seq. Schaefer.

P. 479. v. 18. κατέλιπεν;] Bene κατέλιπεν Bekker. Etenim haec non interrogatio est, sed hypophora. Schaefer.

P. 479. v. 20. εὖ φρονοῦντ' — φῆσαι] Verba sic ordinata dat August. primus: εὖ φρονοῦντα οἶμαι ταῦτ' ἂν φῆσαι. Reisk. Ἄν post ταῦτ' posuit Bekker. Schaefer.

P. 479. v. 22. ἀνὴρ] Post h. v. ponenda minor distinctio. Schaefer.

P. 479. v. 22. οὐ μὲν — αὐτῷ.] Citant Anecd. Bekker. p. 137, 18. Schaefer.

*) Athenaei narratio satis illustrat quae Ulpianus ad h. l. de filio Chabriae, soli nato abdomini, parum discrete memoravit. Schaefer.

P. 479. v. 25. ὃν μὲν οὖν τρόπον κ. τ. λ.] Aristides hunc locum pro exemplo praeteritionis laudans in Arte p. 459. sic scribit: πρὸς Πελοποννησίους ἅπαντας — ἐν Αἰγίνῃ καὶ ὅσα ἐνῆν πρῶην ἐποίησε, καὶ μετὰ ταῦτα — ἐπελθὼν ὀλίγου χώ-
ρον — οὔτε ἀδύνατον κατὰ — τῆς παρ' ἐκάστῳ περὶ αὐτοῦ δόξης ὑπαρχούσης. In quibus plura memoriae errore vi-
tiata sunt. At illud, ὅσα ἐνῆν πρῶην ἐποίησε, monstrum
scripturae est, e vestigiis verae lectionis natum. *Fr. A. Wolf.*
Monstrum hoc procuravit palaeographiae in paucis peritus
Porsonus ad Homeri Odyss. E. 206. *) Conf. idem ad Odyss.
A. 446. et Bastius ad Gregor. Corinth. p. 112. *Schaefer.*

P. 479. v. 25. ὑμᾶς ἔχων] Id est ὑμᾶς μόνους, vos solos
habens, sine sociis et auxiliis: si sanus sit locus. *Markland.*
Quomodo vos habentes, quomodo comparatos, in quanta
rerum omnium inopia, quanta infirmitate et animorum de-
jectione. *Reisk.* Unum ὑμᾶς intelligi debere ὑμᾶς μόνους,
evincitur oppositis verbis, quae continuo adduntur, contra
Lacedaemonios **) omnes. Cur locum minus sanum aut inte-
grum putemus, causam nullam video. Sed illud ὑμᾶς ἔχων,
h. e. a vobis solis comitatus, cum unis copiis vestris, magis
oratorie dictum videtur, quam ex veritate. Aliud agebat vir
doctus, qui explicando jungebat ὃν τρόπον ὑμᾶς ἔχων ver-
tens: quomodo vos habentes — et animorum dejectione. Tot
verba ut cassa paelearum evanescunt emendata interpunctione,
quae saepe in illius editione abominabilis est ***). Quod
historias in h. l. attinet, praeter Xenophontem, qui eas mi-
nus accurate prodidit, vide Diodor. Sic. XV. 25. seqq. et
Nepot. Chabriam, quod scriptum tamen totum jejuniis com-
pilatum puto e Theopompo. Res summas ut brevissime com-
plectar, post Thebas ope Pelopidae, Mellonis aliorumque

*) Citat ibid. Basilii locum, ubi scribarum stupor ἀρχύων corruptit in
Ἀρήνων. Rursus in Tzetzae Schol. ad Lycophron. 511. pro vero
Ἀρήνης duo Codd. ap. Müllerum habent Ἀρχύης. *Schaefer.*

**) Immo Peloponnesios. *Schaefer.*

***) Reiskius inciderat post ἔχων: quam interpunctionem Wolfius sic
emendavit, ut etiam post τρόπον incideret. Bene, si, qui vulga-
ris mos est, distinctiones syntaxi placet accommodare. Sed rectius
neutrubi inciditur. *Schaefer.*

liberatas atque Piraeum a Sphodria occupatum Thebani, Athenienses et aliae gentes Graeciae Olymp. 100, 4. societatem belli coeunt contra Lacedaemonios, qui resumptis viribus tunc superbius dominabantur. Bellum administrat Chabrias, qui jam Olymp. 96, 4. bello Corinthiaco ducem fortem se praestarat *), cum eo Timotheus, Cononis filius, et Callistratus, Orator alias nobilis. Eodem, quo bellum exarsit, anno fit pugna illa apud Thebas, noto Chabriae strategemate insignis, et alia, eodem duce, apud Naxum navalis, cujus victoria ubique celebratur, quippe a bello Peloponnesio prima, quam Athenae propriis viribus ex Lacedaemone retulerunt. Vid. Diodor. XV. 35. Plutarch. Camill. p. 138. B. et Phoc. p. 744. C. Graeciae populi etsi LXX fere in illud foedus convenerant, tamen Peloponnesii ut accederent adduci se passi non sunt. Hinc explic. *πρὸς ἅπαντας Πελοποννησίους*. Mox *ἐν Θήβαις*, ad Thebas. Saepe *ἐν* est *prope*, *ad*, *apud* **). Conf. Ernest. ad Callimach. H. in Dian. 238. Sequitur Gorgopas, Lacedaemonius, *ἐπιστολεὺς* nauarchi Hieracis, a quo relictus erat Aeginae. Sed legitur hoc apud unum Xenophontem Hellen. V. 1. 5. seqq. Quo ex fonte correxi Scholion sic vulgo lectum: *Στρατηγὸς ἦν Θηβαίων· ὃν κτείνει Χαβρίας ἐν Αἰγίνῃ ἀπτόντα βοηθήσαι Εὐαγόρῃ ***).* Dein *ὅσα ἐν Κύπρῳ τρόπαια ἔστησε*, scilicet Euagorae Persarum armis petito publice in auxilium missus Chabrias circ. Olymp. 97, 3. Vid. Diodor. XIV. 98. et Cornel. Nep. Chabr. c. 2., ubi vel hic locus Demosthenis Lambino satisfacere debebat. *Μετὰ ταῦτ᾽ ἐν Αἰγύπτῳ*, quo sua sponte venerat, ut privatam operam Aegyptiis navaret, primo

*) Consulto sic scripsit. *Praestarunt* legas in annotat. ad p. 506, 5. *praestarin* in annotat. ad p. 481, 27. Quod videtur notasse Reisi-gius ad Sophocl. Oed. C. p. 304. *praestata* scripsit Prolegg. p. 87. *praestassent* ibid. p. 144. Schaefer.

**) Conf. not. ad p. 159, 25. Schaefer.

***) Wolfius dedit: *Στρατηγὸς ἦν Λακεδαιμονίων, ὃν κτείνει Χαβρίας ἐν Αἰγίνῃ, ἀπὼν βοηθήσαι Εὐαγόρῃ*. In *ἀπτόντα* vide ne lateat *ἀπὼν τοῦ*. Cujus constructionis quod satis sit exemplorum con-gessi in L. Bosii Ellips. p. 708. Schaefer.

Olymp. 100, 4., iterum 104, 3. Vid. Diodor. XV. 29. et 92. et Cornel. l. c. *Fr. A. Wolf*. Reiskii interpretatio nullo modo ferenda. Primum enim Orator, si tale quid voluisset, fere sic scripturus erat: ὃν μὲν οὖν τρόπον ὑμᾶς ἔχοντας ἄγων —. Deinde ὃν τρόπον jungendum esse verbo παρετάξατο satis docent sequentia, ὥς ἀπέκτεινεν et ὅσα τρόπαια ἔστησεν. Sed non magis probanda interpretatio Marklandi Wolfique ellipsin vocabuli μόνους fingentium, quam nullius linguae ratio patitur. Adde quod ὑμᾶς ἔχων hoc sensu intellectum repugnat fidei historicae: ut ipsi Wolfio videatur magis oratorie dictum quam ex veritate. Quid h. l. valeat ὑμᾶς ἔχων, non dubitabis, si contuleris quod Orator dixit de Conone p. 477, 18. παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβὼν κατενανμάχησε Λακεδαιμονίους. Scilicet Chabrias cum Conone sic confertur, ut aliquanto plus laudis reportet. Conon vicit Lacedaemonios armis barbarorum: Chabrias omnes Peloponnesios armis Atheniensium. *Schaefer*.

P. 479. v. 26. καὶ ὥς Γοργώπαν κ. τ. λ.] Aristides Vol. II. p. 459. ed. Jebb. καὶ Γοργώπαν (uti etiam legit Cod. Reg. ε.) ἀπέκτεινεν ἐν Αἰγίνῃ, καὶ ὅσα ἐνῆν πρόην ἐποίησε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτι κ. τ. λ. Mendose satis: neque enim, si caetera sana essent, istud πρόην ex historia tolerari posset. *Taylor*.

P. 479. v. 26. Γοργώπαν] [Γοργόπαν.] Rectius scribatur per ω in secunda syllaba, ut semper apud Xenophontem lib. V. Ἑλληνικῶν init., licet ibi male pingatur accentus, Γοργῶπαν, pro Γοργώπαν. *Markland*. Vulg. Γοργόπαν. Γοργώπαν Paris. quintus, Bavaricus. Neque dubito sic in August. primo quoque fuisse, quamquam ex eo nihil annotavi, quod eo fieri potuit facilius, quia difficile est, alio eoque graece parum docto minusque exercitato pronuntiante, ο et ω solis auribus distinguere. Membras illas relegenti mihi cum uxor verba graeca ex editione Paris. praelegeret, saepe factum est, ut in his similibus, ο et ω, η et αι, multa elaborerentur haud observata: id quod cavere nulla potest quamvis magna humanae diligentiae contentio. Nunc variantes has digerenti mihi non licet membranas Augustanas consulere dudum ad sedes suas remissas. Γοργώπαν (cum ω) dat

Aristides quoque. Correxī Γοργώπαν. Citat h. l. Aristides Τέχνη. p. 232. Reisk. Utare hoc nomine ad fidem faciendam adjectivo γοργώπης. Schaefer.

P. 480. v. 2. λέγοντος ἐμοῦ] [λέγοντος ἐμοῦ.] Ita pungitur hic locus in editt. superioribus. Quam etiam distinctionem sequitur Wolfius in interpretatione, licet ad mentem meam extremae editiones, nescio an casu, an iudicio, distinguant: πολλή τε αἰσχύνη, λέγοντος ἐμοῦ, ταῦτα ἐλάττω φανῆναι etc. Taylor.

P. 480. v. 5. ἐνίκησε — τριήρεις] Citant Anecd. Bekker. p. 158, 15. Schaefer.

P. 480. v. 5. ἐνίκησε — ναυμαχία] Ad Naxum insulam, de qua pugna navali vide Plutarchum in Camillo. Palmer. Plura hoc in loco oratorie exaggerata esse ad Chabriam ornandum, suspicionem movent, quae paullo post leguntur de nulla urbe, nulla navi, nullo milite, ductu illius amissis. Talia haec sunt, quae post hominum memoriam nulli unquam ne felicissimo quidem duci contigerunt. Potest autem fieri, ut res, quas hodie ignoramus, splendida haec mendacia Atheniensibus verisimiliora fecerint; nec sane rationem narrationis hujus in omnibus explorare nobis licet. Conf. Wesseling. not. ad Diodor. T. II. p. 29. Fr. A. Wolf. Mendacia haec sunt, si ἀπώλεσεν v. 18. cum Wolfio veritas amisit, eaque tam absurda, ut nullus homo sanae mentis, nedum tam catus quique satis nosset, quam ageret causam quantumque sibi esset cavendum, ne adversariis praeberet latus, dicere potuisse videatur. Licet enim concedamus Chabriam tam felicem fuisse, ut nullam urbem, nullum castellum, nullam navem amitteret, quod sane fidei non repugnat, non tamen potuit nisi mente captus negare milites a Chabria amissos esse. Sin ἀπώλεσεν veritas perdidit, h. e. in causa fuit ut periret, cum servari posset, quid tandem est quod Demosthenem ridiculae exaggerationis arguamus? Conf. p. 482, 6. ss. Omnino ut Chabriae laudes justo splendidius praedicatae sint, tamen non puto quidquam dictum esse, cui ipsa rerum ab illo gestarum memoria adversaretur. Schaefer.

P. 480. v. 6. δεούσας] [δεούσης.] δεούσας habent edit.

Paris. (cujus in margine adscribitur *δεούσης*) Codd. Aug. Vindob. Ital. et Bodl. Recte. Lysias c. Diogit. p. 907. ult. *δυοῖν δεούσας πεντήκοντα μνᾶς*. Thucydides VIII. 6. *καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ ἐνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε*, et modo pariter §. 7. *ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόδι μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα*. Quae constructio est sane longe usitatio. Taylor. *Δεούσης* Ald. P. Manut., unde margo Lutetianae repetiit, item Tayl. Utrumque dat Bavaricus. In Augustano est vulgata, non, quod Fabricius retulit, *δεούσης*. *Δεούσης* dat quoque Aristides. Reisk. Usitata haec est structura jam inde ab Herodoto pro vulgari *μιᾶς δεούσης*, quamvis haec posterior non minus apud optimos auctores occurrit. Priorem h. l. poscebat consensus librorum, Ital. Vind. Bodl. Aug. 1., quibus accedunt Tayl. et Reisk. Fr. A. Wolf. *Δεούσης* Anecd. Bekk. Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 141. n. 1. p. 265. Schaefer.

P. 480. v. 6. *ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις*] *ἔλαβε τριήρεις* Anecd. Bekker. Schaefer.

P. 480. v. 7. *τῶν νήσων τούτων*] Quare *τούτων*? nam insulae, (Cyclades nempe et nonnullae aliae,) de quarum imperio tam saepe contendebant Athenienses et Lacedaemonii, absolute vocabantur *αἱ νῆσοι*. Ita supra p. 477, 22. et Lysias Orat. in Alcibiadem et omnes Graeci historici. Immo et sine articulo *νήσων ἀρχή* Pseudo-Lucianus in Encomio Demosthenis versus finem. *Τούτων* igitur non est ad rem. Verti quidem potest *horum*, scilicet Lacedaemoniorum: sed melius abesset. Markland. *Τούτων* abest ab Aristide, et mallet abesse Marklandus: sed his alio quopiam in loco contradicit melius h. l. exponens. Pronomen enim bene habet: Harum, de quibus commemoro et quas vos omnes nostis, insularum. Nominaverat paulo ante Aeginam et Cyprum. Reisk. *Insularum*, quas nostis, ut bene Reiskius textum defendens contra Marklandum, qui mavult abesse *τούτων*. Et abest utique in Aristid. Art. p. 472., quo loco ille uti potuisset, si auctoritatem capere voluisset e lapsu memoriae. Verum est et Cyclades et reliquas insulas nomine societatis Atheniensibus subjectas simpliciter passim vocari *τὰς νήσους*. Ita est superius p. 477, 22., ubi v. Ulpian. Sed repudiata

conjectura sua ipse Anglus ad Demosth. de falsa leg. p. 384. ed. Reisk. [ad p. 364, 23.] recte docet, pronomen *οὗτος* de rebus absentibus quidem, sed *bene notis* poni, quod antea jam idem ostenderat ad Maximum Tyr. Diss. XXIII. p. 694. Minus recte locum exponit Taylorus ad Or. in Midiam p. 641. [ad p. 580, 12.] *Fr. A. Wolf.* Taylorus interpretatur pronomen *δεικτικῶς* usurpatum: ut Orator digitum intenderit ad *Πράξεις Χαβρίου*, h. e. ad librum memorialem in medio jacentem et mox recitandum, qui Chabriae res gestas harumque insularum nomina et memoriam complecteretur. Hanc quidem *δείξιν* non magis probo quam Wolfius: sed videndum ne Demosthenes haec dicens intenderit digitum versus Aegaeum mare, qua *δείξει* orationem factam esse *ἐναργεστέραν* nemo facile negaverit. *Schaefer.*

P. 480. v. 13. *πρεσβύτατοι*] Quare *πρεσβύτατοι*? Cur provocat ad natu solummodo maximos? Lege cum Ald. et Ven. *πρεσβύτεροι*. Quae locutio juventutem tantum excludit. Ita cum Chabriae aetate et rebus gestis concordabitur. Italus: *Di tutte queste cose alcuni piu vecchi di voi me ne sono testimoni.* Taylor. *Πρεσβύτατοι* Bavaricus quoque, sed cum eo super octava et nona litera ad exhibendam alteram lectionem *πρεσβύτεροι*, quam commendans Taylorus ait in Ven. et Ald. esse. Sed aut erravit, aut inter se discrepant exemplaria editionis Aldinae. Nam in ea, qua utor, est h. l. vulgata. *Reisk.* Venetus et quodammodo Bav. exhibet *πρεσβύτεροι*. Cujus lectionis patrocinium, quod olim Taylorus suscepit, ego nunc ita exsequar, ut paucis dubium sit futurum, quid auctor reliquerit. Statim id in oculis positum est, quum Chabrias vix quadriennio ante hanc Orationem habitam occubuerit, (Olymp. 105, 3.) hoc amplius, quum inter pugnam Naxiam, in qua maxime virtus viri enituit, et Orationis nostrae tempus tantum XXV anni intersint, causam adesse nullam, cur in rebus ab eo gestis non alii testes citentur quam natu maximi. Quid enim? An sexagenariis aut etiam majoribus opus erat, ut essent, qui Chabriam in glorioso cursu laborum vidissent, aut ipsi sub eo meruissent? Minores autem sexagenariis nemo unquam sa-

nus in numero τῶν πρεσβυτέρων *) habuit. At probabile est, tam prima acta viri, quam extrema, atque illud tempus omne, per quod meritis floruit, ab Oratore respici. Sic usque ad Olymp. 96, 4. retrahimur, quo ille anno primum imperatoriae artis specimen dedit. Vid. Diodor. XIV. 92. Ratio haec tuendae receptae lectionis ita mihi ipsi aliquando placebat, ut nihil ab ea recedendum putarem. Sic vero in contextu relictum est, quod ipse Orator damnare videri debet. Supra enim p. 472, 21. ad fidem τῶν πρεσβυτέρων provocabat, etsi de re antiquiore et circiter Olymp. 96, 2. gesta loquens. Ex Ulpiani graecitate Demosthenem nec arguere volo, nec defendere. Mirum tamen sit, si ab illo noster accurati sermonis usu vincatur. Etenim ille ad p. 477, 15., quum Cononis victoriam ad Cnidum memorat, τῶν πρεσβυτέρων habet. Ea autem victoria XXXX annis hanc Leptineam caussam praegreditur. *Fr. A. Wolf.* Non persuadet Wolfius. Vulgatam enim tuetur pronomen τινές, quod omittendum erat, si Orator omnino maiores natu, non aetate maxime provectos, antestari vellet. Sic p. 472, 21. ἃ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων αὐτὸς ἀκήκοα. Nostro loco cum Demosthenes annos testium accuratius definiendos putaverit, τινές recte additum est: nam id aetatis pauci erant superstites, qui ταῦτα πάντα vivendo attigissent. Compara simillimum locum p. 477, 15. ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων: pro quo poterat scribi ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν πρεσβυτάτων, non poterat ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν πρεσβυτέρων. Vides iisdem me locis usum esse, qui Wolfio in promptu fuerunt: uter nostrum iis recte usus sit, alii judicent. Quod autem Ulpianus l. c. Cononis aequales generali appellatione τῶν πρεσβυτέρων complectitur, nihil quidquam valet ad vulgatam convellendam. *Schaefer.*

P. 480. v. 13. ἄλλας τριήρεις] Scilicet praeter eas undequinguenta Lacedaemoniis ereptas. Nec opus est τὸ ἄλλας mutare in ὅλας, totas sive integras **). Mox [scilic. p. 481, 6.]

*) Voluit, puto, πρεσβυτάτων. *Schaefer.*

**) Cur id annotaverit, haud teneo. Fuitne qui sic censeret legendum esse? *Reisk.*

καὶ ἐάλω. Obsop. καὶ εἰ ἐάλω, et pro τὰς παλαιὰς [v. 22.] τὰς πάλαι, et μείζους τῶν καινῶν ἐγκλημάτων [v. 22.], non κοινῶν, et ὑπὲρ ὧν ἐπ' ἐκείνους ἐλθὼν [v. 23. nam in editione, quam sequebatur Wolfius, deerat ἐλθὼν], et βεβαίως πως ἐκεῖνος [p. 482, 5.]. *H. Wolf.*

P. 480. v. 18. ἀπώλεσεν] V. not. ad v. 5. Conf. p. 481, 5. 6. *Schaefer.*

P. 480. v. 19. τρόπαιον — καὶ κείνου] Frequentissimus est hic usus particulae ἀπό, ubi tropaei de populo positi mentio fit; fortasse inde ductus, quod armis tropaea ornari solebant victo hosti detractis. Verum simpliciter quoque dicitur τρόπαιον στήσαι τινῶν vel κατὰ τινῶν. Exempla dabit Taylorus ad Lysiae Or. fun. p. 89. *Fr. A. Wolf.*

P. 480. v. 21. παραλείπω] παραλίπω *Bekker. Schaefer.*

P. 480. v. 25. τῶν τροπαίων, οὗ ἕκαστον] Quo loco quodque. Sic et paullo ante accipio οὗ ἑκάστην, non cuius populi. Jam Πράξεις Χαβρίου, quae recitantur, scriptum id videtur mihi Oratoris fuisse, et huic actui destinatum, non publicum. *Fr. A. Wolf.*

P. 480. v. 28. καὶ τριήρεις] Malim καὶ τοσαύτας τριήρεις. *Reisk.* Non opus: modo haec, deletâ post λαβὼν interpunctione, antecedentibus arcte jungas. *Schaefer.*

P. 481. v. 3. καὶ γὰρ ἂν ἄλογον κ. τ. λ.] [καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἶη, μίαν etc.]. Deest aliquid, ut bene vidit Lambinus, qui supplet: — ἄλογον εἶη, εἰ, μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν etc. Verius puto: — ἄλογον εἶη, ὅτι, μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν etc. Lysias contra Nicomach. p. 845, 6. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι, εἰ μὲν περὶ ἰδίων etc. Vide locum. *Markland.* Videtur hic aliquid deesse; et sic statuit *Marklandus.* Sed contra est: nil deest. Similes locos haud paucos ad Lysiam annotavi. V. etiam infra ad p. 742, 12. *Reisk.* Καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἶη, μίαν —. Annotari, non corrigi debebat structura hujus periodi, cujus dno primaria membra negligentius et sine ullo conjunctionis vinculo posita sunt. Dicas quidem cum Lambino, ante μίαν a praegresso εἶη absorptum deesse εἰ, quod expectes ad εἰσήγγελον, ἀπολώλει et ἔσται. Sic autem minimo intervallo ter eandem particulam legeremus. Quod ut caveret, quidni potius statuamus

auctorem ad illud genus constructionis ἀσύνδετον devenisse? Similiter locum vindicat Reiskius contra Marklandum, qui ὅτι addi volebat post εἴη. Id vero vel propter hypothesin dubie expressam h. l. non placet. Etiam plura obstant remedio Augerii ad superiorem periodum trahentis verba καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη. Fr. A. Wolf. Post εἴη H. Wolfius posuit subdistinctionem: quem secuti sunt Taylorus et Fr. A. Wolfius. Reiskius cum Bekkero coli signum posuerunt. Mihi placuit verba καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη jungere superioribus, quod etiam Augerum probasse video: probabitque, opinor, quemcunque constructio ἀσύνδετος offenderit. Bekkerus: „εἰ“ [ante ἀπώλεσεν] „om. S. ante μίαν ponit r.“ Vides Lambini conjecturae nonnihil accessisse auctoritatis. Atque fateor nunc haud parum me inclinare huc, ut Gallo ingenioso assentiar. Quod enim Wolfius ait, sic minimo intervallo ter legi eandem particulam, mihi quidem non tanti momenti videtur, ut Oratoris periodum parum apte vincientis negligentiam excusare quam particulae repetitionem tolerare malim *). Compara quae leguntur p. 475, 26. οὐκοῦν αἰσχροῦν, εἰ μέλλοντες μὲν εὖ πάσχειν συκοφάντην ἂν τὸν ταῦτα λέγοντα ἡγοῖσθε, ἐπὶ τῷ δ' ἀφελέσθαι τὰς τῶν πρότερον εὐεργετῶν δωρεὰς ταῦτα λεγόντων ἀκούσεσθε. Cui loco simillimus noster futurus erat, si Orator, quod licebat (v. not. ad l. c.), sic scripsisset μετοχικῶς: καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη, εἰ μίαν μὲν πόλιν ἀπολέσαντ' ἢ ναῦς δέκα μόνας περὶ προδοσίας ἂν εἰσῆγγελλον οὗτοι καὶ ἄλλοι τὸν ἅπαντ' ἂν ἀπολώλει χρόνον, ἐπειδὴ δὲ — τρόπαια, τηνικαῦτα — τούτοις. Schaefer.

P. 481. v. 6. εἰσῆγγελλον] εἰσῆγγελον Fr. A. Wolf., lectore non monito librisque tacentibus. Vere, ut opinor. V. Buttmannus Grammat. Gr. maj. II. 1. p. 61. s. et Passowius ad Parthen. p. 70. s. Schaefer.

P. 481. v. 6. οὗτοι] In οὗτοι post εἰσῆγγελον eadem amarities inest, quae antea p. 475, 22. Simul in transcurso mores populi notantur. Una urbs, una minima classis amissa imperatori rebus optime gestis claro in crimen προδοσίας

*) Conf. Heindorf. ad Platon. Protagor. p. 468. Schaefer.

ducitur et capitis periculum afferre potest. De actione εἰς-
αγγελίας vid. Salmas. de Mod. usur. p. 589. et Herald. ad I.
A. et R. p. 221. *Fr. A. Wolf.*

P. 481. v. 6. καὶ, εἰ ἐάλω] καὶν ἐάλω editio Wolfii. *Reisk.*
V. H. Wolf. ad p. 480, 13. *Schaefer.*

P. 481. v. 7. ἐπτακαίδεκα μὲν πόλεις εἶλεν κ. τ. λ.] Hinc
descripsit Aristides Declamat. §. 103., forsitan alio nullo au-
ctore nixus. *Fr. A. Wolf.*

P. 481. v. 11. τηνικαῦτα δ'] [τηνικαῦτα δέ.] Potius τηνι-
καῦτα δῆ, tunc demum, cum Bodl. et marg. Morel. *Taylor.*
Sic in margine Lutet. forsitan e conjectura Lambini. Noli
audire. Verum est δέ. Mos ille est Homeri, Herodoti,
optimi cujusque scriptoris, post δὲ praemissum idem δὲ re-
petere, cum respondet latino itaque. Posteaquam vero —
ἐπειδὴ δὲ —, tunc ergo — τηνικαῦτα δὲ —. *Reisk.* E Bodl.
et marg. Ben. recepi τηνικαῦτα δῆ monitu Taylori et Au-
gerii. Primum defensio vulgati δέ, qua Reiskius utitur,
mihi displicebat; tum animo obversabantur exempla bene
multa, in quibus plane ut h. l. postrema pars periodi illata
habet verba τηνικαῦτα δῆ, τότε δῆ, εἶτα δῆ, tum vero, tum
demum. Ac plurimis recte ita fecisse videbor, quum VV.
DD. passim negent, particulam δὲ ab Atticis in apodosi ad-
hiberi. Atqui nunc nec hoc satis exploratum dico esse, et
locos in iisdem Atticis superesse non paucos, qui huic de-
creto repugnent *), quamvis jam plures nobis subtraxerint
editores, qui de mera conjectura δὲ in δῆ mutarunt. At
vero rem, quam ne ii quidem satis subtiliter tractarunt, qui
de particulis data opera scripserunt, ut Hoogeveenius, quando
justam declarationem hic locus non capit, equidem universe
attingere malui, quam culpam, si qua mea est, celare. *Fr.*
A. Wolf. Postea virum egregium h. l. unice probasse δὲ
didicimus indicio Boeckhii ad Platon. Min. p. 134. Nec licet
dubitari vulgatam esse sanissimam. V. Melet. Crit. p. 111.
τηνικαῦτα δῆ ibi ponitur, ubi non est simplex membrorum
periodi inter se oppositio, qualis hîc obtinet, sed posterius
membrum ob sententiae gravitatem magis urgetur. *Schaefer.*

*) Conf. Mitscherl. ad. Hom. H. in Cer. v. 37. *F. A. Wolf. in Ind.*

P. 481. v. 13. φανήσεται] In hoc futuro forsitan aliquis offenderit. Sed et alibi sic Attici. Ut Aeschin. in Ctesiph. p. 440. A. Δημοσθένης ἐναντιὸν βουλευσας, οὐδεμίαν πώποτε φανεῖται πρεσβείαν εἰς προεδρίαν καλέσας, ἀλλὰ τότε μόνον καὶ πρῶτον κ. τ. λ. Ellipsis est, ἐὰν σκοπῇτε. Plene supra p. 466, 18. οὗτος, ἂν σκοπῇτε, φανήσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν. Fr. A. Wolf. Ellipsis est de genere illarum, quas alibi dixi dialecticas: nec propria est Atticorum aut omnino Graecorum, sed linguarum omnium communis. Hoc quidem loco vix quenquam, opinor, futurum tempus male habiturum erat, nisi ipse Wolfius scrupulum injecisset. Ceterum etiam infra v. 27. φανήσεσθε: sed mox v. 18. φανούμεθα, qua forma etiam Aeschines l. c. usus est. Schaefer.

P. 481. v. 22. παλαιὰς] πάλαι Paris. secundus et quintus, August. primus, Vindob. Pannon. Obsop. Reisk. V. H. Wolf. ad p. 480, 13. Schaefer.

P. 481. v. 23. καινῶν] Vulgo κοινῶν, nullo sensu. Τὰς παλαιὰς χάριτας μείζους τῶν καινῶν ἐγκλημάτων. Restitui ex Obsop. Bodl. Cant. Ital. et editt. Felic. et Manut. Ita versio Tuscana. Taylor. Vulg. κοινῶν. Καινῶν corrector Weimaranus, August. primus, Bavaricus. Correxī καινῶν. Opponuntur enim inter se veteresque novaeque gratiae *). Reisk. Vulgo ante Taylorum erat κοινῶν, nullo sensu; ut Reiskius ipse **) mutaverit. De Chiis, non magis cognoscitur ex historiis, quae praemia Chabriae dederint, quam illud, quod de Conone ab aliis populis ornato legimus p. 478, 12. s. Ceterum antitheta praeclare h. l. cumulata pro se quisque notabit. Conf. ad p. 465, 5. Fr. A. Wolf. V. H. Wolf. ad p. 480, 13. Schaefer.

P. 481. v. 25. ἐπ' ἐκείνους ἐλθὼν ἐτελεύτησεν] Occidit vi-

*) Immo veteres gratiae novaeque offensiones. Schaefer.

**) Si quis alius, Reiskius indignus fuit quem hic pronominis aculeus pungeret. Quid enim? adeone obtusâ fuit acie ingenii, ut non videret nisi manifestissima? Immo passim vidit quae non vidit Halensis iste Reiskiani nominis obtrectator. Quod si Anglus fuisset, nimirum Wolfius ejus laudes, ut nonnullorum de illa gente, celebraturus erat. Germanum Germanus, quod est inveteratum nostrae gentis cacoëthes, iniquissime vexavit. Schaefer.

delicet Chabrias in obsidione Chii, belli socialis anno primo, Olymp. 105, 3. Interitum ejus narrant Diodorus XVI. 7. et Nepos extr. *Fr. A. Wolf.*

P. 481. v. 25. ἐλθὼν] V. H. Wolf. ad p. 480, 13. *Schaefer.*

P. 481. v. 26. τι] De hac sede pronominis τις v. not. ad Longi Pastor. p. 363. et Porsoni Advers. p. 49. ed. Angl. Simili constructione Herodotus II. 101. extr. τῶν δὲ οὐδέναι ἄλλων οὐδέν. Quod vide ne praestet ut magis Ἰακόν alteri ordini, quem nuper ascivimus ego Gaisfordusque. *Schaefer.*

P. 481. v. 27. καὶ μὴν καὶ κατ' ἐκεῖνο] [καὶ μὴν κατ' ἐκεῖνο.] Lege cum edit. Morel. et Cod. Lindenbr. καὶ μὴν καὶ κατ' ἐκεῖνο, (ut legitur p. 486, 17. καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο, et p. 489, 2. καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινὲς εἰσιν ἴσως ἀγαθοί, et p. 497, 12. πῶς γὰρ καὶ κατὰ τοῦτο, nam vel hac ratione,) quod multum ad sensum confert et facile librarium in ea sede latere potuit. Et vel eo solo nomine, ut caetera omittam, indigne ageretur cum Ctesippo. Annon vides, mi lector, quantum accedat? Pergo autem. Hic defuit ea vocula, mox abundabit. Lego enim: πολλάκις ὑμῶν στρατηγήσαντος Χαβρίου, οὐδενὸς πώποτε νιὸς, sine καί. Ita etiam habet bonus Cod. Reg. α. *Taylor.* Καὶ secundum abest ab editt. P. Manut. et Wolf. *Reisk.* Posteriore καὶ carent Ald. Herv. Felic. Wolf. Reddidit e ceteris libris Tylor, qui confert locos similes p. 486, 17. 497, 12. Ut sit: At vero vel solo hoc nomine (ut cetera omittam) indignum in modum cum Ctesippo ageretur etc. κατὰ τι est propter causam aliquam. Hodie dicunt verbis latinis quidem, sed male usurpatis: ratione alicujus rei habita. Jam quae particula principio deerat, eadem ante voc. οὐδενὸς Taylora abundare videtur, et Reiskius expunxit de auctoritate Par. 1. Aug. 1. Bav. Quod licet et Augurio placeat, imitari nolui idcirco, quod vi intendendi, non copulandi, acceptae particulae ratio constat. Chabrias etsi saepe exercitum vestrum duxit, tamen ne unius quidem filius per eum orbis factus est. Occurrit certe καὶ εἰς, vel unus, quod accedente negativa quid aliud est, nisi ne unus quidem? Quanquam an ita frequentetur formula καὶ οὐδεὶς, nunc non praestarem, quum certa illius exempla non succurrant. Notarunt sibi fortasse diligentiores. *Fr. A. Wolf.*

Particulam recte iterarunt. V. not. ad p. 477, 10. Sed de altero καὶ ante voc. οὐδενὸς Wolfius mire erravit. Conf. Reisigius ad Sophocl. Oed. C. p. 304. *ne unius quidem est οὐδ' ἐνός*: quomodo per me licet hīc scribas. Schaefer.

P. 482. v. 5. ὥς ἀληθῶς ἔμοιγε κ. τ. λ.] Wolfius hunc locum interpretatur juxta suam punctuationem: ὥς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται βεβαίως, etc. *). An hoc est Demosthenicum? Tu dijudica. Porro nonnulli Codd. v. 6. pro ἐγένετο habent εἶναι. Quibus ducibus, delenda est parenthesis et φαίνεται (vel potius ἐφαίνετο) construendum est cum εἶναι. Deinde pro πως in hoc loco Cod. Aug. ὥς, ita ut vocula inutilis ortum videretur habere ex fine praecedentis. Quod verum esse arbitror. Taylor. Pro ἐγένετο August. primus habet εἶναι. Sed in eodem omnino est βεβαίως πως. Nescio quis aut quid Taylora imposuerit, ut secus affirmaret: nam Fabricius quidem h. l. nihil annotavit. V. annotationem ad ὦν v. 6. Reisk. Egregie textum depravat scriptura, quam Taylorus e librorum quorundam vestigiis erutam vulgatae praefert: οὕτω γάρ **), ὥς ἀ. ἔ. ἐφαίνετο βεβαίως ἐκεῖνος εἶναι φιλόπολις. Ubi simul hoc mirum, quod ab illo vocula πως post βεβαίως tanquam inutilis proscribitur. Quoties haecce enclitica sic adverbis juncta in Atticis occurrit! Fortasse delusit virum optimum editio Wolfi male verba dispungens. Nostri: *Er war so ganz (so aus festen Grundsätzen) Patriot etc. Fr. A. Wolf. Οὕτω γὰρ ὥς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται βεβαίως πως ἐκεῖνος φιλόπολις Bekker.* Satis placet, nisi quod me perinde ut Taylorum πως offendit: non tamen ut inutilis vocula, sed ut noxia sensui. Jungendum enim οὕτω βεβαίως ὥστε: — formulā significante talem βεβαιότητα, quae τὸ μειωτικὸν μόριον addi nullo modo patiatur. Igitur mihi quoque πως delendum videtur: nisi forte in eo lateat participium ὦν. Schaefer.

P. 482. v. 8. τούτῳ] Scilicet τῷ ἔδει, hoc more suo (caute agendi) utebatur: aut τῷ ἀσφαλεῖ, quod idem est. Reisk. H. e. τῷ ἀσφαλεστάτῳ. *Vestra quidem caussa hac summa cautione*

*) Conf. H. Wolf. ad p. 480, 13. Schaefer.

**) Ecquis putet Taylorum post γάρ interpungi voluisse? Schaefer.

utebatur. Ita de Agesilao Xenophon Hellen. IV. 3. 12. ἐν-
ταῦθα δὴ ἀνδρεῖον μὲν ἔξεστιν εἰπεῖν ἀναμφισβητήτως· οὐ
μέντοι εἴλετό γε τὰ ἀφαιλέστατα κ. τ. λ. Quem ad locum
conf. Plutarch. in Pelop. p. 278. Fr. A. Wolf. V. Markland.
ad p. 478, 17. De re ipsa conf. p. 480, 17. s. 482, 2. Schaefer.

P. 482. v. 8. δὲ] δ' Fr. A. Wolf. Mirare viri inconstantiam.
Qui tot hiatus Atticorum auribus intolerabiles e Francofurtana
revocavit, ut emendatiorem scilicet Reiskiano textum daret,
h. l. usus est apostropho, ubi pronuntiatio plenam particulae
formam imperiose poscit. V. not. ad p. 293, 20. Schaefer.

P. 482. v. 8. ἐπειδὴ τὸ καδ' αὐτὸν κ. τ. λ.] Forte ἐπειδὴ
τότε. Verti: cum suum cornu periclitaretur. Sed ὑμῶν ὅποτε
ἤγοῖτο et ἐπειδὴ καδ' αὐτὸν (τὸ καδ' αὐτὸν eleganti pleo-
nasmo articuli) ἐτάχθη κινδυνεύειν videntur opponi inter
sese: ut dicat, eum fuisse στρατηγὸν μὲν ἀσφαλῆ, στρατιώ-
την δὲ ἀφειδῆ καὶ θρασύν. Quare veritas licebit: cum per se
pugnandum ei esset, vel, jam non imperator, sed miles, in acie
mortem etc. Vide Vitam Chabriae apud Aemilium Probum.
Nannius: In vestris periculis se cautum, in suis se admodum
securum praebebat, adeo ut etc. Aliquando putabam pro ἐτάχθη
legendum ἐδόκει: cum suum cornu periclitari videretur. Sed
minus placet. H. Wolf. Pro τὸ vult Wolfius τότε. Ad τὸ
καδ' αὐτὸν subaudi ἴδιον μέρος. Reisk. Wolfius pessime con-
jicit ἐπειδὴ τότε. Τὸ καδ' αὐτὸν, scil. μέρος, est quantum
in eo situm est, quod ad eum pertinet, pro virili, per se, sine
aliis. Itaque vertes: sua autem caussa, quum per se in loco
periculoso ei decertandum esset, cautionem illam miles neglexit etc.
Fr. A. Wolf.

P. 482. v. 15. ὑπὲρ ὑμῶν — ἔστησε] Construendae sunt
voces ὑπὲρ ὑμῶν ἔστησε, non ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν cum
Wolfio. Στρατηγῶν est ὅποτε ἤγοῖτο, ut paulo ante dixerat:
ὑπὲρ ὑμῶν, ὅποτε ἤγοῖτο, ἐχρῆτο τούτῳ, de quo loco dixi
supra ad p. 478, 17. Markland. Tropaea, quae statuit tum,
quum imperator erat vestri exercitus, ad verbum, vestro no-
mine, vestra auctoritate. Ἐστρατήγησε γὰρ ὁ Χαβρίας καὶ
ὑπὲρ ἄλλων τινῶν, ὑπὲρ Κυπρίων καὶ Αἰγυπτίων. Sed illic
ab eo parta tropaea nihil huc pertinent. Isocrates de Co-
none Paneg. c. 41. ὑπὲρ τῆς Ἀσίας στρατηγήσας τὴν Αἰακίαν

δαιμονίων ἀρχὴν κατέλυσεν. Notanda haec vis particulae ὑπέρ, cujus immemor Marklandus sic verba connectit: ἃ ὑπὲρ ὑμῶν ἔστησε, quae vestrum in commodum statuit. Ipsam structuram non reprehendo, στήσαι τρόπαια ὑπὲρ τινος, eamque adeo memini me in Oratoribus legisse. Verum sic verba ambigue trajecta essent. *Fr. A. Wolf.*

P. 482. v. 17. οὐ σκέψεσθε — καὶ λογιεῖσθε] *Considerate vobiscum et reputate.* Nam est illud pro imperativo. Conf. ad Platon. Sympos. II. 11. Proxima redde: *Non jam de lege iudicium est, utrum illa utilis sit, an minus, sed de vobis, utrum digni in posterum beneficiis sitis, necne sitis.* Repetitur non sine gravitate ἐπιτήδειος in altero membro. Proprie enim et solenniter dicitur νόμος ἐπιτήδειος, *lex bona, civitati utilis, ideoque jubenda.* Ceterum nescio an in voc. δοκιμάζεσθε Atticus auditor cogitarit δοκιμασίαν, qualis fere candidatis apud Athenienses subeunda erat, quae ipsa habebat speciem κρίσεως. *Fr. A. Wolf.* V. not. ad p. 484, 17. *Schaefer.*

P. 482. v. 20. ἐστε πάσχειν] Vulg. πάσχειν ἐστὲ. Invertit August. primus. *Reisk.* Πάσχειν ἐστὲ εὖ trajectio est, cuiusmodi innumerae sunt apud utriusque linguae auctores optimos, et, ni fallor, apud Atticos maxime, etiam multo liberior. Quarum ego causam modo in negligentia quadam sermonis, saepius in numeris oratoriis aut simili in re quaerendam arbitror. Aug. 1. tamen invertit, ἐστε πάσχειν, posteaque τὸ Χαβρία ψηφισθὲν ψήφισμα. Utrumque intrusit *Reiskius* contra fidem ceterorum codd. omnium. *Fr. A. Wolf.* Priorem verborum ordinem, πάσχειν ἐστὲ, restituit etiam *Bekker.* Simili traiectione p. 483, 2. εὖ τινὰς πεποιήκατε. *Ibid.* v. 22. πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ. *Schaefer.*

P. 482. v. 21. ψηφισθὲν ψήφισμα] Vulg. ψήφισμα ψηφισθὲν. Invertit August. primus. *Reisk.* Ψήφισμα ψηφισθὲν *Fr. A. Wolf.* et *Bekker.* V. not. ad v. 20. Alia talium traiectionum exempla congessi ad p. 323, 13. *Schaefer.*

P. 482. v. 21. ὄρα δὴ καὶ σκόπει κ. τ. λ.] Locus hic apud Aristidem in Τέχνη p. 258. sed admodum corrupte legitur. *Reisk.* Leguntur haec verba apud Suidam in voc. Ὄρα, sed nuda hodie et elapsis iis, quae Lexicographus adscripserat. Ibi, opinor, notarat figuram [τοῦ] αὐτοσχεδίου, qua Orator

nunc utitur. Nam Orationes, quotquot ex antiquitate supersunt, quamvis pleraeque omnes post demum sint literis perscriptae, quam publice habitae essent, occurrunt tamen in iis loci artificiose sic commentati, ut in rem praesentem adducti non legere videamur elaborata, sed audire ex tempore fusa. Ita Demosthenes h. l. scribam nobis ob oculos ponit cunctantem et psephisma requirentem, quem jubet circumspicere curatius; mox ut homini spatium ad quaerendum det, simulans se quod in solum, ut dicunt, loqui velle, ad novum enthymema in Leptinem accingitur. Simile quid reperitur in notabili loco nostri de fals. leg. p. 325. E. [edit. Francof.], ubi, si quando proposito aliena legere lubebit, legas Reiskium in Not. p. 716. Demosthenis hunc quoque modum imitator Romanus, non magnopere ille de verbis singulis aut sententiis exprimendis sollicitus, sed artem universam graeci exempli aemulatus, hunc ergo modum Cicero transtulit in Verrinam IV. 3. hoc est, in eam Orationem, quam scriptam tantum scimus esse, non habitam. Ibi quum dixit, *Canephorae ipsae vocabantur*, statim auditorem aliquem de nomine artificis interrogare se simulans, quasi ipse talis rei rudis, addit: *Sed earum artificem quem? quemnam?* Tum parvo intervallo: *Recte admones; Polycletum esse dicebant.* Quae ultima verba sic efferuntur, ut nomen artificis Oratori ab aliquo ex corona suggestum videatur. Jam ex tribus his locis puto cognosci posse, cur ita antiqui fecerint, quum consulto fecisse appareat. Nimirum sicut poëtae scenici fabulas suas ita faciunt, ut etiam in cubiculo lectae nos mente animoque in scenam abripiant: eodem plane modo illi, quorum scena erat forum et judicia, ita nativum colorem quandam et gratiam putarunt orationibus scriptis accedere, si habitis essent simillimae; qua arte lector sibi e cubiculo suo videretur in solem et pulverem translatus. Simul non dubium est, hanc speciem extemporalitatis ἀξιώπιστον ποιεῖν λόγον, quod ad h. l. observat Aristides in Arte p. 467. Ad Ciceronis locum conf. Quinctil. IX. 2. 61. Fr. A. Wolf. V. not. ad p. 407, 13., ubi non dicam Reiskium proposito aliena scripsisse. Quis enim praefracte neget Demosthenem hujusmodi interlocutionibus vere usum esse, cum oraret? Jocularis

autem est ad nostrum locum Reiskii annotatio in vernacula Orationis interpretatione T. III. p. 56. *Schaefer.*

P. 482. v. 25. *τιμῶντές ποτε Ἰφικράτην*] Scilicet Iphicratem donarunt statua aenea, victu Prytanei, aliis praemiis, teste Demosthene in Aristocr. p. 746. B. [ed. Francof.]. Quocum conf. Aeschin. in Ctesiph. p. 467. D., ubi etiam similitum honorum Timothei meminit et rerum, quae suos utrique meruerant. *Ἐπερώτησον τοὺς δικαστάς*, inquit ille Demostheni coronam affectanti, *εἰ ἐγίγνωσκον Χαβρίαν καὶ Ἰφικράτην καὶ Τιμόδεον*, καὶ πνθοῦ παρ' αὐτῶν, διὰ τί τὰς δωρεὰς αὐτοῖς ἔδοσαν καὶ τὰς εἰκόνας ἔστησαν· ἅπαντες γὰρ ἅμα σοι ἀποκρινοῦνται, ὅτι Χαβρία μὲν διὰ τὴν περὶ Νάξον ναυμαχίαν, Ἰφικράτει δέ, ὅτι μὴν μόραν Λακεδαιμονίων ἀπέκτεινε, (v. locc. laudd. a Lambino ad Cornel. Nep. Iphicratem et Wesseling. ad Diodor. T. I. p. 712.) *Τιμοδέω* δὲ διὰ τὸν περίπλουν τὸν εἰς Κέρκυραν. His conf. loca, quae designant Muretus Varr. Lectt. VIII. 22. et Taylorus ad Lysiae Fragm. p. 18. seqq. *Fr. A. Wolf.*

P. 482. v. 26. *Σιράβακα καὶ Πολύστρατον*] Posteriores una cum Chabria et Iphicrate ducem fuisse conducticii exercitus (τοῦ ξενικοῦ ἐν Κορίνθῳ. Conf. Aristoph. Plut. 173. ibique Schol. et Harpocr. hh. vv.) novimus ex Philipp. I. p. 50. D. [ed. Francof.]. Quo loco Didymus quum temere poneret *Πολύτροπος*, non videtur is nostrae Orationis meminisse. Vid. Harpocrat. v. *Πολύστρατος* ibique Maussac. et conf. Apsin. p. 704. Post Maussacum tamen eidem loco emendando operam dederunt Turrellius et Lucchesinus. Sed illius quidem correctio, *Καλλίστρατος*, fluxit e notula Wolfi, quae diversa bella confundit, Corinthium et Boeotium. Prior et ipse de commendatione Iphicratis ornatus, Strabax, videri potest Iphicratis in eodem bello adjutor fuisse. Hominem aliquanto melius nossemus, nisi manci hodie essent Harpocratio et Suidas *), qui ipse jam olim mutilo exemplo Harpocratonis usus videri debet. Clearchum suspicatur Reiskius **) eundem esse, qui Heracleae, Pontica urbe, tyrannus

*) Nec plenior est Photius c. 399. *Schaefer.*

**) V. Ind. Historic. p. 563. *Schaefer.*

fuerit ab Olymp. 104, 1. ad Olymp. 106, 4. auctore Diodoro XV. 81. et XVI. 36. Mihi in homine aliunde ignoto nec ulla re hic nobis notato conjectura abstinendum videtur. *Fr. A. Wolf.*

P. 482. v. 28. αὐτὸς] Ipse solus, nullo cum socio. Προμόνος. *Reisk.* Αὐτὸς — μόνος. Per se αὐτὸς est μόνος, ab aliis sejunctus. Vid. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 230. Sed nonnunquam utraque vox conjungitur, praesertim quum vim quandam sententia habet. Exempla dabit Abreschius in Thucydid. T. II. p. 223. Frequentius latine juncta leguntur unus et solus. *Fr. A. Wolf.* Verte: ipse vero Chabrias a vobis solus dona accepit. Χαβρίας αὐτὸς vernacule Chabrias für seine Person. Nihil hîc pleonastici. *Schaefer.*

P. 483. v. 5. πάντας — ὁμοίως] Haec copulavit Reiskius, ne indicio quidem ad lectorem facto. An ita jungi voluit πάντας et ὁμοίως? Quod alibi quidem fit, in nostro quoque de Cor. p. 473., ubi ineptit Taylorus. Quidquid voluit ille, si quid omnino voluit, nunc verbum ὁμοίως sententiae ipsius claro tenore ad sequentia trahitur. Nec aliter edd. ceterae, etiam Ben. Verius ille v. 7. de monitu Taylora ante ἐδώκατε inserit τότε, quod deficit in impressis plerisque. Id primum commendatur a proximo νῦν, tum a libris, Par. 1. 5. Pan. Ital. Vind. Aug. 1. marg. Vin. *Fr. A. Wolf.* ὁμοίως cum Reiskio antecedentibus junxit Bekker. V. Krügerus Commentatt. post Dionys. Halic. Historiograph. p. 259. s., ubi h. l. citans non multum abesse ait, quin contra Wolfium Reiskii sententiam amplectatur ὁμοίως cum πάντας jungentis. Mihi quoque nostra interpunctio unice probatur. *Schaefer.*

P. 483. v. 7. ἂν τότε ἐδώκατε] [ἂν ἐδώκατε.] Codd. Obsop. Vindob. Ital. Regg. α. ε. ἂν τότε ἐδώκατε, particula addita non prorsus otiosa. Οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν τότε ἐδώκατε τὴν δωρεάν, διὰ τούτους νῦν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθε. *Taylor.* Vulg. ἂν ἐδώκατε. Ἄν τότε ἐδώκατε Bavaricus, editio P. Manutii, corrector Weimaranus, August. primus. Et sic correxi. *Reisk.* V. *Fr. A. Wolf.* ad v. 5. *Schaefer.*

P. 483. v. 10. ἀρμόττει δοκεῖν] ἀρμόττειν δοκεῖ non deteriore sensu Vindob. Lindenbr. et Felic. MSS. etiam Manut. ἀρμόττειν etiam Obsop. et Ven. *Taylor.* Nemini profecto

praeter Taylorum placeat lectio ἀρμόττειν δοκεῖ. Mera est corruptio. In proximis manifesta vis particulae παρὰ de tempore, quod praesens vocant. Opponuntur inter se παρὰ τὰς εὐεργεσίας atque ἐπειδὴν χρόνος διέλθῃ βραχύς. *Fr. A. Wolf.* Ineptissime diceretur decere videri. *Schaefer.*

P. 483. v. 13. αὐτοῖς] Vestris euergetis, benefactoribus, non ipsorum amicis. *Reisk.*

P. 483. v. 14. ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΧΑΒΡΙΟΥ ΤΙΜΩΝ.] [ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ etc.] Lege Ψήφισμα. Supra p. 482, 21. λάβε δὴ καὶ τὸ Χαβρία ψήφισμα ψηφισθέν. Vide et quae ibi sequuntur: unde patet, de uno psephismate, non pluribus, agi. *Markland.* Vulg. Ψηφίσματα. Ψήφισμα vult *Marklandus*, et sic est in Bavarico, qui titulum sic concipit: Ψήφισμα Χαβρίου τινῶν. In margine Lutetianae est: Ψηφίσματα αὐτῶν τῶν Χαβρίου τιμῶν. Ab August. primo τῶν abest. Videtur Ψήφισμα τῶν Χαβρίου τιμῶν legendum esse, quo ducit lectio Augustani Ψηφίσματα Χαβρίου. In terminatione τα latet sine dubio τῶν. Quare sic correxi. V. p. 482, 21 *Reisk.* Reposui cum *Reiskio* ΨΗΦΙΣΜΑ pro vulgato ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. Correctionem ante illum fecerat *Marklandus* e p. 482, 21., ubi clare est unum psephisma, non plura. Accedit correctioni auctoritas quaedam a Bav., qui habet Ψήφισμα Χαβρίου τιμῶν. Nec ego sine auctore textum mutassem memor eorum, quae scripsi ad p. 470, 23. Honores Chabriae a populo decreti, quantum quidem liquet, fuerunt statua in foro posita et haec immunitatis donatio, fortasse alia plura. Statuae in transitu meminit *Aeschines* in Ctesiph. p. 467. E. Conf. *Diodor.* XV. 33. et *Nepos* c. 1. Dederunt autem eos honores Chabriae adhuc vivo, quod praeter *Nepotem* l. c. noster docet p. 482, 11. εἶτα ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος κ. τ. λ. *Fr. A. Wolf.*

P. 483. v. 16. οἷς οὐκ ἀκηκόατε] [οἷς ἀκηκόατε.] Male *Wolfius* praeter alia multa, quae audivistis, cum debuit esse in genere masculino, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις εἰσὶν οὗτοι. Codd. Aug. et Ital. οὖς ἀκηκόατε. Quam lectionem tametsi improbem, dubium tamen non est, quo sensu hic locus olim intelligebatur. Versio Italica: oltre a molti altri, che udito avete, sono questi. *Nannius*: Tales sunt isti praeter alios com-

plures, quos injuria afficietis, nisi etc. Taylor. Pro oīs August. primus οὐς. Οὐκ de meo addidi. Praeter alios multos, de quibus me nil audivistis commemorantem. Aut alias amplectenda lectio codicis Augustani: πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, οὐς ἀκηκόατε, εἰσὶν, praeter alios multos [a me tacitos praeteritos] sunt illi, quos audivistis. Spernit hanc lectionem Taylorus, sed immerito. Reisk. Οἷς ἀκηκόατε. Non dubitem, a Phormione oratore. Nisi quis πολλοὺς ἄλλους accipere malit de exteris, Corinthiis, Thasiis, Byzantiis, de quibus ante; ut ita distinguantur a civibus, Conone et Chabria. Sed illud probabilius. Etsi Demosthenem miror hic verborum tam parcum, qui ne unum quidem adverbium, πρότερον aut simile aliquod, addiderit. Ital. et Aug. 1. dant οὐς ἀκηκόατε, in quo videri potest latere οἷς οὐκ ἀκηκόατε, quod in textum adscivit Reiskius. Non male. Conf. tamen p. 457, 10. ss. et p. 505, 22. ss. Fr. A. Wolf. Οὐς ἀκηκόατε Bekker. item expellens negativam, quam nollem Reiskius inferisset. Schaefer.

P. 483. v. 17. σκοπεῖτε — καὶ λογίσασθε] Vellem hic locus in promptu fuisset illis, qui alio sensu praesentis, alio aoristi imperativum dici docuerunt. Potuit Orator scribere aut σκέψασθε — καὶ λογίσασθε, ut p. 629, 26. σκέψασθε — καὶ θεωρήσατε, aut σκοπεῖτε — καὶ λογίσεσθε, ut p. 122, 3. λογίσεσθε — καὶ θεωρεῖτε. Nunc diversa tempora conjunxit, idque nullo ad sensum discrimine: nam σκοπεῖν et λογίσεσθαι esse ἰσοδυναμοῦντα copularique h. l. πλεοναστικῶς equis negabit? Conf. not. ad p. 494, 17. Schaefer.

P. 483. v. 17. δὲ] δὴ August. primus, P. Manutius. Reisk. δὴ Bekker. Nostra scriptura satis placet. Schaefer.

P. 483. v. 17. παρ'] ἐν August. primus. Reisk. Item Bekk. Conf. p. 122, 5. Schaefer.

P. 483. v. 17. εἴ τινες — αἰσθῆσαι] Plato Menex. c. 21. εἴτις ἐστὶ τοῖς τετελευτηκόσιν αἰσθησὶς τῶν ζώντων κ. τ. λ. Lycurgus in Leocr. p. 231. εἴτις ἐστὶν αἰσθησὶς τοῖς ἐκεῖ περὶ τῶν ἐνθάδε γινομένων. Cicero Philipp. IX. 6. Mihi autem recordanti Ser. Sulpicii multos in nostra familiaritate sermones gratior illi videtur, si quis est sensus in morte etc. Sic antiquitas saepe manibus sensum tribuit et cognitionem quandam rerum terrestrium. Fr. A. Wolf.

P. 483. v. 21. *πῶς*] [*ὥς ἂν εἰκότως.*] MSS. Ald. Codd. item Reg. a. et Aug. *πῶς ἂν εἰκότως.* Ital. etiam et Bodl. eodem sensu, sed interrogative, *πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν;* Recte hoc. Sic Lysias c. Philonem: *πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπὸ πάντων ὑμῶν μισοῖτο;* Taylor. Vulg. *ὥς.* *Πῶς* August. primus, margo Bavarici, index Aldi. Correxī *πῶς.* Reisk. *Ὡς ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν.* Ital. et Bodl. *πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν,* interrogative: nonne merito indignarentur? Per se non inepte, at inepte propter juncturam verborum *σκοπεῖτε καὶ λογίσασθε.* Fortasse idem sibi volebant librarii, qui dederunt *πῶς ἂν εἰκότως,* nisi pro sua doctrina putarunt, *πῶς* vim habere τοῦ *ὥς.* Quem soloecismum recepit Reiskius. Fr. A. Wolf. *Ὡς* cum Wolfio revocavit Bekker. Quod nemo non probabit. *Πῶς* enim solum per se seorsumque intelligi oporteret. Atqui particula jungenda est adverbio *εἰκότως.* Sic vero locum habet *ὥς,* non *πῶς.* Schaefer.

P. 483. v. 21. *ῶν*] Genitivus pro accusativo positus per legem attractionis: *ῶν — κρίσις γίνεται.* Abundat igitur quod statim sequitur demonstrativum *τούτων:* sed ita abundat, ut vi sua non careat. V. Melet. Crit. p. 84. Schaefer.

P. 483. v. 22. *ἔργῳ πεποίηκεν*] Compares *ῥηδῇ τῷ λόγῳ* v. 25. Locutiones ad speciem pleonasticae, sed consulto satisque significanter positae: scilicet ut oppositio magis existat. Schaefer.

P. 483. v. 22. *εὖ*] De hac sede adverbii *εὖ* v. not. ad p. 384, 5. Schaefer.

P. 483. v. 25. *ποιήσασιν*] Vulg. *πονήσασιν.* *Ποιήσασιν* Paris. quintus. Correxī *ποιήσασιν* ob illud v. 21., *ῶν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ.* Reisk. In uno Par. 5. legitur *ποιήσασιν.* Nihil de tali mendo nec de tot similibus dicerem, absque Lipsiensi editore esset, qui nobis incredibili levitate pessimas quasque diobolarium codicum scripturas ubique cum cura indagatas obtrusit. Nunc quidem tueretur se istis, *ῶν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ.* At ista nihil huc quidquam faciunt. Jam nunc Orator queritur, illorum operam, τὸν πόνον, si laude merita factorum fraudarentur, frustra effusam videri. Et ita frequenter dicitur

absolute *πονέειν*. Acute eum judicare putarem, qui, si omnes libri dedissent *ποιήσασιν*, vulgatum rescriberet. Nunc quum contra sit, ecquid pretii erit ei, qui primus bonas lectiones e textu expellit? *Fr. A. Wolf*. Jure dedit *πονήσασιν*: secutusque eum est Bekkerus. Ego vero hanc scripturam sic probo, ut, si ceteri libri omnes haberent *ποιήσασιν*, unus iste Parisinus daret *πονήσασιν*, hoc illi non essem praelaturus. *Schaefer*.

P. 483. v. 26. *ἵνα τοίνυν εἰδῆτε κ. τ. λ.*] Sequitur hinc Orationis pars altera, quae in locum legis Leptineae hactenus oppugnatae novam surrogat; qua de re diximus in Prolegomm. *Fr. A. Wolf*.

P. 483. v. 27. *ἐπὶ πᾶσι δίκαιοις*] Verte, *convenienter summae aequitati, proprie, conditionibus aequissimis*. Eodem modo Aeschines in Ctesiph. p. 455. *ὁ λογισμὸς ἔστω ἐπὶ πᾶσι δίκαιοις*. Ubi vana est conjectura Toupii a Taylora probata, *ἐπὶ πᾶσι δίκαιος*. *Fr. A. Wolf*.

P. 483. v. 28. *ὅσους*] *οὓς* August. primus, margo Parisinae. *Reisk*. Recepit Dindorf. *Schaefer*.

P. 483. v. 29. *ἡμῶν*] *ὑμῶν* margo Lutet. August. primus, Aldina, ubi Weimar. et Lessing. corrector vulgatam adscripsit. *Reisk*. *Ἰμῶν* etiam Hervagiana secunda. Legendum forsitan *ὑμῖν*. *Seager. Diar. Classic. LVI. p. 258*. Unice verum *ἡμῶν*; a nobis: non item ab adversariis. V. Taylorus ad p. 502, 24. *Schaefer*.

P. 483. v. 29. *εἵνεκα*] *ἐνεκα* Dindorf., quomodo Cod. Bekker. Adverte praepositionem casui suo ita postpositam, ut tribus verbis intersertis ab illo disjungatur. Uno disjunctam interserto dignam de cujus sede moneret habuit Sylburgius ad Dionys. Halicarn. T. III. p. 1514. R. *Schaefer*.

P. 484. v. 1. *παρεισφύρομεν*] V. Ind Graecit. p. 386. *ἀντ-εισφύρειν* legitur p. 486, 25. *Schaefer*.

P. 484. v. 6. *κρίνας παρ' ὑμῖν*] Usitata sunt *κρίνειν* et *κρίσις* de accusatore. Docuit hoc Taylorus ad Lycurg. in Leocrat. p. 137. et dudum antea Muretus Varr. Lectt. XIX. 16. id agens, ut eodem modo lat. *judicare* poni ostendat e Livio XXVI. 3. Sed ibi vid. Duker. Proxima loci nostri diverse scribunt membranae. Aliae *καὶ ὅπως οὐδεὶς ἂν ἀντι-*

εἵποι, aliae μὴ οὐ δεῖν ἔχειν τοὺς ἀξίους τὰ δοθέντα, aliae μὴ οὐ δεῖν ἔχειν ἐξουσίαν τὰ δοθέντα. Confudit haec Wolfius interpretando: *tum, ut potestas immunitatis concedendae vestra sit, quod aequum esse nemo negabit; tum, ut bene meriti suis praemiis secure fruantur.* Etsi edendo ille non recedit a lectione ea, quam nos Reiskium secuti e Ben. repetimus. Videndum tamen, ne ista talis varietas gravius aliquod mendum occulat, aut integra sententia desit, his vel similibus concepta verbis: καὶ ὅπως ὑμεῖς ἐξουσίαν ἔχετε δοῦναι τὰ ὑμῶν. Omissioni causam praebere potuit saepe repetitum καὶ ὅπως, aut similitudo sonorum in ὅπως ὑμεῖς et ὅπως οὐδεῖς, apud librarios nimirum oculis auribusve cogitantes, ut fere solebant. Ac sententia, quam modo posui, non solum alibi a nostro diligenter inculcatur, uti p. 457, 17. s. et p. 487, 5., sed et talis est, quam hoc maxime loco prope necessariam dixeris. Neque ea satis exprimitur illis: ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχρὸν ποιῆσαι δόξετε. Fr. A. Wolf. Sed oratores dialectica subtilitate adstringi non patiuntur: loquiturque h. l. Demosthenes de immunitate jam concessa, quae indignis auferenda, dignis conservanda sit; quod nisi fiat, fore ut Athenienses infamiam contraxisse videantur. Schaefer.

P. 484. v. 6. καὶ ὅπως — τὰ δοθέντα] [καὶ ὅπως, οὓς οὐδεῖς ἂν ἀντεῖποι, μὴ οὐ δεῖν ἔχειν ἐξουσίαν τὰ δοθέντα.] Μὴ οὐ δεῖν (scilicet ἀφαιρεῖσθαι), ἔχειν ἐάσητε τὰ δοθέντα. H. Wolf. Forte μὴ οὐχὶ δεῖν ἔχειν, ut p. 459. οὐδ' αὐτὸς οὗτος ἀντεῖποι ἂν μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν. Verius tamen mihi videtur μὴ οὐ δεῖν ἔχειν, ita ut syllaba δὲ in οὐδὲ *) nihil sit nisi repetitio literarum sequentium in voce δεῖν, a scriba. Markland. Subjungam interpretationem Wolfii, ut videat lector, quantum intersit inter eam et textum: *tum, ut potestas immunitatis concedendae vestra sit, quod aequum esse nemo negavit [negabit olim rectius legebatur]; tum, ut bene meriti suis praemiis secure fruantur.* Nescio, an Codd. inconstantia tantam interpretandi licentiam ei subjecerit. Nonnulli enim habent ὅπως οὐδεῖς ἂν ἀντεῖποι, ut Man. Ven. Vindob. Ital. Reg. α., sine οὓς. Aldus deinde μὴ οὐ δεῖν ἔχειν ἐξουσίαν

*) Ubinam legit Anglus οὐδὲ? Schaefer.

τὰ δοθέντα. Ven. μὴ οὐ δεῖν ἔχειν τοὺς ἀξίους τὰ δοθέντα. Etiam Vind. dat μὴ οὐ δεῖν ἔχειν. Confer hunc locum cum simili, qui occurrit p. 487, 3. et sequ. Recte haec, ut caetera fere omnia, Interpres Italicus: *e che a coloro, a' quali niuno potrà opporre che non meritino, siano loro lasciati [i premi].* Taylor.

P. 484. v. 8. καὶ τούτων πάντων κ. τ. λ.] [καὶ τούτων οὐδέν —.] Ita edendum curavi ex editt. Felic. Manut. et Morel. Aliter legebatur: καὶ τούτων οὐδέν ἔσθ' ἡμέτερον καινὸν οὐδ' εὖρημα, nulla fere vel gratia vel sensu. Aristides Vol. II. p. 446. edit. Jebb. καὶ τούτων οὐδέν καινὸν οὐδὲ εὖρημα ἐμὸν· ἀλλὰ et caetera, quae hic sequuntur. Plerique etiam Codd. hic habent καὶ τούτων πάντων, ut Aug. Vindob. Ven. Lindenbr. Codd. Regii Parisienses et editio Aldina. Taylor. Καὶ τούτων πάντων οὐδέν ἐστὶ καινὸν οὐδ' ἡμέτερον εὖρημα. Habes scripturam Ben. et Reisk. Aliorum errores recensere non est tanti, nec etiam Aristidis Art. p. 446. Qui quum plerumque sola memoria fretus scriptorum locos afferat, nec id singulorum verborum caussa faciat, auctoritate fere cedere debet bonis codicibus. In hoc genere pluries nuper erravit Zeunius in libris Xenophonteis. Fr. A. Wolf.

P. 484. v. 8. οὐδέν ἐστὶ — εὖρημα] οὐδέν ἐστὶν ἡμέτερον καινὸν εὖρημα *). Οὐδέν ἔσθ' ἡμέτερον καινὸν οὐδ' εὖρημα Aldus. Sed corrector Weimaranus ad modum vulgatae reformavit. Οὐδέν ἔσθ' ἡμέτερον καινὸν εὖρημα Bavaricus. Reisk.

P. 484. v. 12. αὐτὸς] Vulg. αὐτόν. Malim αὐτός. Et hoc recepi meo periculo ob sequens λύων, quod videtur huc potius quam ad τιδῆ referendum esse. Reisk. Παρεισφέρειν δὲ αὐτόν ἄλλον, ὃν ἂν τιδῆ, λύων ἐκεῖνον. Nihil video in hac constanti omnium scriptura reprehendendum. Infinitivi γράφειν et παρεισφέρειν juncti accusativo subjecti αὐτόν (h. e. cui male habere lex quaedam videatur) pendent ab his, νόμος οὕτω κελεύει νομοδετεῖν. Vox ἐκεῖνον, male elapsa ex editione Wolfii, pertinet ad νόμον, ὃν ἂν τις ἡγῆται μὴ

*) Tacuit Reiskius hujus scripturae auctoritatem: nisi quid hac in nota turbatum esse dicas. Duobus in libris Bekkerus reperit quod ille in Bavarico: οὐδέν ἔσθ' ἡμέτερον καινὸν εὖρημα. Schaefer.

καλῶς ἔχειν. Et nominandi casum λύων exigit regimen verbi τιδῆ, qui modus construendi admodum sollemnis. Pro lubitu hic quoque versatur Reiskius scribens παρεισφέρειν δὲ αὐτός, pronomine relato ad participium λύων. An ita forte credidit, verba αὐτὸς παρεισφέρειν vi imperativi accipi posse? Id sane leges sermonis attici non melius ferunt, quam aliam viam structuræ quamcunque. Tantundem tribuendum ejusdem conjecturae ὃν ἀντιτιδῆ. Vix bene *) nunc ἄν abesset, et simplex τιθέναι ipsum quoque sensu τοῦ ἀντιτιθέναι occurrit p. 487, 17. *Fr. A. Wolf*. Verum αὐτὸν revocavit etiam Bekker. Delevi cum eodem subdistinctionem post τιδῆ positam in Reiskiana consulto, quod editor non vidisset arcte jungenda esse λύων et τιδῆ, temere in Halensi, quod Wolfius sequeretur vulgarem abusum interpungendi ubi scriptura ob perpetuitatem τοῦ ἐξῆς continuanda est. *Schaefer*.

P. 484. v. 14. οὐ γὰρ κ. τ. λ.] Electio hominum munere aliquo fungentium, qui ut leges agendi rationem civium constituebant et in statum publicum vim habebant, pendebat a certis ritibus. Ut enim lex per iudices juratos examinanda et confirmanda erat, sic etiam homo δοκιμασίαν in foro subire debebat. Hinc etiam oratores δοκιμασίαν legum et magistratuum componunt. Δοκιμασίαι omnino in Attica civitate frequentes erant, v. c. in demis quum reciperent eos qui virilem aetatem assecuti erant cet. (*Platner, Der Proceß* etc. Vol. I. p. 217.); et videtur Solonem auctorem habuisse, oratorum certe et novem archontum ab eo originem ducit, quae cum censu erat conjuncta, a quo pendebat petitio munerum. Ita archontum munus peti poterat nonnisi a pentacosiomedimnis. Post Aristidis tempora Athenienses omnes ad sortem hujus muneris accedere poterant, electionemque oratores interdum meminerunt. *Leptin.* p. 484. adv. *Timocr.* 747. adv. *Boeot.* 997. c. *Neaer.* 1369. (*Idem* p. 319. sq.)

P. 484. v. 15. ἐκεῖνον] Substitui hanc vocem ex editt. et MSS., ut e. c. *Vind. Taylor*. Ἐκεῖνον abest ab editione *Wolfii*: unde intelligitur annotatio *Taylori*. *Reisk*.

P. 484. v. 17. τοὺς μὲν δεσμοδέτας κ. τ. λ.] Totum locum

*) Immo male. *Schaefer*.

sic cape: Solon quum thesmothetas, qui legum caussa creantur, post duplicem demum δοκιμασίαν voluerit inire magistratum (ἀρχήν), Solon igitur multo minus ipsas leges, ad quarum praescriptum et illos suo munere fungi, et reliquos omnes rempubl. administrare oportet, temere ac fortuito latas, sine ulla δοκιμασίᾳ recipiendas censere potuit. Lycurgus ap. Harpocrat. v. δοκιμασθεῖς: Τρεῖς δοκιμασίαι κατὰ τὸν νόμον γίνονται· μία μὲν, ἣν οἱ ἐννέα ἄρχοντες δοκιμάζονται· ἑτέρα δέ, ἣν οἱ ῥήτορες· τρίτη δέ, ἣν οἱ στρατηγοί. Sed de hisce δοκιμασίαις e libris Antiquitatum nota omnia. Fr. A. Wolf. Conf. Petit. LL. AA. p. 320. seqq. Idem in Ind.

P. 484. v. 20. προσήκει] [προσῆκεν.] Obsopoeus *) melius: πολιτεύεσθαι προσήκει, ἐπὶ καιροῦ τεθέντας, ὅπως ἔτυχον. Verbum enim hoc per numeros et personas variatur: ὅπως ἐγὼ ἔτυχον, ὅπως σὺ ἔτυχες, ὅπως ἡμεῖς ἐτύχομεν, ὅπως ἐκεῖνοι ἔτυχον, etc. H. Wolf. Προσῆκει MSS. Felic. Ven. Obsop. Aug. Reg. α. Vindob. προσῆκεν editt. Ald. Felic. **) et Morel. cum Cod. Lindenbr. Utraque praestabit lectioni receptae ***). Modo fortasse rectius ἐπὶ καιροῦ τεθέντας καὶ ὅπως ἔτυχε. Quo loco ἔτυχον legunt o. fere l. s., praestantissimi certe, MSS. Felic. Obsop. Ven. Aug. Vindob. Ital. Bodl. Reg. α. Taylor. Vulg. προσῆκεν. Προσῆκει Paris. primus, August. primus. Et sic correxi. Reisk. V. not. sequ. Praesens nemo non praeferat: res enim etiam nunc valet. Schaefer.

P. 484. v. 20. ἐπὶ καιροῦ] ἐπὶ καιροῦ, quod proprie est quando cuique commodum videtur, definitur per adjecta, ὅπως ἔτυχον. Utrumque postea verbis commutatis sic effertur: ὅταν τις βούληται, καὶ ὃν ἂν τύχη τρόπον. Pro lectione codd. meliorum, προσήκει, variant alii, προσῆκον et προσῆκεν. Posterius Wolfii est, idque contra Taylorum defendit Dorvillius ad Charit. p. 610. †) Probabilius defendi ab eo

*) Seu potius codex Pannonicus Obsopoei. Reisk.

**) Item P. Manut. Reisk.

***) Προσῆκον. Reisk.

†) Immo προσῆκον defendit: „In Leptinea 554.“ inquit „προσῆκον obtinet; si ex Cod., bene. Eodem redit. In προσῆκον saepe ἦν reticetur.“ Nemo, ut puto, assentietur. Schaefer.

poterat illud, non minus vulgatum, ὅπως ἔτυχε. Sed alteri, quod dedimus, et exquisitior usus favet et libri optimi. *Fr. A. Wolf.*

P. 484. v. 21. ἔτυχον] Vulg. ἔτυχε. *Ἐτυχον* Paris. primus, August. primus. Et sic correxi. *Reisk.* V. nott. ad v. 20. *Schaefer.*

P. 484. v. 21. καὶ γάρ τοι] Hic quoque scribendum videtur τοιγάρτοι, itaque, ut supra p. 477, 25. *Markland.* Iterum *Marklandus* corrigit τοιγάρτοι. Vid. ad p. 477, 25. *Fr. A. Wolf.* V. not. ad p. 125, 23. *Schaefer.*

P. 484. v. 22. τέως] Plenius edit. *Morel.* τότε μὲν τέως, ἕως τὸν τρόπον —. *Taylor.* Ἐως abest ab August. primo, Bavarico, Ald. P. Manut. Wolf. Delevi. *Reisk.* Post τέως una Ben. inserit ἕως, interpolatum, ut opinor, structurae adjuvandae. Sed restat in ea aliud majus, quod junguntur particulae, τότε et τέως. Quas ita junctas quibus exemplis tam patienter ferrent, debuissent nobis editores dicere. Et accedere potest nova dubitatio haec, quo spectet illud, τὸν τρόπον τοῦτον, quod *Wolfius* videtur retulisse ad sequentia, Augerius ad antecedentia. Hic interpret simul τέως mutat in ἕως, conjectura bona et facili, modo difficultatem omnem tolleret. Mihi altera ratio placet, ut proxima, τοῖς μὲν — ἐτίδεσαν, contineant τὸν τρόπον τοῦτον. Delendum vero puto τότε, tanquam glossam vocis τέως, scribendumque καὶ γάρ τοι τέως μὲν τὸν τρόπον τοῦτον. Haec verto: *Ac sane antea (olim, ab initio, prioribus temporibus) in legislatione sic versabantur: legibus receptis contenti erant, novas vero nullas rogabant. Juncturae defectus neminem offendet. Plato Amatt. p. 135. E. in loco ejusdem figurae: Τάχ' ἂν ἴσως τοιοῦτόν τι λέγοις καὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἐπιτηδεύοντας τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα. τῶν μὲν πρώτων εἰς ξύνεσιν περὶ τὰς τέχνας ἐλλείπεσθαι, τὰ δευτερεῖα δ' ἔχοντας τῶν ἄλλων περιεῖναι, καὶ οὕτω γίνεσθαι περὶ πάντα ὑπακρόν τινα ἄνδρα τὸν πεφιλοσοφηκότα. In vertendo loco eandem vim tribui verbo ἐνομοθέτουν, quae occurrit Orat. in Timocrat. p. 794. E. [ed. Francof.] et alibi. Illa autem significatio vocis τέως nota est, et hac structura, qua antecedit τέως μὲν, sequitur ἐπειδὴ δέ, nihil apud Atticos usitatius. Quare ejus*

exemplis ponendis supersedeo: alterius juncturae, τότε τέως, an ullum exemplum sit in emendato scriptore, viderint, qui temere me dubitare putabunt. *Fr. A. Wolf.* Locum hunc vir clarissimus sic interpunctum dedit: *Καὶ γὰρ τοι τότε μὲν τέως τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομοθέτουν· τοῖς μὲν — οὐκ ἐτίδεσαν. Ἐπειδὴ δὲ —.* Qua ratione utatur, qui velit. Mihi placet Augeri ratio τὸν τρόπον τοῦτον referentis ad antecedentia simulque τέως mutantis in ἕως. Haec autem si probes, prorsus nihil remanere difficultatis facile sentias. V. not. ad p. 24, 4. et Dindorf. praefat. ad Demosthen. p. XIII. *Schaefer.*

P. 484. v. 22. ἐνομοθέτουν] Malim ἐνομοθετοῦντο. Donec operam dabant, ut ad hunc modum leges sibi ferrentur. Verum tunc etiam v. 23. ἐτίθεντο sit legendum. *Reisk.* Vulgatam ne mutes. *Schaefer.*

P. 484. v. 25. δυνηθέντες] V. Ind. Graecit. p. 173. et not. ad Porsoni Orest. 887. p. 81. ed. tert. Lips. *Schaefer.*

P. 484. v. 25. κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξεῖναι κ. τ. λ.] Lego: κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξουσίαν νομοθετεῖν, ὅ τι ἂν τις βούληται, pro lege statuere quicquid quis vellet. Mox p. 485, 2 distingue: πέρας σχεῖν· ψηφισμάτων δ' οὐδοτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι· ἀλλὰ νεώτεροι οἱ νόμοι etc. Haec enim sensu et serie orationis connectuntur *). Recenset Orator incommoda et absurditatem, quae sequebantur hanc promiscuam legum ferendarum licentiam, quam nonnulli potentes in republica nacti fuerant. Hinc, inquit, tot jam leges inter se contrariae: hinc nullum jam discrimen inter leges et psephismata: immo et nonnulla jam sunt apud vos psephismata, quae antiquiora sunt ipsis legibus, ad quarum praescriptum psephismata ista fieri debuerant. Quod est absurdum et ἄνω ποταμῶν. *Markland.* Corr. *Marklandus*: κατεσκεύασαν αὐτοῖς ἐξουσίαν νομοθετεῖν, ὅ τι ἂν τις βούληται. Miror, quid virum sagacem in vulgata lectione torserit. Hoc scio, emendatione ejus male reddi formulam ἐπὶ καιροῦ. *Fr. A. Wolf.* In ὅταν h. l. vis est, qua haec particula vulgo caret

*) Vulgo, etiam in Reiskiana, post σχεῖν et νόμοι plene interpungitur. *Schaefer.*

Igitur malim scribere: ὅτ' ἄν τις βούληται. "Οτ' ἄν, quando-
cunque. Suspicioque Graecos hoc ὅτ' ἄν a vulgari ὅταν etiam
pronuntiando distinxisse. *Schaefer.*

P. 484. v. 27. σφίσιν αὐτοῖς] ἀλλήλοις. *Schaefer.*

P. 484. v. 28. ὥστε χειροτονεῖδ' — διαφέρουσιν οἱ νόμοι]
Verba haec omnia absunt a Vindob. *Taylor.* V. not. ad
p. 485, 3. *Schaefer.*

P. 484. v. 28. χειροτονεῖδ'] Ubique editur χειροτονεῖτε,
et ita plane vertunt Intpp. De tota re quamvis nihil uspiam
alibi traditum sciam, nihilominus praesens tempus ita vide-
tur ineptum, ut nihil supra. Sequitur enim in praesenti τὸ
πρᾶγμα οὐδὲν μᾶλλον δύναται πέρας σχεῖν. Scribendum for-
tasse: ὥστ' ἐχειροτονεῖτε ὑμεῖς. *Fr. A. Wolf.* *Bekkerus:*
„ἐχειροτονεῖδ' Y. O.“ Praesens cur Wolfius ineptum dixe-
rit, non intelligo: tueturque vulgatam ipsum quod sequitur,
καὶ — δύναται —. Verte: *dass ihr — schon lange Zeit*
wählt, ohne mit der Sache aufs Reine zu kommen. Sed omnino
locus illi obscurus visus est. V. Prolegg. p. 132. *Schaefer.*

P. 484. v. 28. διαλέξοντας] διαλέξαντας *Paris. secundus.*
Reisk. Conf. Xenophont. Memor. IV. 5. extr., ubi vide ne
εὐδαιμονεστάτους mutandum sit in δαημονεστάτους. *Schaefer.*

P. 485. v. 2. σχεῖν] ἔχειν *August. primus, Bavaricus. Reisk.*

P. 485. v. 3. ἀλλὰ νεώτεροι — ὑμῖν εἰσιν] Longe aliter
haec *Nannius:* immo recentiores leges, quae modum rationem-
que faciendis decretis praescribunt, et ipsae quoque ex numero
sunt decretorum. Hujus loci sensus mihi perspicuus et fa-
cilis esse videtur. Ex tanta libidine et impunitate leges novas
condendi non solum id mali oritur, ut in tabulis publicis leges
legibus contrariae reperiantur, (τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι — πέ-
ρας σχεῖν,) verum etiam leges, ad quarum praescriptum sena-
tusconsulta scribi debent, ipsis senatusconsultis sunt recentiores.
Quae est altera et longe major absurditas. Interea homo
curiosus nimis, qui hanc ultimam periodum eodem animo
intellexit, quo nuper Petrum Nannium vidimus, ad oram
exemplaris sui delevit notabile istud lemma: ψηφισμάτων
οὐδοτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι. Quibus vocibus rursus de-
letis, ut fieri docet, quod reliquum est, apte et adcommode
cohaerebit. Tu, dum meliorem crisin proferas, hac nostra

utere. *Taylor.* Sententia est, tam crebras ferri leges, rogari et rursus abrogari, aliasque aliis debilitari, ut earum legum non major sit quam plebiscitorum auctoritas. Valebant autem plebiscita ad annum ferme, nisi inter leges reciperentur; leges autem vim perpetuam habebant. Non video, cur optima sententia juguletur. *Reisk.* De legum novarum super novas subinde acervatarum immensa multitudine Demosthenem queri apparet. Jam quid sibi velint verba ψηφισμάτων οὐδοτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι, ipsa explicatio docet, quae additur, haec: νεώτεροι οἱ νόμοι τῶν ψηφισμάτων ὑμῖν εἰσίν. Scilicet quum Athenis sancitum esset, ut psephismata omnia fierent e praescripto legum receptarum, (τὰ ψηφίσματα γράφεσθαι κατὰ τοὺς νόμους,) unde etiam is obnoxius esset γραφῇ παρανόμων, quo auctore psephisma aliquod legibus contrarium esset factum: resp. recte dici potuit turbari legibus nimis saepe novis rogandis, eaque re tolli id ipsum, quod inter psephisma et legem maxime videretur differre (ἐν ᾧ ψηφισμάτων μάλιστα οἱ νόμοι διαφέρουσιν). Atqui hoc illud est, quod, quum psephismata et propter subitas necessitates scriberentur, et essent temporaria, ut, ubi illae desiissent, neque ipsa diutius valerent, leges in republ. propter stabiles causas latae vim et auctoritatem habebant perpetuam. Tum ergo οὐδοτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι ψηφισμάτων, quando adeo frequenter leges novae rogantur, veteres abrogantur, ut earum imperium non diuturnius sit, quam psephismatum. Haecine, quae non ita abdita sunt, nonnullos, in his Taylorum, videre non potuisse? Et Nannius quidem vertit: immo recentiores leges, quae modum rationemque faciendis decretis praescribunt, et ipsae quoque ex numero sunt decretorum. Taylorus contra pro glossemate habet et abjici jubet verba ψηφισμάτων δ' οὐδοτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι. Magis sobrium se h. l. praestat Reiskius. Nec id tamen praecise verum est, populiscita in annum valuisse, nisi inter leges recepta. Vid. Or. in Aristocr. p. 739. D. et Ulpian. p. 766. A. [ed. Francof.]. Praeterea omnia illa a voc. ὥστε usque ad ἀλλὰ νεώτεροι a Vind. absunt, librario haud dubie in errorem abducto eadem duorum versuum clausula, νόμοι. *Fr. A. Wolf.* Ipsa particularum inter se relatio membrum a

Tayloro proscriptum tuetur. Videlicet μὲν post τοσοῦτον positum p. 484, 27. refertur ad δὲ quod legitur post ψηφισμάτων. Schaefer. Discrimen inter leges et ψηφίσματα Demosthenes profert, legibusque objicit, eas non magis valere quam ψηφίσματα, sed utraque statim mutari. Ita etiam transeunt senatusconsulta, quae, si fides Demostheni contra Aristocratem p. 651. unum tantum annum obligant. Senatus enim quotannis novus erat, novaque membra edicta priorum servare non debebant, et ipsi quod placebat edicere poterant. Si priorum perdurabant, a novo senatu confirmabantur, sed προβούλευμα erat usquedum a populo sanciebatur. Ita hanc γραφήν παρανόμων appellat l. l. (Plattner Att. Proz. Vol. II. p. 25. sq. conf. p. 33. sq.)

P. 485. v. 5. ἴν' οὖν μὴ λόγον κ. τ. λ.] Post δείξω vulgo commate interpungunt, quo sequentia λάβε μοι — faciunt apodosin. Ego aliter distinxī apodosin putans inchoari a particula ἀλλά. Reiskius veterem rationem retinet. Fr. A. Wolf. Retinet etiam Bekkerus. Jure. Ὅπως μὴ λόγους ἔροῦσι μόνον —, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν p. 21, 17. Schaefer.

P. 485. v. 6. λάβε] λαβέ Bekker. Schaefer.

P. 485. v. 7. ἐνομοθέτησαν οἱ πρότερον νομοδέται] Vulg. ἦσαν οἱ πρότερον νομοδέται. Sic autem malim αἱ πρότερον νομοδεσίαι, rationes antiquae legum ferendarum. Aut ἐνομοθέτησαν οἱ πρότερον νομοδέται. Et hoc recepi de meo. Reisk. ἦσαν οἱ πρ. v. Reiskius ἦσαν mutat in ἐνομοθέτησαν, asterisco praefixo, quo notare solet suo, ut ait, periculo assumpta. Emendatio ejusmodi est, ut, si ejus necessitas constaret, omnes profecto acumen mirarentur. At verbum εἶναι non raro cum quadam specie simplicitatis ponitur. Ut in Demosth. Prooem. XIII. p. 221. B. [ed. Francof.] ad iudices: νόμος, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἐστέ. Hinc nostra vertes: Cape legem, qua olim tenebantur ii, qui leges rogare vellent. Itaque nunc quoque asteriscum viri φιλοκινδυνωτάτου pro obelo accipio. Aliud ejusdem periculum in Notis prolatum Augerio potius placet: ἦσαν αἱ πρότερον νομοδεσίαι. Fr. A. Wolf. ἦσαν revocavit etiam Bekkerus. Factum quis non laudet? Sed τὸ ἐξῆς hoc esse puto: καὶ ὃν οἱ πρότερον ἦσαν νομοδέται

(i. e. ἐνομοθέτουν). Aristophanes Av. 602. (599.) Dind. οὐς οἱ πρότερον κατέδεντο. V. infra p. 491, 10. 20. Quod autem Wolfius e Prooem. citavit [p. 1427, 2.] verto quibus tutandis vos estis. Speciem simplicitatis, qua verbum εἶναι hīc positum sit, non video: nisi proprietatem dicere velis simplicitatem. Schaefer.

P. 485. v. 10. Συνίετε — τιθέναι;] Ita distinguas: — ὁ Σόλων τοὺς νόμους, ὥς καλῶς, κελεύει τιθέναι· πρῶτον μὲν, παρ' ὑμῖν, etc. Markland. Συνίετε — τιθέναι. Signum interrogandi a Reiskio positum rejeci. Recitatas literas publicas sequitur ubique ἀκούετε, ὁρᾶτε aut simile quidpiam nulla interrogatione. Sed ante ὥς καλῶς incisum feci, ut sit καδ' ὃν τρόπον καὶ ὥς καλῶς. Notum est enim in tali conversione sententiae Graecos ἀσυνδέτως loqui solere. Non audiendus Berglerus ad Alciph'r. Ep. 30., cui ὥς videtur abundare, ut quum dicitur ὥς ἀληθῶς et similiter. Aeschines in Timarch. p. 263. D. λέγε τοῦτον τὸν νόμον, ἵνα εἰδῇτε, οἷων ὑμῖν κειμένων νόμων, ὥς καλῶν καὶ σωφρόνων τετόλμηκε Τίμαρχος δημηγορεῖν. Eadem structura Latini utuntur saepissime. Ex. gr. *Intelligitis, quot locos Demosthenis nuperus editor, qui priorum editionum vitia se correcturum promiserat, quam foede primus vitiauerit! Fr. A. Wolf.* Post τιθέναι Halensis editor posuit signum colī: Bekkerus hypostigmen. Sed ante ὥς καλῶς non opus incidi: non magis quam in similibus Latinis. Schaefer.

P. 485. v. 11. παρ' ὑμῖν, ἐν τοῖς ὁμωμοκόσι] Vel παρ' ὑμῖν, τοῖς ὁμωμοκόσι, abjecta praepositione. Et ita video censere Wolfium. Markland. Ἐν abest a Bavarico, ut voluit Marklandus admonens, Wolfium quoque in eadem fuisse sententia. Reisk. Παρ' ὑμῖν, τοῖς ὁμωμοκόσι. Omnes ἐν τοῖς ὁμωμοκόσι. Praepositionem Wolfio jam suspectam omisi de sententia Marklandi et Augerii. Offendit hoc maxime, quod statim sequitur παρ' οἷσπερ. Abest etiam ἐν a Bav. Structura autem loci haec est: πρῶτον μὲν τιθέναι τοὺς νόμους παρ' ὑμῖν — ἔπειτα λύειν. Sed posterius verbum scriptor mutavit in participium, cui locum dabat tota sententia suspensa ab illis, κελεύει τιθέναι, ubi τινὰ subauditur. Conf. ad p. 457, 10. et p. 494, 1. De verbis πρῶτον et ἔπειτα

non de tempore h. l. positus bene Schol. *Fr. A. Wolf*. Prae-positionem uncis inclusit Bekker. Uncos rursus amovit Dindorf. Ego ἐν ob quam editor Halensis causam omisit deletum malim. Sed de structura loci Wolfio non assentior. Videlicet τὸ ἐξῆς hoc est: — κελεύει τιθέναι· πρῶτον μὲν [κελεύει τιθέναι] παρ' ὑμῖν —, ἔπειτα [κελεύει τιθέναι] λύοντα τοὺς ἐναντίους. Vides participium proprie positum, non ex infinitivo per enallagen nescio quam natum esse. Sic etiam Marklandus ad p. 494, 1. *Schaefer*.

P. 485. v. 14. καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας κ. τ. λ.] αὐτὸ τοῦτο, scilicet *plures de una re leges adesse*. Ἰδιῶται qui sint, declarat oppositio verborum τῶν ἅπαντας εἰδότων τοὺς νόμους. In quibus quum legeretur post ποιῇ repetitum καὶ, ejeci id cum Reiskio auctoritate Par. 1. 5. Vind. Ven. Aug. 1. Bav. Certe si ab Oratore vocula esset, aptiorem locum haberet ante ἅπαντας: *vel omnes leges*. *Fr. A. Wolf*.

P. 485. v. 15. ταῦτά ἀναγνῶναι] Vulg. ταῦτ' ἀναγνῶναι. Malim ταῦτά ἀναγνῶναι, eadem legere, praesertim cum in August. primo sit ταῦτα integre sine apostropho. Et sic correxi. *Reisk*. Retinui vulgatum, ταῦτ' ἀναγνῶναι, spreto Reiskiano, ταῦτά, h. eadem, easdem leges; quanquam mutatio specie sua non caret et mihi ipsi Orationem primum legenti in mentem venerat. Referri possunt haec, ἵνα πᾶσιν ἡ (h. e. ἐξῆς) ταῦτ' ἀναγνῶναι, ad partem legis modo praelectae, in qua inesse debuit, leges novas oportere publice ac palam omnibus rogari: ut nunc acuenda sint verba πᾶσιν ἡ, non ea quae sequuntur. *Fr. A. Wolf*. Jure Bekkerus ad Reiskianum rediit. Respicitur enim illa pars legis, qua Solon jussit νομοθετεῖν λύοντα τοὺς ἐναντίους νόμους, ne αἱ ἀντινομίαι τοὺς ἰδιώτας implicarent fraudibus τῶν ἅπαντας εἰδότων τοὺς νόμους. *Schaefer*.

P. 485. v. 21. ἃ ἄν] ἄν Bekker. ἃν Dindorf. Conf. Dindorf. praefat. p. III. med. *Schaefer*.

P. 485. v. 22. ὄντων δικαίων] Vulg. δικαίων ὄντων. Invertunt August. primus, Bavaricus. *Reisk*. Δικαίων ὄντων. Aug. 1. et Bav. inverso ordine ὄντων δικαίων, ac deinde πολλῶ καὶ κρείττω. Utrumque arripuit Reiskius, etiam ἀτελεῆ τούτων p. 486, 22. ex eodem Aug. Suo vero periculo refinxit

δικαιότερον τοῦ τούτου, quod explicat τοῦ νόμου τούτου Λεπτόν. Inepte. Rectius vulgata: *Substituimus legem aequiorem hac, quam statim audietis, de qua nunc agitur, Aequale idem p. 486, 5. corripit textum scribendo Ταῦτα μὲν ἔστιν, ἃ τοῦ τούτου νόμου, hoc quoque ex aureo Aug. 1. Vid. ad p. 466, 13. et p. 482, 20. Fr. A. Wolf. Cum Reiskio Bekkerus dedit ὄντων δικαίων et πολλῶ καὶ κρείττω et τοῦ τούτου: pariterque p. 486, 5. et 22. Reiskium, non Wolfium, secutus est. Schaefer.*

P. 485. v. 23. οὐδὲ γὰρ — ἐπέσθητε] Pro ποτ' Paris. quintus habet πώποτε. Reisk. Scribitur in aliquot editionibus Ulpiani ὑμεῖς τότε ἐπέσθητε, quod, licet bonum, vulgato non praetulerim. Tanto magis Par. 5. scriptura, ὑμεῖς πώποτε ἐπέσθητε, placere debebit iis, si qui animum induxerunt, οὐδέποτε nonnisi cum futuro, et οὐδεπώποτε nonnisi cum praeterito jungi, quod praeceptum est Brunckii ad Aristoph. Lysistr. 301. Thesm. 32. Eccles. 384., et a multis subinde repetitum. Sed cautius veriusque loquitur Piersonus ad Herodianum p. 461., e quo Grammatico animadversio fluxit. Cf. Schol. Venet. ad Iliad. α. 154. Ut verissimum est, οὐδεπώποτε nulli temporis nisi praeterito apponi solere, id quod rationem habet in ipsa vi voculae πω, ita loca oratorum et poetarum sunt multa, et quae vereor ut mutata unquam optimi codices convocati exhibeant, quae alterum οὐδέποτε clare defendant non tantum cum futuris, sed et cum praeteritis constructum, doceantque, pro diverso habitu et colore sententiae utrumvis bene dici, et οὐδέποτε εἶδον αὐτόν, et οὐδεπώποτε εἶδον αὐτόν. Neque id aliter esse potest per particulam πω, quae negativis vocibus juncta nihil aliud est quam adhuc. Οὐδέποτε est nunquam, οὐδεπώποτε nondum unquam. Egenus sit sermo, in quo nonnisi alterutrum exprimi possit. Fr. A. Wolf. V. Commentar. in Aristophan. T. IV. p. 697. et Lobeck. ad Herodian. p. 457. s. Schaefer.

P. 485. v. 23. οὐδὲ γὰρ — τὸν νόμον] Nannius: alioquin ista lex nunquam a vobis recepta fuisset. Hinc colligi videatur, legem a populo fuisse sancitam, sic tamen, ut ejus abrogandae potestas reliqua esset, ut est in Argumento adnotatum. Etsi fateor hic τοὺς λόγους καταπαλαίεν τοὺς λό-

youg, si quis accuratius inquireat. *H. Wolf. Conf. Fr. A. Wolfii Prolegg. p. 127. Schaefer.*

P. 485. v. 26. πάντα] Scilicet ποιοῦμεν. *Schaefer.*

P. 485. v. 27. τοῦ τούτου] Vulg. τούτου. Τούτου τοῦ August. primus. Malim τοῦ τούτου, quam lex est hujus Leptinis. Et recepi τοῦ meo periculo. Et sic quoque p. 486, 1. *). *Reisk. V. not. ad v. 22. Schaefer.*

P. 486. v. 3. ΝΟΜΟΣ.] ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ. Titulum mutavi in his lemmatibus editori plus licere ratus, quam alibi. Vulgatum, ΝΟΜΟΣ, fallit legentem, dum facit, ut lex quaedam a scriba statim recitari videatur. Recitare autem ille jubetur primum ea, quae ad accusationem legis Leptineae tanquam vitiose latae pertinent, deinde Demosthenis legem. Sed interpellatur homo, ne alteram partem uno tenore legat, interjectis verbis: Ταῦτα μὲν ἐστὶν —. Mox pergere jubetur ad legem Leptineae contrariam. Ad quam audiendam Orator excitatione iudicum opus putans clamat: προσέχετε τούτοις ἀναγγιγνωσκομένοις τὸν νόον. Jam legitur ΝΟΜΟΣ ΑΝΤΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΣ, ut ex usu graeco inscriptionem feci. Verum hic quoque, ubi ad eum locum ventum est, qui fuit de donis populi ratis habendis, Demosthenes interpellat, quo gravius eum locum auditoribus commendat v. 10. sqq. Atque hoc ipso consilio ducitur ad aliam quandam legem a Leptine non minus violatam: κατ' αὐτὸ τοῦτο ἔνοχον —. Postremo rursus post hanc legem recitatam Demosthenes se immiscet praeludens alteri parti legis contrariae. *Fr. A. Wolf.* Verissima haec. Sed non propterea opus fuit ut titulus mutaretur. Quae enim et hic et deinceps (ἐφεξῆς v. 6.) recitari jubentur, omnia complectitur unum idemque legis carmen: ut scriba τὰ κατηγορήματα alterius legis recitare jussus ipsam Demosthenis legem (τὸν νόμον), cujus illa sunt tanquam exordium, recitare incipiat. *Schaefer.*

P. 486. v. 9. ΝΟΜΟΣ.] ΝΟΜΟΣ ΑΝΤΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΣ *Fr. A. Wolf. V. not. ad v. 3. Schaefer.*

P. 486. v. 10. ἐν τοῖς οὖσι νόμοις κυρίοις] Adverte tractionem verborum. *Schaefer.*

*) Immo 5., ubi item asteriscus in Reiskiana appositus est. *Schaefer.*

P. 486. v. 11. ὅσας] Vulg. ἄς. Ὅσας Paris. primus et quintus, August. primus. Correxī ὅσας. Reisk. Ex Par. 1. 5. et Aug. 1. Reiskius novavit ὅσας. Caussam adhuc quaero, praesertim quum in verbis iisdem v. 22. reliquerit ἄς, quauquam et ibi in duobus codd. esset ὅσας. Et tres erunt, si Aristidem addas Art. p. 456. Fr. A. Wolf. Praestat ὅσας ut grauius. Bekkerus quidem ὅσας et hic servavit et infra primus edidit. Schaefer.

P. 486. v. 13. πρὶν] πρὶν ἢ nescio unde sumtum citat hoc loco utens Zeunius ad Viger. p. 442., sequente, quod mire-
ris, Elmsleio ad Euripid. Med. 215. p. 115. ed. Lips. Conf. Dindorf. praefat. p. IV. Schaefer.

P. 486. v. 15. [τὸν παλαιόν]] τὸν παλαιόν absunt ab August. primo. Uncis inclusi. Possunt e scholio superesse. Reisk. Verba τὸν παλαιόν, quum abessent ab Aug. 1., surripuit nobis vir doctus hac caussa allata, posse ea e scholio superesse. At possumus etiam falli, possumus bonis verbis eximendis veteres auctores enervare, et quid non? Sic eundem librarium et virum doctum fefellit ratio, quum versu seq. darent καταλιπών. Sententia flagitat, ut actio τοῦ καταλείπειν cogitetur nondum perfecta eo tempore, quo tempore Leptines ἐνομοθέτει. Scilicet perfectae actionis est aoristus, infectae seu imperfectae ὁ παρατατικός. Fr. A. Wolf. Itaque Reiskii uncas amovit. Sed Bekkerus Reiskio longius etiam progressus τὸν παλαιόν delevit. Cui plane assentior: τὸν παλαιόν enim puto adscripsisse qui τοῦτον interpretari vellet. Schaefer.

P. 486. v. 16. καταλιπών] Vulg. καταλείπων. Καταλιπών August. primus. Et sic correxi. Reisk. Καταλείπων cum Halensi editore Bekkerus bene restituit. Καταλιπών structuram facit ἀκατάλληλον. Graeci enim καταλλήλως dicunt καταλείπων (particip. imperf.) ἐνομοθέτει, ut καταλιπών ἐνομοθέτησε. Sic modo legimus ἔλυσσε γραψάμενος. Schaefer.

P. 486. v. 17. καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐνοχόν] Statim hic et mox ad vocabulum ἐναντίος subaudi νόμον. Vel propter hanc unam caussam ἡ obnoxia est accusationi etc. Fr. A. Wolf. Καὶ si abesset, non requirerem. Schaefer.

P. 486. v. 18. ἥ] Scilicet nova lex. Reisk.

P. 486. v. 19. λάβε] λαβὲ Bekker. Schaefer.

P. 486. v. 21. Οὐκοῦν] Οὐκουν Bekker. Recte. Nonne. Possis etiam Οὐκ οὖν. Non igitur. Schaefer.

P. 486. v. 23. οἷς ὁ δῆμος ἔδωκε] Scilicet τὸ εἶναι ἀτελεῖς. Reisk. Ex voce ἀτελεῖς intell. τὸ ἀτελεῖς *) εἶναι, h. e. τὴν ἀτέλειαν. Conf. p. 496, 13. 506, 8. Nihil est hoc genere sermonis tritius. Fr. A. Wolf.

P. 486. v. 23. ἀλλ' οὐκ — νόμῳ] H. e. ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἔνεστιν ἐν τῷ νόμῳ, ὃν νῦν ὁδε ἀντεισφύρει. Fr. A. Wolf.

P. 486. v. 23. ὁδε] Scilic. ὁ Κτήσιππος, ὃς συνηγόρει Δημοσθένους. H. Wolf. Ctesippus, ni fallor, actor hujus causae contra Leptinem, aut aliquis ejus advocatus, aut Aphepsion. V. p. 501. Non idem, sed multi eandem, praesertim si qua esset paulo longior, orationem recitabant. Alio decedente respirandi ergo, alius succedebat dicendi partes suscipiens, donec, hoc defatigato, vel qui prior dixisset ad dicendum rediret, vel alius aliquis ejusdem causae socius actionem continuaret. Sententia est: In hac autem lege, qua Ctesippus vel alius, quisquis est, Leptinis legi obrogat, nihil inest vetustis legibus contrarium. Reisk. Ad quem pertineat ὁδε, nemo mortalium sciret, si vera esset fabula, quam Reiskius narrat. Fallitur etiam Augerius pronomen ad Demosthenem trahens, in quo temere Oratori tribuit, quod est poëtarum scenicorum. Melius vulgo referunt ad Ctesippum; optime, ut puto, Ulpianus ad Aphepsionem. Fr. A. Wolf. V. not. ad p. 501, 15. Schaefer.

P. 486. v. 25. νόμῳ] Post h. v. cum Bekkero ponenda subdistinctio. Schaefer.

P. 486. v. 25. ἃ τε δεδώκατε κύρια] Ad haec verba supple ἐν τῷ τούτου νόμῳ ἐστίν. Quae dedistis, fixa et integra manent per hanc legem. Ita dicunt ἐν νόμῳ pro ἐκ νόμου. Deinde quoque ἐνταῦθα ἔνι, per hanc quidem legem licet. Fr. A. Wolf. Recte supplet: secus interpretatur. Orator enim simpliciter commemorat legis argumentum. Etiam p. 487, 2. ἐνταῦθ' ἔνι nihil aliud valet quam hac in lege inest, coll. v. 5. V. not. ad p. 497, 1. Schaefer.

P. 486. v. 26. ἧ παρακρουσαμένων, ἧ μετὰ ταῦτ' ἀδικούντων] παρακρουσάμενοι omnino sunt, qui dolo sibi immuni-

*) Immo ἀτελεῖς, ut Reiskius. Schaefer.

tatem pararunt: *μετὰ ταῦτα ἀδικοῦντες*, qui post acceptum donum in remp. peccant. *Fr. A. Wolf.*

P. 487. v. 1. *NOMΟΣ.] ΝΟΜΟΣ ΑΝΤΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΣ*
Fr. A. Wolf. V. not. ad p. 486, 3. Schaefer.

P. 487. v. 2. *ἐνταῦθ' ἐνι]* V. not. ad p. 486, 25. *Schaefer.*

P. 487. v. 5. *καὶ δοῦναι]* Vulg. *δοῦναι. καὶ δοῦναι* August. primus. Et sic correxi. *Reisk. Δοῦναι καὶ μή.* Apud Reiskium ne mireris legi *καὶ. δοῦναι καὶ μή*, dedit ita librarius Aug. 1. Supra p. 482, 11., ubi est *ᾧετο δεῖν ἀποδνήσκειν ἢ νικᾶν*, neuter illorum mutavit quidquam aut addidit. Potuerant et illic *ἢ ἀποδνήσκειν ἢ νικᾶν.* *Fr. A. Wolf.* Hic quoque Reiskium, non Wolfium, secutus est Bekkerus librorum auctoritatem jure praeferens istius cavillationi. *Schaefer.*

P. 487. v. 8. *δεσμοδέταις]* *νομοδέταις* Bavaricus, nescio an melius. *Reisk.* Vir doctus e Bav. adfert lectionem *πρὸς τοῖς νομοδέταις*, suo autem periculo emendat *παράγειν καὶ ὑμᾶς*. Minore periculo conjicere potuisset scribendum *πρὸς τοῖς δεσμοδέταις*, quo modo Schol. videtur legisse. Tamen ne hoc quidem verum putarim. Quod vero huc nomothetae invehuntur, falsissimum est. Vid. *Prolegomm. [p. 139. s.] Fr. A. Wolf.*

P. 487. v. 10. *ὑμᾶς]* F. *καὶ ὑμᾶς.* Vos quoque, eadem ad vos quoque commemorans. *Reisk.* Cave audias. A fraude metuendum erat solis iudicibus, penes quos esset *λύειν τὸν νόμον.* *Schaefer.*

P. 487. v. 10. *εἵνεκα]* *ἐνεκα* Dindorf. *Schaefer.*

P. 487. v. 10. *παραγεγράφαι]* Promulgatam, publico in loco propositam et fixam et in tabula perscriptam esse, ut ad cognitionem omnium veniret. *Reisk.* Add. not. ad *παρέγραφαν* v. 15. *Schaefer.*

P. 487. v. 11. *τοῦτον τὸν νόμον]* H. e. *legem nostram, Leptineae contrariam.* Licet continuo *τούτου τοῦ νόμου* ad *legem Leptinis* redeat. Sed ut interiorum sensum loci declarem, si potero, ejus mihi haec videtur ratio esse. Leptini facile suspicio oriri poterat, omni hac controversia mota adversarios suos id unum agere, ut *legem de tollendis immunitatibus* abrogarent. Illud ab iis pulchre provisum iri, ne, qui indigni viderentur, in iudicium unquam adducti e nova

Demosthenis formula donis exciderent. Esse hanc ipsam formulam fraudis caussa et ad antiquum morem obtinendum oppositam. Credibile esse, adversarios, quum Leptineam sublatam vidissent, nihil fore sollicitos, ut nova lex sua perlata vigeret, satis habituros, istam aut sibi aut amicis quibusdam suis incommodam perfregisse. Tribus verbis haec omnia Demosthenes innuit, ut rem auditorio suo perspectu facillimam. Similiter supra p. 483, 28. καὶ οὐδέν ἐστ' ὃ τι τοῦ παρακρούσασθαι καὶ φενακίσαι λέγεται παρ' ἡμῶν εἵνεκα. *Fr. A. Wolf.* Non disputat Orator, quae Leptini suspicio oriri potuerit, sed quam Leptines suspicionem coronae movere voluerit, ut illa in fraudem inducta Demostheni ne suffragaretur. Loci sensus mihi quidem satis apertus videtur. *Schaefer.*

P. 487. v. 11. τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι] τοῦτον, hanc nostram legem, qua legi Leptinis obrogamus. At versu 16. τούτου redit ad legem Leptinis. *Reisk.* Non redit ad legem Leptinis, sed περὶ τούτου est de hac re. *Schaefer.*

P. 487. v. 15. ὑμῖν] ἡμῖν *Paris.* primus, *August.* primus. ὑμῖν an ἡμῖν legatur, perinde est. Illud est vobis, in vestram gratiam, ut videretis atque judicaretis: hoc nostram in gratiam, nostro rogatu. *Reisk.* Praestat ὑμῖν, h. e. in gratiam vestram seu ut verba legis ab omnibus, qui vellent, legi et judicari possent. *Fr. A. Wolf.*

P. 487. v. 15. παρέγραψαν] παραγράφειν est, ut modo dixi, publico in loco, in tabula publice proposita aliquid scribere, ut possint omnes legere. Sententia est: cujus legis ex praescripto thesmothetae novam nostram legem ad eponymos fixerunt et spectandam omnibus judicandamque proposuerunt. *Reisk.*

P. 487. v. 16. ἵνα μὴ — ἀντιλέγῃ μοι] Videntur haec inter se pugnare. Dixerat modo claris et disertis verbis legem hoc pronunciare. Jam, *Ego vero hoc, ait, omittam, ne quis super eo mecum contendat.* Qui poterat contendere, si lex claris verbis pronuncians controversiam omnem amputaret? *Reisk.* ἵνα μὴ — ἀντιλέγῃ μοι talia sunt, quae vix puto hodie plene intelligi posse. Nam paullo ante legitur, perspicue sancitum esse, νόμου τινὸς λυθέντος τὸν παρεισενεχθέντα

κύριον εἶναι. Nunc Oratorem dubitantem videmus et timentem, ne quis secum ea de re contendat. Qui, malum, in perspicua lege vir alias minime timidus subito frangi et cedere potest? An fortasse vetus ista lex in desuetudinem abierat? Omnino aut hoc ipsum aut simile quid ponere debimus. *Fr. A. Wolf.* Quod tibi verum amanti satis σαφῶς dictum videtur, potest sic comparatum esse, ut cavillatori largam praebeat materiem contradicendi. *Schaefer.*

P. 487. v. 16. ἀλλ'] Refertur ad μὲν v. 12. Igitur ante hanc particulam minus plene interpunxi. *Schaefer.*

P. 487. v. 17. ὅταν ταῦτα λέγῃ κ. τ. λ.] Hic quoque locus nobis obscuratur ignorance momenti alicujus, quod sententiae olim lucem dare potuit. Simul dura primo aspectu sunt ista, πῶς τεθήσεται. Ubi Reiskius non male ait postulari εἰ vel πότερον τεθήσεται *). Sed et hic primo aspectu fallimur. Particula πῶς pertinet ad modum, quo lex nova auctoritatem accipere possit. Potuit autem id fieri, ut vidimus, aut sola abrogatione veteris legis, aut sic, ut qui tulisset νόμον ἀντεισφερόμενον, idem etiam legitime perferret. Jam nihil refert, inquit, dum lex mea recipiatur, utro id modo fiat, et de hac re Leptines frustra loquitur. Nempe si Demosthenes cum suis eo iudicio, quod nunc agitur, illud vicerint, ut Leptinis lex tollatur, non solum haec inutilis aut reip. perniciosa, sed contraria simul illa Demosthenis videri debebit melior ac justior iudicata. Sic ad novae legis praestantiam demonstrandam non videtur necesse esse, ut ab eo, qui scripsit, solennibus modis perferatur. Hac via quodammodo videor mihi auctoris mentem perspicere. *Fr. A. Wolf.* Neque hujus loci sensus mihi videtur obscurus. Orator hoc vult: Quando Leptines haec dicit (scilic. ἐξαπάτης εἵνεκα — οὐ τεθήσεσθαι), tantum abest ut mihi obsit, ut suae ipse causae noceat; ita enim fatetur meam suâ legem esse meliorem et justiore, omnisque disceptatio huc redit, ut de modo meae legis perferendae agatur. πολλοὶ δ' εἰσὶν τρόποι κ. τ. λ. Vides πῶς unice tenendum esse. *Schaefer.*

*) P. 487. v. 20. πῶς] Sententia postulat εἰ vel πότερον. *Futurumne sit, ut ea lex rogetur. Reisk.*

P. 487. v. 21. *ἂν μὴ βούληται*] *μὴ* abest ab August. primo, indice P. Manutii. Potest et hoc probari, sed hactenus, ut *ἀναγκάσειν* subaudiatur. Sed praestat vulgata. *Reisk.* Post *βούληται* comma sustuli *), ut indivise legantur haec, *ἂν μὴ βούληται δεῖναι τὸν νόμον*, non, *δεῖναι τὸν νόμον αὐτὸν ἀναγκάσει*. Res, pertenuis quidem, pertinet tamen ad rationem sermonis graeci. In *βούληται* cogitandum ὁ παρεισφύρων. Librarius Aug. 1. cogitavit ὁ *Λεπτίνης*, ideoque consulto omisit *μή*, ut *δεῖναι τὸν νόμον αὐτὸν ἀναγκάσει* conjungendum esset. *Fr. A. Wolf.*

P. 487. v. 22. *ἀναγκάσει*] Sensus est: *possit cogere*. Proinde scribendum forte *ἀναγκάσαι* modo potentiali. *Markland.* Marklandi conjecturam non probo, quamvis sensus sit, *possit cogere*. Satis usitata hac ipsa potestate sunt in Atticis futura post verba *εἰ*, ὅς et alia quaedam. *Fr. A. Wolf.* Non modo in Atticis, sed omnino in Graecis scriptoribus. Haud raro viri docti dicunt Atticismos quae sunt idiomata Graecae linguae: opinor, quod ceterarum scripta dialectorum minus triverunt. Verte: quibus — futurum sit ut cogat. *Schaefer.*

P. 487. v. 23. *ἐγὼ, Φορμίων*] August. primus hic loci comma omisit, tanquam Phormio actor sit. *Reisk. in Variet. lect.* Haud constat, quis ille *ἐγὼ* fuerit, nec multum id ad nos ignoremus nec ne. Augustanus distinctione hic caret. Erit ergo Phormio is idem, qui se *ἐγὼ* appellat. *Ego Phormio.* Idem in *Annott.* *ἐγὼ, Φορμίων, ἄλλον εἴ τινα βούληται.* Conjunctionum defectus est ab affectu dicentis. Quis sit *ἐγὼ*, nemo sane quaerat praeter virum doctum, qui ubique nodos in scirpo quaerit. Sed tricantur in sequentibus quoque, ubi mala lectio affertur e Pan. Lind. Vind. Ven., *Φορμίων, μᾶλλον εἴ τινα βούλεται.* Vulgatam sic accipe, *εἴ τινα ἄλλον βούλεται.* Taylorus e Erfurt. traxit *ἄλλων*, consultone an incuria, incertum. In genuina Wolfii est *ἄλλον.* *Fr. A. Wolf.*

P. 487. v. 23. *ἄλλον εἴ τινα βούλεται*] [*ἄλλον, εἴ τινα βούλεται.*] Observa diversam constructionem: *ἡμεῖς ἐγγνώμεθα δῆσειν, ἐγγνώμεθα ἄλλον δῆσειν.* [Nam ita olim legebatur

*) Nec Reiskiana habet. *Schaefer.*

ante Wolfium, atque ita hunc locum laudat Aristides. *Taylor.*] Obsopoeus μάλλον εἴ τινα. [uti et Lindenbr. pariter Vindob. et Ven. *Taylor.*] *H. Wolf.* Quotquot vidi libros, etiam editio Wolfiana, quam Taylorus recudi curavit, sic [ἄλλον] dant omnes. Quare miror, qui Anglicana det ἄλλων. Bene habet vulgata. Est idem ac si dixisset καὶ ἄλλος, εἰ ἄλλον τινα βούλεσθε ἐγγυᾶσθαι τὸν νόμον δῆσειν. *Reisk.* Notabile, non diversae constructionis, qualem Hieronymus comminiscitur, sed attractionis exemplum, cujus similia in usu adjectivorum ἄλλος et ἕτερος passim occurrunt. Nec quenquam offendat quod εἴ τινα, non ὄντινα, sequitur. *Schaefer.*

P. 487. v. 24. εἰάν τις ὑποσχόμενός τι κ. τ. λ.] Legem ubi inferius repetit p. 498, 5., Orator ipse τὰ ἔσχατα πάσχειν explicat verbis θανάτῳ ζημιούν. Et sic Aristides Declam. §. 86. Lex pertinet ad majestatem populi Atheniensis et est apud Petium in Collectione legum Attic. p. 527. seq. *Fr. A. Wolf.*

P. 487. v. 25. τὴν βουλήν] Vulg. βουλήν. Τὴν βουλήν August. primus. Et sic correxi. *Reisk.* Vocem βουλήν Petitus l. c. Senatum Quingentorum interpretatur. Quod si rectum esset, Reiskium sequeretur ex Aug. 1. scribentem τὴν βουλήν. In ista quidem vocis potestate consuetudo attica *) articulum poscit, nec alia caussa, credo, fuit illi, ut mutaret. At duo Athenis fuerunt consilia publica, ἡ βουλή quae eximie dicebatur, et ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. Libanius Argum. in Androt. Δύο ἦσαν ἐν Ἀθήναις βουλαί, ἡ μὲν διηνεκῆς, ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ — ἐτέρα δὲ ἡ τὰ πολιτικὰ πράττουσα. Utrumque consilium auctori hujus legis in animo fuisse probabile est. Lex est antiqua: antiquiore autem tempore Areopagus rarius potuit simplici nomine δικαστηρίου appellari. *Fr. A. Wolf.* Articulum delevit etiam Bekker. Bene. Sic statim generatim dicitur δικαστήριον. *Schaefer.*

P. 487. v. 26. ἐγγυώμεθα, ὑπισχνούμεθα] Scilicet ἡμᾶς τοῦτον. *Reisk.* Voluit δῆσειν τὸν νόμον. Spondemus, pollicemur, legem nos nostram perlaturus esse. *Schaefer.*

P. 488. v. 2. εἰ δὲ ταῦτα λόγους κ. τ. λ.] Absurde ad οὐ

*) Non attica, sed graeca: nec consuetudo, sed necessitas. *Schaefer.*

λόγος in Schol. adjectum οὐδὲ φροντίς. Plane ut Graeci λόγους et φλυαρίας, sic Latini dicunt verba et ineptias. Cicero in Pison. c. 27. *Existimatio, dedecus, infamia, turpitudine, verba sunt atque ineptiae.* Etiam solum λόγον in singulari numero opponunt τῷ ἔργῳ, τῇ ἀληθείᾳ. Exemplorum abunde est ubique. Quibus accedere debet Xenoph. Hellen. IV. 8. 15. sic corrigendus: Τῷ μὲν δὴ Τιριβάζῳ ἀκούοντι ἰσχυρῶς ἤρεσκον οἱ τοῦ Ἀνταλκίδου λόγοι· τοῖς δ' ἐναντίοις λόγος ταῦτ' ἦν, ubi vulgo λόγοις ταῦτ' ἦν. Fr. A. Wolf.

P. 488. v. 6. ἐφ' ἑαυτοῦ] ἀφ' ἑαυτοῦ August. primus, Bavaricus, P. Manutius, vulgata in indicem relegata. Αὐτοῦ Paris. primus. Reisk. Aug. 1. Bav. Felic. Wolf. Tayl. ἀφ' ἑαυτοῦ. Nostrum ἐφ' ἑαυτοῦ est in Ald. Herv. Ben. Reisk. Prius est *sua sponte*: posterius dicitur in iis rebus, quas quis facit *per se solum, sua solius auctoritate, sine alius consilio vel auxilio.* Igitur hoc praetuli, idemque saepe faciendum alibi, ubi pariter librarii peccarunt. Aristides T. II. p. 316., ubi se dicit in scribenda Declamatione Leptinea ita versatum, ut, Demosthene de manibus posito, quid dici posset, ipse dispiceret: εἶχον ἐν χερσὶ τὸν λόγον τὸν τοῦ Δημοσθένους, καὶ ὥς ἐγενόμην ἐπὶ τῶν κεφαλαίων, ἃ τοῦ Λεπτίνου μέλλοντος ἐρεῖν ὑπετέμνετο, ἀποστήσας ἑμαυτὸν τοῦ Δημοσθένους ἐπ' ἑμαυτοῦ τι συνεώρων. Fr. A. Wolf. Bekkerus: „ἀφ' omnes: vulg. ἐφ'.“ Itaque dedit ἀφ' ἑαυτοῦ. Quod recte factum puto. Verte autem: *de sua ipsius fabrica, i. e. a se ipso excogitatam, commentam, von seinem eigenen Machwerk.* Conf. Sylburgius ad Dionys. Halic. T. III. p. 1865. R. Schaefer.

P. 488. v. 7. καὶ μοι — ὀργισθῆς] Repente oratio ad ipsum Leptinem convertitur: οὐδὲν φλαῦρον ἐρῶ σε — σὺ δὲ εἰσενήνοχας — πῶς σέ τις φήσει κ. τ. λ. Dicam de hoc genere ad p. 501, 8. Jam lex h. l. commemorata ipsis verbis, quibus concepta ferebatur, exstat apud Nostrum adv. Stephan. II. p. 983. E. [ed. Francof.]. Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, ὥστε μήτε ἀπειπεῖν, μήτ' ἐπιδικάσασθαι, ὅτε Σόλων εἰσῆει τὴν ἀρετὴν, τὰ ἑαυτοῦ διαδέσθαι εἶναι, ὅπως ἂν ἐδέλῃ, ἂν μὴ παῖδες ὧσι γνήσιοι ἄρρενες, ἂν μὴ μανιῶν, ἢ γήρως, ἢ φαρμάκων, ἢ νόσου ἕνεκεν, ἢ γυναικὶ πειδόμενος, ὑπὸ τούτων του παρανοῶν, ἢ ὑπ' ἀνάγκης, ἢ ὑπὸ δεσμοῦ καταλη-

φδεῖς. Verba legis dedi ad verissimam correctionem Weselingii in Petit. LL. AA. p. 580., unde etiam explicatio eorum petenda. Nam his quoque manum suam Reiskius impressit corruptricem. Legem praeterea affert Plutarchus in Solone pag. 90. A. verbis nostro loco appositissimis: ὁ δ' ὧ βούλεται τις ἐπιτρέψας, εἰ μὴ παῖδες εἶεν αὐτῷ, δοῦναι τὰ αὐτοῦ φιλίαν τε συγγενείας εἰμήσε μάλλον καὶ χάριν ἀνάγκης. Fr. A. Wolf.

P. 488. v. 11. ὅτῳ] ὧ Paris. primus et quintus, August. primus. Reisk. ὧ Bekker. Schaefer.

P. 488. v. 12. οὐχ ἵν' — τῆς ἀγχιστείας] Structura sociari debent haec, οὐχ ἵνα τοὺς ἐγγύτατα τῷ γένει ἀποστερήσῃ τῆς ἀγχιστείας. Ἀγχιστεία in jure Attico est jus legitimae successionis, h. e. succedendi in bona et jura defuncti civis vi cognationis. Fr. A. Wolf. V. Ammonius p. 3. Schaefer.

P. 488. v. 12. ἐγγύτατα τῷ γένει] ἐγγυτάτῳ γένει Paris. primus, secundus, quintus, August. primus, Bavarici margo. Reisk. Ἐγγυτάτῳ γένει Bekker. Sic p. 1072, 2. ὡς προσήκοντας καὶ γένει ὄντας ἐγγυτάτῳ. Recte sic dici fugit Valckenarium, cum in Ulpiano, qui huic favet scripturae, alteram substituendam censeret Animadv. ad Ammon. p. 8. Schaefer.

P. 488. v. 14. ἀλλήλους] [ἄλλους.] ἀλλήλους Reg. β. Vindob. et Aug. Recte hoc procul dubio. Metta a gara il servire l'uno l'altro, ut Italus interpres. Taylor. Vulg. ἄλλους. Ἀλλήλους Ald. Bavar. ἀλλήλοις (in dativo) August. primus, non in accusativo, quem Fabricius illinc retulit. Correxī ἀλλήλους. Reisk. Pro vulgato ἄλλους cum Taylora et Reiskio rescripsi ἀλλήλους e Par. 2. Vind. Aug. 1. *) Bav. Satis solennis ista scribarum menda, quam dubito an consulto propagarit Valckenarius Animadv. ad Ammon. p. 8. Fr. A. Wolf.

P. 488. v. 15. εἰσενήνοχας] εἰσενήωχας Aldus. Reisk.

P. 488. v. 17. τῶν φιλοτιμησομένων] Scilicet εἰς αὐτόν. Pronominum usum Graeca lingua aliquanto minus appetit quam vernacula. V. not. sequ. Schaefer.

P. 488. v. 18. ποιοῦσιν] Post ποιοῦσιν videtur αὐτόν deesse. Reisk. Excidisse Reiskio et Augerio videtur αὐτόν.

*) Negligenter inspexit Reiskium. Schaefer.

Sero sapiunt viri. Occurrit eadem ellipsis p. 459, 23., ut inferius p. 493, 27. et alibi. *Fr. A. Wolf.* Conf. not. ad v. 17. *Schaefer.*

P. 488. v. 20. δοκούντων] δηλούντων Paris. quintus. *Reisk.*

P. 488. v. 21. μηδ' ἂν — παίδων αὐτός] *Ne tum quidem, si conviciis aut maledictis fuerit ipse a liberis defuncti provocatus.* Nempe κακῶς repetendum ad verbum ἀκούη, quod perfacile est. Monuit etiam Dorvillius ad Charit. p. 355. [ed. Lips.]. Nota structura καλῶς ἢ κακῶς ἀκούειν ὑπό τινος seu πρὸς τινος, quam latinus sermo ad amussim exprimit. Aliter, et male quidem, locum olim ceperunt, pronomine αὐτός ad seqq. tracto. De ipsa lege hic allata tum alibi a Demosthene mentio fit, tum a Plutarcho l. c. p. 89. E., quae loca occupavit Petitus LL. AA. p. 604. Ibi simul notari poterat, vetustum hoc praeceptum esse, τὸν τετελευτηκότα μὴ κακολόγει. Legitur sic Chiloni illi tributum apud Stobaeum Serm. CXXIV. p. 620. *Fr. A. Wolf.*

P. 488. v. 22. ἀκούη] Subaudi κακῶς. *Reisk.*

P. 488. v. 22. αὐτός. σὺ δὲ —] Ita lege cum optimis exemplaribus. Vulgo: — τις ἀκούη παίδων. Αὐτός σὺ δὲ —. *Taylor.*

P. 488. v. 25. καὶ] Abest a Paris primo. *Reisk.*

P. 488. v. 25. φάσκων] Post φάσκων deesse videtur κατηγορῶν aut ejusmodi quod participium. Vitio ipsis dans ea vel incusans eos eorum, quorum nihil in ipsos cadit. Κατηγορῶν ὧν est idem atque κατηγορῶν ταῦτα, ὧν. *Reisk.* Desiderat vir doctus participium aliquod, quo illud ὧν referatur, v. c. κατηγορῶν ὧν, h. e. κατηγορῶν ταῦτα, ὧν. Quin omnia absque hoc fulcro optime habent. Sensus est: Tu vero male non dicis, sed facis defunctis euergetis nostris, dum oratione tua passim homines, qui immunitate fruuntur, ita exagitas, ut nunc hic tibi videatur nescio qua culpa notabilis, nunc ille omnino sine merito suo donum consecutus: verum nihil hujusmodi, nihil harum rerum in illos magnos viros convenit. Patet, relativum ὧν pertinere ad verba μέμφεσθαι et ἀνάξιον εἶναι φάσκειν. *Fr. A. Wolf.* Hoc si Orator voluisset, scriptum legeremus ὧν οὐδέτερον ἐκείνοις προσήκει. Immo ὧν est generis masculini. Qui quae deliquerunt, eorum nihil ad

illos pertinuit. Docet oppositio in illa Solonis lege: μηδ' ἄν ὑπὸ τῶν ἐκένου τις ἀκούη παίδων αὐτός. Schaefer.

P. 488. v. 27. πάνυ τοίνυν — ἀπήγγειλέ μοι] Sic saepe Oratores produnt, ex aliis se cognovisse, quid adversarii pro se dicturi sint: unde illud φήσει et φήσουσι in futuro, quod Interpretibus interdum molestum fuit. Conf. Demosth. in Midiam p. 608. f. [ed. Francof.]. Quidam nuntiavit mihi serio, h. e. vultu qui magnum aliquod firmamentum causae suae promitteret. Ceterum verba sic juncta, πάνυ σπουδῇ, ad Atticismum pertinent, eaque frequentat inprimis Thucydides. Vid. Valcken. ad Phalarid. Epp. p. XVII. Fr. A. Wolf. Hic etiam ad Atticismum refertur quod omnino Graecismi est. Schaefer.

P. 488. v. 28. αὐτοὺς] αὐτοῖς August. primus. Reisk.

P. 489. v. 1. οἱ Θηβαῖοι] Vulg. Θηβαῖοι. Οἱ Θηβαῖοι August. primus. Et sic correxi ob praecedens οἱ Λακεδαιμόνιοι. Reisk. Θηβαῖοι. Reiskius scripsit οἱ Θηβαῖοι, nimirum ex Aug. 1. et propter verba οἱ Λακεδαιμόνιοι. E certa tamen lege judicari hoc non posse puto propter miram inconstantiam, quam in hoc usu articuli obtinere video. Fr. A. Wolf. Articulum delevit etiam Bekker. Hoc sic probo, ut etiam antea malim ὥς ἄρα Λακεδαιμόνιοι. Ita mox Θηβαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι. Ἄρα quam pronο lapsu in ἄρ' οἱ transire potuerit, docet Porsonus ad Euripid. Med. 44. Schaefer.

P. 489. v. 1. τοιαύτην οὐδεμίαν τιμὴν] Haec verba ad immunitates spectant, ut et posthac verba τῶν τοιούτων ἐδῶν. Ita autem hunc morem suos donandi abjudicari Lacedaemoniis mirari potest, qui locum Aristot. de Rep. II. 7. p. 109. ed. Contr. aut Aelian. V. H. VI. 6. meminerit, ubi illis ἀτελεία diserte tribuitur. Suspikor, satis id Nostro visum fuisse, quod Lacedaemonii propriam et ab Attica diversam rationem in donatione sequerentur. Fr. A. Wolf.

P. 489. v. 5. πρὸς τὸ — πείσαι] Ordo verborum syntacticus: πρὸς τὸ πείσαι ὑμᾶς ἀφελέσθαι τὰς ἀτελείας. Schaefer.

P. 489. v. 6. οὐ γὰρ ἄγνοῶ] Sententia postulat οὐ γὰρ ἄγνοεῖτε, non enim ignoratis, aut οὐδεὶς γὰρ ἄγνοεῖ, nemo enim ignorat. Reisk. Prima persona verbi Reiskio displicet. Nec immerito: in hoc quidem nexu sententiarum. Utique

omnis offensio absit, si scribatur οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε, vel οὐδεὶς γὰρ ἀγνοεῖ, vel τίς γὰρ ἀγνοεῖ; Sed hoc est calamo ludere. Forsitan paullo minus prima persona displiceat, si licuerit sic exponere: *Neque enim, ne quis tali argumento me redargui putet, illud mihi incognitum est, quod Thebani etc.* Fr. A. Wolf. Hoc vere est nodum quaerere in scirpo. Causam edit Orator, cur tales sermones sibi videantur injusti. Modo enim dixit: ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν κ. τ. λ. Schaefer.

P. 489. v. 11. τὰ τῶν Ἀθηναίων — τὰ τῶν δεινῶν] [τὰ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἐπαινεῖν —.] τὸ ἢ aut redundat, aut transpositum est, aut aliquid deest. Quid si sic? οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἢ (malim οὐδὲ) τὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν νόμιμα οὐδὲ τὰ τῶν δεινῶν, scilic. τῶν Θηβαίων *), quos per contemptum non nominat. Aut: τὰ τῶν Ἀθηναίων λέγειν ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα. Wolf. Locum, cum sit impedito simillimus, ita ex conjectura voluit restituere Lambinus: τὰ τῶν Ἀθηναίων ποιεῖν ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα. Virum perquam eruditum ad hoc impellebant ea, quae statim sequuntur: ἃ τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμφέρει, ταῦτ' ἐπαινεῖν ἀνάγκη καὶ ποιεῖν. Praeter rem. Submonuit nescio quis ad oram exemplaris academici: τὰ τῶν Ἀθηναίων ἢ Θηβαίων ἐπαινεῖν νόμιμα. Omnino recte. Elusit nimirum scriptoris aciem vox Θηβαίων propter vicinitatem Ἀθηναίων, cui, si demas literam initialem, perquam est similis. Atque hinc emendabis mecum Suidam in Αὐτόχθονες. Αὐτόχθονες, inquit ille, οἱ Ἀθηναῖοι, et paucis interjectis: Αὐτόχθονες δὲ καὶ Ἀρχάδες ἦσαν καὶ Αἰγινῆται καὶ Ἀθηναῖοι. Id est, praeter Athenienses erant Arcades, Aeginenses et Athenienses. Legendum est: Αὐτόχθονες δὲ καὶ Ἀρχάδες ἦσαν καὶ Αἰγινῆται καὶ Θηβαῖοι. Ita enim idem auctor sine litura in voce Ἀθηναίων δυσβουλία, et Harpocratio quoque in Αὐτόχθονες, quem articulum totum exscripsit Suidas. Hoc errore bis tenentur Scholia ad Thucyd. II. 3. οἱ Ἀθηναῖοι, cum οἱ Θηβαῖοι intelliguntur. Proclive esse ab ea voce in hanc labi et vicissim, confirmat exemplis magnus Scaliger ad Eusebii Chronicon XC. et eruditissimus Valesius ad Harpocrat. in v.

*) Fallitur de Thebanis intelligens. Schaefer.

Ἰσμηνίας. Obsopoeus hic conjicit *ψέγειν ἢ ἐπαινεῖν*. Taylor. *Θηβαῖοι* pro *Ἀθηναῖοι*. Not. ad Argum. Or. Aeschinis c. Ctesiph. Vales. ad Harpocr. p. n. 98. Notae ineditae ad Suidam. Taylor. In Schedis. Suspico, has undecim *) voces esse emblema glossatoris Graeculi: nihil enim sensui addunt, sed sunt mere exegeticae. Dubito quoque, an Graece dicatur *τὰ νόμιμα ποιεῖν* eo sensu, quem hic locus postulat: nam de exsequiis mortuorum aut de sacrificiis, nisi fallor, fere usurpatur haec phrasis. Utcunque hoc sit, textum ita connectendum esse existimo: *οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ἂν τῇ* etc. Markland. Vulg. *τὰ τ' Ἀθ. ἢ ἐπαινεῖν*. ^H delendum esse, ut natum e proximo ^v **), dudum ante fueram suspicatus, quam ab August. primo id abesse reperirem. Hujus itaque codicis auctoritate fretus et re ipsa sic exigente delevi. Sententia est: Apud Lacedaemonios id facere non licet, quod hi facient, cum hac oratione utentur; scilicet non licet Atheniensium instituta apud Lacedaemonios laudare, aut quorumcumque tandem. Marklandus hic, ut saepe alias, nimium arguitur. Reisk. *Οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις*. Vulgo his apponuntur haec: *τὰ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα, οὐδὲ τὰ τῶν δέινων*. In quibus corrigendis VV. DD. certatim desudarunt. Ac primum Obsopoeus inepte conjecit *Ἀθηναίων ψέγειν ἢ ἐπαινεῖν*. Wolfius aut redundare ait voculam *ἢ*, aut aliquid deesse, ut sit vel *οὐδὲ τὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν νόμιμα*, vel *τὰ τῶν Ἀθηναίων λέγειν ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα*. Lambinus: *ποιεῖν ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα*. Bene hoc et apte clausulae periodi, nec minus graece. Nam frustra dubitat Marklandus, an alio sensu quam de exsequiis mortuorum et sacrificiis dici possit *τὰ νόμιμα ποιεῖν*. Vid. vel Xenoph. Cyrop. I. 2. 15. Taylorus autem e margine exemplaris cujusdam sui commendat *τὰ τῶν Ἀθηναίων ἢ Θηβαίων ἐπαινεῖν νόμιμα*, scilicet manus doctae emendationem ***). Denique Reiskius quum literam molestam *ἢ* ab

*) Voluit decem, connumeratâ particulâ *ἢ*. Schaefer.

**) V. Melet. Crit. p. 11. Schaefer.

***) Non est emendatio, sed *διπλογραφία*, quam invexit manus indocta. V. Reiskii not. seq. Omnino de Thebanis h. l. non cogitandum. Schaefer.

aureo Aug. 4. abesse vidisset, ut natam ex proxima *ν* expunxit, id quod sane erat facillimum. Atqui omnibus his modis pannum curatum dico e margine nobis illatum, non contextum auctoris. Expressam enim speciem et certa vestigia alienae annotationis habent decem ista vocabula, quae sententiae non tantum nihil addunt, sed efficiunt etiam rectamque verborum structuram impediunt. *Αὐτὸ τοῦτο, ὃ νῦν οὔτοι ποιήσουσιν*, quae verba glossator sibi explicanda putavit, id ipsum fere sonant, quod voluit: *instituta aliorum populorum laudare suisque civibus in exemplum proponere*. Ita saepius pronomina ista ansam dederunt glossematum. Ut Xenoph. Anab. Cyr. I. 4. *Τότε ἀπέστησαν πρὸς Κύρον πᾶσαι πόλεις πλην Μιλήτου. Ἐν Μιλήτῳ δ' ὁ Τισσαφέρνης προαισδόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, [ἀποστῆναι πρὸς Κύρον,] τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν*. Non difficile foret glossemata odorari, si ita sua se specie ubique proderent. Nemo tamen ante Marklandum de fraude nostri loci monuit. *Fr. A. Wolf*. Reiskium Bekkerus summo jure secutus est. Tantum enim abest ut hoc membrum pannus sit e margine illatus, ut, si cum Halensi editore deleas, periodi sensum obscures breviloquentiâ haudquaquam Demosthenicâ. Confer. Krügeri Commentatt. post Dionysii Halicarn. Historiographica p. 292. *Schaefer*.

P. 489. v. 12. *ἀλλ', ἃ — καὶ ποιεῖν*] Suspicio Demosthenem sic reliquisse: *ἀλλὰ τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμφέρει ταῦτ' ἐπαινεῖν, ἃ ἀνάγκη καὶ ποιεῖν*. Sed receptae apud eos formae gubernationis civilis convenit, ut ea laudentur, quae ut fiant prorsus necesse est atque inevitabile. *Reisk*. Vir doctus, qui modo nihil vidit, repente nunc oculatissimus factus sic ab auctore scriptum conjicit: *ἀλλὰ τῇ — καὶ ποιεῖν*. Sed receptae — atque inevitabile. Viderint acutiores; ego correctionis praestantiam non assequor. *Fr. A. Wolf*. Qui ipse caecutivit ubi Reiskium nihil vidisse criminatur, hunc viri egregii seque haud raro oculatioris errorem leniter proculque habita irrisione notare debuit. *Schaefer*.

P. 489. v. 14. *τοιούτων ἐδῶν*] Quibus nos scilicet utimur in ornandis viris bene de rep. meritis. A codice August. primo abest *ἐδῶν*. Neque hoc male. Subauditur tum *τιμῶν*

ex proximo. *Reisk.* Ἐθῶν omisit *Bekker.* Vel sic τῶν τοιούτων est generis neutrius nec subauditur τιμῶν e sequentibus. *Schaefer.*

P. 489. v. 16. ἐνταυδοῖ] ἐνταυδοῖ pro ἐνταῦθα et alibi occurrit in Atticis. *Fr. A. Wolf.* Ἐνταυδὶ *Dindorf.* *Schaefer.*

P. 489. v. 16. τὰς — καδ' ἕκαστον] Hinc manifesto apparet ἕκαστον talibus in formulis semper esse generis neutrius. *Schaefer.*

P. 489. v. 18. τὴν καλουμένην γερουσίαν] Et appositum καλουμένην docet, et aliunde scimus, hoc proprium nomen senatus Lacedaemoniorum fuisse. Inflectitur tantum ab Atticis ad aures suas, quum e Spartana dialecto fuerit γερωνία aut potius γερωσία. Athenis autem senatus nunquam aliter dictus quam βουλή. De summa auctoritate Lacedaemonii senatus quod legimus, confirmant alii: Isocrates Panath. p. 389., qui Lycurgum ait instituisse, τὴν τῶν γερόντων αἵρεσιν τῶν ἐπιστατούντων ἅπασιν τοῖς πράγμασι μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ποιεῖσθαι, μεδ' ὅσηςπέρ φασιν καὶ τοὺς ἡμετέρους περὶ τῶν εἰς Ἀρείον πάγον ἀναβήσεσθαι μελλόντων· ἔτι δὲ τὴν δύναμιν αὐτοῖς περιδέντος τὴν αὐτήν, ἥνπερ ᾗδει καὶ τὴν βουλήν ἔχουσιν τὴν παρ' ἡμῖν. Plutarchus Lycurg. p. 43. C. et p. 55. E., ubi senatori Spartano tributum dicit τὸ σύμπαν κράτος ἐν τῇ πολιτείᾳ, κύριον ὄντα *) καὶ θανάτου καὶ ἀτιμίας καὶ ὅλως τῶν μεγίστων. Pausanias III. 11. p. 231. Ἡ γερουσία συνέδριον Λακεδαιμονίοις κυριώτατον τῆς πολιτείας. Cicero Cat. Maj. c. 6. Apud Lacedaemonios ii, qui amplissimum magistratum gerunt, ut sunt, sic etiam nominantur senes. Quem locum comparans cum nostro Budaeus Annot. pr. ad Pandect. p. 269. adfert simul Aristotel. de Rep. II. 7. p. 110., ubi ἡ ἀρχὴ αὕτη dicitur ἄδλον τῆς ἀρετῆς, plane ut a nostro. *Fr. A. Wolf.* Νικητήριον τῆς ἀρετῆς Plutarcho p. 55. E. *Schaefer.*

P. 489. v. 18. ἐγκριδῇ] Verbum est proprium. Κρίσις dicebatur illa senatorum electio, cujus modum describit Plutarchus l. c., qui modus non immerito παιδαριώδης visus est Aristoteli, alia quoque in senatu Spartano improbanti. *Fr. A. Wolf.*

*) Voluit κυρίως ὄντι. *Schaefer.*

P. 489. v. 21. τῆς ἀρετῆς ἄδλον] V. not. ad v. 18. *Schaefer*.

P. 489. v. 21. κυρίῳ] Tertius casus κυρίῳ est a suppresso τινί ad ἐστί, structura jam alibi explicata. Conf. not. ad p. 485, 11. *Fr. A. Wolf*. Male servavit vulgarem post v. ἄδλον interpunctionem, quam attractio, quae causa est dativi κυρίῳ, plane aspernatur. Nec cogitandum de suppresso τινί. Infra p. 494, 1. οὐτ' ἴσως ῥάδιον αἰτίῳ γενέσθαι. Ubi Interpretes eandem ellipsin inculcant. *Schaefer*.

P. 489. v. 21. τῶν ὁμοίων] Ὅμοιοι apud Lacedaemonios aliud significabat, quam apud alios Graecos. Sic enim vocabant nobiles suos, e quibus senatus, ἡ γερουσία, constituebatur. Sic apud Xenophontem lib. 3. Hellenic. de Cinadonis conjuratione: οὗτος δὲ ἦν καὶ τὸ εἶδος νεανίσκος, καὶ τὴν ψυχὴν εὐρωστος, οὐ μέντοι τῶν ὁμοίων. *Palmer*. Qui fuerint οἱ ὅμοιοι, valde dubito an ex veteribus satis sit compertum. Cives in rep. Laced. eminentiores fuisse, docent quidem omnia, eo-que redeunt, quae notavit Morus ad Xenophont. Hellen. III. 3. 5. Sed eorum dignitatem magis definitam si quaeras, nusquam invenias. Ac non omnino assentior Palmerio Exercitt. in opt. auctt. gr. p. 629. putanti hoc nomine eos dici, e quibus senatus constitutus sit; minus etiam Augerio, qui Ephoros intelligit. Adeo is mirabatur fortasse, magistratum tam potentem ab Oratore plane omissum. Enimvero cogitare debebat, ne regum quidem Spartanorum ullam mentionem fieri, et potestatem Ephororum, quamvis jam tum satis magnam et insolentem, magis in bellicis quam domesticis rebus valuisse, tum horum mentionem auctori a consilio loci alienam videri potuisse. *Fr. A. Wolf*. Quidni vocem h. l. sensu vulgari intelligamus? cum paribus (hominibus ejusdem dignationis), mit seines gleichen. *Schaefer*.

P. 489. v. 22. ἀραὶ] [ἀρχαί.] Codd. nonnulli, ut Cant. Bodl. Regg. ε. η. Aug. et Ital., ἀραί. Inscite. Locus quidem est insanus, sed non ibi dolet. Lege enim omnino: ἀρχαὶ καὶ νόμοι φυλακαί, ὅπως — sine καί. Mox v. 25. cum Lindenbr. Ven. et Ital. pro στέφανοί τε lege στέφανοι δέ, ut est in Vindob. Respondet enim hic locus superioribus, ταύτης μὲν ὁ δῆμος κύριος. Jam periodum impense restitutam mecum contempleris. Ταύτης [i. e. πολιτείας] μὲν

ὁ δῆμος κύριος, καὶ ἀρχαὶ καὶ νόμοι φυλακαί, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται· στέφανοι δὲ καὶ ἀτέλεια — καὶ τοιαῦτά ἐστιν, ὧν ἂν τις ἀνὴρ ἀγαθὸς ὦν τύχοι. *Apud vos quidem reip. dominus est populus, et magistratus et leges cautiones sunt, ne quis alius dominus sit: praestantibus autem viris praemia sunt proposita coronae — et ejus generis alia.* Taylor. Vulg. ἀρχαί. Ἀρχαὶ August. primus, quomodo correxi nil territus ab illis veluti diris, quibus S. Fabricius (aut Wolfius) et Taylorus hanc lectionem quasi devoverunt; quorum hic *inscite*, ille *apage* adscripsit. Ego vero *Bene veneris* adscribam. Demosthenes ἀρχαὶ (*dirae*) dedit, ἀρχαὶ inepti et tardi grammaticastri mentem oratoris non assequentes. Quavis in concione diris devovebantur insidiatores libertatis popularis. Reisk. Καὶ ἀρχαὶ καὶ νόμοι φυλακαί. Praeclare Taylorus vidit, superfluum et delendum esse postremum καὶ, vulgo ante φυλακαί lectum: idque iudicium ita verum est, ut nihil amplius ad sanitatem loci requiratur. Liquido simul apparet, quid scribas in errorem deduxerit. Nempe nomen φυλακαί, scil. εἰσί, non viderunt esse pro φυλάττουσιν, ab eoque sequentia pendere, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται. At φυλακὴ graece dicitur, ut latine custodia, pro custode sive pro eo, quo quid custoditur. De latinis succurrit nunc unus locus Livii VI, 4., de graecis v. Wesseling. ad Diodor. I, 2. *). Hinc sensus scripturae nostrae oritur hic: *Apud vos omnium rerum arbiter* (κύριος ταύτης h. τῆς πολιτείας) *est populus, et cavent magistratus legesque, ne quis alius imperio potiatur.* De legibus quidem nihil dubium, quippe quas constat plurimum valere ad liberae civitatis statum firmandum. Ne vero ἀρχαὶ legibus non bene junctae videantur, cogitandum, annuos magistratus et obnoxios rationibus apud populum reddendis praeclarum in tali republica munimentum esse libertatis, adeo ut et ipsa vocabula ἀρχῶν, magistratuum, antiquus loquendi usus non temere de alio quam libero populo frequentarit. Ita Cicero in Bruto c. 14. dicit civitatem per Brutum regia dominatione liberatam et magistratibus annuis, legibus judiciisque devin-

*) Wesselingii locis adde Demosth. ex Orat. Timocrat. p. 779. A. [ed. Francof.]. Idem in Ind.

ctam. Haec si Reiskius advertisset, lectionem ἀρχαὶ non dixisset tardis grammaticastris deberi, praelata alia paucorum codicum in marg. Ben., quam prope ominosam dixeris, ἀρχαί. Ea autem viro audaci ita placuit, ut nihil territus diris, quibus eam alii certatim devovissent, suum Bene veneris succlamans in textum invexerit. Hae ἀρχαί, exsecrationes, videntur ei capiendae de praeconio, quo singulis ecclesiis insidiatores popularis libertatis damnari solebant. Nota res ex Aristophane, et egit de ea Petitus LL. AA. p. 289. Commentum sane lepidum! Nam si ista vox praeconis, si vanus iste ritus pro fulcro libertatis haberi potest, quidni eodem jure τοξόται possint, quorum manibus improbi a suggestu arcebantur? Sed quod etiam magis mireris, proxima verba, καὶ φυλακαί, ab eodem editore explicantur de magistratibus. Itane vero? Magistratus a loco non alienos censet, modo exsecrationes accedant? Talia refellere non placet; adeo sunt putida. *Fr. A. Wolf.* Non mirer, si quis hoc in Wolfium retorquens placere neget Wolfiana refellere; adeo esse putida. Reiskii scriptura verissima est insigniterque gravis, servata etiam Bekkero. Riserit cavillator vocem illam praeconis ut vanum ritum ficulneumque fulcrum libertatis; certe Atheniensis populi optimus quisque multum abfuit ut rideret. Vae civitati, cui tales ritus, quos religio sanxit majorum, sunt ludibrio! *Schaefer.*

P. 489. v. 23. φυλακαί] Id est magistratus, quibus injunctum esset, ut viderent, ne quid detrimenti libertas civilis caperet. *Reisk.* Recte interpretatur. *Schaefer.*

P. 489. v. 25. δὲ] Vulg. τε. Δὲ August. primus, Lindenbr. Venet. Vindob. Ital., probante Taylora. Et sic correxi. *Reisk.* V. Taylorus ad v. 22. *Schaefer.*

P. 489. v. 26. καὶ ταῦτ' ἀμφοτέρω κ. τ. λ.] Cur h. l. tam belle tractentur Lacedaemonii, cur tam acerbe Thebani, dixi in Prolegomm. Alio tempore si Orator de his populis dixisset, longe dixisset aliter. Sic et Isocrates et alii variant stilum pro tempore, quum de Thebanis scribunt. *Fr. A. Wolf.*

P. 489. v. 27. καὶ τὰ ἐκεῖ] Absunt ab editione P. Manutii. *Reisk.* Καὶ τὰ ἐκεῖ *Fr. A. Wolf.* *Schaefer.*

P. 489. v. 27. τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων κ. τ. λ.] Wolfius

hunc locum interpretatur perinde ac si textus ita punctis ordinaretur: τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας, τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους, ὁμονοεῖν ποιεῖ. Et omnino recte. Ita explicat Ulpianus: ἡ εὖνοια ἐκεῖ ἐκ τοῦ εἶναι πάντας τοὺς ἄρχοντας ἴσους, ἐνταῦθα δὲ ἐκ τοῦ λαμβάνειν τὰς ἀξίας (lege τοὺς ἀξίους) τιμὰς. Longe aliter versio Italica: *Percioche ne' governi de pochi l' havere tutti egual parte tiene d' accordo i signori*, et Batava: *Quia in paucorum principatu dominos reip. concordēs facit, si pari potestate omnes fruuntur.* Taylor. "Ὅτι τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις, τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους, ὁμονοεῖν ποιεῖ. Constructionem mutata leviter distinctione adjuvi. Jam junges: ὅτι τὸ πάντας τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις ποιεῖ ὁμονοεῖν τὰς διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας. Ubi notabis, maximum bonum oligarchiis tribui concordiam inter optimates, cum servitute ceterorum omnium fere conjunctam, et huic splendide opponi Atheniensium libertatem. De forma Spartanæ reip. protrita omnia. Atheniensibus quum ea videretur vulgo esse ὀλιγαρχία, ipsi Lacedaemonii gratiores vocabulo ἀριστοκρατίαν dicere malebant. Vere mixta erat et antiquiori Romanae similis, ut bene Menander scribit de Encom. III, 1. Ceterum conf. cum hoc loco nostro Thucydideum II, 37. Fr. A. Wolf. In Reiskiana sic interpunctum: τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας, τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις, τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους ὁμονοεῖν ποιεῖ. Deletis subdistinctionibus, ut oportebat, locum continuavi. Sic etiam Bekker. Schaefer.

P. 490. v. 3. ἐαυτοὺς] ἀλλήλους. Schaefer.

P. 490. v. 3. γε τοῦ] Bekkerus: „τοῦ γε S. Y. O. k. r. s.“ Hoc ordine Dindorf., quem v. praefat. p. VIII. s. Sic p. 464, 45. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ εἶναι χρήματα —. Melior hic ordo est inque librorum dissensu, nisi alia obstent, praefendus: quippe enclitica propius refertur ad articulum quam ad praepositionem. Quod si loci sensus posceret nominativum aut accusativum, sic scriptum legeremus: καὶ μὴν τό γε μηδὲ Θηβαίους —. Alia ratio est eorum locorum, qui carent articulo: nam per se intelligitur encliticam ibi continuo sequi debere praepositionem. V. not. ad p. 502, 10. Schaefer.

P. 490. v. 4. οἶομαι] οἶμαι Fr. A. Wolf. et Bekker. Schaefer.

P. 490. v. 5. μεῖζον — πονηρία] Hinc Aristides ad Athenienses de iisdem: Ὑμῶν φιλανθρωπίας, ἐκείνοις δ' ὠμότητος περίεστιν. T. I. p. 450. Et conf. totam Plataicam Isocratis. Probrum ὠμότητος truculentiam reddas sensu eo, quo veteres Latini dixerunt. Ἀθήνειαυ interpretatur Apsines p. 702., ubi hujus loci sententiam profert, verbis mutatis. Nam ita solent Rhetores, idemque facit Syrianus Comment. ad Hermog. p. 28., ubi respicit Orat. nostrae p. 461. et 489. Notum est de Thebanis Boeotorum in crasso aëre natis, quam parum ingenii acumini et artibus tribuerint. Satis docet Nepos Alcib. c. 11. Hinc passim ἀναισθησία et ἀναλγησία eorum traducta et ferox asperumque ingenium. Adjectum crimen πονηρίας debebatur illis propter mala, quae a Persico inde *) bello Atheniensibus et reliquae Graeciae intulerant. Res sunt notissimae. Fr. A. Wolf.

P. 490. v. 7. μήτ' οὖν ἐκεῖνοί ποτε κ. τ. λ.] Votum est δημοτικόν. Ex Euripidis Hecub. 329. expressum esse Musgravius ad hunc versum monuit. Locus is sane per est nostri similis, at sententia ejusmodi, ut cuique bono civi, reip. suae amanti, sponte in animum venire debuerit. Simples sunt homines illorum temporum, qui id clare eloquantur, quod principes hodie in animo taciti cogitant. Fr. A. Wolf.

P. 490. v. 10. ὃν τρόπον Ὀρχομενίους διέδηκαν] Orchomenum Thebani everterunt in incolas crudeliter saevientes Olymp. circ. 104, 1., uti prius fecerant in Plataeenses et Thespienses. Sed illud unum facinus h. l. memoratur, cujus adhuc memoria esset recentior. Vid. Demosth. pro Megalop. p. 155. B. 158. A. [ed. Francof.]. Diodor. XV, 57. et 79. et ibi Wesseling. Obscurius est, quid illud sibi velit συγγενεῖς. Alias συγγένεια necessitudo est inter metropolin et ejus colonias. Potuit tamen eadem continere ἐπιγαμίαν, de qua supra ad p. 475, 10., aliudve simile vinculum, vel antiquissima aetate populorum ortum. Pertinet huc locus Or. de Cor. p. 504. E., ubi Thebani Atheniensibus juncti dicuntur

*) Immo inde a Persico bello. Schaefer.

τῇ συγγενείᾳ καὶ τῷ ὁμοφύλῳ. *Fr. A. Wolf. Conf. quae ad illum locum notavi Apparat. T. II. p. 257. Schaefer.*

P. 490. v. 12. λόγῳ μετὰ τῶν νόμων] Verbo λόγῳ continetur ratio et oratio, quibus res et causas nostras parium iudicio subicimus. Opponitur vis, aliena a libera civitate. μετὰ τῶν νόμων, quod alibi effertur σὺν τοῖς νόμοις, ducen-
tibus, praeeuntibus legibus. Vulgare est κατὰ τοὺς νόμους. *Fr. A. Wolf. Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 587. a. p. 1170.*

P. 490. v. 16. βέλτιον ἐκείνους πράττοντας ὑμῶν] Meliore illos fortuna rerum uti, quam vos. Frequentissima sunt πράττειν εὖ, καλῶς, εὐτυχῶς, εὐδαιμόνως, πράττειν κακῶς, ἀδλίως, ταπεινῶς, similia. Verum aliud sonat, quod sequitur, καλῶς ποιοῦντες. Quae formula, participio ad aliquod nomen relato, orationi injicitur, ubi nos injicimus dei beneficio, significantes, nihil nos invidere, gaudere potius et congratulari. Demosth. Philipp. IV. p. 100. F. [ed. Francof.] ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά. Aeschin. in Ctesiph. p. 465. E. φατέ μὲν εὐτυχεῖς εἶναι, ὥς καὶ ἐστέ, καλῶς ποιοῦντες etc. *Fr. A. Wolf.* Notabile hanc formulam, ut h. l., etiam ibi poni, ubi significatur πάθος, non ἐνέργημα. *Schaefer.*

P. 490. v. 21. τὸν λογισμὸν] ὁ λογισμός, ratiocinatio, le raisonnement. Contra ponitur experientia, fortuna, qua populus adhuc bona usus sit. *Fr. A. Wolf.*

P. 490. v. 21. τῆς γε τύχης ἔνεκα] Sumta videtur haec ἐννοια ex Lysiae Orat. in Nicomach. p. 854, 9., ubi antiqua majorum sacrificia ait servari oportere, εἰ μηδὲν δι' ἄλλο, τῆς τύχης ἔνεκα τῆς ἐξ ἐκείνων τῶν ἱερῶν γεγενημένης, si ob nihil aliud, saltem ob fortunam, quae ista sacrificia est sequuta. *Markland.*

P. 490. v. 23. παρὰ πάντα ταῦτ'] ἢ παραλιπόντα ταῦτα πάντα, ἢ πρὸς τούτοις ἅπασιν. *H. Wolf.* Aut potest esse tacitis, praeteritis, omissis his omnibus, etiamsi illa omnia taceantur, aut ad haec omnia, in his omnibus, ut sit sententia: Si me oportet, quid his in rebus omnibus justum et aequum esse censeam, proloqui. Malim tamen παραλιπόντα ταῦτα. In quam conjecturam Wolfii me ad h. l. non contemnenda induxit annotatio. *Reisk.* Παρὰ πάντα ταῦτα h. e. χωρὶς πάν-

των τούτων, omissis his omnibus, ut recte Wolfius interpretres. In notulis vero idem adscripsit verba: ἡ παραλιπόντα — ἅπασιν. Hinc facili nisu nascitur conjectura Reiskio pro παρὰ πάντα legenti παραλιπόντα. Sed conf., ne longius abeas, infra p. 506, 3. et Aristid. Declam. §. 62. Fr. A. Wolf.

P. 490. v. 27. τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας] Deleri jubet has voces Lambinus. Nimirum vir ille doctissimus putavit, eas fuisse exegeticas τοῦ ὧν. Cui lubentissime adsentior. Taylor. Μεγάλοι τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας bene habet, tametsi a Lambino et Taylora improbatum. Idem est atque κατὰ τὴν ὀλιγαρχίαν καὶ δεσποτείαν. Subauditur aliqua seu praepositio seu alia vox genitivum regens, e. c. ἐπὶ, magni in principatu suo, vel λόγῳ, vel κατὰ λόγον, per quae magni illi sunt ratione oligarchiae —, id est, quas per artes illorum potentia crescit atque confirmatur. Latini pariter magnus dominationis. Sententia haec est: neque item hoc aequum censeo, ut, cum vos ex hac parte vel occidere eum nil sitis dubitaturi, si quis apud vos eorum quid paret atque moliatur, per quae illorum potentia atque imperium paucorum in multos tam attollitur atque invalescit, tum ex altera rursus parte nil recusetis aures dare vestras illis, si qui auctores vobis sint, ut ea tollatis, per quae libertas populi vestri efflorescit. Reisk. [Δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι εἰσὶ.] Additur hic in omnibus editionibus, etiam postrema, τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας. Ita tempus erat optime monentibus Lambino et Taylora morem gerere. Et pluribus quidem de caussis verba haec mihi suspecta sunt. Primum insolentior est hic usus vocis δεσποτείας de civitate, qualis erat Thebana. Tum, quod caput est, verba cum reliquis plane nulla sana structura coeunt, ut ratio loquendi emendata et Attico scriptore digna exeat. Nihili est ars, qua in illis defendendis editor postremus abutitur. Utinam nos uno aliquo loco docuisset, vocem μέγας usitate cum genitivo construi, sicut alia adjectiva passim solent. Scribit quidem, latine pariter dici magnus dominationis. Neque ego ignoro, a Latinis, qui graecam syntaxin imitantur, similia adjectiva, praecipuus, egregius, praeclarus, etiam ingens a Sallustio et Tacito, cum secundo casu poni. Illud tamen ignoro, et Reiskianam latinitatem puto esse, non Romanam. Adscripta

h. l. verba videntur explicandi caussa ad ὧν μὲν aut ad τούτων, deinde intrusa ab eo, qui haec pronomina vaga et minus perspicua putaret. Neque pannum habuit Scholiastes in codice suo, quod facile ex ejus interpretatione eruent, qui nasum habent. Ceterum periodi hujus partes eleganti circuitu posita sunt, quum hic sit ordo structurae: οὐδέ, καὶ βούλεσθαι ἀποκτεῖναι τὸν παρ' ἡμῶν κατασκευάσαντα (introducere tentantem, molientem) *) τὶ τούτων, δι' ὧν μὲν **) ἐκεῖνοι μεγάλοι εἰσίν· ἐδέλειν δὲ ἀκούειν τινῶν λεγόντων, ὡς δεῖ ἀνελεῖν ταῦτα, δι' ὧν ὁ παρ' ἡμῶν δῆμος εὐδαίμων ἐστίν. Fr. A. Wolf. Quatuor has voces uncis incluserunt Bekkerus et Dindorfius. Non reprehenderem, si cum Wolfio delevisent. Pannum enim esse vincit vel sola concinnitas membrorum inter se oppositorum, δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι εἰσὶ, διὰ δ' ὧν ὁ παρ' ἡμῶν δῆμος εὐδαίμων. Tamen tueri conatus est Krügerus Ind. ad Dionysii Halicarn. Historiograph. p. 469. a. Schaefer.

P. 490. v. 27. βούλεσθαι] Mox in opposito membro ἐδέλειν: ut satis appareat verba esse synonyma. Schaefer.

P. 490. v. 28. διὰ δ' ὧν] Bekkerus: „δι' ὧν δ' correctus O.“ Correxī homo male feriat, quo concinnius responderet opposito δι' ὧν μὲν. Schaefer.

P. 491. v. 1. ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος κ. τ. λ.] Commentarios h. l. habemus locos eos, quos laudavi ad p. 477, 26., inprimis Aeschinis in Ctesiph. p. 457. inde a verbis ἐπεὶ δὲ στεφάνων ἀνεμνήσθην, ubi praemiorum et titulorum flore republ. tenuitas cum posterioris aetatis profusione comparatur. Maxime huc pertinet, quod ibi paullo inferius legitur, iis, qui, Persis ad Strymonem devictis, Eïonem in ditionem Atheniensium rede-gissent, (v. Herodot. VII. 107. et ibi Intpp.) nihil honorum publice decretum fuisse praeter tres hermas, et ne hos quidem ducum nominibus inscriptos,

*) Immo molitum. Molientem (introducere tentantem) est κατασκευάζοντα. Schaefer.

**) Particulam loco non suo posuit. Debebat sic: οὐδέ βούλεσθαι μὲν καὶ ἀποκτεῖναι —. Jam recte sequitur: ἐδέλειν δὲ ἀκούειν —. Schaefer.

sed epigrammatis in honorem reipubl., quae carmina exstant apud Aeschinem, et ex eo apud Plutarchum in Cimone p. 482. E. Inde lux verbis ἀγαπητῶς ἐπιγράμματος ἐν τοῖς ἐρμαῖς ἐτύγχανον, ubi ἀγαπητῶς est aegre, aut ita, ut praeclare secum actum putarent tantulam rem consecuti. Οἱ ἐρμαῖ spectant ad *Stoam hermarum*, locum Athenis, cuius notitiam vide in Meursii Athen. Att. I. 3., ubi cum aliis locis hic quoque Demosthenis citatur. *Fr. A. Wolf.*

P. 491. v. 2. πολλὰ] πόλλ' Bekker. *Schaefer.*

P. 491. v. 2. πολλὰ ἀγάδ'] V. G. Dindorfius in Bornemannii libello de Epilogo Cyropaediae p. XI. a. Dicitur et πολλὰ ἀγαδά et πολλὰ καὶ ἀγαδά, sed non sine discrimine sensus: quippe illud habet synthesin, hoc parathesin partium notionis. Facile autem intelligas copulam addi, ut notio ob partes deinceps positas ad animadversionem exstantior magis attendatur. *Schaefer.*

P. 491. v. 3. τοιούτου] Qualia nempe virtutis praemia hodie usurpantur, ut immunitates, statuae etc. *Reisk.*

P. 491. v. 5. τοῦδ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα] *Legō* *): — ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα. *ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ. Ἐγὼ δὲ* etc. Nam voces istae emphaticae, τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, hoc epigramma, satis indicant, sequutum et citatum fuisse hoc loco epigramma aliquod: ut p. 473, 16. ἀνάγνωδε δέ μοι καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα αὐτοῖς. *ΨΗΦΙΣΜΑ.* Et alioquin dixisset αὐτὸ (non τοῦτο) τὸ ἐπίγραμμα, epigramma ipsum. De paribus omissionibus et ab eadem causa in vocibus *NΟΜΟΣ, ΨΗΦΙΣΜΑ, ΟΝΟΜΑΤΑ* et similibus, quae non sunt ex corpore Orationis, vide passim notata ad Lysiam. Porro hoc Epigramma, quod innuit Demosthenes, exstare puto apud Plutarchum, in Anthologia et alibi, nisi fallor; has enim notulas raptim scribo et libris destitutus. *Markland.* Non dubito inscriptionem designari illam, quam Aeschines p. 80. attulit, qui locus nostri hujus velut interpretes est. *Ἀναγνώσεται* redit ad Leptinem. *Marklandi* ad h. l. conjecturam haud probo. *Reisk.* Τοιούτον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα. Vulgatur ab omnibus τοῦδ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα.

*) Minus confidenter loquitur not. ad. p. 458, 5. *Schaefer.*

Sed verba τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα molestissima esse et prorsus inepta nemo non sentiet. Nisi forte credere volumus, aut *unicum* aliquem titulum exstitisse et auditoribus bene notum, aut Oratorem, quum haec pronunciaret, tituli alicujus apographum manu tenuisse, quo gestu supra dixit τὸ ψήφισμα τοῦτο. Atque haud scio an huc delatus sit Marklandus, conjectura per se quidem probabili, et quae aliis locis Oratorum aliquando feliciter adhibebitur, suspicatus ad extremum h. l. excidisse vocem *EIIITPAMMA*, olim bis ab auctore *) positam, ut jam nunc recitatio epigrammatis facta videri debeat. Quo commento difficultatem tolli, persuadeat sibi, qui poterit. Equidem aut omnino Demosthenis ingenium et artem scribendi ignoro, aut hic talis locus illi, qui nihil inepte, nihil alieno tempore molitur, minime idoneus potuit videri, ubi ipsos epigrammatis versiculos decantaret. Simul illud in eadem ratione miror, unde noster divina potuisset, quodnam tandem epigramma ex multis, quae suppetarent, adversarius ad recitationem esset electurus. Abundabat porticus hermarum tanta copia titulorum, quae optionem difficillimam facere deberet. Vides jam, in quas salebras ista nos conjectura deducat. Vidit fortasse et Reiskius, vulgatae scripturae practer morem suum defensor: sed vellemus ipse aliter se expedisset. Nam quum remittit nos ad modo laudatum Aeschinis locum, ubi τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα quaeramus, profecto nos deridet vir facetus. Aeschinea oratio illa XXV annis post hanc nostram habita est, et, ut hoc nihil putes, tres inscriptiones ibi leguntur, non una. Quare missis hisce nugis omnibus posui, quod ab auctore profectum arbitror, τοιοῦτον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα, aliquam talem inscriptionem ex hermis. Hujusmodi mendis nihil in libris facilius. Et forsitan satius fuisset reponere τοιοῦδ' ὑμῖν, quod propius sonaret vulgatae, τοῦδ' ὑμῖν. *Fr. A. Wolf*. Multum erravit vulgatam, quae est longe sanissima, infelici conjectura corrumpens. Vere Reiskius ait Aeschinis illum locum hujus nostri velut interpretem esse. Quod dum Wolfius facete scilicet deridet, vereor ne procacioribus se ipsum

*) Immo a librario. Tales voces non esse ex corpore Orationis ipse Marklandus monuit. *Schaefer*.

praebeat deridendum. Scilicet mentio Atheniensium, qui majorum aetate de republica egregie meriti epigrammatis Hermarum honorem tulissent, tam definita erat, nullus auditorum ut ambigere posset, quodnam Leptines epigramma ad recitationem esset electurus. At, inquit, tres inscriptiones in Aeschinis oratione leguntur, non una. Hoc pernegabit quicumque Aeschinea legerit Wolfio curiosius. Omnes enim versus *) illic citati unius fuerunt inscriptionis ita tripartitae, ut trium singuli Hermarum suam sibi partem epigrammatis insculptam haberent. *Schaefer*. Conf. *Bernhardy Syntax* p. 316.

P. 491. v. 8. κακείνους] Scilicet τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων, illos fortes viros, qui majorum memoria bene de rep. meriti sunt. *Reisk*. Intelligendi οἱ ἐπιγράμματος ἐν τοῖς Ἑρμαῖς τυχόντες. *Schaefer*.

P. 491. v. 10. εἰ μήτε — τῶν ὕστερον] Neque hoc videtur esse Demosthenis, sed scriptum fuisse in margine ad ista: τίς ἄξιός, εἰπάτω] εἰ μήτε τῶν πρότερον μηδεὶς, μήτε τῶν ὕστερον, inde in cōtextum admissum. *Markland*. Μηδεὶς, scilic. ἄξιός ἐστι. Demonstrare vult, mentiri Leptinem eos affirmantem nullo dignos honore a rep. habitos esse. Concludit sic. Aut digni honore fuerunt illi veteres viri fortes, aut indigni. Si indigni, nemo unquam penes nos fuit honore dignus. Negas enim tu diserte, illos quidem honore fuisse dignos, qui nuper essent honorati. Sed infelix et misera est resp., quae caret viris honore dignis. Nōstra autem resp. est, ipso te teste, beata. Necesse igitur est, ut ea viris honore dignis haud caruerit. Sed negas, honorem, qui meritis eorum deberetur, a rep. habitum esse. Fuit ergo resp. immemor et ingrata. Sed nefas est tanta contumelia remp. adspergere. Fuit ergo memor et grata et gratiam retulit bene de se meritis, parem quidem illam ad mores illorum temporum, tametsi mediocrem ad nostros. *Reisk*. Nusquam decessor meus longior est, quam ad h. l. Quod ipsum facit, ut et nobis explicate dicendum sit, quamvis nihil aliud quam capitalem sententiam *Marklandi* sequamur.

*) Aeschini ποιήματα dicti. V. not. ad *Dionys. Halic. de C. V.* p. 30. et 257. Add. *Polyb. IV. 31. 5.* *Schaefer*.

Locus igitur, qualem vulgo editores exhibent, primum, quid offensionis habeat, ipse latine versus ostendat: *Si quis etiam illos, h. e. qui majorum nostrorum memoria bene de republ. meruerunt, indignos honore fuisse putabit, dicat nobis, quisnam dignus sit: [si neque quisquam eorum, qui priore tempore vixerunt, nec qui posteriore]: si vero neminem putabit, reipublicae nostrae vicem doleam, quod nemo per tot saecula in ea honore ac praemiis dignus exstiterit.* Jam in istis verbis uncinatis experiatur, quisquis volet, fortunam suam; trahat ea retrahatque ad utramcunque partem periodi velit: si quid inde sani coloris extuderit, eum Fortunae filium unicum perhibebo. Mihi quidem, quo saepius ad ea verba redii, propensius ad veritatem visum est, irrepsisse post illud, *τίς ἄξιος εἰπάτω, notam marginis, εἰ μήτε τῶν πρότερον μηδεὶς, μήτε τῶν ὕστερον.* Quod iudicium Marklandi est, et tale, quod viro veniam aliorum, quae passim ab eo festinatius scripta notavi, impetrare possit: adeo illud rectum, acutum, verum est. Sed eorum caussa, qui tardiore harum rerum sensu utuntur, age, ad eundem modulum, quem haec periodus habet, novam fingamus et membratim fere parem, si forte ita illi facilius verum assequi possint. Fingamus, esse quendam adeo superbi iudicii, ut in historia scribenda nec veteres neque recentiores satis probet, neutrosque dignos censeat, quos imitetur ipse historiam scripturus, eumque hominem ab aliquo culpatum his verbis: *Si tu etiam illos, h. e. Graecos et Latinos, rejicies nec satis dignos imitatione esse censebis, dicas velim nobis, quis tandem dignus sit: si nec antiquorum quisquam neque recentiorum: si vero neminem dices, fastidium tuum mirer, cui nemo inter tot praestantissimos in hoc genere auctores vel laude tua vel imitatione dignus videatur.* Vix quisquam erit in arte scribendi adeo rudis, quin colo illo, diductis literis a nobis expresso, omnem sanitatem structurae disperdi primo statim adspectu intelligat et emblemata tam inconcinne illatum furca expellendum iudicet. *Fr. A. Wolf.* Itaque colon *εἰ μήτε τῶν ὕστερον* uncis inclusit: non facturus, opinor, si legisset *versum nemone nec priorum nec posteriorum.* Marklandum errasse notulas raptim scribentem non miror: miror Wol-

hum, qui saepius ad haec verba rediisse ipse fateatur. — *Οἱ πρότερον* sunt, qui ante ἐκείνους, οἱ ὕστερον, qui post vixerunt. *Schaefer.*

P. 491. v. 13. καὶ μὴν εἴ γε ὁμολογῶν κ. τ. λ.] Dilemmate adversarius ab utraque parte sic constringitur, ut effugium vix pateat. Aut nullos unquam cives praemiis dignos vixisse dicendum erit, aut rempubl. erga suos ingrata esse. *Fr. A. Wolf.*

P. 491. v. 14. δείξει] Non monstrabit, (neque enim hoc monstrare potuit Leptines, ut mox dicitur,) sed monstrare volet aut conabitur. Nisi ita sumatur, legendum erit λέξει, dicet, ut φήσῃ paullo ante. *Markland.* Δείξει nunc poni de solo conatu apertum est. *Fr. A. Wolf.* Nec de conatu intelligendum nec mutandum in λέξει. Quippe ipsum δεικνύναι passim idem valet quod λέγειν. V. Porsonus ad Euripid. Phoeniss. 540. *Schaefer.*

P. 491. v. 14. μηδενὸς] Scilicet ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ καὶ τιμὴν προσήκουσαν ἐπιφέροντος. *Reisk.*

P. 491. v. 14. δήπου] δήπου, arctius jungendum illud cum ἀχαρίστου, ironiae cuidam inservit: civitatis ingratae, si diis placet. *Fr. A. Wolf.* Confudit δήπου cum ironico δῆσ. δῆθεν. Verte: nempe civitatem ut ingrata accusat. Nihil h. l. ironici: omnia graviter serioque dicta sunt. *Schaefer.*

P. 491. v. 15. δεῖν] [δεῖ.] Legitur δεῖν in Ben., unde id transiit in Reiskianam. Minus recte, in hac quidem locutione. Conf. notata ad p. 463, 7. ac Ruhnken. et Toup. ad Longin. c. 33., quanquam hi non satis inter se consentiunt. *Fr. A. Wolf.* Mihi quoque δεῖ, quod Wolfii dederunt, unice probatur. Οὐδ' ὀλίγου δεῖ i. q. πολλοῦ δεῖ. *Schaefer.*

P. 491. v. 15. ἐπειδάν τις — ἀνάγκη φαίνεσθαι] Si quis literas suas, subtilitatem suam dicendi facultatemque ad flagitia fraudesque conferat, necesse est ut conclusiunculae ejus abnormes sint, a quibus auresque et mentes refugiant. *Reisk.* Si quis, insidiosis argumentis usus, ad res non consentaneas, aut quae male inter se congruunt, orationem subdole traducit, necesse est eam subabsurdam fieri, h. e. ita disputando conclusiunculas ineptas et absonas exire. Subjicit hoc auctor irretitum satis dilemmate suo Leptinem tenens. *Fr. A. Wolf.*

Ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα verte ad res alienas, i. e. ad res cum oratione non conjunctas, ad quas οὐ μειοιστέον τὸν λόγον. Magis etiam Reiskius a vero sensu aberravit. Schaefer.

P. 491. v. 16. κακουργῶν] Lege cum marg. Morel. πανουργῶν. Atque etiam infra p. 494, 26. πανουργότατον pro κακουργότατον ex eadem auctoritate. Taylor. Κακουργῶν, oratione nequam, captiosa et insidiosa utens. Reisk. Verbum κακουργεῖν, ut et κακούργως cum aliis hujus familiae, solenne puto de disputatore captiosis rationibus agente aut verum malitiose occultante. Plato Gorg. p. 483. A. et 489. B. κακουργεῖν ἐν τοῖς λόγοις. De Rep. I. p. 341. B. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει. Et paullo superius ibidem: Οἷε μ' ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντα σὲ ἔρεσθαι, ὥς ἡρόμην; Hinc Aristides Declam. Leptin. §. 17. jungit κακουργίαν et συκοφαντίαν. Frustra ergo Taylorus laudat lectiones marg. Ben. πανουργῶν et p. 494, 26. πανουργότατον. Fr. A. Wolf. V. Reiskius ad p. 494, 26. et conf. Pollux IV. 48. 49. Schaefer.

P. 491. v. 17. δυσχερεῖς] Λόγοι δυσχερεῖς tales sunt, in quos incurrere solet disputator res dissimiles fallendi gratia componens, repugnantia inter se et absurda. Passi meo sensu in Metaphysicis Aristotelis legimus τὰ δυσχερῆ, αἱ δυσχέρειαι, ut XI. 8. p. 962. Duvall. Fr. A. Wolf. Malim componere, quod legimus v. 7., λόγον ἀσύμφορον τῇ πόλει λέγεσθαι κ. τ. λ. Mox post φαίνεσθαι praestat, ut vulgo, etiam in Reiskiana, plene interpungi. Schaefer.

P. 491. v. 21. τᾶλλα πάντα] Non male τᾶδλα πάντα. Honores et praemia omnia. Ut p. 489, 21. τῆς ἀρετῆς ᾶδλον. Scholiastes tamen agnoscit τᾶλλα et explicat per πράγματα. Markland. Scilicet πράγματα, ut bene Schol. Nam auctori suo relinquimus conjecturam τᾶδλα πάντα. Nihil huc facit comparatum τῆς ἀρετῆς ᾶδλον p. 489, 21. Fr. A. Wolf. Aliud quod Marklandi conjecturae ita obstat, ut ne Graeca quidem dici possit, v. in Porsoni nota ad Eurip. Phoeniss. 1277. Schaefer.

P. 491. v. 22. ἦν ἐπὶ τοῖς — ἔδεσι] Pendebant e moribus. Schaefer.

P. 491. v. 25. ἡβουλήθησαν] Vulg. ἐβουλήθησαν. Ἡβουλήθησαν Paris. septimus, August. primus. Reisk. Ἡβουλή-

δησαν scripsit Reiskius ex Par. 7. et Aug. 1., tacitus, ut solet in talibus. Ac poterat non male rejici vulgatum ἐβουλήθησαν, quum plurimis in locis Demosthenis id verbum jam dudum omnes cum augmento Attico ediderint. Quanquam codices in ea re paene solos sequendos putem; quod ipsum statuo de simili varietate, quae est p. 492, 3. ἡνὶπόρει. Certe hoc alterum non constanti usu dixerunt Attici. Conf. inter se Etymol. M. p. 400. l. 28. et Eustath. ad Il. α. p. 135. Rom. Fr. A. Wolf.

P. 491. v. 26. Λυσιμάχῳ] Harpocratio: Λυσίμαχος. Δημοσθένῃς ἐν τῷ περὶ τῶν ἀτελειῶν. Ἦν δὲ Ἀριστείδου υἱὸς τοῦ Δικαίου ἐπικληθέντος. Vide quae habet Valesius. Haec adduxi, ut cognoscat lector, quis fuerit hic Lysimachus. Plura fortasse alibi de dono, quod a populo consecutus est. Taylor. Est hic Lysimachus filius magni Aristidis, in summa paupertate defuncti, ipse quidem, quod Ulpiano facile credamus, nulla admodum re de civibus suis meritis; ut id praemii non sua, sed patris causa ipsi datum videatur. Nec fortasse verba, ἐνὶ τῶν τότε χρησίμων, aliter olim acceperunt, quam pro perfunctoria laude *). Conjicio hoc ex iis, quae de neglecta educatione et moribus hominis apud veteres legimus, velut Plat. Menon. p. 94. A. Lach. p. 179. C. et Aeschin. Dial. I. §. 6. De donatione eadem fere nostro narrat Plutarchus in Aristid. p. 335. C. Λυσιμάχῳ τῷ υἱῷ μνᾶς μὲν ἑκατὸν ἀργυρίου καὶ γῆς τοσαῦτα πλέθρα πεφυτευμένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς ἡμέραν ἐκάστην ἀπέταξεν, Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γράψαντος. Aliter multo Suidas v. πλέθρον, quem locum Valesius comparavit ad Harpocrat. p. 50. Sed de quatuor drachmis diurnis Wolfius quaerit, utrum διὰ βίου, an μέχρι του? Prius quin verum sit, nullus dubito, praesertim quum rem ex ratione temporum videam Lysimacho obtigisse aetate provectiori; qua ipsa re magnitudo doni aliquantō minuitur. Nempe non potuit Alcibiadis psephisma fieri ante Olymp. 87., neque etiam post 92. Paruit Euboea Atheniensium ditioni ab Olymp.

*) Vix putem. Infra p. 492, 11. τοὺς χρηστοὺς dixit eundem Lysimachum cogitans. Conf. not. ad p. 459, 5. Schaefer.

63, 2. ad 92, 1. Vid. Herodot. V. 77. Thucydid. VIII. 95. seqq. et Dukeri ad hunc not. p. 73. Ante Olymp. 87. autem Alcibiades vix potuit forum attingere, natus, mea quidem sententia, Olymp. 82., non, ut vulgo putatur, 84. Isto vero tempore quomodo insulae illius bonis resp. sit usa, bene hic locus monstrat. Quocum confer Isocrat. Paneg. c. 31. Denique γῆ πεφυτευμένη est terra arboribus consita, opposita τῇ ψιλῇ h. ἀδένδρῳ, ἀροσίμῳ. Homerus Iliad. ι, 576. τέμενος, τὸ μὲν ἡμῖν οἰνοπέδοιο, ἡμῖν δὲ ψιλὴν ἀροσίῳ πεδίοιο. Fr. A. Wolf. V. Photius c. 174. Schaefer.

P. 491. v. 27. γῆς πεφυτευμένης] Ubi inter segetes etiam arbores fructiferae et vitiferae sunt. Huic opponitur, ut opinor, ἡ ψιλῇ, ager frumentarius. Nannius: centum jugera agri consiti, centum item sationalis contributa fuisse. H. Wolf.

P. 492. v. 1. τῆς ἡμέρας] καὶ ἐκάστην ἡμέραν. Utrum vero διὰ βίου, an μέχρι του? H. Wolf. Plutarchus l. c. εἰς ἡμέραν ἐκάστην. V. not. ad p. 491, 26. Schaefer.

P. 492. v. 3. εὐπορήσει] εὐπορεῖ Cant. Taylor. Est παρὰ προσδοκίαν. Expectabant enim auditores et dixisse debuit ἀπορεῖ, indiget, ut bene notat Ulpianus: sed verbo male ominato abstinuit et pro eo precatione utebatur, ἐπηύξατο εὐπορεῖν τὴν πόλιν. Unde scribendum videtur νῦν δὲ εὐπορήσαι, in optativo. Markland. Expectatur post priora simplex et prae fractum ἀπορεῖ. At euphemismus praetulit εὐπορήσει, h. e. speramus tempus omnibus rebus abundans aliquando esse redditurum. Sic acceptum futurum, si rem cogites, ad votum redit, ut hactenus Scholiastes scribere potuerit ἐπηύξατο εὐπορεῖν τὴν πόλιν. Ex his verbis tamen Marklandus conjicit legendum νῦν δὲ εὐπορήσαι, modo optativo. Fr. A. Wolf.

P. 492. v. 12. ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη] Id nihil huc pertinet, nihil valet ad propositum nostrum. Alias hoc ita effertur, ἄλλος ἂν εἴη λόγος, aut, λόγος ἕτερος οὗτος. Fr. A. Wolf.

P. 492. v. 15. ἡμῶν] Ex Wolfianis Taylorus traxit ὑμῶν, ortum fortasse ex eo, quod praecedit, καὶ τοῖς προγόνοις ὑμῶν. Attendi autem nunc debebat primae personae verbum, συγχωρήσαιμεν. Fr. A. Wolf.

P. 492. v. 16. ἀφαιρεθεῖεν] Augerium, qui mallet ἀφαιρεθεῖν, auferremus, fefellit constructionis ratio, quae est

talis: τί; μάλλον δικάως ἂν ἀφαιρεθεῖεν (i. e. ἀφαιρεθεῖσαν) διὰ τοῦτο ἐκεῖνοι, οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖς; quid? num minus esset injustum eos, quibus hoc tempore aliquid dedimus, spoliare? Scribendum autem τί cum signo interrogandi. Fr. A. Wolf. In ipso textu hoc signum omisit: recte. Continuanda enim sunt τί μάλλον. Schaefer.

P. 492. v. 16. οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες κ. τ. λ.] Fortasse: ἀλλ' οἱ δόντες μὲν πάλαι, ὕστερον δὲ etc. Quanquam receptam lectionem non improbem: οἱ δόντες μὲν, πάλιν δ' ὕστερον — ἀφαιρούμενοι. Sed quid hoc: οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες — δεινὸν εἰσιν οὐδὲν εἰργασμένοι? Quare οὐδὲν, cum loci sententia sit, ut Interpretes recte expresserunt? Wolfius: Nec enim, qui non dederunt, sunt accusandi. Nannius: Non enim, qui nihil dant, — gravia faciunt. Delebis profecto istud οὐδὲν, quod fortasse olim notavit varietatem lectionis, cum, quod scribitur οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες, in aliquibus Codd. exarari potuit: οὐδὲ γὰρ οἱ μὴ δόντες etc. Taylor. Οὐδὲν adsit, absit, nil refert. Sententia, utrumvis optabis, manet eadem. Si servatur, redundabit attice post negationem et reddendum erit per τι. Nil enim quicquam peccant, qui negant ea, quae danda haud putant. Reisk. Miris intemperiiis agitatus in hoc loco Taylorus laborat, ut sanum vitiet. Nihil dicam de altera ejus conjectura, quam ipse non nimio opere probat. Altera vero, quod post εἰσιν sedulo jubet expungi οὐδὲν, quod sententiae repugnare ait, haec ergo conjectura non tantum omnium librorum fidei, sed, quod caput est, omni rationi sermonis adversatur. Dicit Demosthenes: Neque enim, qui non dederunt, quae omnino non placuit dare, quidquam mali fecerunt; at faciunt ii, qui, quod antea dederunt, postea rursus adimunt, idque nulla de causa. Satis constat, post voces negativas pro τι poni οὐδὲν et μηδὲν, et a Latinis quidquam, etsi hodie ibi plures, et tales quoque, quos saepe summos viros salutant, pessime scribunt aliquid. In Graecis quot locos Taylorus ita debuerat nobis corrumpere! Quoties etiam falce critica duo simul verba recidere! Ut in illo Euripid. Cycl. 120. Ἀκούει οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός etc. etc. Fr. A. Wolf.

P. 492. v. 19. κακείνους — ἀφρηνημένους] κακείνους ὧν

ἔδοσαν τῷ τι τοῦτ' ἀφηρημένους. Id est ἀφηρησθαι τι τοῦτο ἐκείνων, ἃ ἔδοσαν τινι. *Fr. A. Wolf.* Quarum rerum alicui dederant aliquam, hanc eripuisse. Idem recurrit p. 493, 20. Vexavit locus Seagerum, cujus hanc legas notam *Diar. Classic. LVI. p. 258.:* „ἀφηρημένους τοῦτο, ὧν ἔδοσαν τῷ τι! Heu miserum Priscianum! Vae capiti ejus! Restituendum puto vel δεῖξαι κακείνους, Ὡς ἔδοσαν τῷ τι, τοῦτ' ἀφηρημένους, vel ὧν ἔδοσαν τῷ, ΤΟΥΤΩΝ τι ἀφηρημένους.“ Delenda autem hypostigme post δεῖξαι posita, qua caret Reiskiana. *Schaefer.*

P. 492. v. 21. καίτοι τό γ' αἰσχρὸν ὁμοίως] Forte καίτοι τοῦτό γε αἰσχρὸν ὁμοίως, aut τό γε αἰσχρὸν ὁμοίως ὑπάρχει. *H. Wolf.* Τό γε αἰσχρὸν, id est, ἡ αἰσχύνη καὶ τὸ ὄνειδος, subaudi ἀμφοτέροις πάρεσιν. Tametsi turpitudine utique exemplo adhaerescit tam vestro quam majorum, quod imitaremini. Tametsi haud infitior, orationem paulo fore luculentio-rem, si vocabulum αἰσχρὸν iteretur ad hunc modum: τό γε αἰσχρὸν αἰσχρὸν ὁμοίως. Quod natura sua turpe est, id ubique locorum pariter turpe est. *Reisk.* Ad ὁμοίως suppl. ὑπάρχει vel μένει, turpitudine par est et eadem, seu res fiat exemplo, sive nullo fiat. Ὅμοίως idem valet, quod in hoc genere alias οὐχ ἥττον τούτου ἔνεκα. *Wolfius* cur malit καίτοι τοῦτό γε αἰσχρὸν ὁμοίως, aut τό γε αἰσχρὸν ὁμοίως ὑπάρχει, equidem non video. Neque magis illud, cur *Reiskius* luculentio-rem putet orationem fore sic mutatam, τό γε αἰσχρὸν αἰσχρὸν ὁμοίως. Quod natura sua turpe est, id ubique locorum pariter turpe est. Luculentum sane hoc, sed majus quiddam est, quam auctor voluit. *Fr. A. Wolf.* Scilicet foret locus communis, hīc quidem satis inepte positus. *Schaefer.*

P. 492. v. 21. μηδεὶς] μηδ' ἂν εἰς *August. primus. Reisk.* Recepit hoc *Bekker.* simulque ἔχοι v. 22. Placet. Subaudi εἰ καὶ βούλοιτο. *Schaefer.*

P. 492. v. 22. τίνας — ἔργον;] Cur nostra demum aetate talis rei exemplum edatur? *Fr. A. Wolf.*

P. 492. v. 22. εἶνεκ'] Jam aliquoties nobis obvium εἶνεκα ne quis ab Attico scriptore alienum credat, haec forma in libris et Platonis et Demosthenis tam crebro occurrit, vix ut scribis imputari possit. Tuetur etiam *Thomas: Καὶ ἔνεκα*

καὶ εἵνεκα Πλάτων, Δημοσθένης καὶ οἱ ἄλλοι· Θουκυδίδης δὲ ἀεὶ ἔνεκα. Et ita semper poëtae quoque Atticorum ἔνεκα eademque vi οὔνεκα habent, nusquam tamen εἵνεκα. Vid. Brunck. ad Aristoph. Lysistr. 74. et alibi. Fr. A. Wolf. Ἐνεκα Dindorf., hīc quidem libris tacentibus. Schaefer.

P. 492. v. 22. ἡμῶν πρώτων] [ἡμῶν πρώτον.] Melius cum Augustano: ὑμῶν πρώτων. Taylor. V. not. seq. Schaefer.

P. 492. v. 22. πρώτων] Vulg. πρώτον, Πρώτων August. primus. Et sic correxi. Reisk. Recte habet πρώτον, nec opus scriptura Aug. 1. nuper inducta, πρώτων. Non cogitavit vir doctus, qui id fecit, latinam consuetudinem Graecis obtrudendam non esse, peccans in eadem re in Dionys. Halic. V. 17. VII. 21. aliisque locis. Supra tamen p. 478, 11. nihil mutavit in verbis ὑφ' ὑμῶν μόνον, licet ibi fuisset excusatus. Confer quae de simili genere contra Ernestium scripsit I. F. Heusinger. ad Ciceron. Offic. I. 7. 5. Fr. A. Wolf. Πρώτον revocavit etiam Bekker. Schaefer.

P. 492. v. 22. καταδειχθεῖν] καταδειχθῆ Bekker. e libris notae melioris. Sic autem etiam sine libris scribendum erat; nam vulgata soloecismo laborat. Quippe vis sententiae indicantis, quid opus sit facto, solum admittit conjunctivum, optativum aversatur. Erravit novissimus editor Lycurgi p. 264. Schaefer.

P. 492. v. 25. ὁμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους δικάσειν — κρινεῖν] Verba οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων — — τῷ νόμῳ legi postulant sic, ut audiatur, duobus primariis membris ea interjecta esse; infinita autem δικάσειν et κρινεῖν pendere a participio ὁμωμοκότες. Sic caussa in promptu est, cur editores mutarint olim male scriptum κρίνειν. Non minus vero cavendum erat alterum vitium, quo indivise scribunt κρίνειν καλῶς. Orationi interpositum hoc καλῶς, approbationis vox. Conf. p. 496, 2. et p. 506, 8. Ceterum ad οὗς ἀφαιρεῖται e verbo ἔλαβον sumendum est ἐκεῖνοι, ne quis tentet τὰς ἀτελείας, ἃς ἀφαιρεῖται *). Rem ipsam quod attinet, iudicum Atheniensium iusjurandum iisdem paene verbis refert Pollux VIII. 10. 122. Ὁ ὅρκος ἦν τῶν δικαστῶν, περὶ

*) Quomodo interpretatus est Nannius. V. not. sequ. Schaefer.

μὲν ὧν νόμοι εἰσὶ, κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι· περὶ δὲ ὧν μὴ εἰσὶ, γνώμῃ τῇ δίκαιοτάτῃ, i. e. ex aequo et bono, nulloque cujusquam amore aut odio. Reliquos locos, ubi hoc occurrit, γνώμῃ τῇ δίκαιοτάτῃ κρίνειν, v. apud P. Fabrum de Magg. Rom. in Thes. Sallengr. T. III, p. 1163. Non id tamen inest in Heliastarum jurejurando, cujus formulam legimus in Demosth. adv. Timocrat. p. 796. [ed. Francof.]. Nostri jurisjurandi adactionem Athenis singula judicia praecessisse credibile est, ut et apud Romanos, quorum eadem fuit consuetudo. Vid. Justinian. L. XIV. C. de Judic. *Fr. A. Wolf*. Locum interpretari conatus est *Petitus* de legibus Atheniensium p. 414. locum laudans adv. Timocratem, et explicationem *Ulpiani* et *Scholiastae* ratione vocabuli ἀνωμότους (725, 16.) quae haud dubie falsa est. Per ἀνωμότους enim non intelligendi sunt iudices in causa praesente de lege Timocratis, sed homines privati, qui vades dant, et ita iudicum sententiam catenas injiciendi irritam faciunt. In illos non cadit assertum, legem jubere vel concedere, edicta iudicii jurati tollere, quum a Timocrate nil asseri possit nisi postulare a iudicibus legem confirmari, quae judicia in catenas conjiciendi rescindat: qua de re, ut docet contextus, hic sermo esse non potest, sed tantum de inutilitate et repudiatione legis in se spectatae, ita ut homines privati, qui jusjurandum non praestiterunt, sententias juratorum iudicum catenas injiciendi per vadimonia irritas reddere non possint. Orator etiam si in singulis causis jusjurandum praestitissent, non sine adscriptione vocabulo ἀνωμότους vocaret, quoniam annuum jusjurandum, quod peculiare in causas singulas non magis necessarium fuit, usitatum non erat. (*Platner*, *der Proceß und die Klagen bei den Attikern* I. p. 82.)

P. 492. v. 25. κατὰ τοὺς νόμους δικάσειν] *Pollux* VIII. 10. hoc jusjurandum iudicum Atheniensium memoriae prodidit: ὁ δὲ ὄρκος ἦν τῶν δικάστων, περὶ μὲν ὧν νόμοι εἰσὶ, κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι· περὶ δὲ ὧν μὴ εἰσὶ, σὺν γνώμῃ τῇ δίκαιοτάτῃ. Hunc vero ritum seu solennitatem non satis expressit *Wolfius* in sua interpretatione. Alii melius. *Nannius*: Illud quoque in animo et oculis esse debet, quod huc venistis eo jumento [jurejurando] adstricti: primum ut secundum leges

judicaretis, non *Lacedaemoniorum* aut *Thebanorum* aut *priscorum* nostrorum progenitorum, sed secundum nostri temporis jura, ex quorum edictis hae immunitates datae, quas iste sua rogatione tollit: deinde ut, ubi leges nihil exprimunt, ibi judicaretis ex sincera aequitate animi, quae singulis quibusque legibus a vobis adhibenda est. *Italus: Dovete ancor questo, Atheniesi, considerare et havere dinanzi agli occhi, che hora sete quà venuti havendo giurato di giudicare secondo le leggi, non de' Lacedemoni etc. Taylor.*

P. 492. v. 28. ἔλαβον τὰς ἀτελείας] Subaudi οὔτοι vel ἐκεῖνοι. *Reisk.*

P. 493. v. 1. καὶ] Subaudi repetitum a communi e v. 25. ὁμωμοκότες, et vos huc convenisse juratos in hanc formulam: Περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ᾧσι, γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ κρίνειν. Vos oportet meminisse, religione jurisjurandi vosmet vos obligasse in hanc formulam, vos mente aequi studiosissima rem esse judicaturos, ubi leges taceant. Erat enim haec jurisjurandi formula, qua adstringebantur judices, antequam ad judicandum admitterentur. *Reisk.*

P. 493. v. 1. κρίνειν] [κρίνειν.] Cum Bodl. et Ital. κρίνειν in futuro, ut δικάσειν ἤξετε supra p. 492, 26., a quibus hoc etiam pendet. Ita sensit *Wolfius. Taylor.* Vulg. κρίνειν. Praetuli κρίνειν ob praemissum δικάσειν. Sed post hunc infinitivum sive praesentis sive futuri temporis punctum erat ponendum, quod feci *) ad exemplum editionis P. Manutii. Est enim haec oratoris ἐπίκρισις. Recte quidem id a vobis factum. Recte enimvero vos in hanc formulam jurastis. V. p. 496. et 506. *Reisk.* Post κρίνειν etiam in Bekkeriana plene interpunctum est. *Schaefer.*

P. 493. v. 2. τὸ τοίνυν τῆς γνώμης — ἔν' εὐορκήτε] Memoriter citat *Tiberius* p. 36. *Schaefer.*

P. 493. v. 2. τὸ τοίνυν — τὸν νόμον] τὸ τῆς γνώμης, id est, ταύτην τὴν γνώμην. Hanc sententiam tanquam regulam transferte, admoveate ad universam legem *Leptinis.* *Fr. A. Wolf.* Τὸ τῆς γνώμης vereor ut recte interpretatus sit. Intelligam quod attinet ad τὴν γνώμην, h. e. quod jusjurandum vos jubet κρίνειν γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ. *Schaefer.*

*) Non fecit typotheta. *Schaefer.*

P. 493. v. 3. οὖν] οὐ August. primus, Bavaricus. Non male, non sic tamen, ut ideo vulgatam mutari necesse sit. Sententia erit illa lectione admissa: *Negatisne vos aequum esse, ut benefactores nostros honoremus? Nos vero aequum et justum aimus esse.* Miror tamen, cur non idem codex ante δίκαιον ἔχειν ἔῃν v. 4. hanc infitiandi particulam pariter iterarit; quod utique consentaneum erat fieri. Sed vulgata bene habet. *Reisk.* Vulgatam ecquis non praeferat? *Schaefer.*

P. 493. v. 4. δαί] δ' August. primus. Δὲ Bavaricus. *Reisk.* δ' Dindorf. — Post particulam Reiskiana et Bekkeriana habent hypostigmen: quomodo etiam Dindorfius distinxit. Scribam: τί δέ; ὅσ' ἂν δῶ τις ἅπαξ δίκαιον ἔχειν ἔῃν; *Schaefer.*

P. 493. v. 5. αὐτοί] Delirat Ulpianus. Luce clarius est αὐτοὶ ὀρροῖ τοῖς προγόνοις. *Fr. A. Wolf.* Ulpianus: αὐτοὶ δὲ ἢ πρὸς διαστολὴν τοῦ Λεπτίνου, ἢ ὅτι πλέον ἐχέτωσαν τῶν ἄλλων φρονήσεως οἱ Ἀθηναῖοι. *Schaefer.*

P. 493. v. 7. παραδείγματα] Scilicet τοῦ διδάσκειν vel tale quid. *Exempla, argumenta, unde constet. Reisk.*

P. 493. v. 7. μεγάλα εὖ παθόντες] V. not. ad p. 471, 12. *Schaefer.*

P. 493. v. 8. ἀπαιδέυτους — ἀμαθεῖς] *Inurbanos Wolfius.* *Inscitos Nannius.* *Ignoranti Italus. Taylor.* Ἀμαθεῖς nihil aliud est, quam ἀπαίδευτοι, h. illiberales, elegantiae morum expertes, Quippe ἀμαδίαν Attici dicunt leniter suo more pro ἀγροικία. *Fr. A. Wolf.* Conf. Hemsterhus. ad Aristophan. Plut. p. 382. *Idem in Ind.* Italum sequi malim. Statim enim legimus διότι ἐκεῖνο ἀγνοοῦσιν. *Schaefer.*

P. 493. v. 17. χαλκοῦς ἱστάναι — πλὴν τούτου] Est apud nostrum saepe χαλκοῦν τινὰ ἱστάναι, aeneam statuam alicui ponere. Conf. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 165. πλὴν τούτου, excepta immunitate, ad verbum excepto eo, de quo nobis agitur. Sic locum adde iis, quae explicui ad p. 471, 12. De infinito τὸ τιμᾶν itidem egi superius ad p. 457, 17. *Fr. A. Wolf.*

P. 493. v. 18. πλὴν τούτου] Scilicet τοῦ διδόναι τὴν ἀτέλειαν. *Reisk.*

P. 493. v. 18. μὲν] Abest ab August. primo. *Reisk.* Male abest. Refertur enim ad ἄλλὰ μὲν p. 494, 8. *Schaefer.*

P. 493. v. 20. καταλιπεῖν] καταλείπειν Paris. primus, August.

primus. *Reisk.* *Καταλείπειν* Bekker. Utrum praestet, docet quod legitur p. 494, 11. *Schaefer.*

P. 493. v. 20. *φήσει*] Malim *φησὶ*, et *ὅτι*, *ἂν ὧν ἐδώκατε*. [Vid. Var. Lect.] *Wolf.* *Φησὶ* August. primus. *Reisk.* Aug. 1. et hic et p. 494, 9. exhibet *φησὶ*, quod et Wolfius conjecit. Frustra. Tempus futurum spectat ad orationem, qua Leptines respondere debuit. Ac sic fere judicari potest varietas haec, quam multi habent alii loci Oratorum. Conf. quae scripsi ad p. 488, 27. *Fr. A. Wolf.*

P. 493. v. 20. *ὅτι*] Bekkerus: „*ὅτ' S. Y. O. k. r. s.*“ V. not. sequ. Vix igitur repugnem, si legas: *τοσοῦτο λέγω· ὅταν, ὧν* —. Conf. not. ad p. 496, 8. *Schaefer.*

P. 493. v. 20. *ἂν, ὧν*] *ὧν*, quod abest ab Aldina, adscripsit corrector Weimaranus ad hunc modum: *γρ. ὅτ' ἂν ὧν ἐδώκατε*. Sed postmodum alia manus post *ἂν* addidit *ὅ*. Etiam Lessingianus *ὧν* addidit. Non culpabo vulgatam: hoc tantum monebo, *ὧν* si omittatur, necesse fore, ut post *τι* v. 21. addatur *εἰ* vel *εἴτα*. *Reisk.* Ex Ald. et Herv. excidit *ὧν*, culpa typothetae haud dubie. Nullo pacto id pronomen abesse potest aut mutari. Sic in marg. Vin. pro eo adscriptum *ὅ* ex ignorantia fluxit verae structurae. At eandem habuimus antea p. 492, 19. *Fr. A. Wolf.* Vulgata non modo non culpanda, sed unice tenenda: nec vidit Reiskius, *ὧν* si omittatur, additamento illo suo pessumdari constructionem. *Schaefer.*

P. 493. v. 23. *τῆς σιτήσεως*] Vulg. *τὸ τῆς σιτήσεως*. *Τὸ* abest ab August. primo. Tota dictio *ἢ τὸ τῆς σιτήσεως* abest ab editione P. Manutii. *Ἡ* bis iteratum non idem videtur significare, sed primo quidem loco *aut*, altero vero *quam*. Propterea etiam illud *τὸ* auctore codice Augustano delevi, tametsi ipsemet ultro suspicatus ante essem delendum. Statuae honos aut, si mavultis, ille, qui jus epulandi in prytaneo impertit, videturne is vobis certior atque stabilior, quam honos immunitatis? Existimatisne vos illi magis quam huic posse confidere? si (nam pro *ἦν* legi malim *ἦν*, id est *ἐὰν*) si itaque constiterit, vos immunitatem, quam antea dedissetis, deinde rursus eripuisse? Post *δόντες* subaudiendum erit *αὐτῇν*, si scilicet *ἦν* pro *ἦν* admittatur. *Reisk.* Reiskius ad normam Aug. 1. delet articulum ante *τῆς σιτήσεως*, et

idem deinde prodit se malle ἢν πρότερον, si antea, simul posterius ἢ non aut, sed quam reddendum docet, ita vertens locum: *Statuae honos — — rursus eripuisse?* In his ut non dicam, ἢν pro εἶν cum indicativo soloece jungi, ipsa versio ostendit errorem viri docti in particula ἢ. Nam cur primum illud τί neglexit, quod ad tria, quae sequuntur, simul pertinet? Sensus hic est: *Quid horum, dico statuae honorem, vel jus epulandi, vel immunitatem, quid horum certius et stabilius manebit, si unum ex iis, immunitatem, adimere placuerit?* Hanc autem ademptionem tanquam certam rem fortius exprimens relativum ἢν ponit pro εἰ ταύτην. Sic et Graeci solent et Latini. *Fr. A. Wolf.* Articulum ante τῆς σιτήσεως cum Wolfio Bekkerus revocavit. Ego cum Reiskio sic facio, ut Oratorem dedisse suspicer: τί γὰρ ἔσται πισιότερον τὸ τῆς εἰκόνης καὶ τῆς σιτήσεως ἢ τὸ τῆς ἀτελείας. Sensus: Nihilo certior erit honor statuae jusque epulandi quam immunitas. V. v. 15. et 17. et conf. not. sequ. *Schaefer.*

P. 493. v. 24. εἰ μηδὲν — δυσχερὲς] Forte εἰ μηδὲν ἔμελλε τοιοῦτ' ἔσεσθαι δυσχερὲς, si nullum tale incommodum futurum esset. Nisi scribendum: εἰ μηδ' ἔμελλε τοῦτ' etc. *Markland.* Etiam si hoc, quod modo dixi, nullo pacto incommodum futurum esset, seu, etiam si haec difficultas non esset futura. *Δυσχερὲς* eodem fere sensu, quo antea p. 491, 17., et *μηδὲν* est *μηδαμῶς*, nullo modo, uti saepe οὐδὲν et *μηδὲν* in Atticis. Haec tantilla res fortasse vexavit Intpp., ut conjicerent aut εἰ μηδὲν ἔμελλε τοιοῦτ' ἔσεσθαι, aut εἰ μηδ' ἔμελλε τοῦτ' ἔσεσθαι, aut εἰ μηδὲν ἔμελλεν ἐκ (vel ἀπὸ) τούτων ἔσεσθαι δυσχερὲς, ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνό γε καλῶς —. Crebro id evenit, ut, quum ad locum medicina undique afferatur, nulla opus sit. *Fr. A. Wolf.* Οὐδὲν et *μηδὲν* sic usurpata non Atticorum propria sunt, sed communia omnium Graecorum. Similiter intelligendum τί v. 22., si mea me non fallit suspicio. *Schaefer.*

P. 493. v. 25. ἐκεῖνο] Post ἐκεῖνο addi velim γε. Vel potius totum locum ita malim conceptum: εἰ μηδὲν ἔμελλεν ἐκ [vel ἀπὸ] τούτων ἔσεσθαι δυσχερὲς, ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνό γε καλῶς —. *Reisk.*

P. 493. v. 26. ἀπαντας — εὐεργετοῦσιν] Omnes (etiam minus insignibus in remp. meritis conspicuos) prorsus iisdem prae-

miis dignabitur, quibus eos, quorum merita sunt maxima et amplissima. Casum tertium cum verbis τῶν αὐτῶν constructum nemo ignorat vel ex usu latinae linguae. Fr. A. Wolf.

P. 493. v. 26. τῶν αὐτῶν] *Intellige honorem statuae jusque epulandi. Schaefer.*

P. 493. v. 28. μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν κ. τ. λ.] *Videlicet magna beneficia civium non possunt *) esse nisi in magnis casibus reipubl. Contrarium est ἐν πολιτείᾳ, salvis rebus, republ. bene constituta. Supra p. 463, 21. ἄνπερ ἡ πόλις ᾗ. Fr. A. Wolf. Ἐν εἰρήνῃ καὶ πολιτείᾳ, pacis tempore inque administratione reipublicae. Schaefer.*

P. 494. v. 1. ῥᾶδιον αἰτίῳ γενέσθαι] *Id est, ῥᾶδιόν τινι γενέσθαι αἰτίῳ, neque forte cuilibet homini facile est magna beneficia conferre reipublicae. Notet hanc ellipsin vocis τις Demosthenis studiosus, ut intelligat istud p. 485, 12. ἔπειτα λύοντα τοὺς ἐναντίους, quod plenum ita foret: ἔπειτα ὁ Σόλων κελεύει τινὰ, λύοντα τοὺς ἐναντίους νόμους, τιθέναι νόμους. Sic et p. 489, 20. ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι τῆς ἀρετῆς ἄδλον, τῆς πολιτείας κυρίῳ γενέσθαι etc. subintellige τινὶ post ἄδλον, ut scias, quare dicatur κυρίῳ. Passim in hac Oratione invenies. Markland. Αἰτίῳ τινὶ Cod. Ven. Taylor. Ad αἰτίῳ addit etiam Lessing. τινὶ, quod necesse esse negat Marklandus. Malim ῥᾶδιον οὐδενὶ πολλάκις αἰτίῳ. Neque facile cuiquam est saepe magnis meritis temp. promereri. Non tamen ideo vulgatam culpabo, in qua τινὶ debet tacite addi et πολλάκις e superioribus repeti. Reisk. Ad dativum αἰτίῳ supple τινί, aut οὐδενί ἐστίν, quod genus saepe antea explicui. Conjectura Reiskii vana est, οὗτ' ἴσως ῥᾶδιον οὐδενὶ πολλάκις αἰτίῳ γενέσθαι. Vix opus nunc apud animum repeti πολλάκις, nedum ut adscribi debeat. Eadem temeritate idem ante ἐν εἰρήνῃ recepit ex Aug. 1. ἄν, et ante τιμὰς adjectivum aliquod conjecit deesse, καθηκούσας aut simile. Ceterum, ne vulgata versio te fallat, hunc tene ordinem verborum: μετρίων δὲ καὶ — συμφέρειν καιρὸν γενέσθαι ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ χρῆναι διδόναι τὰς τιμὰς. Fr. A. Wolf. De ellipsi pronominis indefiniti v. not. ad p. 489, 21. coll. not. ad*

*) Immo solent. Schaefer.

p. 457, 10. Reiskio πολλάκις iteranti cave adsentiaris. Quippe Orator negat rem illam omnino facilem factu esse. Schaefer.

P. 494. v. 6. καὶ] Etiam honores et praemia dividi et alia aliis dari pro magnitudine meritorum debent, prout merita alia aliis pariter majora et minora sunt. Reisk. Bene Reiskius causam additae particulae καὶ notans: Etiam — debent, h. e. prout merita cujusque majora aut minora sunt. Fr. A. Wolf.

P. 494. v. 6. τὰ τῶν δωρεῶν] Quae ad dona spectant, quae pro donis dantur. Schaefer.

P. 494. v. 8. ὑπὲρ ὧν γε κ. τ. λ.] Id est, εἰ χρὴ λέγειν ὑπὲρ τούτου, ὅταν φήσῃ —. Quod ad illum locum attinet, eique si occurrendum est, cum dicet —. Reisk. H. e. ὑπὲρ ἐκείνων γε, ἃ φήσῃ Λεπτίνης καταλιπεῖν τὰς τιμὰς τοῖς εὐρημένοις. Quantum vero ad id, quod Leptines dicet etc. Est haec posterior pars responsionis. In priore a verbis ἐγὼ δ' ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει confutavit respectu reipublicae id, quod Leptines obvertere poterat, non omnino praemia tolli sublata immunitate: nunc ipsos respicit hoc praemio ornatos. Fr. A. Wolf. Verte: De iis autem, quae se relinquere dicet adeptis honores. Schaefer.

P. 494. v. 8. καταλιπεῖν] καταλείπειν Paris. primus, August. primus. Reisk. Καταλείπειν Bekker. V. not. ad p. 493, 20. Schaefer.

P. 494. v. 9. φήσῃ] φησὶν August. primus. Reisk. V. not. ad p. 493, 20. Schaefer.

P. 494. v. 9. οἱ μὲν — οἱ δὲ] οἱ μὲν sunt ii, qui pluribus donis impertiti videbantur suo jure postulare posse, ut maneret sibi totum nec ulla parte imminutum, quod olim accessissent propter beneficia in remp. a se profecta, ἔνεκα τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῶν. In his postremis ne junctim accipe τῶν αὐτῶν, eorundem, neu Reiskii argutiis crede. Verissime jam Wolf. Et similis ambiguitas est in Hom. Il. β. 685. 713. 718. et alibi. Deinde οἱ δὲ sunt una tantum immunitate donati. Quippe tales queri poterant, se ludos fieri (φανακίζεσθαι) ab eo, qui diceret, non omnia praemia hac nova lege aboleri. Aboleri enim id ipsum, quod unum sibi obtigerat, satis erat miseris. Atque ad hos eosdem pertinet, quod sequitur,

ὁ ἄξια τῆς ἀτελείας εὖ πεποιηκέναι δόξας, id est, auctore ipso statim interprete, talis qui propter merita sua uno immunitatis dono dignus est habitus. Δοκεῖν sollemne de populo, quatenus decernit et scita facit *). De structura autem εὖ πεποιηκέναι ἄξια τῆς ἀτελείας vid. notata ad p. 471, 12. Ceterum paullo ante legitur ἀπλᾶ καὶ δίκαια. Id alibi effertur adverbiiis δικαίως καὶ ἀπλῶς, ut de Cor. p. 482. B. [edit. Francof.]. Opponitur, quod quis profert τοῦ παρακρούσασθαι ἔνεκα. Conf. ad p. 483, 27. Fr. A. Wolf.

P. 494. v. 10. ὅσα — εὐεργεσιῶν] ὅσα ἔδοτε αὐτοῖς ἔνεκα τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῶν, τουτέστιν, ὧν ὑπῆρξαν αὐτοὶ εἰς ὑμᾶς. Hoc noto, ne quis τῶν αὐτῶν eorundem beneficiorum causa interpretetur. Mox, scil. v. 11., τὸν ὥς καταλείπεται τι λέγοντα, et p. 495, 4. τοῦτο δίκαιον ἡγοῦμαι, et ibid. ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, εἰάν ἄρα ταῦτα. H. Wolf. Sententia est: Fac aliquem magno quodam beneficio patriam ornasse praemiumque illius triplex abstulisse, tametsi unum modo et simplex esset beneficium. Ille jam negabit aequum esse partem aliquam detrahi illi triplici praemio, quod velut aequale et par simplici beneficio redhostimentum a rep. abstulisset, minuique praemium, beneficio nil minuto, sed eodem manente. Reisk. Jure haec Reiskii argutias dixit Halensis editor ad v. 9. Schaefer.

P. 494. v. 11. τι] Post λέγοντα transposuit Bekker. Quod utrocunque loco ponas, ordo verborum hoc in colo advertendus est. Schaefer.

P. 494. v. 12. ἄξια — δόξας] Notabilis ea locutio. Δόξας εὖ πεποιηκέναι, et eousque εὖ, ut τὰ εὖ πεποιημένα ἄξια sint ἀτελείας. Id quod eo libentius commemoro, quoniam ea, quae occurrit p. 471, 12., sit huic plane germana ideoque minus sollicitanda, ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν. Ubi dicitur εὖ πάσχειν ἄξια ἀτελείας, ut hic πεποιηκέναι. Locum omnino vide. Taylor.

P. 494. v. 16. μὴ τοίνυν — τοῦτ' ἀφέλῃ.] Pronomen οἷδε refer ad eos, qui unum praemium impetrarant, immunitatem; ἐκεῖνοι ad eos, qui tum hoc, tum aliis donis pluribus

*) Verum hoc. Sed de illa vi verbi δοκεῖν h. l. non cogitandum. Schaefer.

fruebantur. Horum priores, utpote qui minora beneficia in remp. contulissent, facilius tanquam indigni traduci poterant, ὡς φαῦλοι. Mox ad ἀφαιροῦ e nostri sermonis indole τι aut μηδὲν adjici debuisset *). Sententiam pressius ita verte: *Noli igitur hoc praetextu, quod hos ut malos accusas, illos spoliare; aut rursus propterea, quod illis aliquid a te relictum dicis, his, quod unum habent, eripere. Totius loci ratio subtilior est illa quidem, sed apta ad persuadendum. Fr. A. Wolf. Τῶνδε, qui immunitate indigni esse praedicabantur. — ἐκείνους, qui non immunitatem tantum, sed et σίτησιν et statuas habebant. — τούσδε, qui immunitatem solum habebant. Seager. Diar. Classic. LVI. p. 258.*

P. 494. v. 17. ἀφαιροῦ — ἀφέλῃ] Dicta nullo significatio-
nis discrimine, quod a temporum diversitate pendeat. Conf.
not. ad p. 483, 17. σκέψασθε — καὶ λογίσασθε p. 538, 6. ubi
libri non contemnendae notae habent σκέψασθε — καὶ λογί-
ζεσθε: quod et ipsum ferri possit. Schaefer.

P. 494. v. 17. καταλιπεῖν] καταλείπειν Paris. primus, Au-
gust. primus. Reisk. Καταλείπειν Bekker. V. not. ad p. 493,
20. Schaefer.

P. 494. v. 20. εἰ τῶν πάντων — ἢ ἐλάττωνα] Recte Wolfius:
Si aliquem sive parva sive magna injuria afficiemus. Structura
nota est, ἀδικεῖν τινὰ μεγάλα, μικρά etc. Fr. A. Wolf.

P. 494. v. 20. ἢ] ἢ prius abest a Bavarico. Reisk. Delevit
Bekker. Revocavit Dindorf. Jure, ut opinor. Conf. mea in
H. Stephani Thes. c. 6000. B. 6005. C., quibus accedat Hero-
doteum V. 106. ἐκ τοῦ σοί τι ἢ μέγα ἢ σμικρὸν ἔμελλε λυ-
πηρὸν ἀνασχῆσειν. Schaefer.

P. 494. v. 21. ἂν ἀντευποιήσωμέν] [ἂν ἀντευποιήσομέν.]
Rarius ponitur ἂν cum futuro. Si tamen consentiant codi-
ces, nihil mutarem. Sed probabilius videtur ἀντευποιήσωμέν.
Et ita disertim jam invenio in editione Parisiensi Benenati,
longe optima, quod ad contextum adtinet. Markland. Ita
legitur quoque in editionibus antiquis et MSS. Taylor. Vul-
gata scriptura habet ἀντευποιήσομέν, futurum infectum indi-
cativi cum ἂν conjunctum. Neque omnino haec constructio

*) Caute scripsit: neque enim vera pronominis ellipsis est. Schaefer.
Dem. Leptin.

abhorret ab usu, quamvis soloeca visa et aliis, et vero etiam Dawesio Miscell. crit. p. 104., quem locum acrius excutere debebat Burghess. Non enim Homeri exemplis hac in re multum conficitur, quippe qui poëta ex ratione antiqui sermonis brevibus vocalibus pro longis uti soleat, qua observatione utemur aliquando etiam in aliis rebus. Sed sunt in Atticis quoque exempla particulae *ἄν* cum futuro illo junctae, atque erunt plura, quo correctius id genus scriptorum editum erit. Docte igitur Brunckius fecit in Aristophan. Nubb. 465. et 1157 *). Nec juncturae huic ratio grammatica obstat, quum omnino magna illius futuri et modi subjunctivi sit cognatio. Conf. Theod. Gazam IV. p. 128. et 175. Basil. edit. At talia optarem ut faverent iis, quae l. c. adscripsit Dawesius de *perfecto vocalam ἄν non raro adsciscente*. Nam hoc quidem plane novum est et non solum ab optimorum auctorum usu abhorrens, sed diserte quoque damnatum a summis Grammaticis, Apollonio Dysc. III. p. 205. et Gaza l. c. Quid? quod illud dubitationem habet, an recte fiat, quod a duobus praeclaris viris *ἄν* cum praesenti indicativi nuper sociari coepit, atque adeo de mera conjectura. Vid. Toup. Emendd. in Suidam p. 306. et Brunck. ad Aristophan. Plut. 885. et alibi. Sed amplioris hoc est indaginis. Illuc nunc revertor, ubi dedi *ἀντενποιήσωμέν*. Id feci, partim quia praeteritum sententia flagitat, partim ex meliorum librorum auctoritate. Fr. A. Wolf. Bekkerus: „*ἄν* om. F. k. — *ἀντενποιήσομεν* F. k. s.“ Scilicet, particulâ per sequentes litteras elisâ, fuerunt qui conjunctivum corrumperent in indicativum. De Wolfio Kiddius l. c.: „Haec regula [Dawesii] Wolfio ad Demosthenis Leptin. p. 343, 4. minime placet; sed aliud est dicere, aliud refellere.“ Sane insunt in viri egregii ad h. l. annotatione quae, si adhuc viveret, ipse, opinor, erat retracturus. Schaefer.

P. 494. v. 21. *ἀντενποιήσωμέν*] Conf. not. ad p. 476, 21. Schaefer.

P. 494. v. 23. *μὴ*] Bekkerus: „*μὴ* om. S. Y. O.“ Delevit Dindorf. Neque ego requiram. Schaefer.

*) Assentior Kiddio ad Dawes. Miscell. crit. p. 166. b. probanti optativum *ἐργάσασθ'*. Post *ἔτι* autem ponenda subdistinctio. V. L. Bos. Ellips. p. 253. Schaefer.

P. 494. v. 26. *κακουργότατον*] *κακουργηκώτατον* Paris. septimus. Videtur in illo codice fuisse aut *κακουργητικώτατον* aut *κακουργητότατον* (a positivo *κακούργητος*). γρ. *πανουργότατον* margo Lutet., quae videtur Lambini conjectura esse, quam ubique locorum pene inculcat. *Reisk.* V. not. ad p. 491, 16. *Schaefer.*

P. 494. v. 27. *πρὸς τὸ — πείσαι*] Verba sic junte: *πρὸς τὸ πείσαι ὑμᾶς ἀφελέσθαι τὰς ἀτελείας.* *Schaefer.*

P. 495. v. 1. *τὰ ἀναλώματα*] *τὰναλώματα* Bekker. Sic p. 464, 18. *Schaefer.*

P. 495. v. 1. *αἱ χορηγίαι καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι*] Immunes qui essent, triplici illi onere erant relevati, conferendarum scilicet pecuniarum ad choros publicos, tum ad gymnasia, denique ad epulas solennes. Videtur itaque post voc. *γυμνασιαρχίαι* deesse *αἱ ἐστιατορίαι* vel tale quid. Duo tantum genera contributionum non videntur satis implere amplitudinem vocabuli *ἅπαντα ταῦτα*. Quare tertium adhuc accedat velim. *Reisk.* *Αἱ χορηγίαι καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι.* Nemini ante *Reiskium* hic locus scrupulum injecit. Ille primus bene suspicatur, post vocem *γυμνασιαρχίαι* deesse καὶ αἱ ἐστιατορίαι aut quidpiam simile. Bene, inquam: modo aliquid simile reperitur. Nam ipsum hoc, *ἐστιατορία*, nondum credo aut *Demosthenis* fuisse, aut alius *Attici* cujusquam. Sed sane tale quid h. l. expectatur. Nam quum duo genera munerum posita sint, qui tandem tertium genus, nec illud minus solenne, praetermitti potuit, praesertim post vocem *ἅπαντα*? At mihi non de vitio istiusmodi, sed plane de glossa suspectus locus est. Omittam nominativum horum verborum, *αἱ χορηγίαι καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι*, quo ipso casu mihi quodammodo fraudis vestigium proditur. Omnia haec *Grammatico* quidem ad perspicuitatem necessaria videri poterant; auctori ejusve auditori quamlibet rudi vix poterant. Clara sunt per se *ταῦτα ἅπαντα τὰ ἀναλώματα*, eaque etiam supra suffecerunt in loco hujus simillimo p. 464, 18. Ita hic jam quartus pannus est, quem *Oratori* male sedulae manus assuerunt. Ac tales pannos quam plurimos adhuc in *Oratoribus graecis* patienter feri-

mus, quin dudum detectos retinemus, scilicet ne minus integras editiones vendere videamur. Sic in Lycurg. adv. Leocr. p. 136. absona ista, *μὴ παρέχοντας συγγνώμην*, puerilem glossam vocis *ἀπαραιτήτους*, stomachus Hauptmanni pertulit, nec minus aliam similem laciniam p. 141., etsi in utroque loco optima monuerat Taylorus. Sed in hac Lycurgi Oratione etiam plura hujus generis restant detegenda. Ita illud quoque l. c., *μηδὲ ἐν τοῖς νόμοις ὥρῖσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἁμαρτημάτων*, quod Reiskius corrigit, ego non aliter quam una litura corrigendum duco. *Fr. A. Wolf*. Igitur quinque haec verba uncis inclusit. Mihi quoque videntur e margine illata. *Schaefer*.

P. 495. v. 4. *τούτων*] [*τοῦτο*.] Recte Wolfius [ad p. 494, 10.]. *Ἀτελεῖς εἶναι τούτων* edit. Paris. *τοῦτον* caeterae. *Taylor*. *Τοῦτον* Ald., quod corrector libri Weimar., item Wolfius in Annotatt. reformant in *τοῦτο*, quod est in edit. P. Manut. ad hunc modum: *ἀτελεῖς εἶναι, τοῦτο δίκαιον ἡγοῦμαι*. Maligni καὶ *τούτων*, etiam horum, sacrorum puta. *Reisk*. Ald. et Herv. *τοῦτον*, nullo sensu. Igitur Felic. Man. Wolf. et Tayl. dederunt *τοῦτο*, ut esset, *ἀτελεῖς εἶναι, τοῦτο δίκαιον ἡγοῦμαι*. Et hoc si novos patronos inveniat, non mirer. Praetuli tamen Ben. scripturam, *τούτων*, quam tum in primarum editt. mendo latere, tum Scholiastae unam prae oculis fuisse arbitror. Persuadent id Scholii verba: *εἰ καὶ ἱερῶν ὁ δῆμος ἀτέλειαν ἐδέλει διδόναι, οὐ χρὴ ἀντιλέγειν· ἐγγὺς θεῶν αὐτὸν ποιῶν*. Quae quamvis sint insulsa nimium et putida moribusque Atheniensium repugnantia, quum totius loci tenor doceat, nunquam in illo populo cuiquam datam *ἀτέλειαν ἱερῶν*, quod etiam nefandum fuisset; verum tamen ut explicatio pessima sit, lectione nititur bona et sincera. Ne multa; *τούτων* ad nihil aliud trahendum erat, quam ad nomen praecedentis periodi primarium, *τῶν ἀναλωμάτων*. Quae una res non animadversa locum tam diu obscuravit. Obscuritatis remedium speciosum est, non verum, in Felic. scriptura, *τοῦτο*. Progressio enim sententiae hoc videtur postulare, ut *τοῦτο* non prius quam in ultimo membro positum clausulam distinguat. Omnis vis sententiae est in his duobus, *δίκαιον* et *δεινόν*. *Fr. A. Wolf*. Verissime Wolfius,

mireque erravit Reiskius, cum et καὶ vellet additum et τούτων de sacris intelligeret. *Schaefer.*

P. 495. v. 4. ὁ δὲ νῦν — ἄρα ταῦτα] Wolfius in annot. [ad p. 494, 10.] admonet ita legendum esse, ut est in Paris. h. l., ad quam e reliquis libris editis nihil habeo discrepantis lectionis annotatum. Quidnam igitur ille suis in libris reperit? *Reisk.*

P. 495. v. 6. ἐπὶ τῷ τῶν θεῶν ὀνόματι ποιεῖν] Id est, facere obtentu nominis deorum, quasi fieri oporteat deorum et religionis gratia. Eodem pertinet ἐπισημίζειν τοὺς θεοὺς, deos afferre causam, ut culpam suam hac specie praetexant. In proximis ne inepto Scholio fidem habeas, aut iis, qui vertunt ut nec ab homine facta improbarentur, aut Augerio corrigenti ὑπ' ἀνθρώπου πραχθέντα. Verba ἐπ' ἀνθρώπου sic accipies: humana auctoritate. Conf. ad p. 473, 8. Sententia ipsa quam est vera, quam generosa, quam Christiano homine digna! Quanto minus malorum vidisset orbis, si semper homines ab ista calumnia religionis abstinuissent! Nimirum id praeceptum nusquam legitur in libris sacris, nisi violenter huc trahere velis locum II. Timoth. III. 5. *Fr. A. Wolf.*

P. 495. v. 7. ποιεῖν] H. e. δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι. *Schaefer.*

P. 495. v. 8. πράξουσιν] πράξουσιν Dindorf. *Schaefer.*

P. 495. v. 8. ὥς γοῦν ἔμοιγε] Vulg. ὥς ἔμοιγε. Post ὥς addunt γοῦν Paris. primus, quintus, septimus, August. primus, P. Manutius. Et pro ἔμοιγε dant ἐμοὶ iidem codices. Correxī ὥς γοῦν ἔμοιγε. *Reisk.* Reiskius scripsit ὥς γοῦν ἔμοιγε δοξεῖ. Scilicet γοῦν addunt Par. 1. 5. 7. Aug. 1. Sed eosdem libros dare ἐμοί, non ἔμοιγε, fortasse non attendit vir aliud agens. *Fr. A. Wolf.* Revocavit igitur vulgatam ante Reiskium scripturam. Sed Bekkerus dedit ὥς γοῦν ἐμοί. Hoc est saltem ut mihi videtur: illud ut mihi quidem videtur. *Schaefer.*

P. 495. v. 10. τοὺς θεοὺς ἐπισημίζων] Praetexens honestum et speciosum deorum nomen Reiskius Ind. Graecit. p. 245. V. Interprett. ad Luciani Prometh. in T. I. p. 203, s. ed. Bipont. et not. ad v. 6. *Schaefer.*

P. 495. v. 11. ἐπ' ἀνθρώπου] V. not. ad v. 6. *Schaefer.*

P. 495. v. 12, ταὐτὸν] Vulg. ταὐτό. Ταὐτὸν August. primus. Reisk. Recte ταὐτὸν, ut tollatur hiatus. Infra v. 20. ταὐτὸ, sequente consonâ. Schaefer.

P. 495. v. 13. τὸ τῶν ἱερῶν] Videtur hic τέλος deesse. Traducunt λειτουργιῶν nomen ad pensiones vel contributiones, quae sacrorum causa fiunt. V. p. 496, 5. Reisk. Nomen liturgiarum captiose traduentes ad tributum, quod sacrorum causa fit, h. e. nomina haec duo callide inter se permutantes. Utrum ad ἱερῶν repetas ὄνομα, an τὸ τῶν ἱερῶν accipias τὰ ἱερά, ad sensum prope nihil interest. Itaque parum tribuo conjecturae, quam Reiskius temere ex p. 496, 5. petit. Fr. A. Wolf. Τὸ τῶν ἱερῶν absolute sumendum: quidquid ad sacra spectat. Conf. p. 493, 22. 23. Schaefer.

P. 495. v. 15. Λεπτίνην — μάρτυρα] Qua specie Leptines argumento suo uti potuerit, docet Oratio adversus Midiam, in qua noster ipse passim choragiam ad munera sacra trahit. Sed illum nunc praeclare ita refutat. Immunitatem posteris Harmodii et Aristogitonis olim datam, palam est fideque columnarum testatum, non sacrorum esse, quippe quorum nemini civi esse immuni licet, sed liturgiarum civilium. Jam posteros illos lege sua eximit Leptines et horum praemium disertis verbis ratum habet. Sequitur itaque, nisi forte illos novo dono augere voluit, minime virum ignorasse, aliam esse immunitatem ἱερῶν, aliam λειτουργιῶν, quin etiam se id probe scisse, ipse testatur. Fr. A. Wolf.

P. 495. v. 16. γράφων — φησὶν] Construendo junge verba γράφων et φησὶν. Fr. A. Wolf.

P. 495. v. 16. τὴν ἀρχὴν] Vulg. ἀρχήν. Videtur articulus τὴν deesse. Γράφων γὰρ τὴν ἀρχὴν τ. ν. V. v. 23. et 27. Quare ausus sum eum sponte mea addere. Reisk. Ἀρχὴν dictum puta absolute pro ἐν ἀρχῇ. Exempla vocis ἀρχὴν sic sine articulo positae dedit Lennepius ad Phalarid. Epp. p. 83. Alia ratio est deinde, ubi bis legitur τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου. Ita hoc inducere non debebat Reiskium et Augerium, ut hic quoque ponerent γράφων γὰρ τὴν ἀρχήν. Fr. A. Wolf. Articulum recte omisit etiam Bekker. ἀρχὴ enim perinde ut τέλος est ex iis substantivis, quae solenniter ἀναρδρα po-

nuntur, nisi definitio quaedam aut relatio articulum addi poscat. *Schaefer.*

P. 495. v. 17. ἀτελῇ μηδένα] Vulg. μηδένα ἀτελῇ. Invertit August. primus. *Reisk.* Μηδένα ἀτελῇ εἶναι. Invertit *Reiskius* ex Aug. 1., deliciis suis, ἀτελῇ μηδένα εἶναι. *Fr. A. Wolf.* Reiskianum ordinem tenuit *Bekker.* Alterum videatur commendare iteratio eorundem verborum p. 496, 3. Sed conf. p. 465, 18. et 20. *Schaefer.*

P. 495. v. 20. τί τοῦτο μαδῶν προσέγραψεν;] Τί μαδῶν, τουτέστι, δι' ἥντινα αἰτίαν; τίνι λογισμῷ; sicut τί παδῶν, διὰ τί πάδος; τί ἐπῆρεν αὐτόν; *H. Wolf.* *Cl. Marklandus* παδῶν (v. ad p. 471, 12.), uti in marg. *Paris. Taylor.* *Gr. παδῶν* margo *Lutet.*, sine dubio e *Lambini* conjectura, sed ea vana. Τί τοῦτο μαδῶν προσέγραψεν; pro τί μαδῶν τοῦτο προσέγραψεν; qua motus re, qua mente, quo consilio hanc adscripsit clausulam? Vitiosa haec est trajectio. *Reisk.* Levem trajectionem verborum τί μαδῶν τοῦτο προσέγραψεν cursim tangere sufficiat. Conf. not. ad p. 482, 20. Tam paucis vero non licet nobis defungi in formula τί μαδῶν. Quippe hanc librorum omnium et scriptorum et impressorum lectionem sollicitat in marg. suo *Lambinus*, quique hunc sequitur, *Marklandus*, proposita conjectura, τί τοῦτο παδῶν. Atque hoc ipsum in *Aristophane*, quoties τί μαδῶν occurrit, reponi jubet *Brunckius*, etiam optimis codd. invitis, potius in difficiliore scriptura plane consentientibus, atque is ita ubique loquitur, ut periculum sit, ne bona locutio a tantis viris in dubium vocata ex auctoribus aliquando ejiciatur et e civitate deturbetur. Vide viri acutissimi notas ad *Aristophan.* *Plut.* 908. *Lysis* tr. 599. *Nubb.* 1507. *Vesp.* 251. *Acharn.* 826. Forsan ergo non ingrata lectoribus erunt, quae ad harum formularum vim monstrandam additurus sum, ut quam nemo alius, quod sciam, recte explicuerit *). Nam sunt, qui utrumque, τί παδῶν et τί μαδῶν, promiscue ab Atticis dici putent pro simplici τί, quare, qua de causa? Ut *Küsterus* ad locum

*) Eodem quo tu, *Wolfi*, modo dudum explicuit cognominis tuus, sed, ut solebat vir eximius, parcus ille verborum, paucissimis.
Schaefer.

Pluti, L. Bos Animadv. ad Scriptt. gr. p. 97. et 192. et alii. Reiskius autem, laudandus utique hoc, quod Marklando non paruit, in Appar. ad Demosth. T. III. p. 1281. [ad p. 850, 21.] alterum, *τί μαδών*, altero contendit magis esse Atticum. Propius veritatem accedit Bisetus in Schol. ad Nubb. l. c. et Wolfius ad h. l., etsi hic non satis certus sententiae est in aliis locis Oratoris. Equidem excussis sedulo et Aristophanis et aliorum exemplis plurimis, ubi constanti fide librorum scribitur *τί μαδών*, compertum habeo, utriusque formae diversam potestatem esse, sed discrimen tenue. Nempe *τί παδών* saepius locum alterius bene occupare poterit, interdum tamen sine detrimento elegantiae non poterit. Sic recte videor graece alloqui posse Lambinum: *τί παδών ταύτην τὴν παραδιόρδωσιν προσέγραψας*; rectius tamen multo et significantius: *τί μαδών — προσέγραψας*; Etenim *τί παδών* omnino est *quanam re affectus? quo casu? quibus intemperis agitatus? qui fit, ut etc.?* et plane ad *πάδος* quoddam, quod aut volentes aut nolentes patimur, pertinet. Contra *τί μαδών*, ne hic quidem oblitterata prima verbi potestate, forma est exprobrantis inconsiderantiam, temeritatem et pravum iudicium, ac pertinet, ut Aeschyleo verbo utar, ad *μάδος* quoddam, quod in nobis desiderari patimur; vertique debet *quo argumento? quid secutus? qua ratiocinatione usus?* Quae ipsa vis plane deprehenditur in nostro loco. Ceterum numerarim hoc, *τί μαδών*, ad euphemismum Atticorum. Nam solum sensum si spectes, saepe id reddi potest *cur tam stulte, tam temere etc.* Et in Aristoph. Vesp. 251. additur etiam *ὦ ἀνόντες*. Utrumque ergo si reddes *qua de causa*, non male quidem latine exprimas, sed pinguius nec satis presse. Conf. Demosth. Philipp. IV. p. 100. F. [ed. Francof.] in Aphob. III. p. 912. E. in Steph. I. p. 974. B. ibique Wolf. et Reisk. Dionys. Halic. de Thucyd. T. VI. p. 951. Liban. Epp. 241. p. 116. etc. *Fr. A. Wolf.* Add. quae congeSSI in H. Stephani Thes. c. 5920. D. et c. 7244. B. Ceterum quod Reiskius hanc verborum trajectionem dicit vitiosam, multum fallitur. Nimirum Graeci congenere voces perlibenter continuant. *Schaefer.*

P. 495. v. 21. ἐστὶ δεδομένη] Latina periphrasi, ἀντὶ τοῦ δέδοται. *H. Wolf.*

P. 495. v. 25. ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ] ἀντίγραφον August. primus. *Reisk.* Pluralem tuentur v. 23. et v. 26. V. Moeris p. 7. ibique Piersonus. *Schaefer.*

P. 495. v. 27. πλὴν ἱερῶν;] Haec in editt. prioribus et *Reiskii* habent signum interrogandi. Quod nec reprobō, neque probo plane. Conf. ad p. 485, 10. *Fr. A. Wolf.* Hic quoque signum interrogandi mutavit puncto. Sic etiam *Bekk.* Mirorque *Wolfium* nunc addubitasse quod ante pro certo habuerat. *Schaefer.*

P. 495. v. 27. δὴ] Potius δέ. Praecessit enim πρῶτον μὲν, cui hic adversatur δέ. *Markland.* Male pro λέγε δὴ, jam nunc lege, *Marklandus* malebat λέγε δέ: praecessisse enim πρῶτον μὲν. Non vidit itaque, εἴτα jam pertinuisse ad πρῶτον μὲν. Sic enim εἴτα et ἔπειτα ponunt saepissime, nullo δὲ adjecto. *Fr. A. Wolf.*

P. 496. v. 2. Καλῶς. κατάδεσ.] Etiam hic interpellatur scriba, quum tantum e lege recitavit, quantum Oratori ad consilium suum videretur satis esse. *Fr. A. Wolf.*

P. 496. v. 2. ὅπως ὂν — εἶναι ἀτελῇ] Plenius haec et disertius *Nannius*: Cum scripsisset, ut ditissimi liturgias subeant, nemo immunis esto etc. *Taylor.*

P. 496. v. 5. Ἀριστογείτονος] [Ἀριστογείτονος. καίτοι εἰ ᾗν.] Desunt haec tria verba [καίτοι εἰ ᾗν] in editt. *Felic. Manut.* et *Paris.* et in MSS. quamplurimis, Aug. Ital. Vindob. Lindenbr. Obsop. etc. Recte. Supra p. 495, 16. verba legitima, quae produxit *Demosthenes*, simili clausula finiebantur, qua haec prae manibus. Quidni autem, cum eadem sint? Librarius itaque ad ea oculos adplicuit, verum erroris conscius pergere noluit. Verba igitur haec incongrua, quae delenda notavit, (nam delere utique calligrapho ipsi erat piaculum,) scriba proximus secure admisit. Habes mendum et mendi rationem. *Taylor.* Post Ἀριστογείτονος addit Ald. καίτοι εἰ ᾗν. *Taylorus*: „Sed illa quatuor verba, scilic. Ἀριστογείτονος. καίτοι εἰ ᾗν, desunt Vindob. Aug. Ital. Lindenbr. Obsop. codici, edd. *Felic. Manut. Paris.* Recte.“ Non omnia haec diligentissime sunt tradita. Nam Ἀριστογείτονος certe

in Paul. et Paris est. Ex August. nihil hic annotavi. *Reisk.* Taylori annotatio quaeque inde excerpsit Reiskius parum inter se concordant. Uter erraverit, dicant quibus Anglica editio ad manus est. *Schaefer.*

P. 496. v. 5. *τίνος εἵνεκ'*] Scilicet *τοῦτο προσέγραψεν.* *Fr. A. Wolf.*

P. 496. v. 5. *εἵνεκ'*] *ἐνεκ'* Dindorf. *Schaefer.*

P. 496. v. 5. *εἵγε — λειτουργεῖν*] Legendum *εἵγε τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ τὸ λειτουργεῖν*, transposito articulo *τὸ*, quemadmodum postulat argumentum et mos Graece scribendi. *Τὸ λειτουργεῖν* est ἡ λειτουργία, et *τέλος ἐστὶ τῶν ἱερῶν*, scilic. *τελῶν*, unum est ex sacris muneribus vel impensis. *Markland.* Post *τέλος* videtur *τελεῖν* deesse. Si pensionem sacris consecratam pendere tantundem est atque *λειτουργεῖν*. *Τέλος* est praestatio aeris debiti praescripta et sancita, qua praestatione redimitur jus et fas rei alicujus aut tenendae et possidendae aut faciendae aut fruendae atque participandae. Est itaque *τὸ τῶν ἱερῶν τέλος* illa pensio aeris, qua acquiritur jus et potestas cum aliis consortibus sacra participandi. Sed locus hic mihi, ut verum fatear, obscurus et vexatus est. *Reisk.* Wolfius vertit: *si quidem obire munera ad sacra pertinet.* Ea ex versione Marklando fortasse subnata est correctio, *εἵγε τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ τὸ λειτουργεῖν*, articulo transposito. Cui reperto colorem addunt verba, quae sequuntur, *τὰς λειτουργίας ὅταν εἶναι φῇς ἱερῶν.* Accessit manus lusoria Critici, quem nostis, ita corrigens: *εἵγε τὸ τῶν ἱερῶν τέλος τελεῖν ἐστὶ λειτουργεῖν.* Sed ne prius quidem repertum accipio; nec omnino essent, credo, hae tricae, si Wolfius ita vertisset, *si quidem tributum sacrorum ad publica munera pertinet*, verso in praedicatum eo, quod nunc subjectum est. Subjecto enim ex more Graecorum et ratione articulum addi solere verum est: occurrunt tamen exempla non raro, in quibus quum duo sint nomina, utrum eorum pro subjecto habeas, nihil refert sententiae. Talemque deputo hunc locum esse. Praeterea qui editione Demosthenis principe aut etiam Wolfii utitur, videbit ante *τίνος εἵνεκα* olim lectum *καίτοι εἰ ἦν.* Abest autem haec lacinia a MSS. plurimis et Felic. Man. Ben. *Reisk.* Et verba ut quisque videt

hic locum non habere, ita Taylorus praeclare monstravit ea ex p. 495, 18. sq., ubi membrum ejusdem clausulae sequuntur, ab oscitante descriptore huc ablata esse. *Fr. A. Wolf.* Si Orator scripsisset εἶγε τὰ ἱερὰ τελεῖν ταῦτόν ἐστι καὶ λειτουργεῖν, ecquis h. l. haereret? Atqui idem est sensus vulgatae. *Schaefer.*

P. 496. v. 8. *Λεπτίνην*] Solus Wolfius in quinto casu. Editiones reliquae *Λεπτίνην* in quarto. *Taylor.* Vulg. ἔγωγε ἐροίμην *Λεπτίνην*. Cum Wolfius suo jure usus vocativum hic substituisset accusativo, quod factum laudo, necesse judicavi me ulterius procedere atque perficere, quod ille inchoatum reliquisset. Itaque dedi ἔγωγέ σ' ἐροίμην, *Λεπτίνην*. Libenter equidem te, *Leptine*, interrogem. *Reisk.* Ἐγωγε ἐροίμην *Λεπτίνην*. Sic libri omnes, scripti, editi, praeter Wolfium, qui dedit *Λεπτίνην*, casum vocandi. Hinc progressum se scribit *Reiskius* perfecisse, quod ille inchoatum reliquisset. Invexit scilicet in textum sua sponte ἔγωγέ σ' ἐροίμην, *Λεπτίνην*, inserto asterisco, ominosa nota. At si quid duri inest in eo, quod proxime secunda persona sequitur, ad ipsum *Leptinem* directa, haec conversio orationis ab optimis scriptoribus auctoritatem habet eam, quae vetet quidquam mutari. Vid. quae adscripsi *Plat. Symposio* p. 10. et quae de subita mutatione personarum apud Oratores infra dicam ad p. 501, 8. *Fr. A. Wolf.* Ἐγωγ' ἐροίμην *Λεπτίνην* *Bekker.* Jure duumviri egregii scripturam quam dedit *Reiskius* repudiarunt. Praeterea placet quod *Halensis* editor post *ἱερῶν* v. 11. posuit signum interrogandi: recta enim haec est interrogatio, non obliqua. Post *Λεπτίνην* autem ponam signum coli. Conf. not. ad p. 493, 20. ὅτι. *Schaefer.*

P. 496. v. 13. οὐδ' ἔχουσιν] Post ἔχουσιν videtur ἀτέλειαν deesse. *Reisk.* Subaudi τὴν ἀτέλειαν. Ne habent quidem immunitatem munerum, si modo sacra sunt. Accuratius dicere debuerat οὐδ' εἰσὶν. Nam praecedit οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς. Sed videtur hoc εἰσὶν, jam bis positum, fecisse, ut orationem commutaret. Ellipsin vero in verbo ἔχουσιν *) eandem habemus p. 457, 18. 486, 23. 506, 8., quorum locorum nunc

*) Paulo disertius sic: quam h. l. in verbo ἔχουσιν. *Schaefer.*

immemores fuerunt Reisk. et Auger. Ceterum in genitivo *ἱερῶν* relato ad *λειτουργιῶν* vix tiro offenderit. *Fr. A. Wolf.*
V. Marklandus ad p. 478, 17. Schaefer.

P. 496. v. 13. ἀλλὰ μὴν — τοῦ μετοικίου;] *Γέγραπται*, puta ἐν τῇ στήλῃ, non in lege Leptinis. Jam ad absurda recidere videmus Leptinis cavillationem, nec tam Demosthenis arte captus, quam suis propriis laqueis irretitus laborat. *Τὸ μετοίκιον* pendere *μετοίκων* fuit proprium. Drachmae fuerunt duodecim annuae. Vid. Petit. LL. AA. p. 248. et Valcken. Animadv. ad Ammon. II. 7. *Fr. A. Wolf.*

P. 496. v. 17. προσδιώρισας] προσδιορίσας Obsop. προ-
 ώρισας Reg. α. Vindob. et Aug. προείρηκας Reg. η. Taylor.
 Scribe προδιώρισας, ut passim. Ante definivisti. Markland.
Προώρισας August. primus. Reisk. In participio *) hoc,
 quod membranae varie corruperunt, πρὸς notet insuper, ita
 ut auctoritas Leptinis testimonio columnae accedere dicatur.
 Ergo Marklando reddamus suum προδιώρισας, conjecturam
 inutilem. *Fr. A. Wolf.*

P. 496. v. 17. καὶ μαρτυρεῖ κ. τ. λ.] Haec cum Fr. A.
 Wolfio et Bekkero continuanda antecedentibus: quippe item
 pendent a particula ὥς. *Schaefer.*

P. 496. v. 18. τοσοῦτω τὸ πλήθος] Haec verba analogiam
 habent in dictione χρόνος παμπληθής, tempus immensum.
Fr. A. Wolf.

P. 496. v. 20. οὔτε φυλὴ — οὐδεὶς ἀντιδοῦναι] Sic vertes:
 neque ulla unquam tribus ausa est quenquam ex illorum gente
 choragum nominare, neque etiam quisquam alius nominatus illos
 ad permutationem facultatum adigere. *Ἐκείνων* et statim αὐ-
 τοῖς Harmodii et Aristogitonis posteros spectat. Prius pro-
 nomen Aug. 1. mutat in ἐκείνου, et idem librarius alibi quo-
 que in formula τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος poste-
 rius hoc nomen excludit, studio videlicet emendandi auctoris.
 Porro quod ex more latini sermonis verti nominare, graece
 est ἐνεγκεῖν **), alias solenniter προβάλλεσθαι, jemanden in

*) L. verbo. *Schaefer.*

**) V. Prolegg. p. 87. not. 60. Melius autem scripsisset φέρειν. ἐνεγ-
 κεῖν h. l. positum est propter ἐτόλμησεν. V. not. ad p. 469, 5.
Schaefer.

*Vorschlag bringen, h. l. nomen alicujus, qui choragi muneri ob-
undo idoneus sit, publice edere; id quod fuit ejus, qui ipse ad
hoc muneris vocatus parem se fore negaret *). Rem alibi
explicavi. Fr. A. Wolf.*

P. 496. v. 21. ἐκείνων] ἐκείνου August. primus, qui etiam
saepe ab illa formula, τῶν ἀπ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος,
postremum nomen arcet: ideo fortasse, quia Aristogiton
improles decessit. Ideoque ἀπ' ἐκείνου dedit, ab Harmodio
puta, qui solus posteros reliquit. Reisk.

P. 496. v. 21. ἐνεχθεῖς] [ἐνεχθεῖσιν.] Sententia postulare
videtur ἐνεχθεῖς. Sic et Obsop. et Ulpian. Ἐνεγκεῖν est de-
signare vel decernere aedilem. Cum autem neget, eos un-
quam ab ulla tribu designatos esse, hoc dicit, neminem
aliud aedilem designatum eos ad permutandas facultates (id
quod et in trierarchiis fieri solitum) provocare fuisse ausum.
H. Wolf. [ἐνεχθεῖς.] Ita editio Francof. 1604., uti legit Vindob.
Bodl. et Obsop. Recte. Atque ita Wolfius interpretatur. Se-
cus versio Italica, secus ista P. Nannii, quae lectionem cae-
terarum omnium editionum et MSS. sequuntur, ἐνεχθεῖσιν.
Wolfius feliciter valde hunc locum expedit et vindicavit.
Nihil certius ejus emendatione, nihil explicatione expressius.
Taylor. Vulg. ἐνεχθεῖσιν. Ἐνεχθεῖς August. primus. Cor-
rexī ἐνεχθεῖς in nominativo singulari. Reisk. Lectionem
ἐνεχθεῖς debemus Wolfio, ante quem constanter ediderant
ἐνεχθεῖσιν. Illud confirmant Pan. Vind. Bodl. Aug. 1. et vis
sententiae. Assumsit etiam Reiskius. Fr. A. Wolf.

P. 496. v. 22. οἷς — λέγειν] οἷς ἂν τολμᾷ λέγειν ἐναντία,
οὐκ ἀκουστέον, scilicet αὐτοῦ. H. Wolf. Οἷς cohaeret cum
ἐναντία, post quod vocabulum additum malim οὔτος. Reisk.
Quod Reiskius ante οὐκ ἀκουστέον **) excidisse putat οὔτος,
temerarium est. Hoc potius novum exemplum habemus
celeris ab altera persona ad alteram transitionis. Praecessit
enim προσδιώρισας, nunc infertur τολμᾷ. Hanc tertiam
personam Reiskius mollire volebat. Fr. A. Wolf.

*) Hoc quidem loco dicitur esse tribus. De antidosi sermo est versu
proximo: ut vir doctissimus aliud agens ad sequentia aberrasse
videatur. Schaefer.

**) Hoc quoque aliud agenti excidit. Schaefer.

P. 496. v. 23. ἐπισύροντες] Forte διασύροντες. [Ita legit Codex unus ex Regiis.] et v. 27. ἐξελεγμένοι, ab ἐκλέγομαι, et p. 497, 13. φανείη, εἰ μὴ etc. τὸ μόνον videtur abundare. H. Wolf. Διασύροντες Paris. sextus, quomodo Wolfius quoque conjecit. Ἐπισύροντες bene habet. Ἐπισύρειν est festinanter, temere, tumultuarie aliquid agere aut dicere, sive prae ignorance veri, sive dissimulatione, quo auditores urgendo excludas a sedata rei consideratione. Qui sic loquitur, et ipse super re proposita non incedit, sed quasi volutatur, et coronam circumstantem insistere disputationi non patitur, sed agit ruitque, quo errorem injiciat. Reisk. Duas explicationes hujus verbi habet Schol. Quarum neutra probanda. Neque etiam cum Wolfio et Augerio admittenda lectio Par. 6. διασύροντες. Ἐπισύρει seu ἐπισεσυρμένως λέγει is, qui rem non subtiliter, non accurate, non veritatis causa tractat dicendo, sed leviter, perfunctorie ac rapide summa capita perstringens, gravissimum quodque momentum occultans artificiose aut ita transmittens, ut auditor ad aliena abstractus cogitandique otio fraudatus inducatur et circumveniatur. Generalis omnino verbo notio est *supine et negligenter agendi*, sive consulto id fit, seu imprudenter. Nostrates vulgo simillime et origini vocis graecae congrue: *über etwas hinweghuschen, etwas hinschleudern*. De graeca voce, quae male passim explicatur, etiam a Marklando ad Lysiam p. 788., pluribus egerunt Reiskius Animadvv. ad graecos auctt. T. IV. p. 335. seqq. et Heynius ad Epicteti Enchir. c. 31. Quo in loco libelli verborum parcissimi admodum vereor ne aliena manus invexerit duo verba μηδὲ ἀμελῶς, glossam antecedentium μὴ ἐπισεσυρμένως. Fr. A. Wolf. V. H. Stephani Thesaur. c. 8894. s. Schaefer.

P. 496. v. 23. ὥς Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι τινες κ. τ. λ.] Locum hunc ab Intpp. strenue vexatum apud Apsinem reperimus p. 697., sed mutatum adeo, ut, qui in eo rhetor legerit, aliis divinandum lubens relinquam. Legitur ibi: ὥς Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι ἀτελεῖς τινες ἀδρόοι ἄνδρωποι δοῦλοι καὶ μαστιγῖαι κ. τ. λ. Marklandus autem vulgata, quae et nos edidimus, sic distingui jubet: ὥς Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι, τινὲς εἶναι φάσκοντες (qui se dicunt esse aliquos

in numero), ἔπειτα ἀτελεῖς εἰσὶν ἄδρόοι *), παμπληδεῖς ἄνδρωποι. Ubi his, qui se dicunt aliquo in numero esse, opponit δούλους καὶ μαστιγίας etc. At talem oppositionem ego hic nullam video. Nam primum si nihil isti aliud quam *dixerunt se esse aliquo in numero*, profecto ne obolo quidem pluris habendi fuerunt, quam qui vocantur simpliciter δούλοι καὶ μαστιγίαι. Tum misere illa ratione discerpitur ordo verborum, ut nequaquam mirer, ante Marklandum eam nemini in mentem venisse. In promptu est videre, subjectum orationis esse *τινές*, et huc referri *φάσκοντες εἶναι Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι*, et ita periodum accipi debere: *Dicent adhuc fortasse adversarii nostri, homines quosdam reperiri, qui quamvis ne ipsi quidem dissimulent aut occultent, Megarenses et Messenios se esse, (h. e. non cives Atticos) nihilominus immunitate fruuntur ad unum omnes.* Ἐπειτα, ut alias εἶτα, est pro ὅμως, quod inprimis fit post sententiam concessivam, quae habet participium. Vid. Koen. ad Gregor. Cor. p. 62. et Hoogeveen. Doctr. Particc. gr. p. 384. Dein quae leguntur nomina articulo destituta, *Λυκίδας καὶ Διονύσιος*, optime nostra aut aliqua recentiore lingua exprimas *ein Lycidas, ein Dionysius*. Sed alterum horum prorsus ignoramus; Lycidam vero ipse Orator docet olim Chabriae servum fuisse, mox populi Athen. proxenum. Addit Schol., hominem conducticio exercitui praefuisse. Jam extrema loci sic scripta sunt in Ald. Herv. Felic. Man., *τοιούτους τινὰς ἐξηλεγμένοι*, corruptius dehinc *τοιούτους τινὰς ἐξειλεγμένοι* in Ben. et Wolf., qui vertit: *nam ejus generis homines elegerunt*. Quae versio quantum et tenori sententiae et grammaticae rationi repugnet, taedet singulatim arguere. Id quidem jam Marklandus vidit, *ἐξειλεγμένοι* reddi oportuisse *electi*, non *eligentes*.

*) Post ἄδρόοι etiam Bekkerus subdistinctionem posuit. Mihi vox, ut vulgo fit, videtur jungenda proximae *παμπληδεῖς*. Infra p. 557, 28. πολλοὺς ἄδρόους ὑμῶν. coll. p. 558, 8. 559, 6. s. Plato Gorg. p. 146. ed. Heind. πολλοὶ ἄδρόοι ἄνδρωποι. V. not. ad p. 186, 16.: quam notam ubi legerit Lobeckius, fortasse fatebitur hoc Demosthenicum inter genera parallelorum incautius relatum esse Parerg. ad Phrynich. p. 754. Schaefer.

Verum ut hoc participium cum Reiskio activo sensu sumamus, quibus demum fidiculis illud superius ἐροῦσιν huc re-torquebimus? Assentior itaque Marklando hactenus, quod emendat καὶ τοιοῦτοί τινες ἐξηλεγμένοι, seu potius ex usu Attico ἐξεληλεγμένοι, ab ἐξελέγχεσθαι, argui, convinci. Atque haec si vera manus Demosthenis fuerat, facile illa mutari potuit ab iis, qui quum sensum verborum assequi non possent, scribere mallent id, quod intelligerent. Sic ἐξηλεγμένοι τοιοῦτοι, scil. ὄντες, sunt palam convicti esse tales, quales Lycidas et D. h. e. notae nihilo melioris, quam illi. Ipse tamen Marklandus verba bene emendata ita distinguit: καὶ τινες ἄλλοι, δοῦλοι καὶ μαστιγῆαι (Λυκίδας καὶ Διονύσιος καὶ τοιοῦτοί τινες) ἐξηλεγμένοι. Et alii quidam, servi et verberones (v. c. Lycidas et Dionysius et tales nonnulli) convicti. Nos nihil praeterea in textu mutamus, nec in hac distinctione σαφήνειαν Demosthenis agnoscimus. At melius repertum si quis habuerit, id cupide amplectemur. Reiskium audire non potuimus. Fr. A. Wolf. Edidit igitur καὶ τοιοῦτοί τινες ἐξηλεγμένοι. Reiskii scripturam Bekkerus servavit. Quam unice veram Hieronymoque ceterisque omnibus, si unum excipias Marklandum, bene intellectam vide qua vir tam doctus calumnia vexaverit. Sed satis ipse dedit poenarum. Primum enim parum vidit formam ἐξηλεγμένοι non posse ferri in scriptore Attico, ut qui non agnoscat nisi ἐξεληλεγμένοι *). Deinde, quod gravius etiam est, fugit eum ἐξελέγχεσθαι hoc sensu usurpatum jungi, non adjectivo, sed participio **): ut ὄντες non subaudiri possit, sed addi debuerit.

*) Legitur quidem in Platonis Charm. p. 81. ed. Heind. ἐξηλεγμένος, sed per scribarum errorem. Genuinum ἐξεληλεγμένος est in Bekkeri editione. Schaefer.

**) Ipse Wolfius Ind.: „Ἐξεληλεγμένος cum participiis constructum. Conf. Orat. II. in Aristog. p. 847. D. [ed. Francof.] et Dinarch. in Philocl. p. 91.“ Demosthenis locus legitur p. 807, 2.: de quo scripsi ad Hecubam Porsoni p. 31. ed. tert. Lips. Dinarcheo accedat alius ejusdem oratoris p. 92. Tam certum est et stabile hoc idioma hellenismi, ut scriptores orationem duorum concursu participiorum ad nostrum sensum asperare quam in soloecismum prolabi maluerint. Schaefer.

Quod autem se videre negat, quibus fidiculis illud superius ἐροῦσιν viri egregii huc retorserint, nempe nullis opus est fidiculis ad retorquendum quod ipsum per se satis concinne aptatur. *Schaefer.*

P. 496. v. 23. εἶναι φάσκοντες] Subaudi αὐτοί. Ipsi affirmantes neque infitiantes, se Megarenses et Messenios esse. Expectabam tamen: — Μεσσήνιοι τινες ὄντες, πολῖται ὑμετέροισι εἶναι φάσκοντες. Quidam, qui, cum sint Megarenses et Messenii, tamen se pro civibus Atheniensibus ferant. *Reisk.* Vanissima suspicio. *Schaefer.*

P. 496. v. 25. ἀδρόοι] ἀδρόοι cum aspero August. primus. Et sic quoque p. 499, 6., et, si bene memini, sic constanter ubique. *Reisk.* Ἀδρόοι *Bekker.* V. not. ad p. 186, 16. *Schaefer.*

P. 496. v. 25. παμπληδεῖς] *Bekkerus:* „παμπλήδεις s.“ V. not. ad p. 347, 8. Hinc apparet, cur adverbium legatur scriptum παμπλήδως. V. H. Stephani Thesaur. c. 7702. D. *Schaefer.*

P. 496. v. 26. μαστιγῖαι] μαστιγῖαι August. primus. *Reisk.*

P. 496. v. 27. τοιοῦτους τινὰς ἐξελεγμένοι] *Wolfius:* ejus generis homines elegerunt. Non recte: nam ἐξελεγμένοι passivam habet significationem, electi, non eligentes. Codices ἐξηλεγμένοι, ab ἐξελέγχομαι, convincor. Bene. Lego et distinguo: καὶ τινες ἄλλοι, δοῦλοι καὶ μαστιγῖαι (Λυκίδας, καὶ Διονύσιος, καὶ τοιοῦτοί τινες) ἐξηλεγμένοι, vel ἐξεληλεγμένοι, prout scribere amant Attici: et alii quidam, servi et verberones (Lycidas nempe, et Dionysius, et tales nonnulli) convicti. Versu 23. distingue: ὥς Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι, τινὲς εἶναι φάσκοντες, ἔπειτα ἀτελεῖς εἰσιν ἀδρόοι, παμπληδεῖς ἄνθρωποι. Et verte τινὲς εἶναι φάσκοντες qui se dicunt esse aliquo in numero: quibus opponuntur δοῦλοι καὶ μαστιγῖαι ἐξηλεγμένοι. Sic Orat. adv. Midiam p. 582, 27. τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι προσειληφότες. Plenius Lucas Act. Apost. VIII. 9. λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν. Paulus simpliciter εἶναί τι, esse aliquid, eodem sensu Galat. II. 6. et VI. 3. *Markland.* Ἐξηλεγμένοι *Ald. Paul.* Quod *Lessingianus* liber et *Wolfius* [ad v. 23.] ita corrigit, ut dat Paris. et ipsa quoque *Wolfii* editio. Si ἐξελεγμένοι ab ἐκλέγω repetitur, tum necesse erit Λυκίδας pro accusativo plurali accipere ideoque

etiam *Διονυσίους* in eodem casu legere; quo pacto erit sententia: posteaquam assertionis suae comprobandae ergo delegerint *Lycidas* quosdam et *Dionysios* et alios ejusdem farinae. Nam potest utique participium hoc perfecti passivi vim activi obfinere, quod frustra negatur. Quod si autem repetatur ab ἐξελέγχειν, tum erunt *Lycidas* et *Dionysius* nominativi singulares, et praeterea τοιοῦτοί τινες legendum hac sententia: et alii quidam servi iique mastigiae, ut *Lycidas* et *Dionysius* et alii quidam, qui essent convicti ex eodem genere, ex eadem faece plebis esse. Ἐξεληλεγμένοι, ὅτι εἰσὶ τοιοῦτοι, δοῦλοι δηλονότι καὶ μαστιγίαι. *Reisk.* V. not. ad v. 23. Ἐξειλεγμένοι dictum significanter: quippe indicat fraudem operosam. *Schaefer.*

P. 496. v. 27. τούτων] Sic recte editt. vetustae, non τοῦτ', ut *Frankfurtana*. Pariter τὰ ψηφίσματα p. 497, 1. ex iisdem. Injuria enim aberat articulus ab ea, quam sequimur. *Taylor.* Vitium illud [τοῦτ'] natum est ex eo, quod operae *Wechel.* non intelligerent, quid sibi vellet compendium seu sigla, qua operae *Herwag.* terminationem των expresserant. *Reisk.*

P. 496. v. 28. ὅταν ταῦτα λέγωσι] *Jungens* haec antecedentibus sic interpungit *Bekkerus*: ὑπὲρ δὴ τούτων ὡδὶ ποιήσατε, ὅταν ταῦτα λέγωσι· κελεύετε —. Mihi vulgaris interpunctio magis probatur: nam ὡδὶ ποιήσατε mediae insertum enuntiationi parum placet. *Schaefer.*

P. 497. v. 1. ἐν οἷς ἀτελεῖς εἰσὶν οὔτοι] Scilicet ἐψηφισμένοι vel γεγεννημένοι vel γεγραμμένοι. Sed malim hoc additum. *Reisk.* Id est ἐξ ὧν ψηφισμάτων ἀτελεῖς εἰσὶν οὔτοι. Bene sic carebimus triplici conjectura viri docti, qua addi mavult ἐψηφισμένοι vel γεγεννημένοι vel denique γεγραμμένοι. Conf. nos ad p. 486, 25. *Fr. A. Wolf.* Nusquam ἐν idem valere potest quod ἐκ. Bene *Reiskius*: „Scilicet γεγραμμένοι.“ Sed cave hoc addas. *Psephismata*, quae horum tenent nomina ut adeptorum immunitatem. *Schaefer.*

P. 497. v. 3. πρόξενοι — παρ' ὑμῶν] Citant *Anecd. Bekk.* p. 163, 23. *Schaefer.*

P. 497. v. 5. τοιοῦτοι] δοῦλοι καὶ μαστιγίαι. *Schaefer.*

P. 497. v. 6. παραγόντων] πραττόντων *Cod. Reg. β.* ταρρατόντων marg. *Morel.* *Taylor.* Πραττόντων *Bavarici* textum,

sed margo dat vulgatam cum γρ. γρ. *ταραττόντων* margo Lutet., quae conjectura Lambini videtur esse. *Reisk.* H. e. *παραγέτωσαν*, ut paullo mox *ζητούντων* pro *ζητείτωσαν*. Ipsum *παράγειν*, sicut inde ductum *παραγωγή*, locum habet in cavillatione rhetorica, qua auditor subdole a proposito abducitur; unde saepe juncta *παράγειν* et *φενακίζειν*. Male in marg. Ben. est *ταραττόντων*, ex eoque corruptum *πραττόντων* in Par. 2. et Bav. Simile verbum ad p. 462, 7. tetigi, *ἀπάγειν*. *Fr. A. Wolf.* *Πραττόντων* non corruptum e *ταραττόντων*, sed, ut bene *Reiskius*, e *πραττόντων* *Lambinus* conjectando elicuit *ταραττόντων*. *Schaefer.*

P. 497. v. 8. *διὰ τοὺς — πρόξενοι γεγónασι*] [— *γράφοντας, ἐτοίμως πρόξενοι γεγónασι.*] Muta interpunctionem: *διὰ τοὺς μισθοῦ τὰ τοιαῦτα γράφοντας ἐτοίμως, πρόξενοι γεγónασι.* *Qui lucri causa talia facile scribunt. Qui parati sunt talia scribere. Markland.* Vulg. — *γράφοντας, ἐτοίμως πρ. γ.* Distinxi aliter: comma a prima voce ablatum pone secundam posui. *Propter eos, qui promte alacriterque talia decreta pro mercede scribunt. Reisk.* Junxerant ante *Marklandum* omnes *ἐτοίμως πρόξενοι γεγónασι*, idque forsan aliquis ferendum putet. Sed malui cum illo, cui et *Reiskius* paruit, incisum ponere post *ἐτοίμως*, ut sit: *propter eos, qui ejusmodi decreta pretio atque mercede scribunt faciles et parati.* Ceterum pravum hunc morem Athenis tum fuisse, ut quaestui haberent remp., nemo dubitet, qui ex *Aeschinis Or.* in *Ctesiph.* p. 427. meminerit fraudum in honoribus tribuendis versari solitarum. Nostrum autem illud fraudis genus eo facilius fieri potuit, quia *προξενία* ornamentum erat, non magistratus. Vid. hac de re *Valcken.* *Animadv. ad Ammon.* III. 40. *Fr. A. Wolf.* *Προξενία* honor in posteros quoque cedens. Vid. *Xenoph. Hellen.* VI. 1. 4. *Idem in Ind.* Subdistinctionem a *Reiskio* post *ἐτοίμως* positam delevi. Nec *Bekkerus* distinxit. *Ἐτοίμως* autem jungendum esse participio *γράφοντας* ecquis dubitet? *Schaefer.* *Πρόξενοι*] Duplex eorum genus diligenter attendendum. Aut enim respublica eligit ex suis civibus qui recipiant homines alienae civitatis et imprimis legatos (*Eurip. Ion.* vs. 1039. *Aristoph. Av.* vs. 1322. ibique *Schol. Herodot.* VI. 57. ibique *Valckenar.* *Suid.* et

Hesych. in *πρόξενος*, ad hunc Interprrr. Eustathius p. 307. Cragius de rep. Lacedaemoniorum II. 10.); aut aliena civitas nominat eos propter beneficia quae vel in totam vel in singulos cives contulerant. (Demosth. de Haloneso p. 86. de Rhodior. libertate p. 194. in oratione ipsa p. 475. in Midiam p. 530. Isocr. de permutat. p. 87. ed. Orell. Andocides de pace p. 91. Aeschin. in Ctesiph. p. 432. sq. 647. cet.) (*Platner, Proceßs und Klagen bey den Attikern* I. p. 88.)

P. 497. v. 11. *πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους*] Malim *πολλῶν ἀγαθῶν ὑμῶν αἰτίους*. *Reisk.* Reiskius et Augerius malunt *πολλῶν ἀγαθῶν ὑμῶν αἰτίους*. Emendatio ex eo genere est, quod antea notavi ad p. 488, 18. *Fr. A. Wolf.*

P. 497. v. 12. *πῶς γὰρ — κατὰ τοῦτο*] Vulg. *πῶς γὰρ καὶ κατὰ τοῦτο οὐχί*. *Οὐχί* ponit August. primus post *πῶς γὰρ*, item Lessing. Bavar. Venet. Vindob. Bodl. Ital., quod Taylorus elegantius habet. Correxī sic verbis transpositis: *πῶς γὰρ οὐχί καὶ κατὰ τοῦτο*. *Reisk.* Taylorus: „Plerique Codd., Ven. puta, Vindob. Aug. Bodl. Ital., elegantius paulo: *πῶς γὰρ οὐχί καὶ κατὰ τοῦτο*. Percioche come ancora in questo non ricevera gravissima ingiuria Cabria? Vid. ad p. 482. pen.“ Ut Anglus elegantiam in particula *καὶ* quaesivisse videatur. *Schaefer.*

P. 497. v. 13. *εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειε*] [*εἰ μὴ ἐξαρκέσειε*.] Editiones vetustae cum MSS., ut Vindob., *εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειε*. Quam vocem primus exturbavit Wolfius. Vid. ad p. 496, 23. Noluissē sane contra fidem auctoritatemque Codd. Taylor. *Μόνον* non solum in annotatt. proscripsit Wolfius, sed etiam ex editione sua expulit, non probante Taylora. *Reisk.* Praepropere sua sponte Wolfius eiecit *μόνον* male abundare vocem ratus. Nam et alii sic loquuntur, v. c. Xenophon M. S. I. 1. 15. Lycurgus in Leocrat. p. 155. Nec illud sine sensu. *Εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειε* est si hoc unum iis non sufficeret. *Fr. A. Wolf.* V. not. sequ. *Schaefer.*

P. 497. v. 15. *ἐξαρκέσειε*] *ἐξαρκέσει* Paris. primus, August. primus. Si licuerit, si datum ipsis fuerit, si potuerint perficere. *Ἐξαρκεῖν* non solum significat sufficere, sed etiam satis magnum valere ad consequendum, perficiendum aliquid. Quare Wolfio utique vitio dandum est, quod *μόνον* eliminavit. *Reisk.*

Ἐξαρκεῖν hīc quoque valet *sufficere*. *Ἐξαρκέσει* autem vide ne praefendum sit. Et sic Bekker. Mutarunt qui ob sequens ἀφέλουντο etiam in priori membro optativum requirerent, parum illi reputantes in hujusmodi enuntiationibus binaembribus haud raro prius membrum definite, posterius hypothetice dici. Orator, opinor, hoc vult: Factio ista satis habere debet tale mancipium in Chabriae dedecus proxenum fecisse. Quod si hac una re non contenti, praetextu indidem sumto, immunitatem viro de republ. tam egregie merito datam abolerent, ecquis negaret summam Chabriae injuriam fieri? Schaefer.

P. 497. v. 15. τὰ τοιαῦτα] *Ad istum modum; κατὰ τὰ τοιαῦτα*. Fr. A. Wolf. Ne audias. πολιτεύεσθαι ipsum per se regit accusativum. V. p. 151, 5. 226, 28. Plura habet Ind. Graecitat. p. 412. Schaefer.

P. 497. v. 17. τῶν ἐκείνω τι δοθέντων] Notabilis positura encliticae. V. not. ad Longi Pastoral. p. 363. Recurrit eadem horum verborum structura p. 501, 28. Schaefer.

P. 497. v. 19. ἀτελής] Post ἀτελής videntur haec pauca verba excidisse: οὐδεὶς γὰρ ἀτελής. Reisk. Οὐ γὰρ ἐστὶν — ἀτελής. Inter haec et sequentia Reiskius suspicatur deesse haec pauca, οὐδεὶς γὰρ ἀτελής. Quin nihil deest, et bene stringit argumentum. Neque enim Lycidas, nec alius quisquam, qua est proxenus (propter hanc dignitatem) immunis est, nisi si populus ei nominatim et proprie immunitatem concesserit. Res ipsa loquitur. Potuit aliquis proxenus immunis esse; ita vero singulari decreto populi Atheniensis ad eam rem opus fuit. Fr. A. Wolf.

P. 497. v. 21. οὐχὶ καλῶς ποιήσουσιν] Sin impudenter affirmabunt, nihil praeclari facient aut laude dignum. Frigus sententiae mendum arguit. Lego οὐχὶ καινῶς ποιήσουσιν, non more novo facient: solitum enim hoc illis. Markland. Est formula creberrimi usus apud oratores ideoque non damnanda neque frigoris alicujus accusanda. Lenis et civilis est increpatio, in qua vis inest eadem atque in illa acerbior, factum improbe, flagitium teterrimum! Reisk. Urbane, de more Atticorum, pro κακῶς seu κακούργως ποιήσουσιν. Conf. p. 499, 8. Sed exempla ubique sunt, ut mirificus sit Mark-

landus, qui propter frigus sententiae corrigit οὐχὶ καινῶς ποιήσουσιν. Etiam Reiskius hic aliquando mecum facit. *Fr. A. Wolf.*

P. 497. v. 21. ὁ τοίνυν μάλιστα πάντων κ. τ. λ.] Locum hunc citat Aristides Τέχν. p. 258. *Reisk.* Oratoriam quamdam technam in h. l. notat Aristides Art. p. 467. Παρὰ πάντα ἀξιοπιστίας τό τε ἐπισημαίνεσθαι τοῖς εἰσαγομένοις καὶ τὸ ὑπερβολαῖς χρῆσθαι· ἐπισημαίνεσθαι μὲν, ὅταν λέγῃς· ὁ τοίνυν μάλιστα — βούλομαι. Τοῦτό ἐστιν ἀρχόντων τῶν προειρημένων τῷ μέλλοντι εἰσάγεσθαι. Ἡ δὲ ὑπερβολὴ ἐν τῷ ἐξῆς· εἰ γάρ τις κ. τ. λ. Varietas lectionum in verbis ibi laudatis levis est. *Fr. A. Wolf.*

P. 497. v. 26. οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο] καὶ τὰ λοιπὰ καλῶς ἔχειν δόξειε. *H. Wolf.* Hic quoque excidisse videtur οὐκ propter sequens οὐδ'. Lego et distinguo: ἐν γε αἰσχρὸν οὐκ, οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, ἀναιρεθεῖη, etc. una saltem turpitudine, etiamsi quidvis acciderit, tolli non potest, etc., id est, tolli potest nullo modo, nulla suppositione, quicquid acciderit; hoc enim significat οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο. *Markland.* Recte sententiam hujus dictionis exponit Marklandus: quod autem emendare conatur, in eo operam ludit. *Reisk.* Notanda formula οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, latine nullo pacto, nulla ratione. Demosthenes de Cor. p. 501. E. [ed. Francof.] loquens de Philippo: οὕτως ἦκεν ἔχων τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἑλάνειαν κατέλαβεν, ὥς οὐδ' ἂν, εἴ τι γένοιτο, ἔτι συμπνευσόντων ὑμῶν καὶ τῶν Θηβαίων. Sed nihil frequentius his exemplis, quorum nullum favet Marklandi conjecturae. *Fr. A. Wolf.* Quin ne graecam quidem esse deputo. Continuanda autem ἐν γε — ἀναιρεθεῖη. Male *Reisk.* interpunxit: ἐν γ' αἰσχρὸν, οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, ἀναιρεθεῖη. Nec rectius *Fr. A. Wolf.*: ἐν γε αἰσχρὸν οὐδ' ἂν, εἴ τι γένοιτο, ἀναιρεθεῖη. Utraque enim interpungendi ratio disjungit jungenda: haec οὐδ' et εἰ, illa ἂν et ἀναιρεθεῖη. Videlicet οὐδ' ἂν formula est tam crebro usu trita, ut etiam ibi locum habeat, ubi τὸ ἐξῆς particulae potentiali aliam assignare sedem videatur *). *Schaefer.*

*) Idem valet de formula οὐκ οἶδ' ἂν εἰ, quam vulgo male intellectam adeoque sollicitatam temerariis conjecturis jure tuetur sciteque ex-

P. 497. v. 26. ἀναιρεθείη] ἀφαιρεθείη Paris. quintus. *Reisk.*

P. 497. v. 27. ὃ συμβήσεται — τῇ πόλει] Junge ὃ συμβήσεται τῇ πόλει, non κυρίου γενομένου τῇ πόλει, ut aliquos fecisse video. *Fr. A. Wolf.*

P. 498. v. 1. ποιήσαντας] Post ποιήσαντας addi velim ὑμᾶς. *Reisk.* Scilicet τὴν πόλιν aut ὑμᾶς. Vid. not. ad p. 488, 18. Nam Criticus Lipsiensis hic quoque addi volebat ὑμᾶς. *Fr. A. Wolf.*

P. 498. v. 1. ἐν τι τοῦτο] Vulg. τοῦτο ἐν τι. "Εν τι τοῦτο August. primus. *Reisk.* Reiskius dat ἐν τι τοῦτο, tum pro τῶν ἄλλων αἴσχιον eodem modo αἴσχιον τῶν ἄλλων, etiam v. 3. ἔστι νόμος ὑμῶν. Omnia haec ex caro Aug. 1. Τῶν ἄλλων αἴσχιον est αἴσχιον ἢ τοῖς ἄλλοις, populis puta. *Fr. A. Wolf.* Τοῦτο ἐν τι cum Halensi editore bene restituit Bekker. *Schaefer.*

P. 498. v. 2. αἴσχιον τῶν ἄλλων] Vulg. τῶν ἄλλων αἴσχιον. Αἴσχιον τῶν ἄλλων August. primus. *Reisk.* Τῶν ἄλλων αἴσχιον *Fr. A. Wolf.* Praestat Reiskianus ordo, qui etiam Bekkeri placuit. *Schaefer.*

P. 498. v. 5. καὶ] καὶ ἐὰν margo Lutet. Puerilis annotatio, praesertim si Lambini ea conjectura sit. *Reisk.* Pro Lambini conjectura quis habeat? Est interpretantis, ne quis parum cautus confundat cum altero καὶ, quod valet etiamsi, vel si. *Schaefer.*

P. 498. v. 7. ζημίαν] Vulg. τὴν ζημίαν. Τὴν abest a Paris. primo et August. primo. Delevi articulum. *Reisk.* Articulum exemit Reiskius exemplo Par. 1. et Aug. 1. Ego vero nihil muto, qui additum articulum saepius legisse meminerim in hac formula, ut in simillima ista δάνατον τὴν ζημίαν εἶναι, ubi nunquam ab Atticis omittitur. *Fr. A. Wolf.* Aristacnetus II. Epist. 1. μὴ δάνατος ἔστω τοῦ πλημμελήσαντος ἢ ζημία, ad q. l. novissimus editor p. 6f5. s.: „De more hic est articulus. Demosth. in Steph. 1. t. 4. p. 233. ἐφ' οἷς δάνατος ἢ ζημία, ταῦτα ποιεῖς. Idem in fine Leptineae: τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρουσι δάνατος ἢ ζημία. Inde patet in hac

plicat Elmsleius ad Euripid. Med. 911. Passim latet neglecta in farragine varr. lectt., sed in textum inferenda haud cunctanter, e. c. in Xenophont. Cyrop. V. 4. 12. *Schaefer.*

Oratione §. 114. Wolfium optime edidisse *θάνατον τὴν ζημίαν ἐτάξατε*, quum Reiskius — articulum sustulisset. In Thucydide II. 24. *θάνατον τὴν ζημίαν ἐπέδεντο*, ubi a codd. nonnullis articulus abest, nec Wass. audiendus.“ Erravit vir egregius cum Wolfio confundens quae diversi sunt generis. Recte dicitur *θάνατος ἢ ζημία*, nec potest dici aliter: sed non minus recte *θάνατον ζημίαν τάττειν*, *ἐπιτίδεδωκεν* etc., cum hae locutiones articulo facile careant. Itaque in Historico ob tot Codicum consensum bene ediderunt *θάνατον ζημίαν ἐπέδεντο*. Xenophon M. S. II. 2. 3. *ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν*. Sed Hellen. I. 4. 15. *ἐπεκλήρουξέ τε, ὃς ἂν ἀλίσκηται ἐς τὸ πέραν διαπλέων, θάνατον τὴν ζημίαν* *). Ubi articulum, si libri damnarent, ego quidem non requirerem. Schaefer.

P. 498. v. 10. *τὰ δοκοῦντα*] Vulg. *καὶ τὰ δοκοῦντα*. *Καὶ* abest a Paris. secundo et quinto, August. primo, Bavarico. Delevi copulam ab hoc loco alienam. Reisk. Revocavi particulam *καὶ* extritam a quatuor librariis, Par. 2. 5. Aug. 1. Bay. et nuper Reiskio. Eandem tamen idem textui reddidit Or. adv. Midiam p. 637. C. [ed. Francof.] in verbis: *πῶς γὰρ κρίνων ἄνθρωπον καὶ δοκοῦντα καὶ ὄντα βίαιον* —. At ibi plane eodem modo librarii oscitarant, et quidem non quatuor, sed quinque. Amant Graeci *καὶ* sic iteratum. Fr. A. Wolf. Vere Reiskius copulam dicit ab hoc loco alienam. *Καὶ τὰ δοκοῦντα καὶ ὄντα* ne graecum quidem est: Graeci enim dicunt *καὶ τὰ δοκοῦντα καὶ τὰ ὄντα*. Vides Lipsiensem Criticum aliquanto melius didicisse Halensi, ubi amarint Graeci *καὶ* sic iteratum. Schaefer.

P. 498. v. 11. *χαλεπῶς — ἔχων*] Bene interpretatur Reiskius *χαλεπαίνων* Ind. Graecitat. p. 533. *οἷς ἀηδῶς ἔχει* p. 500, 16. Schaefer.

P. 498. v. 12. *τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν*] Lingua, nisi fallor, postulat *τοῦ μὴ ταῦτα ποιεῖν*. Ita quoque Wolfius, qui addit *δεῖν* ante *ποιεῖν*, Markland. Imo vero vulgata melius mori graecitatis convenit. *Τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν*, id est, *περὶ τὸ μὴ δεῖν ταῦτα ποιεῖν*, super eo, quod non deceat ea facere. Reisk.

*) Accedat hic locus collectis in Bosii Ellips. p. 364. Schaefer.

Lingua, inquit Marklandus, postulat τοῦ μὴ ταῦτα ποιεῖν, ut fere Wolfius conjecit, τοῦ μὴ δεῖν ταῦτα ποιεῖν. Equidem et hic vulgatum tueor, idque exemplis, qualia vide apud Valckenar. et Brunck. ad Euripid. Hippolyt. 48. Verendum autem sic: Neque enim ulla dubitatio relinquitur, an ea nobis sint facienda, quae ipsi prius turpia judicavimus. Fr. A. Wolf. Τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν est accusativus pendens a substantivo ἀμφισβήτησις. Οὐδὲ γὰρ — ποιεῖν i. q. οὐδὲ γὰρ ἀμφισβητεῖται τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν. Verbum autem δεῖν cum lateat in particula vetante μὴ, facile intelligitur neque addendum nec subaudiendum (Ind. Graecitat. p. 32.) esse. Schaefer.

P. 498. v. 15. [τοῦτο]] Abest a Paris. primo. Uncis inclusi. Reisk. Uncis exigit Reiskius τοῦτο, quod abest a Par. 1. Paulo vero post, ante ἀφέλοιτο, eandem vocem nobis reliquit, nullo scilicet ibi librario peccante. Μηδὲν τοῦτο est nihil tale, nihil ex hoc genere. Plane, ut dicitur τὶ τοῦτο. Fr. A. Wolf. Uncos amovit etiam Bekker. Recte. Sed cave jungas μηδὲν τοῦτο vertasque nihil tale, quod est μηδὲν τοιοῦτο. Τοῦτο et hīc et v. sq. habet eam vim, quam indicavi ad Dionys. Halic. de C. V. p. 106. Perquam autem notabile est, quod nunc refertur ad negativas voces μηδὲν et οὐδὲν: cujusmodi exempla sunt e rarioribus. Schaefer.

P. 498. v. 15. [τοῦτο] δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε] F. τούτων δημοσίᾳ π. φ. ut constructio sit, ὅπως φανήσεσθε ποιοῦντες δημοσίᾳ μηδὲν τούτων ὧν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἂν. Seager. Diar. Classic. LVI. p. 258. Immo μηδὲν ὧν — per attractionem dictum est pro μηδὲν ἐκείνων, ἃ —. Ad φυλάξαισθ' ἂν autem e sequentibus repetendum ποιῆσαι. Schaefer.

P. 498. v. 21. εὔρετο ἔχειν] Malim εὔρετο ἐκείνην, scilicet τὴν δωρεάν. Reisk. Interpuxi ante ἔχειν, ut amoverem causam erroris, qui delusit Scholiasten et Reiskium, quorum ille conjunctum εὔρετο ἔχειν duro quodam et insolenti modo capit, hic nos beat emendatione sua, εὔρετο ἐκείνην, h. e. τὴν δωρεάν. Ne tamen forte nunc infinitivus ἔχειν trahatur ad εἶναι ἀνάξιον τὴν δωρεάν, qui tertius adhuc error superest, sic verborum ordo institui debet: ἢ (φασὶν) ἔχειν μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὔρετο, ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν ἐγκαλοῦσι τινι. Si quem dicent immunitate frui, vel qui nihil fecerit earum

rerum, propter quas eam impetravit etc. Ita sententia poscit, et lex sermonis, et gemina structurae ratio p. 464, 11. s., ubi *κεκτῆσθαι* nihil aliud est, quam nostro loco *ἔχειν*. In seqq. *ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν* inprimis cogitandum de eo, quod quis post donum acceptum peccare potuit, id quod supra fuit p. 486, 26. *μετὰ ταῦτα ἀδικούντων*. Sed verbum *ἐγκαλοῦσι* ad adversarios relatum deflectit paullum ab instituta structura, ex qua participium expectes. *Fr. A. Wolf*. Adeo deflectit, ut structuram faciat prorsus intolerabilem. Quod si vera esset viri doctissimi ratio, Orator fere sic scripturus erat: *ἢ μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὔρετο ἔχειν ἢ ἄλλο ὅτιοῦν ἐγκαλούμενον*. Scilicet *Wolfius* duas hīc classes hominum indicari putavit, alteram eorum qui non fecerint ob quae immunitatem acceperint, alteram eorum qui quid contra remp. commiserint: quas classes tanquam formas complectatur generalis notio τοῦ εἶναι ἀναξίους. Falso. *Demosthenes* enim non duas enumerat classes, sed tres: primam τῶν ἀναξίων, alteram τῶν οὐ πεποιηκότων ἐφ' οἷς εὔροντο, tertiam τῶν ἄλλο ὅτιοῦν ἐγκαλουμένων. Ne dubites, compara quae leguntur p. 486, 25. ss. *πρόφασις δικαία κατὰ τῶν ἢ παρακρουσαμένων, ἢ μετὰ ταῦτ' ἀδικούντων, ἢ ὅλως ἀναξίων*. *Schaefer*.

P. 498. v. 25. *Δέντων αὐτῶν*] MSS. Aug. Obsop. Ven. Vindob. Lindenbr. et Regg. α. ε. *Δέντας αὐτούς*. *Simoni Fabricio* *Marcopibertano*, qui Augustani Codicis variantes lectiones excerpsit, neutra lectio placet. Maluit ille *Δέντων αὐτοῖ*, id est, ut ait, *ἀντὶ τοῦ Δέτωσαν*. Inficete. Sensus est integerrimus et lectio proba: *γράφεσθαι κατὰ τὸν νόμον, ὃν παραιοφύρομεν νῦν ἡμεῖς, ἢ Δέντων ἡμῶν* (male edit. *Francos. ὑμεῖς et ὑμῶν*), — *ἢ Δέντων αὐτῶν*. Sive nos eam tulerimus, sive ipsi tulerint, ut recte interpretatur bonus *Wolfius* aliique. *Taylor*. *Θέντας αὐτούς* *Weimar*. *Lessing*. *Bavaricus*, August. primus. Sed negat *Fabricius* seu potius *Wolfius*, hanc sibi lectionem placere: sententiam postulare *Δέντων αὐτοῖ*, h. e. *Δέτωσαν*. Seu probes *Δέντων αὐτῶν*, seu *Δέντας αὐτούς*, perinde est. Accusativi redibunt ad *κελεύετε γράψεσθαι* v. 22. *Reisk*. *Θέντας αὐτούς*. In editis libris, quotquot vidi, legitur *Δέντων αὐτῶν*, quod si auctoritatem haberet, nemo reprehenderet. Verum optimi codd. dant aliud, *Δέντας αὐτούς*.

Cui consensui librorum addendus Scholiastes, qui, diligentius ab editoribus inspectus, nonnihil interdum profuisset ad veram lectionem detegendam. Jam nemini dubium esse debet, quin vulgata lectio hoc quoque loco a sciolo ad similitudinem prioris membri reficta sit. Quod idem in simili fecit Reiskius de Cor. p. 504. C. [ed. Francof] prorsus sine libris ἐνδυνηθέντας edens pro ἐνδυνηθεῖσι. Conf. Markland. ad Lysiam p. 364. Sed nunc quidem opus est ad antiptosin quandam confugere. Θέντας αὐτοὺς refer ad verba, quae totius periodi primaria sunt: κελεύετε τούτους τοὺς ἐροῦντας — γράφειν. Nihil certius. *Fr. A. Wolf.* Θέντας αὐτοὺς etiam Bekker. *Schaefer.*

P. 498. v. 25. ὅταν — νομοδύται] Scilicet αὐτοί. An vero cum creati fuerint legumlatores alii? *H. Wolf.* V. not. ad γένωνται v. 25. *Schaefer.*

P. 498. v. 25. [τὸ] πρῶτον] Simplex πρῶτον sine articulo dant August. primus, Bavaricus, Aldus, P. Manutius. Articulum uncis inclusi. *Reisk.* Πρῶτον. In Ben. est τὸ πρῶτον, quod unde sit, nescimus. Certe articulo carent Aug. 1. et Bav. cum editt. princc., neque eo opus. Proxima sententia de privatis inimiciis Leptineae factionis egregie facit ad persuadendum. *Fr. A. Wolf.* Articulum omisit etiam Bekker. *Schaefer.*

P. 498. v. 25. γένωνται] Quinam? Leptinesne et socii ejus? an alii quidam? Dubitavit hoc ipsum jam dudum Wolfius. Totus hic mihi locus obscurus est ideo, quod rationem creandorum legislatorum haud teneo. Non poterat, quo quisque tempore vellet, eo legem ferre? Expectandus erat aliquis ordo temporis ad locum in legislatoribus obtinendum? Eratne perpetuus magistratus τῶν νομοθετῶν, penes quem promulgatio atque explicatio, item emendatio legum esset? quo a collegio qui abesset, eine legem ferre non licebat? *Reisk.* V. *Fr. A. Wolfii Prolegomm.* p. 142. s. *Schaefer.*

P. 498. v. 26. τῷ μὲν — Εὐβουλος] Ergo Diophantus et Eubulus repererant immutabilitatem? *Reisk.* Plures a Demosthene memorantur Diophanti, plures Eubuli. Et de Eubulis quidem erudite egit Ruhnkenius *Histor. Oratt. gr.* p. LXV. seqq.,

qui docet, ubicunque Eubulus simplici nomine occurrat, intelligendum esse Anaphlystium, summae auctoritatis demagogum, qui per plures annos cum Oratore nostro remp. administravit. Hoc tamen loco qui viri intelligendi sint, conjectura satis certa non assequor. *Fr. A. Wolf.* Hoc quidem satis manifestum est, homines in numero fuisse τῶν ἀτελῶν. *Schaefer.*

P. 499. v. 6. ἀδρόους] [ἀδρόα.] Quis non videt, hic esse rescribendum ἀδρόους? Si silerent Codices, ita lubens et otiosus refingerem. Non enim referri debet haec vox ad τὰ δοθέντα, sed ad τοὺς πεποιηκότας, atque in ea relatione tota vis argumenti nititur. Vide sodes: σκοπεῖτε, εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει — τοὺς εὖ τι πεποιηκότας — τὰ δοθέντα ἀπολωλέκεναι δι' ὑμῶν ἀδρόους, παρὸν, εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἀνάξιος, εἷς ἢ δύο ἢ πλείους, γραφῇ διὰ τούτων ταῦτο τοῦτο παθεῖν κατ' ἄνδρα κριθέντας. Atque haec est lectio edit. Morel., Codd. autem Ven. Obsop. Ital. Aug. Vindob. Bodl. Cant. et Parisiensium, duobus exceptis *). Ita etiam versio Interpretis Italici. Ecce ut creber noster sit sententiis! En αὖ-ξησιν vere mirificam! Non hoc cum illo simpliciter, sed plura cum pluribus confertim et coacervatim comparat: εὖ πεποιηκότας, οἷς οὐδεὶς ἂν ἐγκαλέσαι, cum εἴ τις ἐστὶν ἀνάξιος: deinde νόμῳ et γραφῇ: mox ἀπολωλέκεναι δι' ὑμῶν et τοῦτο διὰ τούτων παθεῖν: et ad postremum denique ἀπολωλέκεναι ἀδρόους et κατ' ἄνδρα κριθέντας. Anne haec sit densitas, quam in nostro tantopere admirati sunt magistri? Ego profecto ita sentio. Vid. Quintilian. X. 1. *Taylor.* Ἀδρόα Paris. secundus et quartus, Ald. P. Manut. ἀδρόους cum aspero August. primus. ἀδρόον liber *Lessing.* *Reisk.* Plura hic contrapposita sunt, primum ἂ τ. ἕκ. ὁκνεῖ τοὺς ἐχθροὺς ἀφαιρούμενος ὀφδῆναι — ταῦδ' ὅ. τ. ε. ἂ. φαίνεσθαι, tum εὖ πεποι-

*) Ducitur hoc errore *Taylorus*, in quem saepe incurrit, ut opinetur, *Lambinum* in ea parte *Demosthenis*, quam curavit edendam, inspexisse aut expressisse codices regios *Parisinos*. Alia omnia. Nusquam locorum eos consuluit satis habens lectiones, si quas *Morellus* ex illis aut ex editt. vetustioribus in marginibus *Herw.* suae a se annotatas reliquisset, eas in marginibus *Lutet.* reddere. *Reisk.*

ηκότας — εἴ τις ἐστὶν ἀνάξιος, tum νόμῳ — γραφῇ, tum ἀπολωλεκέναι δι' ὑμῶν — διὰ τούτων h. e. per factionem Leptineam, denique ἀδρόους — κατ' ἄνδρα κριδέντας. Monuit de hac arte jam Taylorus, qui simul hinc expulit ineptum ἀδρόα, inculcatum a Par. 2. 4. Ald. Herv. Felic. Man. Wolf. Sinceram scripturam, ἀδρόους, nuper tandem Reiskius reduxit e Ben. Qua scriptura recte judicant qui omnem vim argumentationis niti dicunt. Ἀδρόοι sunt universi, cuncti; κατ' ἄνδρα κριδέντες, singulatim, viritim in jus vocati: oppositi utrique inter se, ut solent ἀδρόοι et οἱ καδ' ἓνα, aut ἀδρόοι et διεσκεδασμένοι. Fr. A. Wolf. Ἀδρόους Bekker. V. not. ad p. 496, 25. Schaefer.

P. 499. v. 7. διὰ τούτων] Per hos, Leptinem ejusque socios. Reisk.

P. 499. v. 8. ταῦτα] Hos puta mores, quorum auctor est Leptines, auferentes honores semel datos. Reisk.

P. 499. v. 10. σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο.]] Scilicet τὸ καλῶς ἢ μὴ ἔχειν τι. Cujus ego rei etiam rationem habeo. Nisi forte quis censeat τὸ τοῦτο ad ea, quae sequuntur, referendum. H. Wolf. Quodnam? Hoc enimvero reticetur. Apparet hic loci lacunam subesse. Deest momentum id, quod sibi Orator ait in mentem venisse, et par esse, cujus ratio habeatur. Cujus culpa perierit, si periit, haud constat. An ipse Orator oblitus est addere, loco in commentariis vacuo relicto, quem per otium, vacuus aliis curis, suppleret. Sic solemus commentantes cum festinatione. Aut denique delenda est utraque formula, aut ista, σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο, aut haec, καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου γε ἀποστατέον τοῦ λόγου: nam utraque idem dicit. Postremo venit in mentem, sitne sic legendum: σκοπῶ δ' εἰ καὶ τούτου, scilicet τοῦ Λεπτινίου ἀξίως ἔχει. Dubito quoque, sintne hi mores ipso Leptine digni. Quae forte sit emendandi mollissima ratio. Reisk. Haec verba quam nihil huc faciant, quum caecus sit, qui non videat, piget id pluribus verbis demonstrare. Tamen ea, quantum scimus, haerent in libris omnibus, atque adeo a nonnullis defenduntur. Sed Wolfii defensiones parum placent. Nullo pacto verba ad seqq. trahi sinunt particulae, periodi novae indices, καὶ μὴν, neque ea melius cum superioribus coeunt. Nam

καὶ sic positum est, ut τοῦτο spectet ea, quae sequuntur. Reiskii autem rationes, sive quas molles vocat, seu quae durae sunt et frigidae, apud ipsum legantur jucundius. Quarum una haec est jucundissima, quum Oratorem putat oblitum fortasse post vocem τοῦτο aliquid addere, relicto loco vacuo, quem per otium expleret, ad reliqua perrexisse, sicut soleamus commentantes cum festinatione. Adeo persuasit sibi vir praeclarus, eadem festinatione Demosthenem egisse in Oratione scribenda, qua ipsum in ea commentanda. Mihi quidem verba illa plane videntur ex emblemate marginis esse et adscripta ad explicandam rariorem locutionem, οὐδ' ἐκείνου γε ἀποσινατέον τοῦ λόγου. Parum promoveas, si scripseris σκοπεῖτε καὶ τοῦτο. Ita aliquando mihi in mentem venit. *Fr. A. Wolf*. Nunquam hoc debuit illi in mentem venire: est enim tam ineptum, ut non modo parum, sed prorsus nihil promoveat. Verissime autem monuit haec verba adscripta esse ab interpretante. Sed hoc ipsum jam Reiskius suspicatus erat ideoque uncus emblematis primus admovit. Quod cur tandem Wolfius tacuit? *Schaefer*.

P. 499. v. 11. τότε, ὅτε] τότε abest ab August. primo et Bavarico. Contra ὅτε abest ab Aldina. *Reisk* Τότε omisit *Bekker*. Malim servatum. Compares τέως, ἕως: in qua formula toties eodem modo turbatum est. *Schaefer*.

P. 499. v. 13. εἴ τι μὴ] ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ τι. *H. Wolf*.

P. 499. v. 15. τοῦτο] Vos puta malum ab his, quos decretis honoribus privatum eunt, accepisse, posteaquam praemiis a vobis ornati fuissent. *Reisk*. Scilicet vos ab istis jam donatis injuria esse affectos. Hoc si adversarii dicent, eorum erit demonstrare, illos eo tempore, quo peccaverint, iudicium subiisse. Vertimus haec ideo, ut declaremus verba παρ' αὐτὰ τὰ δεικνύμενα, quae eadem potestate occurrunt et alibi et apud Demosth. de Cor. p. 474. E. [ed. Francof.], ubi probe argutatur Taylorus, et eodem fere modo Schol. posterior ad h. l. Certa multis exemplis est haec vis illius prae-positionis de tempore positae, quod vulgo praesens aut durans dicunt, unde lat. verti potest in vel sub. Ut in loco Xenoph. M. S. II. 1., malis nimium conjecturis vexato, παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν, sub illius imperio, illo imperante. Particulae παρὰ

in Atticis nunquam propria notio est *propter* *), neque id ἀργία est, si quis γαστρι χαρίζεται. Conf. Orat. nostrae p. 465, 5. 7. 473, 25. 483, 10. 490, 22. 500, 12. Fr. A. Wolf. Παρὰ τοὺς μεγίστους καιροὺς p. 470, 11., pro quo ibid. v. 20. ἐν ὁποίοις καιροῖς, et mox p. 471, 1. τοὺς καιροὺς, ἐν οἷς. Schaefer.

P. 499. v. 15. φήσουσι] Significanter dictum de iis, qui quid temere jactant. Opponitur δεῖξαι. Sic φήσουσιν et δείξω inter se opponuntur p. 464, 28. Schaefer.

P. 499. v. 15. δεῖ] γρ. εἰ margo Lutet., forsitan e conjectura Lambini. Et hoc praeferam. Sententia est: Quod si autem hoc asseverabunt, (consulto sic dico, asseverabunt, non autem, planum facient, nam hoc quidem non poterunt,) respondebo sic: Oportebat hos criminosos statim, recente adhuc crimine, castigari. Reisk. Praesens δεῖ poscit ἢ τῶν χρόνων καταλληλότης: nam ejusdem temporis est κεκολλημένους φαίνεσθαι. Adde quod post εἰ φήσουσι aptissime sequitur δεῖ. Sic p. 582, 3. corrig. ὃν εἴ τις ἐὰν ζῇν, ἀγαπᾷν δεῖ. Schaefer.

P. 499. v. 16. παρ' αὐτὰ τὰ δίκηματα] παρὰ τὰ δίκηματα Bekker. Vulgata gravior. Et sic Orator saepius. V. Ind. Graecitat. p. 373. Schaefer.

P. 499. v. 20. ὥς ἔπος εἰπεῖν] [ὥς εἰπεῖν.] Forte ὥς ἔπος εἰπεῖν. Et sic habet Ulpianus. Nannius: ut semel dicam. H. Wolf. Aberat ea vox ab editt. ante Parisiensem. Habent Codd. Lindenbr. et Aug. Taylor. Perperam Nannius, latinus interpret: ut semel dicam. Formulam h. l. reddes ut uno verbo dicam. Fr. A. Wolf.

P. 499. v. 22. πονηρᾶς φύσεως καὶ κακίας] [φύσεως κακίας.] Pravitas est naturae. Ita editio Francofurt. secundum Felician. Manut. et MSS. Ald. Variatur in caeteris. Φύσεως καὶ κακίας edit. Ald. Unde scriptum olim fuisse arbitror juxta ac Morelius edidit: ὅτι παντάπασιν πονηρᾶς φύσεως καὶ κακίας σημειῖόν ἐστιν ὁ φθόνος. In marg. Benenati, in Obsop. Lindenbr. Ven. Ital. et Schol. φύσει κακίας. Taylor. Πονηρᾶς abest ab Ald. Φύσει κακίας Lessing. et margo Lutet.

*) Conf. Julianea nostra p. VIII. Schaefer.

forsan e conjectura Lambini. Φύσεως κακίας (sine copula) August. primus, Bavaricus, item Lessing. edit. P. Manut. index Ald. E discrepantia lectionum, quae hic loci magna est, colligo fuisse olim in libris has tres hujus loci lectiones versatas: primam παντάπασι φύσει κακίας σημεῖον. Dicitur illa mentis pravitas, quae homini scelerato veluti cognata insidet, φύσει κακία. Secundam παντάπασι φύσεως κακῆς σημεῖον. Tertiam denique hanc: παντάπασι πονηρᾶς φύσεως καὶ κακίας συγγενοῦς σημεῖον. Optet quisque, quam ipse velit. Reisk. Φύσεως κακίως σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος. Κακία φύσεως est vitiositas indolis, pravitas animi. Et hac in lectione acquievi, prodita illa ab Aug. 1. Felic. Wolf. et ind. Ald. Ipse enim Aldus cum Herv. in textu habet φύσεως καὶ κακίας, stellula priori nomini praefixa, e quo temere ortum puto Benenati illud, πονηρᾶς φύσεως καὶ κακίας. In Pan. Ital. Lind. Ven. et marg. Ben. est φύσει κακίας. Haec omnia Reiskius duplici divinatione auget. Nos plane non videmus, cur a vulgata recedendum sit. Fr. A. Wolf. φύσεως κακίας etiam Bekker. Schaefer.

P. 499. v. 28. ἐπὶ τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ] Bene supplet Lambinus: τελευτήσασιν ἐν πολέμῳ δημοσίᾳ etc. Sed elegantior vocum positio: ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτήσασι δημοσίᾳ etc. Et ita Lysias Orat. funebr. ad fin. ὡς ἀξιόους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας — τιμᾶσθαι. Eudocia MS. (penes humanissimum et eruditissimum virum, Ricard. Ellysium, Baronettum) in voce Αἴας: Μενεσδεὺς ἐπ' αὐτῷ λόγον ἠγόρευσεν, ᾧ νομίζουσιν Ἀθήνησι τιμᾶν τοὺς ἐκ τῶν πολέμων τελευτῶντας. De funere Ajacis, Telamonis filii, loquitur auctor, ex quo haec sumsit Eudocia. Markland. Magna quidem probabilitatis species Lambini conjecturam, desiderari hic ἐν τῷ πολέμῳ, commendat. Verumtamen existimem, facile vulgatam defendi posse, ita nimirum, ut δημοσίᾳ, ceu positum in bivio, tam ad τελευτήσασι referatur, quam ad ταφὰς ποιεῖσθαι. Tametsi non meminerim uspiam legisse dictionem τελευτᾶν δημοσίᾳ pro mori pro patria, nil tamen video, cur ea nequeat id significare. Δημοσίᾳ est publice, h. e. jussu et auctoritate auspiciisque reipubl.: mori ergo publice est mortem obire in causa honesta hortatu

et missu patriae. Nam de morte solummodo honesta hic agi tota loci series monstrat et insequens ἀγαθῶν ἀνδρῶν. Saepenumero ejusmodi vocabula semel posita, sed a lectore tacite iteranda et tam ad proxima superiora quam ad inferiora referenda occurrunt. *Reisk.* Ad vocem τελευτήσασι addi debere ἐν τῷ πολέμῳ conjicit in Indice suo Lambinus, quem Marklandus sequitur; nec alienum ab hac opinione se ostendit Reiskius. Defendit tamen is vulgatam scripturam ita, ut δημοσία, quasi in bivio positum, non minus ad τελευτήσασι quam ad τὰς ταφὰς ποιεῖσθε trahatur. Id quod mirum commentum est. Quamvis enim apud Graecos saepe occurrant δημοσία δαπτόμενοι, non magis leguntur τελευτήσαντες δημοσία, quam τελευτήσαντες ἰδία, neque aliter quam privatim quonquam nec graece nec latine scimus mortuum, si eos excipias, qui ad publicum supplicium ducuntur, ut δημοσία τελευτᾶν est apud Aeschinem de fals. leg. p. 409. B. *). Jam equidem etsi locos novi bene multos, qui in ista locutione habent verba ἐν τῷ πολέμῳ, tamen ab Lambini emblemate alienior sum, istisque verbis aut nihil nunc opus fuisse, aut, si id putes, eorum sententiam ab auditoribus tacite adjectam arbitror **). Nam nullas publicas sepulturas Athenienses norant, nisi eorum, qui in bellis pro patria cecidissent ***). Postremum hoc si Wesselingius cogitasset ad Petiti LL. AA. p. 603., cavisset sibi ab errore nuper repetito a Gottlebero ad Thucyd. II. 35. Etenim ut gnarus fuisset noster rerum Romanarum, eadem ratione scribere ista potuit, μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων. Quippe laudationes funebres memorat haud privatas, quales Roma norat, sed publicas et populi

*) Sic p. 1126, 7. ὃ δημοσία προσῆκεν ἐπὶ τοῖς εἰργασμένοις τεθνή-
ναι. Xenophon M. S. IV. 8. 2. τὸν δὲ νόμον μηδένα εἶν δημο-
σία ἀποδνέσκειν. Neque usquam alio sensu sic dicitur. *Schaefer.*

**) Τελευτηκότες simpliciter pro τετελευτηκότες ὑπὲρ τῆς πατρίδος:
Conf. Demosthen. de Cor. p. 519. D. [ed. Francof.], cujus loci
supra non venerat in mentem. *F. A. Wolf. in Ind.* Locus ille a
nostro discrepat: paulo ante enim Orator de pugna dixerat. Ut non
mirer Lambinum hinc haesisse. Sed vide quae notavi ad p. 500, 1.
Schaefer.

***) Conf. Pinzgerus ad Lycurg. p. 263. *Schaefer.*
Dem. Leptin.

jussu celebratas. Quem talem morem Atheniensibus solis h. l. recte vindicari, colligas partim ex eo, quod nusquam simile quidquam de alia natione Graeciae narratur, partim etiam ex verbis Aristidis T. I. p. 190., licet ab hoc rhetore nostrum locum respici dixeris. Ipsius autem hujus moris vera origo et institutio a tempore Persici belli repetenda, auctoribus Diodoro Sic. XI. 33. et Dionysio Halic. A. R. V. 17. Oratores λόγους ἐπιταφίους habituri legebantur a senatu, solennitas in Ceramico extra urbem facta. Conf. Meursii Ceramic. gem. c. 22. Restant etiam nunc tales conciones ex antiquitate quatuor, Periclis Thucydidei l. c., Platonis in Menexeno, Lysiaeque et Demosthenis. At hujus postremi quae hodie prostat Oratio, ea jam olim obelis Criticorum confossa est, ut praeter alios docet Taylorus Lectt. Lys. c. 3. Lysiacam adhuc tolerarunt patientius. Neque haec tamen ipsa eo stilo scripta, qui senem Lysiam decebat, sed ex Isocratis Panegyrico aliisque orationibus veterum ac veri Lysiae locis eodem paene modo, quo Aristidis declamatio ista, a quodam Sophista composita videbatur mihi olim in Censura Menexeni a Gottlebero editi, quae inserta est Ephemm. Erfurt. litterariis a. 1782. p. 34. Cujus opinionis nondum me poenitet, quum praesertim nuper Valckenarium viderim in eandem incidisse. Vid. Hemsterhus. et Valckenar. Orationes etc. p. 218. *Fr. A. Wolf.*

P. 500. v. 1. ποιεῖσθε] ποιεῖτε Paris. primus, August. primus. Utrumque dat Bavaricus, sed posteriorem lectionem a nova manu. Activum ne probes. Nam tametsi ferri possit ταφὰς ποιεῖτε in activo, tamen non item λόγους ποιεῖν potest populus dici, sed ποιεῖσθαι, hoc est *curare habendas*. Ipse orator, orationis auctor, λόγον ποιεῖν fortassean dicatur; tametsi haud scio, an ne hoc quidem satis graecum sit. Graeci, quod sciam, ποιεῖσθαι λόγον solummodo in medio usurpant, nunquam in activo. Is autem, qui mercede oratorem conducit, dici nullo pacto potest λόγον ποιεῖν, sed solummodo ποιεῖσθαι. *Reisk.* Ποιεῖτε pro ποιεῖσθε quidam non bene. Non est plane similis locus Platon. Menex. p. 17., ubi v. notas. *Fr. A. Wolf.* Mihi quidem satis similis videtur: legitur enim illic ταφὰς γὰρ οἶσθα ὅτι μέλλουσι ποιεῖν.

Add. not. ad p. 530, 25. Itaque ἐπέχω omnino subdubitans, an ipsam hîc manum Oratoris habeamus, qui fortasse haec sola scripsit: πρῶτον μὲν— ἀνδρώπων δημοσίᾳ ποιεῖτε λόγους —. Ut ποιεῖν λόγον et ποιεῖσθαι λόγον perinde inter se differant ac ποιεῖν ἀγῶνα et ποιεῖσθαι ἀγῶνα, de quo discrimine v. Küsterus de V. M. I. 60. Scilicet alii etiam Graeciae populi viros de se bene meritos publice sepeliverunt, ut Syracusani Timoleonem (v. Plutarch. T. II. p. 239. s. R.): soli Athenienses condecorarunt λόγοις ἐπιταφίοις. Quod si recte conjeci, et ἐπὶ τοῖς τελευτήσασιν et quod nonnulli dant Codd. (v. Bekker.) ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις e margine in textum irrepsit. Simul non obscurum est, unde h. l. originem ducat tam mira diversitas scripturae. Schaefer.

P. 500. v. 1. κοσμεῖτε] Quia orator nomine et jussu populi defunctos pro patria oratione ornabat, ideo dicitur h. l. populus ipse eos ornare. Possit alias quoque κοσμεῖται in passivo legi. Ornantur praecelara facinora. Reisk.

P. 500. v. 6. τοὺς στεφανίτας] Nempe duplicis generis fuerunt οἱ ἀγῶνες, alii στεφανίται *), alii δεματικοί. Conf. Wesseling. ad Diodor. T. I. p. 260. Sed apud Graecos, nullius rei praeter laudem avaros, priorum certaminum dignitas habita longe major. Ceterum notissimi sunt honores victoribus ludorum sacrorum a civitatibus suis decreti, saepe amplissimi ac prope divini, praecipue apud Athenienses, de quibus vide locc. cc. in Petiti LL. AA. p. 131. Fr. A. Wolf.

P. 500. v. 7. τούτων] Denuo cogitandum τῶν δωρεῶν. Fr. A. Wolf.

P. 500. v. 9. εὖ ποιῶν — ἀντενποιεῖ] Bekkerus: „ἀντ' εὖ ποιῶν s.“ Quidni scribamus ἀντ' εὖ ποιεῖ? V. not. ad p. 476, 21. Schaefer.

P. 500. v. 9. εὖ ποιῶν δοκεῖ νικῆσαι] V. Lennepius ad Phalar. p. 194. a. Schaefer.

P. 500. v. 10. τοσαύτας — παρέσχηται] Scilicet ἡ πόλις. Atque ὑπερβολαὶ τῶν δωρεῶν sunt δωρεαὶ ὑπερβάλλουσαι τὰς τῶν ἄλλων εὐεργεσίας, dona et praemia acceptis beneficiis longe majora. Fr. A. Wolf. Non acceptis beneficiis, sed donis

*) Immo στεφανίται. Schaefer.

quae alibi dantur civibus bene meritis. Est superlatio rei significans summum ejus gradum per se spectatae, non comparatae cum re generis diversi. Sensus: adeo civitas in donis dandis omnem modum excessit. *Schaefer.*

P. 500. v. 16. οἷς ἀηδῶς ἔχει] V. not. ad p. 498, 11. 582, 4. *Schaefer.*

P. 500. v. 17. ἀεὶ] Abest a Bavarico. *Reisk.* Male abest. Solennis hujus adverbii usus an abusus in talibus formulis. V. quae congeffi ad Gregor. Corinth. p. 169. s. et in Seidleri libro de Vers. Dochm. p. 417. s., quibus haec accedant. Sophocles Oed. Col. 682. κατ' ἡμαρ ἀεὶ. Mox v. 688. αἰὲν ἐπ' ἡματι. Euripides Electr. 145. ἀεὶ τὸ κατ' ἡμαρ. Pro quo simpliciter τὸ κατ' ἡμαρ ibid. v. 182. Oppianus Halieut. IV. 178. ἀεὶ πᾶν ἡμαρ. Demosthenes p. 1450, 6. ἀεὶ καὶ συνεχῶς. Pro quo ἀεὶ συνεχῶς Theodorus Metoch. de Polit. Cyren. in Orellii Supplem. ad Nicol. Damasc. p. 92. *Schaefer.*

P. 500. v. 21. σῶν] σῶον Paris. primus, August. primus. *Reisk.* V. Moeris p. 347. *Schaefer.* Conf. Matthiae Gr. Gr. §. 124. p. 246.

P. 500. v. 21. μεδεστᾶναι] [μεδιστᾶναι.] Forte μεταστῆναι, ἢ μεδεστᾶναι, ἀντὶ τοῦ μεδεστηκέναι. *H. Wolf.* Vulg. μεδιστᾶναι. Μεδεστᾶναι August. primus, Bavaricus. Et sic correxi. Subit hic mirari, quod idem saepe ad alios quoque locos mirari subit, cur *H. Wolfius*, cui semper pateret ad membranas Augustanas aditus, eas tanta segnitie atque sordidia tractaret, ut nil curaret eas in locis dubiis inspicere. Incidit ipse quoque in veram hujus loci emendandi rationem, sed dubitans: a quo dubio eum liberare suae membranae poterant, si diligentius hoc oraculum consulisset. Sed urgebatur nempe multitudine laborum et hujus operis spissitudine, quod cito profligare festinabat, homo alioquin non severissimae atque religiosissimae Criticae litare solitus. *Reisk.* Μεδεστᾶναι vitioso accentu *Reisk.* et *Fr. A. Wolf.*: quo accentus vitio etiam ineptum illud μεδιστᾶναι laborat. *Schaefer.*

P. 500. v. 22. πολλὰ δὲ θανμάζων κ. τ. λ.] Citant *Anecd. Bekk.* p. 148, 20. usque ad vocem τεθαύμακα, iterumque ibid. v. 27. usque ad vocem νόμον. *Schaefer.*

P. 500. v. 22. πολλὰ δὲ θανμάζων κ. τ. λ.] Jam novum

telum a Demosthene expromitur, sane quam callidum. Sed id verbo monuisse satis erit. Laborandum nobis in verbis. Primum in voc. *τεθαύμακα* juncto cum *θαυμάζων* discant tirones pravis notionibus temporum imbuti, quae vis sit huius temporis, quod rei perfectae praesens est, non, ut vulgo vocant, praeteritum. Conf. Harrisii Hermen I. 7., librum iis omnibus, qui in utraque lingua ultra plebem sapere volunt, utilissimum. Porro ambigunt editores in extrema periodo, utrum ea, quam nos tenuimus, amplectenda sit lectio [*οὐδὲν αὐτὸς — δόξει*], an alia haec, *οὐδὲν ἂν αὐτὸς ποιεῖν ἀγαθὸν παρσκευάσθαι δόξαι*. Mihi prior longe videtur praestare, ut verba *ὅτι οὐδὲν — δόξει* certo modo proponantur, ceteris hypothetice interjectis. Conf. omnino notam ad p. 475, 26. Denique quum vulgo scribatur *τὰς τιμὰς τῶν εὐεργετῶν*, nostram scripturam [*τ. τ. τ. εὐεργεσιῶν*] exhibent Par. 1. 6. 7. Pan. Ital. Vind. Ven. Aug. 1., eaque commendatur contrapposito, *τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων*. Obsecutus igitur sum Taylora et Augerio, itidemque p. 504, 12., ubi codices iidem satis constantes eandem lectionem praeferunt. *Fr. A. Wolf.*

P. 500. v. 23. *τεθαύμακα*] *Mirabile mihi visum est. Schaefer.*

P. 500. v. 27. *εὐεργετῶν*] Rescribe cum Ven. Obsop. Aug. Vindob. Ital. Regg. α. ζ. η. *εὐεργεσιῶν*, ut pariter fiat: *τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων* v. 25. *τὰς τιμὰς τῶν εὐεργεσιῶν* v. 27. Ita p. 504, 7. *τὰς ἐπὶ ταῖς εὐεργεσίαις δωρεὰς ζηλώσαντες*. Atque etiam ibid. v. 42., cum dicitur *τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τῶν εὐεργετῶν*, jubent Codd. Ven. Obsop. et ex Regiis tres reponere *εὐεργεσιῶν*. Modo fortasse cum Aug. ἂν et cum marg. Benenati *δόξαι: οὐδὲν ἂν αὐτὸς ποιεῖν — δόξαι*. Vid. v. 26. *Taylor. Εὐεργεσιῶν August. primus. Utrumque dat Bavaricus. Reisk. Bene εὐεργεσιῶν etiam Bekk. Schaefer.*

P. 500. v. 28. *δόξει*] γρ. *δόξαι* margo Lutet., forsitan e Lambini conjectura, probante Taylora, confirmante Bavar. et Lessing. *Reisk. V. Fr. A. Wolfius ad v. 22. Schaefer.*

P. 501. v. 2. *περὶ ὧν — ἥμαρτεν*] Rara constructio, cujus exemplum habet Xenophon Hellen. I. 7. 27.: neque enim *θανάτου* in *θάνατον* mutandum puto. *Schaefer.*

P. 501. v. 2. ὑπερδιατεινόμενος] Sic erat in Bavarico quoque, sed prior praepositio ὑπερ erat punctulis signata ceu delenda. Omittunt eam quoque Paris. primus et septimus, item August. primus. *Reisk.* Simplex διατεινόμενος ex Par. 1. 7. Aug. 1. et quodammodo Bav. fortiori scripturae nostrae nemo anteponat. *Fr. A. Wolf.* Anteposuit Bekker. *Schaefer.*

P. 501. v. 3. ἐγὼ μὲν — οὐ βούλομαι] Post τὸν νόμον nihil lenius exspectatur, quam hoc, ἐκεῖνος ὡς ἀληθῶς οὐδὲν δόξει ποιεῖν ἀγαθὸν παρεσκευάσθαι. Quod elegantiae studiosi videant quam urbane ab Oratore emollitum sit. Similia sunt, quae sequuntur, μήτ' αὐτὸς δόξεις εἶναι βελτίων, μήδ' οἱ πεισθέντες σοι. *Fr. A. Wolf.* Vix dicam Oratorem quae cogitaret urbane emollivisse, sed schema habeam pro exemplo ironiae Socraticae: quo colore mihi quidem totus hic locus videtur tinctus esse. *Schaefer.*

P. 501. v. 5. ἐπαινέσω] Ne habeas pro futuro, quod est ἐπαινέσομαι. *Schaefer.*

P. 501. v. 5. μηδὲν οὖν φιλονείκει, Λεπτίνῃ] Citat Tiberius p. 23. Item Scholiastes Hermogenis. V. *Reiskius* ad p. 297, 16. *Schaefer.*

P. 501. v. 8. διὰ γὰρ τὸ τελευτῆσαι Βάδιππον —] Praecedenti periodo ad Leptinem ipsum directa erat oratio, nunc ad iudices conversa narrat de Leptine. Sejunxi igitur haec a prioribus spatiolo vacuo relicto *), eoque ipso mihi videor oculis certe lectorum rem quodammodo mollivisse, quae pluribus interdum fraudi fuit. Frequentes autem in Oratoribus nostris sunt ejusmodi subitae a secunda persona ad tertiam transitiones. Vide praeter ea, quae ad p. 488, 7. 496, 8. 22. a me notata sunt, infra p. 506, 10. atque adv. *Lacrit.* p. 956. B. adv. *Spud.* p. 1019. E. [ed. *Francof.*] et audacius **) exemplum apud Aeschinem in *Ctesiphont.* p. 467. B. Σὺ πλουτεῖς

*) Non laudo quod sejunxit: particula enim γὰρ prioribus continuat. Melius sejunxisset quae sequuntur, καίτοι καὶ τοῦτ' ἀκούω κ. τ. λ.: quod fecit Bekkerus. *Schaefer.*

**) Non videbitur audacius, si cum Bekkero post χορηγεῖς plene interpungas. Post distinguendum cum *Reiskio*: καὶ, τὸ κεφάλαιον, τὸ μὲν βασιλικὸν —. Et, quod caput est, regium quidem —. *Schaefer.*

καὶ ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς, (hactenus ad Demosthenem conversus loquitur,) καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸ βασιλικὸν χρυσίον παρὰ τούτῳ, οἱ δὲ κίνδυνοι παρ' ὑμῶν (haec ad iudices). Nimirum cogitandus est in his Orator, non statarius aut velut in corbe inclusus, quales hodie videas, sed quocunque eum animi impetus rapuit, procedens atque ab altera parte spatiosi suggestus ad alterum pergens cum oratione vario corporis motu gestuque animata, quae nobis nunc emortua ante oculos jacet. Tali in oratione oculus, manus, digitus vice interpretis funguntur, qui, quae dura legentibus videri possunt, ea auditoribus facillima praestat ac plena nativae elegantiae. Non mirum ergo, quod proxima statim Leptinem rursus ipsum alloquuntur: καίτοι καὶ τοῦτο ἀκούω σε λέγειν κ. τ. λ. Breviter hac de re monuit Scholiastes in ed. Ben., cujus in h. l. legitur haec nota: Ὅς αὐτὸν· τὸν Λεπτίνην. Μεταβαίνει εἰς δεύτερον πρόσωπον ἀπὸ πρώτου. Ubi quisque videt *) scribendum εἰς τρίτον πρόσωπον ἀπὸ δευτέρου. Sed haec omnia nihil curans is, quem nescio quae fortuna nostra nobis ubique adversarium objicit, asterisco praefixo scripsit σαυτόν, quodque magis mirere **), non offendit in sequenti pronomine tertiae personae, τούτῳ. Ut ingenuum hominem videas, qui, dum fraudem facit, vestigia fraudis tegere negligit ***). Ceterum pronomen ὅς redit ad Bathippum, non ad secundariam personam, Aphepsionem. *Fr. A. Wolf.*

P. 501. v. 40. ὅς] Redit ad Bathippum. *Reisk.*

P. 501. v. 40. σαυτόν] Vulg. αὐτόν. Malim σαυτόν. *Temet, o Leptine. Reisk.* Verum αὐτόν revocavit etiam *Bekker. Schaefer.*

P. 501. v. 11. [τῆς κρίσεως]] Absunt a Paris. primo, August. primo. Uncis inclusi. Facile fiat, ut e scholio interlineari irrepserint. *Reisk.* Duo verba, τῆς κρίσεως, uncis ille suspecta

*) Ego non video. Verte: *Transit ad aliam personam a priori. Schaefer.*

**) Equidem non miror: nam post λόγος plene interpunxit. Conf. not. ad v. 12. *Schaefer.*

***) Quam falso *Reiskius* fraudis insimuletur, ut intelligas, lege quae scripsit praefat. §. 31. Sed haec similiaque, quae summi homo candoris de sua crisi identidem inculcavit, *Wolfius* ut non scripta neglexit, negliguntque etiam nunc *Wolfii* simiae. *Schaefer.*

fecit, quippe quae abessent a Par. 1. et Aug. 1. Sed hos libros satis nunc constare debet ad scioli correctiones esse mutatos. Reperi quidem exempla, ubi *tempora in aliquo negotio praefinita* dicuntur simpliciter οἱ χρόνοι. Talibus autem non abutendum. Aeschines in Ctesiphont. p. 437. E. ἤκον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι. Noster adv. Polycl. p. 1089. D. [ed. Francof.] ὁ χρόνος ἐξήκει μοι τῆς τριηραρχίας. Ubi Reiskius nihil, homo inconstantissimus. Fr. A. Wolf. Longius Reiskio progressus Bekkerus duo haec verba delevit. Jure, ut puto. Quod autem Reiskius altero illo loco (p. 1218, 12.) intactum reliquit τῆς τριηραρχίας, non inconstanter, ut isti visum est, sed recte et graviter fecit: libri enim in vulgata ita consentiunt, ut de emblemate non possit cogitare nisi levissimus. Schaefer.

P. 501. v. 12. τοῦτῳ] Leptini puta. Dicuntur enim haec ad judices docendi causa. Reisk. Ante h. v. Reiskium plene interpunxisse supra dixi, cum negarem me mirari, quod vir egregius in pronomine tertiae personae non offendisset. Nempe si ita interpungatur, facile possit Reiskianum σαυτὸν excusari adeoque defendi Aeschineo conversionis personarum exemplo, de quo v. not. ad v. 8. Schaefer.

P. 501. v. 13. καίτοι — ἐπεξήλδον.] Citant Anecd. Bekk. p. 131, 7. Schaefer.

P. 501. v. 13. τρεῖς] τρίς August. primus. Reisk. Natum, opinor, inde, quod τρεῖς τινες recte dici non videretur. Falso. Infra p. 666, 27. τινὲς ἄνθρωποι γίνονται δύο. Argument. poster. Aristocrateae p. 619, 22. μετὰ τινων δύο. Thucydides VII. 34. ἐπὶ δὲ τινες ἄπλοι ἐγένοντο. Plutarchus T. I. p. 420. R. τρεῖς τινες οἰκέται. T. III. p. 688. περὶ πεντεκαίδεκά τινας. Schaefer.

P. 501. v. 15. τοῦδε] τοῦ Βαδίππου ἢ Ἀφρεψίωνος. Forte τῶνδε, τοῦ τε Ἀφρεψίωνος καὶ τοῦ Κτησίππου. H. Wolf. Wolfius mavult τῶνδε, ut ad Aphepsionem et Ctesippum referatur. Reisk. Utrum Bathippi, an Aphepsionis, dubitans Wolfius adscripsit: τῶνδε, τοῦ τε Ἀφρεψίωνος καὶ τοῦ Κτησίππου. Vix dubium puto esse, quin et nunc ὁδε signet Aphepsionem primas agentem in hoc judicio. Conf. p. 486, 23. Fr. A. Wolf.

P. 501. v. 15. οὐκ ἐπεξήλδον] De legislatore περὶ Στε-

φάνου dixit: μάλιστα μὲν μὴ δεῖναι τὸν νόμον, εἰ δὲ μὴ, καταβάλοντα ἐν ὑπωμοσία ἔαν. *H. Wolf.*

P. 501. v. 15. οὖν] τοίνυν Paris. primus et septimus, August. primus. *Reisk.* Recepit Dindorf. Sed in tam arcto nexu sententiarum semper, quod sciam, ponitur μὲν οὖν. *Schaefer.*

P. 501. v. 17. τοῦ τὰ δίκαια εἰρηκέναι] H. e, τοῦ σὲ τὰ δίκαια γεγραμέναι, quod verbum vulgatioꝝ usus fori adhibet. *Fr. A. Wolf.*

P. 501. v. 18. εἰρηκέναι] Subaudi σε, *Reisk.* V. quae adscripsi ad p. 471, 12. τούτων. *Schaefer.*

P. 501. v. 20. ἡ πεισδεῖς — παρεσκευάσθη] In his notari meretur ratio, qua adversario crimen gravissimum objicitur. Nam accusator παρεσκευασμένος τινί est talis, qui subornatus est ab ipso reo, cum eoque in iudicio colludit; Romani dixerunt praevanitatorem, magnum crimen. Διαγράψασθαι *) latine proprie effertur absistere accusatione, scilicet quae apud iudicem jam instructa est. De reliquo patet, opinor, tribus his membris, εἴ τις — ἡ πεισδεῖς — ἡ καὶ ὅλως —, ipsos accusatores tres, quos prius Leptini fuisse legimus, indicari. *Fr. A. Wolf.*

P. 501. v. 20. διεγράψατο] τῆς κατηγορίας ἀπέστη. Nanpius: libellos, quos contra te dederat, expunxit. *H. Wolf.* V. Ind. Graecitat. p. 140. *Schaefer.* De archontibus dicitur διαγράφειν, de accusatore autem διαγράψασθαι, quod adhibetur de retractanda accusatione. Harpocr. ibique Interpr. Ruhnken. ad Tim. p. 81. sq. De διαγράφειν autem vide Demosth. adv. Olymp. p. 1174. 1178. adv. Theocr. p. 1324. Pollux VIII. 38, 57. Suidas in διαγραφὴ et διαγράψασθαι. Hesych. in διαγέγραπται, διάγραπτος δίκη, διαγράφειν, διαγράφω et διέγραψεν, et Interpr. Thom. Mag. et Moeris Attic. (*Platner, d. Process u. d. Klagen b. d. Attikern I. p. 123.*)

P. 501. v. 21. παρεσκευάσθη] V. Ind. Graecitat. p. 383. *Schaefer.*

P. 501. v. 21. οὐδὲ λέγειν καλόν] Conf. ad p. 497, 21. *Fr. A. Wolf.*

P. 501. v. 23. Λεωδάμας — Ἐρχιεύς] Leodamas auditor

*) Conf. Ruhnken. ad Timaeum p. 61. *Fr. A. Wolf, in Ind.*

fuit Isocratis, οὐ ἥττον Δημοσθένους λέγειν δυνάμενος, si fides Aeschini in Ctesiph. p. 450. C. Conf. Ruhnken. Histor. crit. Oratt. gr. p. LXIII. Aristophon ex Ἀθηναίᾳ, δήμῳ φυλῆς τῆς Ἰπποδωροντίδος, perperam ubique Ἀθηνιεύς scriptus ante Taylorum, qui mendam corrigens laudat Aeschin. in Timarch. p. 270. B. 284. E. in Ctesiphont. p. 450. C. et 459. F., quibus omnibus in locis hujus Aristophontis mentio fit. Sed ex uno loco nostro discimus, vitam produxisse virum usque ad Olymp. 106, 2. Jam si is est idem, qui Olymp. 94, 2. legem tulit de natis peregrina matre ex numero civium expungendis, tum, quum hoc judicium ageretur, extrema senectute esse debuit. Quod ut credamus, cogit etiam res, quae deinde narratur p. 502, 17. sqq., praesertim si statim post exactos XXX tyrannos facta videatur. Reliqua vide apud Ruhnken. l. c. p. XLV., qui docet, quo modo discernendus hic Aristophon sit ab aliis duobus, uno Colyttense, altero Archonte Eponymo anni Olymp. 112, 3., in quem annum celebris contentio incidit Demosthenis et Aeschinis de corona. Ceterum quod Ulpianus scribit ad p. 502, 11., immunitatem Aristophonti hoc tempore non fuisse, id verum sit, an temere ab homine positum, quis divinet? Tertius syndicus, Cephisodotus, Ceramensis, tribu Acamantide, mox a nostro inprimis propter eloquentiam laudatur, rarius ab aliis. Hic quoque conf. Ruhnken. l. c. p. LX. Denique Dinias, Erchiensis, (Ἐρχεῖα δῆμος φυλῆς τῆς Αἰγυῖδος,) obscurior jam olim videtur fuisse, certe est hodie, quippe alibi, quod sciam, non commemoratus. *Fr. A. Wolf.*

P. 501. v. 23. Ἀθηνιεύς] Recte, non, ut editiones vulgatae, Ἀθηνιεύς. Consentunt Codd. optimi, ut Vindob., Lexicographi et Marmora, quibus in tam levi scribendi discrimine fides habenda est maxima. Sponius Itin. T. 2. p. 375.:

ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΙ ΚΑΘΩΣ*) ΕΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣΑΝ
 ΒΟΗΛΡΟΜΙΩΝΑ ΝΥΜΦΟΔΟΤΟΣ ΑΖΗΝΙΕΥΣ
 ΠΥΡΑΝΕΨΙΩΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΥΜΦΟΔΟΤΟΥ ΑΖΗ-
 ΝΙΕΥΣ
 ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝΑ ΣΥΜΦΕΡΩΝ ΑΖΗΝΙΕΥΣ.

*) Accedat exemplis collectis a Sturzio de Dial. Macedon. p. 76. Schaefer.

Idem ibid. p. 443.:

ΤΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ ΠΑΛΛΗ-
ΝΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΖΗ-
ΝΙΕΥΣ ΦΙΛΟ

Aristopho hic idem falso etiam vocatur Ἀζηνιεύς apud Aeschinem c. Timarch. p. 86, 1., refragantibus tamen Scaligero et Codd. Vid. Palmer. ad loc. et Meurs. Reliqu. Attic. c. 1. Alibi in eadem oratione recte effertur, scilic. p. 159, 4. ᾧ παρήδρευεν Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεύς, et c. Ctesiph. p. 532, 3. δημαγωγὸς Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεύς, πλεῖστον χρόνον τὴν τοῦ βουλευτιάζειν ὑπομείνας αἰτίαν, et p. 583, 11. ἐτολμα δ' ἐν ὑμῶν ποτε σεμνύνεσθαι Ἀριστοφῶν ἐκεῖνος ὁ Ἀζηνιεύς. Quae loca plurimum conferent ad hominis istius notitiam et historiam, atque etiam ad reliquorum, qui hic nominantur. Αἰωδάμας ὁ Ἀχαρνεύς οὐχ ἦπτον Δημοσθένους λέγειν δυνάμενος Aeschines in Orat. cit. p. 531, 6. Taylor. Vulg. Ἀζηνιεύς. Ἀζηνεύς Paris. primus. Ἀζηνιεύς August. primus et margo Lutet., forsitan e conjectura Lambini. Et sic correxi. Reisk.

P. 501. v. 25. ἐκ Κεραμέων] Vulg. ὁ ἐκ Κεραμέων. Ὁ abest ab August. primo, Bavarico, Ald. P. Manut. Delevi articulum. Reisk.

P. 501. v. 26. ἄν] Num. Schaefer.

P. 501. v. 28. δωρεὰν] H. l. est decretum, quo Chabriae delati sunt honores. Reisk. H. e. universam donationem, praemia omnia Chabriae ob re bene gestas decreta. Conf. sup. p. 483. Accusationem autem hanc conjicio Chabria adhuc vivo factam, eandemque esse, cujus meminit Aristoteles Rhet. I. 7., forsitan etiam pertinuisse ad hanc causam orationem Lycoleontis Chabriam defendentis, de qua vide eundem Aristotelem l. c. III. 10. extr. Fr. A. Wolf. Non decretum, sed donationem. Schaefer.

P. 501. v. 28. ἐν ᾗ — δοθέντων] τὸ τῆς ἀτελείας (ἢ ἀτέλεια) τι (scilic. μέρος οὖσα) τῶν δοθέντων ἐκείνῳ. H. Wolf. Lege simpliciter ἐν ᾗ τοῦτ' ἐνεσσι, omissis septem vocibus, quae sequuntur: ut infra scribitur, scilic. p. 502, 11., οὗτος εὔρετο τὴν δωρεὰν παρ' ὑμῶν, ἐν ᾗ τοῦτο ἐνῆν. Caetera hic sunt a manu glossatoris, adjecta nimirum explicationis gratia

hoc pacto: *Σημείωσαι, τὸ τῆς ἀτελείας, τὶ τῶν ἐκείνῳ δοθέντων.* *Inter dona, quae Chabriae conferebantur, erat immunitas. Taylor.* Distingue post ἀτελείας. Deinde sic: *τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων· καὶ πρὸς —.* Sed omnino adsentior clarissimo editori censenti, septem istas voces, τὸ τῆς — δοθέντων, non fuisse a Demosthene. *Markland.* Locus hic vitio caret recteque a Wolfio est expositus. Ne umbram quidem causae video, cur Taylorus tot verba ejectum eat. *Reisk.* *Ἐν ᾗ τοῦτ' ἔνεστι, τὸ τῆς ἀτελείας.* Auctiora haec leguntur in omnibus editionibus: *τὸ τῆς ἀτελείας, τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων, καὶ πρὸς ὑμᾶς κ. τ. λ.* Ex quibus rejeci quatuor illas voces, de interpolatione praecipue suspectas; et fortasse etiam hoc, τὸ τῆς ἀτελείας, omittere debui. Sic plane visum Taylora et Marklando, vulgata lectione merittissimo offensis. Displicet admodum Wolfii ratio, quam tamen unam nobis relictam video: *τῇ τῆς ἀτελείας* (h. e. *ἡ ἀτέλεια*) *τὶ* (scilic. *μέρος οὗσα*) *τῶν δοθέντων ἐκείνῳ.* Ipsum hoc ἐκείνῳ, nescio quo modo, fraudem prodit. *Τὶ* autem in hacce sententia ab Oratore isto sensu poni potuisse nemo unquam mihi persuadebit. Alia prorsus ratio est p. 477, 14. et 497, 17. Simulque accedit insignis species glossematis adscripti ad τοῦτο, h. e. *id, de quo nunc agitur, immunitas.* Vid. p. 502, 12. et 478, 17. ibique notam. Itaque Demosthenem etiam hic ab importuna manu auctum ut putemus, non levis caussa est, quanquam ne umbram quidem caussae sibi visam narrat Reiskius. *Fr. A. Wolf.* Reiskio plane assentior. *Schaefer.*

P. 502. v. 1. *εἰσελθὼν*] Dicitur is, cujus actio jam in iudicium adducta est. Alias verbum *εἰσέρχεσθαι* etiam de *reo* et *materia litis* usurpatur. Unde *δίκη εἰσαγωγίμος.* *Fr. A. Wolf.*

P. 502. v. 1. *ἡττήθη*] *ἡττᾶσθαι*, *caussa cadere*, ut alibi *ἀλῶναι.* *Fr. A. Wolf.*

P. 502. v. 1. *οἱ νόμοι δὲ οὐκ ἔωσι κ. τ. λ.*] Res nota esse potest vel e Terent. *Phorm.* II. 3. 58., quem cum loco nostro dudum comparavit Muretus Varr. *Lectt.* XIX. 8., quod opus, Muretinorum omnium doctissimum et elegantissimum, gaudeo nova editione propediem in manus studiosorum venturum. De discrimine caussarum, *δίκης, εὐδύνης, διαδικα-*

σίας, explicare longum est. Adeundi sunt ii, qui jus Atticum proprie illustrarunt. Ponam tamen ex Orat. in Timocr. p. 781. F. [ed. Francof.] legis verba: Ὅσαν δίκη πρότερον ἐγένετο ἢ εὐδύνη ἢ διαδικασία περὶ τοῦ ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἢ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον, μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐόντων, ἃ οὐκ ἐῷσιν οἱ νόμοι. Ad haec conf. Petiti LL. AA. p. 451. Fr. A. Wolf.

P. 502. v. 2. ὑπὲρ] Ita editiones. At MSS. Codd. constanter fere περὶ, MSS. Ald. Felic. et Manut. Ven. Ital. Lindenbr. Vindob. et Regg. α. β. ε. ζ. η. Taylor. Περὶ August. primus, Bavaricus, Lessing. indices Ald. Fel. Paul. Reisk. Pro ὑπὲρ τῶν αὐτῶν, quod plerasque editiones occupat, dedi περὶ τῶν αὐτῶν, tum propter auctoritatem a codd. optimis, tum quod ita loquuntur omnes, qui legis meminerunt. Fr. A. Wolf. Περὶ Bekker. Schaefer.

P. 502. v. 2. οὔτε δίκας κ. τ. λ.] Haec generaliter verti ad vitandas verborum ambages. Num tibi liceat Athenis bis eadem de re iudicium adipiscier? *) H. Wolf. Recte Wolfius atque intra spem veniae. Neque enim fori Attici ratio semper et ubique literis Latinis explicari velit. In eo autem erratum est ab Interprete Italico: ne per causa di stato, ne per causa di conti di amministrazione pubbliche, ne per causa di servigi fatti alla repubblica. Eodem iudicio, ac Wolfius, usus est Interpres alter. Taylor.

P. 502. v. 5. εἰ — ἴσχυε — γίγνοιτο] De hac diversorum modorum conjunctione in una eademque periodo condicionali passim monitum est. Schaefer.

P. 502. v. 7. ἐπειδὴ δὲ ταῦτά τε ὑπάρχει —] Quum etiam nunc maneant viri merita novaque aliorum accesserint. Acuendum pronunciando verbum ὑπάρχει. Ne quis putet scribendum ταῦτά τε ὑπάρχει, eadem sint, quae fuerunt prius. Fr. A. Wolf.

P. 502. v. 10. γίγνοιτο] γένοιτο Paris. quintus, sextus, August. primus, Bavaricus. Reisk. Sic Bekker., opinor, ob praegressum συμβαίνει. Schaefer.

*) V. Terentius l. c. ibique Lindenbrogius. Schaefer.

P. 502. v. 10. καὶ μὴν πρὸς γε Ἀριστοφῶντα] Infra v. 26. καὶ μὴν πρὸς γε Κηφισόδοτον. Schaefer.

P. 502. v. 12. ἐν ᾗ τοῦτ' ἐνῆν] τοῦτο quid sit, neminem fugere potuit, quippe satis explicatum p. 501, 28. Schaefer.

P. 502. v. 15. ἔμελλεν] ἤμελλεν Dindorf. Schaefer.

P. 502. v. 15. ὑπάρξειν] ὑπάρχειν Bekker. Schaefer.

P. 502. v. 17. καὶ μὴν καὶ Γελάρχῳ κ. τ. λ.] Mirificam h. l. vim habet contrapositum, quo oblique simul populus in memoriam revocatur rei ab Aristophonte olim, fortasse non sine offensione, factae. Fr. A. Wolf. V. idem ad p. 501, 23. Schaefer.

P. 502. v. 18. Γελάρχῳ] Nomen suspectum. Telarchum novi et Agelarchum. Reisk. Gelarchus ex uno hoc loco nobis innotuit. Ergo cur Reiskius mutare velit Telarchum aut Agelarchum, id vero nescio: nisi forte sibi visus est homo Lipsiensis omnia Atheniensium nomina tenere. Ac poterat quoque afferre Clearchum, Zelarchum, etc. Fr. A. Wolf. Bekkerus: „δελάρχῳ r. Τελάρχῳ vel Ἀγελάρχῳ Reiskius.“ Digna fuit Reiskii conjectura, cujus a viro parcissimo verborum fieret mentio: indigna, quam hominis Halensis iniquitas exagitaret. Schaefer.

P. 502. v. 18. γέγραφεν] Proprium verbum de eo, in cuius sententiam decretum factum. Fr. A. Wolf. ἀποδοῦναι γέγραφεν quid valeat, ostendit quod v. 24. sequitur, ὥς ἀποδοῦναι δεῖ γράφων. Schaefer.

P. 502. v. 20. τοῖς ἐν Πειραιεῖ τοῦ δήμου] τοῖς ἀπὸ τοῦ δήμου ἐν Πειραιεῖ γεγεννημένοις ἐπὶ τῶν τριάκοντα. H. Wolf. Τοῦ δήμου est inutile. Οἱ δημοτικοὶ satis describuntur per οἱ ἐν Πειραιεῖ. Distinctione ista, scilic. οἱ ἐν ἄστει et οἱ ἐν Πειραιεῖ, sexcenties, credo, utitur Lysias noster. Si quid ego iudicem, repetuntur hae voces, τοῦ δήμου, a v. 21. vel saltem adjiciebantur ad marginem explicandi causa. Horum alterutrum erit tam verum, quam quod maxime est verum. Taylor. Duo vocabula τοῦ δήμου inutiliter redundare et amputari debere iudicat Taylorus. Sed recte additur τοῦ δήμου. Multi enim in Piraeo poterant habitare, qui non essent τοῦ δήμου, h. e. factioni non addicti illi, quae pro libertate civili certaret. Quare non video, cur Anglus illa duo

verba expunctum eat. Accipe de civibus illis Atheniensibus, qui, saeviente in urbe XXX virorum tyrannide, aut confugerant ad Piraeum, aut illuc a Thrasybulo reducti ab exilio fuerant. Multi alii in isto Athenarum portu habitabant, qui non essent cives, ut inquilini, aut peregrini, aut etiam cives, sed tyrannidis studiosi, quos par erat his vocabulis, τοῦ δήμου, ab aliis discerni. *Reisk.* Veretur *Taylorus*, ne oculus librarii ad subsequentem versum aberrans illud temere adjecerit, τοῦ δήμου. Quae suspicio prudentissima est. Ubi-
cunque factio illa democratica memoratur, dici solet οἱ ἐν Πειραιεῖ. Vid. sup. ad p. 460, 11. Itaque receptam lectionem parum defendas talibus locis, qualis est *Aeschinis* hic de fals. leg. p. 337. F. ὑπομενεῖτε τὸν μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς κ. τ. λ., multo minus artificio eo, quo *Reiskius* utitur. Id enim sequaris, *Lysias* atque alii saepissime male scripsisse dicendi erunt. Forsitan tamen hactenus verba tuearis, si Oratorem putes a solenni locutione recessisse eo, quo melius eluceret vis illorum, ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου προφάσει. Sin contra vanum hoc videatur, illico verba hinc abeant oportet; et quis requirat? *Fr. A. Wolf.* Τοῦ δήμου delere non prudentis est, nedum prudentissimi, sed temerarii Critici. Addidit *Demosthenes*, quo gravior fieret oratio meliusque eluceret vis illorum, ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου προφάσει: id quod ipsi *Wolfio* suboluit. Nam *Reiskii* haec verba tuentis ratio nemini probabitur. *Schaefer.*

P. 502. v. 20. μὴ τοίνυν — δεδόσθω — παραινει] Hanc structuram, negatione ad utrumque imperativum relata, sic accipe: Non igitur illa, quae nullo teste data sunt, per causam populi *Gelarcho* reddere debebas; quorum autem populus ipse testimonia publice fixit, ea revocanda censere. *Fr. A. Wolf.*

P. 502. v. 24. παραινει] Ita certe cum edit. superioribus et MSS., non παραινει cum *Frankfurtana*. Verum ea editio saepissime ex typothetae incuria, non auctoritate Codd. a vera lectione recedit, ut id aliquando notare et lectorem admonere pene taedeat. Ita pag. prox. v. 7. νῆ τοὺς θεοὺς, non μὴ τ. θ., et v. 11. ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, non ἄξιον τ. Atque ita in locis fere sexcentis. Exemplum sumas ex p. 483, 28. ss. *Wolfius*: οὐδὲν ἔσθ', ὅτι τοῦ παρακρούσασθαι καὶ φενακῆσαι

λέγεται παρ' ὑμῶν εἵνεκα. Nos: οὐδέν ἐστ', ὅτι τοῦ παρα-
κρούσασθαι καὶ φενακίσαι λέγεται παρ' ἡμῶν εἵνεκα. *Taylor.*

P. 502. v. 24. ὁ αὐτός] *Lubens delerem ὁ ante αὐτός cum Ven. Lindenbr. et Ital. Taylor. Perperam opinatur Taylorus, delendum esse articulum ante αὐτός. Explicui structuram ad p. 467, 23. Fr. A. Wolf. Bekkerus: „ὁ post μηδ' om. S. Y. O. r. fuit αὐτός.“ Αὐτός Dindorf. Schaefer.*

P. 502. v. 28. δεινὸς εἰπεῖν] Notatu dignam duco formulam δεινὸς εἰπεῖν, pro qua ubique legere me memini δεινὸς λέγειν. Fuit, puto, caussa mutationis in proximo λεγόντων. *Fr. A. Wolf.*

P. 503. v. 2. εἰ γὰρ — νομίζω δεῖν.] Citant *Anecd. Bekk. p. 122, 18. Schaefer.*

P. 503. v. 5. τοίνυν] *Jam, Denique. Schaefer.*

P. 503. v. 5. οὗτος — λειτουργίας] *Enarrabit fortasse muneribus pro republ. a se obita. Ut pro Phorm. p. 964. F. ὁλαζο-νεύσεται καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ χωρηγίας. Latine pari elegantia verbum pro verbo reddas: trierarchias loquetur et choragias. Nam sic Latini verbo loquendi utuntur de homine, qui rem frequenter in ore habet, praesertim cum jactatione. Notus Tigellius poëtae reges atque tetrarchas loquens. Fr. A. Wolf. Quo melius intelligas Oratoris τὴν παραινέσιν quae statim sequitur, subaudi: nec tamen propterea immunitatem sibi datam esse. Schaefer.*

P. 503. v. 6. λειτουργίας] *Scilicet τὰς ἐγκυκλίους. Schaefer.*

P. 504. v. 7. παρέσχηκεν, ὥς ἔμοιγε δοκεῖ, νῆ τοὺς θεοὺς μᾶλλον κ. τ. λ.] *Haec ita forte distinguenda: — παρέσχηκεν, (ὥς ἔμοιγε δοκεῖ, νῆ τοὺς θεοὺς) μᾶλλον —. Markland. Νῆ τοὺς θεοὺς sine dubio referendum ad ὥς ἔμοιγε δοκεῖ: retuleruntque Fr. A. Wolf. et Bekker. Schaefer.*

P. 503. v. 8. αὐτῷ] *Scribe αὐτῷ, sibi. Markland. Melius, ut nunc quidem textus est, cum Marklando videbatur scribi αὐτῷ. Dispiciendum vero, quum παραινέσαιμι ita nudum insolentia quadam laboret, an verius legatur: παραινέσαιμι αὐτῷ, αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι. Quod genus vitii solenne est in libris. Fr. A. Wolf. Αὐτῷ etiam Bekker. Vere: poscit enim oppositum ἑτέροις. Sed quod Wolfius ait παραινέσαιμι ita nudum insolentia quadam laborare, falsum est.*

Sic enim Graeci saepius loquuntur. Xenophon Hellen. I. 1. 27. παρήνεσάν τε προδύμους εἶναι. Nec multum placebit auribus αὐτῷ αὐτῷ. Schaefer.

P. 503. v. 12. ἐφ' οἷς — φθονεῖν] Rarior constructio φθονεῖν ἐπὶ τινι. Aliud ejus exemplum legebatur in Xenophont. Cyrop. II. 4. 10. oblitteratum ab editoribus novissimis. Schaefer.

P. 503. v. 13. κατὰ πάντων τῶν συνδίκων· τούτων πολλάκις —] Distinguendum: κατὰ πάντων τῶν συνδίκων· τούτων πολλάκις —. Non: — τῶν συνδίκων τούτων· πολλάκις —. Markland. Vulg. — συνδίκων τούτων, πολλάκις —. Mutavi hanc veterem distinguendi rationem sic: — συνδίκων. *) τούτων πολλάκις —. Reisk. — συνδίκων τούτων· πολλάκις —. Sic omnes edd. interpungunt, praeterquam postrema, rationem sequens Marklandi, qui τούτων ad sequentia trahit. Id ego imitatus sum, etsi non omnino persuasus de necessitate rei. Quippe ad illud, εἰς ἕκαστος, nihil vetat in animo repeti αὐτῶν. Sed placet, fateor, vis major, quae pronomini accedit a loco, quem nunc occupavit. Fr. A. Wolf. Miror virum doctissimum de necessitate nostrae distinctionis vel tantillum dubitare potuisse. Schaefer.

P. 503. v. 15. πράγμασι] παραδείγμασι ind. Ald., Bavaricus. Neutra lectio satisfacit. Videtur aliud aliquid abstrusius latere. Num παρανομοῦσι legendum est? Reisk. Pro τισὶ πράγμασι in quibusdam libris legitur τισὶ παραδείγμασι, alibi τὶ πράγμασι, meri errores scribarum. Eos augere non debebat vir doctus conjectura nova, τισὶ παρανομοῦσι. Dictum est πράγμασι propterea, quod syndici non tantum ad leges defendendas creari solebant, sed ad alia quoque, quae ad rempubl. pertinerent. Porro restat in h. l. quiddam, quod graeci sermonis diligentiolem possit morari. Nam alias quum Attici dicunt ὁ μέγιστον ἀπάντων ὑπάρχει, ὁ δεινότατον πάντων ἐστίν, ὁ πονηρότατον, aut similiter, tum in consequenti membro inferunt fere ὅτι aut γάρ. Quo in genere particulae γάρ usus est inchoativus, quem tractavit Hoogeveen. Doctr. Particc. gr. T. I. p. 187., quanquam neglecta re, quam quaerimus. Post prius autem membrum subaudiuntur verba τοῦτό

*) Sic Reiskius. Mihi placuit signum coli. Schaefer.

ἔστιν. Atque hic quidem usus loquendi tot exempla habet in Oratoribus et alibi, ut omissio particulae videri possit insolentior. Sunt tamen loca, quamvis rariora, quae hanc breviloquentiam ab omni suspicione defendant. Aeschines in Ctesiphont. p. 434. B. ὁ δ' ἦν ἐπιφρονώτατον· προξενίας τινὲς εὖρημένοι ἐν ταῖς ἔξω πόλεσι διεπράττοντο ἀναγορεύεσθαι, ὅτι στεφανοῖ αὐτοὺς ὁ δῆμος κ. τ. λ. Demosthenes in Midiam p. 616. A. [ed. Francof.] ὁ δ' οὖν δεινότατον, καὶ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον ἦδη· τὰς δίκας, ὡς αὐτῶν οὔσας, ἠφίεσαν τοῖς ἐπιτρόποις. Contra idem de fals. leg. p. 325. C. ὁ τοίνυν μέγιστον ἀπάντων, καὶ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον ἦδη· βουλομένου γὰρ κ. τ. λ. *Fr. A. Wolf.*

P. 503. v. 16. ἔστι δὲ καὶ μάλ' —] Videtur e re ipsa et e v. 25. legendum: ἔστι δὲ παλαιὸς καὶ μάλ' —. *Reisk.* Structuram vides esse: ἔστι δὲ νόμος ὑμῶν, καὶ μάλα καλῶς ἔχων. Ubi καὶ intendit, non copulat. Aeschines in Ctesiph. p. 433. A. οὗτος ὁ νόμος καὶ μάλα καλῶς ἔχει. Etiam hoc monere debui propter emendatorem, qui politissimi scriptoris opus tanquam tirunculi pensum tractavit. *Fr. A. Wolf.* Justa haec querela est: haud raro enim Reiskium ludimagistri specimina tironum refingentis, non critici, personam suscipere videas. De formula καὶ μάλα Wolfius etiam ad Xenophont. Hellen. II. 4. 2. monuit. Advertenda autem adverbii μάλα sejunctio a comite καλῶς. Xenophon Cyrop. II. 2. 3. ὁ δὲ μάλα τοῦτό γε εὐτάκτως ὑπήκουσεν. *Schaefer.*

P. 503. v. 18. μὴ ἐξεῖναι χειροτονηθέντα —] Forte μὴ χειροτονηθέντα. Alioqui populo jus suum videbitur eripi. *H. Wolf.* Lambinus μὴ ἐξεῖναι οὐ χειροτονηθέντα etc., quemadmodum fere et legere et interpretari vides Wolfium. Sed uterque decipitur *). Non hoc dicit Demosthenes: Syndicum agere plus quam semel, nisi a populi suffragiis ad id muneris deligatur, nefas esto. Verum: Syndicum publicum bis agere (i. e. defensionem reip. amplius quam semel suscipere novaeque legis condendae patrocinium) omnino nefas esto. Et rationem optimam reddit in praecedentibus v. 17. ἵνα μὴ

*) Magis Lambinus, adeo in soloecismum ille delapsus, a quo Wolfius sibi prudenter cavet. *Schaefer.*

τὸ πρᾶγμα ὡςπερ ἐργασία τισὶν (non τις cum edit. Morel., sed τισὶν, hominibus scilic. certis et perpetuis) ἢ καὶ συκοφαντία. Et conformiter Scholiastes: οὗτος ὁ νόμος ἐκέλευε μὴ δεύτερον συνδικεῖν. Καὶ γὰρ ἅπαξ τοῦτο ποιήσας κωλύεται, ἵνα μὴ διὰ τὸ κέρδος ψεύδεσθαι ἐπιχειρῶσιν. Dicat autem aliquis, monere istas voces, χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου, hunc locum non esse simpliciter intelligendum, ita ut ego et tu, amice lector, jam intelligimus, verum, cum de populi suffragiis aliquid dici videatur, nimirum plausibiliter egisse Lambinum et Wolfium, qui syndicatum nemini iterum deferri voluere, nisi id muneris populi suffragiis demandetur. Istud autem a nobis accipe. Syndici erant vel privati vel publici. Illi collegii alicujus, municipii aut universitatis causas agebant, οἱ παρὰ τῶν φυλετῶν ἡρημένοι, ut loquitur Demosthenes c. Aristocrat.: de quibus nihil praecipit lex. Hi erant civitatis advocati jurisque publici defensores, οἱ συνήγοροι, οὓς ὁ δῆμος χειροτονεῖ, ut loquitur idem c. Timocrat. Ita idem de Corona: τοῦ δήμου ποτὲ χειροτονήσαντος Αἰσχίνην σύνδικον. Ergo χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου designat syndicum publicum, qui hac lege id muneris semel tantum geret. Nesciverunt boni viri, quos jam refello, istud χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου disertim opponi privato procuratori, a suo collegio, tribu aut fraternitate, ut ita loquar, designato. Porro syndicos publicos memorare videtur Arcad. Charisius lib. sing. de muneribus civilibus: Defensores quoque, quos Graeci syndicos appellant, et qui ad certam causam agendam vel defendendam eliguntur, laborem personalis muneris adgrediuntur. l. 18. §. 13. D. de Muneribus et Honoribus. Quos quum id muneris semel tantum praestitisse vidit Petitus, (nam, ut ait Paulus, defensionem reip. amplius quam semel suscipere nemo cogitur, nisi id fieri necessitas postulet. l. 16. §. 3. D. eod.) ideo adripuit ad hunc Demosthenis locum illustrandum. Quod sane nollem, quoniam non est eadem utrobique ratio. Syndici enim in Attico jure excluduntur, in Romano excusantur, et recte: quoniam tenendum est, personale munus esse, quod corporibus, labore cum sollicitudine animi ac vigilantia exstitit. l. 1. §. 3. D. eod. Unde recte Paulus: Suscipere nemo cogitur. Taylor. Χειροτονηθέντα

sine negatione bene habet. Sententia est: Nemini licet his advocatum sese legis ferendae gerere, tametsi a populo ei rei delegatur, sed vel ejusmodi studio populari repugnandum est. *Reisk.* Legem ipsis his verbis exhibet *Petitus LL. AA.* p. 336., ibique ita vertit: *Nemo plus quam semel syndicus a populo creator.* Quae versio recte exprimit vim participii sensumque habet unice verum. Contra *Ind. Lamb.* μή ἐξεῖναι οὐ χειροτονηθέντα, sensu plane alieno, qui tamen etiam *Wolfio* placuit. Nec *Reiskius* bene cepit locum. Optime in eo versatus est *Taylorus* docens, χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου appositum esse ad distinguendum syndicum a privato. *Conf. Prolegomm. Fr. A. Wolf.*

P. 503. v. 19. δὲ] *Bekkerus*: „δὴ S. Y. O. r.“ Satis placet. *Schaefer.*

P. 503. v. 25. Οὗτος, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, —] Locum hunc citat *Aristides Τέχν.* p. 274. *Reisk.*

P. 503. v. 27. ἐγὼ δ' ἔτι — καταβήσομαι.] Dicendi finem faciam, de suggestu descendam. Ita *Lysias* in *Eratosth.* v. 441. βούλομαι δὲ ὀλίγα ἐκατέρους ἀναμνήσας καταβαίνειν. Saepissime ἀναβαίνειν et καταβαίνειν legimus in hoc genere, et rarius additur ἐπὶ τὸ βῆμα et ἀπὸ τοῦ βήματος, ut ἀναβιβάζειν quoque, in suggestum adscendere jubere. *Fr. A. Wolf.*

P. 504. v. 2. ἢ μικρὰν] [μικράν.] L. ἢ μικράν. Ita enim edit. *Felic. Codd. Aug. Vindob. Obsop. Ital. et Lindenbr.* Restitui similiter p. 493, 26. *Taylor.* Vulg. μικράν. Ἡ μικρὰν *August. primus, Bavaricus, edit. P. Manut.* Et sic correxi. *Reisk.* Ἡ plures negligunt: at firmant libri meliores, sententiae vis et locus in *Timocrat.* p. 806. A. [ed. *Francof.*], ubi haec sententia eodem modo omnium codicum consensu repetitur. *Fr. A. Wolf.*

P. 504. v. 10. πονηρόν] [τὸν πονηρόν.] Cur tam emphatice, quaeso? Dele articulum cum *Vindob. Bodl. Ital. et Reg. α. Taylor.* Vulg. τὸν πονηρόν. Articulum omittit *August. primus. Delevi. Reisk.* Delent articulum *Taylorus et Reiskius.* Quod minime improbo. Partim omnino in praedicato, quod Grammatici vocant, nullus est articulo locus; partim, nisi quid arguteris, nulla ejus hic potestas esse potest. *Fr. A. Wolf.* Cur igitur articulum retinuit? Falsum autem est

quod ait, in praedicato nullum esse articulo locum: fieri enim posse, ut praedicatum jungi sibi articulum poscat, nunc ne tirones quidem, nisi qui prima syntaxis rudimenta nondum tenent, docendi sunt. *Schaefer.*

P. 504. v. 12. εὐεργετῶν] εὐεργεσιῶν Vindob. Vid. supra ad p. 500, 27. *Taylor.* Εὐεργεσιῶν Paris. primus, quintus, septimus, August. primus, Pannon. Obsop. Venet. *Reisk.* Receperunt hoc F. A. Wolf. et Bekk. V. illum ad p. 500, 22. *Schaefer.*

P. 504. v. 15. παρανομίας] Vulg. παρανοίας. Gr. παρανομίας margo Lutet., quae videtur Lambini conjectura esse. Praetuli παρανομίας, violationis legum, tametsi lectionem hanc in nullo meorum reperi. Insequentia hoc postulant demonstrantia, injuriam hanc esse leges de poenis criminum latas violantem. *Reisk.* Haec lectio in marg. Ben. annotata a libris quidem nullam videtur auctoritatem habere et ingenio potius Lambini deberi. Habet eam tamen et Wolfius in altera editione sua, qua uti soleo. Verum ea lectio, undecunque est, ab omni consequentia loci adeo commendatur, ut morosissimi judicis calumnias statim conspecta repellat. Itaque et *Taylorus* et *Reiskius* receperunt. Stulte rusticeque Oratorem loqui fecerunt librarii, qui dederunt παρανοίας. *Fr. A. Wolf.*

P. 504. v. 16. ἡμᾶς] Sic omnes vulgo praeter *Aristidem Art.* p. 468. et *Wolfium* in versione. *Fr. A. Wolf.* Recepit ὑμᾶς. *Schaefer.*

P. 504. v. 17. ὥς χρὴ μηδὲν] [μηδὲν ὥς χρὴ.] Forte μηδενὸς χρὴ. Editio Parisiensis habet ὥς χρὴ μηδέν. *Markland.* μηδ' ὥς χρὴ August. primus, Vindob. Bavar. Aldina, ad quam *Weimar.* et *Lessing.* corrector annotavit μηδὲν ὥς, ut est in *Pauli* editione. Locus utique videtur suspectus neque satis dum emendatus. Vulgata quidem lectio neque auctoritate codicum nititur, neque loci vulnus sanat. Videntur haec verba legis fuisse: Μηδ', ὥς ἄρ' ἦ, τιμῆμα ὑπάρχειν, scilicet δεῖ. Neque oportet a iudicibus poenam irrogari, utcunque res est, quaecunque natura est rei, de qua pronunciandum sit. *Reisk.* Μηδὲν ὥς χρὴ — ἐξέστω. Locus est classicus de lege, qua cautum est, ne a iudicibus cuiquam unius delicti plures poenae irrogarentur. Παθεῖν poenam corporis spectat, ἀποτίσαι

pecuniariam. Conf. Herald. Animadv. ad I. A. et R. III. 4. Lectio vero nostra, *μηδὲν ὥς χρη*, est ex Felic. Man. Wolf., eandemque videntur dare voluisse editt. principes et codices ii, qui habent *μηδ' ὥς χρη*. Ben. autem dedit *ὥς χρη μηδέν*. Quae talis variatio movit textus corrupti suspicionem. Ita Wolfius conjecit *μηδενὶ ὥς χρη*, Marklandus *μηδενὸς χρη*, Reiskius, ut est audaciore ingenio, *ὥς ἄρ' ἦ, τίμημα ὑπάρχειν*, scilic. *δεῖ*, *judex ne poenam irroget, quaecunque natura est rei, de qua pronunciandum sit*. Idemque Aristarchus deinde quoque sollicitat *ὁπότερον*, casu accusativo offensus, quum alibi solenne sit *τιμᾶν τινί τιος*. Corrigit ergo *ὁποτέρου*, casu gignendi. Sed fallitur vir doctus, ut solet. *Ὅπότερον*, ut et *ἀμφοτέρα*, quod ab eo intactum relinquitur, ad infinitivos pertinet, non ad *τιμῆση*, et vertendum *utramcunque poenam iudices injungant*. Illuc ut redeamus, in verbis *μηδὲν ὥς χρη τίμημα ὑπάρχειν* septima ratio superest, et illud, *ὥς χρη*, dicamus infinitivo explicando olim in margine adscriptum. Vid. not. ad p. 459, 20. Unde intelligi liceat, cur ita varietur in libris. At post infinitum *ὑπάρχειν* utique dici debuisset *ἔξεῖναι*. Sed commutata ratio nostra sane nec insolens est, neque ullo modo dura. Similiter posthac *εἶναι* legitur imperativis interjectum. *Fr. A. Wolf. Μηδὲ [ὥς χρη]* Bekker. Vere, ut opinor. Sunt haec verba decerpta e media lege. *Schaefer*. Haec regula, quod primum notamus ratione legitimae poenarum constitutionis, vera non est. Compluribus enim in causis infamia et bonorum publicatio simul constituitur (*ἄτιμος ἔστω καὶ τὰ ἐκείνου* Demosth. adv. Mid. 551. adv. Aristogit. 640. c. Neaer. 1363.). Duplex haec poena non ita ut simplex considerari posse videtur quatenus publicatio bonorum per se infamiam sequatur. Talis enim, quam jactura bonorum necessario consecatur, apud Atticos non est. Ergo nec certa ejus nota. Potius in quavis infamia opus est legis designatione, qualis infamia intelligenda sit. Conjunctio poenarum, quibus quis pecuniae et existimationis detrimentum facit, continetur inter alia etiam praescripto, quod accusator causa ita cadens, ut ne quintam quidem suffragiorum partem obtineat, mille drachmis multandus sit et infamis esse debeat. — Quodsi hanc rem omittas

conjungunt plures leges non cum servitute solum aut exsilio sed etiam cum supplicio honorum publicationem, quae ultimo loco non ut sola consecutio poenae primariae considerari potest. Hinc Demosthenes vituperat Leptinem in lege sua constituentem contra jus duas poenas, infamiam et bonorum publicationem: quae similis est calumniae sycophanticae. (*Platner, der Proceß und die Klagen bei den Attikern* Vol. I. p. 205.)

P. 504. v. 18. *ὁπότερον*] Accipi potest pro *πότερον*. *Utrum patiendi corpore an aere luendi sententiam iudices pronunciauerint. Malim tamen ὁποτέρου, utrius horum duum, poenae corpore tolerandae an multae aerariae. Dicitur enim τιμᾶν τινὶ τινός, scilicet ποινὴν, aestimare alicui litem ἀξίαν τινός, dignam aut supplicio aut multa. Reisk. Ὅπότερον jure tuetur Fr. A. Wolfius ad v. 17., sed perperam negat ad τιμῆσιν pertinere. Fugitne virum graece tam doctum τιμᾶν τιμημα bene dici? Infinitivi autem παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι additi sunt ἐπεξηγήσεως χάριν. Schaefer.*

P. 504. v. 20. *ἀποτῖσαι*] Vitioso accentu ἀποτίσαι (qui optativus est) Reisk. et Fr. A. Wolf. Schaefer.

P. 504. v. 21. *ἀπαιτήσῃ*] αἰτήσῃ Paris. secundus, Bavaricus. Reisk. Significantius compositum. Αἰτεῖν enim valet omnino petere, ἀπαιτεῖν petere quod tibi debitum sit. Schaefer.

P. 504. v. 22. *καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω*] Ulpiani observationem, idem esse καὶ quod ἡ, falsam Orator ipse arguit, nec ego ita intelligam virum praeclarum, qui Scholion hoc laudat ad Petitum LL. AA. p. 610., quasi illud in hoc ipso loco comprobet. In seqq. ἐνδείξεις et ἀπαγωγαὶ formae sunt accusationum, de quibus vid. Salmas. de M. U. p. 773. seqq. et Herald. ad I. A. et R. p. 320. Fr. A. Wolf.

P. 504. v. 23. *ἐνδείξεις*] V. Anecd. Bekk. p. 187. in. 250, 10. Zonaras c. 72. s. Schaefer.

P. 504. v. 23. *ἀπαγωγάς*] V. Anecd. Bekk. p. 200, 25. 414, 18. *) 23. Schaefer.

P. 504. v. 25. *εἰάν τις — ἄρχῃ*] Lambinus structuram com-

*) Legas ibi τὸν ὁδεῖνα. Quod notabile. Causam hujus formae v. in Etymol. M. c. 614, 48. Schaefer.

planavit emendando *ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ*. Recte, *Si quis munus publicum gesserit, cum civitati obaeratus esset*. Ita Demosthenes c. Timocrat. καὶ ἐνδειξίς αὐτῶν ἔστω πρὸς τοὺς δεσμοδέτας, καθάπερ ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. Auctor Argumenti hujus orationis: οἷσπερ οἱ δικάζοντες, ὅταν ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσι. Taylor. Vulg. ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ. Ἐάν τις δ' ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἄρχῃ August. primus. Ἐάν τις δ' ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἀχθῇ Vindob. Transposui verba sic: τῷ δημοσίῳ ἄρχῃ. Videtur in lege fuisse ἐάν δ' ὀφείλων et illud τις e scholio irrepsisse. Reisk. Ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ. Lambinus conjicit ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. Vind. et Aug. 1. ἐάν τις δ' ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἄρχῃ. Medentur scilicet sic trajectioni, quae non egebat medela, ut supra docui, Conf. simile exemplum p. 506, 1. ἂν τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ. Rem ipsam quod attinet, Athenis magistratu fungi, aut judicem fieri, aut omnino rempublicam attingere, h. e. cum populo agere, non licebat eis, qui essent ἐγγεγραμμένοι ἐν ἀκροπόλει, h. e. debitores aerario reip., quod in arce fuit ἐν ὀπισθοδόμῳ. Ibi etiam, qui publico debebant, tabulis aut columnis inscribebantur, quippe ἀτιμία quadam notati et ipsi, et eorum defunctorum filii. Res nota est, etiam de capitali supplicio. Conf. Orat. in Midiam p. 632. B. [ed. Francof.]. Fr. A. Wolf. Ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ etiam Bekker. Recte: talibus enim trajectionibus nihil crebrius. V. Apparat. T. I. p. 448. T. II. p. 246. Plutarchus T. II. p. 200. R. τῷ φυλάττοντι δαίμονι τὸν Τιμολέοντα. Statimque: τὸν ἐκ πολλοῦ παρόντα θυμὸν αὐτῷ. Ut in librorum dissensu hoc syntaxis schema, nisi alia obstent, praeferre nemo dubitet. Schaefer.

P. 505. v. 2. αἰσχροῦς, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, —] Citat h. l. Aristides T. p. 262. et 268. Reisk.

P. 505. v. 3. καὶ τὸ λοιπὸν ἕω] Notavit hoc genus loquendi Aristides p. 468. et 470. Nam novum nomen unum aut alterum expectes addi prioribus, φθόγῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ. Subita igitur praeteritio, qua pejus quiddam cogitandum auditori relinquitur, a lectore intervallo post copulam facto indicanda est. Fr. A. Wolf.

P. 505. v. 5. τοιούτοις — χρῆσθαι] Sententia horum verborum esse nequit alia, quam haec: *Hujusmodi quibusdam vitiis obnoxius esse videtur legis auctor. Sed conveniret melius: Hujusmodi vitia deceant personam Leptinis. Quae sententia possitne e verbis graecis, ut jacent, erui, dubito. Reisk. V. H. Stephanus Thes. c. 3555. C. Schaefer.*

P. 505. v. 10. γενήσονται] Rarioris usus esse puto subjunctivum futuri γενήσωμαι apud probos et vetustos Graecos scriptores. Scribendum videtur γενήσονται, ut p. 489, 23. ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται, et v. 25. h. p. ὅπως μηδεὶς φόνος γενήσεται. Et ita passim. *Markland. Γενήσονται Felic. Manut. Bodl. et Lindenbr. Taylor. Γενήσονται. Ita Lind. et Bodl. cum Felic. et Man., vulgo γενήσονται obtinet ex Ald. Ben. aliisque plurimis. Et hoc quoque mendum Reiskius propagavit, etsi jam Marklandus monuerat, futurum subjunctivi apud probos scriptores usus esse rarioris. Dicere modo debuisset nullius, et pro futuro voluit aoristum. Vid. notata a nobis ad p. 470, 8. Fr. A. Wolf. Γενήσονται Bekker. γενήσονται Graecum quidem est, sed Graecitatis cadentis. V. Lobeckii Parerga ad Phrynich. p. 721. Schaefer.*

P. 505. v. 10. οἱ περὶ ἀλλήλους φόνοι] Rarior constructio. Similia dedi Ind. ad Apollon. Rhod. p. 672. b. *Schaefer.*

P. 505. v. 12. ἐν τοίνυν τοῖς περὶ τούτων νόμοις —] Commemorat Draconem, quia leges illius reliquae quidem, at non hae, quae essent de caede, Solonis legislatione sublatae erant. *Fr. A. Wolf.*

P. 505. v. 13. αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου] [αὐτόχειρα ἄλλου.] Plenius Aug. Vindob. et Reg. a. αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου. *Taylor. Vulg. αὐτόχειρα ἄλλου. Αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου August. primus, Bavaricus, Aldus. Et sic correxi. Reisk. In αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου media vox *) ab editt. omnibus abest.*

*) Vitium satis frequens. Pausanias VII, 26. 6. τὰ Ὀμήρου διεσπασμένα τε καὶ ἀλλαχοῦ μνημονευόμενα. Citavit h. l. Fr. A. Wolfius Prolegomm. ad Homer. p. CXLIII. securus vitii, quod adeo manifestum est, ut ne caligantes quidem oculos fugere posse videatur. Nempe legendum καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ: id quod dudum monui ad Longi Pastoral. p. 363. Monuit etiam Coraës. *Schaefer.*

Habent autem eam Par. 1. Vind. Aug. 1. Bav., et hinc jure in ordinem reduxit Reiskius. De ipsa voce *αὐτόχειρ*, ab Atticis hujus aetatis usurpata pro antiquiore *αὐδέντης*, h. e. aut sui aut aliorum interfector, vid. Arnald. Lectt. gr. p. 25. et Valckenar. Diatr. Eurip. p. 189. Fr. A. Wolf.

P. 505. v. 15. *χερνίβων*] *χέρνιβος* cum Ulpiano habent MSS. Ald. et Ven. Taylor. *Χερνίβων* etiam Bavaricus, sed cum terminatione *ος* superscripta. Est idem *χέρνιβος* et *εἶργασθαι* (pro *εἰργασθαι*) in Venet. in Aldi indice et in Ulpiano. Reisk. Verba *χερνίβων* — *ἀγορᾶς* petita videntur e veteri lege, quae integra hodie non exstat. Mala autem fertur lectio *χέρνιβος*, quam Schol. explicat de vase. Sic quidem Andocides jungit *χερνίβοις καὶ θυμιατηρίοις* Orat. IV. p. 127. Verum ibi necessario scribendum *χερνιβίοις*. Nam omnino formae *χέρνιβον* vix alia auctoritas adest, quam quae ducitur ex Iliad. ω, 304., versu ne ab omnibus quidem olim genuino habito. Vulgata nostra scriptura *χερνίβων* significat aquam lustralem, ut optime docet Athenaeus laudatus nuper a Sophoclis sospitatore ad Oedip. T. 236. seqq., qui versus ad h. l. comparati docebunt, quam apte ritibus Atticis apud poëtam Oedipus percussorem Laji exsecretur:

Τὸν ἄνδρ' ἀπανδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστὶ, γῆς
τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,
μήτ' εἰσδέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινὰ,
μήτ' ἐν δεῶν εὐχαῖσι μήτε δύμασι
κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβας νέμειν,
ὥδεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὥς μιάσματος
τοῦδ' ἡμῖν ὄντος — — — —

Jam lustrationes, a quibus homicidae arcebantur, fieri solebant et sacris in locis, et in foro. Vid. Aeschin. in Timarch. p. 263. E. et in Ctesiphont. p. 456. E. Mox et *σπονδῶν* et *κρατήρων* pertinet ad sacrificia. Nam *κρατήρες* libationibus adhiberi soliti solenniter componuntur cum *σπονδαῖς*. Ut Orat. nostri de fals. leg. p. 338. A. [ed. Francof.]. *Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα* — ἐν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς, ἐπὶ ταῖς θυσίαις, σπονδῶν καὶ κρατήρων κοινωνοὺς πεποίησθε. Ceterum inest vocabulis nostri loci conjunctis notio ademti universi juris civitatis, *τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πάντων, καὶ ὁσίων*

καὶ ἱερῶν, ut Demosthenes loquitur in Aristocrat. p. 731. C. Similiter Antiphon Orat. XV. p. 762. εἵργεσθαι πόλεως, ἱερῶν, δυσιῶν, ἀγώνων. Conf. Herald. ad I. A. et R. VII. 23. Fr. A. Wolf. Χέρνιβος recepit Dindorf. Ego non ausim. Schaefer.

P. 505. v. 18. ἐφ' οἷς ἐξεῖναι ἀποκτινύναι] Exempli caussa, si cui vis illata esset, seu moechum apud uxorem, matrem etc. deprehendisset. His modis qui caedem patrasset, eum Draco voluit esse culpae insontem, καθαρὸν, ὅσιον, εὐαγῆ, ἀδῶον. Conf. Petiti librum saepe nobis laudatum p. 619. Fr. A. Wolf.

P. 505. v. 18. ἐξεῖναι] Scilicet ἐβούλετο vel διώρισεν e versu sequente. Reisk. Immo infinitivus regitur a formula ἐφ' οἷς, comparabili illa cum vulgari ἐφ' ᾧ s. ἐφ' ᾧ τε. Schaefer.

P. 505. v. 18. ἀποκτινύναι] ἀποκτεινύναι Paris. primus, August. primus. Reisk. V. Buttmannus Gramm. Gr. maj. II. 1. p. 175. et not. ad p. 528, 6. Schaefer.

P. 505. v. 22. Ἀθηναῖοι] Post h. v. Bekkerus posuit signum coli: ut quatuor haec verba, μηδαμῶς, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, sola per se intelligantur. Schaefer.

P. 505. v. 27. τοὺς εὐρομένους] Participio tacite addi debet χάριν aut τιμὴν τινα e prioribus, χάριν κομίσασθαι. Fr. A. Wolf.

P. 505. v. 27. Δημοφάντου] Vulg. Διοφάντου. Δημοφάντου Paris. secundus, quintus, septimus, August. primus, Bavarius. Δημοφάντου e codd. mstis praefert Valckenarius ad Herodot. p. 398. Reisk. Columnam Demophanti, h. e. populiscitum statim post exactos tyrannos auctore illo (Δημοφάντου εἰπόντος) factum et columnae de more insculptum, praeter nostrum laudant duo Oratores, Andocides de Myst. p. 48. et Lycurgus in Leocrat. p. 223. seqq. et in priore horum etiam servatur formula iurijurandi tum perscripta, e qua ea apponam, quae nostro consona sunt maxime. Ἐάν τις κτείνων τινὰ ἀποδάνῃ ἢ ἐπιχειρῶν, εὖ ποιήσω αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐκείνου, καθάπερ Ἀρμόδιόν τε καὶ Ἀριστογείτονα καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Ubi verba tantum habes alia, rem eandem. Sic ἂν τις τι πάθῃ est pro illo, ἔάν τις ἀποδάνῃ, euphemismus notissimus. At legitur in loco Demosthenis vulgo τῆς Διοφάντου στήλης. Quod mendum plures in fraudem deduxit, ut Fabricium Bibl. gr. IV. 22.

p. 16., qui male rem refert ad Diophantum Archontem Olymp. 96, 2. Occurrit quidem psephisma Diophanti apud nostrum de fals. leg. p. 306. E. [ed. Francof.], sed id longe alius generis et aetate posterius. Veram scripturam nominis, *Διοφάντου*, clare servant Par. 2. 5. 7. Aug. 1. et Bav. Quibus accedit Ulpianus, non correctus ille ad textus depravationem, sed qualem habent editt. principes, quae etsi ipsae quoque in contextu tenent *Διοφάντου*, tamen in Schol. verum sequuntur. Vitium loci primus detexit Valckenarius ad Herodotum V. 55., eique recte paruit Reiskius, ceterum peccans statim in hoc, quod post *Ἀριστογείτονι* putat excidisse *δεδώκατε*. Cui demum vel latini sermonis perito haec ellipsis insolens videatur? *Fr. A. Wolf.*

P. 505. v. 28. *ὁμώμοσται*] *ὁμώμοται* Bekker. e libro optimo. V. Buttmannus Gramm. Gr. maj. II. 1. p. 198. s. *Schaefer.*

P. 506. v. 2. *Ἀριστογείτονι*] Post h. v. deesse videtur *δεδώκατε*. *Reisk.* V. not. ad p. 505, 27. *Schaefer.*

P. 506. v. 5. *οὐκ ἔνι τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον — τὰ μέλλοντ' ἥδεις;*] — *μελλόντων οὐ ταῦτὰ λέγει.* Mox v. 11. *ἥδεις ἀντὶ τοῦ προὔνόεις.* Sed quid si legas addita negatione: *εἰ τὰ πρὸ τοῦ μὴ κατεμέμφου, scilicet πραχθέντα Ἀριστογείτονι καὶ Ἀρμοδίῳ τοῖν τυραννοκτόνοι.* Si ea, quae olim facta sunt, (scilicet liberata rep. caesisque tyrannis,) [non reprehendis], cur non illud quoque providisti, si quid ejusmodi in posterum accideret? *H. Wolf.* Jam fere ad metam Orationis ventum est, cum singulare hoc comma, quod argumentationem non levem aut vulgarem continet, mihi molestias magnas excitaverit. Nam, si quid ego judicem, Wolfius uno in loco contra fidem plurimorum et praestantiorum Codd., in altero omnium aliud nobis commendaverit, ac voluit ipse Demosthenes. Primo enim v. 10. omnes editt., omnes scripti Codices negativam istam particulam respuunt et uno ore legunt *εἰ τὰ πρὸ τοῦ κατεμέμφου*: deinde editt. Ald. et Paris. cum Codd. Regg. et Ven. v. 7. negationem etiam excludunt et legunt *περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ μελλόντων* (vel καὶ *περὶ τῶν μελλόντων*, ut Vindob.) *ταῦτὰ λέγει.* Si ergo haec lectio, quae tantam auctoritatem secum ferat, (tantam nimirum, ut omnium Codd. consensum habeat,) non deteriore

sensum, immo si longe praestantiorum repraesentet, tu non dubitabis, quid sequare. Hoc videtur velle Orator: Si priorum temporum liberalitatem reprehendas, cur ista tua lege, quae sancit *μηδὲ τολοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι*, liberalitatem futurorum etiam claudis? cur non rationem habuisti posteritatis? Sint Chabriae, sint Cononis res gestae et opinione omnium et praemiis, quae consecuti sunt, minores: esto, ut resp. honorum fuerit liberalis nimio. At unde scis, ea tempora non olim reditura, ubi bonis civibus, ubi Harmodiis iterum fuerit opus, ubi resp. suorum civium merita liberalitate vincere non poterit? *εἰ τὰ πρὸ τοῦ κατεμέμφου, τί μὴ καὶ τὰ μέλλοντα ᾔδεις*; *Se biasimi le cose passate, che sai tu di quelle, che hanno a venire?* Ergo omnino fieri nequit, ut ea lex commode lata sit, quae eadem de praeteritis statuit, eadem de futuris, quorum eventus incerti et variae in utramque partem inclinationes a nullo legislatore rite comprehendi possunt. *Οὐκ ἐνι τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὃς περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ μελλόντων ταῦτὰ λέγει.* Non si debbe per buona tenere una legge, che delle cose passate e delle future parimente determina, ut recte versio Italica. Lambinus etiam in hoc loco particulam negativam reduxit. Tu in utroque delebis. *Taylor.* Locum hunc utri vexarint pejus, editores an librarii, difficile est dictu. Nam primum negatio et ante *ταῦτὰ* et ante *κατεμέμφου* *) in plerisque exemplaribus, scriptis, editis, adest nulla, nisi quod priore loco *οὐ* dedit Felic., unde id transiit in textum Man. et Wolfii et in Ind. Lambini; posteriore autem loco unus Wolfius prorsus de suo invexit voculam *μή*. Indignatur id Taylorus, quod is in altero loco ita contra fidem plurimorum et praestantiorum codicum, in altero contra omnium aliud inculcarit, ac voluerit ipse Demosthenes. Jam de codicibus cum optimo quoque hanc tenemus sententiam, eorum quidem fidem editori esse religiose sequendam, modo ne in literas et apices sic juret, ut sensum communem ejuret. Quod vero Taylorus se jactat scire, quid Demosthenes voluerit, aut Taylorus aut ego tur-

*) Quibus locis *οὐ* invexit Halensis Criticus: quo jure, infra dicam. *Schaefer.*

piter fallimur. Multo enim aliud in Oratore video, atque ille. Sed sententiam quomodo sine negationibus expediat vir doctus, ipsis verbis ejus docendum est, praesertim quum omnino desperem, fore unquam, ut vim eorum satis assequar. „Hoc ergo“ inquit „videtur Orator velle: Si — — — —, ut recte versio Italica.“ Hactenus ille. Atque haec vocat *sensum*, eumque longe praestantiorum altero, ex appositis negativis manante, nec amplius dubituros nos dicit, quid sequamur. Et placuit haec crisis postremo editori ita, ut utramque negativam fidenter expunxerit, posteaque scripserit: *τί; μὴ καὶ τὰ μέλλοντ' ἤδεις; **) In notis tamen idem triplicem proponit modum emendandi: primum, ut omittatur *τί* ante *μὴ*, uti facit Aug. 1. et Bav.; secundum, ut legamus *εἰ τῶν προτοῦ κατεμέμφου τι, μὴ καὶ τὰ μέλλοντα ἤδεις;* tertium, ut, rejecto *τί* post *μὴ*, scribamus *εἰ τὰ προτοῦ κατεμέμφου, μὴ τι καὶ τὰ μέλλοντα ἤδεις;* Priorum si te poenitebat, num quid etiam futura praevidebas? Ad has tantas divitias accedit Marklandus clare legendum pronuncians *τί μὴ καὶ τὰ μέλλοντα εἶδες; cur non futura considerasti?* Credo equidem, uti leviter nunc locus a me mutatus est, in eo neminem graece doctum quidquam inventurum, quod cul-pae speciem habeat. *Τὰ παρεληλυθότα*, quod paullo post dicitur *τὰ προτοῦ*, patet referri ad *Harmodii et Aristogitonis honores et praemia*. *Τοιοῦτοι* sunt tales, quales sese praestant illi duo. *Μὴ **)* καταμέμφεται *τὰ προτοῦ* Leptines, quum praemia duobus illis decreta lege sua probat et firmat, quum illos lege plane vult exceptos. Jam se sponte sententia loci offert haec: *Nulla pacto lex ista probari potest, quippe quae aliud de rebus actisque praeteritis statuatur, aliud de futuris, neque ex aequo utraque judicet. In uno quidem capite legis Leptines scripsit: ne quis immunis esto, exceptis Harmodii et A. posteris. Praeclare! Laudo, quod hactenus illis viris suos honores reliquit, sua praemia ac populi decreta rata habet. At idem cavit in altero capite, ne omnino porro liceret immunitatem*

*) Eodem modo scripsit Halensis, nisi quod dedit *μέλλοντα*, hiatuum amore perditus. Schaefer.

**) Voluit, certe debuit scribere *οὐ*. Schaefer.

in quenquam conferre. Hic vide mihi, vir optime, quàm tecum ipse discordes. Hic posteris Harmodii et A. immunitatem olim tributam ratam habes, illic, ne cuiquam ea in posterum unquam tribuatur, vetas. An tribuere eam ne tum quidem licebit per te, o bone, quum in civitate forte erunt Harmodio et Aristogitoni similes? Talesne quoque hocce praemio ornandos negas? At qui in civitate nostra olim facta reprehendere non es ausus, qui tyrannicidarum posteros lege tua solvis, quid? num tu etiam futura noras, quum legem scriberes? Num certum tibi erat, nunquam talia tempora reip. reditura esse, in quibus ad statum popularem a dominatu defendendum Harmodiis opus sit; ut summe nos poenitere debeat praemia sustulisse etc. Sed haec verecundius expressa sunt et sine ullo verbo male ominato. Particula *ὅτι* alienum responsum annunciat, ut p. 468, 25. Dices quidem tu aut alius, procul nos abesse a tali expectatione etc. Sufficiant haec ad totius loci tenorem declarandum, nec lubet Taylori commentum illud exagitare, quo bonam legem negat esse, quae de praeteritis et futuris eadem statuatur. Neque id commentum iis defenditur, quae dixit de eventibus temporum incertis, a nullo legislatore provisus, qui ad leges variis modis immutandas valeant. Quippe id h. l. Demostheni invito obtruditur, qui rem eloquitur nude et simpliciter, et pro more suo multo dixisset accuratius et ad communem hominum sensum aptius, si cum Taylora voluisset sophistam agere. Quam saepe veteres Oratores dicunt, leges vultum omnibus eundem exhibere, et omnibus una eademque voce oportere loqui, ut Ammianus Marcellinus ait XXVII. 6. Vere ergo scriberetur *οὐ ταῦτ' αὖ λέγει*, etsi nullus liber addiceret. Atque ita etiam ante *κατεμέμφου* negativam requiri superiora clamant. Ac nihil est hoc vitio solennius, ut *οὐ* post *τοῦ* extritum sit. Nam Wolfii conjecturam *μὴ* abjeci, quia in mea ratione ad maiorem facilitatem corruptelae illud quoque accedit, quod alteram particulam haud paullo melius usus loquendi fert. Scilicet verba *εἰ τὰ προτοῦ οὐ κατεμέμφου* suppleri possunt addendo *ἀλλὰ ἐπαινεῖς* *). In hoc autem

*) Lehnerus ubi de hac Wolfii ratione scripsit Philol. Cur. p. 20. s., Demosthenis citavit locum p. 276, 6. ss., ut ostenderet Oratorem

genere dicendi negativa οὐ optime locum habet, rarius et minus bene μή *). Denique ne ultimo quidem membro inoffensum pedem editores referre potuerunt. Nam male vulgo conjunctim legitur τί μή καὶ τὰ μέλλοντα ᾗδεις; Quod Wolfius vertit: *cur non futurorum etiam rationem habuisti?* Nullus vero locus est particulae μή, quum sic interrogamus: *cur non?* Tum et lex sermonis et usus postulat οὐ, respuit μή. Sic soloece dicas τί μή ἐποίησας τοῦτο; *Cur hoc non fecisti?* Quod ratio haec ipsum Marklandum fugit, qui tamen in reliquis loci plus, quam ceteri, intellexit, id ego mirarer, nisi aliunde constaret, has in Demosthenem notas a viro summo effusas potius esse, quam scriptas **). At enim exempla sunt, ubi in interrogationibus junctim ponitur τί μή. Haec ne quem aliquando deludant, neu dissimilia pro similibus habeantur, rem quasi praetereundo explicabo. Legimus quidem in Aristid. Declam. Leptin. §. 94. οὐ μὲν ἄλλ' εἰ μὲν καλόν τι καὶ δίκαιον, ὃ οὗτος, τὸ τῶν δωρεῶν οἶει καὶ τῇ πόλει συμφέρον, τί μή πᾶσιν ἀπλῶς αὐτῶν μεταδίδως, ἀλλὰ τοῖς μὲν, τοῖς δ' οὐ; εἰ δ' ἀλυσιτελεῖς εἶναι σοι δοκοῦσι, καὶ κατέγνωσ αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι νομίζεις, τί μή καὶ πάντας τούτων ἀποστερεῖς; Hic vero μή copulandum non est cum pronomine τί, sed in priore loco cum πᾶσιν, in posteriore cum πάντας, ibique verba τί μή καὶ πάντας idem valent, quod τί καὶ μή πάντας, ἀλλ' ἐνιοι ***), quod verbum, ἐνιοι, latet in τοῖς μὲν, τοῖς δ' οὐ †). Itaque μή in utroque loco positum est plane ††), uti supra apud nostrum

μήτε pro οὔτε posuisse. Falso. Vertendum enim: *si nec Thebali sequerentur, nec Thebani transitum concederent.* Conf. v. 1. Schaefer.

*) Verius sic: οὐ poni licet, quando negatio refertur ad sequentem vocem cum eaque sic coalescit, unam ut ambae notionem efficiant: μή ponitur, quando negatio pertinet ad particulam conditionalem. Conf. quae monui in H. Stephani Thes. c. 3523. B. Schaefer.

**) Conf. quae monuit Reiskius ad p. 276, 10. Schaefer.

***) Voluit ἐντοὺς. Schaefer.

†) Omnia vana. Sophista posuit μή, cum proprietas Graecismi οὐ poni posceret. Sic vero citerior Graecitas illā negatione saepissime abutitur. Apud Plutarchum, ut hoc utar, dici vix potest quoties hic soloecismus occurrat. Schaefer.

††) Fallitur. Demosthenicus ille locus indicat conditionem. Schaefer.

p. 457, 13. μή τινες, ἀλλὰ πάντες, et ultima latine verti possunt: *Sin donationes prorsus tibi inutiles videntur, cur quosdam tantum praemiis suis spolias, cur non omnes?* Jam quod ex aliquot editt. sumsi, τί; μή —, haec vim habent et acrimoniam quandam interrogantis, quae potestas saepe in solo μή interrogativo inest. Longior in h. l. factus sum subtilitatis studio. Nec usquam in tota Oratione majores fluctus et inutilius ab Intpp. excitatos vidi. Fr. A. Wolf. Maximos excitavit ipse, idque, ut mihi persuasi, in simpulo. Taylora enim plane assentior: assensusque est, credo, etiam Bekkerus, cum Reiskii scripturam teneret. Singula deinceps perstringam. Schaefer.

P. 506. v. 6. καλῶς] Typothetae negligentia in Dindorfianam invexit καλῶς. Schaefer.

P. 506. v. 6. τῶν παρεληλυθότων] Infra v. 10. τὰ πρὸ τοῦ. Halensis refert ad Harmodii et Aristogitonis honores et praemia. Male: atque hic fons est omnis erroris. Τὰ παρεληλυθότα s. τὰ πρὸ τοῦ sunt quae acciderunt ante legem a Leptine latam: τὰ μέλλοντα, quae postea aecident. Schaefer.

P. 506. v. 6. καὶ μελλόντων] καὶ περὶ τῶν μελλόντων Paris. primus, August. primus, Vindob. Post μελλόντων addit corrector libri Weimarani οὐ μόνον μή. P. Manutius sic dedit: μελλόντων οὐ ταῦτά. Unde repetiit index Lambini. Reisk. Καὶ τῶν μελλόντων Bekker. Recte. Schaefer.

P. 506. v. 7. ταῦτά λέγει] Scilic. ut tollit immunitatem prius datam, ita vetat dari in posterum. Conf. p. 457, 15. Schaefer.

P. 506. v. 7. πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος] Hac exceptione vide quam callide Orator utatur: nam quod inde colligit, ita comparatum est, ut Leptines suo sibi argumento confutetur. Quare statim tanquam sibi plaudens addit καλῶς. Schaefer.

P. 506. v. 10. τοιοῦτί] Quales nempe fuerunt Harmodius et Aristogiton. Reisk.

P. 506. v. 10. εἰ τὰ πρὸ τοῦ κατεμέμφου] Si displicebat tibi ante datam esse nonnullis immunitatem, quod hoc dono indigni viderentur. Schaefer.

P. 506. v. 11. τί; μή καὶ τὰ μέλλοντ' ἤδεις;] Clare legendum. Leptin.

dum: τί μὴ καὶ τὰ μέλλοντα εἶδες; cur non futura considerasti, in futurum prospexisti? quod v. ult. vocat τὸ μέλλον προοράσθαι. Sic τοὺς καιροὺς ἰδὼν, tempora intuens, p. 473, 21. Dicit: Si honores Harmodio et Aristogitoni olim habitos non reprehendis, quare in futurum a similibus honoribus excludis eos, qui Harmodio et Aristogitoni similes esse possunt? Markland. Τί; μὴ deest Vindob. Solum τί deest August. primo et Bavarico. Μέλλοντά τ' ἥδεις Vindob. F. voluit γ' dare pro τ'. Patet vitium loci, quod tolli triplici modo potest, aut omit- tendo τί cum Augustano et Bavarico, aut sic legendo: εἰ τῶν πρὸ τοῦ κατεμέμφου τι, μὴ καὶ τὰ μέλλοντ' ἥδεις. Quod si vetustiorum illorum quidquam incusabas, num futura tenebas? aut denique transponendo τι post μή, ut sit: εἰ τὰ πρὸ τοῦ κατεμέμφου, μή τι καὶ τὰ μέλλοντ' ἥδεις. Priorum si te poe- nitebat, num quid etiam futura praevidebas? ubi τι plane ut in latinis quid redundat. Reisk. Vulgatā est longe sanissima. Schaefer.

P. 506. v. 11. ὅτι νῆ Δία κ. τ. λ.] Sententia est: Procul ais nos abesse ab illa luctuosa spe, fore ut exsistant aliqui Har- modio similes, qui nos a tyrannis liberent. Simus enimvero —. Reisk. Ὅτι — ἐσμὲν est ὑποφορά, indice etiam formulā in tali schemate solenni νῆ Δία: quam statim sequitur ἢ ἀνδυ- ποφορά, καὶ εἰημέν γ' —. At hercle a tali metu nunc longe absumus. Utinam absimus —. Schaefer.

P. 506. v. 12. εἰημεν] Ita, non cum editorum nonnullis et Wolfio, qui et similiter quoque interpretatur, εἰη μέν. Taylor.

P. 506. v. 13. ἀλλὰ χρὴ γε — νεμεσήσαι] Citat h. l. Le- xicon apud Montfaucon. Biblioth. Coislin. p. 497. Reisk. Ci- tant Anecd. Bekker. p. 158, 12. Sensus: Sed oportet nos, cum homines simus, et in loquendo et in legibus ferendis procul habere superbiam, ne forte nos Nemesis ulciscatur. Schaefer.

P. 506. v. 14. οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσαι] Ex veteri super- stitione honorum invidiosa praedicatio homini credebatur fortunam, quae adesset, parum tutam *) atque adeo deorum iram concitare. Quid? quod πᾶν θεῖον φθονερόν putarunt,

*) Deest verbum. Schaefer.

ut ex Herodoto constat. Eam sententiam aliquis nuper ex instituto misere vexavit singulari scriptione, Solonem et reliquos priscos sapientes ex nostris ingeniis judicans. *Fr. A. Wolf.*

P. 506. v. 15. πάντα δ' ἀνδρώπινα ἡγεῖσθαι] Sententia est: sortem quamcunque non alienam ab eo, qui homo sit, existimare. Potest resp. nostra in ejusmodi tempora incidere, ubi opus sit viris egregie de se merentibus eoque munera eximia postulantibus. *Reisk.*

P. 506. v. 16. ἡλπισαν] Omnino ἐλπίζειν est expectare, unde interdum occurrit sensu timendi, quae tamen propria vis verbi non est. In hunc modum accipias, quae traduntur ab Intpp. ad Thomam M. p. 299. *Fr. A. Wolf.* Reisigius ad Sophocl. Oed. Col. Enarrat. p. CLXIX.: „Graeci atque Latini sperandi verbum usurpant in metu, ita nempe, ut quis se neget sperare malum: et nos: ich hoffe nicht: quam rem vulgo parum tenent, nec *Fr. A. Wolfius* expedivit in Demosthenis Leptinea [h. l.].“ Negat igitur sic dici posse nisi in enuntiatione negativa, qualis et hîc legitur et v. 22. recurrit. Enimvero exemplum usus in aiente habent antecedentia v. 12. Ubi si quis forte pervicacior contendat negationem latere involutam, conferat aliud exemplum ejusdem usus indicatum ad p. 446, 12. Itaque *Wolfius* rem mihi quidem videtur satis expedivisse. *Schaefer.*

P. 506. v. 16. εἰς τοιαῦτα πράγματα] Subaudi, quibus nunc haerent impliciti. *Reisk.* In talem fortunam, scilic. quacum nunc conflictantur. Similiter alibi ἐκεῖνα. Conf. ad p. 469, 24. *Fr. A. Wolf.*

P. 506. v. 17. οὐδέ γ' ἴσως Συρακούσιοι — τυραννηθήσεσθαι] Scilicet ἡλπισαν. De Dionysiis vide Diodorum lib. XIII. et XIV. *H. Wolf.*

P. 506. v. 17. Συρακούσιοι] Συρακούσιοι August. primus. *Reisk.* Sic *Bekker.* *Schaefer.*

P. 506. v. 17. τὸ πάλαι δημοκρατούμενοι] Nempe per 60 fere annos, inde ab Olymp. 78, 3., quo anno antiquiorum tyrannorum ultimus, Thrasybulus, regno privatus est. Nam prior Dionysius, qui statim memoratur, potitus regno est Olymp. 93, 4. Vid. Diodor. XI. 68. et XIII. 96. Reliqua de

imperio Syracusanorum latissime patente in vulgus nota sunt. Carthaginienses illis subjecti post cladem ad Himeram Olymp. 75, 1. Vid. Diodor. XI. 20. seqq. Justin. IV. 2. et de clade Atheniensium superius notata ad p. 469, 24. *Fr. A. Wolf.*

P. 506. v. 20. αὐτοῦς] Minus recte αὐτοῦς *Fr. A. Wolf. Schaefer.*

P. 506. v. 20. ναυμαχία] Bekkerus: „ναυμαχίαν r.“ Eadem scripturae varietas in Diod. Sic. XI. 26. Supra p. 172, 27. τὴν περὶ Νάξου ἐνὶ ναυμαχίαν Χαβρίας. V. Lennep. ad Phalar. p. 155. b. *Schaefer.*

P. 506. v. 21. [ὃς ὑπηρέτης ἦν,]] Haec verba videntur e scholio irrepsisse eoque delenda esse. Voluerat lector aliquis significare, quam contemti olim scribae fuissent: ideo adscripserat, scribas in numero servorum publicorum fuisse. Nam ὑπηρέτης est *servus publicus* h. l. Nemo eorum, qui Demosthenem orantem audirent, hoc ignorabat, sed ignorabant multi eorum, qui multis saeculis post eum legerent; qui docendi videbantur ei, quisquis id scripsit. Quare nullus dubitavi haec verba uncis includere. *Reisk.* His longius immorari cogimur. Primum quidem hoc alii quoque scriptores testantur, Dionysium patrem extremo loco natum fuisse et, priusquam tyrannidem occuparit, nullius apud suos auctoritatis. Diodorus, haudquaquam spernendus auctor in rebus Siculis, XIII. 96. eum γραμματέα καὶ τὸν τυχόντα ἰδιώτην vocat, et qui Wesselingio ad h. l. citatur, Polyaeus V. 2. 2. ὑπηρετοῦντα καὶ γραμματεύοντα τοῖς στρατηγοῖς. Jam id munus γραμματέως ex multis locis Oratorum patet Athenis parum honorificum fuisse *). Non fuit illud quidem in Graecia per se inhonestum aut contemptum, ὑπηρεσία tamen, non ἀρχή, plane ut apud Romanos scribae interdum etiam cum lictoribus numerantur inter apparitores magistratuum, iisque ministerium tribuitur, nunquam magistratus. Quanquam in graecis civitatibus paullo honorificentior ea provincia habita, quippe et ingenuorum hominum, et non mercenaria, ut puto. Conf. Nepotis Eumen. c. 1. At verbum tamen ὑπηρε-

*) Conf. Wesseling. not. ad Petit. LL. AA. p. 342. et Corsin. F. A. T. II. p. 153. *Fr. A. Wolf. in Ind.*

τεῖν solenne ubique de scribis passimque conjunctum cum γραμματεῦν et ὑπογραμματεῦν, uti apud Demosthen. de Cor. p. 516. C. [ed. Francof.] et alibi. Atque hoc non aliter fuisse Syracusis, eundemque ibi scribas locum tenuisse, pro certo poni potest, quidquid obloquatur Ulpianus, quem recte refutant Spanhemius de U. et P. N. Dissert. IX. p. 705. et Wesselingius l. c. Jam plane non dubium est, Dionysium propter hoc ipsum munus γραμματέως a nostro vocari potuisse ὑπηρέτην. Nescio tamen quid in hoc loco me offendit, quoties lego verba ὅς ὑπηρέτης ἦν, ὥς φασι. Quid enim? Haecine, ὅς ὑπηρέτης ἦν, ad declarandum locum scribae credamus adjecta? At quis auditorum olim ignorare potuit, γραμματέως esse ὑπηρεσίαν, non ἀρχήν? Id scilicet populus Atheniensis docendus fuit. Verum ut ejusmodi declarationem huic loco, quum de Siculis rebus agatur, minus alienam putes, jam edoceri cupiam, cur eam Orator fecerit verbis tam ineptis. Talia sunt sane ὅς ὑπηρέτης ἦν. Unde enim hoc tempus praeteritum? Ferri id utique posset, si scripsisset ἥπερ ὑπηρεσία ἐστί, certe ita ratio dicendi constaret. Non minus tamen offendit illud, ὥς φασι. Est enim absonum, si ad totam sententiam referas; nec magis ferendum, etiam per leges sermonis, si ad unum nomen γραμματέως. Nam sic deberet esse γραμματέως ὄντος, ὥς φασι. At ratio quaedam videatur adesse salebras has omnes complanans, ut post illud, ὑφ' ἐνός γραμματέως, novam quandam conditionem hominis inesse dicas appositis verbis, ὅς ὑπηρέτης ἦν. Nimirum ad hoc aliquis abuti possit Polyaei loco, quem ante laudavi. At si nova et diversa a priore conditio nunc accederet, ista molestia praeteriti temporis eadem nos premeret. Nec video in hac ratione, cur non potius Orator dixisset γραμματέως καὶ ὑπηρέτου, quanquam vel sic abruptius nec pro solita perspicuitate sua locutus esset. Post haec omnia, quae dixi, primum facere non possum, quin illud, ὥς φασι, absurdum judicem et alienum. Haud dubie Dionysii, principis tam potentis, prior conditio satis tum nota fuit; atque ut minus nota fuerit, rumor vulgi et fama locum in tali argumentatione non habebat. Concinit quidem vulgato textui Scholiastes, sed hujus cantilenam non

ita curo, ut propter eam verba, quae inclusi, minus mihi videantur suspecta minusque glossatorem oleant. Quin surreptis illis etiam gravitas orationi accedit. Hujus vero reperti laudem, si qua est, ex parte praecepit Reiskius in notis monens: „*Verba ὅς ὑπηρέτης ἦν videntur e scholio — — — servorum publicorum fuisse.*“ Non dubito, in postremis virum scribere voluisse *ministrorum*, etsi scio, *servos publicos* et *scribas* conjungi a Capitolino Gord. tr. c. 12. Hoc unum miror, quod Reiskius parcere potuit verbis ὅς φασι. Ea ipsa sunt, quae mihi prae ceteris corruptelae suspicionem injecerunt. *Fr. A. Wolf.* Verbis ὅς φασι parcit etiam Bekker, posteriorem uncum cum Reiskio ponens post ἦν, non cum Wolfio post φασι. Nec difficile intellectu duumviros praestantissimos peritissime fecisse parcentes formulae innocentī. Verto *wie wir hören, wie uns berichtet wird, non wie man sagt.* De Alcibiade p. 561, 28. καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων, ὅς φασιν, εἶναι δεινότατος. Ubi v. quae notavi. *Schaefer.*

P. 506. v. 21. τυραννηθήσεσθαι] τυραννήσεσθαι Bekker. V. not. ad. p. 507, 16. *Schaefer.*

P. 506. v. 22. ὁ νῦν ὢν Διονύσιος] ὁ νεώτερος. De hoc vide vitam Dionis et Timoleontis apud Plutarchum. *H. Wolf.* Dionysii minoris ejectio ex insula incidit in Olymp. 106, 4. De tota re gesta constat ex Diodoro XVI. 6., Nepotis Dione, et ex Plutarcho, quem inprimis confer in Dione p. 968. D. Tetigisse haec vulgata satis habeo. *Fr. A. Wolf.*

P. 506. v. 23. ἐπ' αὐτὸν] ἐφ' ἑαυτὸν Paris. secundus. Ἐφ' αὐτὸν Bavaricus. *Reisk.* Ἐφ' αὐτὸν Bekker. *Schaefer.*

P. 506. v. 26. τὸ μέλλον ἄδηλον κ. τ. λ.] Haec sententia sine comparatione locorum similium bene intelligitur. Iisdem verbis ea repetitur in Orat. de Rhodior. libert. p. 146. D. [ed. Francof.], et latine a Livio XXVII. 9. *Fr. A. Wolf.*

P. 507. v. 5. σκέψασθε παράλληλα καὶ λογίσασθε κ. τ. λ.] Sat frequens παράλληλα in Atticis pro παραλλήλως, et inutile est cum Taylora disjungere παρ' ἄλληλα. Nec minus recte servamus vulgatum καταψηφισμένοις, pro quo idem ille commendat καταψηφισαμένοις e Par. 1. 2. 7. Ital. Aug. 1. Bav. Feras hoc hactenus, ut sit pro ἐὰν καταψηφίσῃσθε. Prius tamen verius, quod resolvi potest εἰ καταψηφισμένοι ἔσεσθε.

Verius, inquam, quia sententiae h. l. magis convenit εἰ, quam εἰάν, propter hujus particulae vim ἀοριστολογικὴν *). Ac plane sic est in Lycurg. adv. Leocrat. p. 143. In seqq. ellipsis facilis in τί μή, h. e. τί συμβήσεται μὴ κατεψηφισμένοις. Ceterum tota haec peroratio est ex optimis partibus Orationis et caussae aptissima. *Fr. A. Wolf.*

P. 507. v. 5. παρ' ἄλληλα] Rescribe παρ' ἄλληλα, in utramque partem, scilicet τί τε συμβήσεται κατεψηφισμένοις ὑμῶν τοῦ νόμου, καὶ τί μή. Forte καταψηφισαμένοις, ut habent Ital. et Regg. α. β. η. *Taylor.* Bene παρ' ἄλληλα *Bekker.* *Juxta se posita. Schaefer.*

P. 507. v. 6. τί τε — τοῦ νόμου] Citant *Anecd. Bekker.* p. 150, 4. *Schaefer.*

P. 507. v. 6. κατεψηφισμένοις] καταψηφισαμένοις *Paris.* primus, secundus, septimus, Bavaricus: idemque voluit August. primus, tametsi vitiose dedit καταψηφισαμένους. *Reisk.* Καταψηφισαμένοις etiam *Anecd. Bekker.* Et sic *Bekker.* Recte. V. v. 8. et 15. *Schaefer.*

P. 507. v. 6. τοῦ νόμου] τὸν νόμον *Anecd. Bekk.* *Schaefer.*

P. 507. v. 7. τί μή] Non τί μή συμβήσεται, sed τί συμβήσεται μὴ κατεψηφισμένοις, ut recte Halensis Interpres. Sic autem particula tono vocis acuenda: quem tonum librarii duplici accentu gravi signarunt scribentes μῆ. V. quae monui ad Bastii *Commentat. Palaeograph.* p. 824. *Schaefer.*

P. 507. v. 7. φυλάττετε καὶ μέμνησθε] Pleonasmus ex oratoriis, nam φυλάττειν hīc i. q. μεμνήσθαι. *Infra* p. 508, 11. φυλάττετε καὶ μνημονεύετε. *Schaefer.*

P. 507. v. 8. ἵν' ἔλῃσθε τὰ κρείττω] Alludit ad verba legis Solonis citatae supra p. 484, 14. ὑμᾶς δὲ ἀκούσαντας ἐλέσθαι τὸν κρείττω, scilicet νόμον. *Markland.*

P. 507. v. 11. ὥς ἔστω] Tecte negatur quenquam indignum esse. *Schaefer.*

P. 507. v. 15. ποιήσατε] ποιήσητε *Paris.* primus, August. primus. *Reisk.* Perplacet: recepitque *Dindorf.* Opponitur v. 10. ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν. V. not. ad p. 508, 10. *Schaefer.*

P. 507. v. 16. ἀδικηθήσονται] Vulg. ἀδικήσονται. Ἀδικη-

*) Fallitur. V. v. 8. et 15. *Schaefer.*

δήσονται August. primus, margo Lutetianae. Correxī ἀδικηθήσονται, quod melius: tametsi haud ignorem illud quoque defendi posse multis similibus exemplis mediorum pro passivis usurpatorum. *Reisk.* Ἀδικήσονται *Bekker.* V. not. ad p. 524, 8. 585, 1. *Schaefer.*

P. 507. v. 19. παρ' ἅπασιν] Vulg. παρὰ πᾶσιν. Παρ' ἅπασιν Paris. primus, August. primus. *Reisk.* Παρὰ πᾶσιν *Fr. A. Wolf.* et *Bekker.* Reiskianae scripturae magis respondet quod supra v. 13. legitur, πρὸς ἅπαντας. *Schaefer.*

P. 507. v. 23. τῶν περιεστηκότων] οἱ περιεστηκότες sunt, qui aliis locis vocantur οἱ ἐπακούουσι τῆς κρίσεως, οἱ ἔξωθεν περιστάσι, ut apud Aeschinem in Ctesiphont. p. 428. D. 436. E. 462. A., lat. qui circumstant audiendi gratia et coronam faciunt, qui in gravioribus caussis, praesertim oratore claro aut gratioso orante, solebant multi esse et Athenis et Romae. *Fr. A. Wolf.*

P. 507. v. 23. ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ] ὅτι νῦν μὲν τῷ δικαστηρίῳ *Bavaricus.* Ὅτι νῦν μὲν δικαστηρίῳ (sine articulo) *index Aldi.* *Reisk.*

P. 507. v. 25. πρὸς ὑμᾶς] Non putem πρὸς ὑμᾶς, sed πρὸς ἡμᾶς. Reo certamen est, non cum iudicibus, sed cum actore, et rursus actori cum reo. *Reisk.* Omnes editiones occupat πρὸς ὑμᾶς incuria editorum, quod vel Wolfii rectior versio ostendit. Accusatorum et reorum in foro semper est ἄγων πρὸς ἀλλήλους, non πρὸς τοὺς δικαστάς, minime in h. l. Quisque hoc videt attentior, etsi nemo Intpp. advertit ante Reiskium. *Fr. A. Wolf.* Πρὸς ἡμᾶς cum Halensi editore *Bekker.* *Schaefer.*

P. 507. v. 25. τῶν καθήμενων] οἱ καθήμενοι sunt iudices, qui solenniter graece dicuntur καθῆσθαι, latine sedere. *Fr. A. Wolf.* Hoc quidem loco significantius sic dicuntur ob antecedens τῶν περιεστηκότων. Sed omnino solennis haec appellatio est iudicum. V. p. 520, 25. coll. v. 22. Aliter p. 66, 12., ubi ὑμεῖς οἱ καθήμενοι de populo Philippicam audiente dicitur. *Schaefer.*

P. 507. v. 26. φιλανθρωπία πρὸς φθόρον κ. τ. λ.] Sic Cicero 2. Catilinaria: Denique aequitas, temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes certant cum iniquitate, cum luxuria,

cum ignavia, cum temeritate, cum vitiis omnibus. Postremo copiae cum egestate, bona ratio cum perdita, mens cum amentia, bona denique spes cum omnium rerum desperatione confligit. H. Wolf.

P. 507. v. 28. *πονηρότατα*] Vulg. *πονηρά. Πονηρότατα* Paris. primus, August. primus, quod Fabricius seu Wolfius negat sibi placere. Correxī *πονηρότατα*: nam alias scribendum esset saltem *πρὸς πάντα τὰ πονηρά. Reisk. Τὰ πονηρά.* Intelligere hoc licet, verbo *πάντα* repetito, *πάντα τὰ πονηρά.* Ergo nihil opus cum Par. 1. Aug. 1. et Reisk. poni *πονηρότατα.* Paullo magis ferrem, si cui p. 508, 12. s. superlativus aptior videretur, *κατὰ τῶν τὰ πονηρότατα συμβουλευόντων.* Quanquam ibi nihil muto. *Fr. A. Wolf. Πονηρά* cum Wolfio bene revocavit Bekker. *Schaefer.*

P. 507. v. 28. *κατὰ ταῦτ' ἡμῖν*] [*κατὰ ταῦτα ὑμῖν.*] Omnino *κατὰ ταῦτ' ἡμῖν*, ut excudit Morel. et interpretatur Wolfius. Vulgo legitur *ὑμῖν.* Italus ita: *Delle quali se migliore seguirete e secondo esse darete la vostra sentenza. Taylor. Ταῦτα* margo Lutet. *ταῦδ' ἡμῖν* August. primus. *Ἑμῖν* Paris. secundus. *Reisk. Malim κατὰ ταῦδ' ἡμῖν. Schaefer.*

P. 508. v. 2. *καὶ τῇ πόλει — ἐψηφισμένοι*] Citant Anecd. Bekker. p. 179, 29. *Schaefer.*

P. 508. v. 2. *κάλλιστα*] Ita editi, MSS. Ald. Ven. Aug. Ital. Vindob. Lindenbr. et Regg. α. η. *κράτιστα. Taylor. Κράτιστα* August. primus, margo Bavarici, index Aldi. *Reisk. Τῇ πόλει τὰ κάλλιστα. H. e. quae rempubl. nostram maxime decet decrevisse. Mirum est membranas magno consensu dare τῇ πόλει τὰ κράτιστα. Quod nemo praeferat, qui Orationem cum cura perlegit. Fr. A. Wolf. Κράτιστα* etiam Anecd. Bekker. *κράτιστ' Bekker. Verum hoc puto, ut cujus amplior notio etiam τὰ κάλλιστα complectatur. Schaefer.*

P. 508. v. 2. *ἐψηφισμένοι*] Post h. v. Bekker. posuit subdistinctionem. *Schaefer.*

P. 508. v. 2. *ἂν τις — κινδυνεύειν*] Citant Anecd. Bekker. p. 120, 22. *Schaefer.*

P. 508. v. 6. *ἁμαρτεῖν*] *ἁμαρτάνειν* Paris. sextus, P. Manut. Lessing. Utrumque dat Bavaricus. *Reisk.*

P. 508. v. 7. πολλὰ — πολλάκις] Disjuncta hîc vides quae fere junguntur. *Schaefer*.

P. 508. v. 8. ἀφηρεύετε — ἀναισχυντίας] Extortum est vobis id, quod decrevistis, clamoribus et impudenti convicio. Conf. instar omnium Aeschin. Orat. in Ctesiphont. non longe ab initio, quo in loco pristinum judiciorum ordinem et gravitatem requirit. *Fr. A. Wolf*. Non διδαχῇ, sed βία causa fuit multorum psephismatum. Conf. v. 6. *Schaefer*.

P. 508. v. 10. πάδοιτε] πάδητε Paris. primus, August. primus, Bavaricus. *Reisk*. Conjunctivus aliquanto gravior. Igitur bene recepit Bekker. V. not. ad p. 507, 15. *Schaefer*.

P. 508. v. 11. φυλάττετε καὶ μνημονεύετε] φυλάξατε Paris. primus et septimus, August. primus. Μνημονεύσατε Paris. primus, August. primus. *Reisk*. Utrum Orator scripserit, non obscure apparet e p. 507, 7., ad q. l. v. quae notavi. *Schaefer*.

P. 508. v. 13. εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρουσι κ. τ. λ.] Aristophanis Ranis [v. 730.]:

Πολλάκις γ' ἡμῖν ἔδοξεν ἡ πόλις πεπονθέναι

Ταῦτόν ἔς τε τῶν πολιτῶν τοὺς καλοὺς τε καὶ γαδούς

Ἐς τε τὰρχαῖον νόμισμα καὶ τὸ καινὸν χρυσίον.

H. Wolf. Lubens hoc ἀπροσδιόνυσον scholion Wolfii admisi, nulla alia de causa, nisi ut hoc exemplo intelligat bonus lector meus, sibi nullam factam esse fraudem, si aliquando hujus hominis πονηροῖς καὶ κεκιβδηλευμένοις νομίμασιν (ut loquitur ibidem suus Aristophanes) χρώμεθ' οὐδέν. *Taylor*. Sententia haec inprimis accommodata est ad communem intelligentiam, olim adhibita explicatius a Solone. Demosthenes in Timocrat. p. 805. D. [ed. Francof.] βούλομαι ὑμῖν καὶ κεῖνο διηγῆσασθαι, ὃ φασὶ ποτ' εἰπεῖν Σόλωνα κατηγοροῦντα νόμον τιτὸς οὐκ ἐπιτήδειον δέντος. Λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς αὐτὸν εἰπεῖν, ἐπειδὴ τᾶλλα κατηγορήσεν, ὅτι νόμος ἐστὶν ἀπάσαις, ὥς ἔπος εἰπεῖν, ταῖς πόλεσιν, εἴαν τις τὸ νόμισμα διαφείρῃ, θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι· ἐπερωτήσας δὲ, εἰ δίκαιος αὐτοῖς καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος φαίνεται, ἐπειδὴ φῆσαι πάντας τοὺς δικαστάς, εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἡγεῖται ἀργύριον μὲν νόμισμα εἶναι τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων ἕνεκα τοῖς ἰδιώταις εὐρημένον, τοὺς δὲ νόμους ἡγεῖται τῆς

πόλεως νόμισμα εἶναι. Δεῖ δὴ τοὺς δικαστὰς πολλῷ μᾶλλον, εἴ τις, ὃ τῆς πόλεως ἐστὶ νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει καὶ παράσημον εἰσφέρει, μισεῖν καὶ κολάζειν, ἢ εἴ τις ἐκεῖνο, ὃ τῶν ἰδιωτῶν ἐστὶ. Προσδεῖναι δὲ τεκμήριον τοῦ καὶ μεῖζον εἶναι τὸ ἀδίκημα, τὸ τοὺς νόμους διαφθείρειν, ἢ τὸ ἀργύριον· ὅτι ἀργυρίῳ μὲν πολλὰ τῶν πόλεων καὶ φανερώς πρὸς χαλκὸν καὶ μόλυβδον κεκραμένῳ χρώμεναι σώζονται, καὶ οὐδοτιοῦν παρὰ τοῦτο πάσχουσιν, ὁμοίως δὲ νόμοις πονηροῖς χρώμενοι καὶ διαφθείρεσθαι τοὺς ὄντας ἑῶντες οὐδένες πώποτ' ἐσώθησαν. *Fr. A. Wolf.*

P. 508. v. 16. κίβδηλον καὶ ἄπιστον] *Ejusdem h. l. epitheta significationis: prius tropicum, posterius proprium. Schaefer.*

P. 508. v. 17. οὐ δὴ πού γ' κ. τ. λ.] [— καὶ θεοί, οὐκ οἶδ' ὅτι etc.]. *Haec ita distingui debent: — λόγον δώσετε. Οὐ δὴπου γε, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. Οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ etc. Ne utique hoc fiat *), o Jupiter et caeteri dii! Scio, non opus esse, ut ego plura dicam: opinor enim etc. Frequens haec oratoribus formula, οὐκ οἶδ' ὅτι etc., in conclusionibus orationum. Lysias contra Frumentar. ad fin. οὐκ οἶδ', ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων etc. Et ita saepe ille et caeteri. Intelligendum est, quasi scriptum fuisset hoc modo: οὐκ (οἶδ', ὅτι) δεῖ πλείω λέγειν. Vel hoc: οἶδ', ὅτι οὐ δεῖ πλείω λέγειν. Markland. Οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ — τῶν εἰρημένων. Eadem conclusione simplici Isaeus utitur Orat. VI. et VII. et noster tribus aliis locis. Ubi vulgo perperam scribitur οὐκ οἶδ' ὅ τι. Absolute pro particula affirmandi interponi solet οἶδ' ὅτι et εὖ οἶδ' ὅτι. Explicui hoc et interdum similia leviora et nullius doctrinae, ne ad justam explicationem Orationis quidquam deesse videretur. *Fr. A. Wolf.* Wolfii rationem probans Boissonadus ad *Aristaenet.* p. 306.: „Verba Oratoris sic ad editoris doctissimi mentem distinguenda: οὐκ, οἶδ' ὅτι, δεῖ πλείω λέγειν.“ Immo cum Bekkero scribendum οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν. Et sic*

*) Male vertisse virum doctissimum manifesto docet negativa οὐ. Repetendum δώσετε: *Profecto hoc non facietis. Schaefer.*

ubique in talibus formulis. V. Acta Monac. T. I. p. 81. s. et 271. et Apparat. T. I. p. 737. *Schaefer*.

P. 508. v. 18. οἶμαι] οἶμαι Fr. A. Wolf. et Bekker. *Schaefer*.

P. 508. v. 18. οὐδὲν] μηδὲν Paris. primus, August. primus. *Reisk*. Sic editum in eadem verborum constructione p. 1271, 7. Perdifficilis optio: nam ut οὐδὲν melius poni videatur, tamen μηδὲν, ut in obliqua oratione, damnare quis ausit? V. not. ad p. 103, 20. *Schaefer*.

I N D E X

SCRIPTORUM, RERUM ET VERBORUM,

Q U A E

IN PROLEGOMENIS ET COMMENTARIO

TRACTANTUR.

A.

Adjectiva, cum casu secundo constructa	pag. 428.
<i>Aeschines</i> Orator emend.	302. 311. 330.
— — illustr.	39. 84.
<i>Aeschylus</i> illustr.	260.
<i>Ἀγχιστεία</i> , vocabulum forense	415.
<i>Ἀγῶνες</i> , vel <i>στεφανίται</i> vel <i>δερματικοί</i>	483.
Alcibiades quando natus	437.
<i>Ἀμαθεῖς</i> , qui sunt moribus rusticis et illiberalibus	443.
Conf. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 382.	
<i>Ἀμνηστεία</i> prima in historiis	275.
<i>Ἄν</i> junctum cum perfecto soloece	450.
— — — futuro usitate	319. 449.
Anacolutha	307. 459. 473. seq.
<i>Ἀναρχία</i> apud Atticos	72.
<i>Andocides</i> emend.	276. 506.
— illustr.	72.
Antalcidea pax	345. 352.
<i>Ἀντίδοσις</i> , ejus ratio descripta	69.
<i>Antiphon</i> illustr.	39.
Antiptosis, figura grammatica	294. 476.
<i>Ἀντιχορηγός</i>	50.
<i>Ἀξία τῆς ἀτελείας εὖ πάσχειν</i> vel <i>εὖ ποιεῖν</i>	337. 448.

<i>Ἀπάγειν</i> , artificium oratorium	pag. 286.
Aphepsio quidam	28.
<i>Ἀποδόσθαι τὰ τέλη</i>	352.
<i>Ἀπογραφή</i> , tabulae, commentarii	312.
<i>Apollonius Dyscolus</i> laud.	450.
<i>Apollonius Rhod.</i> emend.	246.
<i>Ἀπόφρασις</i>	40.
<i>Apsines</i> cit.	264. 293. 388. 426. 462.
<i>Ἀραὶ</i> , in ecclesia a praecone pronunciatae	422.
Archebius, Byzantius	352.
<i>Ἀρχιδεωρία</i> , munus publicum ap. Athenn.	50.
<i>Aristidis</i> Declamatio adv. Leptinem, notata 17. seqq.	268. 276.
Aristophon, Azeniensis	78. 491.
<i>Aristoteles</i> emend.	38.
— illustr.	24. 491.
Articulorum defectus	326. 339. 417. 454. 459. 464. 471. 475.
<i>Ἀσύνδετος</i> structura	379. 403.
<i>Ἀτέλεια</i> ἱερῶν	39.
Athenaeus laud.	246.
Athenienses libertate cum Populo agendi olim majore usi, quam Romani	70. seq.
Atheniensium superbia publica	273. 366.
<i>Augerius</i> laud.	351. 485.
— refut.	260. 274. 289. 291. 305. 332. 362. 380. 383. 415. 422. 437. 453. 454. 460. 462. 468.
<i>Ἀυληταῖς ἀνδράσι χορηγεῖν</i> , sumtuosissimum Athenis	51.
<i>Αὐτὸς</i> soloece pro ὁ αὐτός	339.
<i>Αὐτὸς</i> positum pro μόνος et junctum cum hoc	389.
<i>Αὐτοσχέδιον</i> , figura oratorum	386.
<i>Αὐτόχειρ</i>	505. seq.
<i>Ἀφορμή</i>	364.

B.

Bellum sociale, grave redivibus Atticis	32.
— Corinthiacum	343.
— Decelicum	328.
<i>Berglerus</i> refut.	403.
Bosporus, nomen oppidi et regionis	315.
<i>Βουλή</i> de Areopago antiquitus solennius, quam <i>δικαστήριον</i>	413.

<i>Brunckius</i> laud.	pag. 326. 341. 344. 346. 440. 450. 473.
— refut.	405. 450. 455.

C. K.

<i>Καί</i> , pro <i>ἢ</i>	503.
— abundans	278.
— in parenthesi	290.
— omissum post verba οὐ μόνον	312.
<i>Καὶ γάρ τοι</i>	383. 398.
<i>Καὶ οὐδεὶς</i> , pro οὐδὲ εἷς, ne unus quidem	383. seq.
<i>Καδῆσθαι</i> de iudice	520.
<i>Κακουργεῖν</i> in oratione	435.
Callisthenes quidam	317.
<i>Καλῶς ποιῶν</i> , ποιοῦσα etc.	427.
• <i>Καταβαίνειν</i> , de oratore	500.
<i>Καταλύειν τὸν Δῆμον</i>	282.
<i>Καρᾶ</i> , in tractu veteris Theudosiae sita	315.
Centesimae, portorium Piraei	312.
Cephalus, Lysiae Oratoris pater	37.
Cephisodotus, Leptineae legis Syndicus	490.
Chabriae tempora, res, honores	371. 372. seq. 383. 390.
<i>Χαλκοῦν ἰστάναι τινά</i>	443.
<i>Χέρνιβον</i> , vox dubiae auctoritatis	506.
Chersonesus Taurica, memorabilis propter mercaturam	311.
<i>Χορηγία</i> , munus publicum ap. Athenn.	49.
<i>Χορηγεῖν</i> , pro λειτουργεῖν	49. 287. 304.
<i>Χοροδιδάσκαλος</i>	50.
Christiana sententia apud Demosthenem	453.
<i>Cicero</i> illustr.	387. 423.
Clearchus quidam	388.
Columnarum apud Graecos usus	360.
Condemnare, sensu accusandi	296.
Cononis, Atheniensis, res	363.
Contrapositorum artificium	277.
<i>Corsinus</i> laud.	34. 51. 55. 61. 63.
<i>Κρατῆρες</i> in libatione	506.
<i>Χρήσιμος</i> , de homine, pro χρηστός	436.
<i>Κρίνειν</i> et κρίσις, de accusatione	393.
Ctesippus, Chabriae imperatoris filius	29.

Κύριος νόμος pag. 73. 77. 80.
Küsterus refut. 455. seq.

D. Δ.

Dativus loco genitivi 342.
Dawesius laud. 330.
 — refut. 450. bis.
Δε in apodosi, etiam apud Atticos 381.
Decimae ab Atheniensibus exactae 313. 352.
Δῆμος, pro πόλις δημοκρατουμένη 281.
Δημοσία τελευτᾶν 480.
Δήπου in levi ironia 434.
Δεινὸς εἶπεῖν 496.
Democratiae laudes apud Oratores 281. 425.
Demophanti columna 507.
Demosthenes emend. in ceteris Oratt. 73. 266. 302. 310. 330.
 — a glossematis liberatus 418. 428. 432. 451. 477.
 — 491. 516.
 — quo anno natus 33. seq.
 — quo anno adscriptus in album civium 57.
Demosthenis Orationum quarundam tempora 33. 34. 55. 60. 61.
 — Oratio in Timocratem, in suo genere unica 73.
 — Oratio περὶ συμμοριῶν, quo consilio habita 61.
Demostheni Oratt. quaedam abjudicatae 32. 40. 78.
Δευτερολογία et *τριτολογία* in foro Attico 25.
Διαγράφειν, vox forensis 489.
Διατιθέναι, adverbiiis junctum 293.
Διαφρεῖν 344.
Δειροκέναι, verbum rarius 303.
Dinarchus illustr. 29. 64.
Dinias quidam 490.
Dionysius, pater 516.
 — filius 518.
 — Halicarnassens illustr. 24. 33.
Diophanti psephisma 508.
Δοκεῖν, de Populo sciscente 448.
Δοκιμασία ap. Athenn. 386. 396. Conf. Petit. LL. AA.
 p. 320. seqq.
Dorvillius laud. 294. 307. 320. 338.

<i>Dorvillius refut.</i>	pag. 398.
<i>Δυσβουλία Atheniensium</i>	264.
<i>Δυσχερῆ in oratione</i>	435.
E.	
<i>Ecphantus, Thasius</i>	351.
<i>Ἐγγεγραμμένων ἐν ἀκροπόλει poenae</i>	504.
<i>Ἐγκριδῆναι, proprium Senatus Lacedaemonii</i>	421.
<i>Ἐγκύκλιοι λειτουργίαι</i>	47.
<i>Εἰδέναι, sensu emphatico</i>	336. 346.
<i>Εἵνεκα, etiam apud Atticos quosdam pro ἔνεκα</i>	439.
<i>Εἰς ἐν ἔρχεσθαι</i>	276.
<i>Εἰς μέσον et εἰς δέον, commutata</i>	298. 324.
<i>Εἰσαγγελία, actionis forensis genus</i>	381.
<i>Εἰσέρχεσθαι, vocabulum forense</i>	492.
<i>Εἰσφέρειν, munus publicum ap. Athenn.</i>	52.
<i>Εἰσφρεῖν et εἰσφέρειν, male confusa</i>	344.
<i>Ἐκείνως, de eo quod in oratione sequitur</i>	355.
<i>Ἐν πολιτείᾳ</i>	446.
<i>Ἐνεγκεῖν seu προβάλλεσθαι</i>	48. 461.
<i>Ἐπαγγέλλεσθαι</i>	328.
<i>Ἐπειτα, pro ὁμως</i>	463.
<i>Ἐπί, particulae vis quaedam</i>	345. 414. 453.
<i>Ἐπὶ πᾶσι δικαίοις</i>	393.
<i>Epicerdes, Cyrenaicus an Corcyraeus</i>	325.
<i>Epicteti Enchiridion emend.</i>	462.
<i>Ἐπίδοσις</i>	68. 328.
<i>Ἐπιγαμία, vinculum civitatum publicum</i>	353.
<i>Ἐπικηρυκεύεσθαι</i>	343.
<i>Ἐπιμελητῆς συμμορίας</i>	54.
<i>Ἐπιστήμη, figura oratorum</i>	257.
<i>Ἐπισύρειν in oratione</i>	462.
<i>Ἐπιτάττειν νόμον, locutio non graeca</i>	272.
<i>Ἐπιτήδειος νόμος, contra οὐκ ἐπιτήδ. seu ἀνεπιτήδειος</i>	73. 386.
<i>Ἐπώνυμοι</i>	75.
<i>Ἐρεῖν in jactatione</i>	496.
<i>Ἐρωῶν στοά</i>	430.
<i>Ernestius laud.</i>	50. 364. 373.
<i>Ἐστιᾶν, munus publicum ap. Athenn.</i>	51.

Euboea, Atheniensibus subjecta	pag. 436.
Eubuli, Oratores	475.
Euclides, Olymp. 94, 2. Archon	72.
<i>Εὐεργεσία</i> , honor civibus habitus publice, etiam ad posteros cedens. 39. 353. Conf. Spanhem. de U. et P. N. Diss. VII.	
Euphemismus	340. 342. 456.
<i>Εὐράμενος</i> , an Attica forma	258.
Extemporalitatis imitatio quaedam apud Oratores	387.
<i>Ἦτα</i> .	
<i>Ἡγεμὼν συμμορίας</i>	54.
<i>Ἥθος</i> , de civitate et publicis moribus	281.
<i>Ἦν</i> soloece constructum cum indicativo	445.
<i>Ἡὐπόρει</i> et <i>εὐπόρει</i>	436.
F.	
<i>Fabricius, Jo. A., refut.</i>	507.
Fabulae Athenis nonnisi tribus festis diebus actae	50.
Factiones in Republ. Attica	276.
Fides oratoria	32. 43. 325. 353. 375.
Frumentaria res ap. Athenn.	309.
Futurum indicativi pro optativo	437.
G. Γ.	
<i>Γὰρ</i> omissum, antecedente formula, <i>ὃ μέγιστον ἐστίν</i>	498.
<i>Gaza, Th., laud.</i>	450.
Gelarchus quidam	494.
<i>Γερωσία</i> , Senatus Lacedaemoniorum, non, ut vulgo scribunt, <i>γερωνία</i>	421.
Gorgopas, <i>ἐπιστολεύς</i>	374.
<i>Γραμματεῖς</i> , de eorum munere et honore	301. 516. seq.
<i>Γραφαὶ παρανόμων</i>	77.
<i>Γράφεσθαι νόμον ἢ ψήφισμα</i>	245.
<i>Γυμνασιαρχία</i> , munus publicum ap. Athenn.	51.
H.	
Harmodii et Aristogitonis praemia	36.
Harpocratonis Lexicon mature mutilatum	388.
Heathius refut.	260.
Heraldus laud.	282. 381. 503. 507.
Hemsterhusius laud.	40. 50. 290. 293. 360. 443.
— refut.	68.

Heraclides , Byzantius	pag. 356.
<i>Hermogenes</i> laud.	254.
<i>Hermogenis</i> Rhetoris scriptum aliquod in Orat. Leptineam de- perditum	26.
<i>Heslerus</i> laud.	255.
<i>Heusinger</i> , J. F., laud.	440.
<i>Hic</i> , de cliente et iudice	269.
<i>Homerus</i> , brevibus vocalibus saepe usus pro longis	450.
<i>Hyperidis</i> fragmentum illustr.	64.

I.

<i>Ἰερὸν</i> , locus quidam	320.
Immunitas varii generis	45.
Impensarum in Remp. Athen. a cive faciendarum magni- tudo	65. seqq.
Invidia deorum	511.
<i>Ionesius</i> laud.	61.
Iphicratis praemia	388.
<i>Isaci</i> orationum tempora	61.
<i>Isocrates</i> vindic.	274.
<i>Isocratis</i> de permutatione μελετή quo tempore scripta	69.
<i>Ἰσοτελεῖς</i> , classis habitatorum Atticae	37.
<i>Iste</i> , de adversario dicentis	269.
Jusjurandum iudicum	80. 442.

L. A.

Lacedaemoniorum Reipubl. forma	425.
<i>Lambinus</i> laud.	38. 428.
— refut.	373. 456.
Laudationes funebres ap. Athen.	481.
Legum ferendarum ap. Athen. ratio explicata	70. seqq.
— censura annua	82.
— variarum mentiones passim, ut	35. 82. 272. 413.
Legis lator quamdiu fuerit ὑπεύθυνος κρίσει	80.
<i>Λεῖτος</i> , vocabulum antiqui usus	48. 258.
<i>Λειτουργίαι</i> , earum ratio ap. Athen.	47. seqq.
<i>Λέκκον</i> , nomen demi Attici	302.
<i>Lennepius</i> laud.	348. 454.
<i>Λέξις γραφικὴ</i>	25.
Leodamas, Orator	489. seq.

Leptines varii	pag. 24.
Leptinis lex non diu ante hanc Demosthenis actionem <i>κυρω- σεισα</i> , h. e. perlata: jam perlatam enim tum fuisse, nihil dubitandum. 34. seq. Conf. inpr. §. 76. et 28.; sed ibi minus proprie dictum est, <i>ἂν κύριος γένηται</i> . Repudiata lex est postea.	85.
Leptineae Orationis summa et argumentum	42. seqq.
Leuco, tyrannus Bosporanus	33. 308.
Litterae publicae apud Oratores interpolatae non raro	82. 302.
<i>Λόγοι καὶ φλυαρίαι</i>	414.
<i>Λόγῳ</i> , non illata voce <i>ἔργῳ</i>	336. seq.
Lolliani Declamatio adv. Leptinem deperdita	19.
Lucchesinus refut.	388.
Lycidas quidam	463.
Lycurgus emend.	346. 452.
— illustr.	468. 507.
Lysiae <i>ἐπιτάφιος</i> , Ōratori abjudicatus	482.
Lysias illustr.	67. 68.
Lysimachus, Aristidis justi filius	436.
M.	
Magistratus annui, democratiae columen	423.
Manibus sensus rerum terrestrium tributus	391.
<i>Μέγας</i> , cum casu secundo <i>ἄκυρον</i>	428.
<i>Μέγιστοι καιροί</i>	331.
Meno et Perdiccas, a Pop. Athen. donati non immunitate, sed civitate	40.
<i>Μηδὲν pro τί</i>	438.
Menandri prima fabula quo anno acta	28.
Mercatura Atheniensium	311.
<i>Μετοίκιον</i> , 12 drachmae	37.
<i>Μέτοικοι</i> , classis habitatorum Atticae	36. seq.
— et <i>ἰσοτελεῖς</i> cum civibus pariter fere ad publica munera adacti	68.
<i>Μετοίκων</i> appellatio complexa etiam <i>ἰσοτελεῖς</i>	36. 68.
Meursius refut.	32. 63.
Midiana caussa quem ad annum pertineat	60.
Mille ducenti non in trierarchia tantum, sed etiam in <i>εἰς- φοραῖς</i>	53. seqq.

<i>Minucianus</i> cit.	pag. 264. 277.
<i>Μόνος</i> omissum cum vi	372.
<i>Morellius</i> , Jac., laud.	17. 30. 35.
<i>Mortus</i> laud.	353. 364. 422.
<i>Muretus</i> laud.	86. 393. 492.
<i>Musgravius</i> laud.	341.
— refut.	426.

N.

<i>Nepotis</i> , Corn., Chabrias, compilatus maxime ex Theopompo	29. 372.
αἱ Νῆσοι quae sint ap. Atticos	376.
<i>Νομοδέται</i> , potestas extraordinaria ap. Atheni.	72. 76.
<i>Νομοδετεῖν</i> , verbi varia vis	71.
<i>Novum Testam.</i> illustr.	345.
<i>Νυνὶ</i> et <i>νῦν</i> quid differant	297.

O. Ω.

Ὁ ἄλλος χρόνος, de tempore praeterito tantum	284.
Ὁ αὐτός, seqq. τὲ et καὶ	318.
Ὁ ἡμῖς τοῦ χρόνου	269.
Οἶδε, de iudiciis	307.
Οἱ ἐν Πειραιεῖ	494.
Οἱ πολλοί	303. seq.
Οἶδ' ὅτι, interjectum absolute	523.
ἢ Οἰκουμένη, superbis usurpatum	316.
<i>Olearius</i> refut.	19.
Ὅμοιοι apud Lacedaemonios	422.
Ὠνεῖσθαι τὰ τέλη	352.
Ὅπως, particulae structura	329. 505.
<i>Orchomenus</i> , urbs diruta a Thebanis	426.
Ὅν et μή quid differant	512.
Οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, praecise negandi formula	470.
Οὐδ' ὀλίγον δεῖ	434.
Οὐδὲ πολλοῦ δεῖ	289.
Οὐδέποτε et οὐδεπώποτε quid differant	405.

P. Π.

<i>Panticapaeum</i> , opp. alias dictum Bosphorus	315.
Πάνυ σπουδῇ	417.
Παρά, de tempore	390. 478.

<i>Παρά πάντα ταῦτα</i>	pag. 427.
<i>Παράγειν, de oratore</i>	466.
<i>Παρακρούσασθαι</i>	370.
<i>Παρασκευάζεσθαι, de praevaricatione</i>	489.
<i>Παρεισφέρειν νόμον</i>	73.
<i>Πᾶσα ἀνάγκη, absolute positum</i>	300.
<i>Πάσχειν τὰ ἔσχατα</i>	245.
<i>Pauwius Secundus refut.</i>	25. 316.
<i>Pecunia XXX tyrannis mutua data a Spartanis</i>	275.
<i>Perfecti temporis potestas</i>	485.
<i>Περὶ Ῥόδον μάχη quatenam</i>	364.
<i>Periandri lex quaedam de symmoriis</i>	58.
<i>Περιάπτειν, de fama, in utramque partem</i>	274.
<i>Personarum mutationes in oratione</i>	414. 459. 461. 486.
<i>Petrus Nannius Alcmarianus laud.</i>	246.
<i>Peyssonelius laud.</i>	311. 315.
<i>Piersonus laud.</i>	48. 405.
<i>Pleonasmi particularum</i>	285.
<i>Plutarchus laud.</i>	281.
<i>Πόθεν, vi negativa</i>	290.
<i>Ποίησις, de jure civitatis</i>	309.
<i>Πολιτεία, forma liberae civitatis</i>	282.
<i>Polystratus quidam</i>	388.
<i>Πονεῖν et ποιεῖν commutata</i>	392.
<i>Pontus, propter mercaturam nobilis</i>	311.
<i>Populus universus, quasi persona perennis ap. Oratt.</i>	278.
<i>Praemiorum ap. Athenen. olim tenuitas, postea profusio</i>	39. seqq. 366. 429.
<i>Προεισφέρειν, in muneribus publicis</i>	25.
<i>Προεδρία</i>	40.
<i>Progressio sententiarum, figura</i>	289.
<i>Προξενία, honor, in posteros quoque cedens</i>	467.
Vid. Xenoph. Hellen. VI, 1, 4.	
<i>Πρός, particulae usus</i>	86. 309.
<i>Προσῆκεν, imperf. pro praes.</i>	267.
<i>Πρυτανείας cujusque quatuor fuerunt ecclesiae, non tres</i>	82.
<i>Πρωταγωνιστής</i>	26.
<i>Psephismatum ac legum differentia</i>	400.

Q.

Quadringenti, primum electi ad trierarchiam	pag. 56.
Quadringentorum in bello Peloponn. imperium	339.
Quinctiliani locus illustr.	76.

R. P.

<i>Ρεῖν</i> , transitive adhibitum	340.
Rhetorum graecorum mos quidam in citandis locis Ora- torum	426. 462.
<i>Ruhnkenius</i> laud.	38. 256. 305. 331. 340. 475. 490.

S. Σ.

<i>Salmasius</i> laud.	51. 282. 381. 503.
Senatus Lacedaemonii potestas	421.
<i>Σιτοφύλακες</i> ap. Athenn.	313.
<i>Solonis</i> sententia de legibus, numismate Reipubl.	522.
Spartacus, tyrannus Bospori	308.
Sirabax quidam	388.
<i>Strabo</i> illustr.	315.
Strategorum ap. Athenn. potestas	52. 57.
<i>Συγγένεια</i> , civitatum graecarum vinculum	426.
<i>Συμμοριῶν</i> descriptio olim facta ad utrumque munus bel- licum	53. 59.
Syndici, et publici et privati	77. 81. 497.
<i>Συντέλεια</i> ad trierarchiam facta	59. 62.
<i>Syrianus</i> cit.	426.

T.

<i>Τάχα</i> et ἴσως, conjuncta ἐκ παραλλήλου	285.
<i>Τὴν ἀρχήν</i>	348.
<i>Τεκμήριον</i> δέ	273.
Temporum ratio grammatica	331. 407. 485.
Thebanorum mores	424.
Thesmothetae, eorum partes in legum latione	78. seq.
Theudosia, opp. Cherson. Tauricae	314.
<i>Thucydidis</i> rara imitatio apud Demosthenem	27.
<i>Τετλευτηκότες</i> simpliciter, pro <i>τετλευτηκότες ὑπὲρ τῆς πα- τρίδος</i>	481.
<i>Tiberius</i> cit.	260. 321.
<i>Τὶ παδών</i> , et <i>τί μαδών</i> , quid differant	455.
Timothei praemia	388.
<i>Τὶς</i> pro ὅστις, insolens ap. Atticos	278.
Tisameni psephisma	72.
Tituli orationis Leptineae varii	254.

<i>Tότε τέως, junctura insolens</i>	pag. 398.
<i>Toupius</i> laud.	357. 434.
— refut.	393. 450.
<i>Tourellius</i> laud.	47.
— refut.	388.
<i>Trajectiones verborum</i>	386. 455. 504.
<i>Trecenti, classis ditissimorum ap. Athenn.</i>	54.
<i>Trierarchiae ratio accuratius explicata</i>	55. seqq.
<i>Τρόπαιον σιῆσαι τινῶν, ἀπό τινων, κατά τινων, ὑπέρ τινων</i>	379. 385.

U. T.

<i>Valckenarius</i> laud.	32. 276. 366. 370. 417. 460. 467. 473. 482. 508.
— refut.	37. 38. 286. 341. 415.
<i>Vandalius</i> laud.	39. 50. 51.
<i>Ῥμεῖς et ἡμεῖς commutata</i>	322. 342. 359. 437.
<i>Ῥπέρ, particulae potestas</i>	355.
<i>Ῥπορρέειν, transitive usurpatum</i>	340.
<i>Urbanitas Attica</i>	469. 486.
<i>Urii Jovis statua</i>	320.

W.

<i>Wesselingius</i> laud.	33. 37. 58. 72. 73. 320. 337. 343. 352. 364. 375.
	388. 415. 433. 516.
— refut.	481.

Φ.

<i>Φαίνεσθαι cum participio i. q. ὁφθῆναι</i>	319. 331.
<i>Φεύγων, exsul, substantivum</i>	346.
<i>Philo Judaeus cit.</i>	303.
<i>Philochori fragmentum illustr.</i>	55.
<i>Philotratus illustr.</i>	19. 59.
<i>Phormiones varii, Demosthenis aetate</i>	29.
<i>Φυλακή, pro φύλαξ</i>	423.

X. Ξ.

<i>Xenophon emend.</i>	37. 414. 420.
— illustr.	252. 352. 372. 478.
<i>Ξένος, pro μέτοικος</i>	36.

Demosthenes,

Oratio adversus Leptinem

Turicum 1831

A.gr.b. 1196

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10235532-1